

BIJ U IS VERGEVING

Verklaring van Psalm 130

waarin de natuur van de vergeving der zonden opengelegd, derzelver waarheid bevestigd en de toestand van een verlegen ziel, door de schuld der zonden gedrukt, en door de ontdekking van de vergeving, die bij God is, ondersteund en bemoedigd, uitvoerig behandeld wordt.

door

DR. JOHN OWEN

uit het Engels vertaald door J. Ross en C. Brem

met een woord ter inleiding, waarin een korte levensschets van de schrijver,
door

Ds. G. M. VAN DIEREN

te EDE.

STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2007

GEACHTE LEZER.

Het voor u liggende boek bevat een uitvoerige verklaring van de 130ste psalm, geschreven door de grote Engelse godgeleerde, Dr. John Owen.

Dit werk behoeft geen enkele aanbeveling, want iedere lezer, die belang heeft bij de zaken, die in deze Psalm naar voren komen, zal terstond bemerken hoe helder en klaar Owen hier over spreekt. Hij behandelt deze Psalm zo uitvoerig, dat het veel méér is dan een verklaring van de 8 verzen, die deze Psalm bevat. En toch dient alles, wat hij schrijft, om deze psalm, die een bijzondere plaats inneemt in het hart van Gods kerk, des te beter te leren verstaan.

Owen's uitvoerigheid in het verklaren van deze Psalm is geen nutteloze breedsprakigheid, maar een weergeven van wat omgaat in de ziel van iemand, die uit de diepten roept tot de HEERE, Die hem alleen kan verlossen. Verder wordt door Owen uiteengezet, hoe zulk een persoon heeft te handelen, en wat zijn enige grond van troost en zaligheid is, en hoe die verkregen wordt. En dit zijn waarlijk geen dingen, waarvan wij onkundig mogen blijven!

In al zijn schrijven bevestigt de auteur, *dat hij geen ander fundament legt*, dan hetgeen gelegd is, *hetwelk is Jezus Christus* (1 Kor. 3:11).

Uit alles wat Owen in dit boek schrijft, blijkt ook, dat hij spreekt als een schriftgeleerde, die in het koninkrijk der hemelen onderwezen is, en die gelijk een heer des huizes, uit zijn schat nieuwe en oude dingen voortbrengt (Matth. 13 : 52). In zijn gedenkschriften maakt hij melding van het bijzondere onderwijs, dat hij eens uit deze Psalm had ontvangen.

„Ik predikte Christus,” zo schrijft hij, „maar had slechts weinige ondervindelijke kennis van de toegang tot God in Hem. Het behaagde de Heere echter mij met een smartelijk lijden te bezoeken, dat mij aan de rand des grafs bracht. Mijn gemoed was duister en mijn ziel door verlegenheid zeer gedrukt; doch de Heere vertroostte eindelijk mijn geest genadig door een krachtige toepassing van de woorden: „*bij U is vergeving, opdat Gij gevreesd wordt.*” Ik ontving daaruit een bijzondere onderrichting, vrede en blijdschap omtrent het verlossingswerk des Middelaars, waarover ik aanstonds, na mijn herstelling, predikte.”

Ongetwijfeld zijn de vruchten van dit onderwijs, dat hij zelf eerst van de Heere ontving, ook in dit boek te vinden.

Over het leven en de bekering van de schrijver willen we nog enkele dingen meedelen, die, evenals het bovenstaande citaat, ontleend werden aan J. W. Felix, *De Gedenkschriften van Dr. John Owen, 1857.*

Owen werd in 1616 te Stadham geboren. Op 12-jarige leeftijd werd hij toegelaten tot de hogeschool te Oxford, waar hij zeer ijverig studeerde. Zijn doel was echter aanvankelijk, om daardoor roem en eer in de wereld te behalen, gelijk hij later zelf heeft bekend. Op 19-jarige leeftijd werd hij bevorderd tot Magister Artium.

Een grote wending komt er in Owens leven, als door bisschop Land allerlei afgodische gebruiken worden ingevoerd in kerk en school. Vanwege zijn bezwaar om zich daaraan te onderwerpen, moest hij de hogeschool verlaten. Nadat hij enige tijd als huisonderwijzer werkzaam geweest was, verloor hij ook die betrekking vanwege zijn houding in godsdienstig en politiek opzicht. Bovendien geraakte hij hierdoor uit de

gunst van zijn vermogende oom, als wiens erfgenaam hij beschouwd kon worden. Moeilijke jaren heeft hij daarna doorgemaakt.

Niet alleen wat zijn uitwendige omstandigheden betreft, waren dit voor Owen zware jaren; maar bovenal met betrekking tot de toestand, waarin zijn ziel verkeerde. Reeds voor zijn vertrek van de hogeschool (hij was toen 21 jaar oud), verkeerde hij onder overtuigingen van zonde. Zij waren van die aard, dat zelfs zijn gezondheidstoestand daar onder leed, en zijn vrienden over hem bezorgd waren. Ook na zijn ontslag als huisonderwijzer verbleef hij in Londen nog wel vijf jaar lang onder zulke kommervolle omstandigheden. Drie maanden lang was hij veel in de eenzaamheid, en was hij bijna niet tot spreken te bewegen. Wat in die tijd in zijn ziel omging, en hoe de Heere hem daaruit verlost, heeft hij meegedeeld in zijn „Herinneringen”, welke te vinden zijn in de Engelse uitgave van al zijn werken.

Het middel, waardoor het de Heere behaagde, hem uit deze toestand, te verlossen, was even opmerkelijk als eenvoudig. Toen zijn vriend hem kwam halen, om met hem naar een bepaalde kerk te gaan, waar mr. Calamy, die als een zeer bekwaam predikant bekend stond, zou voorgaan, was zijn ziel diep neergebogen over zijn ellende. In de kerk gekomen zijnde, bleek dat genoemde predikant verhinderd was, en een onbekende prediker van buiten betrad de kansel. Owens vriend stootte deze toen aan, om met hem de kerk te verlaten, en naar een nabijgelegen kerk te gaan, waar eveneens een zeer bekwaam en bekend predikant zou voorgaan. Owen kon er echter niet toe komen, om de kerk te verlaten. Enerzijds was hij té verslagen van geest, om daartoe over te gaan. Anderzijds wekte het vurig gebed van de hem onbekende prediker zijn hoop, dat God hem door de dienst van deze man enig goed wilde doen.

Hierbij kwam, dat deze predikant als zijn tekst de woorden opgaf: „Wat bent u vreesachtig, gij kleingelovigen?” (Matthéüs 8 : 26). Welnu, de onbekende prediker was een instrument in de hand des Heeren, om Owen uit zijn banden te verlossen.

Opmerkelijk is verder, dat Owen na verloop van enige tijd tevergeefs trachtte uit te vinden, wie de persoon was, die voor hem op zo zegenrijke wijze gesproken had. Maar hij reisde voortaan, evenals de kamerling, zijn weg met blijdschap.

Hierna heeft Owen een leven geleid van bidden en onderzoeken, schrijven en prediken, onderwijs geven en organiseren, zo vol aan merkwaardige gebeurtenissen, dat het onmogelijk is dit in een kort voorwoord weer te geven. Vaak werd hij ook betrokken in vraagstukken van politieke aard, maar steeds was hij werkzaam om temidden van de vele twistingen en verwarringen van zijn tijd zowel overheden als onderdanen het woord des Heeren als het enig richtsnoer voor te houden. Hierin stond hij bekend als zeer onpartijdig, en had hij steeds de eer Gods en het heil dergenen, tot wie hij zich richtte, op het oog.

Tijdens zijn leven zijn zowel grote eerbewijzen, alsook verachting, ja zelfs vervolging zijn deel geweest. De eerbewijzen hebben hem niet verblind, en de verguizing heeft hem niet ontmoedigd, maar wel verootmoedigd.

Dat Owen gering dacht van zijn eigen bekwaamheid, en anderen hoogachtte, blijkt wel uit het feit dat hij menigmaal de bekende prediker Bunyan ging horen, als deze in Londen sprak. Op een vraag van Karel II, hoe hij als geleerde toch genoeg kon hebben in de predicaties van deze „ambachtsman”, antwoordde Owen, dat hij gaarne al zijn geleerdheid gaf voor de bekwaamheid van deze man.

Maar waartoe zullen we u langer van de inhoud van het boek van deze Nazireeër Gods afhouden? Alleen nog zij vermeld, hoe hij tijdens zijn laatste levensdagen gesteld was. Op de dag voor zijn dood schreef hij aan zijn trouwe vriend Fleadwood: „Wel verlaat

ik het schip, de kerk, in een storm, maar de grote Stuurman blijft in hetzelfde. Het verlies van een arme, zwakke roeier is dus weinig betekenende. Vertrouw en hoop volstandig op de genade, wordt niet moedeloos; want Gods belofte, dat Hij ons niet zal begeven, noch verlaten, is waarachtig en gewis.”

Op diezelfde dag zei hij tot de predikant William Payne, die de uitgave van zijn Meditatiën over de Heerlijkheid van Christus verzorgde: „O broeder Payne! eindelijk is de lang gewenste dag gekomen, waarop ik die heerlijkheid zal zien op een andere wijze als ik in deze wereld bekwaam was te doen.”

Deze gewenste dag was 24 augustus 1683, toen hij 67 jaar oud was. Toen is zijn geloof aanschouwen geworden.

Bent u lezer, iemand, die een zelfde toekomst te wachten staat, als de schrijver van dit boek op die dag heeft ontvangen, dan zal u blijken dat hetgeen hij hierin schrijft, u niet onbekend is, en ge zult er veel uit kunnen leren. Doch dan kent ge ook de wijze, waarop God het u tot nut kan doen zijn. Gebruik het onder biddend opzien tot God, die Zijn knechten nog doet spreken, nadat zij gestorven zijn.

Zijt ge echter iemand, die niet durft zeggen, dat zijn gelukzaligheid ook uw toekomstig lot zal wezen? Leg dan dit boek evenwel niet terzijde, want de Heere zou het lezen van Zijn Woord, en van deze verklaring van de 130ste Psalm kunnen gebruiken om u in de weg der zaligheid te onderwijzen.

E. v. D.

Psalm 130

1 Een lied Hammaäloth. Uit de diepten roep ik tot U, o HEERE!

2 HEERE, hoor naar mijn stem; laat Uw oren opmerkende zijn op de stem mijner smekingen.

3 Zo Gij, Heere, de ongerechtigheden gadeslaat; HEERE, wie zal bestaan?

4 Maar bij U is vergeving, opdat Gij gevreesd wordt.

5 Ik verwacht den HEERE; mijn ziel verwacht, en ik hoop op Zijn Woord.

6 Mijn ziel wacht op den HEERE, meer dan de wachters op den morgen; de wachters op den morgen.

7 Israel hope op den HEERE; want bij den HEERE is goedertierenheid, en bij Hem is veel verlossing.

8 En Hij zal Israel verlossen van al zijn ongerechtigheden.

KORTE UITBREIDING VAN DE PSALM.

Vs. 1, 2. O Heere, door mijn menigvuldige zonden en tergingen, heb ik mijzelf in grote verlegenheden gebracht. Mijn ongerechtigheden zijn steeds voor mij, en ik ben door dezelve, als door een waterstroom, overweldigd; want zij hebben mij in diepten gebracht, waarin ik dreig overstelpt te worden. Doch ofschoon mijn benauwdheid groot is en mij ontstelt, zal of durf ik echter de moed niet opgeven en alle hoop van hulp en herstel wegwerpen. Ook zal ik geen ander geneesmiddel zoeken, noch wegen van bevrijding inslaan, dan mij te vervoegen tot U, o Jehovah, en wel tot U alleen. En in deze mijn toevluchtneming tot U, doen de grootheid en de drang mijner benauwdheden die mijn ziel drukken, mij zeer ernstig en aanhoudende zijn in mijn smekingen. Terwijl ik geen rust heb, kan ik U geen rust geven: O, hoor dan naar mijn stem; merk op de stem mijner smekingen.

Vs. 3. 't Is waar, o Heere, Gij grote en verschrikkelijke God! als U in deze toestand met mij, met enig ander mens, of ook met de beste Uwer heiligen zou handelen, volgens de stipte en nauwkeurige eis der wet, die zich eerst aan mijn schuldig geweten en beroerde ziel voordoet of als u mijn, of anderer ongerechtigheden zoudt gadeslaan, opmerken en in gedachtenis houden, teneinde Gij daarmede handelen en die vergelden mocht, volgens het vonnis ervan, er zou voor mij, noch voor hen, de minste verwachting van verlossing zijn; alle vlees moest voor U bezwijken, en de geesten die Gij gemaakt hebt, overstelpt worden, en dat voor eeuwig. Want wie zou voor U kunnen bestaan, als Gij Uw toorn zo zoudt uitvoeren?

Vs. 4. Maar, o Heere! dit is niet de volstreckte en algemene staat der zaken, tussen Uw heilige Majesteit en arme zondaren; u bent in Uw natuur oneindig goed en genadig, bereid en vrij in het voornemen van Uw wil, om hen aan te nemen. En daar is in het middelaarschap en bloed van Uw geliefde Zoon, zulk een gezegende weg geopend voor de oefening van de heilige genegenheden en voornemens van Uw hart jegens hen, dat zij verzekerde gronden hebben om te besluiten en te geloven, dat er bij U, voor hen, vergeving is, welke zij in de weg Uwer instellingen deelachtig kunnen worden. In deze weg zal ik derhalve, met allen die U vrezen, volharden: ik wil door mijn moedeloosheden en vertwijfeling de zaak niet opgeven, U verlaten of van U afkeren, maar standvastig blijven in de waarneming van de bevelen die Gij

voorgeschreven hebt en in de betrachting van de gehoorzaamheid die Gij vordert, dewijl ik daartoe de grootste bemoedigingen ontvangen heb.

Vs. 5. En hierin, ter oorzak dat er bij U vergeving is, wacht ik, o Heere! met alle lijdzaamheid, stilheid en volständigkeit. In dit werk is mijn gehele ziel werkzaam, in een ernstige verwachting van Uw toenadering tot mij, in een weg van genade en barmhartigheid. En tot mijn bemoediging in deze, hebt Gij mij een gezegend woord van genade, een getrouw woord der belofte gegeven, waarop mijn hoop vastgesteld is.

Vs. 6. Ja, mijn ziel is in de waarneming van deze plicht met alle inspanning op U gevestigd, en ten enenmale tot U gekeerd, en dat met zulk een naarstigheid en waakzaamheid in uit te zien naar alle wegen en middelen van Uw verschijning, openbaarmaking van Uzelf en komst tot mijn ziel, dat ik daarin overtreff hen, die met verlangende begeerte, achtgeving en ernstige verwachting uitzien en wachten op de morgen; teneinde zij, of rusten mogen van hun nachtwaken, of licht mogen hebben ter verrichting van Uw dienst in de tempel, daar zij hun meeste vermaak in vinden.

Vs. 7, 8. Hierin heb ik voor mijn eigen ziel zulk een rust, vrede en voldoening ontvangen, dat ik niet kan nalaten anderen, die in een dergelijke toestand zijn, te nodigen en te bemoedigen dezelfde weg met mij te houden. Dat dan het gehele Israël Gods, allen die Hem vrezen, dit van mij en uit mijn bevinding leren. Wees in uw verlegenheden niet te haastig; bezwijk niet en geef de moed niet op; keer u niet tot verkeerde middelen, maar hoop op de Heere; want nu kan ik op een bijzondere wijze getuigenis geven, dat er bij Hem goedertierenheid is, gepast tot uw hulp. Ja, wat ook uw benauwdheid of verlegenheid zij, de verlossing die bij Hem is, is zo gunstig, overvloedig en onnaspeurlijk, dat de ontwijfelbare uitkomst van deze plicht zal zijn, de verlossing van de schuld van al uw zonden, en de bevrijding van al uw benauwdheden.

ALGEMEEN OOGMERK VAN DE GEHELE PSALM.

Het oogmerk van de Heilige Geest in deze Psalm is, om in de bevinding van de psalmist, en in de werkzaamheid van zijn geloof, de staat en toestand voor te stellen van een bij zichzelf radeloze ziel, die uit aanmerking van de genade hulp ontvangende, zich jegens God en zijn heiligen werkzaam betoont, gepast naar de ontdekking van die genade, welke haar geschonken is. Een groot oogmerk en vol van nodig onderwijs! Deze algemene beschouwing geeft ons de delen en het oogmerk op van de gehele psalm. Hier komt ons dan voor:

- I. De staat van de spreker daarin vertoond; mitsgaders zijn gedrag en handel in die staat, vs. 1, 2: ***Uit de diepten roep ik tot U, o Heere! Heere, hoor naar mijn stem; laat Uw oren opmerkende zijn op de stem mijner smekingen.***
- II. Zijn onderzoek naar hulp: hieromtrent doen zich twee zaken aan hem voor: de een, die zich eerst ter overweging aan hem in zijn benauwdheid voorstelt, bidt hij af, vs. 3: ***Zo Gij, Heere! de ongerechtigheden gadeslaat; Heere! wie zal bestaan?*** De andere omhelst hij en vindt daar hulp en ondersteuning in, vs. 4: ***Maar bij U is vergeving, opdat Gij gevreesd wordt.***

Op deze ontdekking van en vasthouden aan de vergeving, zien wij de werkzaamheid van zijn geloof, en het gedrag van zijn gehele persoon.

- 1.) Jegens God, vs. 5, 6: ***Ik verwacht de Heere, mijn ziel verwacht, en ik hoop op Zijn woord. Mijn ziel wacht op de Heere, meer dan de wachters op de morgen; de wachters op de morgen.***
- 2.) Jegens de heiligen, vs. 7, 8: ***Israël hope op de Heere: want bij de Heere is goedertierenheid, en bij Hem is veel verlossing. En Hij zal Israël verlossen van al zijn ongerechtigheden.***

Het zijn delen, met hun verscheidene aangelegenheden, welke geopend moeten worden.

Dit wijst ook verder aan, wat mijn toeleg is in de opening van deze psalm; namelijk, de benauwde verwarringen waar een begenadigde ziel, hoedanig deze psalmist was, in komen kan, te verklaren; alsook de natuur en eigenlijke werkingen van het geloof, in zulk een toestand; doch inzonderheid is mijn oogmerk aan te wijzen wat het is, dat een ziel hulp en ondersteuning geeft in en naderhand verlossing geeft uit zulk een benauwde staat.

De Heere besture genadig deze overdenkingen op zulk een wijze, dat beide, hij die schrijft en zij die lezen, deelgenoten mogen worden van het voordeel, de hulp en de vertroosting, welke voor Zijn heiligen in deze Psalm door de Heilige Geest bedoeld wordt!

Verhandeling van de twee eerste verzen.

De staat en toestand der ziel hier vertoond, als de grond waarop het vervolg van de Psalm gebouwd is, met haar gedrag of de algemene werkzaamheden van haar geloof in die toestand, worden uitgedrukt in de twee eerste verzen: ***Uit de diepten roep ik tot U, o Heere! Heere, hoor naar mijn stem; laat uw oren opmerkende zijn op de stem***

mijner smekingen.

De tegenwoordige toestand der ziel, die hier in aanmerking komt, wordt ingesloten in die uitdrukking, uit de diepten.

Sommigen uit de ouden, gelijk als Chrysostomus, meenden dat deze uitdrukking betrekkelijk was tot de diepten van het hart van de psalmist. Niet alleen van de mond of de tong, maar uit de diepte en bodem van het hart, uit de diepste schuilplaatsen van het gemoed. En waarlijk, het woord wordt wel gebruikt om de diepten van des menschen hart uit te drukken, doch in een gans andere zin, gelijk als Ps. 64 : 7: *Zij doorzoeken zelfs het binnenste eens mans, en het diepe hart.*

Maar de klare zin van de plaats en het gedurig gebruik van het woord, laten deze uitlegging niet toe. Het wordt gewoonlijk voor valleien en allerlei diepe plaatsen gebruikt, doch bijzonder van wateren. Valleien en diepe plaatsen worden, vanwege derzelve duisternis en eenzaamheid, gehouden voor plaatsen van schrik, hulpeloosheid en moeilijkheid; zie Ps. 23 : 4: *Al ging ik ook in een dal der schaduw des doods*, dat is, in het uiterst gevaar en de grootste benauwdheid.

Het zedelijk gebruik van het woord, de staat en toestand van der menschen zielen uitdrukkende, is leenspreukig. Deze diepten dan zijn moeilijkheden of benauwdheden, gepaard gaande met vrees; schrik, gevaar en beroeringen.

En deze zijn van tweeërlei soort:

- 1) Uitwendige diepten of benauwdheden en verdrukkingen, waar de psalmist van spreekt, Ps. 69 : 2, 3: *Verlos mij, o God! want de wateren zijn gekomen tot aan de ziel. Ik ben gezonken in grondeloze modder, waar men niet kan staan; ik ben gekomen in de diepten der wateren, en de vloed overstroomt mij.* Het is benauwdheid en wel de hoogste benauwdheid, daar de psalmist over klaagt, en welke hij aldus uitdrukt. Hij was daardoor gebracht in zulk een toestand, als iemand die in gevaar is van te verdrinken; zijnde gekomen op de grond van diepe en modderige wateren, waar hij geen vastigheid had om op te staan, noch vermogen om daar uit te komen, gelijk hij zich verder verklaart, vs. 16.
- 2) Inwendige diepten. Diepten van consciëntie, wegens de zonde. Zie Ps. 88 : 7: *Gij hebt mij in de onderste kuil gelegd, in duisternissen, in diepten.* Wat hij door deze woorden bedoelt, verklaart de psalmist in de volgende woorden, vs. 8: *Uw grimmigheid ligt op mij.* Een gevoelen van Gods toorn in zijn geweten, vanwege zijn zonde, was de diepte waarin hij geworpen was. Insgelijks ook vs. 16, daar hij van dezelfde zaak sprekende, zegt: *Ik draag Uw vervaarnissen*, en vs. 17: *Uw hittige toornigheden gaan over mij.* Al hetwelk hij water, baren en diepten noemt, volgens de leenspreuk tevoren geopend.

Dit zijn de diepten welke hier voornamelijk bedoeld worden. Hij roept uit onder het gewicht en de baren zijner zonden, zegt Augustinus over deze plaats. Dit is uit de Psalm blijkbaar; want begerende van die diepten, uit welke hij riep, verlost te worden, handelt hij met God enkel om barmhartigheid en vergeving; nu het zijn de zonden alleen, daar de vergeving een verlossing van is. Ook is de leer die hij op zijn verlossing verkondigt, geen andere dan die van genade, goedertierenheid en verlossing, gelijk als uit het slot van de Psalm klaar blijkt. En hetgeen waar wij door verlost worden, maakt de diepste indruk op onze harten, wanneer wij verlost zijn.

't Is waar, deze diepten gaan menigmaal tezamen, gelijk de psalmist spreekt, Ps. 42 : 8: *De afgrond roept tot de afgrond.* De diepten van verdrukking wekken het geweten op tot een diep gevoelen van de zonde. Doch de zonde is de ziekte, en de verdrukking alleen een blijk of gevolg daarvan. Nu moet in het behandelen van een ziekte, de kwaal zelf voornamelijk in acht genomen worden, dan zullen de gevolgen vanzelf

verdwijnen.

Vele uitleggers menen, dat dit tegenwoordig de toestand was van de psalmist, dat hij door grote verdrukking en benauwdheid, op een uitnemende wijze indachtig gemaakt werd van zijn zonden; daarom moeten wij die opvatting niet geheel voorbij gaan; doch wij hebben voornamelijk in 't oog te houden, hetgeen hij zelf in deze zijn aanspraak tot, en onderhandeling met God, het meest in acht nam.

Dit is in het algemeen de staat en toestand van de ziel, die in deze Psalm behandeld wordt, en is als een sleutel van de volgende redevoering of spil waar die op draait, ten aanzien van hetgeen ik uit de Psalm bedoel voor te stellen. En hetgeen hieruit aan te merken staat, kan in deze twee voorstellingen begrepen worden.

- I. Begenadigde zielen kunnen, na veel gemeenschap met God gehad te hebben, in onuitkoombare diepten en verstrikkingen komen, uit oorzaak der zonde; want zo verklaart de psalmist dat het met hem geweest was.
- II. De inwendige wortel van alle uitwendige benauwdheden, moet voornamelijk in alle drukkende beproevingen in acht genomen worden, en die is de zonde.

Begenadigde zielen kunnen, ter oorzaak van de zonde, in diepten worden gebracht. En wat deze diepten zijn.

Eer ik tot verdere opening van de woorden voortga, dewijl die al hun opzicht hebben op de eerstgenoemde voorstelling, zal ik eerst de waarheid daarin vervat, verklaren en bevestigen; teneinde men verstaan mag, wat wij zeggen en wat wij bevestigen in de gehele voortgang van onze redevoering.

Het is een droevige waarheid die wij te overwegen hebben. Die dezelve hoort of leest behoorde beroerd te zijn in zichzelf, opdat hij ruste ten dage der benauwdheid. Dit is de vermaning van de apostel, Rom. 11 : 20: *Zijt niet hooggevoelende, maar vrees*; en ook 1 Kor. 10 : 12: *Zo dan die meent te staan, zie toe, dat hij niet valle*. Wanneer Petrus deze waarheid door droevige ervaring geleerd had, na zijne stoute voorbarigheid, zo gaf hij de heiligen deze raad dat zij in vreze zouden wandelen de tijd hunner inwoning, 1 Petrus 1 : 17. Wetende hoe nabij, zelfs in de grootste vrede en gerustheid, het kwaad en het gevaar voor de deur liggen.

Onder de grote menigte voorbeelden, ons in de Schriftuur nagelaten, waarin deze waarheid verklaard wordt, zal ik alleen deze weinige noemen, Gen. 6 : 9: *Noach was een rechtvaardig en oprecht man in zijn geslachten. Noach wandelde met God*. Dit deed hij voor een lange tijd achtereen, en dat in een boze tijd, temidden van allerlei verzoeking, wanneer al het vlees zijn weg verdorven had op de aarde, vs. 12. Dit zette zijn gehoorzaamheid een luister bij, en maakte de gemeenschap die hij met God had, in het wandelen voor Zijn aangezicht, ongetwijfeld voor hem zeer dierbaar en liefelijk. Hij was, volgens Gods eigen herhaald getuigenis, een begenadigde ziel. Doch wij weten wat deze heilige man gebeurde. Als men de geschiedenis leest, die van hem geschreven is, Gen. 9 : 21, zal gemakkelijk toestaan, dat hij, ter oorzaak van de zonde, in een onuitkoombare verlegenheid gebracht werd. Zijn eigen dronkenschap, vs. 21, met de gevolgen daarvan, gaven ergernis aan en ontstaken de onnatuurlijke begeerlijkheid van zijn zoon, vs. 22, en dit bracht hem tot het vervloeken van die zoon en van zijn nakomelingen, hun ten verdere strekkende, vs. 24, 25, hetgeen, gevoegd bij het gevoelen van Gods rechtvaardige toorn, van wie hij zo onlangs die geduchte wonderdadige verlossing ontvangen had, hem niet anders dan overstelpen kon met droefheid en benauwdheid des geestes.

Deze zaak blijkt nog klaarder in David. Onder het Oude Testament was niemand meer van God bemind, noch iemand beminde ook God meer dan hij. De paden van geloof en liefde waarin hij wandelde, zijn voor de meesten onzer als de weg van een arend in de lucht, voor ons te hoog en te zwaar. Evenwel klinkt tot op deze huidige dag het geroep van deze man naar Gods hart in onze oren. Soms klaagt hij van verbrijzelde beenderen; soms van verdrinkende diepten; soms van baren, golven en watergoten; soms van wonden en krankheden; soms van Gods toorn en angsten der hel, en overal van zijn zonden, alsook van derzelve last en benauwdheid. Enige oorzaken van zijn diepten, duisternissen, verstrikkingen en benauwdheden, weten wij allen. Gelijk niemand meer genade had dan hij, zo is ook niemand een groter voorbeeld van de kracht der zonde, en van haar uitwerkselen van schuld op het geweten, dan hij. Andere voorbeelden van dit soort zijn blijkbaar en aan allen bekend, en daarom niet nodig opgehaald te worden. Ik zal dan aanwijzen:

- I. Wat er in het bijzonder bedoeld wordt door de diepten, waar begenadigde zielen, na veel gemeenschap met God genoten te hebben, uit oorzaak van de zonde in gebracht kunnen worden.
- II. Vanwaar het komt dat gelovigen in zulke diepten kunnen komen, en menigmaal ook dadelijk, daarin zijn.

Belangende het eerste. Sommige of al deze navolgende dingen, komen samen om die diepten uit te maken, waar hier over geklaagd wordt.

1. *Verlies van het gewone gevoelen van Gods liefde, welke de ziel voormaals pleegde te genieten.* Er is een tweërlei gevoelen van Gods liefde, waar de gelovigen in deze wereld deelgenoten van kunnen zijn.
 - a) Er is een voorbijgaande bewerking van het hart door de Heilige Geest, met verrukkende onuitsprekelijke vreugde, in de bevatting van Gods liefde en van onze betrekking op Hem in Christus Jezus. Dit of het onmiddellijk uitwerksel daarvan, wordt genoemd, een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde, 1 Petrus 1 : 8. De Heilige Geest, schijnende in het hart, met klare bewijzen van het aandeel der ziel aan al de genaden van het Evangelie, doet het van vreugde opspringen, juichen en zegepralen in de Heere, als zijnde voor een tijd gevoerd boven alle gevoelens en gedachten der zonde, van het eigen ik, van verzoeking en onrust. Maar gelijk God het brood van Zijn Huis uitdeelt aan al Zijn kinderen, zo bewaart Hij ook deze lekkernijen en krachtige hartversterkingen alleen voor zulke tijden en personen, waarin en aan welke Hij die weet nodig en nuttig te zijn. De gelovigen kunnen dit gevoelen van Gods liefde missen, zonder nochtans in diepten te zijn. Iemand kan sterk en gezond wezen, als hij gezond voedsel heeft, al ware het dat hij nooit enige geesten of hartversterkingen dronk.
 - b) Er is een bijblijvend gevoelen van Gods liefde in het hart dergenen, waar wij van spreken, die een lange gemeenschapsoefening met God genoten hebben, bestaande in een overheersende evangelische verzekering, insluitende beide de tegenstand, die de satan en het ongelooft daartegen doen, en deszelfs vermogen in die tegenstand, te overwinnen. Dit is de wortel waaruit al die vrede en gewone vertroosting, welke een gelovige in deze wereld geniet, voortspruiten en meer en meer toenemen. Dit is het dat hem opwekt tot, en verlevendigt in zijn gehoorzaamheid, Ps. 116 : 12, 13. Dit is het zout dat zijn offeranden en plichten aangenaam maakt voor God, en verkwikkelijk voor hemzelf. Dit

ondersteunt hem onder zijn beproevingen, en geeft hem vrede, hoop en vertroosting in leven en in sterven, Ps. 23 : 4: *Al ging ik ook in een dal der schaduw des doods, ik zou geen kwaad vrezen, want u bent met mij.* Een gevoelen van Gods tegenwoordigheid in liefde, is bekwaam om alle angstvalligheid en vrees te verdrijven, ook in de ergste en verschrikkelijkste toestanden: ja dat niet alleen, maar om in het midden van dezelve een sterke vertroosting en blijdschap te geven. Zo drukt de profeet het uit, Hab. 3 : 17, 18: *Alhoewel de vijgenboom niet bloeien zal, en geen vrucht aan de wijnstok zijn zal, dat het werk des olijfbooms liegen zal, en de velden geen spijze voortbrengen; dat men de kudde uit de kooi afscheuren zal, en dat er geen rund in de stallingen wezen zal; zo zal ik nochtans in de Heere van vreugde opspringen, ik zal mij verheugen in de God mijns heils.* Dit is dat gevoelen van liefde, hetwelk de uitmuntendste gelovigen, ter oorzaak der zonde, verliezen kunnen. Dit is een stap in hun diepten. Zij zullen geen evangelische indrukken daarvan behouden, die hun rust, vrede of vertroosting zullen kunnen geven, noch hun zielen opwekken tot enig vermaak in de plicht of ondersteuning bijzetten in de beproeving. De natuur hiervan zal in het vervolg meer ten volle verklaard worden.

2. *Beangstigende nagedachten van hun grote en trouweloze ondankbaarheid aan God*, zijn een ander gedeelte van de diepten der in zonde verstrikte zielen. Zo klaagde Asaf Ps. 77 : 4: *Dacht ik aan God, zo maakte ik misbaar.* Hoe kwam het, dat de gedachten aan God hem een stof was van misbaar te maken? Op andere plaatsen belijdt hij immers, dat al zijn hulp en ondersteuning daarin gelegen was, hoe is dit nu een oorzaak van zijn beroering geworden? De zaken stonden tussen God en hem niet wel; want daar hij voormaals met zijn gedachten werkzaam was in zijn gedenken aan God, omtrent Zijn liefde en goedertierenheid, zo waren die nu geheel bezet met zijn eigen zonde en onvriendelijkheid. Dit veroorzaakte zijn beroering. Hierin is een gedeelte van de verwarring gelegen, die door de zonde veroorzaakt is. Dwaas schepsel, zegt zulk een ziel bij zichzelf, hebt gij dit de Heere vergolden? Is dit de beantwoording die gij Hem doet, voor al Zijn liefde, vriendelijkheid, vertroosting en goedertierenheid? Is dit uw vriendelijkheid aan Hem en uw liefde tot Hem? Is dit uw weldadigheid aan uw Vriend? Is dit uw roemen op Hem, dat gij zoveel goedheid en voortreffelijkheid in Hem en in Zijn liefde gevonden hebt; en dat, ofschoon alle mensen Hem mochten verlaten, gij Hem nochtans nooit zoudt willen verlaten? Zijn nu al uw beloften en verbintenissen aan God gedaan, in tijden van benauwdheid of onder krachtige indrukken van Zijn goede Geest op uw ziel, hierop uitgekomen, dat gij Hem zo dwaas zoudt vergeten, verlaten, verachten en verwerpen? Ziedaar, Hij is weg! Hij heeft zich van u onttrokken; wat zult u nu beginnen? Bent u zelfs niet beschaamd, te begeren dat Hij tot u wederkeren zou? Het waren gedachten van deze natuur, welke het hart van Petrus doorgriefden, na zijn zondeval. De ziel bevindt die harder dan de dood, en sterker dan het graf te zijn. Zij is in de ketenen daarvan gebonden en kan niet getroost worden, Ps. 38 : 47. En hierin bestaat een groot gedeelte van de diepten, daar wij onderzoek naar doen; want deze aanmerking verwekt en geeft een scherpte aan alle smartende, benauwende en beroerende hartstochten, welke de enige middelen zijn, waardoor de ziel van een mens inwendig beroerd wordt, of zichzelf beroert; zodanig zijn de droefheid en schaamte, met dat zelfmishagen en die wraak, waarmede ze gepaard gaan. Gelijk nu derzelve reden en voorwerp in dit geval alle andere gelegenheden daarvan overtreffen, zo veroorzaken zij ook uit geen andere aanmerking, zulke strenge en beangstigende nadenkingen in de ziel,

als uit deze.

3. *Een verlevendigd gevoelen van rechtvaardig verdiende toorn*, behoort ook tot deze diepten. Dit is als de opening van onze wonden. Wanneer de mensen een gevoelen van Gods toorn ondergaan, en na verlossing en rust, door het bloed van Christus verkregen te hebben, dan wederom tot hunne oude gedachten wederkeren, om opnieuw met de hel, de vloek, de wet, en Gods toorn te moeten handelen, dat is waarlijk een diepte. En dit ondergaan menigmaal begenadigde zielen, ter oorzaak van de zonde. Ziet dit in Heman, Ps. 88 : 8: Uw grimmigheid, zegt hij, ligt op mij. Die drukte en bezwaarde hem gans zeer. Daar is een zelfveroordeling, ten aanzien van de toorn verdiend te hebben, welke bestaanbaar is met een troostrijke overreding van aandeel aan Christus. Hier vindt de ziel veel zoetheit in, als behulpzaam zijnde ter verhoging der genade. Maar in dit geval, wordt de ziel daaronder gelaten, zonder die hulp of ondersteuning te ontvangen. Zij werpt zich onder de vloek der wet, en in de vlammen van de hel, zonder de minste troostrijke opbeuring van het bloed van Christus te genieten.. Dit is te wandelen of te gaan in een dal der schaduw des doods. De ziel verkeert met de dood, en met hetgeen dat daartoe strekkende schijnt te zijn. Om de benauwdheid te vermeerderen, geeft de Heere zelf aan de Wet en een nieuw leven, en als het ware, een nieuwe last, om zulk een in haar bewaring te nemen, en de Wet zal nooit in deze wereld in haar plicht nalatig zijn.
4. *Benauwende bevattingen van tijdelijke oordelen* komen hier ook bij; want God zal Zijn volk oordelen, en het oordeel begint menigmaal van Gods huis. Och! zegt zulk een ziel: ofschoon God mij niet voor eeuwig mocht verstoten, en ofschoon Hij mij mijn ongerechtigheden mocht vergeven, zo kan Hij nochtans over mijn daden zodanig wrake doen, dat Hij mij al mijn dagen met gal en alssem spijzigen zal. Het haar mijns vleses is te berge gerezen van verschrikking voor U, zegt de psalmist, en ik heb gevreesd voor Uw oordelen, Ps. 119 : 120. De ziel weet niet wat de grote God over haar kan brengen, en vervuld zijnde met een gevoelen van de schuld der zonde, welke de grond is van deze gehele toestand, is ieder oordeel van God, voor haar vol van verschrikking. Soms denkt zij, dat God de zonde en vuilheid van haar hart zal openleggen, en haar tot smaad en schande stellen in de wereld. O! zegt zij: Stel mij niet tot een smaad des dwazen, Ps. 39 : 9. Soms beeft zij of God haar niet wel schielijk zal bezoeken met enige aanmerkelijke oordelen, en haar uit de wereld wegnemen, in duisternis en benauwdheid; zo zegt de psalmist: Neem mij niet weg in Uw toom.

Soms vreest zij of ze net als Jona zal zijn, en een storm verwekken in haar familie, in de Kerk daar zij een lid van is of over de gehele natie: Laat ze door mij niet beschaamd worden. Deze dingen maken het hart week, gelijk Job spreekt, hoofdstuk 23 : 16, en doen haar binnenste wegsmelten. Wanneer enige verdrukking of openbaar oordeel Gods gehecht wordt aan een levendig gevoelen van zonde in het geweten, dan wordt de ziel daardoor als overstelpt, hetzij die alleen rechtmatig gevreesd of dadelijk aangebracht wordt; gelijk dit zo was in het geval van Jozefs broeders in Egypte, Gen. 42 : 21, 22. Dan wordt de ziel gebracht van de ene diepte tot de andere. Gevoel van zonde brengt haar tot een overdenking van haar verdrukking, en de verdrukking drijft haar wederom terug tot een gevoelen van de zonde. Zo roept de afgrond tot de afgrond, en al Gods baren gaan over de ziel, en een ieder daarvan maakt de ziel teder en scherpt haar gevoelen voor de andere. De verdrukking verzacht de ziel, zodat het gevoelen van de zonde te dieper snijdt, en de wonden te groter maakt; het gevoelen van de zonde verzwakt de ziel, en doet de verdrukking te zwaarder wegen, wanneer haar last daardoor vermeerderd wordt. In

dit geval is de verdrukking, welke een mens in zijn gewone staat van geestelijke vrede als een aangenaam bewijs van liefde zou omhelsd hebben, hem nu als nagelen en prikkelen in zijn zijde, hem van alle rust en vrede berovende, en God maakt dezelve als doornen en distelen, waardoor Hij halsstarrige zielen tot haar plicht wil brengen, gelijk Gideon deed met de lieden van Sukkoth, Richt. 8 : 7, 16.

5. *Een overheersende vrees voor een tijd, van ten enenmale van God verworpen te zijn, en ten genen dage een verwoepeling bevonden te zullen worden.* Jona schijnt zo besloten te hebben, hoofdstuk 2 : 4: *Ik zeide: Ik ben uitgestoten van voor Uw ogen, ik ben voor eeuwig verloren, God zal mij niet meer erkennen.* En Heman, Ps. 88 : 5, 6: *Ik ben gerekend met degenen, die in de kuil nederdalen; afgezonderd onder de doden, gelijk de verslagenen, die in het graf liggen, die Gij niet meer gedenkt, en zij zijn afgesneden van Uw hand.* Dit kan de ziel bezetten, totdat angsten der hel haar omringen en aangrijpen, totdat zij van alle troost, rust en vrede beroofd, een schrik wordt voor zichzelf, en gereed is de verworping te kiezen boven het leven. Dit kan een begenadigde ziel, vanwege de zonde, overkomen, maar omdat dit lijnrecht het leven des geloofs bestrijdt, zo laat God niemand van de Zijnen, ten ware in buitengewone gevallen, lang liggen in deze ruisende kuil, waarin geen water van verkwikking is. Evenwel gebeurt het menigmaal, dat zelfs de heiligen voor een tijd gelaten worden aan een schrikkelijke verwachting des oordeels, en een hitte des vuurs, ten aanzien van de overheersende bevatting van hun gemoed.
6. God brengt op een verborgen wijze Zijn pijlen in de ziel, welke haar doorwonden, en bij haar mistroostigheid nog smart, benauwdheid en onrust toedoen, Ps. 38 : 3: *Uw pijlen zijn in mij gedaald, en Uw hand is op mij nedergedaald.* God schoot gedurig, overal waar Hij zich bevond, een scherpe pijl, en deed die hechten in zijn ziel, zodat die hem wondde, benauwde en met smart en droevige kwelling vervulde. Deze pijlen zijn Gods bestraffingen, Ps. 39 : 12: *Kastijdt Gij iemand met straffingen om de ongerechtigheid, zo doet Gij zijn bevalligheid smelten als een mot.* God spreekt in Zijn Woord, en door Zijn Geest in het geweten, dingen die scherp en bitter zijn voor de ziel, doende dezelve vast blijven, zodat zij die niet kan afschudden. Hierover moest Job zo droevig klagen, hoofdstuk 6 : 4. De pijlen des Almachtigen zijn in mij, enz. God spreekt woorden met zulk een kracht, dat zij het hart doorsteken, en wat dan het gevolg is, verklaart ons David, Ps. 38 : 4: *Er is niets geheels in mijn vlees, zegt hij, vanwege Uw gramschap; er is geen vrede in mijn beenderen, vanwege mijn zonde.* De gehele mens wordt onder dat geweld gebracht, zodat hem alle gezondheid en rust ontnomen wordt.
7. Met zulk een toestand gaan ook gepaard, *geesteloosheid en onbekwaamheid tot de plichten, hetzij in het doen of in het lijden*, Ps. 40 : 13: *Mijn ongerechtigheden hebben mij aangegrepen, dat ik niet heb kunnen zien*, zegt de psalmist. Zijn geestelijke sterkte was door de zonde uitgeteerd, zodat hij zich niet tot enige gemeenschap met God vervoegen kon. De ziel kan nu niet bidden, met leven en kracht; niet horen met blijdschap en voordeel; niet weldoen en mededeelzaam zijn met blijmoedigheid en ruimte; niet overdenken, met vermaak en hemelsgezindheid; voor God niet werken met ijver en vrijheid, noch onbeschroomd en kloekmoedig aan het lijden denken, maar is ziek zwak en neergebogen.

Ik zeg dan, een begenadigde ziel kan, na lange gemeenschap met God gehad te hebben, ter oorzaak van de zonde, en een gevoelen van haar schuld, in een staat en toestand worden gebracht, waarin sommige of wel al deze en andere soortgelijke benauwdheden, haar deel kunnen zijn, en dat zijn de diepten, waarover de psalmist

hier klaagt. Wat nu de zonden zijn of van welke soort die zijn, die normaal de zielen der gelovigen in deze diepten brengen, zal in het vervolg verklaard worden.

Ten tweede zal ik nu aanwijzen vanwaar het komt, dat gelovigen in zulke diepten kunnen komen, en menigmaal ook dadelijk daarin zijn.

De natuur van het Verbond, waarin alle gelovigen nu met God wandelen, en waarin al hun voorraad tot gehoorzaamheid opgesloten is, laat het voor hen mogelijk, in de bovengenoemde diepten te vallen. Onder het eerste verbond was geen barmhartigheid noch vergeving voor enige zonde verzorgd. Daarom was het nodig, dat het een genoegzaamheid van genade voordroeg, om van alle zonde te bewaren, of het kon voor de mens van geen gebruik geweest zijn. Dit eiste Gods rechtvaardigheid en zo was het ook gesteld. Een verbond te maken, waarin geen vergeving bezorgd was, noch ook genoegzame genade om de verbondelingen te bewaren van de vergeving nodig te hebben, kwam met Gods goedheid en rechtvaardigheid niet overeen. Maar Hij heeft de mens recht gemaakt, die uit eigen beweging vele vonden gezocht heeft.

Maar zo is het in het Verbond der genade niet. Daarin is, door het bloed van Christus, vergeving verzorgd, en daarom is het niet volstrekt en onvermijdelijk noodzakelijk, dat daarin zulk een genade bedeed zou worden, welke de bondgenoten krachtig bewaart van alle zonden. Nochtans is het in alle opzichten boven het eerste te achten; want behalve de vergiffenis die daarin bezorgd is, waar het andere verbond niets van wist, zo is er nog daarenboven ook grote voorraad in tegen de zonde, die in het eerste niet geweest is.

Ten eerste. In dit Verbond is voorraad opgelegd tegen iedere zonde, die hetzelfde zou vernietigen, en een eindelijke scheiding maken tussen God en de ziel der ware bondgenoten. Deze voorzorg is volstrekt; God heeft de vervulling hiervan op zich genomen, evenals de bevestiging, van deze wet des Verbonds, dat het niet door enige zonden zal teniet gedaan worden, zie Jer. 32 : 40: *Ik zal (zegt God) een eeuwig Verbond met hen maken, dat Ik van achter hen niet zal afkeren, opdat Ik hun weldoe; en Ik zal Mijn vreze in hun hart geven, dat zij niet van Mij afwijken.* De zekerheid hiervan hangt niet af van iets in onszelf, al wat in ons is moet gebruikt worden als een middel ter vervulling van deze belofte; maar de uitkomst of het einde hangt volstrekt af van de getrouwheid Gods, en de gehele zekerheid en vastigheid van het Verbond, hangt af van de krachtdadige genade daarin bedeed, ter bewaring der mensen van al zulke zonden die hetzelfde zouden teniet doen.

Ten tweede. In dit Verbond is voorraad verzorgd tot een bestendige vrede en vertroosting, niettegenstaande de schuld van zulke zonden, waaraan de gelovigen door hun zwakheden en verzoekingens dagelijks bloot gesteld zijn. Ofschoon zij alle dagen in zonden vallen, zo vallen zij nochtans niet alle dagen in diepten. Er is, volgens de inhoud van dit Verbond, een bestaanlijkheid met een gevoelen van zonde ter verootmoediging, en met de vrede en de sterke vertroosting; want nadat de apostel de gehele strijd, die de gelovigen hebben met de zonden, beschreven had, alsmede de menigvuldige wonden, welke zij daardoor ontvangen, en die hen doen uitroepen om verlossing, Rom. 7 : 24, zo besluit hij echter in hoofdstuk 8 : 1, dat er voor hen geen verdoemenis is, hetwelk een genoegzame en vaste grond van vrede is. Zo ook 1 Joh. 2 : 1: *Ik schrijf u deze dingen, opdat gij niet zondigt. En indien iemand gezondigd heeft, wij hebben een Voorspraak bij de Vader, Jezus Christus, de Rechtvaardige.* Onze grote zorg en bezigheid moest zijn, dat wij niet zondigen; maar wanneer wij onze

uiterste pogingen daartoe hebben aangewend, en wij dan zeggen zouden, dat wij geen zonde hebben, zo verleiden wij onszelf, hoofdstuk 1 : 8. Wat zullen dan arme, zondige en schuldige schepselen doen? Laten zij door hun Voorspraak tot de Vader gaan, dan zullen zij zeker vergiffenis en vrede ontvangen. Zo spreekt ook de apostel in Hebr. 6 : 17, 18. *God is overvloedig gewillig, dat wij een sterke vertroosting zullen hebben, wij namelijk, die de toevlucht genomen hebben om de voorgestelde hoop vast te houden.* Hoedanig was de toestand dergenen, die oudtijds naar de vrijstad liepen om behouden te worden, waar hier op gezinspeeld wordt? Zij waren aan doodslag en bloed schuldig, ofschoon onverhoeds gestort; daardoor moesten zij sterven, indien zij niet tot de vrijstad de toevlucht namen. Indien wij ook zo met de schuld der zonde beladen, waarover de Wet de dood uitspreekt, tot Christus de toevlucht nemen, dan heeft God voor ons verzorgd niet alleen behoudenis en veiligheid, maar ook sterke vertroosting. Vergiffenis in het bloed van Christus te ontvangen, bevrijdt de ziel niet alleen van de schuld der zonde, maar ook het geweten van onrust daarover. In dit opzicht vertoont ons de apostel in Hebr. 10, in het brede de voortreffelijkheid van Zijn offerande. De offeranden onder de Wet konden niet heiligen degenen, die daartoe gingen, zegt hij vs. 1, hetwelk hij in vs. 2 bewijst, omdat ze niet waarlijk en dadelijk de consciëntie der zonden, dat is, diepten of benauwdheden der consciëntie, vanwege de zonden, konden wegnemen; maar nu, zegt hij, heeft Jezus Christus, in het Verbond der genade, in eeuwigheid volmaakt degenen, die geheiligd worden, vs. 14, en voor hen zulk een bestendige vrede en vertroosting verzorgd, dat zij niet alle dagen de vernieuwing der offeranden nodig zullen hebben, vs. 18. Dit is de grote verborgenheid van het Evangelie, in het bloed van Christus, dat zij, die nog alle dagen zondigen, evenwel al hun dagen vrede met God zullen hebben, overmits hun zonden vallen binnen de omtrek van die zwakheden, tegen welke deze vertroosting verzorgd is.

Ten derde. Er is genade verzorgd, om de ziel te behoeden vóór, en te bewaren tegen grote en gruwelijke zonden, zulke die uit haar eigen natuur bekwaam zijn het geweten te verwonden, en de persoon te werpen in zulke diepten en verwarringen, waarin hij noch rust noch vrede zal kunnen vinden. Van wat soort deze zonden zijn, zal in het vervolg uitgelegd worden. Er is in dit Verbond verzorgd genade voor genade, Joh. 1 : 16, en daar wordt uit de algenoegzame volheid van Christus een overvloed van genade bedeed. De genade heerst daarin, het lichaam der zonde teniet doende en kruisigende, Rom. 6 : 6.

Maar deze voorraad in het Verbond der genade, tegen vredebedervende en zielbenauwende zonden is niet ten aanzien van deszelfs bedeling volstrekt. Daar zijn Verbondsgeboden en vermaningen, van welker betrachting de bedeling van veel Verbondsgenade afhangt. Ons wordt bevolen te waken, te bidden, het geloof te oefenen, gedurig op onze wacht te staan, de zonde te doden, volstandig en naarstig de verzoeken tegen te staan en te bestrijden, enz. Deze dingen worden ons overal voorgeschreven, teneinde ons de gemelde genade te verzekeren. Zij zijn aan onze zijde de voorwaarde van de bedeling dier overvloedige genade, welke ons bewaren moet voor zielverstrikkende zonden. Zo bericht ons de apostel Petrus, 2 Petrus 1 : 3, wanneer hij zegt: *Gelijk ons Zijn Goddelijke kracht alles, wat tot het leven en de Godzaligheid behoort, geschonken heeft.* Wij hebben daarvan een hebbelijke toerusting en voorraad, om te allen tijde gehoorzaam te zijn, waarom hij ook in vs. 4 getuigt, dat Hij ons de grootste en dierbare beloften geschonken heeft, opdat wij door dezelve de Goddelijke natuur deelachtig zouden worden. Wat wordt er dan in deze gezegende staat en toestand van ons geëist, opdat wij een behoorlijk gebruik mogen maken van die voorraad die ons verzorgd is, en opdat wij de vertroostende kracht van

die beloften genieten mogen? Dat zegt ons de apostel in vs. 5—7: *En gij, tot hetzelfde ook alle naarstigheid toebrennende, voegt bij uw geloof deugd, en bij de deugd kennis, en bij de kennis matigheid, en bij de matigheid lijdzaamheid, en bij de lijdzaamheid Godzaligheid, en bij de Godzaligheid broederlijke liefde, en bij de broederlijke liefde, liefde jegens allen.* Dat is: Geeft zorgvuldig en naarstig acht op de oefening van al de genaden des Geestes, en op een wandel het Evangelie waardig. Wat zal dan, indien men op deze dingen acht neemt, de uitkomst zijn? Ziet dat in vs. 8: *Want zo deze dingen bij u zijn, en in u overvloedig zijn, zij zullen u niet ledig noch onvruchtbaar laten in de kennis van onze Heere Jezus Christus.* Het is niet gemog dat deze dingen bij u zijn, dat gij het zaad en de wortel daarvan van en door de Heilige Geest ontvangen hebt maar gij moet vooral bezorgd zijn, dat dezelve in u bloeien en overvloedig zijn; want anders, ofschoon de wortel der zaak bij u gevonden werd, en u dus niet ten enenmale van het geestelijk leven ontbloot waart, zult u evenwel al uw dagen arme, ledige, onvruchtbare en verwelkende schepselen zijn. Maar stel nu dat deze dingen in ons overvloedig zijn, en dat wij daardoor vruchtbaar worden gemaakt, dan zegt de apostel, zult u nimmermeer struikelen, of (gelijk de Engelschen leren) nimmermeer vallen, vs. 10. Hoe, nooit meer in zonde vallen?

Nee, dat ligt niet in de belofte, want die zegt, wanneer hij alles gedaan heeft, dat hij geen zonde heeft, die is een leugenaar. Ook is de mening niet, dat u dan nimmermeer geheel van God zult afvallen; want de bewaring der uitverkorenen, van welke de apostel spreekt, voor een gehele afval, hangt van zulke voorwaarden niet af, inzonderheid niet van enige trap ervan, hoedanig hun overvloedig zijn te kennen geeft. Maar de zin is dat zij niet zullen vallen in hun eigen zonden, waarvan zij gereinigd waren, vs. 9; te weten, in zulke consciëntieverwoestende en verontreinigende zonden, waarin zij ten tijde, en in de staat van hun onwedergeboorte geleefd hadden. Dus zien wij, ofschoon er in het Verbond der genade, door Jezus Christus, overvloedige onderstand verzorgd is, om de ziel voor verstrikkende zonden te bewaren, dat de bedeling daarvan nochtans opzicht heeft op ons naarstig acht geven van de ingestelde middelen, langs welke wij die ontvangen.

Hierin ligt de uitgestrektheid van het nieuwe Verbond; hier ligt de oefening van de vernieuwde vrije wil. Dit is het veld van de vrijwillige gehoorzaamheid, onder de bedeling der evangelische genade. Er zijn uitersten, daar dezelve ten aanzien van de uitkomst, geen bezorgdheid in heeft. Geheel volmaakt te zijn, vrij te zijn van alle zonden, feilen en zwakheden, is niet verzorgd noch beloofd in dit Verbond. Het is een Verbond van genade en vergiffenis van zonden, hetwelk een blijven der zonde veronderstelt. Maar daar is tegen een gehele en eindelijke afval van God volstrekt gezorgd. Tussen deze twee uitersten, van een volstreekte volmaaktheid, en een gehele afval, ligt het ruime veld van der gelovigen gehoorzaamheid en wandel met God. In dit veld zijn vele dierbare en hemelse ontmoetingen; ook liggen daar een menigte gevaarlijke diepten in. Sommigen wandelen dicht aan de ene zijde, en genen aan de andere; ja dezelfde persoon kan soms sterk jagen naar de volmaaktheid, en op een andere tijd zich bevinden als geworpen aan de grenzen van het verderf. Tussen deze twee nu, liggen vele zielsverwarrende zonden, tegen welke bevrijding geen volstreekte voorzorg gemaakt is, en waardoor de gelovigen, uit gebrek van alle naarstigheid toe te brengen, om de middelen van bewaring in het werk te stellen, menigmaal overvallen worden.

Ten vierde. Er is in het Verbond der genade geen voorzorg gemaakt van gewone en bijblijvende vertroosting voor iemand onder de schuld van grote zonden, of van zonden die met grote verwarringen vergezeld zijn, waarin men valt door verzuim van

niet te blijven in, en het niet gebruiken van de voormelde voorwaarden van overvloedige dadelijke genade. Daar zijn zonden, welke, hetzij omdat ze uit haar eigen natuur het geweten verwonden en verwoesten, of in haar uitwerking tot ergernis uitbreken, veroorzaken dat de Naam Gods en het Evangelie gelasterd worden, of die in enige van haar omstandigheden vol onvriendelijkheid zijn jegens God, de ziel beroven van haar gewone vertroosting. Hoe, door welke middelen, en uit wat oorzaak zulke zonden het geweten verschrikken, de beenderen verbrijzelen, de ziel verduisteren en haar in onuitkoombare diepten werpen, niettegenstaande de hulp die er verzorgd is van vergeving in het bloed van Christus, zal ik nu niet verklaren; maar dat zij zulks doen, en dat de vertroosting zich met de behoudenis niet even ver uitstrekt, is een bekende zaak. Hierom is het, dat God dit als een daad van zuivere soevereine genade, Zichzelf alleen toeëigent om vrede en vertroosting te spreken tot de zielen Zijner heiligen, in hun diepten van zonden en verwarringen, Jes. 57 : 18, 19. En waarlijk, indien de Heere niet verzorgd had, dat grote tergingen, ook zonderlinge hulp en redding nodig zouden hebben, dan mochten wij billijk vrezen, dat de onachtzaamheid der gelovigen veel bittere vrucht zou voortbrengen.

Alleen moeten wij in het voorbijgaan aanmerken, dat al wat er gezegd is, opzicht heeft op het gevoelen of het besef van zondaren in hun eigen zielen, en niet op de natuur van de zaak zelf. Er is in het Evangelie vertroosting verzorgd tegen de grootste, zowel als tegen de kleinste zonden. Het onderscheid ontstaat door Gods soevereine mededeling ervan, volgens de inhoud van de Verbondsbedeling, welke wij voorgehouden hebben. Hierom is het, omdat er onder de Mozaïsche wet een uitzondering was van sommige zonden, waar geen offeranden voor ingesteld waren, omdat zij, die zich daaraan schuldig maakten, op generlei wijze ervan gerechtvaardigd konden worden naar het vlees, dat is: ten aanzien van hun aandeel in de Joodse kerk en burgerstaat. Daarom predikte Paulus de Joden in Hand. 13 : 38, 39: Dat door Jezus Christus hun vergeving der zonden verkondigd werd; en dat van alles, waarvan zij niet gerechtvaardigd konden worden door de wet van Mozes, een iegelijk, die geloofde, door Hem gerechtvaardigd werd. Daar is nu geen uitzondering van enige bijzondere zonde, ten aanzien van vergeving en vrede: Maar hetgeen dat van ons gezegd is, raakt de weg en de wijze waarop en waarlangs het God behaagt de vertroosting toe te dienen aan de zielen van zondigende gelovigen.

Dit nu is de zaak welke ik zal trachten te bewijzen, namelijk, dat de gelovigen, na veel genadige gemeenschap met God gehad te hebben, ter oorzaak der zonde, in onuitkoombare diepten kunnen vallen. Hoe het komt, dat zij menigmaal ook dadelijk daarin vallen, zal verder verklaard worden.

De gronden van deze stelling zijn bekend, en daarom zal ik die maar als met de vinger aanwijzen.

De kracht der inwonende zonde.

Vooreerst. De natuur der inwonende zonde, zoals die in de beste heiligen in dit leven overblijft, een weinig overwogen zijnde, zal ons aanwijzen vanwaar het komt, dat zij soms overrompeld, en in de gemelde diepten geworpen worden.

1. Ofschoon de kracht van iedere zonde door de genade verzwakt is, zo wordt nochtans de wortel van niet één zonde in dit leven geheel weggenomen. De begeerlijkheid is gelijk aan de halsstarrige Kanaänieten, die na de algemene

overwinning van het land, nochtans daarin wilden blijven wonen, Jozua 17 : 12. Het is waar, toen Israël sterk werd, maakte het hen cijnsbaar, maar kon ze nochtans nooit geheel uitdrijven. Het koninkrijk en de regering komt de genade toe, en als die sterk wordt, dan brengt zij de zonde veel ten onder, maar de zonde laat zich niet ten enenmale uitdrijven. Het lichaam des doods wordt niet weggedaan, dan in en door de dood des lichaams. In het vlees van de beste heiligen woont geen goed, Rom. 7 : 18; maar juist het tegenovergestelde, namelijk, de wortel van alle kwaad. Het vlees begeert tegen de Geest, gelijk de Geest begeert tegen het vlees, Gal. 5 : 17. Gelijk er nu in de werkingen van de Geest een algemene tegenstand is tegen alle kwaad, zo is er ook in de werking van het vlees een algemene tegenstand tegen alle goed, opdat het zichzelf moge versterken.

2. Sommige begeerlijkheden of takken van de oorspronkelijke verdorvenheid, krijgen in sommige personen door de natuur, gewoonte, beroep, gezelschap en dergelijke omstandigheden zulke voordelen, dat zij worden als de Kanaänieten die ijzeren wagens hadden, waardoor het een zeer moeilijke zaak is hen ten onder te brengen. Het is al wel, indien er een gedurige oorlog tegen gevoerd wordt; want zij zullen meest altijd dadelijk in oproer zijn en weerspanning bevonden worden.
3. De inwonende zonde, ofschoon verzwakt, behoudt nochtans al haar eigenschappen. De eigenschappen van een zaak volgen altijd haar natuur. Alwaar de natuur van iets is, daar zijn al derzelve natuurlijke eigenschappen. Welke nu de eigenschappen van de inwonende zonde zijn, zou ik hier moeten verklaren; maar ik heb de gehele kracht, de natuur en de eigenschappen daarvan in een aparte verhandeling opgelegd. Kortom, zij zijn zodanig, dat het niet te verwonderen is, dat sommige gelovigen daardoor in diepten worden gebracht; maar wel dat iemand hunner dezelve ontkomt, maar hiervan kan de lezer een breedvoerig bericht ontvangen in mijn redevoering over dit bijzonder onderwerp.

Ten tweede. Voeg hierbij, de kracht en het vermogen der verzoeking; welke, omdat ik ook reeds daarvan in een bijzondere redevoering gehandeld hebt, ik hier niet verder verklaren zal.

Gods soevereiniteit in het handelen met zondigende gelovigen.

Ten derde. Hier moet ook Gods soeverein welbehagen, in het handelen met zondigende heiligen in aanmerking komen. Gods liefde en wijsheid werken niet omtrent allen op dezelfde wijze. Het behaagt God sommigen vrede te laten behouden, niettegenstaande grote tergingen, waardoor zij door liefde verootmoedigd en door vriendelijke bestraffingen van hun afzwerpingen hersteld worden. Anderen belijft Hij te brengen in de diepten, waar wij van gesproken hebben; maar ik mag in het algemeen evenwel zeggen, dat bijzondere tergingen een van deze twee uitkomsten van God ontmoeten:

- a) Zij, bij wie die tergingen gevonden worden, laat de Heere in enige bijzondere dorheid en onvruchtbaarheid in hun geslachten; zij zullen verwelken, werelds, saploos en veel uit het hart van Gods volk geworpen worden. Of,
- b) zij zullen in deze diepten geoefend worden, uit welke de weg hunner verlossing in deze Psalm voorgedragen wordt. Aldus zeg ik, handelt God met Zijn heiligen zeer onderscheiden. Sommigen zal Hij al de beenderen verbrijzelen, Ps. 51 : 10, terwijl anderen maar alleen de zachte slagen van de roede ontvangen. Wij zijn in de hand der genade, en God mag met ons handelen zoals het goed is in Zijn ogen. Maar aan onze zijde moesten wij verwachten, dat grote zonden met grote diepten en

benauwdheden achtervolgd zullen worden.

Dit is nu de staat der ziel, die in deze Psalm voorgesteld en van ons in overweging genomen wordt. Dit zijn de diepten waarin zij verstrikt, alsook de wegen en middelen waardoor zij in dezelve gebracht wordt. Nu zouden wij van haar gedrag en handel in deze staat en toestand moeten spreken: Maar eer ik daartoe overga, zal ik, bij het reeds gezegde, nog enkele dingen voegen, welke dienen zullen tot verdere verklaring van de gehele zaak die wij voorhanden hebben. En die zijn:

- I) Welke zonden de gelovigen in deze diepten brengen, en
- II) Wat de verzwaringen ervan zijn.

I Welke zonden de gelovigen gewoonlijk in grote geestelijke benauwdheid brengen.

Zulke zonden die uit haar eigen natuur, de consciëntie verwoesten. Zonden die opstaan tegen al wat van God in ons is; dat is, tegen het licht der genade en natuur beide. Dit waren de zonden die de psalmist in zijn diepten brachten. Zodanig zijn de zonden, welke in 1 Kor. 6 : 10 worden opgeteld: *Dwaalt niet, zegt de apostel; noch hoereerders, noch afgodendienaars, noch overspelers, noch ontuchtigen, noch die bij mannen liggen, noch dieven, noch gierigaards, noch dronkaards, geen lasteraars, geen rovers zullen het koninkrijk Gods beërven.* Het is zeker, dat de gelovigen in sommige van die zonden, alhier gemeld, kunnen vallen, en dat sommigen dadelijk daarin gevallen zijn; daarvan zijn ons voorbeelden in de Schrift nagelaten. Maar de apostel zegt niet, dat die enige van deze zonden gedaan hebben, het koninkrijk Gods niet beërven zullen, maar zulke zondaren; dat is, die in deze of een dergelijke zonde op de duur leven. Er is voor zulke zondaren geen genade verzorgd. Dat zijn zonden die in haar eigen natuur zonder aanmerking van verzwarende omstandigheden (welke waarlijk in de gelovigen nochtans nooit kunnen ontbreken), bekwaam zijn de ziel in diepten te werpen. Deze zonden snijden de haarlokken van der mensen geestelijke sterkte af, en het is tevergeefs te zeggen: Wij zullen uitgaan als op andere malen. De beenderen worden niet verbrijzeld zonder pijn, noch grote zonden op het geweten gelegd zonder benauwdheid. Maar het is niet nodig hierop te blijven staan. Sommigen zeggen, dat deze zonden zelfs de ware gelovigen beroven van al hun aandeel aan de liefde Gods, maar ten onrechte; maar het wordt van allen erkend, dat ze hen beroven van alle troostrijke blijken en welgegronde verzekering ervan. Zo hebben zij David en Petrus gedaan, en hierin ligt geen klein gedeelte van de diepten, waar wij onderzoek naar doen.

Verder zijn er zonden, welke ofschoon ze niet met zulk een bloedige schuld in het geweten opstaan, als de bovengemelde, van God nochtans vanwege enige omstandigheden en verzwaringen, zo onvriendelijk opgenomen worden, dat Hij ze een wortel van onrust en benauwdheid voor de ziel doet zijn heel haar leven lang. Van sommige zonden der goddelozen, zegt Hij: *Zo waarachtig als Ik leve, zo u deze ongerechtigheid verzoend zal worden totdat gij sterft!* Jes. 22 : 14. Indien u tot deze hoogte komt, zo zult u niet vrij gaan, en Ik zal u zeker niet verschonen. En daar zijn ook in Zijn eigen volk tergingen, die door omstandigheden zo verzwaard kunnen zijn, dat Hij die niet zal laten voorbijgaan, totdat Hij hen gebracht zal hebben in diepten en om verlossing heeft doen schreeuwen. Laat ons eens enige daarvan overwegen:

1. Van dit soort zijn misdragingen onder zonderlinge genietingen van Gods liefde en gunstbewijzen. Wanneer God aan iemand uitdrukkelijke openbaringen van Zijn liefde geschonken, hem daarvan overreed, en in het binnenste van zijn ziel doen

zeggen heeft, dan is dit een onverdiende liefde en goedgunstigheid. Wanneer hij dan los en onachtzaam is in zijn wandel met God dan heeft dit een onvriendelijkheid in zich, welke niet vergeten zal worden. Daar wordt op de misdragingen van Salomo aangemerkt, dat hij daarin viel, nadat God hem tweemaal verschenen was. Ook zullen alle zonden, onder of na bijzondere goedertierenheden, op de een of andere tijd bijzondere bestraffingen ontmoeten. Er is niets dat het geweten van een zondaar in duisternis meer benauwt, dan de herinnering van het misbruikte licht; noch in verlaten, dan de gedachte van versmadede liefde. Hiervan zal God hem gevoelig maken, zie Hos. 7 : 13: *Ik zou hen wel verlossen, maar zij spreken leugenen tegen Mij* (of gelijk de Engelsen leren: Hoewel Ik ze verlost heb, nochtans spreken zij leugenen tegen Mij). Zo ook hoofdstuk 13 : 47. Wanneer God in Zijn voorzienigheid met iemand genadig gehandeld heeft, hem mogelijk verlost heeft uit grote engten en moeilijkheden, hem in de ruimte gesteld heeft, met vele vruchten en uitwerkselen van Zijn goedertierenheid voorgekomen is, hem in zijn persoon, nabestaanden en roeping gezegend heeft, en hem naar de ziel ook welgedaan heeft en in hem een genadig gevoelen geschonken van Zijn liefde in Christus; en zulk een mens in zondige misdragingen valt, gaat dat God, als het ware, aan het hart en zal niet voorbijgezien noch verschoond warden. Verachtingen van liefde zijn grote tergingen, men zie het 1 Sam. 25 : 21. Hoe klaarder nu de overtuigingen dezer dingen bij iemand zijn, hoe gestrenger ook zijn nadenkingen zullen wezen omtrent zichzelf.

2. Zonden die gepleegd worden onder of na grote verdrukkingen, zijn ook van dezelfde aangelegenheid. God kastijdt niet van harte, noch straft ons niet enkel voor Zijn vermaak; maar om ons Zijn heiligheid deelachtig te maken. Door Zijn hand nu zo weinig daarin op te merken, zodat men onder of na dezelve niet waakt tegen de werkingen en verrassingen van de zonde, heeft een onvriendelijkheid in zich. *Ik sloeg hen*, zegt God, *evenwel gingen zij afkerig henen in de weg huns harten*, Jes. 57 : 17. Deze tergingen van Zijn zonen en dochteren kan Hij niet verdragen. Heeft God u in de smeltkroes gebracht, zodat u onder Zijn hand vernederd zijt geworden, en heeft Hij u in liefde en ontferming ruimte gegeven? Indien u dan zo ras Zijn handelingen met u vergeten hebt, is het dan te verwonderen, dat Hij uwer weer gedachtig is, door onrust te geven in uw ziel?
3. Terugwijkingen onder zware overtuigingen en aanbreking van Gods liefde vóór de bekering, worden menigmaal naderhand op het geweten gebracht en thuis bezocht. Wanneer de Heere door Zijn Geest de ziel krachtig van zonde overtuigt, en haar tevens enige ontdekkingen van Zijn liefde en van de uitmuntende voortreffelijkheid van Christus geeft, zodat zij als begint overreed en overgehaald te worden, zijnde bijna bewogen een Christen te zijn; en zij dan door de kracht der begeerlijkheid, of het ongeloof tot de wereld, of de eigengerechtigheid wederkeert, dan heeft deze dwaasheid een onvriendelijkheid in zich, die soms niet voorbijgegaan zal worden. God kan en doet ook menigmaal de grootheid Zijner kracht openbaar worden, tot herstelling van zulk een ziel, maar wil evenwel met haar handelen over deze versmading Zijner liefde, en van de uitnemendheid Zijns Zoons, welke haar in derzelve eerste aanblikken geopenbaard waren.
4. Haastige vergetelheid van dierbare ontdekkingen van bijzondere liefde. Hiertegen waarschuwt God Zijn volk, wetende hoe genegen zij daartoe zijn, Ps. 85 : 9: *God de Heere, zal tot Zijn volk en tot Zijn gunstgenoten van vrede spreken; maar dat zij niet weder tot dwaasheid keren*. Dat zij toch acht geven, wil de Heere zeggen, op hun geneigdheid, om de dierbare openbaringen van bijzondere liefde te vergeten. Wanneer God te eniger tijd door Zijn Geest, in Zijn Woord, tot de ziel nadert, met

genadige woorden van vrede en liefde, haar een gevoel schenkt van Zijn vriendelijkheid in haar hart door de Heilige Geest, zodat zij daarop vervuld wordt met een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde; wanneer zij dan op een verzoeking, of ook wel door enkel zorgeloosheid en verzuim, gelijk menigmaal gebeurt, toelaat, dat dit gevoel van Gods liefde verdooft, en als het ware uitgewist wordt, en zo die krachtige opwekking tot gehoorzaamheid verliest, welke daarmede gepaard gaat, dan is dit ook vol van liefdeloosheid en onvriendelijkheid. Een bericht hiervan wordt ons gegeven in Hoogl. 5 : 16. In het eerste vers komt de Heere Jezus tot Zijn liefste met een volle voorraad van Evangelische weldaden: *Ik ben in Mijn hof gekomen, zegt Hij, o Mijn zuster, o Bruid! Ik heb Mijn mirre geplukt met Mijn specerij, Ik heb Mijn honigraten met Mijn honig gegeten; Ik heb Mijn wijn, mitsgaders Mijn melk gedronken*: al wat geestelijk aangenaam en vermakelijk is; barmhartigheid, genade, vrede, vertroosting, blijdschap, verzekering, dit alles is voor u gereed. Vs. 2: Maar de bruid gaf in haar sluimerzieke gestalte op dit genadig bezoek zeer weinig acht; zij wordt door andere zaken afgetrokken, en weet haar niet volkomen en geheel aan die zalige gemeenschap over te geven, die haar werd aangeboden; maar verschoont zich als zijnde met iets anders opgenomen. Maar wat is de uitkomst? Christus onttrekt zich, laat haar in het duister, in het midden van vele mistroostigheden, en het duurt zeer lang, eer dat zij enige herstelling bekomt.

5. Verwaarlozing van uitnemende gelegenheden om dienst aan God te doen, alsook het niet gebruiken van grote gaven, is menigmaal de oorzaak dat de ziel in grote diepten geworpen wordt. Gaven werden gegeven om voor God te handelen, en de gelegenheden zijn als de marktdagen voor die handel. De een in een zweetdoek weg te leggen, en de andere te laten ontglippen, zal in beroering en mistroostigheid eindigen. Onrust en benauwdheid des harten zijn wonnen die zeker in het bederf van ongeoeffende gaven zullen voorttellen. God verliest door zulke trage zielen een inkomst van eer en heerlijkheid, en hiervan zal Hij haar gevoelig maken. Mij zijn heden ten dage enigen bekend, wier verzuim van de gelegenheden om dienst aan God te doen zo zwaar drukken, dat die gereed zijn hen in het graf te doen neerstorten.
6. Zonden na bijzondere voorafgaande waarschuwingen hebben gewoonlijk deze uitkomst. Onder al de verscheidenheid van bijzondere waarschuwingen, die God jegens heiligen belijft te gebruiken, zal ik maar alleen een enige uitzonderen: Wanneer iemand met de een of andere begeerlijkheid of verzoeking worstelt, en God in de prediking van het Evangelie, of in de bediening van enige ordonnantie van hetzelfde, door zijn Voorzienigheid enig bijzonder woord, gepast naar de toestand van de ziel, hetzij van bestraffing of overreding, doet voorkomen en ingaan in het hart. De ziel kan dan niet anders dan opmerken dat God nabij is, met haar handelt en toeroept om op Hem te zien om hulp. Zelden geeft Hij Zijn heiligen zulke waarschuwingen, of Hij is op een uitnemende wijze nabij om hen hulp te verlenen, indien zij op Zijn roeping zich tot Hem verwoegen; maar indien zij Zijn zorg en goedertierenheid niet gadeslaan, dan zullen Zijn volgende bestraffingen gewoonlijk gestrenger zijn.
7. Zonden die ergernis veroorzaken, laten de ziel zelden deze diepten ontwijken. Ja, God geeft in Zijn kastijding, zelfs van grote zonden, menigmaal meer acht op de ergernis dan op de zonde, gelijk wij zien kunnen in 2 Sam. 12 14: *Dewijl gij door deze zaak de vijanden des Heeren grotelijks hebt doen lasteren*, enz. Vele belijders geven weinig acht op hun wereldsgezindheid, op hun hoogmoed, op hun drift en ongebonden tong, maar de wereld slaat dit alles gade, en het Evangelie wordt grotelijks daardoor benadeeld; wat wonder is het dan dat zijzelf, van de hand des

Heeren, in de uitkomst de bittere vruchten daarvan ondervinden?

Daar zijn vele andere zulke verzwaringen van zonden, welke de tergingen in haar eigen natuur vergroten, ofschoon die zulk een verschrikkelijk aanzien niet hebben als sommige andere, en waardoor de ziel gebracht wordt in diepten. Deze, welke wij genoemd hebben, zijn genoeg tot bewijs van hetgeen wij voorgesteld hadden, dewijl wij de enkele voorstelling daarvan alleen bedoelden, en daarom ook de uitbreiding van de bijzondere hoofdzaken zijn voorbij gegaan. Nu zullen wij

II. *Enige verzwaringen van de schuld dezer zonden overwegen, waardoor de ziel gewoonlijk gebracht wordt in de toestand die wij tevoren hebben medegedeeld.*

1. De ziel is voorzien met een beginsel van genade, hetwelk gedurig werkzaam is om haar voor zulke zonden te bewaren. Het nieuwe schepsel is levend en werkzaam tot zijn eigen wasdom, toeneming en veiligheid, volgens de inhoud van het Verbond der genade, zie Gal. 5 : 17. De Geest begeert tegen het vlees. Gelijk nieuwgeboren kinderen een natuurlijke neiging hebben tot het voedsel, dat hun bij het leven bewaart, en kan doen opwassen; even zo is dit nieuwe schepsel natuurlijk werkzaam tot zijn eigen bewaring en wasdom. Dus kan de ziel dan in die verstrikkende zonde niet vallen, dan met het hoogste verzuim van datzelfde beginsel, hetwelk haar tot geheel andere einden en oogmerken geschonken was. De worstelingen, begeerten, verlangens en het geroep van dit beginsel, worden verwaarloosd. Naardien nu hetzelfde van en door God is, zo is de vernieuwing van Zijn beeld in ons, en hetgeen dat Hij erkent en verzorgt, zo zal het verwonden van haar levenskracht, de verhindering van haar werkingen, en de verwaarlozing van haar pogingen ter bewaring van de ziel, altijd gepaard gaan met zulke zonden, waar wij van gesproken hebben.
2. Doordat dit nieuwe schepsel, dit beginsel van leven en gehoorzaamheid, uit zichzelf niet bekwaam is om de ziel te bewaren van zulke zonden, die haar in diepten zullen brengen, zo is voor hetzelfde een volle voorraad van gedurige onderstand en vervulling van alle noden, in Jezus Christus verzorgd. Daar zijn in Christus schatten van vervulling, waar de ziel te allen tijde toe komen mag en hulp vinden kan tegen de aanvallen der zonde. Hij zegt tot de ziel, als David eens tot Abjathar zeide, toen hij voor Doëg vluchtte, 1 Sam. 22 : 23: *Blijf bij mij, vrees niet: want wie mijn ziel zoeken zal, die zal uw ziel zoeken; maar gij zult met mij in bewaring zijn. De zonde is zowel Mijn vijand, als de uwe; zij zoekt het leven van uw ziel, ook zoekt zij Mijn leven; blijf bij Mij, want met Mij zult u in bewaring zijn.* Hiertoe vermaant ons de apostel, in Hebr. 4 : 16: *Laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan tot de troon der genade, opdat wij barmhartigheid mogen verkrijgen, en genade vinden, om geholpen te worden ter bekwamer tijd.* Indien er ooit een bekwame tijd is voor de ziel, het is dan, wanneer zij zich bevindt onder de aanvallen tot tergende zonden. Op zulk een tijd is er een gepaste en tijdige hulp in Christus, tot bijstand en ondersteuning. Het nieuwe schepsel smeekt met zuchten en met uitboezeming van zijn begeerten, dat de ziel zich tot Hem vervoegen wilde. Door Hem nu te verachten met al Zijn voorraad van genade, terwijl Hij staat en tot ons roept: *Doet Mij open; want Mijn hoofd is vervuld met dauw, Mijn haarlokken met nachtdruppen; de zuchtingen van de arme gevangene, ik meen het nieuwe schepsel, door de zonde reeds veroordeeld te sterven, te versmaden, dit kan niet anders dan een hooggaande terging zijn. Mag God niet klagen en zeggen: Ziet deze arme schepselen! eertijds was hun een schat van genade in henzelf toevertrouwd;*

maar die hebben zij verspild en daardoor zichzelf in de uiterste ellende gebracht: Maar opdat zij niet ten tweeden male geheel verloren zouden gaan, zo is hun deel en schat nu in een andere, in een veilige Schatbewaarder opgelegd, in Hem is hun leven en hun troost verzekerd. Maar beschouwt hier eens hun onzalige nalatigheid! Zij willen liever alles wagen, dan zich tot Hem begeven om hulp te verlangen. En hoe meent u dat het hart van Christus gesteld is, wanneer Hij Zijn kinderen de weg ziet banen tot consciëntieverwoestende zonden, zonder zich tot Hem te vervoegen, waar het leven en de vrede van hun eigen zielen hen zo krachtig toe riepen? Dit zijn geen zonden van dagelijkse zwakheden, welke niet vermeden kunnen worden; maar deze schuld gaat altijd min of meer vergezeld met een verzuim van die hulp, welke in Christus daartegen verzorgd is. De middelen ter voorkoming ervan zijn gezegend, gereed, bij de hand; het belang van Christus in onze bewaring is groot, en dat van onze eigen zielen onuitsprekelijk; wanneer nu de middelen, Christus, onze eigen zielen; de vrede, het leven en alles verzuimd en veracht worden, zo moet dat de schuld uitnemend schuldig maken.

3. Daar zou ook veel gezegd kunnen worden, wat die zonderlinge voorzorg raakt, welke in het Verbond der genade is tegen zulke zonden als deze, gelijk reeds verklaard is; maar ik zal mij over deze zaak niet verder uitbreiden.

Dit verhandelde zij dan genoeg, ten aanzien van de staat en toestand der ziel, in deze Psalm vertoond. Wij hebben gezien welke de diepten zijn waarin zij verward is, alsook de wegen en middelen, waardoor iemand daarin gebracht kan worden. De naaste zaak die ons nu te overwegen staat, is het gedrag en de handel van een begenadigde ziel in die staat, of wat weg zij ter verlossing inslaat.

De plicht en werkzaamheid van een gelovige in zijn benauwdheden, vanwege een gevoel der zonde. Zijn toevlucht tot God alleen. De ernst en gezetheid van zijn gemoed daarin. (Verklaring van vers 2).

De woorden van deze twee eerste verzen verklaren ook het gedrag van de ziel in die toestand, welke wij beschreven hebben; dat is: wat zij doet en wat weg zij tot hulp en redding inslaat: Ik roep tot U, enz. Heere! hoor naar mijn stem; laat Uw oren opmerkende zijn op de stem mijner smekingen.

In de woorden wordt ons voorgesteld een algemene toenadering om hulp, waarin wij aan te merken hebben, tot wie de psalmist zich vervoegt; dat is tot Jehovah. Ik roep tot U, o Heere, Jehovah! God maakte zich door deze Naam aan Zijn volk bekend, om hun geloof te bevestigen in de vastigheid Zijner beloften, Ex. 3 : 14. Hij die het Wezen zelf is, zal ook zeker aan Zijn beloften een wezen en bestaan geven. De psalmist, die met God in onderhandeling is omtrent de beloften van genade, vervoegt zich tot Hem onder deze Naam: Ik roep tot U, o Jehovah!

In deze toenadering mogen wij aanmerken:

1. De menselijke wijze van uitdrukking. Hij bidt tot God: laat Uw oren opmerkende zijn; naar de wijze der mensen, die ernstig acht geven op hetgeen tot hen gesproken wordt; daar zij zich juist afkeren van hetgeen waar zij geen achtiging voor hebben.
2. De ernst der ziel in het werk dat zij behandelt; dit blijkt èn uit de verdubbeling van haar verzoek: Heere! hoor naar mijn stem; laat Uw oren opmerkende zijn op mijn stem, èn uit de nadruk van de woorden die zij gebruikt: Laat Uw oren, zegt zij, naarstig opmerkende zijn; het woord betekent de naarstigste zorgvuldigheid en

nauwkeurigste opmerking: Laat Uw oren zeer opmerkende zijn, en waarop? Op de stem mijner smekingen; mijn afbeddingen of ernstige smekingen tot afwending van het kwaad of van de straf. Maar het woord komt van genadig of barmhartig zijn: zodat het eigenlijk betekent smekingen om genade. Wees opmerkende, o Heere! wil zij zeggen, op de stem mijner smekingen, om genade en barmhartigheid, welke ik nu in mijn hoogste nood tot U opzend. En in deze woorden vertoont de psalmist in het algemeen, de gestalte en werkzaamheid van een begenadigde ziel, gebracht in diepten en duisternis vanwege de zonden.

De grond van hetgeen ik hieruit verder zal verhandelen, ligt in deze twee voorstellingen:

- I. De enige poging van een ziel, in de zonde verward, om hulp te bekomen, ligt in het zich vervoegen tot God alleen, Tot U, Jehovah! roep ik. Heere! hoor mijn stem.
- II. Diepten van zonden zullen een begenadigde ziel brengen, om gezet en ernstig zich tot God te vervoegen: Heere! hoor mijn stem; Heere, merk op. Stervende mensen zijn niet gewoon zonder belang om hulp te roepen.

Hetgeen ik in het algemeen nodig oordeel ter besturing der ziel, in de bovenomschreven staat en toestand, zal ik kort verhandelen uit de twee genoemde voorstellingen.

Werkzaamheden van een gelovige, onder verlegenheden vanwege zonden.

Vooreerst. Benauwdheid, gevaar en onrust, bewijzen niet alleen dat de dingen kwaad zijn, maar een gevoel ervan te hebben in de ziel, zullen uit zichzelf degenen, daar die bij gevonden worden, naar hulp doen uitzien. Iedere zaak helt natuurlijk naar rust. Een mens in gevaar van te verdrinken, heeft niet nodig vermaand te worden zijn eigen behoudenis te betrachten; maar zo zullen ook de geestelijke ongelegenheden en gevaren de mensen aanzetten om hulp te zoeken. Naar geen hulpmiddelen uit te zien, is ongevoelig, verhard of rampzalig roekeloos en wanhopig te zijn, gelijk Kaïn en Judas. Wij mogen dan veronderstellen, dat het voornamelijk werk van iedere ziel in diepten, een zoeken is van verlossing. Zij kan niet rusten in die toestand, waarin voor haar geen rust is. Wat weg nu een begenadigde ziel in dit zoeken houdt, wordt in de eerste voorstelling, beide ontkenner en stelligerwijze voorgedragen. Zij vervoegt zich nergens dan tot God alleen. Een opmerkelijk voorbeeld hiervan, zo van de ene als van de andere zijde, vinden wij in Hos. 14 : 4: *Assur zal ons niet behouden, zeggen die arme benauwde wederkerende zondaren, wij zullen niet rijden op paarden, en tot het werk onzer handen niet meer zeggen: u bent onze God. Immers zal een wees bij U ontfermd worden.* Deze vervoegen zich tot God, met een verzaking van alle andere wegen van hulp.

Er zijn verscheidene dingen, waar zondaren toe geneigd zijn zich te vervoegen om hulp in hun benauwdheden, welke hen als wateren bevonden worden die opgedroogd zijn. Hoe vele dingen hebben de roomsen niet uitgevonden, om arme zielen te verleiden? Heiligen, engelen, de gezegende maagd, het hout van het kruis, belijdenissen, boeten, missen, bedevaarten, lijkdiensten of gebeden voor de doden, pauselijke aflaten, werken van voldoening en dergelijke, zijn verzonnen als wegen langs welke ontelbare zielen ten eeuwig verdere geleid worden. Kenden zij de schrik des Heeren, de natuur van de zonde, en het middelaarschap van Christus, zij

zouden zich over deze gruwelen schamen, en tot hun afgoden niet zeggen: u bent onze God, kom help ons! Hoe komen al hun uitvindingen niet veel te kort, bij dezulken die gaarne willen opofferen tienduizenden van oliebekken, ja hun eerstgeborenen geven voor hun overtreding, de vrucht huns buiks voor de zonde hunner ziel? Micha 6 : 7, maar die daar nochtans niets bij uitwonnen, dan een verzwaring van hun zonde en ellende? Ja, de heidenen gingen hen te boven, beide in godsdienstigheid en kosten. Het is geen nieuw onderzoek, wat weg de door zonde verslagen zielen zullen inslaan om hulp. Van het begin der wereld af zijn de gemoederen van het grootste gedeelte van het mensdom daardoor geoefend geworden. Naardat hun licht of hun duisternis geweest is, was ook de weg die zij insloegen. Onder degenen die onkundig van God waren, bracht dit onderzoek al die duivelse bijgelovigheid voort, welke zich verspreidde over de ganse aardbodem. Het heidendom door de kracht en uitwerking van het Evangelie vernietigd zijnde, bracht ditzelfde onderzoek, werkende in het gemoed van verduisterde mensen, in samenvoeging met andere begeerlijkheden, het pausdom voort. Toen de mensen de geestelijke kennis van het Verbond der genade, de verborgenheid van het Evangelie, het oogmerk van de eeuwige liefde en de kracht van Christus' bloed verloren hadden, begaven zij zich om hulp onder hun verwarringen, of ten dele of geheel, tot de gebroken bakken tevoren gemeld. Zij zijn van tweeërlei soort, het eigen ik en andere dingen. Belangende die andere dingen, welke tot hun valse godsdienst behoren, en van al Gods heiligen verfoeid zijn, zal ik daar geen verdere melding van doen. Wat het eigen ik betreft, dat is niet bepaald tot het pausdom alleen, maar strekt zich uit tot de menselijke natuur en is overheersend in allen die onder de Wet zijn. Zij zoeken in hun verlegenheid en benauwdheid over zonden, hulp te bekomen in hun eigen pogingen en gerechtigheid. Daardoor komt het, dat vele arme zielen zich in haar engten tot zichzelf vervoegen; zij verwachten de genezing van dezelfde hand die haar gewond heeft. Dit was de ziel en het geven van het Jodendom, gelijk de apostel ons bericht in Rom. 10 : 3, en zo worden nog steeds alle mensen, die onder de Wet zijn, door hetzelfde grondbeginsel aangezet en bewogen. Zij bekeren zich, maar niet tot de Heere; want wanneer zij zich in diepten en benauwdheden bevinden vanwege de zonden, welke weg slaan zij dan in? Dit zullen zij dan doen, en dat zullen zij niet meer doen; dit zal hun gewone koers en handelwijze zijn, en dat zullen zij op een buitengewone wijze betrachten; en gelijk hun benauwdheid ontstond uit hun overtreding, zo zullen zij zich nu beteren, en hieruit vrede verwachten, alsof God en zij op een gelijke voet staan. In deze weg slijten velen al hun dagen; zij zondigen en beteren zich, zij beteren zich en zondigen, zonder ooit tot bekering te komen, of tot een ware vrede te geraken. Maar hiertegen zijn de ware gelovigen waakzaam, zij beschouwen zichzelf als wezen: Immers zal een wees bij U ontfermd worden, dat is, zij zijn hulpeloos, zonder de minste grond van hoop in of verwachting van zichzelf. Zij weten dat hun bekering, verbetering, gebeden, verootmoedigingen, hun vasten en doding der zonden, hen niet kunnen helpen. Bekering willen zij, verbetering zoeken zij; bidden, vasten en hun zielen verootmoedigen, dat alles willen zij betrachten; want zij weten dat deze dingen hun plicht zijn. Maar zij weten ook dat hun goedheid niet tot God raakt, met Wie zij te doen hebben, en dat het Hem geen baat is dat zij rechtvaardig zijn. Zij willen wel alle plichten betrachten, maar van niet één plicht verlossing verwachten. Het is God, zeggen zij, met Wie wij te doen hebben; ons werk is: te horen, wat Hij tot ons spreken zal.

Er zijn nog andere wegen, waardoor zondige zielen zichzelf bederven door valse hulp en vertroosting. Zij hebben in de afwending van haar bezwaarde gedachten, groot behagen. Zij vestigen zich op het een of ander, dat haar krankheid niet kan genezen,

maar dat haar alleen zal doen vergeten dat zij ziek zijn. Gelijk Kaïn onder de schrik van zijn schuld uitging van het aangezicht des Heeren, en inwendige rust zocht in uitwendig werk en bezigheid; hij bouwde een stad, en noemde die naar de naam zijns zoons, Gen. 4 : 16, 17. Zulk een weg sloeg ook Saul in; eerst keerde hij zich tot de muziek, daarna tot een tovenaars. Daar is niets algemener, dan dat de mensen aldus met hun overtuigingen handelen. Zij zien, met Efraïm, hun krankheid, gevoelen hun gezwel, en trekken tot Assur, Hos. 5 : 13, en dit leidt de mensen op een ongevoelige wijze tot atheïsterij.

De overtuigingen van zonden, dikwijls af te wenden door ontspanning te zoeken in het schepsel, is een voornaam middel om een totale onboetvaardigheid aan te brengen. Sommige dronkaards waren mogelijk zulks nooit geworden, indien zij niet eerst van andere zonden overtuigd waren geweest. Zij trachten de schuld van de ene zonde te smoren door een andere, zij vlieden van zichzelf tot zichzelf, van hun geweten tot hun begeerlijkheden, en zoeken ontheffing der zonden door zonden te bedrijven. Dit is zo verre van het bestaan der gelovigen, dat zij zelfs niet willen toelaten dat de geoorloofde dingen hen van hun benauwdheid zullen afwenden. De geoorloofde dingen mogen en willen zij gebruiken, maar niet om hun gedachten af te wenden van hun verlegenheden. Deze weten zij, moeten tussen God en hun zielen afgedaan worden, die moeten niet slijten, maar weggenomen worden. Deze en dergelijke klippen, van welke er een ontelbare menigte zijn, zoekt een begenadigde ziel zorgvuldig te vermijden. Een gelovige weet, dat God alleen Heere is van zijn geweten, alwaar zijn diepten liggen. God alleen tegen Wie hij gezondigd heeft, en Die hem alleen de zonden vergeven kan. Van met Hem te handelen, wil hij zich niet laten verlokken, noch aftrekken: 'Tot U, Heere, zegt hij, kom ik; Uw Woord aangaande mij, moet stand houden, op U zal ik wachten; als u geen lust aan mij hebt, dan moet ik verloren gaan. Andere hulpmiddelen, weet ik, zijn ijdel en vruchteloos; ik heb geen voornemen mijn kracht te verspillen voor hetgeen dat geen brood is: Tot U, roep ik.' Hier moet een door zonde verstrikte ziel zich vestigen. De benauwdheid wekt haar op, om naar hulp uit te zien. Vele dingen van buiten vertonen zich om haar af te wenden, en vele dingen van binnen bieden zich als een remedie of hulpmiddel aan. Vergeet uw droefheid, zeggen de eerste; genees uzelf door ons, zeggen de laatste. Maar de ziel verwerpt die beide als nietige medicijnmeesters, en vervoegt zich tot God alleen. Hij heeft verwond, en Hij alleen kan haar ook helen. Totdat nu iemand, die van de schuld zijner zonden gevoelig is, van al zijn toevluchten afgebracht wordt, om onmiddellijk met God te handelen, zal hij tevergeefs hulp of verlossing verwachten.

Onze tweede aanmerking was, *dat een begenadigde in zich tot God te verwoegen, ernstig, gezet en ingespannen was.* Het is nu geen tijd om traag te zijn. Het al van de ziel hangt er aan, haar grootste belangen zijn in gevaar. Vadsige, koele, sleurachtige toenadering tot God, zullen niet kunnen baten. Gewone werkzaamheden van geloof, liefde, vurigheid, gewoonlijke tijden, gelegenheden en plichten, beantwoorden niet aan deze toestand. Nu niet meer te doen als naar gewoonte, is niets met alles te doen. Die tot zijn verlossing niet meer kracht en werkzaamheid oefent, wanneer hij in diepten ligt, en in gevaar is van te zullen sterven, dan hij doet of nodig heeft te doen, wanneer hij in vrijheid is in effen en gebaande paden, zal, zo het schijnt, nauwelijks het gevaar ontkomen. Sommigen zijn in zulke toestanden zorgeloos en nalatig; zij denken hun ongestalten in een gewone koers te boven te komen, en ofschoon zij voor tegenwoordig hun gevaar beseffen, dat zij evenwel ten laatste vrede zullen hebben, in welke gesteldheid vele verachting van God gelegen is. Anderen laten de moed zinken, en bezwijken onder hun bedruktheden. Deze beide soorten van personen zijn onder

een heersende macht van geestelijke traagheid. Laat ons de gestalte, waar wij van spreken, in het voorbeeld van een andere eens ophelderen. Hiervan hebben wij een voorbeeld in de bruid in Hoogl. 3 : 1, 2, 3. Zij had de gunstige tegenwoordigheid van Christus verloren, en was dus in dezelfde toestand, zoals wij in vers 1 hebben beschreven. Het was toen nacht bij haar, dat is een tijd van duisternis en troosteloosheid, en zij zocht haar liefste: *Ik zocht des nachts op mijn leger Hem, die mijn ziel liefheeft*. Christus was weggegaan en zij bevond zich nu in diepten en duisternis. Hierom zocht zij Hem, maar op een wijze als de meesten in een dergelijke toestand gewoonlijk doen. Zij verandert haar oude tred niet, gaat niet buiten haar koers van gewone plichten, noch van de gestalte waar zij op andere tijden in pleegt te zijn. Maar wat was hiervan de uitkomst? Ik zocht Hem, zegt zij, maar ik vond Hem niet. Dit is de weg niet om wederom een gevoel van verloren liefde te bekomen, noch om uit haar verwarringen te geraken. Dit doet haar een andere koers houden; zij begint te denken, indien de zaken in deze staat blijven, dat zij dan verloren is. Ik ga wel voort in de waarneming van de plichten, maar ik mis de tegenwoordigheid van mijn Liefste, ik ontmoet Christus er niet in, mijn duisternis en onrust blijven dezelfde; zo ik geen andere weg insla, dan is het met mij gedaan. Welaan dan, zegt zij, ik zal nu opstaan, vs. 2, ik zal al dat gemak en die traagheid uitschudden, welke mij aankleven; daar moet een veel ernstiger, levendiger koers gehouden worden. Voornemens van nieuwe, buitengewone, krachtige en aanhoudende toenadering tot God, zijn de eerste algemene stap en trap van een door de zonde verwarde ziel, werkende tot haar herstelling: ik zal nu opstaan. Wat doet zij nu, wanneer zij dit besluit genomen heeft? Ik zal in de stad omgaan, zegt zij, in de wijken en in de straten; ik zal Hem zoeken, die mijn ziel liefheeft. Ik zal geen wegen noch middelen onbezocht laten, waardoor ik mogelijk tot een vernieuwde genieting van Hem zou mogen geraken. Indien iemand een vriend zoekt, hij kan zulks alleen maar doen in de wijken en straten, dat is, in de steden of op de vlekken. Zo zal ik ook doen, zegt de bruid. In welke wegen, instellingen, plichten, hetzij openbare of bijzondere, hetzij in gemeenschap met anderen of eenzame afzondering, Christus ooit gevonden of vrede genoten is, daar zal ik Hem in zoeken, en niet aflaten, totdat ik tot een genieting van Hem kome. Tot deze gestalte en dit besluit moet de ziel, die zich in diepten bevindt, komen, indien zij anders te eniger tijd gegronde verwachting zal hebben, daaruit verlost te zullen worden. Van de meeste mensen moet men zeggen, dat hun etterbuilen stinken en vervuild zijn, vanwege hun dwaasheid, gelijk de psalmist van zichzelf klaagt in Ps. 38 : 6. Zij zijn door de zonden verwond en verzuimen door geestelijke traagheid hun genezingen; dit verzwakt en ontrust hen van dag tot dag, maar nochtans willen zij liever dit alles verdragen, dan hun vleeselijk gemak afstaan, om op een buitengewone wijze krachtig met God te handelen. Geheel anders was het met de psalmist in Ps. 22 : 2, 3: *Waarom, zegt hij, zijt Gij verre van mijn verlossing, van de woorden mijns brullen? Mijn God! ik roep des daags, maar Gij antwoordt niet, en des nachts, en ik heb geen stilte*. Wat schort de man? Kan hij dag noch nacht niet rusten? Nooit stilte hebben, nooit zwijgen? En is hij al wat ontsteld, kan hij zich niet bedwingen, maar moet hij dan juist brullen en uitroepen? Ja moet hij de ganse dag brullen, gelijk David spreekt in Ps. 32 : 3, en de ganse nacht zuchten? Ps. 6 : 7. Wat betekent al dit brullen, zuchten, schreien, dat brullen de ganse dag, de ganse nacht? Och! laat hem begaan, zijn ziel is bitterlijk bedroefd in hem; hij is in diepten gevallen; de Heere heeft zich van hem onttrokken; hij is zeer beroerd, ja vol van angst, vanwege zijn zonde: hij heeft geen rust, noch iets geheels in zijn vlees, en daarom moet hij dus ernstig en rusteloos zich tot God vervoegen om hulp. Helaas! wat zijn de meeste mensen in deze dagen vreemdelingen van deze gestalte. Hoe weinig wordt er van de werkingen van

deze geest onder ons gevonden? En is de reden daarvan niet deze, dat wij de wereld meer, en de hemel en hemelse dingen minder waarderen? Dat wij gemakkelijker zonder een gevoel van de liefde Gods in Christus kunnen leven? En is het hierom niet, dat wij alle dagen zoveel belijders zien verdorren, die alle gemeenschap met God als verloren hebben, en niets behouden dan een weinigje lippenwerk of gesprek, en wier vuile stank en wonden hinderlijk zijn voor allen, behalve voor zichzelf, en zo liever willen voortgaan en sterven, dan zich met deze heilige man opwekken, om de Heere te ontmoeten? Ook was Heman hem gelijk in Ps. 88 : 12, 13. Hoedanig een gevoel van zijne diepten had, verklaart hij vs. 4: *Mijn ziel, zegt hij, is der tegenheden zat, en mijn leven raakt tot aan het graf.* Wat weg houdt hij nu in deze bezwaarde, droevige en mistroostige toestand? Zie dat in vs. 2, 3: *O Heere, God mijns heils! bij dag, bij nacht roep ik tot U. Laat mijn gebed voor Uw aanschijn komen; neig Uw oor tot mijn geschrei.* Dag en nacht riep hij tot de God zijns heils, en dat met ernst en aanhoudendheid. Dit was zijn bezigheid, en aldus werd hij geoefend al zijn dagen.

Dit is hetgeen ik bedoel. Indien een begenadigde ziel, vanwege de zonden gebracht is in de diepten tevoren beschreven, en de Heere haar genadig belooft te herstellen, dan doet Hij haar wakker, ernstig en rusteloos zijn in al de plichten waarin zij zich tot Hem vervoegen kan om verlossing. Waarin nu deze gezetheid en ernst van de ziel, in haar toenaderingen tot God, voornamelijk bestaan, zal ik kort verklaren, wanneer ik met een woord, enkele opmerkingen en gronden, die haar daartoe opwekken, zal hebben voorgesteld.

Gronden van ernst, om zich tot God heen te wenden.

1. De grootheid en het gewicht van des menschen belangen, mogen hem billijk tot deze ernst aanzetten. De menschen zijn niet gewoon in hun grootste belangen traag en onachtzaam te werk gaan. David zegt ons, dat hij meer bezorgd was omtrent het licht van Gods aanschijn, dan de lieden dezer wereld omtrent hun koorn en most zijn konden. Stel dat het huis van een werelds mens, waarin al zijn rijkdom en schat besloten is, in brand stond, en hij dus alles in gevaar zag om door de vlam verteerd te zullen worden, zou hij in de overweging daarvan gerust en stil zijn? Zou hij zich niet opmaken met al zijn macht, en alle hulp inroepen die hij bekomen kon, en dat omdat zijn schat, zijn al en grootste belang in gevaar was? Maar zal de ziel dan traag, zorgeloos, onachtzaam en gerust zijn, wanneer het vuur gelegd is aan haar eeuwige belangen, en die in gevaar zijn om verteerd te worden? Wanneer het licht van Gods aanschijn, hetwelk zij meer waardeert, dan de lieden dezer wereld de grootste overvloed van koorn en most waarderen kunnen, haar onttrokken is? Het was een bewijs van de grootste zorgeloosheid in Jona, dat hij vast sliep, toen het schip waarin hij was, om zijnentwil in gevaar stond van te zullen vergaan. Maar kan het gedacht worden minder te zijn in iemand, die in een storm van toorn en ongenoegen is, die achter hem wordt uitgezonden in de diepte, dezelve veronachtzaamt en slaapt, gelijk Salomo spreekt, in het opperste van de mast, in het hart van de zee? Spr. 23 : 34. Hoe riep dat arme schepsel niet uit, wiens hart zo raasde naar zijn afgoden, toen hij daarvan beroofd was: *Gijlieden hebt mijn goden weggenomen, zeide hij, wat heb ik nu meer?* Richt. 18 : 24. En zal een begenadigde ziel, door haar eigen dwaasheid, haar God, het gevoel van liefde, de troost van Zijn tegenwoordigheid, verliezen, zonder Hem achteraan te kleven? Zulke zielen hebben voormaals vrede met God en blijdschap in het geloof genoten, kunnen zij dan nu, in haar gewone wandel, zonder dezelve leven? Kunnen zij wel anders dan

met Job uitroepen: *Och of wij waren, gelijk in de vorige dagen!* — toen Hij zijn lamp deed schijnen over ons hoofd; — *toen Gods verborgenheid over onze tenten was*, Job 29 : 2—4, en met David, Ps. 51 : 14: *Geef mij weder de vreugde uws heils. O mijn God! mijn ziel buigt zich neder in mij, daarom gedenk ik Uwer uit het land der Jordaan, en Hermon, uit het klein gebergte*, Ps. 42 : 7. Zij kunnen zonder de Heere niet leven. Maar aangenomen, dat zij zich eens wisten ellendig te behelpen op de weg hunner vreemdelingschap, wanneer alles stil en gerust bij hen is; wat zullen zij echter doen ten tijde van uitwendige beproeving en benauwdheden? Wanneer de afgrond roept tot de afgrond, en de ene beroering de andere verwekt en scherpte bijzet? Zij weten dat hun dan niets zal kunnen ondersteunen, dan de Heere alleen die zij missen, Hab. 3 : 17, 18 en Ps. 23 : 4. De grootheid van hun belang zal hen dan opwekken tot de genoemde ernst en gezetheid.

- II. Zij hebben een diep gevoelen van hun groot belang. Alle mensen hebben gelijkelijk belang in de liefde Gods, en in de vergeving der zonden. Ieder heeft een ziel van dezelfde onsterfelijke gesteltenis, en gelijkelijk vatbaar voor een eeuwige zaligheid of ellende. Nochtans zien wij, dat de meeste mensen zo ongevoelig dwaas zijn, dat zij op deze dingen weinig of geen acht geven. Noch de schuld der zonden, noch Gods toorn, noch dood, noch hel worden van hen overdacht noch geacht. Deze dingen zijn wel hun belangen, maar zij zijn er niet gevoelig voor. Maar begenadigde zielen hebben een levendig besef van geestelijke dingen; want,
- a. Zij hebben een zaligmakend geestelijk licht, waardoor zij bekwaam zijn de ware natuur der zonde, en de schrik des Heeren te kunnen onderscheiden; want ofschoon zij nu verondersteld worden, het troostrijke licht des Geestes verloren te hebben, zo verliezen zij echter nooit Zijn heiligend licht, dat licht waardoor zij in staat zijn, om op een geestelijke wijze, geestelijke dingen te onderscheiden; dit wordt nooit geheel van hen weggenomen. Hierdoor zien zij de zonde bovenmate zondig te wezen, Rom. 7 : 13. Hierdoor weten zij de schrik des Heeren, 2 Kor. 5 : 11, en dat het vreselijk is te vallen in de handen van de levende God, Hebr. 10 : 31. Hierdoor bespeuren zij de uitnemendheid van de liefde Gods in Christus, die alle verstand te boven gaat, waarvan zij het tegenwoordig gevoelen verloren hebben. Hierdoor zijn zij bekwaam om binnen het voorhangsel te zien, en de zalige vertroosting te beschouwen, welke de heiligen genieten, wier gemeenschap met God nooit wordt afgebroken. Dit vertoont hun al de zoetigheid, het vermaak, de blijdschap en de vrede, die zij voormaals genoten, toen God in Zijn liefde bij hen tegenwoordig was. Hierdoor worden zij onderwezen al de vruchten van Christus' bloed te waarderen, terwijl zij nu het genot van vele moeten missen. Dit alles, tegelijk met vele andere dingen van dezelfde natuur en aangelegenheid, doet hen zeer gevoelig zijn omtrent hun belangen.
 - b. Zij gedenken wat het hun voorheen kostte met God te handelen over zonden, en hieruit weten zij dat het geen algemene zaak is die zij in handen hebben. Zij moeten wederom aan hun vorige werk gaan, en de oude beker wederom in hun handen nemen. Een herstelling uit diepten is als een nieuwe bekering. Daarin wordt menigmaal, ten aanzien van hun bevassing, het gehele werk opnieuw wederom begonnen en voortgezet; dit weten zij, dat het een werk geweest is van schrik, vreze en benauwdheid en daarom beven zij in zichzelf voor hun nieuwe beproevingen.
 - c. De Heilige Geest geeft de arme zielen een vers en nieuw gevoelen van haar

groot belang, met opzet, opdat zulks een middel zou mogen zijn om haar tot deze ernstige toenaderingen tot God op te wekken. Het gehele werk is het Zijne, en daarom zet Hij het ook voort, door zulke middelen die bekwaam zijn om dat einde te bereiken, hetwelk Hij bedoelt. Door deze middelen wordt een begenadigde ziel gebracht tot de bovengenoemde gestalte. Tot deze gestalte nu komen verscheidene dingen tezamen.

1. Een gedurige overpeinzing van de droeve toestand, waarin de ziel zich, in haar diepten, bevindt. Diep bewogen over haar geval, is zij gedurig bezig met daar aan te denken en ze in haar gemoed te overleggen. Zo verklaart David, dat de zaak met hem geweest is, Ps. 38 : 3—9: *Uw pijlen zijn in mij gedaald, en Uw hand is op mij nedergedaald. Er is niets geheels in mijn vlees, vanwege Uw gramschap; er is geen vrede in mijn beenderen, vanwege mijn zonde. Want mijn ongerechtigheden gaan over mijn hoofd; als een zware last zijn zij mij te zwaar geworden. Mijn etterbuilen stinken, zij zijn vervuild, vanwege mijn dwaasheid. Ik ben krom geworden, ik ben uitermate zeer nedergebogen, ik ga de ganse dag in het zwart. — Ik ben verzwakt, en uitermate zeer verbrijzeld; ik brul van het geruis mijns harten.* Rusteloosheid, diep gepeins, ontsteltenis des harten, gedurige zwaarmoedigheid, droefheid en angst der ziel, liggen op de bodem van de toenaderingen, waar wij van spreken. Uit deze gronden komen de gebeden voort, gelijk David daarbij voegt in vs. 10: *Heere! voor U is al mijn begeerte, en mijn zuchten is voor U niet verborgen.* Langs deze weg wrocht al zijn benauwdheid, hij smeekte uit de overvloed van zijn overdenkingen en droefheid. De overdenkingen van zulke mensen zijn gedurig over hun staat en toestand; de gedachten daarvan liggen met hen neder en staan wederom met hen op, en vergezellen hen de ganse dag, gelijk Ruben uitriep in Gen. 37 : 30: *De jongeling is er niet; en ik, waar zal ik heengaan?*

Zo roept ook zulk een ziel: Gods liefde is er niet, Christus is er niet, en ik, waar zal ik mij met mijn droefheid heenwenden? God is vertoornd, de dood is nabij, de verlossing ver weg, en de duisternis omringt mij van rondom; ik heb mijn vrede, mijn blijdschap, ja psalmen in de nacht, ten enenmale verloren; wat zal ik van mijn plichten denken? *Kunnen twee tezamen wandelen, tenzij dat zij bijeen gekomen zijn?* Amos 3 : 3. Kan ik daarin met God wandelen, terwijl ik Hem tot mijn vijand heb gemaakt? Wat denk ik van de ordonnantiën? Wat zal het mij kunnen baten te Jeruzalem te zijn, zonder het aangezicht van de Koning te zien? Of onder de ordonnantiën te leven, en de Koning der heiligen daarin niet te ontmoeten? Mag ik niet rechtmatig vrezen, dat de Heere Zijn Heilige Geest van mij nemen en mij zonder enig hulpmiddel laten zal? Met zulke en dergelijke gedachten worden de in zonden verstrikte zielen geoefend, en die zijn gedurig in haar gemoed, in al haar toenaderingen tot God.

2. Wij zien dat de toenadering zelf bestaat in, en geschiedt door het gelovig gebed of het roepen tot God. Dit nu wordt gedaan met inspanning des gemoeds, hetwelk een tweërlei vrucht of eigenschap heeft: a) onverzettelijkheid en b) volständigkeit.

Er wordt van onze gezegende Zaligmaker gezegd, toen Hij om onze zonden in Zijn diepten was, dat Hij gebeden en smekingen, met sterke roeping en tranen geofferd heeft, Hebr. 5 : 7. Sterke roeping en tranen geven de uiterste ingespannenheid des geestes te kennen. David drukt het uit door brullen, gelijk wij boven gezien hebben, alsook door zuchten, kermen, enz. Een ziel in zulk een toestand, legt zich voor de Heere neer met zuchten, steunen, treuren, roepen, tranen, brullen en gekerm, naar de

verscheidene werkingen haars gemoeds, en de aandoeningen die zij heeft, omtrent de zaken die zij te verrichten heeft. En dit brengt bij haar teweeg:

- a) **Onverzettelijkheid.** De kracht van het onverzettelijk geloof heeft onze Zaligmaker wonderlijk aan ons vertoond, Luk. 11 : 8—10; alsook hoofdstuk 18 : 1, het onverzettelijk gebed, dat zeker de overwinning zal behalen. De onverzettelijkheid wordt als het ware uit deze twee dingen samengesteld: uit veelvuldig komen en verscheidenheid van drangredenen. Een onverzettelijk mens zal wel zevenmaal op een dag over dezelfde zaak beginnen en wanneer hem maar een nieuwe bedenking invalt, zal hij, ofschoon hij het tegendeel had voorgenomen, wederom komen, en er is niets dat bedacht kan worden, wat enige betrekking heeft op zijn zaak, of hij zal zijn gebruik daarvan maken, en hetzelfde aanleggen tot bevordering van zijn verzoek; zo is het ook in dit geval. Men zal menigvuldig komen en een verscheidenheid van drangredenen gebruiken: *Ik roep tot U de ganse dag*, zegt de dichter in Psalm 86 vs. 3. Hij had maar alleen deze enige bezigheid, en die betrachtte hij met al zijn macht. Hierdoor zwijgen wij voor God niet stil, Jes. 62 : 7, zijnde dit het eigen kenmerk van de onverzettelijkheid. Zulke zielen gaan tot God, en niet voldaan zijnde met hetgeen zij verricht hebben, gaan zij wederom, en blijft er nog wat bij haar over, zij gaan wederom tot Hem, en als het hart nog niet is uitgeledigd, zullen zij wederom tot Hem gaan, Hem geen rust laten, en voor Hem niet stilzwijgen. Wat een verscheidenheid van drangredenen in dit geval bij God gebruikt worden, kon ik uit het voorbeeld van David vertonen. Maar het is bekend, dat er bijna niets is of hij maakt daar een drangreden van, Gods getrouwheid, Zijn gerechtigheid, Zijn Naam, Zijn barmhartigheid en goedertierenheid in Christus Jezus; het belang dat anderen in hem hadden, zowel Gods vrienden als Zijn vijanden; zijn eigen zwakheid en hulpeloosheid, ja de grootheid van zijn zonde zelfs: *Vergeef mijn ongerechtigheid*, zegt hij, *want die is groot*, Ps. 25 : 11. Soms begint hij met enige drangredenen van deze soort, en dan een weinige daarvan afgetrokken zijnde, door andere overwegingen, wordt hem door de Geest een of ander nieuwe pleitrede ingeboezemd, en zo keert hij terstond tot zijn eerste bezigheid en oogmerk. Dit alles geeft een grote ingespannenheid des geestes te kennen.
- b) Uit deze ingespannenheid vloeit ook een volstandigheid voort. Zulk een ziel geeft de zaak niet op, totdat zij het bedoelde goed verkregen heeft, gelijk wij in het vervolg van deze Psalm zien zullen.

Dit is in het algemeen het gedrag van een begenadigde ziel, in de toestand welke ons hier vertoond wordt. Indien arme schepselen hun vrede beminnen, hun zielen liefhebben, of de eer Gods behartigen willen, dat zij dan toch trachten in deze plicht niet nalatig te zijn. Hoe komt het, dat het verschil tussen God en uw zielen zo lang blijft hangen, zodat u nauwelijks uw leven lang een heugelijke dag geniet? Is het niet voor het merendeel van uw traagheid en moedeloosheid? U wilt de lendenen uws verstands, in met God te handelen, niet opschorten, om het verschil tot een spoedige uitkomst te brengen in het bloed van Christus. U gaat af en aan, u begint en laat weer af, u beproeft de zaak en geeft die dan weer op, en ofschoon uw geval buitengewoon is, u vergenoegt u echter met gewone plichtsbetrachtingen en toenaderingen tot God; dit doet u verdorren, onnut worden en uitteren onder uw verslagenheid en verwarringen. Zo deed David niet, maar nadat hij menigmaal, door zijn zonden, een breuk gemaakt had, zo werd nochtans door spoedige, levendige, krachtige en rusteloze geloofsoefeningen, alles wederom hersteld en geheeld, zodat hij in vrede geleefd heeft en zegepralende gestorven is. Welaan dan, weest niet traag in het benaastigen; laten

uw wonden niet vervuilen, vanwege uw dwaasheid, Ps. 38 : 6; laat het werk dat voorhanden is, volkomen zijn, hetzij hetzelfde lang of moeilijk zij, het moet toch gedaan worden, en het gaat met veiligheid en behoudenis gepaard. Wat u waarschijnlijk in de eerste plaats ontmoeten zal, staat nu vervolgens verklaard te worden.

VERKLARING VAN HET DERDE VERS

De algemene gestalte van een begenadigde ziel in haar verwarringen en beangstheid over de zonde, is reeds verklaard. Nu worden ons haar bijzondere werkzaamheden, wat zij doet en wat haar ontmoet, vervolgens vertoond.

De psalmist roept dan in het bijzonder in deze toestand uit: ***Zo Gij, Heere! de ongerechtigheden gadeslaat; Heere! wie zal bestaan?***

In deze woorden komen een veronderstelling en een besluit uit die veronderstelling voor. In de veronderstelling vinden wij, vooreerst de Naam van God, die de psalmist zich voorstelt als gepast, en ten tweede, de zaak zelf die verondersteld wordt. In het besluit komt voor de stof daarvan, te bestaan, en de wijze van dat voorstel, waarin twee dingen voorkomen:

- 1) Dat hetzelfde vragenderwijs wordt uitgedrukt, en
- 2) de onbepaaldheid van die vraag: Wie zal bestaan?

Indien of zo Gij, Heere! enz. Hier stelt hij zich een andere naam van God voor, welke is JAH. Een Naam, die ofschoon van dezelfde wortel afstamt als de voorgaande, nochtans zeer zelden anders gebruikt wordt, dan om Gods vreselijke Majesteit te kennen te geven en uit te drukken. *Hoogt de wegen voor Dien, die in de vlakke velden rijdt, omdat zijn Naam is Heere, (Jah) Ps. 68 : 5.* De dichter is nu in onderhandeling met de Heere over de schuld der zonde, en God wordt aan ziel vertoond als groot en vreselijk; opdat hij weten mag wat hij te verwachten heeft, indien de zaak, volgens de verdienste der zonde, terecht gesteld moest worden.

Wat zegt hij nu tot de Heere, tot JAH? Zo Gij de ongerechtigheden gadeslaat, hetgeen betekent op te merken en te houden, als in veilige bewaring; of wel te bewaren en naarstig te bewaken. Zo op te merken en gade te slaan, dat men het opgemerkte bewaart en onthoudt; het overweegt en oplegt in zijn hart. Zo komt het voor in Gen. 37 : 11, waar van Jakob gezegd wordt: Hij bewaarde deze zaak, te weten de droom van zijn zoon Jozef; hij bewaarde die in zijn geheugen en overwoog hem in zijn hart.

Het gadeslaan van de ongerechtigheden alhier bedoeld, is, dat God die zo ver aanmerkt en gadeslaat, dat Hij ze bewaart om ze te straffen. In tegenstelling van dit opmerken, wordt van Hem gezegd: de zonde niet te zien, dezelve voorbij te zien, die te bedekken, te vergeten of niet meer te gedenken; dat is, dezelve te vergeven, gelijk het volgende vers verklaart.

Ik behoef niet aan te tonen, dat God al de zonden of ongerechtigheden van alle mensen gadeslaat, zodat Hij die ziet, kent, kwaad keurt en misnoegd daarover is. Dit kan niet geloochend worden, zonder alle gronden van vreze Gods en van godsdienst weg te nemen. Dit te ontkennen, is niet minder dan het Goddelijk Wezen zelf te ontkennen; want zo ras men Zijn heiligheid en rechtvaardigheid loochent, zo loochent men ook Zijn bestaan. Maar er is een dag gesteld, waarop alle mensen zullen weten, dat God alle en van een ieder de verborgenste zonden geweten en gadeslagen heeft. Er is in God een tweërlei opmerken van de zonde, welke beide in opzicht van alle zonden en in alle mensen niet ontkend kan worden. Het eerste is natuurlijk, bestaande

in Zijn alwetendheid, voor welke alle dingen naakt en geopend zijn. In dit opzicht is geen zonde voor Hem verborgen; de heimelijkste zelfs zijn in het licht van Zijn Aangezicht, zij worden alle van Hem opgemerkt en gadeslagen. Het andere is zedelijk, zijnde een misnoegen over en afkeer van alle zonden, hetwelk ter oorzaak van Gods heiligheid, van Zijn natuur onafscheidelijk is. Dit wordt in het vonnis der Wet verklaard, en dat gelijkelijk aan alle mensen in de wereld; maar het gadeslaan alhier bedoeld, is een opmerken tot straf, volgens de inhoud der Wet; het sluit niet alleen in het vonnis der Wet, maar ook een wil om volgens die Wet te straffen. Zo U, wil de psalmist zeggen, Gij grote en verschrikkelijke God, die door uw heerlijke Naam JAH verhoogd zijt, de ongerechtigheden gadeslaat, om zondaren die tot U komen, volgens de strengheid en de eis van Uw heilige Wet, te vergelden, wat dan? Dan wordt er geantwoord door de stof van het voorstel: wie zal bestaan? Dat is: niemand zal het doen, zegt Chrysostomus; die *wie is niemand*, geen mens in de wereld. Wie zal staan of bestaan en de beproeving verduren? Allen moeten op deze veronderstelling verloren gaan, en dat voor eeuwig. Dit eist de verdienste der zonde en de vloek der Wet, welke de regel is van dit gadeslaan der ongerechtigheid. Daar ligt ook ene zonderlinge nadruk in de vraag, inhoudende de wijze van het besluit: Wie zal bestaan? Dit is meer dan als zou hij gezegd hebben: niemand kan de beproeving uitstaan en ontkomen zonder het eeuwig verderf; want de vraag is onbepaald: niet *hoe zal ik*, maar *wie zal bestaan*? Wanneer de Heilige Geest de zekerheid en vreselijkheid van het verderf der goddelozen wil voorstellen, dan doet Hij dat door zulk een wijze van uitdrukking, waardoor het gemoed des mensen een dieper gevoelen wordt ingeboezemd, dan met woorden kan verklaard worden. Gelijk als in 1 Petrus 4 : 17: *Welk zal het einde zijn dergenen, die het Evangelie Gods ongehoorzaam zijn?* En vs. 18: *Waar zal de goddeloze en zondaar verschijnen?* Zo ook hier: wie zal bestaan? Hierdoor wordt een diepe indruk ingeboezemd van een schrikkelijk verderf voor die allen, waar God zo mee handelen zal, dat Hij hun ongerechtigheden gadeslaat.

De psalmist zich dan vervoegende, om met God over zijn zonden te handelen, stelt vooreerst in het algemeen voor, hoe de zaken moeten aflopen, niet alleen met hem, maar met alle mensen in de wereld, op die veronderstelling welke hij gemaakt had. Dit is niet alleen, wil hij zeggen, mijn geval, maar zo staat het met het gehele mensdom, met allen en een iegelijk die des vleses en bloeds deelachtig zijn; hetzij hun schuld zodanig is, als die onder welke ik gedrukt ga of niet, het is al hetzelfde. Zij zijn allen schuldig en moeten allen verloren gaan; hoeveel meer moet dan dit mijn toestand niet zijn, die zich zo grotelijks schuldig heeft gemaakt? Hier brengt hij dan een groot bewijs voort tegen zichzelf, op de tevoren gelegde veronderstelling. Indien niemand, zelfs niet de heiligste, de ootmoedigste en sterkgelovigste ziel, de beproeving kan doorstaan, hoeveel te minder dan ik, die de voornaamste der zondaren, en de minste der heiligen ben, die bij hen onuitsprekelijk te kort schiet in heiligheid en hen gelijkelijk ook te boven ben gegaan in zonden?

Dit is de zin en mening van de woorden. Laat ons nu overwegen hoe zij de werkzaamheden uitdrukken van de ziel, wier toestand ons hier vertoond wordt en welke besturingen zij ons uitleveren, om dezulken te geven die in diezelfde toestand zijn.

Wat de diepten zijn, waar de psalmist in was, is reeds verklaard; zijn voornemen dat hij had, om bij God alleen hulp en herstel te zoeken, en met wat ernst en gezetheid hij in het algemeen in deze te werk ging, is ook aangewezen: zich dan in deze gestalte en met dat voornemen tot God vervoegende, is de eerste zaak daar hij inzonderheid bij stilstaat, de grootheid zijner zonde en haar schuld, volgens de inhoud der Wet. Het

blijkt dan vooreerst, dat in een ziel welke beangst is over de zonden en zich tot God vervoegt, het allereerst voordoet, Gods gadeslaan van de ongerechtigheden volgens de inhoud der Wet. Het geval is in deze zaak een en hetzelfde, met alle soorten van zondaren; hetzij naar de bekering of in afwijkingen en verstrikkingen daarna. Er is tussen de bekering en de herstelling uit verval, een grote overeenkomst. Zij worden beide door dezelfde middelen en langs dezelfde wegen gewrocht, en hebben allebei dezelfde uitwerkingen in de zielen van zondaren, ofschoon zij ook in verscheidene dingen verschillen, waar ik nu niet van spreken zal. Hetgeen wij derhalve hiervan zullen zeggen, kan op beide soorten worden toegepast, te weten, op onbekeerden en op dezulken die waarlijk uit hun natuurstaat verlost zijn; maar inzonderheid op hen die niet weten tot wat staat zij behoren, dat is, op alle schuldige zielen. De Wet zal haar eis inbrengen tegen allen; zij zal de zonde veroordelen en beproeven, wat zij tegen de zondaar doen kan. Zij laat zich niet afschudden, maar moet voldoening ontvangen of anders zal zij de overhand behouden. De Wet neemt een zondaar, vanwege zijn schulden, in beslag, en het is tevergeefs deze gerechtsbode af te zetten, of hem om verschoning te smeken. Indien de betaling niet verkregen, en een kwijtbrief niet vertoond wordt, moet hij naar de gevangenis. Ik ga tot God, zegt de ziel. Hij is groot en verschrikkelijk, en Die de ongerechtigheden gadeslaat, en wat zal ik tot Hem zeggen? Dit doet haar beven en uitroepen: Heere! wie zal bestaan? Zodat hier dan uit blijkt:

Ten tweede, dat de ernstige gedachten van Gods gadeslaan der ongerechtigheden volgens de inhoud der Wet, voor de ziel van een zondaar, een zaak is vol van angst en verschrikking. Maar dit is niet alles; de psalmist is niet alleen verbaasd, uitroepende: wie zal bestaan? maar deze woorden sluiten ook in, een oprechte erkenning van zijn eigen ongerechtigheden en van zijn schuld; want in zijn eigen geval, van de verdienste der zonden gewagende, erkent hij ze ook. Zodat:

Ten derde, een oprecht gevoelen en erkenning der zonden, met veroordeling van zichzelf en rechtvaardiging van God, het eerste bijzondere werk is van een begenadigde ziel, opstaande uit haar verwarringen. Dit alles ligt in de woorden opgesloten. De psalmist erkent beide zijn eigen schuld en de rechtvaardigheid van God, indien Hij met hem naar de verdienste der zonden wilde handelen. Deze dingen liggen in de woorden volstrekt aangemerkt: Maar de staat der ziel, alhier voorgesteld, brengt ons nog verder; zij blijft hier niet staan, gelijk wij in de opening van het naastvolgende vers zullen zien, zijnde de voornaamste zaak, die in het geheel van ons bedoeld wordt. Als een overgang dan van het een tot het ander, en opdat wij het algemeen oogmerk, in den beginne voorgesteld, steeds mogen vervolgen, zo hebben wij ook deze aanmerking in acht te nemen.

Ten vierde. Ofschoon de zelfveroordeling een uitmuntende voorbereiding is tot een ontdekking van vergeving bij God, dat een arme verlegen ziel evenwel daarin niet berusten, maar voortgaan moet tot omhelzing der vergeving zelf.

Ten vijfde. Er ligt nog een algemene voorstelling in de woorden, van welke wij in onze verhandeling gebruik mogen maken; namelijk deze: Dat Gods gadeslaan van de ongerechtigheden en des mensen zaligheid, eeuwig onbestaanbaar zijn. Ik meen Zijn gadeslaan van dezelve, in de persoon van de zondaar, tot die einden tevoren gemeld.

Van enige dezer voorstellingen zal ik verder handelen, nadat de behandeling ervan

dienen kan tot de zaak die wij voorhanden hebben.

Waar wij dan mee beginnen zullen is die, welke wij eerst voorstelden, rakende de uitwerkselen van de ernstige gedachten, dat God de ongerechtigheden gadeslaat volgens de inhoud der Wet, hetwelk, gelijk ik zei, de eerste zaak is die een beangste ziel over de zonden, in haar toenadering tot God, voorkomt.

Maar ik zal deze niet op zichzelf alleen verhandelen, maar de twee eerste aanmerkingen tot één trekken, en de eerste alleen gebruiken ter bevestiging van de andere, waardoor de zin der woorden volstrekt aangemerkt, verklaard zal worden. De derde en de vierde zullen ons voortleiden in de vordering van de ziel naar de gezochte en voorgestelde hulp.

De eerste zaak die bij een beangste ziel over de zonden, in haar toenaderingen tot God, voorkomt, is Gods gadeslaan van de ongerechtigheden volgens de inhoud der Wet.

Schrik ontstaande uit een gevoelen van de schuld der zonden.

Hiervan zal ik eerst spreken, en dan onderzoek doen welk belang de ziel, wier toestand hier beschreven wordt, daarin heeft.

De Heere spreekt van sommige mensen, die wanneer zij de woorden des vloeks horen, zichzelf zegenen in hun harten, zeggende: Wij zullen vrede hebben, wanneer wij maar naar het goeddunken van ons hart wandelen, Deut. 29 : 19. De leraars mogen prediken, en van de schrik des Heeren zeggen wat zij willen, zij zullen dit alles verachten; dezulken bedreigt God met een gehele uitdelging. Dit wordt in Jer. 36 : 24 wederom aangemerkt als een verbazende goddeloosheid, en als de uiterste verharding: Zij verschrikten niet, en scheurden hun klederen niet, de koning noch al zijn knechten, die al deze woorden gehoord hadden. Het gaat gewoonlijk met zondaren, gelijk met Gaäl de zoon van Ebed, Richt. 9, wanneer hij Sichem versterkte tegen Abimelech: Zebul zei hem, dat Abimelech komen en hem doden zou. Laat hem maar komen, zeide Gaäl, laat hem zijn heir vermeederen, ik vrees hem niet; maar op het eerste aanzien van Abimelechs leger beefde hij van vrees, vs. 36. Spreek tegen verharde zondaars van Gods toorn, en dat Hij Zijn zaak tegen hen zal komen twisten, zij zullen geen acht geven op hetgeen u zegt, noch enige ernstige gedachten hebben omtrent die zaak, maar in hun weg voortgaan, alsof zij voorgenomen hadden zich wel genoeg tegen Hem te verdedigen. Maar er zal, niettegenstaande al hun stoutheid, een dag komen, dat schrik en vreze hen bevangen zullen, en zij uitroepen: *Wie is er onder ons, die bij een verterend Vuur wonen kan? wie is er onder ons, die bij een eeuwige Gloed wonen kan?* Jes. 33 : 14. Ja, indien het de Heere behaagt, dat Hij in dit leven maar op een bijzondere wijze tot hen nadert, dan bevinden zij ras, dat hun harten niet bestaan, noch hun handen sterk zijn kunnen, Ezech. 22 : 14, maar dat hun handen slap hangen, en hun stoute harten beven als een espenblad.

Hij die eerst zondigde, en dus eerst gelegenheid had om ernstige gedachten te hebben omtrent Gods gadeslaan van de ongerechtigheden, geeft ons een aanmerkelijk bewijs van hetgeen wij bevestigen. Nu is het eerste in iedere soort, de maat van alles wat volgt in dezelfde soort. Hoe was het nu met hem? Hij hoorde de stem des Heeren, dat had hij tevoren ook gedaan, zonder de minste roering of ontsteltenis; hij was voor de gemeenschap met God geschapen, en dat hij Zijn stem mocht horen, was een gedeelte van zijn gelukzaligheid. Maar nu zegt hij: *Ik hoorde Uw stem in de hof, en ik vreesde,*

en daarom verbergde ik mij, Gen. 3 : 10. Hij wist dat God onderzoek kwam doen over de zonde, en kon de gedachte van Hem te ontmoeten, niet verdragen; had hij zich kunnen verschuilen in de ingewanden der aarde, waaruit hij genomen was en zich aldaar voor God weten te verbergen, hij zou niet nagelaten hebben zulks te beproeven. De zaken waren nu met hem veranderd; hij zag nu in God, die hij tevoren beminde als een goede, heilige, machtige en rechtvaardige Schepper, onderhouder, weldoener en beloner, niets dan toorn, wraak, verbolgenheid en verschrikking. Dit deed hem deze verschrikkelijke woorden al bevende uitroepen: Ik hoorde Uw stem in de hof, en ik vreesde, en daarom verbergde ik mij.

De wetgeving op Sinäi betoonde daarna welke uitwerkingen de overwegingen van Gods handelingen met zondaren, volgens de inhoud ervan, in hen moeten voortbrengen. Dit zien wij in Ex. 20 : 18, 19: *En al het volk zag de donderen, en de bliksemen, en het geluid der bazuin, en de rokende berg*, enz., gelijk de apostel dit ook zo beschrijft in Hebr. 12 : 18. Op deze wijze kwam die vurige Wet van de Heere voort, Deut. 33 2, zodat allen die er belang in hadden, gans bevreesd en bevende waren, en nochtans had dit alles maar betrekking op de gestrengheid van de Wet in het algemeen, zonder de toepassing ervan op een enige ziel in het bijzonder. Er is een plechtigheid die ontzag baart, in de toestel van een gerechtspleging die gehouden staat te worden door arme wormen, gelijk wijzelf zijn, maar de schrik daarvan is alleen voor de misdadigers, voor wier terechtstelling en ter doodbrenging al die toestel gemaakt was. Wanneer nu een ziel bedenkt, dat al deze verschrikkelijke toestel, deze vertoning van vreselijke Majesteit en deze stromen van de vurige Wet tegen haar bedoeld zijn, zo zal zulks haar doen uitroepen: Heere! wie zal bestaan? Deze Wet blijft nog stand houden tegen zondaren, even zozeer als toen ze eerst op Sinäi werd afgekondigd. Ofschoon Mozes oud werd, zijn kracht bleef hem evenwel bij en was niet vergaan; ook heeft de Wet, door hem gegeven, niets van haar kracht, vermogen, noch gezag omtrent zondaren verloren. Zij gaat nu nog, gelijk oudtijds, met donderen en bliksemen vergezeld: en zij zal niet nalaten aan schuldige zielen de schrik des Heeren voor te houden.

Ik zou onder de heiligen zelf voorbeelden te berde kunnen brengen, om te bewijzen dat zij dit zo bevonden hebben. Het geval van Job, David, Heman, enz. is bekend. Ik zal deze zaak alleen maar overwegen in Christus zelf. Uit Hem zelf had Hij geen oorzaak van mismoedige gedachten: zijnde heilig, onnozel, onbesmet. Hij vervulde alle gerechtigheid, deed Zijns Vaders wil in alle dingen, en bleef in Zijn liefde. Dit moest noodzakelijk vergezeld gaan met de hoogste vrede, en de zaligste blijdschap. Hij had zelfs bij de eerste intrede tot Zijn beproevingen een volle verzekering van een troostrijke uitkomst, gelijk wij kunnen zien in Jes. 50 : 7, 8: *De Heere Heere helpt Mij, daarom word Ik niet te schande; want Ik weet, dat Ik niet zal beschaamd worden*, enz. Wanneer nochtans Zijn ziel geoeffend werd met de gedachten van Gods gadeslaan van onze ongerechtigheden op Hem, zo was die geheel bedroefd tot de dood toe. Hij was verbaasd en zeer beangst, Mark. 14 : 33; Zijn zware strijd, Zijn bloedig zweet, Zijn sterke roepingen, smekingen, herhaalde gebeden: *Indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker van Mij voorbijgaan!* en Zijn laatste erbarmelijke uitroep: *Mijn God, Mijn God! waarom hebt Gij Mij verlaten?* dit alles toont aan welk besef Hij had van Gods gadeslaan van de ongerechtigheden. Mogen dan de arme zondaren niet billijk uitroepen: Heere! wie zal bestaan? Wanneer de Zone Gods zelf onder het gewicht daarvan zo beefde?

In de ernstige gedachten, dat God de ongerechtigheden gadeslaat, wordt Hij aan de ziel vertoond onder al die heerlijke en vreselijke eigenschappen en voortreffelijkheden, welke bekwaam zijn om schrik en vrees te verwekken in het hart

van zondaren, wanneer zij uit geen verbondsbetrekking in Christus hulp ontvangt. De ziel beschouwt Hem als de grote Wetgever, Jak. 4 : 12, die machtig is de schending ervan te wreken, door ziel en lichaam te verderven in het helse vuur; als een die vreselijk is in heiligheid, te rein van ogen, dan dat Hij het kwade zou zien; zo ook in grootheid en macht, als de levende God, in wiens handen het vreselijk is te vallen; als vergezeld met een wrekende rechtvaardigheid, zeggende: *mijn is de wraak, Ik zal het vergelden*, Hebr. 10 : 30. De ziel nu God aanmerkende, bekleed met al deze vreselijke eigenschappen, en als komende om met zondaars te handelen, volgens de inhoud van zijn vurige Wet, kan niet anders dan met Mozes uitroepen: Ik ben gans bevreesd, en bevende.

Deze dingen werken dat besluit, tevoren gemeld, op hun gemoed en is ook ingesloten in deze woorden, namelijk: dat Gods gadeslaan van de ongerechtigheden, en des mensen zaligheid onbestaanbaar is; een besluit dat een ziel moet doen beven, wanneer zij gedrukt gaat onder een gevoelen van haar eigen schuld.

Gods gadeslaan der ongerechtigheden, en des mensen zaligheid onbestaanbaar.

Wanneer iemand, die waarlijk schuldig en bij zichzelf daarvan bewust is, terechtgesteld wordt, dan heeft hij alleen deze vier gronden van hoop, dat zijn behoudenis en terechtstelling samen bestaanbaar mogen zijn. Hij mag denken, dat de rechter niet in staat zal zijn zijn misdaden uit te vinden of te ontdekken; of dat iemand krachtig bij de rechter voor hem intreden zal; of dat de regel van de Wet zo stipt niet is om al zijn misdrijvingen in acht te nemen; of dat de straf daarvan zo streng niet is, en er nog wel een weg van ontkoming zal zijn. Ontneem hem zijn verwachting omtrent een of meerdere dezer zaken, dan moet zijn hoop noodzakelijk vergaan. Maar laat ons eens zien hoe het in dit geval is.

Vooreerst. Van de Rechter hebben wij reeds iets gesproken. Ons tegenwoordig onderzoek is, of er iets voor Hem verborgen kan worden of niet, teneinde de zondaar een deur van ontkoming te openen. De apostel zegt ons in Hebr. 4 : 13, dat *alle dingen naakt en geopend zijn voor Zijn ogen*. En de psalmist belijdt voor zichzelf: *Gij weet mijn zitten en mijn opstaan; Gij verstaat van verre mijn gedachten. Als er nog geen woord op mijn tong is, zie, Heere! zegt hij, Gij weet het alles*, Ps. 139 : 2, 4. Wat een zondaar van zichzelf weet, mag hem werkelijk doen vrezen dat God dat ook weet, en hetgeen hij van zichzelf niet weet, verdient zijn vrees, dat God dat eveneens bekend is; want Hij is meerder dan ons hart, en Hij kent alle dingen, 1 Joh. 3 20. Wanneer Hij de zondaar niet alleen ordentlijk voor ogen zal stellen zijn heimelijke zonden, waar hij nog enige geheugenis van bewaard heeft, maar hem ook in gedachten brengen en vertonen zal die wereld van vuile onreinheid en dwaasheid, waarop hij nooit enig acht gaf, of ten enenmale vergeten had, dan zal hem zulks beroeren, ja verbijsteren en verstommen.

Ten tweede. Maar kan men deze Rechter niet verbidden, om hetgeen Hij weet voorbij te zien, en gunstig met de zondaar te handelen? Is er niet een Voorbidder te bekomen om ten behoeve der schuldige ziel in te treden? Hoor hoe Eli deze zaak beslist, 1 Sam. 2 : 25: *Wanneer een mens tegen een mens zondigt, zo zullen de goden (richters) hem oordelen; maar wanneer een mens tegen de Heere zondigt, wie zal voor hem bidden? Er is tussen ons*, zegt Job, *geen scheidsman, een die de zaak betwisten zou, om voor mij te pleiten, en door zijn hand op ons beiden te leggen, het geval beslisse*, Job 9 : 33. Wij merken de zondaar nu aan als enkel onder de bediening der Wet, die niets van een

Middelaar weet. Wie zal nu in dit geval ondernemen, om voor de zondaar in te treden? Want omdat alle schepselen in hemel en op aarde in Gods twist betrokken zijn tegen zondaren, en dat Gods grootheid en vreselijke Majesteit hen allen zullen afschrikken zulk een werk te ondernemen, wat is dan het verzoek dat in dit geval aan God gedaan zou moeten worden? Is het niet dat Hij zou ophouden heilig te zijn, aflaten zou rechtvaardig te wezen; dat Hij zijn troon verlaten, zichzelf verloochenen en zijn Soevereiniteit afstaan zou, opdat een rebel, een verrader, zijn vervloekte vijand leven, en zijn rechtvaardige veroordeling ontwijken mocht? Zou dit verzoek redelijk zijn? Is Hij wel bekwaam om voor zondaren in te treden, die hetzelfde doen zouden? Ja, zou Hij daardoor niet betonen, zelf de grootste zondaar te zijn van allen? De zondaar kan derhalve niet verwachten dat hem een deur van ontkoming zal geopend worden. De gehele wereld is tegen hem, en zijn geval moet zuiver tussen God en hem onderzocht en afgedaan worden.

Ten derde. Misschien is de regel van de Wet, waarmaar een zondaar onderzocht zal worden, niet zo stipt, of die kan, in geval van zulke zonden waaraan hij schuldig is, nog wel een gunstige uitlegging lijden; of dat het goede dat hij gedaan heeft in de weegschaal gelegd kan worden tegen zijn kwaad, om op deze wijze nog enige hulp te ontvangen. Maar het is met deze zaak geheel anders gesteld. Er is geen goede daad van een zondaar, al was die volmaakt goed, welke in de weegschaal gelegd kan worden met, of vergoeding kan doen voor het kwaad van de minst bedreven zonde; want al het goede is men uit een ander inzicht schuldig, al had men nooit gezondigd. Dat iemand het geld betaalt, hetwelk hij geleend heeft, kan tot geen voldoening verstrekken voor hetgeen dat hij gestolen heeft; zo weinig zullen onze plichten vergoeding doen voor onze zonden. Ook is er geen goede daad van een zondaar, of daar is kwaad en schuld genoeg in om dezelve onaangenaam te maken, waarom de mensen hun gedachten van overtolligheid of onverplichtheid wel mogen laten varen. Indien verondersteld werd dat al het goed van de wereld in dezelfde persoon was, en er maar één zonde was, zo zou in de onvermijdelijke orde van onze afhankelijkheid van God, van al dat goede niets in aanmerking kunnen komen, totdat de schuld van die éne zonde tot het uiterste toe voldaan was. Doordat nu de straf van iedere zonde het eeuwig verderf is van de zondaar, zo kan hem al zijn veronderstelde goed weinig te stade komen; en wat de Wet zelf betreft, die is een uitvloeisel van de heiligheid, gerechtigheid en wijsheid Gods; waarom er geen kwaad is, hetzij groot of klein, of het is daarin verboden en door dezelve veroordeeld. Hierop stelt David deze gehele zaak, Ps. 143 : 2: *Ga niet in het gericht met Uw knecht: want niemand, die leeft, zal voor Uw aangezicht rechtvaardig zijn.* Dat is, indien de zaken volgens de Wet onderzocht en bepaald moeten worden, dan kan geen zondaar vrijspraak ontvangen; gelijk Paulus de zin van deze plaats ook zo verklaart, Rom. 3 : 20; Gal. 2 : 16.

Ten vierde. Maar mogelijk is het vonnis van de Wet niet zo streng en verschrikkelijk, of daar kan nog, ofschoon men schuldig bevonden wordt, een weg van ontkoming zijn. Maar de Wet spreekt daar niet één woord van tot een overtreder. Ja, in het vonnis ervan ligt een grootheid en eeuwigheid van wraak, en het is God zelf die op zich genomen heeft, toe te zien dat die uitgevoerd wordt. Zodat dan in al deze opzichten het besluit, tevoren gemeld, noodzakelijk in de ziel van een zondaar stand moet grijpen, wanneer hij onderneemt tot God te naderen.

Ofschoon al het gezegde van een algemeen gebruik kan zijn voor alle soorten van zondaren, hetzij dat ze tot God bekeerd, of nog vreemdelingen van Hem zijn, zo zal ik

mij echter in dit algemeen gebruik niet inlaten, omdat het alleen tot een bijzonder einde bedoeld is: namelijk aan te wijzen welke de eerste gedachten zijn die in het hart oprijzen van een arme verstrikte ziel, wanneer zij een herstelling zoekt om tot God weder te keren. De Wet brengt terstond haar eis tegen haar in. God wordt haar vertoond als vertoornd, misnoegd, getergd en Zijn verschrikking bezet haar meer of minder van rondom. Dit vervult haar met vreze, schaamte en schaamroodheid des aangezichts, zodat zij niet weet wat te doen. Deze benauwdheden zijn meer of minder, naardat de Heere het nodig ziet meest te kunnen strekken tot de tegenwoordige vernedering en de toekomstige behoudenis van het arme schepsel. Wat doet de zondaar nu? Wat zijn zijn gedachten omtrent deze zaak? Denkt hij ook van God te vlieden, en al zijn pogingen naar een herstelling op te geven? Zegt hij, deze God is een heilig en verschrikkelijk God, ik zal Hem niet kunnen dienen? Het is tevergeefs iets van Hem te verwachten dan gramschap en verderf, en daarom ware het mij beter maar uit te scheiden dan in mijn voornemen van tot Hem te naderen te volharden? Het kan niet ontkend worden of er zullen in dit geval door het ongeloof, gedachten van deze natuur ingeboezemd worden, en soms grote ontsteltenissen daardoor verwekt worden in de ziel. Maar dit is niet de eindelijke uitkomst van deze zielsoefening; neen, zij brengt een andere uitwerking voort; ze bevordert de eerste bijzondere werkzaamheid van een begenadigde ziel, opstaande uit haar zondige verwarringen. Dit is, gelijk wij verklaard hebben, een oprecht gevoelen van de zonden en een erkenning daarvan, met zelfveroordeling en rechtvaardiging van God. Dit is de eerste zaak waar een ziel, welke tracht uit haar diepten hersteld te worden, toe gebracht en bewerkt wordt. Haar algemeen besluit om ernstig en volstandig te zijn in het werk dat zij voorhanden heeft, is tevoren verklaard. Waar wij nu vervolgens uit deze woorden toe bestuurd worden is, haar inkeren tot zichzelf, op de overweging van Gods gadeslaan van de ongerechtigheden. Dit is de grote en eigenlijke gebruikmaking van de Wet door het geloof, waarvan wij nu de natuur wat verder zullen gaan verklaren.

Wat de gestalte der ziel is in het algemeen, die door genade opgewekt wordt, om in de kracht daarvan een herstelling te zoeken uit de diepten der zonden, is reeds verklaard. Wij hebben ook aangewezen, welk onthaal zulk een ziel in het algemeen te verwachten heeft, ja dat haar gewoonlijk zeker ontmoeten zal. Misschien gaat zij in het eerst voort als Simson, toen zijn haarlokken afgesneden waren, denkende zich uit te schudden en te doen als op andere malen; maar zij bevindt spoedig dat haar vrede verloren is, haar wonden smartelijk zijn, haar geweten ongerust, God vertoornd en haar gehele toestand ten enenmale naar haar bevassing gevaarlijk is. Dit vervult haar gedachten, met hetgeen in dit derde vers wordt uitgedrukt, en doet het besluit, waar tevoren van gesproken is, hechten op haar gemoed. Zij bevindt dat zij nu wederom opnieuw met de Wet te handelen heeft, en hieruit ontstaat dat gevoelen en die erkenning van zonde, die zelfveroordeling en rechtvaardiging van God, waar wij nu van spreken. Zij wordt niet kribbig, halsstarrig, misnoegd, noch tracht haar zonden en schuld te verkleinen; ook twist zij niet met, en murmureert niet tegen de heiligheid, gestrengheid en rechtvaardigheid van Gods Wet, maar ziet geheel op zichzelf, op haar eigen onwaardigheid, schuld en verdiende straf en valt onder een gevoelen daarvan voor Gods voeten neder, in verwachting van Zijn uitspraak en vonnis over haar. In deze toestand schrijven wij aan zulk een ziel drie dingen toe:

1. Gevoel van zonde, en waarin dat bestaat.

Er is een tweërlei gevoel van de zonde. Het een is algemeen en in de bevassing,

waardoor iemand weet wat de zonde is, dat hij zelf een zondaar is, en dat hij zich aan deze en gene zonde schuldig heeft gemaakt; alleen is zijn hart niet, naar de ontdekking en de kennis die hij van deze dingen heeft, evenredig bewogen en aangedaan. Het andere is werkzaam en krachtig. De ziel, welke de natuur der zonde, en haar eigen schuld met betrekking op de zonde in het algemeen, alsook op deze en gene zonde in het bijzonder kent, wordt door die kennis ten enenmale bewogen en aangezet tot gevoelige gemoedsbewegingen en werkzaamheden. Van deze beide hebben wij een voorbeeld in David. Vóór dat Nathan tot hem kwam, had hij het eerste, maar daarna had hij ook het laatste. Men kan zich niet verbeelden of hij had vóór de komst van de profeet, een algemene kennis en gevoel niet alleen volstrekt van de natuur der zonde, maar ook dat hij zelf een zondaar was, en schuldig aan diezelfde zonden, waar hij naderhand over werd bestraft. Anders hiervan te denken, is te veronderstellen dat hij niet alleen ophield een heilige te zijn, maar hij ook ontmenst en in een beest veranderd was; maar deze kennis wrocht in hem niet een aandoening, overeenkomstig met zijn toestand. En hetzelfde kan ook van de meeste zondaren in de wereld gezegd worden. Maar toen Nathan tot hem kwam, en hij het laatste krachtig gevoelen ontving, waar wij van spreken, dan weten wij welke uitwerking dat voortbracht.

Het is dit laatste alleen, waarvan wij nu handelen en dit is tweevoudig; nl wettisch en de bekering voorgaande; en evangelisch, gaande vóór de herstelling uit de diepten. Hoe deze twee zaken verschillen en van elkander onderscheiden kunnen worden, naardien ze beide in hun soort oprecht zijn, is in dit geval mijn werk niet om te verklaren.

Dit laatste nu, hetwelk wij zeggen de eerste plicht of werking te zijn van een wederkerende ziel, is een diep en praktikaal beseffen, gewerkt door de Heilige Geest in het hart en gemoed van een gelovig zondaar, van de zonden en derzelve kwaden, met betrekking op de Wet, de liefde van God, het kruis en bloed van Christus, de gemeenschap en vertroosting van de Geest, en op al de vruchten van liefde, barmhartigheid en genade, waar hij een deelgenoot van geworden is, of die hij op evangelische gronden gehoopt en verwacht had.

1. De voorname uitwerkende oorzaak daarvan is de Heilige Geest. Hij is het die van zonde overtuigt, Joh. 16 : 8. Hij werkt inderdaad door middelen. Hij werkte het in David door de dienst van Nathan, en in Petrus door Christus' aanzien van hem. Maar het is Zijn werk. Niemand kan het in zijn eigen ziel werken. Het zal door geen menselijke redeneringen, noch redelijke overwegingen voortgebracht worden. Ofschoon de mensen hun gedachten omtrent deze dingen mochten oefenen, doordat men mocht denken dat zulks een stenen hart zou breken, zo nochtans de Heilige Geest zijn bijzondere kracht niet uitlaat, dan zal dit gevoel van zonde niet worden veroorzaakt. Gelijk het badwater te Bethesda niet beroerd werd, totdat een engel nederdaalde en het beroerde, zomin zal het hart over de zonde bewogen of beroerd worden, zonder een zaligmakende bewerking van de Heilige Geest.
2. Het is een diep beseffen van de zonde en haar kwaden; geringe voorbijgaande gedachten daarvan te hebben, komt niet tot dat gevoelen waar wij van spreken. *Mijn smart*, zegt David, *is steeds voor mij*, Ps. 38 : 18. Zij drukte hem zeer te aller tijd. Hierom vergelijkt hij dit gevoelen van de zonde, gewerkt door de Heilige Geest, bij pijlen die in het vlees gedrukt zijn, vs. 3; die zeef pijnlijk smarten en altijd benauwende zijn. De zonden grijpen de ziel aan, zodat de zondaar niet kan zien, Ps. 40 : 13; blijven hem bij, doende zijn hand uitgestrekt zijn in de nacht, zonder af te laten, Ps. 77 3, en zijn ziel van alle rust berovende, zodat zij weigert getroost te worden. Dit beseffen van de zonden ligt neder en staat wederom op met

hem, in wie hetzelfde is. Voorbijgaande gedachten, vergezeld met flauwe zuchtingen en uitschietende gebeden, betamen weinig een wederkerende ziel.

3. Het is een praktikaal gevoelen, hetwelk zijn zitplaats niet alleen heeft in het beschouwende gedeelte van het verstand, bestaande in algemene bevattingen, maar het woont als het ware in het praktikale verstand, waardoor de wil en de genegenheden krachtig bewogen worden. Het is zulk een besef, waar de droefheid en vernedering onafscheidelijk mede gepaard gaan. De daden van het praktikale verstand hebben altijd zulke gevoegelijke werkzaamheden van de wil en de genegenheden tot gevolg, dat sommigen vastgesteld hebben dat zulke daden waarlijk eigenlijke daden zijn van de wil, welke gewoonlijk aan het verstand worden toegeschreven. Dit gevoelen is zodanig in het gemoed, dat de gehele ziel de vorm en de gelijkenis daarvan ontvangt; want de verootmoediging, droefheid en het zelfmishagen, leven en sterven daarmede.
4. Dit besef of gevoelen heeft zijn betrekking:
 - a. Op de Wet van God. Er kan geen behoorlijke overweging van de zonde zijn, waarin de Wet haar plaats niet heeft. De Wet daagt de zondaar uit, en hij geeft zijn zonde gewillig daaraan over, om daardoor beoordeeld te worden. Hier ziet hij de zonde bovenmate zondig te zijn, Rom. 7 : 17. Ofschoon een gelovige minder onder de macht der Wet is dan anderen, zo kent hij echter meer van het gezag en de natuur daarvan als anderen. Hij ziet meer van haar geestelijkheid en heiligheid. Hoe meer iemand de voortreffelijkheid van de Wet ziet, hoe meer hij de snoodheid van de zonde zien zal. Dit geschiedt van een mens in zijn eerste pogingen om uit de verstrikking der zonde hersteld te worden. Hij werkt om zijn kwaal grondig te kennen, opdat hij de genezing verkrijgt. Hij weet dat het hem niet zal baten, dat hij van zijn ongestalte of van zijn gevaar onkundig is, en dat, zo zijn wonden in de grond niet uitgezuiverd worden, deze stinken en vervuilen zullen. Tot de Wet dan brengt hij zichzelf en zijn zonden. Hierbij ziet hij de snoodheid van de een en het gevaar van de andere. De meeste mensen blijven in hun diepten liggen, omdat zij gaarne de eerste stap om er uit te komen, ontwijken wilden. Zij wilden wel op eenmaal van de diepte der ellende, tot het hoogste toppunt van gelukzaligheid gebracht wezen. Maar de ziel die in dit werk van de Heilige Geest bestuurd wordt, handelt zo niet. Zij verkeert met de Wet, brengt haar zonden daarbij, en hoort naar het vonnis ervan; en wanneer de zonden daardoor volkomen veroordeeld zijn, draagt de Geest verder zorg voor de zondaar. Indien u dan ooit begeert tot rust te komen, ontwijk dan vooral niet deze eerste intrede ertoe. Overweeg toch wel en geef nauwkeurig acht op hetgeen de Wet van uw zonden en hun verdiensten getuigt, anders zult u nooit recht tot God komen om vergeving. Indien u uw ziel gerechtvaardigd wilt hebben door genade, ziet dan toe dat gij uw zonden laat veroordelen door de Wet.
 - b. Het heeft ook zijn opzicht op de liefde Gods. Dit breekt het hart van een arme wederkerende zondaar. De droefheid door de Wet sluit zich als het ware op in de ziel, zodat zij geen lucht ontvangen kan; maar de droefheid ontstaande uit de overweging van de liefde Gods, opent en ontsluit dezelve en doet haar als wegsmelten. De gedachten van tegen de liefde Gods gezondigd te hebben, door de Heilige Geest bestuurd zijnde, wat zal ik daarvan zeggen? Haar uitwerkingen op het hart kunnen niet worden uitgedrukt. Dit deed Ezra uitroepen: *Mijn God! ik ben beschaamd en schaamrood, om mijn aangezicht tot U op te heffen*, hoofdstuk 9 : 6. En vs. 10: *En nu, wat zullen wij zeggen, o onze God! na dezen? Na wat? Na al de vruchten van liefde en goedertierenheid die zij genoten*

hadden. De gedachten van liefde en zonden bij elkander gelegd, doen de ziel blozen en treuren, en maken haar beschaamd en schaamrood bij haarzelf. Ziet dit in Ezech. 36 : 31: *Dan zult u gedenken aan uw boze wegen en uw handelingen, die niet goed waren; wanneer zullen zij dit doen?* Dan, wanneer de gedachten van Gods liefde haar te binnen gebracht zullen worden; dan, zegt de Heere, zult u een walging van uzelf hebben. Nu herinnert zich de ziel wat liefde, wat goedertierenheid, wat ontferming, wat genade, wat geduld omtrent haar geoefend is en zij deelachtig was geworden. De gedachten van dit alles stromen op haar in als water. Zulk een genade, zulk een gemeenschap met God, zulke voorrechten, zulk een hoop der heerlijkheid, zulke voorsmaken van de hemel, zulk een vrede, zulke vertroosting, zulk een blijdschap, zulke mededelingen van de Heilige Geest, en dat alles aan een arm, ellendig, vervloekt en verloren zondaar; ja dit alles veracht en verwaarloosd, God van die allen vertoornd en verlaten te hebben! Och! zegt de ziel: Waar zal ik mijn droefheid henen wenden? Dit vervult haar met schaamte en schaamroodheid des aangezichts; doet haar treuren in het verborgen en zuchten tot verbreking der lendenen.

- c. Ook wordt door de Heilige Geest het bloed en het kruis van Christus in gedachtenis gebracht. Ach! zegt de ziel, heb ik die wonderlijke, die verbazende liefde van mijn Zaligmaker aldus vergolden? Is dit de vergelding die ik Hem doe? Moeten niet hemel en aarde verbaasd staan over de verachting van die liefde, over welke zij zich verbazen? Dit brak het hart van Petrus, toen Christus hem had aangezien. In deze toestand zullen zulke woorden van Christus in de oren van de ziel klinken: Heb Ik u liefgehad, en Mijn heerlijkheid verlaten, om een smaad en spot te worden om uwentwil? Heb Ik Mijn leven, en alles wat Mij dierbaar was, niet ten goede gedacht om u te verlossen van de toekomstige toom? Ben Ik u geweest een woestijn of land van uiterste donkerheid? Wat kon Ik meer voor u gedaan hebben? Wanneer Mij niets gelaten was dan Mijn leven, Mijn bloed en ziel, dit alles heb Ik voor u gegeven, opdat gij moogt leven door Mijn dood, gewassen mocht worden in Mijn bloed, en gezaligd mocht worden, door Mijn ziel voor u te stellen tot een slachtoffer. En hebt u deze Mijn liefde nu aldus vergolden, dat u een begeerlijkheid gesteld hebt boven Mij, of u door enkel onachtzaamheid en dwaasheid van Mij hebt laten afkeren? Ga dan henen ondankbaar en liefdeloos schepsel, en zie of u een andere Verlosser vinden kunt! Dit overstelpt de ziel en doet haar in tranen en in droefheid wegzinken. Dan wordt haar ook de bittere smart van het lijden van Christus te binnen gebracht: *Zij aanschouwen Hem, die zij doorstoken hebben, Zach. 12 : 10.* Zij gedenken Zijn gal en zijn alsem, Zijn sterke roepingen en tranen; Zijn benauwdheid en bloedig zweet; Zijn verlating en angst; Zijn bloed en dood; de scherpte van het zwaard dat Zijn ziel doorstak, en de bitterheid van de drinkbeker die Hem in de hand gesteld was. Zulk een ziel aanschouwt nu Christus als bloedende, stervende en worstelende met Gods vloek en toorn voor haar. Ja zij ziet ook haar eigen zonden in die stromen van bloed, welke uit Zijn zijde voortvloeiden. En dit alles vermeerdert dat gevoel van zonde, waar wij nu van spreken.
- d. Het heeft ook betrekking op de gemeenschap en vertroosting van de Heilige Geest, en op al de voorrechten en vruchten van liefde, waar wij door Hem deelgenoten van gemaakt zijn. De Geest is de gelovigen, op de belofte van Christus, gegeven om in hen te wonen. Hij neemt zijn woning in hun harten, opdat Hij hun reinige en heilige, hen, Gode toewijde: hen met genade en gaven verzorge, hun deel geve in de voorrechten van het Verbond; hen leide, besture, trooste en verzegele tot de dag der verlossing. Deze Geest nu wordt door de

zonde bedroefd. Ef. 4 : 30, en zijn woonplaats ontheilgd, 1 Kor. 6 : 19; 3 : 17; de gedachten hiervan scherpen op een krachtige wijze het geestelijk gevoelen van de zonden in een wederkerende ziel. Zij overweegt wat licht, wat liefde, wat blijdschap, wat vertroosting en voorrechten zij door Hem deelachtig is geworden; welke bewegingen, waarschuwingen en werkingen om haar te bewaren voor de zonden, zij van Hem ontvangen heeft, en zij zegt bij zichzelf: Wat heb ik gedaan? Wie heb ik bedroefd en getergd? Wat zal het zijn, indien de Heere nu, om mijn dwaasheid en ondankbaarheid, zijn Heilige Geest geheel van mij zou wegnemen? Indien ik Hem zo bedroefd mocht hebben, dat Hij niet meer in mij wonen, noch een welgevallen in mij nemen wilde? Tot wat nare duisternis en troosteloosheid, ja uiterst verderf zou ik dan gelaten en overgegeven zijn? Hoe het zij, bij mij moet schaamte en schaamroodheid het aangezicht bedekken, vanwege mijn heilloze ontrouw en ondankbaarheid jegens Hem.

Dit is de eerste zaak die zich ontdekt in de werkzaamheid en gestalte van een wederkerende ziel, n.l. een waar gevoelen van de zonden, uit hoofde van de redenen tevoren gemeld, in haar gewerkt door de Heilige Geest. En hiertoe moet een ziel in de diepten, welke wij beschreven hebben, noodzakelijk komen, indien zij enige verlossing of herstelling zal verwachten. Zulke personen moeten niet menen een nieuw gevoelen van genade te ontvangen, zonder een vernieuwd gevoelen van de zonden.

Hieruit ontstaat:

II. Erkentenis van zonde en de ware aard daarvan.

De mensen kunnen een gevoel van zonden hebben, en nochtans toelaten dat deze als een vuur besloten blijven liggen in hun beenderen, tot hun gedurige onrust, zonder ooit te kunnen komen tot een vrijwillige zielsontsluitende erkentenis. Ja, daar kan een algemene belijdenis gedaan, en daarin melding gemaakt worden van diezelfde zonde, waar de ziel het meest bezwaard over is, en dat zij nochtans tekort schiet in een behoorlijke betrachting van deze plicht. Zie hoe het met David was in dit geval, Ps. 32 : 3: *Toen ik zweeg, zegt hij, werden mijn beenderen verouderd in mijn brullen de ganse dag.* Hoe kon de Psalmist zwijgen, en nochtans brullen de ganse dag? Wat is dat zwijgen, dat bestaan kan met brullen? Het is een enkel nalaten van die plicht in vs. 5 uitgedrukt: *Mijn zonde maakte ik U bekend, en mijn ongerechtigheid bedekte ik niet.* Het was geen zwijgen van onderwerping aan en wachten op God, hetwelk hij beoogde: neen, dat zou zijn geestelijke sterkte niet uitgeteerd hebben, gelijk hij hier klaagt dat dit stilzwijgen gedaan had, zeggende: *Toen ik zweeg, werden mijn beenderen verouderd.* Ook was het geen kribbige halsstarrige gestalte waar hij in was; maar, gelijk Calvijn zeer wel opmerkt: een hartstocht tussen geduld en halsstarrigheid, ondeugd en deugd, grenzende aan beide. Dat is: hij had een diep besef van de zonde, dit verontrustte en benauwde hem de ganse dag, hetwelk hij zijn brullen noemt. Dit vermoeide en verzwakte hem, zodat zijn beenderen verouderden, of zijn geestelijke sterkte verwelkte, en nochtans kon hij zijn hart niet brengen tot die oprechte begenadigde erkentenis welke, gelijk het doorvljmen van een zwerende wonde, zijn ziel tenminste enige verlichting gegeven zou hebben. Gods kinderen zijn menigmaal in deze zaak, gelijk de onze, die, ofschoon zij van een misdaad overtuigd, en daar werkelijk over bezwaard zijn, ze nochtans nauwelijks erkennen willen. Evenzo doen zij ook, zij gaan op en neder, zij zuchten, zij treuren en brullen de ganse dag; maar een boze moedwillige gesteldheid des gemoeds, onder de macht van het ongeloof en van

bevreesdheid, houdt hen van deze plicht geheel terug.

Opdat deze erkentenis Gode aangenaam zij, wordt vereist: 1) dat ze vrijwillig; en 2) volkomen zij.

1. De erkentenis moet *vrijwillig* en geestelijk oprecht zijn. Kaïn, Farao, Achab en Judas, kwamen allen tot een erkentenis van zonde; maar het was gedwongen, of zij wilden of niet; het werd hen afgeperst, maar vloeide niet vanzelf voort. De bekentenis van dezulken, die onder de overtuigende verschrikkingen der Wet zijn, of van enige aanmerkelijke oordelen, is gelijk die der misdadigers op de pijnbank, welke datgene bekennen, waar zij zelf en hun vrienden voor moeten sterven. Al wat zij zeggen, ofschoon het de waarheid is, is maar uit dwang en pijniging, maar niet vrijwillig noch edelmoedig. Evenzo is het met enkel overtuigde zondaren; ze komen niet vrijwilliger tot enige erkentenis van zonde, dan deze. De reden hiervan is, omdat iedere zonde schaamte in zich heeft; dat nu de mensen zich vrijwillig schamen zouden, is natuurlijkerwijze onmogelijk, dewijl de schaamte de natuur voor zichzelf, en voor de gesteldheid waar zij gaarne in verschijnen wilde, doet inkrimpen; maar een wederkerende ziel heeft nooit meer vrijheid, gereedheid noch vatbaarheid des gemoeds, dan wanneer zij in de erkentenis is van die dingen, waar zij zich het meest over schaamt. En dit is geen klein bewijs, dat dezelve voortkomt van de Geest der vrijheid; want *waar de Geest des Heeren is, aldaar is vrijheid*, 2 Kor. 3 : 17. Toen David van zijn zwijgen verlost was, verklaart hij deze gestalte in de volbrenging van die plicht, zeggende in Ps. 32 : 5: *Mijn zonde maakte ik U bekend, en mijn ongerechtigheid bedekte ik niet. Ik zeide: Ik zal belijdenis van mijn overtredingen doen voor de Heere.* Zijn mond is nu geopend, en zijn hart uitgebreid. Hij vermenigvuldigt de ene uitdrukking op de andere, om zijn verruiming openbaar te maken. Zo doet ook een ziel die opstaat uit haar diepten, wanneer zij zich tot God begint te vervoegen; want de Heilige Geest die dat gevoelen van zonde, hetwelk wij tevoren beschreven hebben, in haar gewrocht heeft, heeft haar hart vrijwillig en uitgebreid gemaakt, in een oprechte erkentenis van haar zonden voor de Heere. Hierin stort zulk een zondaar zijn ziel uit tot God, en heeft nergens meer vrijheid in, dan in het handelen omtrent datgene, waar hij zich allermeest over schaamt.
2. De erkentenis moet ook *volkomen* zijn. Achterhoudingen bederven de belijders. Indien de ziel een heimelijke gedachte heeft om een lekkere beet te houden onder haar tong, al ware het maar neder te buigen in het huis van Rimmon, dan is dat als het achterhouden van een gedeelte van de prijs, hetwelk het geheel tot roverij maakt, inplaats van een offerande. Indien er een bittere wortel overblijft van een éنية zonde, van enige oorzaak van of verzoeking tot zonde, laat iemand dan zo openhartig, vrij en ernstig zijn als men bedenken kan, in de erkentenis van alle andere zonden en kwaden wordt zijn gehele plicht even daardoor verfoeilijk gemaakt. Wanneer sommige mensen in diepte en benauwdheid over enige zonden gebracht, en daarop gedrongen worden tot een erkentenis ervan, dan zijn zij menigmaal terzelfder tijd weinig bekommerd over hun andere dwaasheden en ongerechtigheden, welke mogelijk niet minder Godetergend zijn, dan die waaruit hun tegenwoordige beroerdheid ontstaat. Dezulken menen niet, gelijk Jakobus spreekt in een ander geval, dat zij iets ontvangen zullen van de Heere, Jak. 1 : 7. Het moet dan een volkomen, zowel als een vrijwillige en openhartige erkentenis zijn.

De rechte volbrenging nu van deze plicht is van zulk een aangelegenheid, dat de belofte van vergeving daar menigmaal bijzonder aan vastgemaakt is, als iets dat zeker in zich begrijpt al de andere plichten, welke een volkomen wederkering tot God

uitmaken. Zie Spr. 28 13, 1 Joh. 1 : 9, en 33 : 27, 28 is zeer aanmerkelijk: *Hij zal de mensen aanschouwen en zeggen: Ik heb gezondigd, en het recht verkeerd, hetwelk mij niet heeft gebaat; maar God heeft mijn ziel verlost, dat zij niet voere in het verderf, zodat mijn leven het licht aanziet.* Hij zal niet alleen vergeving ontvangen, maar ook vertroosting en blijdschap in het licht van Gods aanschijn.

III. Er blijft nog over zelfveroordeling en rechtvaardiging van God;

Dit ligt uitdrukkelijk in het vers waar wij over handelen. Hiertoe behoren deze twee dingen:

1. Een *zelfverfoeiing* of mishagen. De ziel is nu geheel over zichzelf misnoegd en beschouwt zichzelf met alle gemoedsbewegingen van berouw en weerzin. Zo verklaart de apostel dat het geweest was bij de Corinthiërs, toen de droefheid naar God in hen werkte, 2 Kor. 7 : 11. Dit had, onder andere dingen, ook in hen gewrocht onlust en wraak, of een zien op zichzelf met weerzin en verfoeiing. Wanneer de twist tussen God en Job geëindigd werd, zo was dit de zaak waarin hij berustte. Gelijk hij in het algemeen gekomen was tot een vrijwillige, volkomen en openhartige erkenning van zonde, Job 39 : 37, 38, zo gaf hij ook in het bijzonder zijn gehele twistzaak aan God op in dit verfoeien van zichzelf, hoofdstuk 42 : 6, zeggende: *Daarom verfoei ik mij, en ik heb berouw in stof en as.* O! zegt de ziel, wat een snood verfoeilijk schepsel ben ik geweest; ik ben beschaamd en schaamrood wanneer ik gedenk aan mijn dwaasheid, snoodheid en ondankbaarheid! Is het mogelijk dat ik aldus gehandeld heb met de Heere? Ik verfoei mij, ik heb een afkeer van mijzelf, ik wilde wel van mijzelf wegvlieden; ik ben zo snood en walgelijk, dat ik waardig ben van God, engelen en mensen veracht te worden!
2. Een *zelfveroordeling*. Hiertoe vermaant de apostel de Corinthiërs in 1 Kor. 11 : 31, wanneer hij zegt: *Indien wij ons zelf oordeelden, zo zouden wij niet geoordeeld worden. Dit is het vonnis, volgens de inhoud der Wet, tegen zichzelf uit te spreken;* De ziel brengt niet alleen haar zonde, maar ook zichzelf tot de Wet. Zij stelt zich ten aanzien van verdiensten onder de vloek en de gestrengheid daarvan. Hieruit ontstaat een volkomen rechtvaardiging van God, in ieder vonnis dat Hem behaagt uit te spreken, in het geval hetwelk voor Hem is. Deze drie dingen, welke wij gemeld hebben, maken de gestalte en eerste werkzaamheden uit van een begenadigde ziel, die opstaat uit haar diepten. Zij worden alle zonderling uitgedrukt in die plaats, daar wij een bijzondere herstelling in een voorbeeld vinden opgehelderd, Hos. 14 : 25. En dit baant de weg ter verhoging van de genade, zijnde dit de grote zaak die God in deze gehele bedeling bedoelt, Ef. 1 : 6. Hetgeen Hij nu voorheeft is, dat Hij de ziel brengen wil tot een roemen in Hem, 1 Kor. 1 : 31. Dit is al de vergelding die Hij bekomt voor die grote en oneindige uitdelingen van genade en barmhartigheid. Daar is niets dat de genade blijkbaar en heerlijk kan maken, totdat de ziel komt tot deze gestalte. De genade zal niet hoog noch groot schijnen, totdat de ziel zeer laag vernederd wordt. Dit schikt en bereidt de ziel ook om de genade te ontvangen in een gevoelen van vergeving, daar dit de grote zaak is, die beoogd wordt aan de zijde van de zondaar. Ook bereidt dit de mens tot iedere plicht, welke van hem gevorderd wordt in die toestand, waarin hij zich bevindt. Hierdoor wordt hij gebracht om met naarstigheid en lijdzaamheid te wachten. Indien de zaken niet terstond aan onze verwachting beantwoorden, dan zijn wij gereed te denken, dat wij nu alles gedaan hebben wat wij konden, en indien

de zaken met ons niet beter gaan, dat wij die dan moeten dragen zo goed als doenlijk is. Deze gestalte wordt door God verfoeid. Maar een ziel in deze gesteldheid, is gewillig om het welbehagen Gods af te wachten, gelijk wij in het slot van de Psalm zullen zien. O! zegt zulk een, indien ik ooit een gevoel van Zijn liefde bekom, of een aanblikje van Zijn vriendelijk aangezicht geniet, dat zal een onuitsprekelijke genade zijn. Laat Hem Zijn eigen tijd nemen; het is goed dat ik stil zij en hope op het heil des Heeren. Hierdoor wordt hij tot het bidden aangezet; ja een ziel in deze gestalte is te allertijd biddende zonder ophouden. En daar is niets meer blijkbaar, dan dat het gebrek van zich volkomen over te geven, tot de volbrenging van deze plichten, de grote oorzaak is waarom zo weinig mensen uit hun verwarringen geraken, maar al hun dagen daarin blijven. Zij genezen hun breuken op het lichtste, en daarom worden zij, na een nieuwe pijnlijke uitbreking, wederom in dezelfde staat van onrust en beroering gebracht, waarin zij tevoren waren.

Gronden van misdragingen, wanneer mensen van zonde overtuigd en vernederd zijn.

De ziel moet niet in die staat, tevoren beschreven, gelaten worden. Er is ander werk voor haar te doen, indien zij tot rust en vrede zoekt te komen. Zij heeft een aanmerkelijk voordeel, tot een ontdekking van vergevingen, verkregen. Maar in of op die toestand te rusten, zal haar in de behouden haven niet brengen. Wij hebben tevoren in de eerste ernstige toenadering van de ziel tot God om verlossing, drie dingen getoond, te weten: gevoel van zonde, erkenning van dezelve en zelfveroordeling. Nu zijn daar twee kwaden die de mensen menigmaal vergezellen, wanneer zij in die toestand gebracht zijn. Sommigen rusten daarin en gaan niet verder, en anderen rusten daarop, daar zij menen dat er van hen niet meer vereist wordt. Beide zaken vermijdt de psalmist, zich niettegenstaande zijn beklemdheden, uitstreckende naar de vergeving bij God, gelijk wij in het volgende vers zullen zien. Deze twee kwaden zal ik kort openleggen en de noodzakelijkheid deze te vermijden, aantonen.

Vooreerst. Door te rusten of te blijven in die toestand, versta ik de zielsbezwijking door moedeloze gedachten, dat de verlossing toch niet bekomelijk is; want een diep gevoel van haar zonde ontvangen hebbende, wordt zij met de gedachten van haar eigen snoodheid en onwaardigheid zo overstelpt, dat zij onder de last als nederzinkt. Zulk een ziel is een verdrukte, door onweder voortgedrevene, ongetrooste, Jes. 54 : 11, totdat zij geheel moede en afgemat is; gelijk scheepslieden in een storm op zee, wanneer alle middelen om het schip te behouden tevergeefs gebruikt zijn, zich op de genade van de winden en zeeën laten drijven; dit bracht Israël tot die staat waarin hij uitriep: *Mijn weg is voor de Heere verborgen, en mijn recht gaat van mijn God voorbij*, Jes. 40 : 27; en Sion: *De Heere heeft mij verlaten, en de Heere heeft mij vergeten*, hoofdstuk 49 : 14. De ziel begint heimelijk te denken, dat er geen hoop is, dat God haar niet aanziet; dat zij een der dagen zal omkomen; dat de verlossing ver weg en benauwdheid zeer nabij is. Deze gedachten beangstigen en drukken haar zodanig, dat ofschoon zij God niet ten enenmale tot haar verderf verlaat, zij nochtans niet krachtig tot Hem nadert tot haar vertroosting.

Dit is het eerste kwaad dat de ziel in deze toestand door genade vermijdt. Wij weten hoe God het in Zion bestraft: Zion had gezegd: *De Heere heeft mij verlaten, en de Heere heeft mij vergeten*, Jes. 49 : 14, maar hoe dwaas was Zion, hoe voorbarig en hoe ongelovig in deze zaak! Wat grond had zij tot zulke zondige moedeloosheden, tot

zulk een ontmoedigend besluit? Kan ook een vrouw haar zuigeling vergeten, zegt de Heere, dat zij zich niet ontferme over de zoon haars buiks? Ofschoon deze vergate, zo zal Ik nochtans u niet vergeten! Evenzo wordt ook Jakob bestraft, hoofdstuk 60 : 28-30. Er is niets dat de Heere meer tergt, noch dat voor de ziel nadeliger is, dan zulke zondige moedeloosheid. Want:

- a. Het verzwakt de ziel op een ongevoelige wijze, en maakt haar onbekwaam voor tegenwoordige plichten en toekomstige pogingen. Hiervandaan is het, dat vele arme schepselen in deze toestand treuren en zelfs wegwijnen, en van al hun leven niet één stap verder kunnen geraken, dan tot een beangstigend gevoel der zonde. Sommigen zijn daar zo lang bij blijven staan, en hebben zichzelf met een menigte van beroerende gedachten zodanig verward, dat hun natuurlijke vermogens eindelijk verzwakt, en ten enenmaal onbruikbaar geworden zijn, waardoor zij beide het gevoel van de zonde en van alle andere dingen verloren hebben. Omtrent anderen heeft de satan voordeel genomen, om hen zoveel verstrikkende tegenwerpingen in te boezemen, dat hun gehele tijd versleten is geworden in het voorstellen van twijfelingen en tegenwerpingen tegen zichzelf; daarmee zijn ze gegaan van de een tot de ander, en doordat zij in hun eigen gemoed geen voldoening konden ontvangen, hebben zij al hun dagen doorgebracht in een onvruchtbare, dorre en troosteloze toestand. Sommigen met wie de zaken tot een betere uitkomst komen, worden evenwel voor een tijd tot die ongesteldheid des gemoeds gebracht, of zijn met hun eigen bevattingen zo vervuld, dat wanneer zulke zaken hun voorgehouden worden, die zeer gepast zijn naar hun toestand, deze niet de minste indruk op hen maken. Aldus wordt de ziel, door te lang bij deze overwegingen te blijven staan, ten enenmale verzwakt, totdat sommigen uitroepen: *Dewijl onze overtredingen en onze zonden op ons zijn, en wij in dezelve versmachten, hoe zouden wij dan leven?* Ezech. 33 : 10.
- b. Deze gestalte, indien ze op zichzelf blijft, zal gelegenheid geven tot harde gedachten van God, en dus ook tot verdrietigheid en vermoedheid in het wachten op Hem. In het eerst begrijpt noch vreest de ziel zulk een uitkomst niet. Zij meent dat ze zichzelf veroordelen en verfoeien, en God voor eeuwig rechtvaardigen zal. Maar wanneer geen hulp of redding komt, dan begint dit voornemen te verzwakken. Daar komen heimelijke gedachten op in het hart, dat God hard, onverbiddelijk en er niet mede te handelen is. Dit veroorzaakt soms zulke gedachten, dat de ziel daardoor tot nieuwe klachten wordt gebracht, voor en aler zij een uitkomst van haar beproevingen ontvangt. Alhier, in een verootmoediging de ware bekering voorgaande, gaan vele overtuigde zondaren verloren. Zij kunnen Gods tijd niet afwachten en gaan onder hun ongeduld ten verderve. En hoedanig Gods dierbare heiligen zelf, in hun diepten en verzoeking overvallen zijn, daarvan hebben wij een menigte voorbeelden. Vermaak en verwachting zijn de gronden van ons blijven bij God. Maar beide deze dingen worden door een overheersend gevoelen van zonden verzwakt, wanneer er geen ondersteuning, door een ontdekking van vergeving bij God, ofschoon nog op een afstand, bijkomt. En daarom blijft de verslagen ziel, waar in de Psalm van gesproken wordt, hier niet bij staan, maar strekt zich steeds naar die ontdekking uit.

Ten tweede. Er is ook een rusten op die toestand, hetwelk insgelijks zeer schadelijk en verderfelijk is. Sommige mensen die dit gevoelen van zonde, met die andere dingen welke daarmee gepaard gaan, enigmate in hen gewrocht vinden, beginnen te denken, dat het nu alles wel is, en dat er van hen niet meer geëist wordt. Zij trachten nu te leven, en zulke bewijzen van troost uit hun beroering te formeren, als het hun

mogelijk is daar uit te trekken. Zij houden dat voor een grond van vrede, dat zij geen vrede hebben. Hier blijven sommigen rusten voor hun bekering, en dit wordt het middel tot hun verderf. Zij denken, omdat zij van zonde overtuigd, daarover beroerd en belast zijn geweest, dat het nu wel met hen zijn zal. Maar waren niet Kaïn, Ezau, Saul, Achab en Judas van zonde overtuigd en daarover belast? Maar deed dit hun wel enig nut? Gaf dit hun enig aandeel aan de beloften? Ja, werden zij desnietteenstaande, niet door Gods toorn overvallen? Zo geschiedt het nog dagelijks met velen: Zij denken dat hun overtuiging de bekering is, en dat hun zonden vergeven zijn, omdat zij beroerd zijn geweest.

Dit is hetgeen dat wij verwerpen, alsook hetgeen dat de ziel in deze toestand zorgvuldig tracht te vermijden; namelijk zichzelf in haar verootmoediging zo te vergenoegen, dat zij het tot een grond van ondersteuning en vertroosting zou stellen, alsof zij daardoor afgehouden werd van geloof te oefenen ter vergeving. Dit is

- a. Een vrucht van eigengerechtigheid. Een ziel die de grond van haar vrede en vertroosting in iets van zichzelf stelt, ziet Christus voorbij en keert tot zichzelf in. Wij moeten in Hem niet alleen gerechtvaardigd worden, maar ons ook beroemen, Jes. 45 : 25. Men mag en moet van de blijken onzer genade gebruik maken, maar alleen als een middel tot een verder einde. Maar in 't allerminst niet als de rust voor onze ziel. Dit berooft zelfs der mensen verootmoediging van de evangelische ootmoedigheid. De ware ootmoedigheid bestaat meer in te geloven, dan in een gevoelig zijn over zonde. Het eerste ledigt de ziel uit, en vernedert haar in de grond; maar het laatste kan bestaan met een hardnekkig besluit om iets te verwachten, op grond van eigen pogingen.
- b. Ofschoon een evangelisch gevoelen van zonde een genade is, zo is het nochtans niet de genade van vereniging, hetwelk ons aandeel geeft aan Christus; ook is het niet die genade, welke Hem bijzonder en uit haar eigen natuur verhoogt. Er is in dit gevoelen van de zonde iets dat natuurlijk en iets dat geestelijk is, of deszelfs stof, en deszelfs geestelijkheid. Het eerste bestaat in droefheid, beroerte, zelfvernedering, verslagenheid en beangstheid des gemoeds, met dergelijke hartstochten. Van deze mag men zeggen, gelijk de apostel van de kastijdingen zegt, dat ze geen zaak van vreugde maar van droefheid zijn. Het zijn zulke dingen, die vergezeld gaan met een afkeer van het voorwerp, waaromtrent dezelve verkeren. In haar eigen natuur zijn ze anders niet dan des ziels inkeren in zichzelf, met een afschrik van de voorwerpen harer droefheid en smart. Wanneer deze hartstochten vergeestelijkt worden, dan wordt haar natuur niet veranderd. De ziel handelt in en door dezelve, volgens haar natuur en doet door dezelve als zodanig, niet anders dan inkeren in zichzelf, met een mishagen van datgene waaromtrent zij geoefend wordt. Hier dan te rusten, moet noodzakelijk een rusten zijn zonder Christus, hetzij tot het leven of tot vertroosting.

Laat hieromtrent geen misvatting zijn. Er kan geen evangelisch gevoelen van zonde en verootmoediging zijn, waar geen vereniging met Christus is, Zach. 13 : 10; alleen is het in zichzelf en in zijn eigen natuur van geen baat of nuttigheid. Christus alleen is de enige rust onzer ziel; in iets anders te rusten, tot wat einde of oogmerk het ook geschiedt, is de ware rust te verliezen. Het is niet genoeg te zijn gevangenen of gebonden, die daar hopen; maar wij moeten wederkeren tot de sterkte, Zach. 9 : 12. Het is niet genoeg dat wij vermoeid en belast zijn, maar wij moeten tot Christus komen, Matth. 11 : 28. Het zal ons niet baten dat wij zwak zijn, en dat wij weten dat wij zwak zijn; maar wij moeten Gods sterkte aangrijpen, Jes. 27:5.

- c. Het is waar, zich uit te strekken naar de vergeving, is zelfs het leven en de kracht

van de evangelische verootmoediging. Hoe zal iemand weten of zijn verootmoediging evangelisch en of zijn droefheid een droefheid naar God is? Kan hij het hieruit niet opmaken, dat hij niet handelt gelijk Kain die uitriep: Mijn misdaad is groter dan dat zij vergeven worde, en dus uitging van het aangezicht des Heeren? En ook niet gelijk Judas die berouw had, en zichzelf verhing; noch als Felix die voor een tijd bevreesd was, en toen wederkeerde tot zijn begeerlijkheden; noch als de Joden die in hun ongerechtigheden versmachten, vanwege kwelling des harten, Ezech. 33 : 10; noch dat hij zijn gedachten afwendt tot andere dingen, om zijn ziel te redden in haar, benauwdheid; noch zich nederzet op een eigen gerechtigheid; noch zorgeloos nederzit onder zijn verslagenheid, maar in het midden daarvan zich tot God in Christus keert, om vergeving en barmhartigheid. En het is het toevlucht nemen van de ziel tot God om vergeving, en niet haar gevoelen van de zonde, dat God de eer Zijner genade geeft.

Tot dusverre hebben wij de ziel gevolgd in haar diepten; nu is zij uitziende naar vergeving. Wat die is, en hoe wij dezelve deelachtig worden, daar dit de voorname zaak is die ik in deze redevoering bedoel, zal nu vervolgens overwogen worden.

VERHANDELING VAN VERS 4.

De woorden verklaard en het oogmerk van de psalmist daarin opengelegd.

De staat en toestand der ziel, die zich in deze Psalm tot God vervoegt, is reeds aangewezen in vers 1. Zij was in de diepten; niet alleen in uitwendige diepten van onrust, beroering, verdrukking en daarop van verwarring; maar ook in diepten van consciëntie of van benauwdheid wegens zonden, gelijk wij in de opening der woorden hebben aangewezen.

Hoe deze ziel zich tot God vervoegt met een rusteloze vurigheid en ernst in die toestand, haar overweging in de eerste plaats van de Wet en de gestrengheid van Gods rechtvaardigheid in en volgens dezelve te handelen, met het onvermijdelijk verderf van alle zondaren, indien God zo met hen zou handelen, is ook uit de voorgaande verzen verklaard en aangewezen.

Zijnde nu in deze toestand radeloos bij zichzelf, alsook in en onder de aanmerking van Gods gadeslaan van de ongerechtigheden, volgens de inhoud der Wet, ten enenmale verloren, zo wordt hetgeen waarop zij zich vestigt, en vanwaar zij enige hulp en ondersteuning in zulk een toestand verwachten kan, in dit vers medegedeeld.

Maar bij U is vergeving, opdat Gij gevreesd wordt.

Eerst zal ik de betekenis der woorden openen, vervolgens het oogmerk van de psalmist, ten opzichte van de ziel, wier toestand alhier verbeeld wordt, aanwijzen, om tenslotte de algemene waarheden daarin, vervat en waarin al onze belangen liggen opgesloten, voorstellen.

1. Er is vergeving, zeggen de zeventigen en Hieronymus met hen, verzoening, hetwelk wat meer is dan vergeving of pardon, gelijk sommigen het hebben overgezet. Het woordt komt van te verschonen, te vergeven, genadig zijn, en wordt gesteld tegen een woord uit dezelfde letters samengesteld, maar anders geplaatst, wat in de Hebreeuwse taal algemeen is, betekende afsnijden en verwoesten. Het wordt gedurig toegepast op de zonde, en geeft alles te kennen wat tezamen komt tot en opzicht heeft op de vergeving ervan. Gelijk als:

Het geeft te kennen de genegenheid en wil om te vergeven, of Gods genadige gereedheid daartoe, Ps. 86 : 5: *U, Heere! zijt goed en gaarne vergevende; goedertieren en zachtmoedig, of verschonende, genadig*, enz. Van een genadig hart en natuur. Zo ook Neh. 9 : 17: u bent *een God van vergevingen*, of gelijk wij (Engelsen) het overzetten, gaarne vergevende; of alle volheid van vergevingen is in Uw genadig hart, Jes. 55 : 7, zodat Gij altijd gereed zijt om vergevingen uit te delen aan zondaren, Het woord wordt nog eens tot hetzelfde oogmerk gebruikt in Dan. 9 : 9.

Het heeft opzicht op de daad van vergeving, of de dadelijke vergiffenis zelf, Ps. 103 : 3: *Die al uw ongerechtigheid vergeeft*, u dadelijk er van ontslaat: op welke plaats de apostel ziende, het woord overzet, Col. 3 : 13: *Gelijkerwijs als Christus u genadig vergeven heeft*, gelijk het woord betekent. En dit is ook het woord dat God gebruikt in het Verbond, in die grote belofte van genade en vergeving, Jer. 31 : 34. Het is ons dan geoorloofd, ja het is noodzakelijk het woord te nemen in zijn ruimste betekenis en gebruik. Het is een woord van genade, wat een uitlegging vereist, die de grootheid er van aanwijst. Wij zien dat het overgezet kan worden, of verzoening, genade, of vergeving, en dus geeft het drie dingen te kennen:

- a. Het genadig, teder en barmhartig hart en de wille Gods, die een God is van vergevingen, gereed om vergeving uit te delen en te vermenigvuldigen.
 - b. Het heeft ook opzicht op Jezus Christus, de enige verzoening voor de zonde, gelijk Hij uitdrukkelijk genoemd wordt in Rom. 3 : 25 en 1 Joh. 2 : 2. Dit is hetgeen dat tussenbeide komt, tussen het genadig hart van God, en de dadelijke vergeving van de zondaar. Alle vergiffenis is op de verzoening gegrond.
 - c. Het geeft insgelijks te kennen de dadelijke vergeving zelf, zoals wij die deelachtig worden; het begrijpt dezelve beide dadelijk, als een daad van genade in God; en lijdelijk, als zich bepalende tot onze zielen, met de verlossing die daarmee gepaard gaat. In deze zin, gelijk die nederwaarts ziet, en in haar uitwerkingen op ons betrekking heeft is ze enkel genade; maar gelijk die opwaarts ziet, op de oorzaken daarvan, en haar opzicht heeft op Christus, dan geschiedt dezelve door een verzoening. En dit is de vergeving die bedeed wordt in het Verbond der genade.
2. Belangende nu de plaats, welke deze woorden hebben in de psalm, en hun betrekking op de staat en toestand van de ziel alhier gemeld, schijnt mij dit de mening daarvan te zijn:

‘O, Heere! alhoewel dit erkend moet worden, dat, zo Gij de ongerechtigheden, volgens de inhoud der Wet, gadeslaat, alle mensen eeuwig verloren moeten gaan, er voor mijn ziel nochtans hoop is dat zelfs ik, arme zondaar, die in de diepten der zonde verstrikt ben, nog genade bij U vinden kan. Want terwijl ik mijn mond in het stof steek, en zeg, misschien is er verwachting, zo bevind ik dat er een verzoening voor de zonde gedaan is; om dewelke Gij zegt: Ik heb de verzoening, het rantsoen, gevonden; en dat Gij met degenen die tot U komen, niet volgens de gestrenge eis van Uw rechtvaardigheid zult handelen: maar dat Gij genadig, liefderijk, teder en gaarne vergevende zijt. Bij U is vergeving.’

De volgende woorden, opdat Gij gevreesd wordt, ofschoon die in de grondtekst van alle dubbelzinnigheid vrij zijn, en evenwel bij de uitleggers zo verschillend worden overgezet, zo zal het niet ondienstig zijn, zulks in het voorbijgaan aan te tonen.

De Targum leest: *Opdat Gij moogt gezien worden*. Dit beantwoordt aan de woorden niet, schoon de zin van de plaats het wel dulden kan; want God wordt in Zijn toorn gezegd: Zichzelf te verbergen, Jes. 8 : 17: *Daarom zal ik de Heere verbeiden, die Zijn aangezicht verbergt voor het huis van Jakob*. En door vergeving

verkrijgen wij wederom het licht van Zijn aanschijn. Dit verdrijft de duisternis, en de wolken die rondom Hem zijn, en geeft ons een troostelijk gezicht van Zijn gunstig aangezicht. Bij U is vergeving, opdat Gij gezien moogt worden. Behalve dat er in de oorspronkelijke woorden maar één letter verschil is, en die gewoonlijk voor de andere verwisseld wordt.

De zeventigen vertalen de woorden: *Om Uws Naams wil, of Uws zelfs wil*, dat is, vrij, zonder aanmerking van iets in ons. Dit zou wel een goede en gezonde zin kunnen toelaten, maar het is blijkbaar, dat de woorden daardoor verminkt en bedorven worden; want de algemene Latijnse overzetting, die ten aanzien van de psalmen uit de zeventigen overgezet is, vertaalt deze woorden: om Uwer Wet wil, waaruit blijkt, dat de overzetter de woorden gelezen heeft, niet gelijk wij ze nu lezen. Ofschoon dit nu in zichzelf geen eigenlijke zin heeft (want de vergeving geschiedt niet om der Wet wil), zo ontdekt het echter de oorsprong van de gehele misvatting. De Wet verschilt maar in één letter van opdat Gij gevreesd wordt; door deze misslag is dit, om Uwer Wet wil, in de tekst ingeslopen. Dit begunstigt in het minste dat bedorven uitvindsel niet van de nieuwigheid der Hebreeuwse vokalen en accenten, alsof dit onderscheid ontstaan was, omdat de zeventigen een afschrift gebruikt hadden zonder dezelve; dat is, voor derzelve uitvinding, waardoor de misvattingen en verschillende vertalingen licht veroorzaakt konden worden; want dit verschil is zowel in een letter als in de klinkers, en daarom is er niet de minste schijn voor deze mening, tenzij men ook wilde zeggen, dat zij oudtijds afschriften hadden met andere medeklinkers, dan die welke wij nu gebruiken.

Bellarminus tracht in zijn uitlegging over deze plaats, de lezing van de algemene Latijnse overzetting, *om Uwer Wet wil*, te begunstigen; bewerende dat door de Wet alhier niet verstaan wordt, de Wet van onze gehoorzaamheid maar de Wet of order van Zijn handelingen met ons, namelijk Zijn barmhartigheid en getrouwheid; zijnde dit enkel een nieuw verdichtsel om een oude dwaling te begunstigen, hetwelk iemand die de minste edelmoedigheid bezit, veeleer bekennen, dan rechtvaardigen zou door zulk een ongegrond voorgeven; want nooit wordt die spreekwijs, noch dat woord in die zin, welke hij hier versiert, gebruikt, noch kan het ook zulk een betekenis hebben.

Hieronymus vertaalt deze woorden: *opdat Gij vreselijk of verschrikkelijk moogt zijn*, voorzeker niet volgens het oogmerk van de plaats; want het is ter ondersteuning van de ziel, en niet tot vermeerdering van haar verschrikking, dat zij deze aanmerking, bij U is vergeving, zich voorstelt.

Maar de woorden zijn klaar en de zin duidelijk; daarom zult u gevreesd worden, of opdat Gij gevreesd wordt.

Door de vrees des Heeren, wordt in het Oude Testament verstaan de gehele godsdienst, beide die zedelijk en ingesteld was; al de gehoorzaamheid die wij Hem schuldig zijn, beide ten aanzien van de stof en de wijze van volbrenging. Al wat wij omtrent God te betrachten hebben, dat moet gedaan worden met eerbied en godvruchtigheid; daarom wordt door een naamwisseling van het bijvoegsel deze naam gegeven aan het geheel. Opdat Gij gevreesd wordt, is dan zoveel als: *opdat Gij gediend wordt*, daar ik, die gereed ben te bezwijken en de moed verloren te geven, vanwege de zonden, er nog toe bemoedigd wordt, om te blijven in die gehoorzaamheid, welke Gij van mij eist. De zin van het gehele vers, zoals dat met de voorgaande woorden samenhangt, blijkt dan deze te zijn:

Alhoewel, o Heere! niemand tot U naderen, voor U bestaan, of met U wandelen kan, zo Gij volgens de inhoud van de Wet, zijn ongerechtigheden en dwaasheden gadeslaat; ook niemand zulk een groot en heilig God, als Gij zijt, zou kunnen

dienen, maar omdat ik nochtans volgens Uw eigen openbaring weet, dat er ook bij U, door Jezus Christus, de grote verzoening, vergeving is, zo word ik bemoedigd bij U te blijven, op U te wachten, en U te dienen. Zonder deze ontdekking zou ik veeleer verkiezen dat de rotsen en bergen op mij vielen, om mij te verbergen van Uw tegenwoordigheid.

In de woorden aldus geopend, kunnen wij de toestand van de ziel in deze Psalm beschreven, ten volle beschouwen, en wel zo, gelijk die overeenkomt met de bevinding van allen, die met God in hun diepten en verwarringen door de zonde, te doen gehad hebben.

De psalmist in en uit zijn grote diepten, vervoegt zich met ernstige verdubbelde roepingen, ja uitroepingen tot God, en wel tot Hem alleen om hulp en ondersteuning, erkent ook zijn ongerechtigheden en heeft die volgens de inhoud der Wet aangemerkt. Hij belijdt, dat hij op die grond voor eeuwig verloren is. Maar hij blijft niet in die staat van zelfveroordeling en neerslachtigheid des gemoeds; hij zegt niet daar is geen hoop; God is een jaloers God, een heilig God, die ik niet dienen kan; Zijn wet is een vurige wet, daar ik niet voor bestaan kan, zodat ik het liever maar mag opgeven, nederzitten en verloren gaan, dan langer te strijden en te worstelen. Neen, door het geloof aanschouwt hij de openbaring die God van zichzelf gedaan heeft in Christus, door het Verbond der genade, en vindt hij een vaste grond van bemoediging om op Hem te blijven wachten, met verwachting van barmhartigheid en vergeving.

Leerstellige aanmerkingen uit vers 4 voorgesteld.

Uit de woorden aldus geopend, gelijk die in hun verband liggen in de psalm, ontstaan de navolgende voorstellingen:

- I. Geloofsontdekking van vergeving in God, ofschoon het geen tegenwoordig gevoelen heeft van zijn eigen bijzonder aandeel daaraan, is de grote ondersteuning van een door de zonde verslagen ziel.
- II. De evangelische vergeving, welke ontdekking de enige ondersteuning is van zulk een ziel, heeft haar opzicht op het genadig hart, of de goede wil des Vaders, de God aller vergeving; en op de verzoening door het bloed des Zoons, en de vrije kwijtschelding of pardon, volgens de inhoud van het Verbond der genade.
- III. Geloofsontdekking van vergeving in God, is de enige grond van aankleving aan Hem, in alle behagelijke godsdienst en eerbiedige gehoorzaamheid.

Het is alleen de eerste van deze voorstellingen, welke bevestiging en nuttig gebruik ik voornamelijk voorheb te behandelen; en de andere slechts zover als die daarmede overeenkomen of gebruikt kunnen worden, als dienstig ter opheldering of bewijs er van.

Opdat de behandeling van deze waarheid te nuttiger moge zijn, voor degenen wier voordeel gezocht en bedoeld wordt in de voorstelling en behandeling daarvan, zo zal ik op deze wijze te werk gaan en aantonen:

1. Dat er niet de minste bemoediging is voor de ziel van een zondaar om zonder deze ontdekking met God te handelen.
2. Dat deze ontdekking van vergeving in God, een grote, heilige en verborgen zaak is, waar zeer weinig mensen op vaste evangelische gronden toe geraken.
3. Dat dit nochtans een grote, heilige en zekere waarheid is, gelijk uit de menigvuldige bewijzen van dezelve getoond zal worden.

4. Dat dit een vaste ondersteuning is voor een over de zonde bedrukte ziel, zal getoond worden; en de gehele zaak, volgens de bijzondere belangen van degenen die dezelve zullen overwegen, worden toegepast.

Vooreerst. Er is niet de minste bemoediging voor de ziel van een zondaar, om zonder deze ontdekking van vergeving, tot God te naderen. Het overige van de wereld is met een zondvloed van toorn bedekt. Dit is de enige ark waar een zondaar zich naar toe begeven moet en rust vinden kan. Al wat daar buiten is, is duisternis, vloek en verschrikking.

Geen nadering tot God, zonder een ontdekking van vergeving.

Hiervan hebben wij een ontegenzeggelijk bewijs in Adam. Zodra als hij zichzelf kende een zondaar te zijn, was het hem onmogelijk te ontdekken, dat er bij God vergeving was, gelijk wij in het vervolg aantonen zullen; hij zette alle gedachten van met Hem te handelen opzij; het beste van zijn dwaze uitvindingen was, de vlucht te nemen, Gen. 3 : 10: *Ik hoorde Uw stem in de hof* (zeide hij tot God), *en ik vreesde, want ik ben naakt; daarom verbergde ik mij.* Niets dan: gij zult de dood sterven, klonk in zijn oren. In de morgenstond van die dag, was hij door Gods hand gemaakt; weinige uren tevoren had hij met vrijmoedigheid en vrede met Hem verkeerend en gemeenschap gehad, hoe komt het dan dat nu niets dan vrees, vlieden en verberging hem bezetten? Adam had gezondigd, de belofte was nog niet gegeven, en daar was geen openbaring gedaan van vergeving bij God, en daarom wist hij geen andere weg in te slaan, dan deze ijdele en dwaze weg, van zich te verbergen. Zo weet ook niemand van zijn nakomelingen, zonder deze openbaring, een andere koers te houden. Al wat iemand van dezelve, in dit geval anders bij de hand genomen heeft, is niet minder dwaas geweest als zijn verberging van zichzelf, en in de meesten nog veel verderfelijker. Wanneer Kaïn zijn vonnis van God ontvangen had, zo wordt van hem gezegd: Kaïn ging uit van het aangezicht des Heeren, Gen. 4 : 16. Van het aangezicht of de tegenwoordigheid van Gods Voorzienigheid kon hij zich nooit onttrekken; gelijk de psalmist ons dit in het brede aanwijst, Ps. 139 : 79. ja, de heidenen zelf wisten uit het natuurlicht, dat de schuld de mens buiten Gods bereik niet kon drijven.

Zij wisten dat de Goddelijke wraak de zondaren niet verschonende zou, noch, dat zij die ontgaan konden, Hand. 28 : 4. Van Gods genadig aangezicht of tegenwoordigheid, welke hij nooit genoten had, kon hij ook niet uitgaan. Het was dan van Gods tegenwoordigheid, ten aanzien van Zijn dienst, en van alle uitwendige daden van gemeenschap, welke hij verliet en waar hij van uitging. Hij had geen ontdekking door het geloof van vergeving, en daarom besloot hij, noch met God, noch met degenen die Hem aankleefden, meer te doen te hebben; want het ziet op zijn gehele levenskoers, en niet op een bijzondere daad.

Dit wordt ook bevestigd in Jes. 33 : 14: *De zondaren te Zion zijn verschrikt, beving heeft de huichelaren aangegrepen; zij zeggen: Wie is er onder ons, die bij een verterend Vuur wonen kan? wie is er onder ons, die bij een eeuwige Gloed wonen kan?* De personen, waarvan gesproken wordt, zijn zondaren, grote zondaren en huichelaren; zij waren met een overtuiging van zonden, en van derzelve verdiensten, bevangen; licht om vergeving bij de Heere te kunnen zien, hadden zij niet; zij beseften God enkel als een verterend vuur, en als een eeuwige gloed; als een die niet verschonende, maar volgens de verdiensten der zonden zeker straffen zou; en hierom is hun besluit, in hun vraagsgewijs voorstel vervat, dat er tussen Hem en hen geen onderhandeling van vrede zijn kan; dat Zijn tegenwoordigheid niet verdragen kan

worden. Tot wat toestand deze aanmerking de zielen van zondaren brengt, wanneer de overtuiging bij hen sterk wordt, verklaart ons de Heilige Geest in Micha 6 : 6, 7: *Waarmede zal ik de Heere tegenkomen en mij bukken voor de hoge God? zal ik Hem tegenkomen met brandofferen, met eenjarige kalveren? Zou de Heere een welgevallen hebben aan duizenden van rammen, aan tienduizenden van oliebeken? Zal ik mijn eerstgeborene geven voor mijn overtreding, de vrucht mijns buiks voor de zonde mijner ziel?* Een gevoel van zonde drukt, vergeving is niet ontdekt (gelijk de Filistijnen Saul deden, als hij Samuël niet meer tot raadsman had), en hoe kwelt het arme schepsel zichzelf niet tevergeefs om een weg uit te vinden, om met God te handelen? Zal een zorgvuldig en naarstig waarnemen van Zijn eigen ordonnantiën en instellingen mij geen hulp en redding geven? Zal ik Hem tegenkomen met brandofferen, met eenjarige kalveren? Maar helaas! u bent een zondaar, en deze offeranden kunnen u niet heiligen, noch ontslaan, Hebr. 10 : 1. Zal ik dan meer doen dan Hij ooit van de kinderen der mensen vorderde? Zou Hij een welgevallen hebben aan duizenden van rammen, aan tienduizenden van oliebeken? Ach arme! al hadt u al de stieren en bokken in de wereld, het is niet mogelijk dat hun bloed de zonden zou wegnemen. Maar ik heb gehoord van mensen, die hun eigen kinderen van des moeders borst hebben afgerukt, en in het vuur geworpen totdat zij verteerd waren, om zo hun geweten te bevredigen, in boete te doen voor de schuld hunner zonden; zal ik deze koers inslaan? Zal mij dit verlossen? Ik ben bereid van mijn eerstgeborene te scheiden, en hem over te geven aan het vuur, indien ik maar daardoor bevrijd moge worden van mijn overtredingen. Helaas! dit kwam nooit op in Gods hart, om het goed te keuren of aan te nemen. Maar gelijk het toen was, wanneer die soort van godsdienst stand greep, zo is het ook nog ten aanzien van enige plichten, die waarlijk of ingebeeld, verricht moeten worden. Waar geen ontdekking van vergeving is, daar zullen zij de ziel geen hulp noch ondersteuning geven. Men kan met God op zulke voorwaarden niet handelen.

Vergeving, een grote verborgenheid.

Ten tweede. Deze ontdekking van vergeving bij God, is groot, heilig en verborgen, waartoe zeer weinige mensen op vaste evangelische gronden geraken. Het is waar, alle mensen zeggen, dat er vergeving bij Hem is, de meesten zijn verzekerd dat zij dit denken. Alleen dezulken die in grote en wanhopige uitersten zijn gelijk Kaïn, schijnen het in twijfel te trekken. Maar hun gedachten zijn ledig, ongegrond, ja, voor het merendeel goddeloos en atheïstisch. Elihu zegt ons, dat dit recht aan een zondaar te verklaren, het werk is van een gezant, een uitlegger, één uit duizend, Job 33 : 23; dat is waarlijk van Christus zelf. De gewone gedachten der mensen omtrent deze zaak zijn slecht en dwaas; zij komen uit op die, welke de psalmist opgeeft in Ps. 50 : 21; zij menen, dat God ten enenmale, is, gelijk zij. Dat Hij waarlijk weinig of geen acht neemt op deze dingen, maar die licht voorbij gaat, gelijk zij zelf doen; maar dat de meeste mensen, niettegenstaande al hun voorgevingen, evenwel inderdaad nooit een ware ontdekking van vergeving gehad hebben, zal in het vervolg onloochenbaar bewezen worden, en ik zal terstond het onderscheid aantonen, dat er is tussen hun ijdele lichtgelovigheid, en tussen een genadige evangelische ontdekking van vergeving bij God. Want men moet hier opmerken, dat ik door deze ontdekking versta, beide de openbaring daarvan door God gedaan, en ons verstaan en aannemen van die openbaring tot ons eigen voordeel, gelijk straks getoond zal worden.

De gronden nu van deze moeilijkheid bestaan gedeeltelijk in de hinderpalen welke in de weg liggen van deze ontdekking, en gedeeltelijk in de natuur van de zaak zelf die

ontdekt wordt. Van beide zal ik kort spreken.

Maar eer ik voortga, moet ik vooraf iets zeggen, wat ik bijzonder door een ontdekking van vergeving versta. Deze kan dan tweeledig worden aangemerkt, n.l.: als een leerstellige of voorwerpelijke ontdekking daarvan als een waarheid; en als een ondervindelijke of onderwerpelijke ontdekking van dezelve in de kracht daarvan. In de eerste zin, is de vergeving bij God ontdekt geweest, sedert het geven van de eerste belofte. God heeft die in een woord van belofte geopenbaard, anders had men zulks nooit kunnen weten, gelijk ik in het vervolg zal tonen. In deze zin is ze, na vele mindere trappen en toenemingen van licht en klaarheid daarvan, ten volle en zeer heerlijk tevoorschijn gebracht door de Heere Jezus Christus in zijn eigen Persoon, en wordt nu in het Evangelie geopenbaard en verkondigd door degenen aan wie het woord der verzoening is toebetrouwd. Dit te verklaren, is het voornamelijkste hoofdwerk van de dienaren des Evangelies. Hierin liggen die onnaspeurlijke schatten en rijkdommen van Christus, welke de apostel zijn grootste eer en voorrecht rekende, door het Evangelie te mogen verkondigen, Ef. 3 : 8, 9. Ik weet dat dit bij velen veracht, ja bij velen gelasterd wordt, wier onkunde en blindheid te beklagen is. Maar de dag komt, die een iegelijke werk beproeven en openbaren zal, van welke soort het geweest is. In de laatste zin, hoe die ontdekking van vergeving door het geloof gedaan wordt aan de ziel, zal op zijn plaats verder verklaard worden. Alhier dwalen en bedriegen vele mensen zichzelf; omdat zij menen, dat het zo beschreven is in het Woord, en het daarom ook in hen waarheid is. Zij denken, omdat zij het geleerd hebben, dat zij het daarom ook geloven. Maar zo is het niet; zij hebben noch Zijn stem ooit gehoord, noch Zijn gedaante gezien; die vergeving is hun nooit in haar kracht geopenbaard; want dit is een zeer groot werk, vanwege de hinderpalen die in de weg daarvan liggen; gelijk als:

1. **De gedurige stem van het geweten is daar tegen.** Het geweten (indien het niet dichtgeschroeid is) doet niet dan onverbiddelijk veroordelen, vloek en toorn uitspreken over de ziel, waarbij de minste schuld maar gevonden wordt. Nu, het heeft hierin dit voordeel, dat het zeer nauw aan de ziel verknocht is, en wil door hard aanhouden en luid spreken gehoor hebben in hetgeen het te zeggen heeft. Het zal de gehele ziel acht doen geven en luisteren, of het zal zijn stemverheffen als een donder. Zijn gedurig roepen is: waar schuld is, daar moet ook straf zijn, Rom. 2 : 14, 15. Het geweten weet natuurlijk niets van vergeving. Ja, het loopt lijnrecht in tegen deszelfs ambt en werk, daar iets van te horen. Indien aan een man van dapperheid en eer het bewaren van een vesting tegen de vijand werd toevertrouwd, en daar kwam iemand die hem zei, dat er vrede gesloten was tussen zijn vorst en de vijand, en hij derhalve de vesting maar overgeven, de poorten openen en zijn verdere waakzaamheid staken moet, hoe voorzichtig zal hij niet zijn, of hij niet mogelijk door zulk een voorgeven verraden zou worden? Neen, zegt hij, ik zal mijn vesting bewaren, totdat ik uitdrukkelijk last en order ontvang van mijn meerderen. Het geweten is de macht van God in de ziel van een zondaar toebetrouwd, met bevel om alles in onderdanigheid te houden tot het toekomend oordeel; en het zal zijn ambt niet verraden door ieder gerucht van vrede te geloven; het spreekt in de naam van God, zeggende: schuld en straf gaan onafscheidelijk tezamen. God zal oordelen! Wat zegt u mij van vergeving? Ik weet wat mijn opdracht is en daar zal ik mij bij houden; u zult geen hoger bevelhebber of strijdig beginsel invoeren, tegen het ambt dat ik bedien; want indien dit zo is, dan moet ik de troon verlaten, en een ander heer zal die innemen. Zij is nog onkundig, hoe deze gehele zaak

vereffend is in het bloed van Christus. Wie zal nu iemand meer geloof geven dan zijn eigen geweten, omdat het hem niet zal vleien, en het ook niet voor heeft hem te verschrikken, maar de waarheid te spreken, zoals de zaak vereist? Het geweten werkt tweeledig omtrent de zonde: het veroordeelt de zondige daden, en de zondige persoon, en dat beide met opzicht op het Goddelijk gericht. Wanneer nu de vergeving komt, dan wil ze deze twee werkingen van elkander scheiden, en het geweten één daarvan uit de hand nemen. Het wil met deze machtige de roof delen. Het zal de daad van iedere zonde blijven veroordelen, maar voortaan niet meer de persoon des zondaars, die zal van deszelfs vonnis bevrijd wezen. Hiertegen arbeidt het geweten met al zijn macht, om de gehele heerschappij te behouden, en de macht van de vergeving buiten te sluiten, opdat die de troon in de ziel niet beklimme. Het vergunt de mensen van de vergeving te spreken, en die te horen prediken, ofschoon zij die alle dagen misbruiken; maar die aan te nemen in haar kracht en dadelijkheid, dat staat lijnrecht op tegen deszelfs heerschappij. Neen, zegt het geweten, in het koninkrijk zal ik meerder zijn dan U, en bij velen, ja bij de meesten blijft het zijn bezitting behouden, en wil zich niet laten afzetten. Het is ook waarlijk geen gemakkelijke zaak, zo met het geweten te handelen. De apostel zegt ons, dat het al de offeranden der Wet niet konden doen, Hebr. 10 : 2; dat zij één mens niet brengen konden in zulk een staat, waarin hij geen consciëntie meer zou hebben der zonden, dat is, een consciëntie welke de persoon veroordeelt; want de consciëntie in de zonden te gevoelen en te veroordelen, wordt nooit weggenomen. Dit kan niet anders dan door het bloed van Christus geschieden, gelijk de apostel aldaar in het brede aanwijst.

Het is dan geen gemakkelijke zaak, een ontdekking van vergeving te doen aan een ziel, wanneer het werk en ambt, hetwelk het geweten zich op onbetwistbare gronden aanmatigt, daar zo strijdig tegen is. Hierdoor komt het, dat de ziel zo begerig is, een eigen gerechtigheid op te richten, waardoor haar natuurlijke beginselen in derzelver kracht bewaard mogen worden. Laat de eigengerechtigheid maar de troon beklimmen, dan zal het natuurlijk geweten niet meer vorderen, maar is voldaan en bevredigd. Het zegt, de Wet ken ik, en de gerechtigheid weet ik, maar aangaande de vergeving roept het uit: wie zijt gij? Om deze reden zijn er, totdat Christus Zijn overwinning volkomen maakt, verborgen tegenkantingen in het hart, tegen de vrije vergeving in het Evangelie, en twijfelingen des gemoeds omtrent dezelve. Ja, hiervandaan zijn al die twijfelingen en vrezen van de gelovigen zelf; ze zijn anders niet dan worstelingen van het geweten, om zijn gehele heerschappij te behouden; om de zondaar zowel als de zonde te veroordelen. Dus zal het zijn eis, minder of meerder, tegen het Evangelie zoeken te bewaren, zo lang wij in deze wereld zijn. Het is een groot werk, dat het bloed van Christus te doen heeft aan het geweten van een zondaar: want daar het, gelijk wij getoond hebben, een macht heeft en zich een recht aanmatigt; om beide de zonde en de zondaar te veroordelen, zo moet het ene deel van deze macht verklaard, versterkt, meer werkzaam, wakker en waakzaam gemaakt, en het andere deel daarvan geheel weggenomen worden. Het zal nu meer zonden zien, alsook meer van haar snoodheid, dan voorheen, ja die met groter afgrijzen veroordelen dan ooit, en dat om meer redenen, en op veel heerlijker gronden, dan tevoren; maar het krijgt ook te zien een tussenstelling tussen die zonden, en de persoon van de zondaar, die dezelve bedreven heeft; hetwelk zeker geen klein of gemeen werk is.

2. De Wet stelt zich ook krachtig tegen deze ontdekking. De Wet is een straal van de heiligheid Gods. Al wat zij tot ons spreekt, dat spreekt zij in Gods naam en met

Zijn gezag. Dus zal ik omtrent dezelve, kort deze twee dingen tonen:

- 1) Dat de gedurige stem der Wet deze is, dat er geen vergeving is voor een zondaar; en
- 2) dat een zondaar grote reden heeft, om de Wet in dat gezegde te geloven.
 - 1) Het is zeker, dat de Wet noch van barmhartigheid noch van vergeving weet. Haar eigenlijke vaststelling of bedreiging ligt geheel daartegen: *De ziel, die zondigt, die zal sterven*, Ezech. 18 : 4; *en vervloekt zij, die de woorden dezer Wet niet zal bevestigen, doende dezelve!* Deut. 27 : 26. Hierom verklaart de apostel algemeen en zonder uitzondering, dat zovelen als er uit de werken der Wet zijn, onder de vloek zijn, Gal. 3 : 10. En in vs. 12 zegt hij: Maar de Wet is niet uit het geloof. Er is tussen de Wet en het geloof, een onbestaanbaarheid; zij kunnen in hun heersende kracht niet bij elkander zijn. Doe dit, en u zult leven; de ziel, die zondigt, die zal sterven. Dat is de gedurige, onveranderlijke stem van de Wet. Dit spreekt zij tot allen in het gemeen, en tot een ieder in het bijzonder.
 - 2) De zondaar schijnt menigvuldige en gewichtige redenen te hebben, om op de stem van deze Wet acht te geven, en in haar uitspraak te berusten; want:
 - a. De Wet is hem natuurlijk, zijn huisgenoot, zijn oude bekende. Zij is met hem in de wereld gekomen en met hem opgewassen van zijn jeugd af. Zij is van nature in zijn hart ingeplant; zij is zijn reden die hij nooit afschudden noch van zich scheiden kan. Zij is zijn metgezel, zijn gemeenzame vriend, die hem aankleeft als het vlees aan zijn beenderen, zodat zij, die de geschreven Wet niet hebben, niet nalaten kunnen het werk der Wet te betonen, Rom. 2 : 14, 15. En dat, omdat de Wet zelf hun aangeboren is, en al de vermogens der ziel in vrede daarmee leven en er aan onderdanig zijn. Zij is de band van derzelfer vereniging, overeenstemming en verstandhouding onder elkander, in al haar zedelijke werkzaamheden. Zij geeft aan die allen het leven, ook worden zij van haar bestuurd en bewogen. Wanneer nu het Evangelie komt, om dit vonnis der Wet tegen te spreken, en de zondaar er van te verlossen, dan is dat tegen zijn natuur strijdig; het is hem een vreemde zaak, iets waar hij geen kennis aan heeft noch gemeenzaam mede is. Het is niet met hem opgevoed, en daar is niets in hem dat de zijde daarvan verkiest, om een partij daarvoor te maken en ten behoeve er van te spreken. Zal nu een mens niet veel liever een huisgenoot, een vriend, ja zichzelf, geloof geven, dan een uitheemse, een vreemdeling, die met zulke onbekende grondstellingen komt, welke met zijn verstand niet de minste overeenkomst hebben? 1 Kor. 1 : 18.
 - b. De Wet spreekt tot een zondaar niets, dan hetgeen zijn geweten hem verzekert de waarheid te zijn. Er is in de getuigenis der Wet, en in dat van het geweten, een gedurige overeenstemming. Wanneer de Wet zegt, dit of dat is een zonde die de dood waardig is, dan zegt het geweten dat is ook zo, Rom. 1 : 32. En waar de Wet uit zichzelf, als zijnde een algemene regel zich bepaalt, daar helpt het geweten dezelve voort, en zegt, dat aan deze of die zonde, de dood waardig, de ziel schuldig is. Laat haar dan de dood sterven, zegt de Wet, gelijk zij verdiend heeft. Dit moet noodzakelijk een krachtig vermogen hebben op de ziel, om dit getuigenis van de Wet geloof te geven; dewijl zij niet één woord spreekt, dan hetgeen daar de mens in zijn binnenste een getuige heeft, voor waarheid ervan. Deze getuigen komen altijd overeen, en dus schijnt het een vastgestelde

waarheid, dat er geen vergeving is.

- c. Ofschoon de Wet tegen het belang van de ziel spreekt, zo spreekt zij nochtans niets dan hetgeen billijk en rechtvaardig is, doordat de ziel zelf daar toestemming aan moet geven. Zo verzekert ons de apostel, dat de mensen weten, dat deze stem van de Wet, het recht Gods is, Rom. 1 : 32. Zij weten het, en kunnen niet anders dan hun toestemming daaraan geven, dat het Gods recht is, dat het goed, billijk, rechtvaardig en niet tegen te spreken is. En waarlijk, wat kan rechtvaardiger zijn dan dit vonnis van de Wet? Zij eist gehoorzaamheid aan de God des levens en des doods. Zij belooft een beloning, en verklaart dat de ongehoorzaamheid met de dood gestraft zal worden. Op deze voorwaarden komt een zondaar in de wereld, ze zijn heilig, rechtmatig en goed, de ziel neemt die aan, en weet niet wat zij beter of billijker zou kunnen begeren. Dit verklaart de apostel in Rom. 7 : 12, 13, zeggende: *Zo is dan de Wet heilig, en het gebod is heilig en rechtvaardig en goed. Is dan het goede mij de dood geworden? Dat zij verre. Maar de zonde is mij de dood geworden; opdat zij zou openbaar worden zonde te zijn, werkende mij door het goede de dood; opdat de zonde bovenmate werd zondigende door het gebod.* Waar ook de schuld op vallen mag, zo kan de ziel niet anders dan de Wet vrij verklaren, en hetgeen zij spreekt toestemmen, als rechtvaardig en onbetwistbaar, billijk en goed. En het is ook betamelijk dat de zaken zo zouden zijn. Ofschoon nu het gezag en de geloofwaardigheid van een getuige, in een twijfelachtige zaak, zeer verre gaan, wanneer er nochtans meer getuigen voor dezelfde zaak opkomen, zo wordt dat getuigenis grotelijks gesterkt; maar er is niets zo krachtig om geloof te verwerven, dan dat de zaken zelf, die gesproken worden, rechtvaardig en goed, en aan geen redelijke uitvluchten onderworpen zijn. Zo is het in dit geval met de zaak gelegen; bij het gezag van de Wet, en de toestemming van het geweten komt nog de redelijkheid en de billijkheid van de zaak zelf die voorgesteld wordt, in het veroordelen van de zondaar, namelijk, dat iedere zonde gestraft wordt en alle overtreding een rechtvaardige vergelding ontvangen zal, Hebr. 2 : 2.
- d. Al wat de Wet zegt, dat spreekt zij in de naam en het gezag van God. Derhalve moet hetgeen zij zegt, geloofd worden, of wij maken God tot een leugenaar. Zij komt niet in haar eigen naam, maar in de naam van Hem, die haar aangesteld heeft. Maar u zult mogelijk zeggen, is het dan waarlijk zo? Is er bij God geen vergeving? Want dit is de onophoudelijke stem van de Wet, welke gij zegt in de naam en het gezag van God te spreken, en die daarom ook geloofd moet worden? Ik antwoord met de apostel: *Dat al wat de Wet zegt, zij dat spreekt tot degenen, die onder de Wet zijn*, Rom. 3 : 19. Zij spreekt niet tot degenen, die in Christus zijn, wie de Wet des Geestes des levens vrijgemaakt heeft van de Wet der zonde en des doods, Rom. 8 : 2: maar zij spreekt tot degenen, die onder de Wet zijn; tegen deze spreekt zij de waarheid, en wel in de naam en het gezag van God, en daarom moet haar getuigenis aangenomen worden. Zij zegt, dat er bij God geen vergeving is voor degenen die onder de Wet zijn. En die zich met anders te gevoelen willen vleien, zullen zich ten genen dage jammerlijk bedrogen vinden.

Uit deze en dergelijke aanmerkingen zeg ik, schijnen er vele redenen te zijn, waarom een zondaar besluiten moet, hoe het volgens het getuigenis der Wet met hem zal zijn, en dat hij geen vergeving zal ontvangen. De Wet en het

geweten stemmen overeen, en dringen zich in de gedachten, in het gemoed en in het oordeel van de zondaar. Zij versterken elkanders getuigenis, en hebben een zeer groot vermogen. Maar zo iemand anders gevoelt, die laat ik over aan de beproeving. Indien God te eniger tijd hun geweten ontwaakt tot een rechte volbrenging van hun plicht, hun zielen opent en het licht en de macht der Wet daarin doet schijnen, dan zullen zij het geen geringe zaak vinden, daarmede te moeten worstelen. Ik ben verzekerd, dat ze in de uitkomst zozeer de overhand hebben, dat wij, in de verkondiging van het Evangelie, vele reden hebben te zeggen: Heere! wie heeft onze prediking geloofd? Wij komen met een boodschap van vergeving, maar wie gelooft dezelve? Door wie wordt die aangenomen? Noch het licht, noch het geweten, noch de wandel van de meesten, laten ons toe te denken, dat die prediking omhelsd wordt.

3. De ingeplante kundigheden in des mensen gemoed, van Gods natuur en van Zijn rechtvaardigheid liggen ook tegen deze ontdekking. Er zijn van nature in het hart van alle mensen, onuitwisbare kenmerken van Gods zuivere heiligheid, van Zijn rechtvaardigheid en haat tegen de zonden en van Zijn onveranderlijke gerechtigheid in de besturing van de wereld, welke zij niet wegschuiven noch afleggen kunnen. Want de kundigheden van God, hoedanig die ook zijn, zullen, wanneer de zaken ter beproeving worden gebracht, in het hart de heerschappij voeren. Dezelve waren oudtijds bij de heidenen, en bleven hun bij in al hun duisternis, gelijk dit uit ontelbare blijken aangewezen kan worden. Maar zo is het ook gesteld met alle mensen van nature; hun binnenste gedachten zijn, dat God een wreker van de zonde is; dat het tot Zijn besturing van de wereld, alsook tot Zijn heiligheid en gerechtigheid behoort, toe te zien, dat alle zonden gestraft worden; dit is Zijn recht, hetwelk alle mensen kennen, gelijk wij tevoren hebben aangemerkt, Rom. 1 : 32. Zij weten, dat het recht bij God is, om de zondaren verdrukkingen te vergelden. Daarom ook die schrik en vrees, waarmede de mensen bevangen worden op het beseffen van Gods tegenwoordigheid, of van iets onder Hem, maar boven hen, hetwelk van Zijntwege een boodschap schijnt te brengen. Deze kundigheid, dat God alle zonden moet straffen, ontdekt zich heimelijk, maar tevens ook krachtdadig. Zo vreesde Adam en verbergde zich, en het was oudtijds het gewone zeggen: Ik heb God gezien, en ik zal sterven. Wanneer de mensen onder enige verschrikkende voorzienigheden zijn, van donder, bliksem, zware stormen en duisternis, dan vrezen en beven zij niet zozeer voor hetgeen zij zien, horen of gevoelen, als wel wegens hun heimelijke gedachten, dat God nabij is en dat Hij een verterend vuur is.

Deze aangeboren kundigheden nu liggen algemeen tegen alle bevattingen van vergeving, welke van buiten aan in de ziel gebracht moeten worden, naardien zij geen natuurlijk beginsel in zich heeft om dezelve te bevorderen.

Het is waar, de mensen hebben van nature vermoedens en algemene ingeplante kundigheden van andere Goddelijke eigenschappen, dan Zijn heiligheid en rechtvaardigheid: zoals Zijn goedertierenheid, liefde tot Zijn schepselen en dergelijke. Maar deze hebben in de zielen der mensen deze veronderstelling in zich, dat alle dingen tussen God en Zijn schepselen nog staan gelijk ze waren bij hun eerste schepping en gelijk zij geen natuurlijke kundigheid van vergeving hebben, zo heeft de tussenkomst van de zonde hen verzwakt, ontrust en verdonkerd ten aanzien van enig gebruikmaken van die bevattingen van goedertierenheid en liefde, welke zij hebben. Indien zij, enige kundigheid hebben van vergeving, dan is dat uit een bedorven overlevering, maar niet uit een algemeen grondbeginsel dat de natuur ingeplant is;

gelijk die kundigheden welke zij hebben van Gods heiligheid en wrekende gerechtigheid.

Dit is de eerste grond waaruit het blijkt, dat een ware ontdekking van vergeving inderdaad een groot werk is, namelijk, de menigvuldige hinderpalen welke zich daartegen opdoen.

Valse vermoedens van vergeving ontdekt. Onderscheid tussen deze en het evangelisch geloof.

Eer ik nu verder voortga, om de overige bewijzen van deze waarheid voor te stellen en te behandelen, zal ik een tegenwerping uit de weg ruimen, welke noodzakelijk in het gemoed van velen tegen het gesprokene moet oprijzen, teneinde hetzelfde daardoor voor hen niet onnut gemaakt worde en wij te gevoegelijker tot de overige stof mogen overgaan.

Men zal hier dan zeggen, strijdt dit alles niet lijnrecht tegen de dagelijkse ondervinding? Bevindt men niet dat alle mensen vol, ja dat de meesten al te vol zijn met bevattingen van vergeving hij God? Wat hoort men dikwijls dat God barmhartig is? Worden niet de gewetens en de overtuigingen van de meesten, door deze opvatting gesmoord? Kunt u iemand vinden die anders gevoelt? Is het niet de gewone klacht, dat de mensen zich dit, tot hun eeuwig verderf, laten voorstaan? Het is daarom zeker, dat hetgeen alle mensen doen, en ook zo gemakkelijk doen, en er niet van kunnen afgehouden worden ofschoon het hun verderf is, zij geen van zulke moeilijkheden in zich hebben als voorgegeven wordt. En om dezelfde reden is deze zwakke poging, om deze waarheid te betogen, door sommigen bespot; door mensen die zich onderwonden anderen te leren, maar die (zo het schijnt) zelf van node hebben, de eerste beginselen der woorden Gods te leren.

Ik antwoord: Dit alles is zo, en er kan nog veel meer tot dit einde gezegd worden. De dwaasheid en vermetelheid van arme zielen in deze, kunnen nooit genoeg betreurd worden. Maar het is wat anders een wolk of schaduw te omhelzen, en wat anders de waarheid dadelijk te bezitten. Ik zal in het vervolg de ware natuur van de vergeving en waarin ze bestaat, aanwijzen, waaruit de ijdelheid van dit zelfbedrog ontdekt en opgelegd zal worden. Ook zal in de toekomst blijken dat, niettegenstaande al de voorgevingen, de meeste mensen niets, of niets recht weten van de zaak waarvan wij handelen. Ik zal daarom met enkele opmerkingen aanwijzen in hoeverre dit bedrog van velen verschilt, van een ware evangelische ontdekking van vergeving, zoals wij hier een onderzoek naar doen.

De algemene kennis van vergeving, welke de mensen in de wereld hebben, is tweeërlei:

- 1) Een atheïstisch vermoeden van God, dat Hij niet zo heilig en rechtvaardig is, of niet heilig en rechtvaardig op zulk een wijze, als Hij door sommigen vertoond wordt, is de grond waarop hun gevoelens van vergeving rust. Zij menen, dat sommige verklaringen van God enkel geschikt zijn om hen onzinnig te maken. Dat Hij weinig acht geeft op hun bedrijven en wanneer Hij dit al doet, Hij die gemakkelijk voorbij zal gaan, gelijk zij wanen Hem veel gevoegelijker te zijn. Komt, laat ons eten, laat ons drinken; want morgen sterven wij! Hun binnenste gedachte is: De Heere doet geen goed, de Heere doet geen kwaad; dat is, gelijk de psalmist spreekt, zij denken dat God ten enenmale is, gelijk als zij, Ps. 50 : 21. Zij hebben geen diepe noch ernstige gedachten van Zijn grootheid, heiligheid en gestrengheid, maar wanen dat Hij hun gelijk is, en weinig aandoening heeft omtrent hun bedrijf.

Dezelfde gedachten die zij van de zonden hebben, menen zij dat God die ook heeft. Indien bij hen een flauw gebed genoeg is om de zonde te verzoenen, zodat hun geweten er niet meer beroerd van is, dan denken zij ook, dat het bij God genoeg is om die niet te straffen. Het gros der mensen maakt gemakkelijk werk van de zonde, en nochtans is er niets waarin het openbaar wordt, dan daarin, wat hun gedachten van God zijn. Hij, die geringe gedachten van de zonde heeft, heeft nooit grote gedachten van God gehad, en waarlijk, dat de mensen de zonde gering achten, ontstaat enkel uit hun verachting van God. Al de aangelegenheden van de zonde, vloeien voort uit de betrekking die zij tot God heeft. En gelijk des mensen begrippen van God zijn, zo zullen die ook zijn van de zonde, welke een tegenkating is tegen Hem. Dit is de gesteldheid van de meeste mensen: zij kennen weinig van God, en zijn weinig bekommerd omtrent iets dat betrekking tot Hem heeft. God wordt bij hen niet geëerbiedigd, de zonde is maar een kleinigheid, en de vergeving een zaak van geen waardij, die maar wil kan dezelve voor het vragen ontvangen. Maar zal deze atheïstische boosheid van des mensen hart, een ontdekking van vergeving genoemd worden? Is dit niet God tot een afgod maken? Die van Gods heiligheid en rechtvaardigheid onkundig is, en van de verdiensten en zondigheid van de zonde geen kennis heeft, weet niets van de vergeving.

- 2) Er wordt uit de leer van het Evangelie, die gewoonlijk verkondigd en bekend gemaakt wordt, een algemene kundigheid in het hart der mensen geboren, dat God gereed is de zonden te vergeven. Hieruit, zeg ik, hebben de mensen een leerstellig begrip van deze waarheid, zonder de minste wezenlijke voldoende grond voor dat begrip, ten aanzien van zichzelf. Dit hebben zij gehoord, dit is hun menigmaal gezegd; dit denken zij, en zo hebben zij voorgenomen te handelen. Een algemeen gevoelen hiervan verspreidt zich tot allen, daar het geklank des Evangelies aangebracht wordt. Het is niet gelovig gegrond op het Evangelie, maar enkel een opinie of gevoelen, voortkomende uit het gerucht of de verkondiging ervan. Hieruit ontvangen de mensen enige hulp in de algemene koers van hun wandel, in de godsdienstplichten die zij betrachten, alsook in hun verlegenheden en benauwdheid, hetzij inwendig van het geweten of uitwendig van de voorzienigheid en daarom zijn zij van voornemen dit gevoelen te behouden.

Dit nu is het waar ik kort over spreken zal, en het onderscheid aantonen tussen dit algemeen overheersend begrip van de vergeving, en de geloofsontdekking ervan aan de ziel in de kracht daarvan.

- a. Dat begrip, hetwelk wij verwerpen, is los en algemeen, niet vast noch ingeplant zijnde in het gemoed. Zo is het altijd, wanneer de mensen de zaken alleen ontvangen in hun begrip, en niet in hun kracht. Zij hebben geen vastigheid noch grond; welk gebrek alle begrippen van het verstand vergezellen, die alleen bewaard worden in het geheugen, en niet ingeplant zijn in het oordeel. De mensen hebben daar algemene gedachten van, welke zij gebruiken naardat hun de gelegenheid dient. Zij horen dat God een barmhartig God is, en als zodanig beogen zij met Hem te handelen. Maar de ware oorzaak en grond daarvan, of waarom een heilig God geen onrecht doet, een rechtvaardig God, wiens recht het is dat die de zonde doen des doods waardig zijn, de ongerechtigheid, de overtreding en de zonde vergeeft, dat overwegen zij niet. Of indien zij dit al doen, zo geschiedt het maar oppervlakkig, gelijk zij de zaak zelf overwegen. Zij houden voor toegestaan dat het zo is, maar worden moit tot een ernstig onderzoek gebracht, hoe het komt dat het zo is, en dat omdat zij waarlijk geen dadelijk belang daarin hebben. Hoevele duizenden zijn er die voor toegestaan houden, dat bij God vergeving is, welke

echter nooit in hun ziel een ernstige oefening hebben gehad omtrent de gronden daarvan, en hoe die bestaanbaar zijn met Zijn heiligheid en rechtvaardigheid. Maar zij die ze kennen door het geloof, hebben een vast, bijzonder en onderscheiden gevoel daarvan in hun gemoed. Zij zijn tot een onderzoek gebracht naar de oorzaak en gronden ervan in Christus, waarom zij op een goede ontwijfelbare grond tot God kunnen gaan, en zeggen: Bij U is vergeving. Zij zien hoe en door wat middel God door de vergeving meer eer bekomt, dan door het straffen van de zonden. Dit is een zaak, waarover het andere soort van mensen niet de minste bezorgdheid hebben. Indien zij de straf maar mogen ontgaan, of God dan eer ontvangt of niet, daar zijn zij voor het merendeel onverschillig onder.

- b. Het eerste begrip ontstaat zonder enig onderzoek en beproeving, in het geweten van degenen bij wie het gevonden wordt. Zij zijn door de kracht hunner overtuigingen, en de benauwdheid van hun geweten, niet gebracht tot een ernstig onderzoek, of deze zaak zo is of niet. Het is geen overreding die zij bekomen hebben, in een weg van voldoening te zoeken voor hun eigen zielen. Hun gevoel is niet de uitkomst van een diep navragen naar rust en vrede voor hun gemoed. Het gaat de beproeving en de ondervinding vóór, en is dus geen geloof, maar een opinie; want ofschoon het geloof de ondervinding niet is, zo gaat het evenwel onafscheidelijk daarmee gepaard, gelijk dat zo is met iedere praktikale hebbelijkheid. Door dit gevoel zijn de benauwdheden van het geweten wel voorkomen, maar niet weggenomen. De reden waarom de meeste mensen over hun zonden niet recht bekommerd noch verlegen zijn, komt van een gevoel, dat God barmhartig is, en dat Hij vergeven zal. Nochtans kan niemand dit gevoel op evangelische gronden waarlijk hebben, dan diegenen die recht verlegen zijn geweest over hun zonden. Zo is het gesteld bij degenen die deze ontdekking ontvangen door het geloof. Zij hebben in hun eigen gemoed grote strijd en worstelingen gehad, en van vrede beroofd zijnde, hebben zij zeer ernstig onderzocht of de vergeving te verkrijgen was of niet. De overreding die zij hiervan hebben, hetzij die meerder of minder is, is de uitkomst van een beproeving, welke zij in hun eigen zielen hebben gehad, over een onderzoek hoe de zaken tussen God en hen stonden ten aanzien van vrede en de aangenaamheid hunner personen. Dit is een zeer groot onderscheid; het ene soort van mensen zou mogelijk in hun geweten over de zonden beroerd zijn geworden, wanneer hun opinie of gevoel van de vergeving anders was geweest. Nu heeft dit hun overtuigingen óf verhinderd óf versmoord. Hun wonden zijn niet genezen, want dat is het werk van het Evangelie; maar doordat zij belet zijn om verwond te worden, is dit het werk van zorgeloosheid. Ja, hier ligt het verderf van de meeste mensen, die onder de verkondiging van het Evangelie verloren gaan. Zij hebben een algemeen begrip van de vergeving ontvangen, dit dobert in hun verstand en vertoont zich terstond bij alle gelegenheden tot hun hulp. Indien God te eniger tijd onder de bediening van het Woord, onder een verdrukking of op een grote zonde met hun geweten begint te handelen, dan wordt, vóórdat de overtuiging rijp wordt of tot een volkomenheid geraakt, deze gesmoord en hun geweten geheeld met dit begrip van de vergeving. Menig mens wordt tussen de kerk en zijn woonplaats aldus genezen. Gij zult ze wel eens hun hoofden zien schudden en op hun borsten zien slaan, maar eer zij thuis komen zijn ze zo tevreden als ooit tevoren. En waarom? Wel, God is barmhartig, daar is bij Hem vergeving, dit heeft hun genezen. Maar het andere soort heeft hun overreding verkregen als een uitwerksel van de ontdekking van Christus in het Evangelie, op een volle overtuiging. Zij hebben beproevingen gehad en dit is er de uitkomst van geweest.
- c. Het begrip dat wij verwerpen, werkt geen liefde tot God, geen vermaak in Hem,

noch vrees of eerbied voor Hem; maar veeleer een verachting en een koelheid des geestes in het handelen met Hem. Er zijn geen mensen in de wereld, die erger met God handelen, dan die een ongegrond geloof van de vergeving hebben. En zo deze Hem in iets, hetzij meer of minder vrezen, liefhebben of gehoorzamen, dan geschiedt zulks uit andere drangredenen en aanmerkingen, welke alles wat zij doen onaangenaam maken; maar zeker niet uit aanmerking van de vergeving. Zij mogen Hem uit aanmerking dat Hij jegens Zijn schepselen goed is beminnen, en dat Hij groot en machtig is Hem vrezen; maar een gevoelen van vergeving, heeft niet de minste kracht noch invloed op hen. Vleselijke stoutheid, sleur en verachting van God, zijn de gewone uitwerkselen van zulk een bevatting en geloof. De grootste zondaars in de wereld zijn mensen die wel een algemeen begrip, maar geen openbaar of verborgen gevoel van de bijzondere kracht van de vergeving hebben en in vleselijke of geestelijke zonden leven. Maar daar het geloof een ontdekking van vergeving ontvangt, daar zijn alle dingen geheel anders. Daarmede gaan op een uitnemende wijze de liefde tot, de vrees en eerbied voor God onafscheidelijk tezamen. Maria Magdalena had veel lief, omdat haar veel vergeven was. Grote vergeving zal grote liefde voortbrengen. Bij U is vergeving, zegt de psalmist, opdat Gij gevreesd wordt. Geen ongelovige heeft ooit een bevindelijke kennis van de waarheid van dit gevolg gehad. Maar zo is het gesteld, wanneer de mensen vrezende komen tot de Heere en tot Zijn goedheid, Hos. 3 : 5. Ik zeg dan, alwaar de vergevende genade waarlijk beseft wordt, alwaar het geloof die aan de ziel ontdekt, daar is God voor zulkeen zeer beminnelijk; ook heeft zo'n mens de grote springaders van liefde, vermaak, vrees en eerbied voor Hem binnen in zich, Ps. 116: 1, 5-7.

- d. Dit algemene begrip van de vergeving der zonden verwekt geen ernstige haat noch afkeer van de zonden; ook is het niet machtig om iemand te brengen tot een verlaten ervan, ja het boezemt de ziel veeleer bemoedigingen in om daarin te volharden. De ware natuur van dit begrip is de zonden te verkleinen, en de ziel te sterken tegen de overtuigingen daarvan. Zo leert ons de apostel Judas, dat sommigen de genade onzes Gods veranderen in ontuchtigheid, vs. 4; ook zegt hij, dat het goddelozen zijn; zij mogen belijden en voorgeven wat zij ook willen, zij zijn goddeloos. Maar hoe kunnen zij de genade Gods in ontuchtigheid veranderen? Kan de genade in begeerlijkheid of zonde worden veranderd? Zal datgene, hetwelk eens genade was, ooit ontuchtigheid worden? Neen, het is de voorwerpelijke en niet de onderwerpelijke genade; de leer en niet het dadelijk wezen van de genade, welke gemeend wordt. De leer van de vergeving is deze genade Gods, die zo misbruikt kan worden. Hierdoor komt het dat dezulken welke alleen een algemeen begrip daarvan hebben, hebbelijk verborgen aanmoedigingen trekken tot zonde en dwaasheid. Ook leert ons de apostel Paulus, dat vleselijke mensen tot een letterlijke kennis van de genade des Evangelies komende, zeer genegen zijn zulke besluiten te maken, wanneer hij zegt in Rom. 6 : 1: *Zullen wij in de zonde blijven, opdat de genade te meerder worde?* En het zal ten jongsten dage blijken, hoe onuitsprekelijk deze heerlijke genade in de wereld is misbruikt geworden. Het ware voor velen goed geweest, indien zij van deze vergeving nooit gehoord hadden. Maar het is gans anders, waar deze openbaring waarlijk in de zielen ontvangen wordt door het geloof, Rom. 6 : 14. Dat wij onder de genade zijn, dat is onder de kracht van het geloof der vergeving, is het grote bewaarmiddel van niet te zijn onder de macht der zonde; want het geloof der vergeving, is het beginsel van alle evangelische gehoorzaamheid, Tit. 2 11, 12.
- e. De algemene kundigheid van vergeving geeft de ziel geen zoetigheid noch rust. Zij

mag enige flikkeringen van vreugde aanbrenge, maar een blijvende rust kan ze niet geven. De waarheid van de leer dobert ginds en herwaarts in het verstand van degenen die dezelve hebben; maar hun wil en genegenheden ontvangen daardoor geen wezenlijk vermaak, noch ware rust. Daarom is het, niettegenstaande al de belijdenis die men van de vergeving in de wereld doet, dat de meeste mensen hun rust en vrede uit zichzelf halen. Al naar gelang hun bevattingen van hun eigen doen zijn, hetzij goed of kwaad, worden zij volgens hun heersend licht, ten aanzien van rust en vrede, heimelijk op en neder gedreven. Een iegelijk behaagt zich, in zijn bijzondere weg, met hetgeen hij overeenkomstig zijn overtuigingen verricht, en is over zijn toestand ontrust, zoals het hem toeschijnt daaraan niet te beantwoorden. Hoe zij een vergenoegd leven zullen leiden op de vergeving, weten zij niet. Een enkele plicht geeft hun meer rust, dan vele gedachten van vergeving doen kunnen. Maar het geloof vindt daar zoetigheid en rust in: want die door hetzelfde aangenomen zijnde, is de enige veilige schuilplaats voor de ziel. Dezelve leidt de mens tot God als zijn hoogste goed, en tot Christus als zijn ware rust. Een voorbijgaande vreugde vergezelt dikwijls de een; maar een wezenlijk vermaak, met een standvastige gehoorzaamheid, zijn alleen de vruchten van de ander.

- f. Zij die alleen de eerste hebben, nemen hun overreding daarvan aan op valse gronden, ofschoon de zaak zelf waarheid is, en daarom kunnen zij die niet anders dan tot verkeerde einden, tegen het natuurlijk oogmerk ervan, gebruiken. Aangaande hunne gronden, die zullen ontdekt worden wanneer ik van de ware natuur der evangelische vergeving zal handelen, en wat het einde aangaat, zulks is gewoonlijk maar om hetgeen dat gebrekkig is, te volmaken. De eigengerechtigheid is hun grond, en wanneer die te kort of te smal is om hen te dekken, dan maken zij die goed met de vergeving. Daar het geweten beschuldigt, moet dit het gebrek vervullen. Maar het geloof legt de vergeving op haar eigen grond, en gebruikt dezelve tot haar recht einde, namelijk, om de enige grond te zijn van onze aangenaamheid bij God. Het eigenlijk gebruik van de vergeving is, dat alles uit genade zij: want wanneer de grond vergeving is, dan moet noodzakelijk het gehele gebouw genade zijn. Uit al het aangehaalde blijkt, dat, ondanks al de voorwendselen tot het tegendeel, welke in de nu opgeloste tegenwerping ingesloten waren, het een zeer grote zaak is, de ziel een zaligmakende ontdekking van de evangelische vergeving te schenken.

De ware natuur van de evangelische vergeving.

Wij hebben dus gezien de hinderpalen, die de geloofsontdekking van vergeving in de weg staan, waaruit blijkt dat het een zaak is van veel groter gewicht en aangelegenheid, dan gewoonlijk begrepen wordt. Maar wij zeiden ook, dat de moeilijkheid daarvan bleek uit de natuur en de grootheid van de zaak, dat is, van de vergeving zelf. Tot dit einde zal ik aanwijzen wat die vergeving is, waarin ze bestaat, wat ze insluit, en waar ze betrekking op heeft, volgens de inhoud van de tweede voorstelling, tevoren door ons opgegeven.

Ik neem hier de vergeving niet stipt voor de daad van vergeving; ook zal ik niet twisten wat die is en waarin ze bestaat. Het geweten, dat met zonden bezwaard tot God komt, weet van zulke twistredenen niet. Ook kan deze uitdrukking: *Bij U is vergeving*, zulk een bepaling, van alleen op de dadelijke gift van vergeving betrekking te hebben, niet lijden. Mijn werk is dan onderzoek te doen naar de natuur van die vergeving, daar arme overtuigde en beroerde zielen naar uitzien, en welke de Heilige Schrift haar ter vertroosting en rust voorstelt. Ook zal ik dit niet algemeen behandelen,

maar alleen in verband met de waarheid, waar wij nu van spreken; namelijk, dat het een grote zaak is, een ware evangelische ontdekking van vergeving te bekomen. De vergeving die wij gaan onderzoeken, heeft, gelijk wij in de opening van de woorden toonden, haar opzicht op het genadig hart van God de Vader. Hierdoor versta ik twee dingen:

- 1 De oneindige goedheid van Zijn natuur.
- 2 het soeverein voornemen van Zijn wil en genade.

1. Vergeving, zoals die betrekking heeft op Gods natuur.

In de vergeving hebben wij aan te merken, de oneindige goedheid van Zijn natuur. De zonde staat in een lijnrechte strijdigheid tegen God. Zij is een weerspanning tegen Zijn soevereiniteit, een gekantheid tegen Zijn heiligheid, een terging van Zijn rechtvaardigheid, een verwerping van Zijn juk, en zoverre het in de macht van de zondaar ligt, een onttrekking van onder die afhankelijkheid, welke een schepsel heeft aan zijn Schepper. Dat God zich nu ontfermt en met zondaren medelijden heeft, in wier zonden al deze boosheid ligt en nog veel meer dan wij begrijpen kunnen, bewijst, dat Hij een oneindig, genadig, goedertieren en liefderijk hart en natuur heeft; want God doet niets dan hetgeen overeenkomt met, en voortvloeit uit de eigenschappen van Zijn natuur. Al de daden van Zijn wil zijn de uitwerkingen van Zijn natuur.

Al wat God nu ter bemoediging van zondaren, om tot Hem te komen voorstelt, dat komt voort uit, of heeft een bijzondere invloed in de vergeving die bij Hem is; want er is niets dat een zondaar als zodanig bemoedigen kan, dan onder deze aanmerking, dat het opzicht heeft op vergeving. Dat nu deze goedheid en genaderijkheid van Gods natuur de bron en wortel is waaruit de vergeving voortvloeit en ontspruit, blijkt uit die plechtige afkondiging, welke Hij oudtijds van Zijn Naam gedaan heeft en de openbaring van Zijn natuur daarin (want God is zeker Degene die Hij zich zelf noemt te zijn), Exod. 34 : 6, 7: *De Heere, Heere, God, barmhartig en genadig, lankmoedig en groot van weldadigheid en waarheid! Die de weldadigheid bewaart aan vele duizenden, die de ongerechtigheid, en overtreding, en zonde vergeeft.* Zijn vergeven van de ongerechtigheid vloeit hieruit voort, dat Hij in Zijn natuur genadig, barmhartig, lankmoedig en groot van goedertierenheid is. Indien Hij dit niet was, ja in alle die deugden niet oneindig was, tevergeefs ware het enige vergeving van Hem te verwachten. Maar de Heere die nu bekend gemaakt heeft, dat dit Zijn Naam is, en daardoor Zijn natuur verklaart, stelt die vervolgens in vele plaatsen voor als een ondersteuning, een schuilplaats en bemoediging aan zondaren, om tot Hem te komen en genade van Hem te verwachten. Ziet Ps. 9 : 11: *Die Uw Naam kennen, zullen op U vertrouwen. Het zal hen bemoedigen om dat te doen:* anderen hebben geen grond voor hun vertrouwen; maar indien deze Naam ons waarlijk door de Heilige Geest bekend gemaakt is, wat zou ons beletten dat wij ons niet tot Hem begeven, en op Hem berusten zouden? Zo ook, Jes. 50 : 10: *Wie is er onder ulieden, die de Heere vreest, die naar de stem Zijns knechts hoort? als hij in de duisternissen wandelt, en geen licht heeft, dat hij betrouwe op de Naam des Heeren, en steune op zijn God.* Hier wordt gesproken niet alleen tot zondaren, maar tot zondaren in grote verlegenheid en engte. In de Schrift wordt een staat van duisternis gesteld, om alles wat mistroostig en benauwend is, te betekenen. In duisternis te zijn, wanneer men enig licht of hulp heeft, ofschoon de duisternis overheersend is, is treurig en mistroostig; maar nu niet alleen in duisternis te zijn, maar te wandelen, dat is, in een koers van duisternis te blijven zonder enig licht te hebben of enig uitzicht van hulp of vertroosting, schijnt een staat van overstelpende droefheid te zijn; in deze staat nochtans worden zondaren geroepen,

te betrouwen op de Naam des Heeren. Ik heb tevoren getoond, dat niets dan vergeving, of hetgeen dat invloed daarop heeft, en een bemoediging is om dezelve te verwachten, voor een zondaar van enig gebruik is; veel minder voor zulkeen die vanwege de zonde in zulk een grote benauwdheid is: en nochtans wordt zulk een alhier eniglijk gewezen op de Naam des Heeren, waarin Zijn genadig hart en natuur geopenbaard is geworden. Dit is dan de eigenlijke bron van de vergeving. En dit is het, waar de apostel Johannes onze zielen een indruk van zoekt te geven, wanneer hij ons zegt: God is liefde, 1 Joh. 4 : 8, dat is, van een oneindige, genadige, teerhartige, goedertieren, medelijdende, liefderijke natuur. Oneindige goedheid en genade, is de fontein waaruit de vergeving voortvloeit. Het is niet mogelijk, dat deze bloem uit enige andere wortel uitspruiten zou. Tenzij dan deze goedertieren natuur Gods aan de ziel ontdekt wordt, zo wordt de vergeving niet ontdekt; want de vergeving aan te merken, enkel zoals die in ons zelf eindigt, en niet gelijk ze uit God voortvloeit, zal noch ons enig voordeel, noch God enige heerlijkheid toebrengen.

Hieruit blijkt dan ook, dat de ontdekking van deze vergeving, waar wij van spreken, waarlijk geen algemene zaak, maar een zeer grote ontdekking is. Laten de mensen onder een gevoelen van de schuld der zonde, diepe en ernstige gedachten van God bekomen, dan zullen zij het geen lichte noch gemakkelijke zaak vinden, hun harten waarlijk aangedaan te krijgen met een behoorlijk besef van deze liefderijke en genadige natuur van God, met betrekking op de vergeving. Het is gemakkelijk, dit in het algemeen te zeggen, maar de ziel zal het zo gemakkelijk niet bevinden, dit voor zichzelf in het bijzonder te geloven; want hetgeen wij tevoren van de ingeplante kundigheden in des mensen hart, aangaande Gods gerechtigheid, heiligheid en gestrengheid gezegd hebben, zal hier ook plaatsvinden. Ofschoon de mensen belijden dat God genadig is, zo toont echter die afkerigheid, welke zij van Hem en van Zijn gemeenschap hebben overvloedig, dat zij, hetgeen zij zeggen en belijden, niet geloven; want indien zij dat deden, dan zouden zij niet anders kunnen, dan zich in Hem verblijden en op Hem vertrouwen, hetgeen zij niet doen; want die Zijn Naam kennen, zullen op Hem vertrouwen, Ps. 9 : 11. Ik wist, zeide die luie dienstknecht in het Evangelie, dat gij een hard heer zijt, Luk. 19 : 21, waar ik niet mee handelen kan. Zo is het met een iegelijk gesteld; het kan zijn dat hij tevoren anders had beleden, maar dit lag in zijn hart, toen het tot de beproeving kwam. Het is derhalve noodzakelijk voor degenen, waar deze ontdekking aan geschieden zal, dat zij een geestelijk besef hebben van het genadig en liefderijk hart en de natuur van God. Dit is de bron van alle andere weldaden; wat moet dan de fontein niet oneindig zoet en dierbaar zijn, waar zulke liefelijke stromen uit voortkomen? Die het heerlijk gebouw van hemel en aarde, met alles wat daarin is, beschouwt, moet noodzakelijk besluiten, dat zij het gewrocht zijn van een oneindige macht en wijsheid; want niets minder kon zulk een uitwerking hebben voortgebracht. Maar die ook waarlijk met een geestelijk oog de vergeving beschouwt, zal moeten besluiten, dat die uit een oneindige goedheid en genade voortkomt. Dit nu is het, waar het hart van zondaren in geoefend wordt, wanneer zij over de vergeving met God komen te handelen, ziet Ps. 86 : 5: *U, Heere! zijt goed en gaarne vergevende*, enz. Neh. 9 : 17: *Gij zijt een God van vergevingen, genadig en barmhartig, lankmoedig en groot van weldadigheid*. En Micha 7 : 18: *Wie is een God gelijk U, die de ongerechtigheid vergeeft: want Hij heeft lust aan goedertierenheid*. Hiertoe bemoedigt God hen ook, overal waar Hij verklaart de zonden te vergeven, en de ongerechtigheden uit te delgen om zichzelf, of om Zijn eigen Naams wil, dat is, Hij wil met zondaren handelen, volgens de goedheid van Zijn eigen genadige natuur. Hierom zegt de Heere in Hos. 11 : 9: *Ik zal niet wederkeren om Efraim te verderven; want Ik ben God en geen mens*. Was er in dit geval niet meer barmhartigheid, genade

en medelijden te bewijzen dan in het hart van een mens opgesloten kan worden, het was niet mogelijk dat Efraïm vrij zou gaan; maar zegt de Heere: Ik ben God en geen mens; overweeg maar de oneindige uitgebreidheid, gunst en goedertierenheid van Gods hart, dan zal er nog hope zijn. Wanneer een zondaar in goede ernst vergeving zoekt, dan is hij nergens meer over bezorgd, dan over Gods hart jegens hem; en er is niets waar hij meer om werkt, dan om een ontdekking daarvan te mogen ontvangen. Niets is er dat de zonde en de satan voor hem tracht te verbergen; hiermede is zijn gemoed vervuld en worden zijn gedachten geoefend, en indien die stemme Gods, uit Jes. 27 : 4: Grimmigheid is bij Mij niet, te eniger tijd in zijn hart klinkt, dan wordt hij uit zijn grootste benauwdheden gered. En het schijnt dat onze Zaligmaker de vrees van ons hart in deze zaak bedoelt voor te komen of weg te nemen, Joh. 16 : 26, 27: *Ik zeg u niet, dat Ik de Vader voor u bidden zal, want de Vader zelf heeft u lief.* Zij hadden goede gedachten van het tedere hart en de zorg van Christus de Middelaar jegens hen; maar wat is het hart van de Vader, wat aangenaamheid zullen zij bij Hem vinden? Zal Christus bidden om Zijn gunst jegens hen? Neen zegt Hij, die is ten aanzien van de liefde van Zijn hart niet nodig; want de Vader zelf heeft u lief. Indien dit dan tot de vergeving behoort, zoals allen die dezelve gezocht hebben weten dat het er toe behoort, dan is het zeker geen algemene ontdekking, dat aan ons geopenbaard te vinden.

Te bevinden dat al de wolken en duisternis, door de zonde verwekt, tussen ons en de troon Gods, verdreven en het vuur, de stormen en het onweder dewelke rondom Hem door de Wet ontstoken, weggenomen zijn; Zijn heerlijk aangezicht ontdekt, en Zijn heilig hart opengelegd te zien; een gezicht te ontvangen van die oneindige rijkdommen en schatten van goedertierenheid, barmhartigheid, liefde en ontferming, welke een onveranderlijk verblijf daarin van alle eeuwigheid gehad hebben, en een ontdekking te bekomen van deze eeuwige springbronnen van verdraagzaamheid en vergeving, is iets hetwelk niemand dan Christus volvoeren en teweegbrengen kan, Joh. 17 : 6. Maar dit is niet alles.

2. Vergeving, zoals die betrekking heeft op de vrije daden van Gods wil.

Deze eeuwige oceaan, die met zijn eigen volheid en volmaaktheid oneindig voldaan is, geeft niet natuurlijk tot onzer verkwikking zijn stromen uit. Daarmee wil ik zeggen, dat de genade en vergeving niet uit God voortkomen, gelijk het licht uit de zon, of het water uit de zee, door een noodzakelijk gevolg van de natuur, hetzij ze willen of niet. Het volgt niet noodzakelijk, dat iemand de vergeving deelachtig moet worden, omdat God oneindig genadig is; want Hij kan het met het Zijne doen wat Hij wil. Wie heeft Hem eerst gegeven, en het zal Hem wedervergouden worden? Rom. 11 : 35. Al de vruchten van Gods goedertierenheid en genade hangen enkel af van Zijn eigen soevereine wil en welbehagen. Dit is Zijn grote heerlijkheid. Toon mij nu Uw heerlijkheid, zei Mozes. Exod. 33 : 18, 19: *Maar Hij zeide: Ik zal al Mijn goedheid voorbij uw aangezicht laten gaan, en zal de Naam des Heeren uitroepen voor uw aangezicht; maar Ik zal genadig zijn, wien Ik zal genadig zijn, en Ik zal Mij ontfermen, over wien Ik Mij ontfermen zal.* Zulk een uitroepen van Gods Naam, dat Hij barmhartig en genadig is, lankmoedig en groot van weldadigheid, deed sommigen besluiten, dat het met niemand anders dan wèl kon zijn, en dat Hij zulk Een was, waar men nauwelijks om de genade aan gehouden is; neen, zegt Hij, dit is Mijn grote heerlijkheid, dat Ik zal genadig zijn, wien Ik zal genadig zijn. Daar moet een tussenkomst zijn van een vrije daad van de wil Gods, om met ons volgens deze Zijn grote en overvloedige weldadigheid te handelen, of wij kunnen geen aandeel daaraan ontvangen. Dit noem ik het voornemen Zijner genade, of Zijn welbehagen, hetwelk

Hij voorgenomen had in zichzelf. Ef. 1 : 9, of gelijk het in vs. 5 en 6 genoemd wordt: Het welbehagen Zijns willens, tot prijs der heerlijkheid Zijner genade. Dit vrij en genadig welbehagen van God, dit voornemen Zijns willens, om jegens zondaren te handelen volgens Zijn grote goedertierenheid, is een andere zaak, dan de vergeving waar wij van handelen uit voortkomt. Die vloeit onmiddellijk uit een soevereine daad van vrije genade. Dit vrije voornemen van Gods wil en genade, om zondaren vergiffenis te schenken, is waarlijk hetgeen voornamelijk bedoeld wordt, wanneer wij zeggen, dat bij Hem vergeving is. Dat is, het is Zijn wil en welbehagen de zonden te vergeven, en dit te doen is overeenkomstig Zijn natuur. De verborgenheid nu van deze genade is diep; ze is eeuwig en daarom onbegrijpelijk. O, hoe weinigen zijn er, wiens harten opgewekt zijn om dat te overdenken! De mensen berusten en vergenoegen zich in een algemeen begrip van barmhartigheid, hetwelk hun zielen geen voordeel zal geven. Van de straf bevrijd te worden, zouden zij gaarne willen, maar wat het is vergeving te ontvangen, onderzoeken zij niet. Wat zij ervan weten, hebben zij gemakkelijk bekomen, maar zij zullen in de uitkomst bemerken, dat het hun weinig zal kunnen baten. Maar deze fonteynen van Gods handelingen zijn geopenbaard, opdat zij de bronnen mogen zijn van onze vertroosting.

Van dit voornemen van Gods genade zijn verscheidene daden, die alle op de evangelische vergeving betrekking hebben.

1) Daar is Zijn voornemen van Zijn Zoon te zenden om het grote middel te zijn ter verwerving van de vergeving. Al is het dat God oneindig en onbegrijpelijk genadig is, en ofschoon Hij voorneemt Zijn genade en goedertierenheid aan zondaren te bewijzen, zo wil Hij het evenwel op zulk een wijze doen, dat het niet nadelig zal zijn aan Zijn heiligheid en gerechtigheid. Zijn rechtvaardigheid moet voldaan, en Zijn heilige verbolgenheid en toorn tegen de zonden bekend gemaakt worden. Hierom nam Hij voor zijn Zoon te zenden en heeft Hem ook dadelijk gezonden, opdat Hij Zijn barmhartigheid mocht kunnen oefenen, zonder in het allerminst de heerlijkheid van Zijn rechtvaardigheid, heiligheid en haat tegen de zonde te verdonkeren. Het ware beter dat wij allen voor eeuwig de vergeving misten, dan dat God iets van Zijn heerlijkheid zou verliezen. Dit wordt ons in Rom. 3 : 25 aangewezen, alwaar gezegd wordt: *Welke God voorgesteld heeft tot een verzoening door het geloof in Zijn bloed, tot een betoning van Zijn rechtvaardigheid, door de vergeving der zonden die tevoren geschied zijn*, enz. De vergeving der zonden is de bedoelde zaak, maar dit moet ook zo geschieden, dat daarin niet alleen de barmhartigheid, maar ook de rechtvaardigheid van God betoond worde, en daarom moet dit gedaan worden door een verzoening in Christus' bloed; zie ook Joh. 3 : 16; 1 Joh. 4 : 9 en Rom. 5 : 8. Dit zeg ik, ligt ook in de verborgenheid van die vergeving, welke verkondigd wordt in het Evangelie, die voortkomt uit dit eeuwig voornemen, om door het bloed van Christus de weg te banen tot de bedeling ervan. Dit strekt ook grotelijks tot verheffing van de uitnemendheid dezer ontdekking. Mensen die lage gedachten van God hebben en wier harten voor Zijn geduchtheid of grootheid nooit ontzag hebben, noch ooit met ernst Zijn heiligheid hebben overwogen, mogen denken dat het geen grote zaak is, dat God de zonden zou vergeven. Maar zij overwegen de weg niet langs welke die teweeg gebracht wordt, namelijk, het zenden van Zijn enige Zoon, en dat om de dood te sterven, gelijk wij in het vervolg zullen zien; ja dat er geen andere weg was, waardoor het geschieden kon. Wanneer wij nu eens alle algemene gedachten, het toestemmen op gerucht en overlevering terzijde leggen en deze zaak behoorlijk overwegen, dan zullen wij het zeker bevinden dat het een grote zaak is, dat de vergeving zo bij God is, dat die aan ons moet toegebracht worden door het zenden van Zijn enige Zoon, om de dood te

sterven. Ach! hoe weinig wordt dit waarlijk geloofd, zelfs bij die, welke daarvan belijdenis doen. En welke geringe gedachten worden omtrent deze zaak bij de meesten gevonden, wanneer zij de vergeving zoeken. Bevrijding van straf is het hoogste wat zij bedoelen en begeren, en is ook alles waar zij zich in hun overdenking mee bezighouden, wanneer zij met God over de zonden handelen. Zulke mensen denken, dat zij een gemakkelijk werk te doen hebben, namelijk te bewijzen dat bij God vergeving is; maar deze gemakkelijheid ligt in hun eigen onkunde en duisternis. Indien zij ooit gebracht worden, om in waarheid daar onderzoek naar te doen, de natuur, de redenen, de oorzaken, de fontein en oorsprong van dezelve na te speuren, dan zullen zij in staat zijn, om een beter bericht te geven van deze dingen. Christus is het middelpunt van de verborgenheid des Evangelies, en de vergeving is uit de liefde des Vaders, in het hart van Christus opgelegd; in Hem zijn al de schatten daarvan verborgen. En het is waarlijk geen kleine zaak, dat het hart van Christus ons geopenbaard wordt. Wanneer de gelovigen omtrent de vergeving handelen, dan wordt hun geloof in deze zaak geoefend namelijk, dat God met Wie de ziel te doen heeft de Heere Christus gezonden heeft om te sterven, opdat dezelve aan haar genadig geschonken zou kunnen worden. Zij houden zich met de algemene begrippen van straffeloosheid niet op, maar hebben een nauwere verking met God, dan dat zij zich met zulke gedachten zouden voldoen. Zij onderzoeken Zijn genadige natuur, het welbehagen Zijns willens, en het voornemen Zijner genade; zij overleggen en beschouwen de verborgenheid van Zijn wijsheid en liefde in het zenden van Zijn Zoon. En als deze bronnen hun niet helder zijn, dan zullen de stromen hun weinig verkwikking geven. Het is niet genoeg de zaligheid te zoeken, maar wij moeten naarstig onderzoek doen naar de natuur en wijze ervan. Dit zijn de dingen, in welke de engelen begerig zijn in te zien, 1 Petrus 1 : 11-13. Sommige mensen menen, dat als zij een formulier van woorden omtrent deze dingen geleerd hebben, zij dan een genoegzaam begrip ervan hebben gekregen. En dit is onder andere ook zeker een reden, waarom velen die waarlijk geloven, nochtans al hun dagen zo twijfelachtig zijn omtrent de vergeving; dat zij niet gelovig onderzoek doen naar, noch inzien in de eeuwige springbronnen van dezelve: maar zich altijd hebben opgehouden enkel bij de dadelijke gift of de vergeving zelf. Hoe het ook zij, deze dingen komen, bij dezulken, die deze waarheid, welke wij verhandelen voorgeven te verstaan, in het minst niet in aanmerking.

- 2) Er is nog een andere soevereine daad van Gods wil, die in deze zaak in aanmerking komt, en deze is Zijn eeuwige voorbeschikking van de personen, die deze genade zullen deelachtig worden. Hij heeft deze zaak niet in het onzekere gelaten, zodat het bij Hem niet bekend zou zijn, wie de vergeving ontvangen zal en wie niet. Neen, niemand wordt de vergeving deelachtig, dan die Hij van eeuwigheid daartoe bepaald heeft. Dit verklaart ons de apostel in Ef. 1: 5-7. De oorsprong is Zijn eeuwige voorverordining; het einde, de heerlijkheid Zijner genade; het middel, de verlossing door het bloed van Christus, en de zaak zelf, de vergeving der misdaden. Nooit is of kan iemand dezelve deelachtig worden, dan uit kracht van deze daad van Gods wil en genade, welke daar een krachtige invloed in heeft, en in de overweging daarvan in het oog gehouden moet worden. Ik weet, dat dit door hoogmoed, goddeloosheid en ongeloof misbruikt kan worden, gelijk ook geschieden kan en dadelijk geschiedt, omtrent het gehele werk van Gods genade, en op een zonderlinge wijze omtrent het bloed van Christus. Maar op zijn eigen plaats en recht gebruik, heeft het een zonderlinge invloed op de eer van God, en de troost van de zielen der mensen.

Er zijn nog andere daden van dit voornemen van Gods genade; gelijk als het geven van zondaren aan Christus, en het geven van een aandeel aan Christus aan zondaren, waar ik niet op zal blijven staan, omdat de natuur daarvan genoegzaam ontdekt is in die ene, welke wij reeds verklaard hebben.

3. Vergeving, zoals die betrekking heeft op het bloed van Christus.

De vergeving heeft betrekking op de verzoening, in en door het bloed van Christus, de Zoon van God. Dit hebben wij in de opening van de woorden verklaard en hier ligt het middelpunt van de evangelische vergeving. Zij vloeit voort van het kruis, en ontspringt uit het graf van Christus. Zo wordt ze door Elihu beschreven, Job 33 : 24: *Zo zal Hij (God) hem genadig zijn, en zeggen: Verlos hem, dat hij in het verderf niet nederdale, Ik heb verzoening gevonden.* De gehele zaak die bedoeld wordt, ligt in deze woorden:

- a. Daar is Gods genadig en ontfermend hart jegens een zondaar: Hij zal hem genadig zijn.
- b. De dadelijke vergeving zelf, waar wij in het vervolg van handelen zullen. Hij zal zeggen: Verlos hem, dat hij in het verderf niet nederdale.
- c. Het middelpunt van het geheel, waarin Gods genadig hart en de dadelijke vergeving samenkomen, en dat is het rantsoen, de verzoening die in het bloed van Christus is, van hetwelk wij spreken: Ik heb verzoening gevonden.

Deze zelfde waarheid wordt ons ook geleerd in Jes. 53 : 11: *Door Zijn kennis zal Mijn knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken; want Hij zal hun ongerechtigheden dragen.* Van de rechtvaardigmaking der zondaren, is de vergeving der zonden het eerste deel. Dit ontstaat uit het door Christus dragen van hun ongerechtigheid. Daardoor heeft Hij de overtreding gesloten, de zonden verzegeld, en de ongerechtigheid verzoend, Dan. 9 : 24. Ja, zelfs hebben al de offeranden en daardoor ook de gehele godsdienst in het Oude Testament, deze betrekking tussen de vergeving en bloedstorting aangewezen, waaruit de apostel besluit, dat zonder bloedstorting geen vergeving geschiedt; Hebr. 9 : 22; dat is, alle vergeving ontstaat uit het bloedstorten, zelfs het bloed van de Zone Gods. In Hem worden wij ook gezegd, de verlossing te hebben in Zijn bloed, namelijk de vergeving der misdaden, Ef. 1 : 7. Onze verlossing in of door Zijn bloed, is onze vergeving; niet dat wij alle dadelijke vergeving hebben in het bloed van Zijn kruis; want daar moet de vergeving des Evangelies bij komen, waarvan wij hierna zullen spreken. Maar daardoor is dezelve verworven, de vergunning van vergeving is daarin verzegeld, en verzekering gegeven, dat die te zijner tijd aan ons geschonken zal worden. Tot ditzelfde einde is ook die redenering van de apostel in Rom. 3: 24-26. Het werk aldaar gemeld, vloeit voort uit de genade, wordt behandeld tot roem van de rechtvaardigheid, voortgezet door het bloed van Christus, en eindigt in de vergeving. Het bloed van Christus nu heeft een veelvuldige betrekking op de vergeving der zonden.

- 1) Omdat de vergeving daardoor verdiend en verworven is. Onze verlossing is onze vergeving. Er is niet één ziel die de vergeving ontvangt, dan met opzicht op het bloed van Christus, als de verdienende oorzaak ervan. Hierom wordt Hij gezegd: ons gewassen te hebben in Zijn bloed, Openb. 1 : 5; de reinigmaking onzer zonden door Zichzelf teweeg gebracht te hebben, Hebr. 1 : 3; door één offerande de zonde weg te nemen, en in eeuwigheid te volmaken degenen, die geheiligd warden, Hebr. 10 : 14; een verzoening te zijn voor onze zonden, 1 Joh. 2 : 2; de zonden gesloten, Dan. 9 : 24, en de zonden des volks verzoend te hebben, Hebr. 2 : 17. God heeft Zijn rijke schatten van vergeving en barmhartigheid opgesloten in het bloed van

Jezus Christus.

- 2) Omdat in Zijn bloed de belofte van vergeving bevestigd is, zodat er niets aan onze volkomen vergiffenis ontbreekt dan ons pleiten op een aannemen van de belofte door het geloof in Hem; want al de beloften zijn in Hem ja, en zijn in Hem Amen; dat is, zij zijn waarachtig, onherroepelijk en onveranderlijk bevestigd. Hierom zegt de apostel ons, dat dit Gods Verbond is, dat Hij onze ongerechtigheden genadig zal zijn, en onze zonden en overtredingen niet meer gedenken, Hebr. 8 : 12. Verder bericht hij ons, dat in het Middelaarschap van Christus, dit Verbond een testament geworden is, hoofdstuk 9 : 15-17, zodanig door Zijn bloed bekrachtigd, dat de genade en de vergeving van zonden, onherroepelijk daarin aan ons bevestigd zijn.
- 3) Omdat Hij in Zijn eigen persoon, als het hoofd der gemeente, voor het gehele lichaam een kwijtbrief ontvangen heeft. Zijn persoonlijk ontslag en vrijspreking op Zijn volbracht werk was een onderpand van de vrijspreking, welke te zijner tijd geschonken zal worden aan Zijn geheel verborgen lichaam. Petrus zegt ons in Hand. 2 : 24, dat het niet mogelijk was, dat Hij van de dood zou gehouden worden; en waarom niet? Omdat de dood als een straf Hem opgelegd zijnde, Hij, wanneer Hij de schuld betaald had, wettig ontslagen moest worden. Voor wie, en in wiens naam en plaats Hij nu geleden heeft, voor die en in hun naam en plaats, heeft Hij zijn ontslag ontvangen.
- 4) Omdat God de Vader Hem, op Zijn dood, de gehele bestelling van het werk der vergeving bevolen heeft, Hand. 5 : 31: *God heeft Hem door Zijn rechterhand verhoogd tot een Vorst en Zaligmaker, om Israël te geven bekering en vergeving der zonden.* Het is Christus die ons vergeeft, Col. 3 : 13. Alle vergeving is nu in Zijn hand, en Hij geeft die, aan wien Hij wil; namelijk, aan allen die Hem van de Vader gegeven zijn, niemand uitwerpende die door Hem tot God gaat. Hem zijn al de schatten van Zijns Vaders voornemen, en van Zijn eigen verdiensten toebetrouwd, en daarom zegt Hij ons: *Al wat de Vader heeft, is het Mijne*, Joh. 16 : 15.

In al deze opzichten heeft de vergeving betrekking op het bloed van Christus. De barmhartigheid, de genade en de vergeving, konden door geen andere weg uit het hart van de Vader een doorgang vinden, dan door het hartebloed van Zijn Zoon, en zo stromen zij tot het hart van de zondaar.

Twee zaken zijn inzonderheid op te merken, in de betrekking die de vergeving heeft op het bloed van Christus.

- 1) De wijze van de verwerving.
- 2) de wijze van de toediening ervan door Hem.

De eerste is diep, verborgen en verschrikkelijk, namelijk door Zijn bloed, het bloed des kruises, de arbeid Zijner ziel, Zijn ondergaan van vloek en toorn. De andere is genadig, barmhartig en teder, waarom er zovele dingen van Zijn barmhartigheid en getrouwheid gesproken worden, ter bemoediging van ons om de vergeving van Hem te verwachten.

Dit vermeerdert ook de verborgen diepten van de vergeving, en doet de ontdekking er van een grote zaak zijn. De ziel die met ernst daarnaar uitziert, moet behoorlijk overwegen wat ze gekost heeft. Wat is de vergeving bij de meeste mensen niet een lichte zaak! Zij is voor hen zeer gemakkelijk te verstaan en niet zwaar te bekomen. Maar gemeenschap met God te hebben in het bloed van Zijn Zoon, is een zaak van een geheel andere natuur, dan ooit in het hart opkwam van de meesten, welke denken

dat zij wel genoeg verstaan wat het is vergeving van zonden te hebben. God zij ons genadig! is een algemeen zeggen, en niet minder gewoon daar bij te begeren, dat Hij dit wilde zijn om Christus' wil. De arme schepselen zijn in de vorm van zulke uitdrukkingen als gegoten, zonder dat zij God, of de genade of Christus kennen, of iets van de verborgenheid van het Evangelie; en anderen beschouwen alleen het uitwendige van het kruis. Maar hoe weinigen zijn er die inzien in de verborgenheid van de liefde des Vaders, gewerkt in het bloed van de Middelaar, en gelovig overwegen de grote onderhandeling van de Goddelijke wijsheid, gerechtigheid en barmhartigheid daarin? Door Christus tot God te komen om vergeving, en daarin te beschouwen hoe de Wet al haar bedreigingen en vloek uitstort in Zijn bloed, haar prikkel verliest en de verbintenis tot straf ophoudt in het kruis; alle zonden bijeen verzameld te zien in de handen van Gods ðchvaardigheid, en hoe Hij die op de Middelaar heeft doen aanlopen, opdat de eeuwige liefde zegepralend te voorschijn zou komen uit Zijn bloed en zich heerlijk vertonen in genade, barmhartigheid en vergeving. Hiermede kan het hart van een zondaar alleen dor de Geest van God verblijd en verruimd worden.

4. Vergeving, zoals die betrekking heeft op de belofte.

Er is in de vergeving een vrij ontslag en pardon, volgens de inhoud van het Evangelie, en dit kan tweeeërlei worden aangemerkt.

- a. Als liggende in de belofte zelf, en zodoende is ze Gods genadige verklaring van vergeving aan zondaren in en door het bloed van Christus; alsook Zijn Verbond tot datzelfde einde, hetgeen verschillend wordt voorgesteld, zoals Hij nodig oordeelt dat het het best zou dienen tot al de einden van het geloof voort te brengen, en die vertroosting mede te delen, welke Hij daarin bedoeld heeft. Dit is de Wet Zijner genade, en de verklaring van de verborgenheid Zijner liefde, waarover tevoren gesproken is.
- b. Daarin is ook de dadelijke toepassing van al deze genade en barmhartigheid aan de ziel van een zondaar door de Heilige Geest, waardoor ons al onze misdaden worden vergeven, Col. 2 : 13.

De evangelische vergeving heeft op al deze dingen betrekking, deze gronden hebben daar alleen invloed in. En hetgeen dit nog te blijkbaarder maakt is, dat het geloof in zich tot God te vervoegen om de vergeving, zich soms onderscheidenlijk begeeft tot, en zich verenigt met een van deze dingen, soms met een andere afzonderlijk en alleen en soms wederom beschouwt het die alle uitdrukkelijk tezamen. Niet dat het geloof te eniger tijd zich oefent omtrent de ene, met uitsluiting van de andere, maar dat het op de ene tijd meer bijzondere bemoediging en zonderlinge aanlokkelijkheid ontvangt uit het ene als uit het andere, en dan wordt dat een deur van ingang tot schatten, welke opgelegd en verborgen zijn in de overige dingen. Laten wij de bijzonderheden eens kort bij de stukken bewijzen:

Soms vestigt zich het geloof op de Naam en de oneindige goedheid van Gods natuur, en trekt aldaar vergeving uit. Dit deed de psalmist in Ps. 86 : 5: *U, Heere, zijt goed en gaarne vergevende*. Hij wendde zich in het zoeken en in de verwachting van de vergeving tot de oneindige goedheid van Gods natuur; zie ook Neh. 9 : 17: *Maar u bent een God van vergeving*: dat is, van een oneindige genadige en liefhebbende natuur, niet gestreng noch toornig. Dit is hetgeen waartoe wij vermaand en bemoedigd worden in Jes. 50 : 10: te betrouwen op de Naam des Heeren, alsook in ontelbare andere plaatsen van de Schriftuur. Hier vindt het geloof menigmaal een zonderlinge zoetigheid en bemoediging in. De aanmerking van Gods genadige natuur is soms de

eerste zaak waar het zich op vestigt, en soms de laatste waar het in berust. Menigmaal blijft het hier standhouden, wanneer het van alle andere dingen waar het zich aan vasthield afgedreven is. Het kan zeggen: nochtans is God genadig, en daaruit tenminste dat besluit trekken, uit Joël 2 : 13, 14: Hij is genadig en barmhartig, enz. Wie weet, Hij mocht zich wenden, enz. En wanneer het geloof deze aanmerking wel gemaakt heeft, dan zal het zich van zijn verwachting van hulp en vergeving daaruit, niet gemakkelijk laten afdrijven.

Soms vervoegt zich de ziel door het geloof, op een bijzondere wijze tot de soevereiniteit van Gods wil: waardoor Hij genadig is, die Hij genadig zijn wil, en zich ontfermt, die Hij zich ontfermen wil; welke, gelijk wij getoond hebben, een andere aanmerkelijke bron of grond der vergeving is. Ziet hoe David in zijn grote engte en verlegenheid, door het geloof bestuurd werd tot deze weg, 2 Sam. 15 : 25, 26: *Indien ik genade zal vinden in des Heeren ogen, zo zal Hij mij wederhalen; maar indien Hij zo zal zeggen, Ik heb geen lust tot u; zie, hier ben ik, Hij doe mij, zoals het in Zijn ogen goed is.* De zaak, die hij in overweging had was, of God enige lust in hem had of niet; dat is, of God hem die grote zonde, waartegen Hij toen zijn verbolgenheid openbaarde, genadig wilde vergeven. Hier legde hij zich neder voor Gods soevereine genade, een ontdekking van de vrije daad Zijns willens aangaande hem, lijdzaam afwachtede. Als het ware gaande door deze deur tot de overweging van die andere bronnen van vergeving, waar het geloof onderzoek naar doet, en er zich mee verenigt. Dit is soms de gehele wolk, of al wat zich aan een benauwde en beroerde ziel vertoont, welke na een ogenblik, door de andere genoemde aanmerkingen daar bij te doen, de hemel vervult, en een overvloed van verkwikkelijke plasregens uitstort. Tot deze toestand wordt menigmaal een door de zonde verstrikte ziel gebracht in haar uitzien naar hulp; zij kan niets ontdekken dan alleen dit, dat God machtig is, en dat Hij haar, indien het Hem behaagt, helpen en vergeven kan. Alle andere ondersteuning en bronnen van verlossing, zijn als toegestopt of voor haar verborgen. De bronnen kunnen waarlijk wel nabij zijn, gelijk de waterput bij Hagar was, maar hun ogen worden gehouden dat zij die niet kunnen zien, waarom zulke zielen zich dan overgeven aan Gods soeverein welbehagen, en zeggen met Job: Ziet, zo Hij ons doodde, zouden wij niet hopen? Job 13 : 15. Wij willen Hem niet laten gaan. In ons zelf zijn wij ontwijfelbaar verloren; hoe de Heere met ons zal handelen, weten wij niet; wij zien onze tekenen niet meer; de bewijzen van Gods genade in ons of van Zijn liefde en gunst jegens ons, zijn alle buiten ons gezicht; een tegenwoordig bijzonder aandeel aan Christus, is ons vreemd; wij liggen ieder ogenblik bloot, om in te treden in de eeuwigheid: welke weg zullen wij nu inslaan? Blijven wij op een afstand van God, dan moeten wij zeker omkomen; want wie heeft zich tegen Hem verhard en vrede gehad? Ook is er niet de minste hulp te bekomen, dan van en door Hem; want wie kan de zonden vergeven, dan God alleen? Wij zullen daarom onze schuldige zielen brengen in Zijn tegenwoordigheid, en het welbehagen Zijner genade afwachten; wij zullen ons aan Zijn uitspraak over ons gewillig onderwerpen. Dit is soms als een anker voor een geslingerde ziel, dat, ofschoon het haar geen rust en vrede geeft, haar nochtans voor de klip van wanhoop bewaart. Hier blijft zij, totdat het licht meer en meer over haar komt aanbreken.

Het geloof, met God over de vergeving te handelen, ziet gewoonlijk op een bijzondere wijze, op de betrekking die deze heeft op het Middelaarschap en het bloed van Christus. Dit is de besturing die ons de apostel geeft in Joh. 2 : 1, 2: *Indien iemand gezondigd heeft, wij hebben een Voorspraak bij de Vader, Jezus Christus, de Rechtvaardige. En Hij is een verzoening voor onze zonden.* Indien iemand gezondigd heeft, en deswege in diepten en verwarringen geraakt is, welke koers zal hij houden,

of hoe zal hij handelen om verlossing te bekomen? Hij moet tot God gaan om vergeving; maar wat zal hem hiertoe bemoedigen? Overweeg door het geloof, zegt de apostel, de verzoening die door het bloed van Christus gemaakt is voor de zonden, en dat Hij het werk der liefde steeds voortzet en bevordert door Zijn voorbidding, opdat wij vergeving mogen bekomen. Laat uw ziel zich hierop nederzetten. Dit is het, hetwelk het geloof als regel in de eerste plaats onmiddellijk aangrijpt.

Het geloof ziet ook op de dadelijke vergeving zelf. Dit wordt van de Heere, als een beweegreden tot verder geloof voorgesteld in Jes. 44 : 22: *Ik delg uw overtredingen uit als een nevel, en uw zonden als een wolk: want Ik heb u verlost.* De dadelijke vergeving der zonden wordt aan het geloof voorgehouden als een bemoediging tot een gehele terugkeer tot God, in alle dingen, 2 Sam. 23 : 5. En hetzelfde kan ook van al de andere bijzonderheden, welke wij genoemd hebben, gezegd worden. Er is niet een van deze, of die zal een ziel die met God handelt over de vergeving, een zonderlinge ondersteuning geven, als hebbende de een of andere bijzondere aangelegenheid omtrent de vergeving in zich. Alleen, gelijk ik reeds gezegd heb, doet de ene bijzonderheid dit niet met uitsluiting van de andere, maar zij zijn als de bijzondere deuren, door welke het geloof ingaat tot het geheel. Van deze dingen zal in het vervolg gesproken moeten worden.

Laten wij nu in het voorbijgaan acht geven op het oogmerk, waarom al deze aanmerkingen voorgedragen zijn. Het is geschied ter betoging, dat een ware ontdekking van de evangelische vergeving, een zaak is van veel groter gevolg en aangelegenheid, dan deze mogelijk bij de eerste voorstelling aan sommigen toegeschenen is. Wie is er die de vergeving niet verwacht? Wie denkt niet dat hij tenminste genoegzaam weet wat die is, indien hij ze maar bekomen mocht? Maar de mensen kunnen van de bevrijding der straf wel algemene bevattingen hebben en nochtans ver genoeg af zijn van enige zaligmakende kennis der evangelische vergeving der zonden.

Vergeving alleen aan het geloof ontdekt.

Tot een slot van deze redevoering, zal ik nog maar alleen bijvoegen, hetgeen in de voorstelling ingesloten en de grond is van het geheel, namelijk, dat deze ontdekking van vergeving alleen kan gedaan, worden aan het geloof. De natuur daarvan is zodanig, dat niets anders dezelve ontdekken of begrijpen kan. Geen redekavelingen, geen onderzoekingen van 's mensen hart kunnen die bevatten.

De gissing of schemering, welke de heidenen oudtijds hadden van iets dat zo genaamd werd, en welke zij, die een valse godsdienst plegen, tegenwoordig nog hebben, is niet de vergeving waar wij van handelen, maar een blote inbeelding van hun eigen hart:

Dit geeft ons de apostel te kennen, wanneer hij zegt in Rom. 1 : 17: *De rechtvaardigheid Gods wordt in hetzelfde (in het Evangelie) geopenbaard uit geloof tot geloof.* Niets dan het geloof alleen, heeft daar enig belang in. De apostel spreekt van die rechtvaardigheid Gods, welke bestaat in de vergeving der zonden, door het bloed van Christus, in het Evangelie geopenbaard. Deze nu wordt geopenbaard uit geloof van God in de belofte, aan of tot het geloof des gelovigen; aan hem die de belofte mengt met het geloof. En wederom meer ten volle, 1 Kor. 2 : 9: *Hetgeen het oog niet heeft gezien, en het oor niet heeft gehoord, en in het hart des mensen niet is opgeklommen, hetgeen God bereid heeft dien, die Hem liefhebben.*

De wegen nu langs welke wij tot de kennis van enige zaak geraken, zijn door het zien van het oog, of het horen met het oor, of door de redevoeringen en overdenkingen van het hart; maar geen van deze kan deze zaak, waar wij van spreken, bevatten; wij kun-

nen langs geen van deze wegen tot kennis van de dingen des Evangelies geraken die voor ons in Christus bereid zijn. Hoe zullen wij dan de kennis daarvan bekomen? Dit verklaart de apostel in vs. 10, zeggende: God heeft het ons geopenbaard door Zijn Geest. Maar nu is het het geloof alleen, die de openbaringen des Geestes ontvangt.

Om hiervan enig bewijs te geven mogen wij aanmerken, dat deze verborgenheid te diep en te groot is, dan dat iets anders die ontdekken zou, en dat niets dan het geloof alleen geschikt is voor die ontdekking.

Deze verborgenheid is te diep, dan dat die door iets anders gepeild zou kunnen worden. De lijn van de reden is te kort, om de diepten te peilen van des Vaders liefde, van het bloed des Zoons, en de beloften des Evangelies die daarop gegrond zijn en de vergeving in zich vervat hebben. De mensen kunnen door hun redelijke overlegging in deze diepten niet intreden, noch door dezelve water scheppen uit deze fontein des heils. De rede staat hier verbaasd, en roept uit: Hoe kunnen deze dingen geschieden? Ze kan als het ware niet anders dan schelpen en slakhoortjes (gelijk oudtijds die filosoof deed) langs het strand van deze oceaan vergaderen; enige oordeelkundige gedachten opgeven over de uitwendige letter, en gelijk de verspieders, een kwaad gerucht brengen over het land. Al wat de rede doen kan, is slechts het geloof beletten daarin te treden en gedurig te roepen: spaar u zelf, deze onderneming is te vergeefs, die dingen zijn onmogelijk! Dat is ook een van die zaken, welke het geloof verwerpt en terzijde legt, wanneer het de ziel doet handelen omtrent dit grote werk. Het geloof doet de ziel, wanneer zij een ontdekking van vergeving mag bekomen, zichzelf en al haar eigen redeneringen verloochenen, en zich aan een oneindige volheid van goedheid en waarheid overgeven. Ofschoon het de grond van deze diepten niet bereiken kan, het gaat er evenwel in en vindt daarin rust. Er is niets dan alleen het geloof dat bekwaam is om te berusten, zich te verzadigen en te vergenoegen in verborgene, grondeloze en onnaspeurlijke diepten. Want daar het een zieluitledigende en redeverloochenende genade is, zal het hoe meer zaken ze ontmoet, die deszelfs begrip te boven gaan, te meer voldoening vinden. Dit is wat ik verwacht, zegt het geloof, namelijk, hetgeen oneindig en ondoorgrondelijk is; ik weet dat er onmetelijk meer is dat mijn begrip te boven gaat, dan hetgeen ik reeds bekomen heb; ja dat ook niets anders de ziel enig waar goed kan aanbrenge. Dit nu is hetgeen de rede waarlijk verbijstert, overstelpt en van geen gebruik doet zijn. Al wat ze niet kan begrijpen, zal zij verwaarlozen of verachten. Zij staat of verbaasd, bedremmeld en verblind, gelijk een zwak gezicht voor een al te groot licht, of zij versterkt zichzelf door aangeboren hoogmoed en halsstarrigheid en besluit dat het prediken van het kruis, van vergeving, voortkomende uit de liefde Gods, door het bloed van Christus, enkel dwaasheid is. Daar kan geen wijs man acht op geven of zich daarover bekommeren. Zo oordeelden oudtijds de wijze Grieken, 1 Kor. 1 : 23: Christus en Zijn prediking waren hun een dwaasheid. Daarom, wanneer de ziel gebracht wordt onder de kracht van een ware overtuiging van zonden, en dat zij gaarne verlost wil zijn van derzelve smartelijke verwarringen is het de moeilijkste zaak ter wereld haar van deze vergeving te overreden. Alle dingen schijnen haar tot dit einde veel redelijker, gelijk als een eigen gerechtigheid in dit leven, of een vagevuur na dit leven.

Het grootste gedeelte van de wereld der overtuigde mensen, heeft om deze reden de vergeving laten varen. Missen, boete doen, eigen verdiensten, hebben hun veel verkieslijker toegeschenen. Ja, de mensen die niets anders wensen dan vergiffenis te ontvangen, verkiezen liever alles te omhelzen, dan de vergeving. En indien zij deze klippen mochten ontwijken, en overreed zijn dat niets dan de vergeving der zonden hen helpen kan, zo kunnen zij die echter in haar waarheid en kracht niet aannemen, wanneer zij daartoe niet door het geloof bekwaam gemaakt worden. Ik spreek niet van

mensen die dit als een gerucht, op horen zeggen aannemen, maar van dezulken die bij zichzelf waarlijk belang vinden daarnaar uit te zien. Wanneer deze weten dat de vergeving der zonden hun enigste belang, al hun hoop en hulp is, ja dat zij zonder dat eeuwig moeten verloren gaan, zo kunnen zij echter dezelve, wanneer hun die met woorden van waarheid. en zedigheid verklaard wordt, niet aannemen. En wat is er de reden van? Wat drijft deze hongerige schepselen van hun eigenlijk voedsel weg? Zij hebben niets om hen te leiden in die verborgen diepten van eeuwige liefde, van het bloed van Christus en de beloften des Evangelies. Hoe zien wij niet vele arme kranke zielen alle dagen staan aan de zijde van dit badwater, en nochtans al hun leven het niet durven ondernemen om zich daarin te begeven.

Deze verborgenheid is te groot, dan dat iets anders dezelve ontdekken zou. De vergeving is een zaak die God van eeuwigheid beraamd heeft, om de heerlijkheid Zijner genade te verhogen en groot te maken. Het zal in de dag des oordeels voor de gehele wereld openbaar gemaakt worden, dat dezelve een grote zaak geweest is. Wanneer een ziel enigermate hiervoor begint gevoelig gemaakt te worden, dan vindt zij die zo groot, zo uitnemend en zo verbazend, dat zij onder de gedachten daarvan als wegzinkt; want dezelve heeft zulke afmetingen, in lengte en breedte, in diepte en hoogte, welke door geen lijn van de redelijke ziel kunnen gemeten worden. Daar is een uitnemende grootheid in, Ef. 1 : 19. Dat moet een groot werk zijn, hetwelk ons wordt voorgeschreven in hoofdstuk 3 : 19: Te bekennen de liefde van Christus, die de kennis te boven gaat. Hier acht ik, dat de rede zal moeten belijden stil te staan; te bekennen, hetgeen de kennis te boven gaat, is haar werk niet. Het kan niet bekend worden zegt de rede, en daar eindigt zij dan de zaak. Maar dit is het eigenlijke werk des geloofs, namelijk datgene te bekennen, hetwelk de kennis te boven gaat. Datgene te kennen in deszelfs kracht, zoetheit en uitwerking, hetwelk in deszelfs natuur en uitnemendheid niet ten volle gekend kan worden; en dus, door te geloven al de einden van een volkomen begrip te hebben van datgene, hetwelk niet volkomen begrepen kan worden. Hierom wordt in Hebr. 11 : 1 het geloof genoemd een vaste grond of zelfstandigheid der dingen, die men hoopt. Ofschoon zij in zichzelf afwezig zijn, zo geeft het geloof dezelve een tegenwoordig bestaan in de ziel. Aldus bekent het dingen, die de kennis te boven gaan; door zich daarmede te mengen, trekt het de nutigheid daaruit en deelt die mede aan de ziel. Uit dit alles blijkt dat het geloof alleen gevoegd of geschikt is, om het middel te zijn van deze ontdekking, zodat ik niet nodig heb daar verder op te blijven staan.

Ontdekking van vergeving bij God is een grote ondersteuning voor een door de zonde verstrikte ziel. Bijzondere verzekering, bekomelijk.

Nu blijft nog, voordat ik tot het bijzonder gebruik van de woorden overga, een korte bevestiging over van de stelling die eerst was voorgesteld, namelijk, dat deze ontdekking van vergeving bij God, een grote ondersteuning is voor een door de zonde verstrikte ziel, ofschoon zij alsnog geen bijzondere verzekering heeft van haar eigen aandeel daaraan. In deze stelling wordt iets ondersteld, en ook iets bevestigd.

Hetgeen hier ondersteld wordt is, dat men een genadige verzekering des geloofs kan hebben van zijn eigen bijzonder aandeel in de vergeving. Velen geloven dit voor zichzelf, zodat zij er niet alleen het voordeel, maar ook de troost van genieten. In het algemeen hebben al de heiligen, in de Schriftuur gemeld, deze verzekering gehad, betreffende de diepten, benauwdheden en verlatingen, zoals in deze Psalm gemeld worden. David spreekt honderden malen van zijn verzekering van Gods liefde en gunst, aan zijn ziel bewezen. Paulus doet dit ook voor zichzelf in Gal. 2 : 20: *Die mij*

liefgehad heeft, en Zichzelf voor mij overgegeven heeft; 2 Tim. 4 : 8: Voorts is mij weggelegd de kroon der rechtvaardigheid, welke mij de Heere, de rechtvaardige Rechter, in die dag geven zal. En dat deze roem in de Heere en in Zijn genade niet tot hem alleen bepaald was, dat toont hij in Rom. 8 : 38, 39.

Niets kan meer ijdel en lichtvaardig zijn, dan wat gewoonlijk door sommige bestrijders der waarheid wordt bijgebracht, om dit plechtanker van der heiligen vertroosting weg te nemen; namelijk, dat niemands bijzondere naam in de belofte is en dat er niet bij name gezegd wordt, dat hun zonden vergeven zijn; maar de zaak is geheel anders. Het is niet nodig dat de namen, waardoor wij bij onszelf bekend en alhier van elkander onderscheiden zijn, geschreven zouden wezen in de belofte; maar opdat wij voor onszelf in 't bijzonder mochten geloven, zo is ieder kind van God in de belofte gekenmerkt, en het geloof maakt dit voor hem zeer leesbaar. Ja, wij worden bij de ondervinding gewaar, dat er in dit geval geen redekaveling nodig is. De ziel gelooft door een rechtuitgaande geloofsdaad haar eigen vergeving, zonder gevolgen te trekken of besluiten te maken, en mag zulks ook doen op de voorstelling van dezelve in de belofte, om geloofd te worden. Maar ik zal van mijn tegenwoordig werk niet afwijken, alleen zal ik op de bovengemelde onderstelling twee dingen aanmerken:

Der gelovigen plicht naar de verzekering te staan.

Het is de plicht van ieder gelovige, te staan naar de verzekering van een personeel aandeel aan de vergeving, en naarstig te zijn om die aan te kweken en te bewaren, wanneer deze bekomen is. Dit is het, waartoe de apostel ons allen vermaant, Hebr. 10 : 22: *Laat ons toegaan (zegt hij) met een waarachtig hart, in volle verzekerdheid des geloofs,* dat is, van onze aangenaamheid bij God, door de vergeving der zonden in het bloed van Christus. Dit is de zaak, waar hij duidelijk van spreekt; en dit beginsel van ons geloof en vertrouwen, en hij wil dat wij dit zullen vasthouden tot het einde toe, hoofdstuk 3 : 14. Het is geen klein kwaad in de gelovigen, dat zij niet jagen naar de volmaaktheid in geloof en gehoorzaamheid. Een zondig toegeven aan het eigen ik, aan de wereld of aan traagheid en verzuim, is daar menigmaal de oorzaak van. Hierom is het, dat zeer weinigen tot de evangelische verzekering geraken; evenwel hangen onze meeste voorrechten en zakelijk alle onze vertroosting van deze éne zaak af. Om u dan tot deze plicht te bemoedigen, zo merkt in het voorbijgaan op, vanwaar deze verzekering voortkomt, wat zij voortbrengt, waar zij de vrucht van is, en welke vrucht zij draagt.

Oorzaken van de verzekering.

Zij is in het algemeen het gewrocht van een meer dan gewone mededeling van de Geest, ten aanzien van het gevoelen en genieting van de uitnemende vruchten van de dood van Christus, die verworven zijn voor degenen die gerechtvaardigd zijn geworden, door hun aanneming van de verzoening. Deze kan niet bloeien zonder Zijn verzegeling, getuigenisgeving, bevestiging en dat Hij de liefde Gods uitstort in onze harten, zie Rom. 5 : 25. En welke gelovige is er, die niet behoorde te verlangen en te jagen naar de genieting van deze dingen? Indien wij dit in het Evangelie lezen, zonder er iets van in onze eigen harten te ondervinden, zonder die gedurig na te jagen, in derzelver gemis gerust te zijn, is niet anders dan het bloed van Christus, de Geest der genade en het gehele werk van Gods liefde te versmaden. Indien er zulke dingen niet zijn, dan is het Evangelie niet waarachtig; zo we die niet zoeken deelachtig te worden, zijn wij versmaders van het Evangelie. Gewis, die mens heeft de Geest niet, die niet méér van Hem begeert, ja, die niet alles van Hem begeert dat door Christus beloofd is.

Deze dingen behoren tot het honderdvoudige dat ons Christus beloofd en nagelaten heeft in de wereld, als een tegenwicht tegen onze droefenissen, bekommelingen en verliezen; en zullen wij dan zo dwaas zijn, om onze enige, blijvende rijkdom en schat te verwaarlozen? Het is ook bijzonderlijk het gewrocht van een geoefend, wakker en werkzaam geloof. Dat ons geloof nu te aller tijd, en in iedere toestand zodanig moge zijn, acht ik tot onze plicht om dit te betrachten; want hiervan hangt niet alleen onze vertroosting, maar ook onze gehoorzaamheid af. Hoe meer geloof, van de rechte soort, hoe meer gehoorzaamheid; want alle onze gehoorzaamheid, is een gehoorzaamheid des geloofs.

Belangende haar eigen vrucht die ze voortbrengt, dit zijn de edelste werkzaamheden van onze zielen jegens God, zoals liefde, vermaak, roem in de Heere, vrede, blijdschap en vertroosting in onszelf, bereidheid om te doen en te lijden (hetgeen God ons gebiedt of oplegt), alsook blijmoedigheid in zulks te doen (of te dragen). Indien deze dingen niet aan de wortel groeien, blijft de bloei geheel uit. Zodat het zeker de plicht is van ieder gelovige, door alle moeilijkheden heen te breken, en te jagen naar deze bijzondere verzekering.

De tegenwerping die de mensen in dit geval tegen zichzelf verwekken, zullen in het vervolg overwogen worden. In Gods gewone bedeling over, en handelingen met ons, is het voor het merendeel ons eigen verzuim en nalatigheid, dat wij deze verzekering missen. 't Is waar, dit hangt op een bijzondere wijze af van Gods soevereiniteit. Hij is niet minder volstrekt vrij in vrede te geven aan de gelovigen, als in het schenken van genade aan zondaren. Dit staat vast en mag ter ondersteuning in tijden van beproeving en benauwdheid worden voorgesteld. Hij formeert het licht en scheidt de duisternis, zoals het Hem behaagt. Wanneer wij evenwel overwegen, welke beloften ons gedaan en welke bemoedigingen ons gegeven worden, alsook de tederheid en liefde die er in God zijn om ons aan te nemen, dan kan ik niet nalaten te besluiten, dat gewoonlijk de oorzaak, waarom deze verzekering gemist wordt, gezocht moet worden waar ik die geplaatst heb. Dit is de eerste zaak die in de bovengenoemde stelling mag worden aangenomen.

Zaligmakend geloof, daar geen verzekering is.

Daar wordt ook ondersteld dat er een zaligmakende overreding of ontdekking van vergeving bij God is of zijn kan, daar geen verzekering is van een bijzonder aandeel daaraan; of dat onze eigen zonden in het bijzonder vergeven zijn. Dit is de toestand, waarin een belofte van genadige aanneming bij God aan toegezegd is, en is daarom zaligmakend, Jes. 50 : 10: *Wie is er onder ulieden, die de Heere vreest, die naar de stem Zijns knechts hoort? als hij in de duisternissen wandelt, en geen licht heeft, dat hij betrouwe op de Naam des Heeren, en steune op zijn God.* Hier vinden wij de vreze des Heeren en het horen naar, of gehoorzamen van de stem Zijns knechts, met een gezegende bemoediging, om in God en Zijn algenoegzaamheid te berusten; en nochtans geen verzekering, noch licht, maar duisternis, en wel een wandelen of verblijf daarin voor een lange tijd. Want niemand kan in de duisternis wandelen, en niets dan duisternis ontmoeten, zonder enige straal van licht te hebben, gelijk de woorden betekenen, n.l. de verzekering van de liefde Gods in de vergeving van zijn zonden. En nochtans wordt aan het geloof van zulk een, en aan zijn gehoorzaamheid daaruit voortkomende, deze genadige belofte gedaan, om aanneming bij God te vinden. Ontelbare getuigenissen en voorbeelden zouden tot dit einde bijgebracht kunnen worden. Dit zal ik nader verklaren door twee aanmerkingen: de een rakende de natuur des geloofs, en de ander omtrent het voorstel van de zaak die geloofd moet worden, namelijk de vergeving.

Het geloof wordt genoemd, en is ook een aanhangen aan de Heere, Deut. 4 : 4: *Gij daarentegen, die de Heere, uw God, aanhingt*; dat is, gij die geloofd hebt; zo ook Jozua 23 : 8: *De Heere, uw God, zult u aanhangen*. Hetzelfde woord wordt ook gebruikt in 't Nieuwe Testament, Hand. 11 23: *En vermaande hen allen, dat zij met een voornemen des harten bij de Heere zouden blijven, of standvastig zouden blijven geloven*. Het wordt ook dikwijls uitgedrukt door te vertrouwen op de Heere; een wentelen van onze weg, een werpen van onze zorg op Hem, door ons zelf, of onze weg aan Hem te bevelen en over te geven. Dit alles nu gaat niet verder, dan dat de ziel zich overgeeft aan God, om van Hem behandeld te worden, volgens de inhoud van het Verbond der genade, dat in het bloed van Christus bevestigd is. Dit kan een ziel niet doen zonder een ontdekking van vergeving bij God: maar wel zonder een bijzondere verzekering van haar eigen aandeel daaraan. Dit geloof, hetwelk aldus de Heere aanhangt, zal de mensen doen besluiten, dat het hun plicht is, de behandeling hunner zielen aan God te bevelen en over te geven, Hem aan te kleven zoals Hij zich in Christus geopenbaard heeft, en het welbehagen van Zijn wil af te wachten: ja het zal hen in staat stellen om Christus boven alles te kiezen, en hen veilig, ofschoon mogelijk op sommige tijden niet altijd troostelijk, ten hemel inbrengen.

De openbaring of ontdekking van de vergeving, die gedaan wordt in het Evangelie, bewijst deze waarheid. De eerste voorstelling daarvan is niet, dat zijn zonden vergeven zijn. Neen, maar alleen dat er verlossing en vergeving van zonden is in Christus. Zo wordt deze zaak door de apostel voorgesteld, Hand. 13 : 38, 39: *Zo zij u dan bekend, mannen broeders! dat door deze u vergeving der zonden verkondigd wordt; en dat van alles, waarvan gij niet kondt gerechtvaardigd warden door de Wet van Mozes, door Dezen een iegelijk, die gelooft, gerechtvaardigd wordt*. Dit alles kan geloofd worden, zonder dat iemand van zijn eigen personeel aandeel aan de gemelde dingen, verzekerd is. Waar nu dit geloofd wordt, met het geloof dat het Evangelie vereist, dat geloof is zaligmakend, en is de wortel van een evangelische, aangename gehoorzaamheid. De verzoening door Christus, zeg ik, de volheid der verlossing die in Hem is, en dus ook de vergeving door Zijn bloed voor de gelovigen, voortvloeiende uit de goede wil, de genade en liefde des Vaders, is de eerste evangelieontdekking, waar een zondaar zich op een zaligmakende wijze mede verenigt. De bijzondere verzekering ontstaat naderhand, of kan naderhand ontstaan. Dit wordt dan ook in de stelling verondersteld.

Ontdekking van vergeving bij God, een grote ondersteuning voor verstrikte zielen.

Hetgeen daarin bevestigd wordt, is, dat een ontdekking van vergeving bij God, zonder een bijzondere verzekering van een personeel aandeel daaraan, een grote ondersteuning is voor een door de zonde verstrikte ziel. Dat dan niemand de dag van dit kleine ding verachte, klein in de ogen van sommige en wel vrome mannen, alsof het de naam van geloof niet verdiende. Maar zoals getoond is, deze ontdekking van vergeving, overreedt de ziel op evangelische gronden, dat hoedanig het ook met haar gesteld mag zijn, wat haar toestand is of schijnt te zullen worden, God nochtans in Zijn eigen natuur oneindig genadig is, en dat Hij van eeuwigheid, door een soevereine daad van Zijn wil, voorgenomen heeft, zondaren genadig te zijn; alsook, dat Hij voor de toediening van de vergeving, de weg gebaad heeft door het bloed Zijns Zoons, gelijk overvloedig in de beloften van het Evangelie verklaard wordt. Hoe het ook bij mij gesteld zij, zegt ze, bij God staan de zaken aldus; bij Hem is vergeving. Dit is de eerste zaak, daar een ziel in haar diepten zich toe verheft; en is een ondersteuning,

haar tot alle tegenwoordige plichten bekwaam makende, totdat de vertroosting van boven komt.

Zo is het geweest voor de oude heiligen, Hos. 14 : 4: *Assur zal ons niet behouden, wij zullen niet rijden op paarden, en tot het werk onzer handen niet meer zeggen: u bent onze God. Immers zal een wees bij U ontfermd worden.* Hier vinden wij een plechtig verzaken en afzien van alle andere hulp en bijstand, hetzij burgerlijke of godsdienstige, die geen God zijn: alsook in hun grote benauwdheid en nood, een plechtig voornemen om God alleen aan te kleven, die beide grote en gezegende uitwerkingen zijn van het geloof. Maar wat is nu de grond van dit plechtig voornemen? Niets anders dan deze voorstelling: Immers zal een wees bij U ontfermd worden; dat is, bij U is vergeving voor hulpeloze zondaren. Dit beurde hun harten op uit hun diepten, en ondersteunde, hen om op de Heere te wachten, totdat zij de gezegende belofte van ontferming, vergeving, genade en heiligheid ontvingen, daar in de volgende verzen van gesproken wordt. Totdat op hen de kracht en uitwerkingen toegepast werden, leefden zij op deze zaak: Bij U zal een wees ontfermd worden.

De toestand der zaken schijnt nog lager te liggen, in het voorstel dat gevonden wordt in Joël 2 : 13, 14: *Scheurt uw hart en niet uw klederen, en bekeert u tot de Heere, uwen God: want Hij is genadig, en barmhartig, lankmoedig en groot van goedertierenheid, en berouw hebbende over het kwaad. Wie weet, Hij mocht zich wenden en berouw hebben, en Hij mocht een zegen achter zich overlaten.* Wat hier aan het geloof van zulken, van wie hier gesproken wordt, wordt voorgesteld, is, dat de Heere genadig en barmhartig is, dat er bij Hem vergeving is. De plicht waartoe zij hier opgewekt worden, is de evangelische bekering. De toestemming aan het vereiste voorstel, rijst ten aanzien van hun eigen aandeel, niet hoger dan dit: Wie weet, Hij mocht zich wenden en berouw hebben, en Hij mocht een zegen achter zich overlaten; of met ons handelen, volgens de openbaring die Hij van zichzelf gedaan heeft, dat Hij genadig en barmhartig is. Dit is ver genoeg om een troostrijke verzekering te hebben, van een bijzonder aandeel in die genade en barmhartigheid of vergeving, maar kom maar zo ver, wil de profeet zeggen, dan zult u alhier een vaste grondslag vinden, om met God te handelen omtrent verdere ontdekkingen, in een weg van genade en barmhartigheid. Wanneer een ziel maar zoveel in God ziet, dat zij maar hiertoe komen kan: Wie weet, Hij mocht zich wenden, en ook mij genadig zijn; dit zal haar ondersteunen en tot verder licht en ontdekking de weg bereiden.

De Kerk, in de Klaagliederen, geeft van haar toestand in deze zaak een droevig bericht. Zij maakt, hoofdstuk 3 : 18, tegen zichzelf dit harde besluit: *Mijn sterkte is vergaan, en mijn hoop van de Heere.* En zegt ze in vs. 8: *Ook wanneer ik roep en schreeuw, sluit Hij de oren voor mijn gebed.* Zo verre is zij van een troostrijke overreding van een bijzonder aandeel aan de barmhartigheid Gods, en bij Hem aangenaam te zijn, dat zij onder haar druk en in haar verzoeken gereed is volstrekt het tegendeel te besluiten, namelijk, dat zij verworpen en verstoten is voor eeuwig. Wat koers zal zij nu inslaan? Zal zij het wachten op God opgeven en zeggen: Het is buiten hoop? Neen, zegt ze, die weg zal ik niet inslaan; want het is goed, dat men hope, en stille zij op het heil des Heeren, vs. 26. Maar het schijnt, indien de zaken zo bij haar staan, gelijk die uitgedrukt worden, dat zij daar weinig bemoediging toe heeft; ja, zegt ze, de zaken zijn waarlijk zeer droevig bij mij gesteld: Mijn ziel gedenkt er wel terdege aan, en zij bukt zich neder in mij, vs. 20; maar er is evenwel iets dat ik mij herinner: Dit zal ik mij ter harte nemen, daarom zal ik hopen: Het zijn de goedertierenheden des Heeren, dat wij niet vernield zijn, dat Zijn barmhartigheden geen einde hebben, vs. 21, 22. Daar is goedertierenheid en er zijn nimmer eindigende barmhartigheden bij God, en daarom, ofschoon mijn tegenwoordige toestand vol

duisternis is, en ik geen verlossing bespeuren kan, evenwel zal ik op Hem blijven wachten. Wie weet, wat die oneindige rijkdommen en schatten van goedertierenheid en hulp, die bij Hem zijn, mij nog eindelijk verlenen mogen? Wij zouden hier nog vele soortgelijke voorbeelden kunnen bijvoegen. Maar laat ons in het voorbijgaan opmerken, hoe ver deze ondersteuning of hulp zich uitstrekt, en waartoe deze de ziel in staat stelt. Zoals:

Vruchtgevolgen van de ontdekking, dat er bij God vergeving is.

1. De ziel wordt daardoor in staat gesteld, om met zelfverfoeiing en afzien van alle andere wegen van hulp, zichzelf aan de bestelling van de soevereine genade over te geven, Klaagl. 3 : 29. *Hij steke zijn mond in het stof, zeggende: Misschien is er verwachting.* Gods wil geschiede, zegt de ziel. Hier ligt zij ter Zijner bestelling, arm, ootmoedig, verbroken, Zijn welbehagen afwachting. Ziet, zo Hij mij doodde, zei Job, zou ik niet hopen? hoofdstuk 13 : 15. 't Is al hetzelfde, hoe Hij met mij handelt; wat ook de uitkomst zij, ik zal Hem toch blijven aankleven. Ik wil geen andere wegen bedenken, om mij uit mijn verlegenheid te redden. Ik zal met Jona niet vluchten, noch met Adam mij verbergen, noch ter verlossing een andere koers inslaan. God, zegt zulk een ziel, is een God, die zich voor mij verborgen houdt, Jes. 45 : 15. Ik wandel in de duisternissen, en heb geen licht, hoofdstuk 50 : 10. Mijn vlees en mijn hart bezwijkt. Ps. 73 : 26, zodat ik van droefheid overstelpt ben. Mijn ongerechtigheden hebben mij aangegrepen, dat ik niet heb kunnen zien,. Ps. 40 : 13. De Heere heeft mij verlaten, en de Heere heeft mij vergeten, Jes. 49 : 14. Alle dagen leef ik in schrik en vrees, gereed om te bezwijken; ik kan nergens hulp bekomen. Wat zal ik dan gaan doen? Zal ik nu God zegenen en sterven? Of uitroepen: Dit kwaad is van de Heere, wat zal ik verder op de Heere wachten? Zal ik met de wereld denken, dat het toch niet beter wordt, en omtrent mijn uiteinde maar zorgeloos zijn? O neen! Ik weet, wat ook mijn lot en deel zal zijn, dat er bij God vergeving is; dat deze en die ellendige riep, en de Heere hoorde; en hem verlost uit al zijn benauwdheden, Ps. 34 : 7. Zo deed David in zijn grote benauwdheid; hij sterkte zich in de Heere zijn God, 2 Sam. 15 : 25, 26, dus zal het mij ook goed zijn, mij over te geven in Zijn hand; misschien zal Hij mij niet gunstig aanzien; misschien is Hij nog toornig; maar hoe het zij, deze weg zal ik evenwel houden; Hij doe met mij, zoals goed is in Zijn ogen. De woordelen die de ziel door deze overdracht voor zichzelf ontvangt, zijn onuitsprekelijk, en die dit geloof, waarover wij handelen, ook onfeilbaar voort zal brengen.
2. Dit alles strekt zich ook uit tot een voornemen om te wachten, in de toestand waar de ziel zich in bevindt. Hier kwam de Kerk toe, Klaagl. 3 26: *Het is goed, dat men hope, en stille zij op het heil des Heeren. Ik wil mijn verwachting niet opgeven; ook zal ik niet haasten, noch de Heere paal en perk stellen, maar mij voor Zijn voeten neerleggen, totdat Zijn eigen bestemde tijd van genade komen zal.* In verwachting en stilheid bestaat toch het wachten. En hiertoe geraakt de ziel door deze ondersteuning. Gelijk de ogen der knechten zijn op de hand hunner heren, zo zijn ook steeds haar ogen op God geslagen, om te zien wat Hij doen zal met, en te horen wat Hij spreken zal tot haar, geen tijd noch gelegenheid verzuimende, waarin zij enige ontdekking van de wil Gods ontvangen kan. En dit doet zij in stilheid, zonder twisten of murmureren, al haar klachten kerende tegen zichzelf en haar eigen snoodheid, die haar beroofd heeft van een deelgenootschap in die liefde en genade, welke bij God zijn. Dat ook dit uitwerksel het geloof vergezelt, zal in het slot van de Psalm ten volle blijken.

3. Het ondersteunt en strekt zich uit tot een wachten, in het gebruik van alle middelen, ter verkrijging van een gevoel van de vergeving der zonden; dus heeft het zijn vrucht in de gehele loop van onze gehoorzaamheid. Bij U is vergeving, opdat Gij gevreesd wordt. De Heere te vrezen, is een uitdrukking, die Zijn gehele dienst, en onze gehele plicht in zich vervat. Hiertoe word ik in mijn diepten bemoedigd, wil de Psalmist zeggen, omdat bij U vergeving is. Ik zal mij houden in alle plichten, en in al de wegen van Uw dienst, waarin Gij kunt gevonden worden. Hoe het nu ook voor een tijd mag gaan, zo zal echter het laatste van zulk een ziel, die aldus bij God blijft, vrede zijn.

Laat ons nu eens zien, door welke wegen en middelen deze ontdekking, die hulp of ondersteuning geeft.

Middelen, waardoor een ontdekking van vergeving ondersteuning geeft.

Deze verwekt in de ziel een welbehagen in God, en daardoor ook enige liefde tot Hem. De ziel beschouwt God als oneindig waardig, om begeerd en bemind te worden door allen die deelgenoten zijn van de vergeving die bij Hem is. Zij kan Hem niet anders dan als goedertieren en genadig aanmerken, hoe gevaarlijk ook haar eigen staat mag zijn, Ps. 73 : 1, 2: *Immers is God Israël goed, den genen, die rein van hart zijn. Maar mij aangaande, mijn voeten waren bijna uitgeweken.* Hoe de zaken ook bij mij mogen staan, nochtans weet ik, dat God goed, en dat Hij Israël goed is, en hiermede zal ik mij ondersteunen. Wanneer dit maar bij de ziel plaatsgrijpt, dat zij God in Christus beschouwt als een die waardig is bemind te worden, en dat men zich in Hem verlustigt, dan zullen daar grote, en gezegende uitwerkingen op volgen. Zo als zelfverfoeiing en veroordeling, met overgeven van alles aan God en volharding daarin. Daar zal gedurig van God het een of het ander te binnen worden gebracht, om haar voor bezwijkingen te ondersteunen; er zullen iedere dag enige nieuwe springbronnen van hoop geopend worden. En de ongevoelige ziel zal bewrocht worden, zich te verlustigen in, en om met God te handelen. Ofschoon zij ten aanzien van zichzelf bestraffingen en weigeringen ontmoet, dit ondersteunt haar evenwel, dat God zodanig is als wij verklaard hebben; zodat zij maar zegt: hoe het ook mag zijn, God is nochtans goed; en het zal voor mij goed zijn, op Hem te wachten. Zonder deze ontdekking, heeft de ziel in God geen behagen, en al wat zij met opzicht op Hem verricht, is maar omdat zij niet anders doen durft, bedwongen zijnde door Zijn verschrikking en grootheid. En zulk een gehoorzaamheid kan Hij van de duivelen ontvangen. Verschillende overstelpende zwaarigheden, die de ziel in de weg staan, vóórdát zij zich met deze ontdekking van vergeving verenigt, worden daardoor weggenomen.

Ten eerste worden weggenomen alle hinderpalen, daar wij tevoren van spraken; van de grootheid, heiligheid en gestrengheid van God; van de onverbiddelijkheid en stiptheid der Wet en van de natuurlijke werkzaamheden van het geweten, die zich opzetten tegen alle hoop van vergeving. Al deze dingen worden door dit geloof weggenomen en opgeruimd. Waar dit geloof is, ontdekt het niet alleen vergeving, zoals getoond is; maar ook de ware natuur van de Evangelievergeving. Het openbaart deze als voortvloeiende uit het genadig hart van de Vader, door het bloed des Zoons. Deze verzoening nu in het bloed van Christus, neemt al die zwaarigheden weg, zelfs vóórdát wij een bijzondere overreding hebben van aandeel daaraan. Hierin wordt betoond hoe al Gods deugden en eigenschappen verheerlijkt worden; hoe de Wet vervuld is, en de vergeving aan zondaren geschonken kan worden. En hierin ligt een groot voordeel voor een ziel in haar naderingen tot God. Daardoor zijn al die vreselijke bevattingen van God, die haar gewoon waren te bezetten, wanneer zij maar

dacht om tot Hem te naderen, uit de weg geruimd; zodat zij zich nu bedaarlijk vervoegen kan om haar bijzondere belangen Hem bekend te maken.

Ten tweede neemt het inzonderheid weg de overstelpende overweging van de onuitsprekelijke grootheid van de zonde. Dit drukt en perst de ziel als ter dood, wanneer het hart daarmee bezet is. Waren onze zonden niet zo groot, zeggen verlegen zondaren, zó groot dat geen hart die begrijpen, noch tong uitspreken kan, dan zou het mogelijk nog wél met ons zijn. Zij zijn niet zozeer bekommerd dat zij zondaren, dan wel dat zij grote zondaren zijn; niet alsof deze en gene zonden, daar zij schuldig aan staan, geen grote zonden, en met vreselijke verzwaringen vergezeld gaan; want dan zouden zij daar wel mee moeten weten te handelen. Ofschoon nu deze ontdekking de mensen niet bevrijdt van de verwarring hunner zonden, aangemerkt als de hunne, nochtans bevrijdt het hun geheel van de zwaarigheid hunner zonden, aangemerkt als groot en veel. Deze aanmerking kan daarvan afgetrokken worden. De ziel ziet genoeg in God, om grote zonden te vergeven, ofschoon niet alsnog om haar zonden te vergeven. Dat grote zonden vergeven zullen worden, wordt door deze ontdekking geheel buiten twijfel gesteld. Alleen blijft nu maar het onderzoek, of hun zonden vergeven zullen worden. Al wat ooit enig geloof heeft kunnen doen, zal ook dit geloof doen, uitgenomen de bijzondere toepassing van de geloofde zaken op zichzelf. De ziel kan dan met reden niet langer bekommerd zijn over de grootheid van de zonden; want de oneindigheid van de vergeving, die zij bij God ziet, zal haar daarvan ontheffen. Al wat nu overblijft is haar eigen zonden, omtrent welke zij te handelen heeft, waarvan in het vervolg zal gesproken worden. Deze en meer andere zwaarigheden worden dan daardoor weggenomen.

Ten derde geeft die ontdekking ook enig leven in, en bemoediging tot de plichten. En wel tot de plichten als plichten; want door het geloof zulk een volheid van genade in God beschouwende, kan de ziel niet anders dan opgewekt worden, om Hem in de weg van plicht te ontmoeten, en Hem daardoor aan te grijpen. Iedere weg die tot Hem leidt, moet als zodanig bemind en goedgekeurd worden. God wordt menigmaal in de plichten gevonden, maar in welke, of in wat soort Hij van iemand in het bijzonder wil gevonden worden, is onzeker; daarom zet dit geloof de ziel aan tot die alle. Zo deed het de bruid, in een soortgelijk geval als waarvan wij spreken, Hoogl. 3 : 24. Welke ondersteuning nu hieruit bekomen kan worden, is licht te begrijpen; een ondersteuning niet uit of door, maar in dezelve, als de middelen van onderhandelingen tussen God en de ziel.

Uit deze gewrochten der ontdekking van de vergeving bij God, zullen drie dingen volgen, welke genoegzaam zijn om het geestelijk leven van de ziel te bewaren. Allereerst een voornemen om bij God te blijven, en alles aan Hem over te geven. Dit leren ons de woorden: Bij U is vergeving, opdat Gij gevreesd wordt. Omdat ik dit heb ondervonden, hiervan overreed ben, daarom zal ik in de weg van Zijn vreze en dienst bij Hem blijven. Hiertoe worden wij van Christus geroepen en vermaand, Joh. 15 : 4: *Blijft in Mij; anders kunt gij geen vrucht dragen.* Dus zien wij, dat de Heere, onder het zinnebeeld dat de Profeet een overspelige vrouw zou beminnen en nemen, Zijn aannemen van de Kerk wil vertonen, dit doet op deze voorwaarden, Hos. 3 3: *Gij zult vele dagen na Mij blijven zitten* (of gelijk de Engelsen lezen, gij zult vele dagen blijven voor Mij), (gij zult niet hoereren; noch een andere man geworden) *en Ik ook na u* (of, zo zal Ik ook zijn voor u). Dit blijven nu bij God, geeft twee dingen te kennen: tegenstand en verzoeken tot het tegendeel en een nalaten van enige andere keuze te

doen, met betrekking tot dat einde, waarom wij bij God blijven.

Het geeft tegenstand te kennen. Te blijven en standvastig te zijn, gaat tegen alle tegenstand in. Vele moedeloosheden rijzen in de ziel op, die haar van dit blijven bij God zoeken af te trekken: inzonderheid de vrees dat zij het niet zal uithouden; dat zij ten laatste nog verworpen zal worden, dat alles te vergeefs en huichelachtig bij haar is; dat haar zonden nooit vergeven zullen worden; dat God haar waarlijk niet acht noch aanziet, en dat zij daarom haar hoop en verwachting wel mag laten varen. Dergelijke dingen zullen haar vaak bespringen, waaronder zij menigmaal schijnt de geest te zullen geven. Nog eens, zij ontmoet ook tegenstand, ontstaande uit verdorvenheden en verzoeken tot zonden, strijdig tegen het leven des geloofs. En deze komen dikwijls tot een hoge trap van overmacht, zodat de schuld daardoor veroorzaakt, gereed is de ziel te stellen buiten alle verwachting van genade; ik zal een der dagen door deze dingen nog omkomen, zegt ze, indien ik niet reeds verloren ben.

Maar waar het geloof deze ontdekking van vergeving ontvangen heeft, daar zal de ziel, tegen al deze moedbenemingen en tegenstand in, bij God blijven. Zij wil Hem niet verlaten, noch haar wachten op Hem opgeven. Zo verklaart Asaf deze zaak, in het voorbeeld van hem zelf in Ps. 73 : 2: *Maar mij aangaande, mijn voeten waren bijna uitgeweken; mijn treden waren bijkans uitgeschoten.* En in vs. 13, zegt hij: *Immers heb ik te vergeefs mijn hart gezuiverd;* maar na al deze worstelingen komt hij evenwel eindelijk hiertoe: *Bezwijkt mijn vlees en mijn hart,* vs. 26; *het is mij goed nabij God te wezen,* of het is mij goed tot Hem te naderen, volgens de Engelse vertaling, vs. 28. Ik zal nochtans bij God blijven, wil hij zeggen, en Zijn vrees, noch mijn belijdenis laten varen. Ofschoon ik zwak, kreupel en oneffen wandel, ik zal Hem toch nawandelen. Zo was het ook met de discipelen, wanneer zij op een sterke verzoeking van Christus teruggingen, en niet meer met Hem wandelden, Jezus hen vroeg: *Wilt gijlieden ook niet weggaan?* dat Petrus uit aller naam antwoordde: *Heere, tot wien zullen wij heengaan?* Gij hebt de woorden des eeuwigen levens, Joh. 6 : 66-88. Het is zo en zo met mij gesteld, zegt de ziel, ik ben verdrukt, door onweder voortgedreven, ongetroost; hebbende weinig leven, kleine kracht, grote schuld, vele zonden en deswege geen vertroosting. Maar wat dan, zegt God door Zijn Woord, wilt gij ook niet weggaan? Neen, zegt de ziel, bij U is vergeving, Gij hebt de woorden des eeuwigen levens; en daarom zal ik bij U blijven.

Dit blijven bij God, geeft verder te kennen een nalaten om een andere keuze te doen. Terwijl de ziel in deze toestand is, hebbende geen bewijzen voor haar eigen bijzonder aandeel in de vergeving, zullen zich vele liefhebbers voordoen om haar van de Heere af te lokken. Inzonderheid zullen de eigengerechtigheid en de zonde daarin zeer aanhoudend zijn. De eerste zal zich als uitnemend nuttig aanbieden, om de ziel in haar toestand enige hulp, bijstand en ondersteuning te geven. Samuël komt toch niet, zei Saul, en de Filistijnen bezetten mij, wat zal ik doen? Ik zal tegen de wet brandoffer offeren. Zo is het ook hier in dit geval: de belofte komt niet tot de ziel tot haar bijzondere hulp; zij heeft geen bewijs van bijzonder aandeel aan de vergeving, dus wordt het gemoed besprongen, de verzoeking valt aan, en zegt, zoek u zelf te redden, en stel u in iets van u zelf gerust. Dit is een afhoereren van God. Tot dit einde vermomt de eigengerechtigheid zich op verschillende wijze, zoals de huisvrouw van Jerobeam, toen zij naar de profeet ging. Soms vertoont zij zich als plicht, dan weer als blijken en kenmerken van genade, maar haar oogmerk is om het geloof en het vertrouwen van de ziel op haar te doen vestigen. Maar wanneer de ziel waarlijk een ontdekking van de vergeving ontvangen heeft, zo zal zij aan al die aanzoeken geen gehoor geven. Neen, zegt ze, ik zie zulk een schoonheid, voortreffelijkheid, beminnelijkheid en gepastheid naar mijn nood en toestand, in de vergeving die bij

God is, dat ik voornemens ben dit al mijn dagen vast te houden, en naar het Evangelie te begeren en te verwachten; hier is mijn keuze onveranderlijk in. Dit voornemen verheerlijkt de genade Gods. Wanneer de ziel zonder een overredend bewijs van aandeel in de genade Gods, dit verheft en waardeert, boven hetgeen dat zich met zoveel redenen en voorgevingen aanbiedt tot haar tegenwoordige hulp en ondersteuning, dan wordt God daardoor verheerlijkt, Christus verhoogd en het geestelijk leven van de ziel in zekerheid gesteld.

Deze ontdekking van vergeving bij God, met de uitwerkselen daarvan tevoren gemeld, zal teweeg brengen een vast voornemen om op God te wachten, om vrede en vertroosting op zijn eigen tijd en wijze. Wie gelooft, die zal niet haasten, Jes. 28 : 16. Niet haasten? Waartoe? Naar de genieting van de geloofde zaak. Haasten geeft voorbarigheid en onlijdzaamheid te kennen: hiervan is de ziel, die deze ontdekking ontvangen heeft, bevrijd, willende Gods bepaalde tijd, van vrede en vertroosting, afwachten. De Heere, sprekende van de vervulling Zijner beloften, zegt: *Ik, de Heere, zal zulks te zijner tijd snellijk doen komen*, Jes. 60 22. Indien God nu de belofte snellijk wil doen komen, mogen wij ons dan daartoe niet haasten? Neen, zegt Hij: Ik zal ze snellijk doen komen, maar, te zijner tijd. Alle tegenstand en verhindering ten spijt, zal het verhaast worden, en snellijk komen ter bestemder tijd. En hierop moet en wil de ziel ook wachten. Zoals Jakob, wanneer hij de schoonheid van Rachel had gezien en haar beminde, gewillig was zeven jaren te wachten om haar tot vrouw te krijgen, geen tijd te lang, noch arbeid te zwaar achtte, om haar te mogen genieten: zo is het ook hier met de ziel gesteld. Wanneer een ontdekking ontvangen is van de schoonheid en voortreffelijkheid van de vergeving, zoals die bij God is, in Zijn genadig hart, in Zijn eeuwig voornemen, in het bloed van Christus, en in de belofte des Evangelies, neemt zij zich voor stil en lijdzaam te wachten tot de tijd, waarin het Gode behagen zal haar persoonlijk aandeel daaraan op te klaren. Ja, een enkele ondervindelijke omhelzing daarvan, al was het in de ure des doods, is het wachten en de gehoorzaamheid van iemands gehele leeftijd ten volle waard.

Dit nu verklaart de Psalmist het uitwensel te zijn geweest, dat in zijn hart voortgebracht was; want op deze ontdekking van vergeving bij God, nam hij zich voor om op Hem te wachten, en wekte ook de anderen op om zulks te doen.

Ontdekking van vergeving, bereidt de ziel om deze te ontvangen.

Deze ontdekking bereidt de ziel, om die vertroosting en verlossing uit haar verlegenheden te ontvangen, door een bewijs van haar bijzonder aandeel aan de vergeving, daar zij op wacht; want, dit doet de mens daarnaar uitzien en vernemen; de ziel handelt als een koopman die een grote rijkdom en schat heeft in een ver gelegen land, die hij tracht te behouden en over te brengen naar zijn huis. Indien dit gelukt, dan is hij wel vergenoegd, zo niet, dan is hij een bedorven man. Het doet hem gedurig naar tijding vernemen of zijn goederen in dat land veilig en behouden zijn, zoals Salomo spreekt in Spr. 25 25: *Een goede tijding, in dit geval, uit een ver land, is als koud water op een vermoeide ziel, vol van verkwikking*. Ofschoon de schat nog niet volstrekt in zijn bezit is, zo is hij evenwel blij, dat die aldaar veilig en behouden is. Zo is het ook met de ziel; die rijkdom die zij zozeer waardeert, is naar haar bevassing, in een ver gelegen land, Jes. 33 : 17: *Uw ogen zullen een ver gelegen land zien*. Zij is blijde te horen, dat die schat veilig is; dat de vergeving gepredikt en de belofte verhandeld wordt. Maar de koopman rust hier niet, maar verneemt met grote bezorgdheid naar de schepen die hem zijn schat moeten overbrengen, inzonderheid wanneer

deze al verladen is. Hierom worden zulke schepen jachtschepen of schepen van begeerte genoemd, Joh. 9 : 26. Hij is grotelijks begerig naar de spoedige overkomst in de gewenste haven. Gedurig zal hij acht geven op wind en weder; op alle de gelegenheden en ongelegenheden, op het gevaar van de reis, en men beschuldige hem daarin niet, want alles hangt er voor hem vanaf. Op dezelfde wijze handelt de ziel; zij luistert en verneemt naar al de wegen en middelen langs welke deze vergeving tot haar in het bijzonder thuis gebracht kan worden; zij vreest voor de zonden en de verzoeking, en is blij wanneer zij een frisse koelte verneemt van de Geest der genade, hopende dat deze haar retour zal overbrengen uit het land der belofte. Dit bereidt het hart voor op een geestelijk gevoel daarvan, wanneer dit geopenbaard wordt.

Deze ontdekking bereidt de ziel, door haar de begeerde genade en barmhartigheid behoorlijk te doen waarderen. De koopman in het Evangelie was niet bereid om de parel op te sporen, totdat die hem ontdekt was van grote waarde te zijn; toen wist hij die te kopen en te bewaren. De ziel ook, door de oefening des geloofs op deze ontdekking van de vergeving, bevindende dat de parel waarlijk zeer kostelijk en dierbaar is, wordt daardoor opgewekt om deze te mogen bezitten, en om die behoorlijk te waarderen. "O, hoe uitnemend, hoe dierbaar," zegt zulk een ziel, „is deze vergeving die bij God is! Zalig, ja welgelukzalig voor eeuwig, zijn dezulken die daar deelgenoten van zijn! O, wat een leven van blijdschap, rust, vrede en vertroosting genieten zij! Had ik dat bewijs van aandeel daaraan, hetwelk zij hebben, en die geestelijke vertroosting daaruit voortkomende, hoe zou ik de wereld en al de verzoeken des satans, verachten en mij in iedere toestand in de Heere verblijden!” En deze waardering van de genade, bereidt en schikt de ziel ook, op een uitnemende wijze, om daarin een gezegend gevoelen te ontvangen, zodat God er door verheerlijkt wordt.

De ziel wordt daardoor bereid, dat zij een recht verstand krijgt van de vergeving, van de natuur, oorzaken en gevolgen daarvan. In het eerst komt een mens niet verder, dan naar bevrijding van straf uit te zien. Wat zal ik doen om zalig te worden? Dat is het hoogste dat hij bedoelt; wie zal mij verlossen, hoe zal ik ontkomen? Hij zoekt bevrijding, door welke weg ook; hetzij door de Wet, of door het Evangelie, het is hem al om het even, als hij maar ontkomen mag. Maar op deze ontdekking van vergeving, daar wij van spreken, door een gelovig aankleven aan God, ziet een mens duidelijk de natuur daarvan, n.l. dat deze zo uitnemend is en overwaardig begeerd te worden om zichzelf wil. 't Is waar, wanneer een ziel beroerd en onder bekommring over haar zonden wordt gebracht, dan weet zij niet wel wat zij hebben wil: zij bevindt zich in een ongemakkelijkheid en onrust, daar zij gaarne van bevrijd was; een vrees voor enig kwaad, dat zij vermijden wil. Maar nu kan de ziel zeggen wat zij begeert, wat zij bedoelt, zowel als waar ze van bevrijd wil zijn. Zij had gaarne aandeel aan de eeuwige liefde en dat het genadig hart van God tot haar gekeerd mocht zijn; zij had gaarne een gevoelen van het eeuwig voornemen van Zijn wil in haar hart uitgestort, en een bijzonder deel in het dierbaar bloed van de Zoon Gods, waardoor verzoening voor haar gedaan is; en dat alle deze dingen aan haar geweten getuigd mochten worden, door een woord der belofte, gemengd met het geloof. Om deze dingen uit te werken, is de Heere Jezus gekomen, en in deze weg alleen, en in geen andere, wil zij behouden worden. Zij ziet in de vergeving een heerlijkheid van wijsheid, liefde en genade, en zulk een verhoging van de liefde van Christus in al Zijn ambten en in Zijn gehele onderneming, inzonderheid in Zijn dood, in Zijn offerande en bloedstorting, waardoor Hij de verzoening voor ons teweeggebracht heeft, dat zij uitnemend zeer naar het deelgenootschap daaraan verlangt.

Al deze dingen in haar bijzondere trappen, zal deze ontdekking van vergeving bij

God, zonder bewijs van een bijzonder aandeel daaraan, voortbrengen. En deze zullen het geestelijk leven van de ziel zeker onderhouden, en haar volstandig bewaren in zulk een gehoorzaamheid, die bij God in Christus aangenaam zal zijn. Dezulken, waar deze dingen bij gevonden worden, mogen duisternis, droefenis, benauwdheden en stormen ontmoeten, maar hun eeuwige staat is in het Verbond der genade verzekerd; hun zielen zijn opgebonden in het bundelke der levenden.

Uit al het voorgenoemde zullen wij enige besluiten trekken, rakende de rechte bevatting van het geloof. En wel:

IJdele voorgevingen van het geloof ontdekt.

Deze werkingen, die wij toeschrijven aan het geloof, dat er bij God vergeving is; en die altijd door hetzelfde voortgebracht worden, maken het openbaar dat de meesten die voorgeven te geloven, dat er bij God vergeving is, zulks waarlijk niet altijd doen. Ofschoon ik dit in het vervolg nader zal bewijzen, zo kan ik het hier niet geheel voorbijgaan. Ik zal dan de zodanigen, die zo voorbarig in de belijdenis zijn van dit geloof, dat zij het bijna onmogelijk achten, dat het niemand geloven zou, alleen maar vragen, wat uitwerkselen het in hen heeft voortgebracht. En of zij daardoor in staat gesteld zijn geworden, ter volbrenging van de plichten tevoren gemeld? Ik vrees dat de zaken bij velen, ter oorzaak van hun voorgewend geloof, geheel anders zijn. Zij hebben daardoor meerdere liefde tot de zonde, maar in het minst niet tot God; want zich verbeeldende dat enige onvruchtbare woorden het verschil of de twist over hun zonden eindigen zullen, krijgen zij ongevoelige en geringe gedachten van de zonden en van God beide. Dit gevoelen is niet uit Hem die ons roept. Arme zielen! uw geloof is het grote werktuig van de satan tot uw verderf; de hoogste versmading van God en Christus, alsook van de vergeving, daar gij u aan schuldig maken kunt, en een middel om u gerust te doen neerstorten in de hel. Gelijk niemand zalig wordt dan door het geloof, zo zoudt U, ware het niet om uw geloof, mogelijk zalig worden. Indien iemands goud bevonden wordt vals te zijn, zijn kleinodiën geschilderd glas en zijn zilver lood, dan zal hij bevonden worden niet alleen arm te zijn, en het voorrecht van rijk te zijn ontbreken: maar zijn armoede zal door zijn teleurstelling en ontsteltenis, vreselijk verzaard worden. Indien iemands geloof, dat kostelijker moest zijn dan goud, bevonden wordt verrot en bedorven te wezen; indien zijn licht duisternis is, hoe slecht is dan dat geloof, hoe groot die duisternis? Het is blijkbaar, dat het geloof van velen in deze zaak, zodanig zal bevonden worden.

2. Het werk waar wij over handelen, is het opstaan van een door de zonde verstrikte ziel uit haar diepten, en wat wij daarvan gezegd hebben is, dat het haar de eerste ondersteuning en hulp geeft. Wanneer mensen in benauwdheid zijn, dan zien zij gewoonlijk uit naar vertroosting. Wat bedoelen zij daarmee? Dat zij verzekering mogen krijgen dat hun zonden vergeven zijn, en dus bevrijding van hun tegenwoordige beangstheid. Wat is hier de uitkomst van? Sommigen blijven al hun dagen klagen en bekomen nooit enige rust of vrede; zo ver zijn ze af van vertroosting en blijdschap. En anderen wordt geheel de moed benomen, om een verdere voortgang te vinden in de wegen van God. Wat is hier de reden van? Zij willen gaarne het gebouw voltooiën, waarvan zij de grond of het fundament nog niet gelegd hebben. Zij hebben nog niet recht geloofd, dat er vergeving bij God is, en zij willen terstond verzekering hebben in zichzelf.

Zulk een gemoedsgestalte is bij God niet aangenaam; want, zo een is zichzelf zoekende. Het grote oogmerk van het geloof is, Gode eer te geven, Rom. 4 : 20. Het einde waarom God de misdaden vergeeft, is tot prijs der heerlijkheid Zijner genade,

Ef. 1 : 6. Wanneer een mens in deze gestalte vrede bij zichzelf wil hebben, dan zal hij omtrent de eer van God maar weinig bezorgd zijn. Hij roept als Rachel, geef mij kinderen of ik sterf, geef mij vrede of ik verga. Dat God verheerlijkt en de vergeving dierbaar geschat wordt, komt in de tweede plaats, of anders in 't geheel niet in aanmerking. Deze zelfzoekende ernst, om zo maar terstond, als het ware, onze hand te steken in Christus' zijde, is een zaak die God aan velen wel wil vergeven, maar in niemand goedkeuren.

Deze mensen gedragen zich aldus, omdat zij niet willen wachten. Zij hebben geen zin om met de tollenaar, voor een tijd van verre te staan. Het behaagt hen niet hun zielen te onderwerpen, en laag neder te bukken voor Gods voeten, om Hem de eer te geven voor Zijn goedheid, barmhartigheid, wijsheid en liefde, om met hen en hun belangen te handelen naar Zijn welgevallen. Dit wachten bevat in zich de gehele onderwerping van de ziel aan God, met een volkomene overreding dat het recht en billijk is, dat wij, met al wat wij begeren en bedoelen, van Gods soevereine genade zullen afhangen. Daarmee geeft men Gode de eer; het is een plicht die de onlijdzaamheid van die arme zielen hen niet toelaat te volbrengen.

Dit ontstaat uit zwakheid. In iedere toestand is het de zwakheid, welke de mensen onrustig en moede maakt. Een staat van aanleving aan God, is een zo veilige toestand, als een staat van verzekering, alleen dat daar meer strijd en worsteling aan verbonden is. Het is dan niet de vrees voor de uitkomst, maar de zwakheid in, en vermoeidheid van de strijd, die de mensen angstig en bezorgd maken, omtrent een verlossing uit hun staat, vóórdat zij er nauwelijks in getreden zijn.

Laat derhalve een door de zonde verstrikte ziel, zich deze weg en orde van het Evangelie, die wij hier voor houden, altijd te binnen brengen. Laat haar eerst geloof oefenen omtrent de vergeving bij God en wanneer zij hierin bevestigd is, dan zal ze een grond hebben waarop zij vast kan staan, om die op zichzelf toe te passen. Brengt dit grondbeginsel op evangelische bewijzen tot een goede uitslag, en zoekt de tegenwerpingen die er tegen opkomen, beantwoord te krijgen, dan kunt u veilig voortgaan. Door te geloven, behaalt de ziel een overwinning op het wingewest van de satan. Handelt dan als degenen die des vijands land intrekken, bezorgt al de doorgangen en versterkt al gaandeweg de vestingen, opdat u in uw voortgang niet zult afgesneden worden. Weest niet als een schip op zee dat voortzeilt, en geen meester meer is van het water daar het doorgedaan is, zo weinig als van dat, daar het nog door heen moet. Want zo is het gesteld met een ziel, die zich niet vestigt op deze grondbeginselen; zij poogt wel voort te gaan, maar de grond zinkt en kruimelt onder haar voeten weg, en zo verslijt zij al haar dagen in onzekerheden. Werd dit grondbeginsel maar eens recht en wel in der mensen zielen gelegd, en tegen alle aanvallen verzekerd, dan zouden zij, ofschoon mogelijk niet met zoveel spoed, nochtans met meer veiligheid voortgaan. Sommigen geven voor, terstond gekomen te zijn tot een volle verzekering, maar ik vrees, dat het bij de meesten niet anders is dan een sterke inbeelding. 't Is te vergeefs te willen vliegen, als men nog niet gaan kan; te arbeiden om verzekering te hebben in zichzelf, als men nog nooit geloofd heeft dat er vergeving bij God is. Om in staat gesteld te worden, deze overreding vast te stellen tegen alle tegenstand, zal ik ontwijfelbare bewijzen bijbrengen van deze evangeliewaarheid, waar een ziel veilig op bouwen en rusten kan: en deze behelzen de bevestiging van de voorstellen, tevoren opgegeven.

Bewijzen van vergeving bij God.

1. De zaken die van God gesproken of van Hem te kennen zijn, zijn van twee soorten: Natuurlijke en noodzakelijke; Zijn wezenlijke eigenschappen of de eigenschappen van

Zijn natuur, Zijn goedheid, heiligheid, rechtvaardigheid, almachtigheid, eeuwigheid en dergelijke. Deze worden genoemd, Rom. 1 : 19: *Hetgeen dat van God kennelijk is.* Er zijn twee wegen, die de apostel aldaar verklaart, langs welke God gekend kan worden.

Ten eerste door het ingeschapen licht der natuur, vs. 19, het is in hen openbaar, in hun eigen hart; het wordt hun door de gemene bevattingen en vermoedens die zij door het natuurlicht van God hebben, geleerd. Hiervandaan weten alle mensen, dat God is, dat Hij eeuwig, oneindig machtig, goed, rechtvaardig, heilig, enz. is. Zij hebben, om deze dingen te weten, geen bijzondere openbaring nodig. 't Is waar, zullen zij die zaligmakend kennen, dan hebben zij zulk een openbaring nodig; hierom is het dat zij, die deze dingen uit de natuur weten, deze ook door openbaring geloven: *Want die tot God komt, moet geloven, dat Hij is, en een Beloner is dergenen, die Hem zoeken,* Hebr. 11 : 6. Ofschoon de mensen uit het licht der natuur God kennen, nochtans kunnen zij door die kennis niet tot Hem komen.

Ten tweede: Deze wezenlijke eigenschappen van Gods natuur, worden ook geopenbaard door Zijn werken. Dit leert ons de apostel in dezelfde plaats, vs. 20: Want Zijn onzienlijke dingen worden, van de schepping der wereld aan, uit de schepselen verstaan en doorzien, beide Zijn eeuwige kracht en Goddelijkheid. Zie ook Ps. 19 : 24. Dit is de eerste soort der dingen, die van God gekend kunnen worden.

Dan zijn er de vrije daden van Zijn wil en macht, of Zijn vrije, eeuwige voornemens, met de tijdelijke bedelingen daaruit voortvloeiende. Van dit soort is de vergeving, daar wij onderzoek naar doen. Dit is geen eigenschap van Gods natuur, maar een daad van Zijn wil, en een werk van Zijn genade. Ofschoon die haar oorsprong heeft uit de oneindige goedheid van Zijn natuur, zo wordt deze echter niet geoefend, dan door een volstrekt vrije en soevereine daad van Zijn wil. Van dit soort nu, kan men van God of van hetgeen dat bij Hem is, langs geen wegen kennis bekomen, dan alleen door een bijzondere openbaring, want:

Er is in het hart van de mens, geen aangeboren kundigheid der daden van Gods wil, welke de eerste weg is langs welke wij iets van God leren kennen. De vergeving wordt niet door het licht der natuur geopenbaard. Vlees en bloed, hetwelk de natuur is, maken dezelve niet bekend. Daardoor heeft nooit iemand God gezien, Joh. 1 : 18, dat is, als een God van genade en vergeving, gelijk de Zoon Hem verklaart. Adam had, naar de bepaalde vatbaarheid van een schepsel, een gemeenzame en volmaakte kennis van de eigenschappen en voortreffelijkheden van Gods natuur. Deze kennis was in zijn hart ingeplant, als onvermijdelijk noodzakelijk tot die natuurlijke Godsdienst, welke hij volgens de Wet van zijn schepping te volbrengen had: Maar het blijkt dat, toen hij gezondigd had, hij niet de minste bevatting had, dat er bij God vergeving was. Zulk een gedachte, zou een grond gelegd hebben tot een verdere handel met God over zijn toestand. Maar hij had geen andere toeleeg, dan te vlieden, en zich te verbergen, Gen. 3 : 10, verklarende zo, dat hij van alle vergevende genade ten enenmale onkundig was. Zodanige en geen andere, zijn al de eerste of zuivere natuurlijke bevattingen van zondaren; namelijk, dat het Gods recht is, dat de zonde met de dood gestraft wordt, Rom. 1 : 32. 't Is waar, deze bevattingen worden in velen gesmoord, door geruchten en overleveringen, dat het anders zijn kan; maar die alle zijn wel ver van die ontdekking van vergeving, daar wij onderzoek naar doen.

De beschouwing van de werken van Gods schepping, kunnen een mens niet brengen tot de kennis, dat er bij God vergeving is. De apostel zegt ons, Rom. 1 : 20, wat Gods

werken van Hem openbaren, namelijk, Zijn eeuwige kracht en Goddelijkheid, of de wezenlijke eigenschappen van Zijn natuur; maar meer niet. Niets van het voornemen Zijner genade, noch enige van de vrije daden van Zijn wil, waaronder ook de vergeving behoort. Behalve dat God alle dingen in zulk een staat van rechtheid gemaakt heeft, Pred. 7 : 29, dat het onmogelijk was, dat zij enig opzicht gehad zouden hebben op de zonde, welke het verderf is van die allen, noch op de vergeving daarvan, en de herstelling die ze niet nodig hadden. Daar was in de wereld geen zulk een zaak als de zonde, ook werd deze niet ondersteund te zullen worden, toen alle dingen uit niet geschapen werden, hoe kon dan iets (in de natuur) de vergeving daarvan openbaren. Deze ontdekking kan ook niet geschieden door de werken van Gods Voorzienigheid. 't Is waar, God heeft in alle eeuwen, van de grondlegging der wereld af, van Zichzelf en van Zijn goedheid getuigenis gegeven in de werken van Zijn voorzienigheid. Zie Hand. 14 : 15—17: *Wij verkondigen ulieden, dat gij u zoudt van deze ijdele dingen bekeren tot de levende God, die gemaakt heeft de hemel, en de aarde, en de zee, en al hetgeen in dezelve is. Welke in de verledene tijden al de heidenen heeft laten wandelen in hun wegen. Hoewel Hij nochtans Zichzelf niet onbetuigd gelaten heeft, goeddoende van de hemel, ons regen en vruchtbare tijden gevende, vervullende onze harten met spijs en vrolijkheid.* Hij heeft Zich zelf niet onbetuigd gelaten; te weten, in de werken van Zijn Voorzienigheid, welke aldaar worden opgeteld. Daarin getuigde Hij van zichzelf, dat Hij is, dat Hij goed is, goeddoet en de wereld regeert; zodat zij, welke Zijn werken, noch de vruchten Zijner goedheid daar zij op leefden, niet in acht nemende, zich keerden tot de ijdele dingen (gelijk de apostel aldaar de afgoden der heidenen. noemt), ten enenmale onverschoonlijk waren. Maar deze dingen ontdekten evenwel geen vergeving; want God liet hen desnietteenstaande wandelen in hun wegen, hun onwetendheid overgezien hebbende. Zo ook Hand. 17 : 23—27: Deze dan, dien gij niet kennende dient, verkondig ik ulieden. De God, die de wereld gemaakt heeft en alles wat daarin is, deze, zijnde een Heere des hemels en der aarde, woont niet in tempelen met handen gemaakt; en wordt ook van mensenheden niet gediend, als iets behoevende, zo Hij zelf allen het leven, en de adem, en alle dingen geeft. En heeft uit één bloed het ganse geslacht der mensen gemaakt, om op de gehele aardbodem te wonen (zinspelende hier in het voorbijgaan op hetgeen men leest, Gen. 11 : 8: Zo verstrooide hen de Heere vandaar over de ganse aarde); bescheiden hebbende de tijden tevoren verordend, en de bepalingen van hun woning; opdat zij de Heere zouden zoeken, of zij Hem immers tasten en vinden mochten; hoewel Hij niet verre is van een iegelijk van ons. De apostel bewijst hier met reden, genomen van Gods werken, beide van de schepping en de voorzienigheid, het wezen en de eigenschappen van God. Ja, hij toont hun met wie hij te doen had, dat God door Zijn werken bedoelde zichzelf zover aan hen bekend te maken, als de ware en levende God, de Schepper en Regeerder van alles; dat het hen tot een naarstiger onderzoek naar Hem moest gebracht hebben, en zij op Hem niet alleen moesten gezien hebben als de onbekende God, die maar alleen in waarheid kon bekend worden; zijnde al hun afgoden slechts niet en ijdelheid. Maar van de ontdekking der vergeving bij God, door dit middel, spreekt hij niet; ja, hij toont integendeel klaar dat die daardoor niet geschiedt; want de roeping tot een zaligmakende bekering, geschiedt door de openbaring van vergeving bij God. Maar God heeft door deze werken van Zijn voorzienigheid, de heidenen niet geroepen tot een zaligmakende bekering; neen, Hij heeft hen laten wandelen in hun wegen, hoofdstuk 14 : 16, en de tijden hunner onwetendheid overgezien, maar nu, dat is, door het woord des Evangelies, verkondigt Hij alle mensen alom, dat zij zich bekeren, hoofdstuk 17 : 30.

Vergeving niet geopenbaard door Gods voorzienigheid, omtrent de eerste zonde.

Naardien er een aanmerkelijke daad van Gods voorzienigheid gegaan was omtrent de zonde, toen de mens eerst in de strikken daarvan viel, zo was die zo ver daarvan af van vergeving in God te openbaren, dat deze veeleer, op een gestrenge wijze, het tegendeel te kennen gaf. Dit was Gods handelwijs met de gevallen engelen. De engelen waren de eerste zondaren en God handelde eerst met hen over de zonde. Hoe Hij nu met hen gehandeld heeft, verhaalt ons de Heilige Geest, 2 Petrus 2 : 4: Hij heeft de zondigende engelen niet gespaard. Hij heeft ze niet gespaard; het is hetzelfde woord dat Hij gebruikt, daar Hij spreekt van al onze ongerechtigheden op Christus te leggen of te doen aanlopen, om de straf daarvan te dragen, Rom. 8 : 32: Hij heeft Hem niet gespaard; dat is, Hij legde op Hem de volle straf, die de zonde, volgens de bedreiging en de vloek der Wet, verdiend had. Zo heeft Hij met de engelen, die gezondigd hebben, gehandeld; Hij heeft ze niet gespaard, maar hen de straf, door de zonde verdiend, opgelegd, hen tot het oordeel des groten dags met eeuwige banden onder de duisternis bewaard, Judas vs. 6. Tot hier toe bewaarde God dan alle gedachten van vergeving, in Zijn eigen, eeuwige boezem. Daar werd niet de minste straal van aan de wereld ontdekt. Dit was in het eerst geen klein nadeel tegen alle gedachten van vergeving. De wereld is geschapen, de zonde wordt bedreven door het heerlijkste gedeelte van de schepping, wiens herstelling door de vergeving meer aangenaam mocht schijnen, maar daar wordt niet het minste blijk van ontdekt. Dit was in God verborgen van alle eeuwen, Ef. 3.9.

God gaf de mens onmiddellijk op zijn schepping, een Wet van gehoorzaamheid. Het wezenlijke dáárvan, was hem door en in zijn schepping ingeplant. Deze Wet werd ondersteund door de mens te kunnen worden overtreden. De eigenlijke natuur ener Wet, aan vrijwillig werkende schepselen voorgeschreven, met bedreigingen en beloften gepaard gaande, vordert deze onderstelling. Aan deze Wet nu was niet vast gemaakt, noch ging er mee gepaard, om de minste openbaring van vergeving te verkrijgen, indien ze overtreden werd. Deze Wet vinden wij in Gen. 2 : 17: *Ten dage, als gij daarvan eet, zult gij de dood sterven*, of, stervende zult u sterven, of over u zelf zeker brengen de schuld des doods, beide van de tijdelijke en eeuwige dood. Daar laat God de zondaar onder de macht van die bedreiging. Van de vergevende genade wordt niet de minste bekendmaking gedaan. En tot op de huidige dag weet de Wet, die toen de gehele regel des levens en van aanneming bij God was, daar in het geheel niets van. *Stervende zult u sterven, o, zondaar!* is de stipte en eindelijke stem van dit woord.

Uit deze voorafgaande aanmerkingen, gevoegd bij hetgeen tevoren gezegd is, zullen wij, als een voorbereiding tot de volgende redenering met enige dingen besluiten. Allereerst, dat het een grote en zeldzame zaak is voor een zondige ziel, om te ontdekken dat er bij God vergeving is. Dit is een zaak, waartegen het geweten, de Wet en de aangeboren begrippen in des menschen hart omtrent Gods heiligheid en straffende rechtvaardigheid, lijnrecht strijden. Een zaak waarvan wij geen natuurlijk vermoeden, noch gemene kenzaden in ons hart hebben. Een zaak die door geen werken van God, hetzij van de schepping of van de voorzienigheid, geopenbaard wordt, en die door het grote voorbeeld van Gods handelwijs met de engelen die gezondigd hebben, zeer diep, verwonderlijk en verborgen gemaakt wordt. Mensen, die maar geringe gedachten hebben van God, van zichzelf, van de zonde, van de gehoorzaamheid, van het toekomstig oordeel, van de eeuwigheid, en die zich voeden met de as van geruchten, horen zeggen en overleveringen, mogen dit aannemen, zoals zij ook doen, als een gemene en erkende waarheid, die gemakkelijk te geloven is, en zakelijk van niemand ontkend wordt. Maar overtuigde zondaren, die deze dingen voor de eeuwigheid beproeven, hebben geheel andere gedachten van deze dingen. En ofschoon een

iegelijk dit voorgeeft te geloven, wij hebben desnietteenstaande grote reden om uit te roepen: *Heere! wie heeft onze prediking geloofd? en aan wie is de arm des Heeren geopenbaard?*

Dat de ontdekking van vergeving bij God, een zaak zijnde van zo grote moeilijkheid, zeer dierbaar en uitnemend is, als zijnde de grond van al onze gemeenschap met God in dezen en van alle onbedriegelijke verwachting van onze genieting van Hem in de toekomstige wereld. Het is een zuivere evangelische waarheid, waarvan elders niet de minste schaduw, voetstap of bekendmaking te vinden is. De gehele schepping bevat daarvan zelfs geen duistere vertoning in zich, zodat het een dringende plicht is, met de profeten van ouds, deze zaligheid te ondergraven en daarnaar onderzoek te doen; te overwegen welke zekere bewijzen het geloof daarvan heeft, die ons niet zullen noch kunnen begeven. In deze zaak onachtzaam en oppervlakkig te zijn, en het op het onzekere aan te laten komen, is een bewijs van een verrot hart. Wie in het onderzoek van de openbaring van deze zaak niet ernstig is, is ook niet ernstig in iets daar God of zijn eigen ziel belang in heeft. De H. Geest kent de gesteldheid van onze harten, hoe traag wij zijn om deze gezegende waarheid op een zaligmakende wijze aan te nemen; en daarom heeft Hij ons deze bevestigd met zeer gewichtige aanmerkingen, zoals wij vinden in Hebr. 6 : 17, 18: Waarin God, willende de erfgenamen der belofte overvloediger bewijzen de onveranderlijkheid van Zijn raad, met een eed daar tussen is gekomen; opdat wij, door twee onveranderlijke dingen; in welke het onmogelijk is dat God liege, een sterke vertroosting zouden hebben. Het is van de vergeving der zonden, daar de apostel van handelt, zoals wij tevoren bewezen hebben. Om hier nu bewijs van te geven, en om het geloven daarvan in ons te verwekken, verbindt hij eerst een eigenschap van Gods natuur in deze zaak. Hij, met wie wij te handelen hebben, is naar Tit. 1 : 2: God, die niet liegen kan, die niet kan bedriegen noch bedrogen worden. Het is onmogelijk dat het met Hem zo zou zijn. Zoals dit zich nu in het algemeen uitstrekt tot al Zijn woorden en werken, zo is er in deze zaak, waarvan Hij handelt, een bijzondere onveranderlijkheid Zijns raads. De mensen mogen denken, ofschoon er gesproken wordt van vergeving, dat het evenwel mogelijk anders zijn kan: neen, zegt de apostel, God heeft het gesproken, en het is onmogelijk dat Hij liegen zou. Ja, maar kan Hij door de menigvuldige tergingen van zondaren niet van gedachten veranderen? Neen, zegt de apostel, er is een bijzondere onveranderlijkheid in Zijn raad omtrent de uitvoering van deze zaak, daar kan geen verandering in komen. Maar hoe blijkt het dat dit waarlijk de raad van Zijn wil is? Daaruit, zegt de apostel, dat Hij het verklaard heeft in Zijn Woord, voorgedragen bij wijze van een belofte, die in haar eigen natuur geschikt is om een verwachting te verwekken in degenen aan wie zij voorgesteld wordt, zo ook een nauwkeurige getrouwheid vereist in de uitvoering en de volbrenging daarvan, waaraan God van Zijn zijde zeker beantwoorden zal. Maar dit is nog niet alles, maar opdat er in deze zaak geen plaats voor enige kibbelachtige tegenwerpingen zou overblijven, zo is Hij met een eed daar tussen gekomen. Dus zien wij deze waarheid afgeleid uit de waarachtigheid van Gods natuur, zijnde een van Zijn wezenlijke voortreffelijkheden, bevestigd in het onveranderlijk voornemen van Zijn wil, voorgesteld in een woord van belofte en; om alle uitvluchten, weg te nemen en alle tegenspraak daaromtrent een einde te doen hebben, door tussenkomst van Gods eed bekrachtigd, zwerende bij Hem zelf dat het zo zijn zal. Dit heb ik alleen gemeld om aan te tonen, welk gewicht de Heilige Geest legt op de verkondiging van deze grote waarheid, en hoezeer het derhalve ons belang is dit naarstig te onderzoeken, alsook naar de gronden en bewijzen, die daarvan gegeven kunnen worden. Dit zijn onder andere de navolgende:

Vergeving ontdekt in de eerste belofte.

1. De eerste ontdekking van vergeving bij God (die ik tot het bewijs daarvan bijbreng), werd gedaan in Zijn eerste handelwijs met onze voorouders, na hun schandelijke zonde en afval. Opdat het nu blijke dat dit een bewijs is, dat een grote kracht van overtuiging in zich heeft en zodanig is, dat het geloof daar veilig op rusten en er zich mee verenigen kan, zo laat ons deze navolgende aanmerkingen overwegen.

De eerste zonde in de wereld is, om vele redenen, de grootste zonde die ooit in de wereld was. Zij is de zonde, als het ware, van de menselijke natuur, waarin een samenzwering was van alle ondeelbare personen, *omnes eramus unus file homo*; in die éne mens, of die éne zonde, hebben wij allen gezondigd, Rom. 5 : 12. Zij heeft God, ten aanzien van de zedelijke gehoorzaamheid, niet één onderdaan op aarde gelaten, noch ook de minste grond dat er tot in eeuwigheid één zijn zou. Toen de engelen zondigden, viel het gehele geslacht der engelen niet in overtreding; maar duizendmaal duizenden, ja tien duizendmaal tien duizenden bleven in hun gehoorzaamheid aan God, Dan. 7 : 10. Maar hier zijn allen, en ieder ondeelbaar persoon van het menselijk geslacht (Hij alleen uitgezonderd, die toen in Adam niet was), in dezelfde misdaad en schuld gevallen. Behalve dat dit een verstoring bracht in Gods regering en over de ganse schepping. God had alle dingen in getal, gewicht en mate, in de juiste orde en schoonheid gemaakt, verklarende van Zijn gehele werk, dat het zeer schoon en goed was, Gen. 1 : 31. Veel van deze schoonheid lag in de ondergeschiktheid van de ene zaak aan de andere, en van alles aan Hem zelf door tussenkomst van de mens, door wiens lofzegging en gehoorzaamheid het overig gedeelte van de schepping, zijnde aan hem onderworpen gemaakt, een inkomst van eer en heerlijkheid aan God moest toebrengen. Maar deze gehele orde werd door de zonde verbroken, en het ganse schepsel der ijdelheid onderworpen, Rom. 8 : 20. Om deze en dergelijke redenen kan men gemakkelijk aantonen, dat het de grootste zonde is, die ooit in de wereld was.

De mens die gezondigd had, ondertekende in zijn hart en geweten het rechtvaardig vonnis van de Wet. Hij wist wat hij verdiend had, en hij zag niet anders tegemoet dan de onmiddellijke uitvoering van het vonnis des doods over hem. Hierom bedenkt hij zich niet op verdediging, hij verwacht geen vergeving, noch wil een terechtstelling afwachten; maar vliedt en verbergt zich en zoekt een ontkoming, Gen. 8 : 10: *Ik vreesde* (zegt hij), *daarom verbergde ik mij*. Nooit zijn er woorden in de wereld geweest, en zullen er ook niet zijn tot de dag des oordeels, die meer angst en verschrikking in zich hadden. Het arme schepsel was vol van verwachting van de toorn Gods, die hij verdiend had.

God had in de zondigende engelen duidelijk verklaard, wat Zijn rechtvaardigheid vorderde, en hoe Hij met de zondige mens, zonder de minste benadeling van Zijn regering, heiligheid of goedheid, kon handelen; ziet 2 Petrus 2 : 4.

Daar was buiten God niets dat Hem in het minste kon bewegen, om de uitvoering van Zijn toorn, zelfs voor één ogenblik, op te schorten. Hij had dit ook niet gedaan met de engelen die gezondigd hadden. Alles lag nu onder vloek, toorn, wanorde en verwarring, en daar was niets dat goed, beminnelijk of begerlijk in Zijn ogen gelaten was. Zoals hetgeen dat in de eerste schepping uit niet werd voortgebracht, woest en ledig was, ledig van alle orde en schoonheid; niets was daarin om God te bewegen, om alle dingen te brengen tot die heerlijkheid, welke zij in het vervolg zouden ontvingen; het gehele ontwerp daarvan was een uitwerksel van Zijn eigen oneindige goedheid en wijsheid. Zo was het nu wederom gesteld. Er was door de

- zonde een ledigheid en ijdelheid gebracht over de gehele schepping. Er was niets dat een beweegreden kon zijn tot een genadige herstelling; maar alles verviel wederom op Zijn soevereiniteit. De zaken in deze toestand zijnde, waarin alle wegen open stonden voor de heerlijkheid van Gods rechtvaardigheid, in het straffen van de zonde, zijnde buiten Hem niets dat Zijn hand in het minst kon terug houden, omdat de gehele schepping, en inzonderheid de zondaar zelf, bevende lag in verwachting van een vreselijk oordeel. Maar wat uitspraak kwam nu van Hem voort? Dat gezegende woord, hetwelk wij vinden, Gen. 3 : 15: *Ik zal vijandschap zetten tussen u en tussen deze vrouw; — datzelve zal u de kop vermorzelen, enz.* Het is bekend, dat de gehele verborgenheid van de vergeving vervat is in dit ene woord der belofte. Ook wordt de weg, in welke die van God voorkomt, namelijk, het bloed van de Messias, Wie de verzenen vermorzeld zouden worden, daarin bekend gemaakt. Dit was de eerste ontdekking van vergeving bij God, Die werd gedaan in een woord van zuivere openbaring en zo moet het geloof dit ook aannemen. De openbaring nu van vergeving bij God, in deze ene belofte, was de grond van al de dienst, die Hem vele eeuwen lang, door zondaren toegebracht werd; want wij hebben tevoren aangetoond, dat zonder dit, geen zondaar de minste bemoediging hebben kan om tot Hem te naderen, en dit zal tot aan het einde van de wereld, als een klaar bewijs van deze waarheid, voor het geloof een vaste grond blijven om op te rusten en te bouwen. Laat een zondaar deze toestand der zaken, zoals die toen was, ernstig overwegen, en dan God beschouwen als voorkomende met een woord van pardon en vergeving, enkel uit Zijn eigen liefde, en de raad des vredes tussen Vader en Zoon, en hij zal onder zijn grootste zwarigheden moeten besluiten, dat er nog vergeving bij God is, opdat Hij gevreesd wordt. Laat nu de Wet en het geweten, de zonde en de satan hiertegen bewijs inbrengen wat zij willen, het is een genoegzame verdediging, wat ook het bijzondere geval mocht zijn, of waarmee de ziel ook een twist heeft, om die alle tot stilzwijgen te brengen.
2. God heeft deze heilige waarheid geopenbaard door Zijn instelling van offeranden. Alle offeranden die door bloedstorting geschieden, hadden betrekking op verzoening en vervolgens op vergeving. 't Is waar, zij konden uit zichzelf de zonden niet wegnemen; noch heiligen degenen, die daarmee tot God gingen, Hebr. 10 : 1; nochtans bewijzen ze onloochenbaar de wegneming van de zonden of de vergeving, door hetgeen zij betekenden en afbeelden. Ik zal daarom een weinig terug zien op de oorsprong en het oogmerk daarvan.
- De eerste oorsprong der offeranden is in de Schriftuur niet uitdrukkelijk vermeld, alleen wordt de praktijk der heiligen beschreven. Maar het is uit onfeilbare Schriftuurlijke bewijzen zeker, dat de offeranden onmiddellijk van God zijn ingesteld. Nooit heeft God toegelaten, dat de wil of wijsheid van de mens, de regel van Zijn dienst zou zijn. Dat plechtig woord, dat Hij voor dat gebod stelt, wat de regel van Zijn dienst is: Gij zult u of voor uzelf niet maken, enz., is de ziel van het gebod (en hetgeen er volgt, een verklaring en bevestiging van het gebod zelf door voorbeelden), en snijdt alle tegenwerpingen ten enenmale af, en is als een vlammend zwaard dat zich keert, om de mensen alle willekeurige naderingen tot Gods instellingen te beletten. God wil Zijn eer van de enige Wetgever te zijn, ten aanzien van de aangelegenheid Zijner gehele dienst, of enig deel daarvan, aan niemand van de kinderen der mensen afstaan.
- Ook is de tijd van de instelling niet aangetekend. Sommige papisten beweren (gelijk onder hen een geslacht van wijsgerige redetwisters gevonden wordt, door welke hun waggelende zaak ondersteund wordt), dat er offeranden in het paradijs geweest zouden zijn, al had de mens niet gezondigd. Waar nu in al hun gevoelens

ons eerste onderzoek moet zijn, wat zij met dit of dat voor hebben, gezien hun gehele godsdienst naar hun vleeselijk belang is ingericht, zo mogen wij dit inzonderheid wel doen omtrent deze vreemde stelling, die ten enenmale strijdig is tegen de eigenlijke natuur en het doel van de offeranden, namelijk, dat geofferd zou worden, waar geen zonde is. Welnu, zij trachten hieruit een algemene regel vast te stellen, te weten, dat er in geen staat of toestand enige ware Godsdienst zijn kan, zonder een offerande. Maar wat dan? vraag ik u. Wel, daarmee willen zij bewijzen, dat de gedurige offerande van de mis in de kerk noodzakelijk is, en dat er zonder offer geen ware dienst van God zijn kan. Daarmee zijn zij tot hun voordeel en gewin terstond waar zij wezen willen; want de mis is een uitputtende bron van inkomsten, die hun hoogmoed en begeerlijkheid voedsel geeft over de gehele wereld. Maar er is nog steeds in de Kerk van Christus een altaar en een offerande, die zij om dat gruwelijk verdichtselsel van hun mis, verworpen hebben; namelijk, Christus zelf, gelijk de apostel zegt in Hebr. 13 : 10. Waar nu de offeranden van beesten niet zijn konden vóór het inkomen van de zonde, zo is dit een bewijs dat deze zijn ingesteld geweest van de grondlegging der wereld af, dat is, terstond na de zonde.

Christus wordt genoemd *het Lam Gods*, Joh. 1 : 29, dat Hij geweest is in betrekking op de offeranden van de oude dag, zoals wij zien kunnen in 1 Petrus 1 : 18, 19, waarom Hij ook in de Kerk vertoond wordt als een Lam dat geslacht is, of als de kracht van al de offeranden, uitdelende aan Zijn Kerk. Nu, Hij wordt genoemd, het Lam, dat geslacht is, van de grondlegging der wereld, Openb. 13 : 8; wat niet zijn kon, ten ware er enige offerande, Zijn slachting voorbeeldende, toen geofferd was geworden; want het geeft niet alleen de kracht, maar ook de wijze van zijn Middelaarschap te kennen. Daarenboven zegt ons de apostel, dat er zonder bloedstorting geen vergeving is, Hebr. 9 : 22, dat is, God heeft, om te betonen dat alle vergeving van de grondlegging der wereld af, op het bloed van Christus betrekking had, geen belofte van vergeving gedaan, dan door en met bloed. Nu heb ik tevoren gezegd, dat Hij in de eerste belofte de vergeving geopenbaard heeft, en daarom is het bloedstorten en zijn de offeranden daarop gevolgd; en daardoor is dat Testament of verbond ook met bloed ingewijd, vs. 18. Sommigen menen, dat de beesten, van wier vellen God voor Adam en Eva rokken maakte, geofferd zijn geworden. Ook is dit geen ijdele gissing. Ja, dit schijnt een evangelische verborgenheid afgeschaduwd te hebben; dat hun naaktheid, die door de zonde hun schande geworden was (zoals de besmetting en de schande der zonde dikwijls genoemd wordt), met de vellen van hun offeranden bedekt werd; want daar is in de ware offerande iets dat daaraan beantwoordt. Ook wordt de gerechtigheid van Hem, wiens offerande de schuld onzer zonden wegneemt, onze kleding genoemd, die onze onreinheid en schande bedekt.

Na de wetgeving heeft het grootste, het edelste en plechtigste gedeelte van de dienst van God, in de offeranden bestaan. En deze wijze van dienst heeft met Gods goedkeuring in de wereld stand gehouden, ongeveer vierduizend jaren lang, dat is, van het inkomen der zonde af tot op de dood van Christus, de ware offerande, waardoor alles wat voorbeeldig was, geëindigd werd.

Deze dingen vooraf gezegd zijnde, laat ons nu overwegen wat Gods wil en oogmerk was in de instelling van deze offerdienst. Een voorbeeld, en wel van de plechtigste van de gehele soort, zal dit onderzoek oplossen. In Lev. 16 : 5 lezen we dat Aäron twee geitenbokken moest nemen ten zondoffer. Merkt nu maar alleen (terwijl ik dit in geen bijzonderheden zal uitbreiden), hoe er met de ene bok gehandeld werd, vs. 20-22. Hij

zal die levende bok toebrengen. En Aäron zal beide zijn handen op het hoofd van de levende bok leggen, en zal daarop al de ongerechtigheden der kinderen Israëls, en al hun overtredingen, naar al hun zonden, belijden; en hij zal die op het hoofd des boks leggen, en zal hem door de hand eens man, die voorhanden is, naar de woestijn uitlaten. Zo zal die bok al hun ongerechtigheden in een afgezonderd land wegdragen.

Laat ons nu eens zien het einde van deze gehele plechtigheid, en wat daardoor verklaard wordt. Waarom zou God arme zondige mensen belasten om samen te komen, een geitenbok te nemen, al hun ongerechtigheden en zonden over zijn hoofd te belijden en hem onder die belijdenis ten verderve toe te wijden? Hadden mensen dit bedacht uit zichzelf, het ware een zaak geweest van een mindere aangelegenheid; maar het was een Goddelijke instelling, tot waarneming waarvan Hij Zijn kerk verbond, op straf van Zijn hoogste ongenade. Dat er bij Hem vergeving is, was zeker een plechtige verklaring. Zou die God, die oneindig goed is, alsook oneindig waarachtig, heilig en getrouw en dus niet kan bedriegen, mensen die Hij liefhad, roepen tot de plechtige vertoning van een zaak, waarin hun hoogst en eeuwig belang gelegen was, en dan toelaten dat zij zich met as voeden? Laten mensen hier toezien dat zij God niet bespotten; want waarlijk God bespot de mens niet, totdat Hij eindelijk door hem versmaad en verworpen wordt. God heeft dus vierduizend jaren lang door offeranden verklaard, dat er bij Hem vergeving is, en daardoor Zijn volk bestuurd om een openbare vertoning daarvan te maken voor de gehele wereld. Dit is een tweede ontegenzeggelijk bewijs van de gestelde waarheid, dat mogelijk nuttig zijn kan voor zielen, die waarlijk met God in ernstige onderhandeling komen; want ofschoon de praktijk en waarneming is opgehouden, zo blijft het onderwijs dat er mee wordt bedoeld, bestaan.

3. Gods voorschrift van bekering aan zondaren, openbaart dat er bij Hem vergeving is. Ik zeg, het voorschrift van bekering is een openbaring van vergeving. Nadat de engelen gezondigd hadden, heeft God hen nooit tot bekering geroepen. Hij wilde ze niet bedriegen, maar hen laten weten wat zij van Hem te wachten hadden; Hij had voor hen geen vergeving en daarom wilde Hij geen bekering van hen vorderen. De bekering is, noch was nooit hun plicht; die wordt ook niet geëist van de verdoemden in de hel; want daar er voor hen geen vergeving is, wat zou hen kunnen bewegen tot bekering? Waarom zou zulks hun plicht zijn dat te doen? Hun eeuwige angst en benauwdheid over bedreven zonden, hebben niets van de bekering in zich. Het voorschrijven van de bekering, is derhalve een openbaring van vergeving. God zou een zondig schepsel niet roepen, om zichzelf te vernederen en zijn zonden te betreuren, indien er geen weg van herstelling of hulp was. De enige weg nu van herstelling van de schuld der zonde, is de vergeving. Zie Job 33 : 27, 28: Hij zal de mensen aanschouwen, en zeggen: Ik heb gezondigd, en het recht verkeerd, hetwelk mij niet heeft gebaat; maar God heeft mijn ziel verlost, dat zij niet voere in het verderf, zodat mijn leven het licht aanziet. In de voorgaande verzen had Elihu verschillende wegen verklaard, die God gebruikt om mensen tot de bekering te brengen. Hij deed het door dromen, vs. 15, 16; door verdrukkingen, vs. 19; door de verkondiging van het Woord, vs. 23. Maar wat bedoelt God in en door al die wegen van onderwijs en lering? Het is om de mens te doen zeggen: Ik heb gezondigd, en het recht verkeerd. Het is om hem tot bekering te brengen. Maar wat zal het dan zijn, indien Hij Zijn einde bereikt, en als de mens tot het bedoelde komt? Dan is er voor hem vergeving, zoals verklaard wordt in vs. 28. Om dit bewijs verder ten nutte te maken, zal ik door enige

aanmerkingen, deze twee dingen bevestigen.

- a. Dat het voorschrift van bekering waarlijk bewijst dat er bij God vergeving is.
- b. Dat een ieder, in wie deze bekering gewrocht is, zeker besluiten mag, dat er bij God vergeving is voor hem.

Belangende het eerste, merken wij op, dat geen bekering voor God aangenaam is, dan die op het geloof van vergeving gebouwd is. Wij vinden in de H. Schrift voor deze waarheid een wolk van getuigen. Er zijn er velen geweest die van zonden overtuigd, daarover verlegen en bedroefd waren. Die openbare belijdenis en erkentenis daarvan deden, die onder een drukkend gevoel van zonde tot God geroepen hebben om verlossing, en die nochtans geen genade, vergeving en aanneming bij God bekwamen. Wij zouden hier het geval van Kain, Farao, Saul, Achab, Judas en anderen kunnen aanhalen. Wel, wat ontbrak er dan in hun bekering, waardoor zij alles wat zij deden, gruwelijk maakten? Overweeg maar één voorbeeld voor allen. Daar wordt in Matth. 27 : 3 van Judas gezegd, dat hij berouw had; maar waarin bestond dit berouw? Hij was van zijn zonde in het algemeen overtuigd; in vs. 4, zegt hij: Ik heb gezondigd. Hij was gevoelig over de bijzondere zonde, daar hij in zijn geweten voor God van werd beschuldigd. Ik heb verraden het onschuldig bloed, zegt hij, ik ben schuldig aan bloed, aan onschuldig bloed, en dat wel op de snoodste wijze, door verraderij; dus komt hij tot een volkomen en openbare belijdenis van zijn zonde. Hij doet vergoeding van hetgeen hij door zijn zonde bekomen had; hij bracht de dertig zilveren penningen terug, vs. 3. Wat dus een hartelijke droefheid aanwijst, die het geheel bezielde. Mij dunkt nu, dat dit berouw van Judas veel overeenkomst heeft met de gehoorzaamheid van de jongeling, die uitriep: Al deze dingen heb ik gedaan, wat ontbreekt mij nog? Eén zaak ontbrak die jongeling; hij had geen waar geloof, noch liefde tot God, en dit bedierf al zijn andere betrachtingen. Eén zaak ontbrak ook aan het berouw van Judas; hij had geen geloof van vergeving bij God: dat kon hij niet geloven, en daarom, na al dit berouw, in plaats van tot Hem te komen, versmaadde hij Hem ten hoogste, en heengaande verworgde hij zichzelf.

't Is waar, het geloof van de vergeving heeft, zoals tevoren aangetoond is, verscheidene trappen, waarvan er zijn die onvermijdelijk noodzakelijk zijn, om de bekering aangenaam te maken, die ik niet zal betwisten. Het is niet een verzekering, van dat onze personen aangenaam zijn in 't algemeen. Ook niet dat de bijzondere zonde, waarover mogelijk de ziel beangst was, vergeven is. Een algemene ontdekking, indien deze maar evangelisch is, dat er bij God vergeving is, is genoeg. Dit wordt door de Kerk uitgedrukt in Hos. 14 : 4: *Immers zal een wees bij U ontfermd worden.* En in Joël 2 : 14: *Wie weet, Hij mocht zich wenden en berouw hebben.* Deze grond heb ik, zegt de ziel, God is in Zichzelf genadig en barmhartig; de wezen, de verlatenen, de hulpelozen, die door Christus tot Hem komen, zullen bij Hem ontfermd worden: en daar is niemand in hemel of op aarde die zeggen kan, of Hij zich ook niet tot mij mocht wenden. Laat nu iemands overtuigingen nog zo zwaar, scherp en doorwondend, zijn droefheid nog zo overvloedig en bijblijvend, zijn belijdenis nog zo volkomen, vrijwillig en openbaar zijn; indien deze éne zaak ontbreekt, zo is in dit alles niets dan hetgeen strekkende is ter dood.

De bekering als een plicht voor te schrijven aan zondaren, zonder een grond van vergeving bij Hem te vinden, is onbestaanbaar met de wijsheid, heiligheid, goedheid, getrouwheid en al de andere heerlijke voortreffelijkheden en volmaaktheden van Gods natuur. De apostel legt dit als de grote grondslag van alle vertroosting, dat God niet liegen kan, Hebr. 6 : 18. En wederom, zoals in Tit. 1 : 2: God, die niet liegen kan,

heeft het beloofd. Nu, daar is zowel een leugen, een bedrog, in zaken als in woorden: want die een zaak doet, die in haar eigen natuur geschikt is om degenen die deze in overweging nemen te misleiden, met een oogmerk om hen te misleiden, is niet minder een leugenaar, dan die ene zaak bevestigt waarheid te zijn, die hij weet vals te wezen. Daar is zowel een liegen in daden als in woorden. Het gehele leven van een huichelaar, is een enkele leugen: hierom zegt de profeet van de afgodendienaars, dat er een leugen is in hun rechterhand, Jes. 44 : 20.

Het voorstel van bekering, is een zaak die in haar eigen natuur geschikt is, om het gemoed van een zondaar gedachten in te boezemen, dat er bij God vergeving is. De bekering is alleen voor zondaren. Ik ben niet gekomen, zegt de Zaligmaker, om te roepen rechtvaardigen, maar zondaars tot bekering. Matth. 9 : 13. Het is voor dezen en wel voor dezen alleen, dat Hij gekomen is. De bekering was geen plicht voor Adam in het Paradijs; ook is deze niet voor de engelen in de hemel, noch voor de verdoemden in de hel. Wat mag dan de taal van dit voorstel zijn? O, zondaren! komt, handelt met God door bekering! Geeft dit niet duidelijk te kennen, dat er bij God vergeving is? En indien het anders was, konden dan de mensen wel meer misleid of bedrogen worden? Zou dan de instelling van bekering, geen leugen zijn? Zulk een bedrog mag voortkomen van de satan, maar niet van Hem, die de fontein van goedheid, heiligheid en waarheid is. Zijn roeping tot bekering, is een volkomen betoog van Zijn bereidheid om te willen vergeven, Hand. 17 : 30-32. 't Is waar, velen bedriegen zichzelf. Zij verwekken in zich een verwachting van bevrijding van straf, maar niet op evangelische gronden, en dus is hun teleurstelling een groot deel van hun straf. Maar God bedriegt niemand. Al wie op Zijn voorstel van bekering tot Hem komt, zal vergeving ontvangen. Daar wordt inderdaad van sommigen gezegd, dat Hij in hunlieder verderf lachen zal; en spotten, wanneer hun vreze komt, Spr. 1 : 26. Hij zal hun ellende verzwaren, door hen te doen zien wat hun hoogmoed en dwaasheid over hen gebracht heeft. Maar wie zijn deze mensen? Alleen zulken, die Zijn roeping tot bekering, met de belofte van aangenaam te zullen zijn, versmaad en verworpen hebben. Daar is dan geen reden, waarom zij, die onder een roeping tot bekering zijn, twifelen zouden of er bij God vergeving is of niet.

Dit brengt mij tot het tweede voorstel. Komt, zegt de Heere, tot de zielen der mensen: verlaat uw zondige wegen, bekeert u tot Mij, verootmoedigt u met verbroken en verslagen harten. Helaas! zeggen arme overtuigde zondaren, wij zijn ellendige, blinde en onwetende schepselen; of wij zijn oud geworden in de zonden, of wij zijn grote zondaren, of avvalligen, of die dikwijls in dezelfde overtredingen gevallen zijn; kunnen wij verwachten dat er voor ons vergeving is? Wel, u bent onder Gods nodiging tot bekering; en dus de vergeving niet te geloven, is de waarheid, de heiligheid en getrouwheid van God in twijfel te trekken. Indien u de vergeving niet wilt geloven, u moogt voorgeven wat u wilt, het is in waarheid, omdat u de bekering haat. Gij bedriegt uw eigen ziel, wanneer u voorgeeft de bekering niet te behartigen, omdat u de vergeving niet kunt geloven; want God verbindt, zelfs in de voorschrijving van deze plicht, al Zijn eigenschappen om dadelijk te bewijzen dat Hij genade en vergeving heeft voor zondaren.

Veel minder hebben zij reden om aan de vergeving te twifelen, in wie de ware bekering enigermate gewrocht is. Niemand komt tot de bekering, dan op Gods eigen roeping, en God roept niemand, dan voor wie Hij genade heeft, dat zij komen. En wat betreft degenen, die tegen de Heilige Geest zondigen; zoals deze zichzelf van de vergeving uitsluiten, zo worden zij ook niet tot bekering geroepen. Ja, God verklaart in de Schriftuur uitdrukkelijk, dat de vergeving die bij Hem is, de grond is, waarop Hij de mens de bekering voorschrijft. Ik zal slechts een voorbeeld hiertoe voordragen, Jes.

55 : 7: *De goddeloze verlate zijn weg (een weerspannige goddeloze), en de ongerechte man zijn gedachten; en hij bekere zich tot de Heere, zo zal Hij zich zijner ontfermen, en tot onze God, want Hij vergeeft menigvuldiglijk.* Dus ziet U, tot wie gesproken wordt, tot weerspannige goddelozen, tot zulken, die een handel van de zonden maken. Waar werden zij toe geroepen? Uitdrukkelijk tot bekering, de plicht, waar wij van gesproken hebben. Maar wat is de grond, waarop die nodiging geschiedt aan zulke overgegeven zondaren? De menigvuldige vergeving die bij God is, zijnde meer dan overvloedig, boven alles wat ook de ergste zondaren nodig kunnen hebben, Rom. 5 : 20.

Dit is dan een andere weg waardoor God geopenbaard heeft, dat er bij Hem vergeving is: en deze is zeker een onfeilbare grond voor het geloof, om op te bouwen in al zijn toenaderingen tot God. Ook kan de zekerheid van dit bewijs niet in twijfel getrokken worden, dan op zulke gronden welke Gods eer en heerlijkheid benadelen. En dit verband van de bekering met de vergeving, is de grond op welke God een hardnekkig ongelovig volk overtuigt, dat al Zijn wegen en handelingen rechtvaardig en billijk zijn, Ezech. 18 :25, maar indien dat verband feilen kon, dan zouden deze zodanig niet kunnen wezen. Ieder mens dan die onder een roeping tot bekering is, hetzij uit zijn natuurstaat, of uit enige afwijking tot dwaasheid na de bekering, heeft een genoegzame grond om op te rusten, ten aanzien van de vergeving daar hij onderzoek naar doet. God is genegen, op voorwaarde van genade, met hem te handelen. Doch indien hij uit liefde tot de zonden, of door de kracht van het ongelooft, op deze voorwaarde weigert met Hem in te stemmen, zo is zijn verdoemenis rechtvaardig. Het is daarom nodig, dat deze aan merking diep ingedrukt wordt op het gemoed der mensen.

Ik zeg, niettegenstaande de algemene vermoedens die de mensen van deze zaak schijnen te hebben, behoren deze gronden ingeprent te worden; want, de atheïsterij die in de harten der mensen van nature verborgen ligt is zodanig, dat niettegenstaande hun voorgevingen en belijdenissen, het nodig blijkt met bewijzen aan te dringen van Gods wezen en van Zijn wezenlijke eigenschappen. En in dit te doen, hebben wij de bijstand van de aangeboren kenzaden in hun eigen gemoed, die zij niet kunnen afwerpen, om dit werk voort te helpen. Hoe veel te meer is het dan niet noodzakelijk, dit te doen ten opzichte van de vrije daden van Gods wil, die alleen door een zuivere openbaring geweten kunnen worden? Ons woord moet zijn, regel op regel, gebod op gebod; en na dat alles zullen wij nog redenen genoeg vinden om uit te roepen: Heere! wie heeft onze prediking geloofd? en aan wie is de arm des Heeren geopenbaard?

Wij herinneren aan hetgeen tevoren gezegd is van de hinderpalen die in de weg liggen, én de ziel beletten deze waarheid zaligmakend aan te nemen. Zij die tussen God en hunne zielen daarvan geen ondervinding hebben, blijken alsnog van de ware natuur van het geweten, van de Wet, van het Evangelie, van de zonden en van de vergeving onkundig te zijn.

3) Velen, die een zaligmakende overreding bekomen hebben, maar dit nog niet op klare en ontwijfelbare gronden kunnen aannemen, en dus niet weten hoe zij hun geloof zullen vestigen op deszelfs eigenlijke grondbeginselen, zijn niet in staat om de tegenwerpingen die in hun eigen geweten daar tegen opkomen te beantwoorden, en worden dus jammerlijk al hun dagen daarmee geslingerd. Dezen hebben nodig, dat hun die gronden worden ingestampt; zodat dit, indien het wel werd overwogen, aan sommigen reden zou geven om met de Samaritanen, (die eerst aan het zeggen van de vrouw geloof gaven, Joh. 4), te betuigen, dat waar zij tevoren alleen maar een getuigenis hadden, nu ook dadelijk mogen ervaren dat alle dingen daarmee overeenkomen, ja deze ver overtreffen. Een weinigje ondervinding van iemands eigen

ongeloof, met de opmerkingen die men gemakkelijk bekomen kan, van de onvaste voortgangen en dobberingen des gemoeds van anderen, zullen een overtuigend bewijs zijn van de noodzakelijkheid van het werk waar wij van spreken.

Maar men zal mogelijk evenwel nog zeggen, dat het onnodig is om in dit geval redenen en bewijzen te vermenigvuldigen; naardien de zaak zelf als een fundamentele grond van de godsdienst erkend wordt. Wanneer dit dan van niemand in twijfel getrokken wordt, was er niet dat zo veel tijd en moeite nodig is om dit te bevestigen; want hetgeen dat toegestaan wordt, en in zich zelf duidelijk is, heeft maar weinig bevestiging nodig. Maar hierop kunnen verscheidene dingen geantwoord worden, die tegelijk als zoveel redenen kunnen dienen voor de vermenigvuldiging van onze bewijzen in deze zaak.

Noodzakelijkheid van redenen voort te brengen, om de vergeving te bewijzen.

Dat deze zaak in 't algemeen van allen toegestaan wordt, is geen bewijs dat deze krachtig of dadelijk van velen geloofd wordt.

Daar zijn verscheidene dingen die in de leer voor toegestaan gehouden worden, die men in de praktijk niet gelooft. Wij hebben reeds ten dele aangetoond en zullen in het vervolg ontegenzeggelijk bewijzen, dat er zeer weinigen zijn die deze waarheid geloven, met dat geloof n.l. dat hun een aandeel daaraan, of het voordeel daarvan geven zal. En wat zal het ons kunnen baten, dat er bij God vergeving van zonden is, indien onze zonden niet vergeven worden? Niet meer dan dat zulk of zulk een koning rijk is, terwijl wij arm zijn en van gebrek vergaan. Mijn oogmerk is niet om dit stuk te betogen als een gevoel, of enkel als een bespiegelende waarheid, maar om het in zijn gronden van dadelijkheid en openbaring zodanig te stellen, dat het geloofd wordt, omdat er al onze gelukzaligheid van afhangt.

Het vereist niet alleen bevestiging, omdat dit een klaar fundamentele waarheid is, maar zoveel te meer, om de waardij en het gewicht daarvan. Dit is een getrouw woord, zegt de apostel, en alle aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is, om zondaren zalig te maken, 1 Tim. 1 : 15. Zo mag ik ook zeggen van dit woord, dat, wat het wezenlijke betreft, hetzelfde is als dat van de apostel, het is alle aanneming waardig, namelijk, dat er bij God vergeving is. En daarom behoorde het ten volle bevestigd te worden. Inzonderheid, omdat wij geen andere bewijzen daartoe gebruiken dan alleenlijk die, welke ons God zelf tot dat oogmerk verzorgd heeft, en dit zou Hij niet gedaan hebben, indien Hij niet geweten had dat deze voor ons nodig waren. En wat de klaarheid van deze waarheid betreft, het zal wèl zijn, indien die zo voor ons is. Dit weet ik, dat niets dan de Geest van God, deze voor ons zo klaar maken kan. De mensen mogen zichzelf en anderen soms behagen met nieuwsgierige bevattingen, en die doen schijnen zaken te zijn van groot onderzoek en uitvinding, maar, wanneer ze nauwkeurig beproefd worden, mogelijk geen waarheid zijn, of anders indien ze al waarheid mochten wezen, evenwel van weinig belang en aangelegenheid zijn. Het zijn alleen deze grondwaarheden, die de verborgenheden van Gods wijsheid en genade in zich bevatten; en die deze recht ontvouwen en openleggen kan, zal zich betonen een arbeider die niet beschaamd wordt. Deze stille wateren zijn diep, en hoe verder wij daar ingaan, hoe meer wij derzelve diepten ontdekken zullen. Vele andere heilige waarheden zijn er, die algemeen lijken, maar wier diepten weinig onderzocht en in hun kracht weinig gekend worden.

Wij vermenigvuldigen deze bewijzen, omdat er velen zijn die er belang bij hebben. Allen die geloven en die niet geloven, hebben er belang bij. Die geloven, opdat zij bevestigd mogen worden; en die niet geloven, opdat zij bemoedigd zullen worden.

Voor deze beide soorten van mensen, kunnen sommige bewijzen meer nuttig zijn, sommige voor de een, en sommige voor de ander. Ja, mogelijk zullen ze onder hen allen, allen verzameld worden, opdat niemand van hen zal overschieten, noch verloren gaan. Zij zijn alle middelen, hoop ik, door de H. Geest tot dit einde bezorgd, en door deze instelling trachten wij ze in Zijn hand te stellen, om die krachtadig te maken, zoals het Hem behaagt. Het ene kan de ene ziel en het andere de andere ziel bereiken, naar Zijn vrijmachtig welbehagen. Het ene kan dienstig zijn ter bevestiging, een andere tot vertroosting, een derde tot bemoediging, naar dat de noden van arme zielen vereisen. Hoe het zij, God die dezelve bezorgd heeft, weet dat ze alle nodig zijn. Zij zijn ook noodzakelijk, wegens verschillende toestanden des gemoeds, waar de gelovigen zich in kunnen bevinden. Het ene bewijs kan aan dezelfde ziel op de ene tijd behulpzaam zijn, een andere wederom op een andere tijd. Het ene kan haar beveiligen tegen verzoeking, en een andere haar opwekken tot dankbaarheid en gehoorzaamheid.

Deze dingen heb ik voorgedragen, opdat u niet moogt denken, dat ik te lang blijf staan bij deze aanmerking. En ik bid God, dat uw vertroosting en bevestiging moge overvloeien in het lezen van deze overdenkingen, zoals ik vertrouw, dat deze niet ongezegd zijn geweest in die uit te breiden.

Sommige zondaren dadelijk vergeven, en aangenaam bij God

Laat ons nu als een vierde bewijs van deze waarheid, overwegen en die mensen bezien, beide onder het Oude en het Nieuwe Testament, van wie wij de vaste verzekering hebben, dat God in hen een welbehagen had, en dat zij nu in de genieting van Hem zijn en leven. Deze bewijsredenen gebruikt de apostel ook en toont dit met meerdere voorbeelden aan, Hebr. 11. Hoevelen telt hij niet op, die van ouds getuigenissen bekomen hebben, dat zij Gode behaagden? vs. 5. Die allen zijn geweest erfgenamen der beloften door het geloof; dat is, zij hebben verkregen de vergeving der zonden. Dit kon niet anders zijn, omdat zij van nature kinderen des toorns waren, en zowel als alle anderen onder de vloek lagen, en evenwel een onfeilbaar aandeel in de gunst Gods verkregen, en dit getuigenis bekwamen, dat zij Hem behaagden. Want zonder dit, zou, om billijke redenen, een iegelijk van hen gebleven zijn in die staat waarin Adam was, toen hij Gods stem in de hof hoorde en bevreesd was. Alle eeuwen door zijn er sommige mensen geweest, die Gods vriendschap, liefde en gunst genoten hebben in deze wereld, en die bij hun sterven de heerlijkheid zijn ingegaan; zo is daaruit openbaar, dat er bij Hem vergeving is, zonder welke die dingen niet hadden kunnen zijn.

Laat ons dan, naar het voorbeeld des apostels, enige bijzondere voorbeelden van deze zaak beschouwen. Zien wij Abraham, hij was een vriend Gods en wandelde met Hem. God had een plechtig verbond met hem gemaakt, en neemt tot Zijn gedenknaam in alle eeuwen aan, dat Hij de God Abrahams is. En nu rust hij ongetwijfeld bij God. Onze Zaligmaker noemt de plaats of toestand, daar de gezaligde zielen vergaderd worden, Abrahams schoot; nu moet hij bij wie anderen rusten, ook zelf in rust zijn.

Met Izaäk en Jakob is het eveneens zo gelegen. Zij zijn ook in de hemel, levende voor en met God. Dit bewijst onze Zaligmaker uit de inhoud van het verbond, zeggende: Ik ben de God Abrahams, en de God Izaäks, en de God Jakobs! God is niet een God der doden, maar der levenden, Matth. 22 : 32. Zij leven nog ja zij leven Gode, en zijn met Hem levende uit kracht van het verbond, of anders zou na hun dood God niet gezegd hebben, hun God te zijn. Dit is de kracht van des Zaligmakers bewijs in die plaats, dat God na hun dood, nog hun God bleef. Dus had de dood hun gehele personen niet bereikt. Zij leefden nog steeds Gode in de hemel, en hun lichamen zouden uit kracht

van het verbond, uit het stof wederom hersteld worden.

Zodanig was ook de staat van David. Hij was een man naar Gods hart, die al Zijn wil deed, Hand. 13 : 22. Ofschoon hij nu gestorven is, en zijn lichaam de verderving gezien heeft, nochtans is hij niet verloren, maar is bij God in de hemel. Hierom heeft hij op aarde zijne dagen zegepralend geëindigd, in een volkomen vooruitzicht van een eeuwige rust, zeer ver overtreffend alles wat in deze wereld genoten kon warden, en dat uit kracht van het Verbond. Want, dit zijn de laatste woorden van David, de zoon van Isai: *Hoewel mijn huis zo niet is bij God, nochtans heeft Hij mij een eeuwige Verbond gesteld; hem gewisse en eeuwige weldadigheden verzekerende*, 2 Sam. 23 : 5.

Ook Petrus is in de hemel. Christus heeft voor hem gebeden, dat zijn geloof niet ophield; en in zijn dood heeft hij God verheerlijkt, Joh. 21 : 19.

Zo is het ook met Paulus, hij is alsmede in de hemel. Hij wist dat hij na zijn ontbinding, met Christus zou zijn. Wij hebben dus een wolk van getuigen rondom ons liggende.

Het is zeker, dat zij allen zondaren waren; dit waren zij van nature: want er is geen onderscheid tussen iemand van de kinderen der mensen: ook waren zij zondaren in persoon. Dit hebben zij van zichzelf beleden, en van hen allen staan enige van hun zonden aangetekend. Ja, enigen hunner zijn grote zondaren geweest, of zij waren schuldig aan grote misdragingen. Sommigen vóór hun bekering, zoals Abraham, die een afgodendienaar was, Joz. 24 : 2, 3. En Paulus die een vervolger en Godslasteraar was. Sommigen na hun bekering. Sommigen in zonden van het vlees tegen hun gehoorzaamheid, zoals David en sommigen in zonden van belijdenis tegen het geloof, zoals Petrus. Niets is derhalve meer duidelijk, dan dat niemand van hen tot rust en vrede bij God gekomen is, dan door vergeving. Al waren zij nooit aan enige andere zonden schuldig geweest, dan aan die, welke van hen in de Heilige Schrift staan aangetekend, zij hadden op geen andere wijze kunnen behouden worden: *Want wie de gehele Wet zal houden, en in één zal struikelen, die is schuldig geworden aan alle*, Jak. 2 : 10.

Wat zullen wij nu zeggen? Menen wij, dat God maar alleen vergeving heeft voor deze of gene ondeelbare personen? Niemand twijfelt of deze allen hebben vergeving van God ontvangen. Maar is zulks geschied uit kracht van enig bijzonder personeel voorrecht, dat hun eigen was? Waaruit zou zulk een voorrecht ontstaan, naardien zij van nature niet beter waren dan anderen, noch ook personeel zulks zouden geworden zijn, indien zij niet van de zonde verlost, en door genade, barmhartigheid en vergeving tot gehoorzaamheid bereid en bekwaam gemaakt waren geworden! Waartoe zij dan allen uit kracht van het Verbond, door de vergeving die bij God is, vergeving ontvingen. En deze vergeving is op gelijke wijze ook gereed voor anderen, die langs dezelfde weg tot God komen, als zij deden; n.l. door geloof en bekering.

Velen van degenen van wie wij de gemelde verzekering hebben, waren niet alleen zondaren, maar, zoals gezegd is, grote zondaren; een zaak die wij ook in aanmerking moeten nemen, om een andere tegenwerping tegen te gaan. Want sommigen zullen zeggen, ofschoon zij zondaren waren, dat ze nochtans niet zulke zondaren zijn geweest als wij zijn. En ofschoon zij vergeving ontvangen hebben, is dit geen bewijs dat wij die ook verkrijgen zullen, omdat wij aan andere zonden schuldig zijn dan de hunne. Waarop ik antwoord, dat ik in de verzwaring, noch in het ophalen van de zonden van Gods oude heiligen, behagen heb; want niet alleen is de genade Gods, maar ook de zonde der mensen, door velen in ontuchtigheid veranderd geworden, en tot een dekmantel gemaakt voor hun begeerlijkheden. Evenwel mogen wij tot dit einde, waartoe de Heilige Geest ons deze heeft laten beschrijven, daarvan melding

maken: namelijk, om ons te vermanen tot onze plicht; ons te waarschuwen, opdat wij ook niet vallen; en opdat het ons ter bemoediging zal zijn, onder onze struikelingen en overrompelingen. Wanneer dan het vermelden daarvan strekt tot verhoging van de soevereine genade en barmhartigheid, wat hier het geval is, mogen wij gerust daarover spreken, en er ons voordeel mee doen. Dus acht ik, zonder van bijzonderheden gewag te maken, dat ik veilig zeggen mag, dat er geen zonde, geen trap van zonde, geen verzwarende omstandigheid van zonde, noch soort van volharding in zonde is (de onvergeeflijke zonde uitgezonderd); of er zijn er in de hemel, die er aan schuldig zijn geweest.

Mogelijk zullen sommigen nog aanhouden, en zeggen, dat zij de zonden en de val van Lot, David, Petrus, Paulus, ja zelfs van de moordenaar aan het kruis, hebben overwogen, maar dat zij in die voorbeelden hun eigen toestand niet opgehelderd vinden, zodat zij besluiten zouden, met hen dezelfde genade te zullen ontvangen. Ik antwoord daarop dat ik niet zeg, dat deze en die vergeving zal ontvangen, maar bewijs alleen dat er bij God vergeving is, en dat voor alle soorten van zonden en zondaren, wat deze voorbeelden duidelijk bevestigen. Bovendien tonen deze voorbeelden ook aan, dat indien anderen geen vergeving ontvangen, het enkel daarom is dat zij deze niet in die weg zoeken, waar anderen ze in gevonden hebben.

Maar om in het voorbijgaan ook deze tegenwerping uit de weg te ruimen, overweeg wat de apostel in het bijzonder zegt van de verscheidene soorten van zondaren, die barmhartigheid verkregen hebben, 1 Kor. 6 : 10, 11: *Dwaalt niet; noch hoereerders, noch afgodendienaars, noch overspelers, noch ontuchtigen, noch die bij mannen liggen, noch dieven, noch gierigaards, noch dronkaards, geen lasteraars, geen rovers, zullen het Koninkrijk Gods beërven. En dit waart gij sommigen; maar u bent afgewassen, maar u bent geheiligd, maar u bent gerechtvaardigd*, enz. De hel zelfs zou ons nauwelijks met meer woorden een droeviger lijst kunnen opleveren. Nochtans zijn sommigen van al deze soorten gerechtvaardigd geworden.

Veronderstel nu dat deze optelling van zonden, de toestand van een ziel niet bereikt, vanwege enige bijzondere verzwareningen van haar zonden, die niet worden uitgedrukt. Zij voege hier dan bij de woorden van de Zaligmaker, Matth. 12 : 31: *Daarom zeg ik u: alle zonde en lastering zal de mensen vergeven worden; maar de lastering tegen de Geest zal de mensen niet vergeven worden.* Zij zijn niet, noch zullen niet alle dadelijk aan alle mensen vergeven worden; maar zij zijn alle vergeeflijk, aan degenen, die volgens het evangelie vergeving daarvan zoeken. Bij God is voor die allen vergeving. Daar is geen zonde, uitgenomen die éne, of zij komt onder het bereik van alle zonden en lastering; gevolglijk zijn dan sommigen die daar schuldig aan geweest zijn, nu in de hemel.

Wij houden het voor een goed teken en een bewijs van een krachtig genezend water, wanneer wij de krukken zien tentoongesteld van kreupele en gebrekkige mensen die genezen zijn, dit ter gedachtenis van de kracht en uitwerking van de genezing. Ook is het een sprekend bewijs van het verstand en de bekwaamheid van een medicijnmeester, wanneer velen tot een zieke komen, en hem verhalen dat zij diezelfde kwaal hadden als hij, dat hun ziekte aan dezelfde toevallen en uitwerkingen onderhevig was; en dat zij door zijn ervarenheid en zorg genezen zijn geworden. Och, zal zulk een zieke zeggen, breng hem bij mij, ik zal mijn leven in zijn hand wagen. Maar nu staan al de heiligen in de hemel, rondom een door de zonde kranke ziel; want wij hebben in deze zaak een grote wolk van getuigen rondom ons liggen, Hebr. 12 : 1. Wat getuigen dezen? Wat zeggen zij tot een arm schuldig zondaar? Gelijk gij zijt, zeggen zij, zo waren wij; zo schuldig, zo beroerd, zo onderhevig aan de toorn en zo bevreesd voor het verderf Gods. Vraagt men, welke weg sloegt gij in, om tot die

gezegende staat te geraken, waar gij nu in zijt? Zij zullen antwoorden, wij gingen allen tot God door Christus, om vergeving en vonden in Hem een overvloed van genade, barmhartigheid en vergeving voor ons allen. De rijke man in de parabel, dacht dat het een middel tot bekering zou zijn, indien iemand uit de doden opstond en predikte: Maar hier zien wij, dat al de overleden heiligen, die nu in heerlijkheid zijn, gezamenlijk deze waarheid verkondigen, dat er bij God vergeving is.

Vele arme zielen zijn genegen te denken, dat allen van wie zij lezen of horen dat ze naar de hemel gegaan zijn, daar gekomen zijn omdat zij zo goed en heilig waren. 't Is waar, velen zijn uitnemend geweest in hunne geslachten. Ook zijn ze alle zodanig geweest in hun bijzondere trap en mate; want zonder heiligmaking zal niemand de Heere zien. En het is onze plicht te arbeiden, om hen gelijk te zijn in heiligheid, indien wij hen gelijk zoeken te worden in heerlijkheid. Evenwel is nooit iemand van degenen die nu in de hemel is, Christus Jezus alleen uitgenomen, langs een andere weg daar gekomen, dan door vergeving der zonden; en die zal ons daar ook brengen, ofschoon wij bij velen van hen in heiligheid en in genade te kort schieten.

Dit bewijs van vergeving, dring ik te sterker aan, omdat de apostel Paulus mij voorgaat dit op een uitnemende wijze te doen, in zijn eigen persoon, 1 Thess. 1 : 12—16: *En ik dank Hem, die mij bekrachtigd heeft, namelijk Christus Jezus, onze Heere, dat Hij mij getrouw geacht heeft, mij in de bediening gesteld hebbende: die tevoren een Godslasteraar was, een vervolger en een verdrukker; maar mij is barmhartigheid geschied, omdat ik het onwetende gedaan heb in mijn ongelovigheid. Maar de genade onzes Heeren is zeer overvloedig geweest. — Dit is een getrouw woord, en alle aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is, om zondaren zalig te maken, van welke ik de voornaamste ben. Maar daarom is mij barmhartigheid geschied, opdat Jezus Christus in mij, die de voornaamste ben, al Zijn lankmoedigheid zou betonen, tot een voorbeeld dergenen, die in Hem geloven zullen ten eeuwigen leven.* Ik was, zegt hij, een groot zondaar, ja de voornaamste der zondaren, wat hij aantoonde door enige bijzonderheden van zijn zonde. Ik was, zegt hij, een Godslasteraar, zijnde de hoogste zonde tegen God; een vervolger, de grootste zonde tegen de heiligen; een onderdrukker, de zwaarste ongerechtigheid tegen het mensdom. Maar, zegt hij, mij is barmhartigheid geschied, ik heb vergeving ontvangen, en dat met een gezegend gevolg. Eerst, dat hij na dit alles getrouw werd geacht om in de bediening gesteld te worden: en dan dat de genade van de Heere Jezus jegens hem zeer overvloedig was geweest. En wat was de reden dat hij zo behandeld werd? Opdat hij een voorbeeld, een bewijs zou zijn dat er genade, barmhartigheid en vergeving te bekomen is voor alle soorten van zondaren, die geloven zullen ten eeuwigen leven.

Om dit bewijs te besluiten; ieder die nu in de hemel is, heeft zijn pardon verzegeld in het bloed van Christus. Al die vergevingen, zijn als het ware opgehangen in het evangelie, en in de beloften aangetekend, ter bemoediging van degenen die de vergeving nodig hebben, opdat zij komen en die ook voor zich verkrijgen mogen. Vrees dan de schuld der zonden niet, maar wel de liefde tot en de kracht van de zonde. Indien wij meer liefde voor de zonden hebben, dan voor de vergeving, zullen wij deze nooit bekomen. Maar indien wij liever in Gods eigen weg vergeving van zonden zoeken, dan verloren gaan, zo is onze toestand behouden.

Gods geduld omtrent de wereld, een bewijs van vergeving.

Deze zelfde zaak blijkt ook duidelijk uit Gods geduld omtrent de wereld. Tot opheldering hiervan diene het volgende. God had op het eerste inkomen van de zonde, en het overtreden van dat verbond, dat Hij in Adam met het ganse mensdom had opgericht, de gedreigde vloek terstond kunnen uitvoeren, en de eeuwige dood kunnen

brenge over degenen die gezondigd hadden. Dit eiste Zijn rechtvaardigheid en er was in het geschapen Al niets, dat intreden kon om de verdiende toorn, zelfs voor één oogenblik, op te schorten. Indien God toen de zondige mens, met de afvallige engelen die hem tot de zonde verleid hadden, terstond naar het eeuwig verderf had gezonden, zo zou Hij zich in Zijn rechtvaardigheid en gestrengheid, bij en onder de engelen die niet gezondigd hadden, verheerlijkt hebben; óf Hij had een nieuw geslacht van onzondige schepselen kunnen scheppen, om Hem te dienen en wegens Zijn rechtvaardig oordeel te verheerlijken; evenals de uitverkorenen ten jongsten dage doen zullen over het verderf van de goddelozen.

God heeft deze weg niet ingeslagen. Hij heeft het mensdom een lange tijd in de wereld bewaard en staande gehouden; Hij heeft met Zijn voorzienigheid daarover gewaakt met een oneindig geduld, verdraagzaamheid en lankmoedigheid. Hierover heeft de apostel zeer breed gehandeld in Hand. 14 : 15—17, en hoofdstuk 17 : 24—30; alsook in Rom. 2 : 4. En het is ook in de uitkomst openbaar. De gehele wereld wordt iedere dag met blijken van Gods macht en geduld allerwege vervuld. Ieder volk, iedere stad en ieder huisgezin, is daar een bewijs van.

Er is een algemeen misbruik van dit Goddelijk geduld in alle eeuwen van de wereld zichtbaar geweest. Zo was het oudtijds; God zag dat het zo was, en heeft daarover geklaagd, Gen. 6 : 5, 6. Al de boosheid, zonde en goddeloosheid die in de wereld gepleegd is, die geen hart begrijpen, geen tong uitspreken kan, is altermaal geweest een misbruik van Gods geduld. Dit is bij de meesten het gevolg van Gods lankmoedigheid en verdraagzaamheid. De mensen gebruiken hun tijd om allerlei gruwelen te plegen, die hun boze harten hun ingeven, of waar de satan hen toe trekt om met hen samen te spannen. Dat dit zo is, wordt uit de toestand der zaken in de wereld verklaard, en door ondervinding bevestigd.

Laat ons derhalve overwegen wat het ware en eigenlijke doel is van dit Goddelijk geduld omtrent de wereld, dat Hij die zo lange tijd in de zonde en goddeloosheid verdraagt en toelaat, dat het ene geslacht na het andere vermenigvuldigd wordt. Zullen wij denken, dat God in de oefening van al dit geduld jegens het mensdom, in alle eeuwen, geen ander doel of oogmerk heeft, dan enkel toe te laten dat allen en een iegelijk, zonder uitzondering tegen Hem zondigen, Hem onteren en vertoornen, opdat Hij hen dan allen eindelijk voor eeuwig zal verderven? Het wordt van allen beleden, dat dit het gevolg en de uitkomst daarvan is bij de meeste mensen in de wereld, door hun eigen halstarrige goddeloosheid en liefde tot de zonde en gemakelijkheid. Maar is dit Gods doel, of zijn enig oogmerk? Heeft Hij geen ander voornemen dan hen enkel voor een tijd in hun dwaasheid te verdragen, en zich dan over hen te wreken? Is dit Zijn toeleg, niet alleen jegens degenen die in hun duisternis, onkunde en weerspanning tegen Hem hardnekkig blijven volharden, wier verdoemenis rechtvaardig is, maar ook jegens hen die Hij door Zijn genade opwekt, om naar een middel van verlossing uit de staat der zonde en des doods uit te zien? Dat zij verre! Zulk een bevatting zou strijdig zijn tegen alle kenzaden van de oneindige wijsheid en goedheid Gods, die van nature in onze harten zijn ingeplant, en die door al Zijn werken openbaar gemaakt en verkondigd worden. Wat dan ook het einde zijn mag, dit kan Gods oogmerk niet zijn in Zijn geduld omtrent de wereld. Dan kon Hij niet anders, indien Hij omtrent de mensen geen ander voornemen had, dan het ganse mensdom over lang afgesneden te hebben.

Indien Gods geduld enig ander doel of uitwerking heeft omtrent sommigen, dan moet dat geacht worden het voorname einde daarvan te zijn, terwille waarvan het blijkbaar uitgestrekt wordt tot anderen, en gevolgelijk ook tot allen. Want naardien degenen, omtrent welke God in de oefening van Zijn geduld een bijzonder oogmerk heeft, op de

gewone wijze van het mensdom in de wereld moeten komen, en dat in alle eeuwen gedurende het staande blijven van de wereld, van het begin tot aan het einde, zo moet het geduld dat tot hen wordt uitgestrekt, zich noodzakelijk ook uitbreiden tot allen, in die verscheidenheid, waarin het God belieft dat te oefenen. De gehele wereld wordt derhalve onder Gods geduld, en de uitwerkselen daarvan, staande gehouden, ter oorzaak van sommigen die daarin zijn.

Laat ons dan eens zien wat het doel is van dit geduld, en welk onderwijs er in ligt. Nu, het is niet mogelijk dat het een ander doel kan hebben dan dat, hetwelk wij zoëven verwierpen, tenzij er bij God vergeving is. Indien God niet gewillig en bereid is de zonden te vergeven van degenen, die volgens Zijn eigen instelling tot Hem komen; dan is zijn geduld enkel dienstbaar aan een einde van wraak, toorn, gestrengheid en een voornemen van verderving. Dit is te gruwelijk om te bedenken, en zou een onuitsprekelijke oneer toebrengen aan een oneindig heilig God. Laat eens een mens zo handelen, dat zou een teken zijn van een zo boze en verkeerde hebbelijkheid des gemoeds, als nooit te denken is. Laat hem de fouten van degenen die onder zijn macht zijn, verdragen met geen andere toeleg, dan enkel het voornemen om te groter straf en wraak over hen te brengen; wat snoder hartstocht of heillozer verdorvenheid des gemoeds zou hij kunnen vertonen? Zullen wij dan denken dat dit het gehele oogmerk van Gods geduld is? Dat zij verre!

Mogelijk zullen sommigen hier tegen inbrengen, dat dit bewijs niet krachtig is, ter oorzaak van het voorbeeld van Gods handelwijze omtrent de engelen die gezondigd hebben. Het is duidelijk, dat zij eerder dan het mensdom in overtreding gevallen zijn: want zij hebben onze eerste voorouders tot de zonde verleid. Evenwel verdraagt God hen, en oefent geduld met hen tot op deze dag, wat Hij zal blijven doen tot het einde aller dingen, wanneer zij geworpen zullen worden in het vuur, dat de duivel en zijn engelen bereid is. En nochtans' wordt toegegeven, dat voor hen bij God geen vergeving is. Dus is het geen noodzakelijk gevolg, dat er voor de mensen vergeving bij Hem is, omdat Hij geduld omtrent hen oefent.

Ik antwoord, dat deze zaak ten volle zal behandeld worden, wanneer wij die grote tegenwerping tegen deze gehele waarheid tevoren gemeld, genomen van Gods handeling met de engelen die gezondigd hebben, die Hij niet gespaard heeft, uit de weg zullen ruimen. Met twee of drie aanmerkingen zullen wij dit oplossen.

Ten eerste dat het geval niet hetzelfde is met de zondige engelen en het menselijk geslacht van alle eeuwen. Daar zijn geen andere engelen in deze toestand, dan die ondeelbare personen die in hun eigen persoon gezondigd hebben. Zij worden in Gods voorzienigheid en geduld niet vermenigvuldigd en vermeerderd in achtereenvolgende tijden, maar blijven dezelfde ondeelbare personen die eerst zondigden en meer niet. Zodat de onmiddellijke uitvoering van de gehele straf hunner zonde geen vermeerdering van hen verhinderd zou hebben. Maar met de mens is de zaak geheel anders gelegen; want God blijft Zijn geduld jegens hen oefenen, ten einde miljoenen andere personen voort te brengen, die in de eerste zonde niet dadelijk waren. Had God niet zo in Zijn verdraagzaamheid blijven volharden, dan zou hun zijn, en gevolgelijk ook hun zonde en ellende verhinderd zijn geworden. Dus is dan het geval met de zondigende engelen en mensen niet hetzelfde.

Ten tweede, God oefent inderdaad jegens de engelen die gezondigd hebben, geen geduld; en dat, omdat bij Hem geen vergeving voor hen is. Zo leert ons de apostel, 2 Petrus 2 : 4: *God heeft de engelen, die gezondigd hebben, niet gespaard; maar, die in de hel geworpen hebbende, overgegeven aan de ketenen der duisternis, om tot het*

oordeel bewaard te worden. Zij werden terstond op hun zonde, uit Gods tegenwoordigheid geworpen, om Wiens aangezicht te zien en te genieten zij geschapen waren, en waarvan zij enige ondervinding gehad hebben. Zij zijn in de hel geworpen, de plaats hunner gewone bewaring, en van hun tegenwoordige angst onder een gevoelen van Gods vloek en ongenoegen. En ofschoon sommigen van hen worden toegelaten, om te trekken op de aarde, en die te doorwandelen, om de einden van Gods heilige Voorzienigheid te dienen, en dus uit hun gevangenis te zijn, zo blijven zij echter in hun ketenen; want zij zijn de ketenen der duisternis overgegeven, om tot het oordeel des groten dags bewaard te worden. En hierin liggen zij dadelijk onder de uitvoering van Gods vloek. Zodat er jegens hen inderdaad geen geduld geoefend wordt. Indien een openbare misdadiger of moordenaar naar een donkere gevangenis wordt gebracht, en met ijzeren ketenen gebonden wordt om ontsnapping te voorkomen, tot de bestemde dag van zijn veroordeling en ter doodbrenging wordt bewaard, zonder het allerminste oogmerk om hem te sparen, zo zal niemand zeggen, dat er jegens hem geduld geoefend wordt; want dit wordt alleen zo geschikt, dat zijn straf zeker en gestreng zal zijn. Zodanig is ook het geval en de toestand van de engelen die gezondigd hebben; die daarom niet geacht moeten worden, voorwerpen van Gods geduld te zijn.

Ten derde: De reden waarom de gehele en uiteindelijke straf van deze engelen tot een bepaalde tijd wordt bewaard en opgeschort, is niet om hunnentwil, of in het allerminst tot hun voordeel, maar enkel opdat het doel van Gods geduld jegens het mensdom bereikt en uitgevoerd wordt. Wanneer dit volbracht is, dan zullen zij geen uur, geen ogenblik langer gespaard worden. Zodat Gods bedoeling met hen niet anders is dan een opschorten van het uiterste van hun straf, totdat Hij de gezegende einden van Zijn geduld omtrent het mensdom volbracht zal hebben.

Maar men zal mogelijk nog aanhouden en zeggen, immers leert ons de apostel, Rom. 9 : 22: *dat God, willende Zijn toorn bewijzen, en Zijn macht bekend maken, met veel lankmoedigheid verdragen heeft de vaten des toorns tot het verderf toebereid.* Dus schijnt het doel van Gods lankmoedigheid, tenminste omtrent sommigen, enkel te zijn om hen tot het verderf te bereiden.

Ik antwoord: Het is wat anders met lankmoedigheid te verdragen; en wat anders geduld te oefenen en te verklaren. Het eerste geeft alleen te kennen, dat God voor een tijd dat verderf opschort, dat Hij rechtvaardig zou kunnen opleggen, waar wij niet van spreken. Het andere geeft te kenen, een handelen in een weg van goedertierenheid en gunst, tot een bijzonder einde. Het volgende vers verklaart het grote doel van Gods geduld, en beantwoordt deze tegenwerping: En opdat Hij zou bekend maken de rijkdom Zijner heerlijkheid over de vaten der barmhartigheid, die Hij tevoren bereid heeft tot heerlijkheid, vs. 23. Dit is dus het grote doel van Gods geduld, dat Hij terwille van de vaten der barmhartigheid, de anderen met veel lankmoedigheid verdraagt. Dus blijkt het dan ten volle, dat er geen genoegzame reden van Gods geduld jegens zondaren gegeven kan worden, indien er geen vergeving bereid was voor degenen, die door Christus tot Hem komen.

Dit getuigt ook de Heilige Schrift zeer duidelijk, 2 Petrus 3 . 9. Blijft de vraag, waarom God de uitvoering van Zijn oordeel over de goddelozen uitstelt? Sommigen wilden dat God traag was, dat is, onachtzaam omtrent de zonden der mensen, en die niet gadesloeg. Neen, zegt de apostel, God heeft een ander doel in Zijn geduld en lankmoedigheid, en wat is dat? Om openbaar te maken, dat Hij niet wil dat wij verloren zullen gaan. Dit is dan de zaak die wij bewezen hebben. Want onze

bevrijding van het verderf is door bekering, die de vergeving der zonden noodzakelijk aanwijst. Zo zegt ons ook Paulus, dat in het evangelie verklaard wordt, wat het doel is van Gods geduld en verdraagzaamheid, namelijk de vergeving der zonden.

Laat ons derhalve in ons komen tot God om vergeving, ook aan dit bewijs gedachtig zijn. Het is zeker, dat God ons van de baarmoeder af had kunnen werpen in de buitenste duisternis. En in de koers van ons leven, hebben wij ons aan zulke tergingen schuldig gemaakt, waaruit God rechtvaardig redenen had, om Zijn rechtvaardigheid en gestrengheid te verheerlijken in ons verderf. Maar nu mogen wij nog leven onder Zijn geduld en verdraagzaamheid. En tot welk doel heeft Hij ons gespaard, en die redenen tot ons verderf laten voorbijgaan, welke wij Hem gegeven hebben? Is het niet opdat Hij door Zijn lijdzaamheid en geduld, ons vrijheid en tijd zou geven, om deel te verkrijgen in de vergeving, waarvan Hij getuigt dat die bij Hem te vinden is? Laat ons dan daardoor bemoedigd worden, om deze lankmoedigheid te gebruiken tot dat oogmerk, waartoe het jegens ons geoefend wordt. Gij die nog over uw staat twijfelt, overweeg dat Gods lankmoedigheid op deze dag nog tot u is uitgestrekt, opdat gij die zoudt gebruiken ter verkrijging van de vergeving uwer zonden. Laat toch, zo lief als gij uw zielen hebt, deze dag, en niet één dag meer verloren gaan; want rampzalig zal derzulken toestand zijn, die om het verachten of misbruiken van Gods geduld of lankmoedigheid, verloren gaan.

Der heiligen bevinding, de vergeving getuigende.

Het geloof en de bevindingen der heiligen in deze wereld, geven getuigenis aan deze waarheid; en wij weten dat hun getuigenis in deze zaak waarachtig is. Laat ons hen dan vragen wat zij geloofd, ervaren en ondervonden hebben, ten aanzien van de vergeving der zonden. Hiertoe worden wij door de Heere zelf bestuurd door ons te beroepen op onze eigen ondervinding; waaruit Hij ons aanwijst dat wij hulp en ondersteuning mogen trekken in onze benauwdheden, Jes. 40 : 28: *Weet gij het niet? hebt gij niet gehoord?* Hebt gij zelfs niet, die nu zo uitroept dat het met u gedaan en verloren is, omdat God u verlaten heeft, door ondervinding het tegendeel bevonden, uit Zijn voorgaande handelingen met u? Indien onze eigen ondervindingen ons mogen sterken, tegen de werkingen van ons ongeloof, dan mogen die van andere heiligen dat ook doen. En dit is de raad die Elifaz aan Job geeft, zeggende, hoofdstuk 5 : 1: *Roep nu, zal er iemand zijn, die u antwoordt? en tot wien van de heiligen zult u u keren?* Het is geen smeken of roepen tot hen om hulp, dat bedoeld wordt; maar een vragen naar hun ondervinding in zijn geval, waarin hij verkeerdelijk meende, dat zij Job niet rechtvaardigen konden. Tot wien van de heiligen, ter rechter of ter linkerhand, zult U, in deze zaak, u toch keren? Sommigen zoeken dwasehjk uit deze plaats de aanroeping der gestorven heiligen te bevestigen; daar inderdaad, indien zij bedoeld werd, zulks veeleer verboden dan aangewezen wordt. Neen, hier wordt bedoeld: Ps. 16 : 3: *De heiligend die op de aarde zijn; wier ondervindingen Job bevolen wordt te onderzoeken.* David stelt het als een grote bemoediging, om op God te wachten, als op een God die het gebed hoort, zoals anderen voor hem dat gedaan en hulp bevonden hadden, Ps. 34 : 7: *Deze ellendige riep, en de Heere hoorde; en Hij verlostte hem uit al zijne benauwdheden.* Indien hij zo deed, en die geze gende vrucht bekwam, waarom zouden wij dat dan ook niet doen? De bevindingen van de een, worden menigmaal voorgesteld tot versterking en bevestiging van anderen: ziet dat in dezelfde David, Ps. 66 : 16: *Komt, hoort toe, zegt hij, o allen U, die God vreest, en ik zal vertellen, wat Hij aan mijn ziel gedaan heeft.* Hij vergenoegt zich niet alleen met hen het Woord der beloften en de Voorzienigheid van God voor te houden, zoals meest zijn gewoonte

was; maar hij wil hen ook bemoedigen en ondersteunen door zijn eigen bevinding. Zo zegt ook Paulus, 2 Kor. 1 : 4, dat hij van God vertroost was in al zijn verdrukkingen, opdat hij zou kunnen vertroosten degenen, die in allerlei verdrukking zijn, door de vertroosting, met welke hij zelf van God vertroost werd. Hij werd vertroost, opdat hij in staat mocht zijn, zijn eigen ondervinding van Gods handeling met hem, en de voldoening en verzekering die hij daarin vond, aan anderen te kunnen mededelen. Zo stelt hij ook het voorbeeld van Gods handeling met hem in de vergeving zijner zonden, als een voorname beweegreden aan anderen, om te geloven, 1 Tim. 1 : 13-16. En deze onderlinge mededeling van voldoende ondervinding in Goddelijke zaken, of van ons geestelijk gevoelen, en de kracht, het vermogen en de dodelijkheid van de waarheden des evangelies, is van zonderling gebruik en nuttigheid voor alle soorten van gelovigen. Ook dit verzekert ons diezelfde grote apostel met zijn eigen voorbeeld, Rom. 1 : 11, 12: *Want ik verlang om u te zien, opdat ik u enige geestelijke gave moge mededelen, ten einde gij versterkt zoudt worden: dat is, om mede vertroost te worden onder u, door het onderling geloof, zo het uw als het mijne.* Hij verlangde niet alleen om in het vervolg van het werk der bediening aan hem toebetrouwd, hen te onderwijzen; maar ook om met hen samen te spreken omtrent hun onderling geloof, en welke ondervindingen zij van de vrede Gods, in het geloof, genoten hadden.

Wij hebben in ons bewijs het getuigenis ingeroepen van de heiligen in de hemel, die samen met degenen die op aarde wonen één huisgezin uitmaken; namelijk, dat éne geslacht in de hemel en op de aarde, dat naar de naam van de Vader van onze Heere Jezus Christus genoemd wordt, Ef. 3 : 14, 15. En zij komen allen in hun getuigenissen overeen, zoals dat het huisgezin en de kinderen Gods betaamt. Maar met degenen die hier beneden zijn, kunnen wij personeel handelen; en het getuigenis van de anderen opdiepen, uit hetgeen van hen is aangetekend in de Heilige Schrift. Tot opheldering nu van dit bewijs, voeren wij nog het volgende aan.

Dat mensen onder de belijdenis van de godsdienst levende, en de kracht en uitwerking daarvan in hun harten niet ondervinden, wat zij ook mogen belijden; zeer nabij aan de Atheïsten, of aan grote verzoekingën blootgesteld zijn. Indien zij belijden, dat zij God kennen, en Hem verloochenen met de werken, dan zijn zij gruwelijk en ongehoorzaam, en tot alle goed werk ongeschikt; Tit. 1 : 16. Laten zulke mensen eens opzij zetten alle overlevering en gewoonte, en een onderzoek naar zichzelf instellen, dan zullen zij bevinden, dat hun gehele belijdenis niet anders is dan een jammerlijk zelfbedrog; en dat zij zelfs niet één woord geloven van de godsdienst die zij belijden; want van al hetgeen zij voor hun godsdienst houden, vinden zij niets dat waar of echt is. En welke reden hebben zij dan om te geloven, dat het met de zaken buiten hen, iets beter gesteld is? Indien zij geen ondervinding hebben van hetgeen de godsdienst binnen in hen is, wat vertrouwen kunnen zij dan hebben van de waarheid van hetgeen deze openbaart buiten hen te zijn? De apostel Johannes leert, dat indien iemand zegt, dat hij God liefheeft, die hij niet heeft gezien, en zijn broeder haat, die hij gezien heeft, een leugenaar is. De mensen die geen zaken van billijkheid verrichten omtrent anderen, waarin zij beproefd kunnen worden, zijn niet te geloven in hetgeen zij belijden van grotere dingen, waar men geen beproeving van doen kan. Maar die ook zó niet gelooft, en niet ondervindt de kracht van de godsdienst die hij belijdt en zegt in hem te zijn, en nochtans zegt te geloven in andere dingen waarvan hij geen ondervinding heeft, die is een leugenaar. Bijvoorbeeld, een mens die het evangelie belijdt, betuigt dat de dood van Christus de zonde kruisigt; dat het geloof het hart reinigt; dat de Heilige Geest de ziel levend maakt, en tot de plichten van gehoorzaamheid in staat stelt; dat God goed en genadig is aan allen die tot Hem komen; dat er een dierbare gemeenschap met Hem te bekomen is door Christus: en dat

er in het geloof een zeer grote vreugde en blijdschap is. Deze dingen worden duidelijk, openlijk en overal in het evangelie behandeld. Hierom is het, dat de apostel de mensen uit dat oogpunt tot gehoorzaamheid aanzet, en laat hen, als het ware, daar vrij van, indien zij die niet betrachten. Filipp. 1 : 10, 11. Indien de mensen nu lang in de belijdenis van deze dingen geleefd hebben, zeggende dat deze dingen zo zijn, maar in waarheid niets van, de zekerheid, dadelijkheid of kracht daarvan bevinden, noch enige ondervinding hebben van derzelve uitwerking in hun eigen zielen; wat vaste grond kunnen zij hebben van iets anders te geloven uit het Evangelie, waarvan zij geen ondervinding hebben? Iemand belijdt dat de dood van Christus, de zonden zal doden en de verdorvenheid ten onderbrengen; waarom gelooft hij dat? Omdat het in het evangelie bevestigd wordt: wat dan, bevindt hij het zo te zijn? Heeft het een uitwerking in zijn eigen ziel? Wanneer hij hiervan niets ervaart, hoe kan zo'n mens dan geloven, dat Jezus Christus, de Zone Gods is, omdat het in het Evangelie bevestigd is, terwijl hij daarvan geen dadelijke ondervinding heeft in zichzelf? Hiervan zegt onze Zaligmaker, Joh. 3 : 12: *Indien Ik ulieden de aardse dingen gezegd heb, en gij niet gelooft, hoe zult u geloven, indien Ik ulieden de hemelse zou zeggen?* Als u de leer der wedergeboorte niet gelooft, waarvan gij ondervinding behoort te hebben, als een zaak die in der mensen hart gewerkt wordt hier op aarde; hoe kunt gij toestemmen aan die hemelse verborgenheden van het Evangelie, welke eerst moeten aangenomen worden door een zuivere daad des geloofs, zonder enig persoonlijk gevoelen of bevinding?

De belijders hebben zich te wachten voor dit gevaar; namelijk voor een sleurwijze, berustend op overlevering, of enkel leerstellige erkenning van zulke waarheden, die haar uitwerking en vervulling moesten hebben in hun eigen harten, terwijl zij de kracht en de waarheid daarvan niet ondervinden. Dit is niets anders dan een gedaante van godzaligheid te hebben, en de kracht daarvan te verloochenen. En van dit slag van mensen zijn velen atheïsten, spotters en openbare afvalligen geworden: zij bevinden in zichzelf, dat hun belijdenis een leugen was, en dat zij in waarheid geen van die dingen bezaten daar zij van spraken; waarom zouden zij dan langer volharden die dingen te belijden, die er niet zijn? Daar komt bij, die dingen die zij beleden in hen te zijn, blijken zo niet te wezen, waarom zij denken dat hetgeen zij geloofd hebben van de zaken die buiten hen zijn, van geen andere natuur zijn, en zo verwerpen zij het ene en het andere samen.

Maar gij zult misschien zeggen: wat zullen zulken doen die in zichzelf geen bevinding hebben van hetgeen in het Woord bevestigd wordt? Zij ervaren niet dat de dood van Christus de zonden in hen kruisigt, noch dat de Heilige Geest hun natuur heiligt, ook hebben zij geen blijdschap in het geloven. Wat zullen zij dan doen? Zullen zij deze dingen niet geloven of belijden zodanig te zijn, omdat zij er geen gezegende ondervinding van kunnen verkrijgen? Ik antwoord, onze Zaligmaker heeft in dit geval een volmaakte les gegeven, Joh. 7 : 17: *Zo iemand wil deszelfs wil doen, die zal van deze leer bekennen, of zij uit God is, dan of Ik van Mij zelven spreek.*

Blijf daarom de zaken van de leer, die in het Evangelie geopenbaard is, naspeuren, en gij zult voldoende ondervinding ontvangen dat ze de waarheid, en uit God zijn; laat niet na er geloof op uit te oefenen, en gij zult de uitwerking daarvan ondervinden; want dan zullen wij kennen, en wij zullen vervolgen, om de Heere te kennen, Hos. 6 : 3. De ondervinding zal op het volharden in het geloof en de gehoorzaamheid volgen. Ja, de eerste daad van een oprecht geloof zal vergezeld gaan met zulk een smaak, en het zal de ziel zoveel troost geven, alsook een vast aankleven aan de geloofde zaken. En dit is de weg om te beproeven, welke de goede, en welbehagelijke, en volmaakte wille Gods zij, Rom. 12 : 2.

Waar een inwendige, geestelijke ondervinding is van de waarheid en kracht van enige bovennatuurlijke waarheid, daar geeft dit aan de ziel een grote voldoening, vastigheid en verzekering. De ziel wordt daardoor buiten gevaar of vermoeden gesteld van bedrogen te zijn; de getuigenis Gods geeft afdruk in de ziel. Zo leert ons de apostel, 1 Joh 5 : 10: *Die in de Zoon Gods gelooft, heeft de getuigenis in zichzelf.* Hij had tevoren gesproken van de getuigenis die in de hemel gegeven wordt, van al de heilige personen der Drie-eenheid; en op de aarde door de genade van de vergeving der zonden en het eeuwige leven, door Jezus Christus. En deze getuigenis is waarachtig, vast en bestendig, en een blijvende grond voor zondaren om op te rusten, die hen nooit bedriegen zal. Maar dit alles, zo lang het buiten ons is, geeft ons geen ondervinding daarvan in ons zelf; alleen berusten wij daarop, wegens het gezag en de getrouwheid van de genoemde waarheden. Maar, die dadelijk gelooft heeft de getuigenis in zichzelf: hij heeft door ondervinding een dadelijk bewijs en verzekering van de getuigde zaken, namelijk, dat God ons het eeuwige leven gegeven heeft; en dit leven is in Zijn Zoon, vs. 11. Laat ons dan in het kort overwegen, waarin dit bewijs bestaat, en vanwaar deze verzekering voortkomt.

Ten eerste dat er een grote overeenkomst is tussen het hart van een gelovige, en de waarheid die hij gelooft. Zoals het Woord in het Evangelie, zo is de genade in het hart; ja beide zijn dezelfde zaak, onderscheidenlijk genoemd, Rom. 6 : 17: Gode zij dank, dat gij van harte gehoorzaam geworden zijt aan het voorbeeld der leer, tot hetwelk gij overgegeven zijt. Omdat onze overzetting dit niet duidelijk uitdrukt weet ik niet, hoe ik dit met weinig woorden zal weergeven, wat de Heilige Geest hier zo nadrukkelijk te kennen geeft. De zin is, dat de leer van het Evangelie, de gestalte, gedaante, het beeld of de gelijkenis daarvan verwekt in het hart van hen die geloven, zodat zij als in de vorm daarmee overgegoten zijn. Het grondbeginsel der genade in het hart, en van het Woord, zijn als kinderen van dezelfde ouders, elkander volkomen gelijkende en verbeeldende. De genade is een levend woord, en het woord is een uitgebeelde genade. Zoals de wedergeboorte is, zo is een wedergeboren hart: zoals de leer des geloofs is, zo is een gelovige. En dit geeft voldoende bewijs aan, en verzekering van de geloofde dingen. Gelijk wij gehoord hebben, zo hebben wij gezien en bevonden: zulk een ziel kan de kopie van het Woord vertonen, en dus alle dingen daarmee vergelijken.

Ten tweede: dat het eerste oorspronkelijk uitdrukkel van de Goddelijke waarheid niet is in het Woord, zelfs niet als voortgebracht uit de oneindige diepte van de Goddelijke wijsheid en waarachtigheid; maar die is eerst verborgen, opgelegd en uitgedrukt in de persoon van Christus. Hij is het eerste voorbeeld der waarheid, welke van Hem uitgedrukt is in het Woord, en door het Woord ingedrukt op het hart der gelovigen, zodat gelijk het God behaagd heeft, dat in Hem al de schatten der wijsheid en der kennis verborgen zullen zijn, in Hem wonen, haar voorname verblijfplaats in Hem hebben, Col. 2 : 3. Zo is het gehele Woord niet anders dan een openbaring van de waarheid in Christus, of een uitdrukkel van Zijn beeld en gelijkenis aan de kinderen der mensen. Hierom worden wij vermaand de waarheid te leren, zoals die in Jezus is, Ef. 4 : 21. Zij is in Jezus oorspronkelijk en dadelijk, en uit Hem wordt deze aan ons medegedeeld door het Woord. Wij worden daardoor geleerd; want, zoals de apostel verder aanwijst, worden wij vernieuwd in de geest van ons gemoed, en doen de nieuwe mens aan, die naar God geschapen is in ware rechtvaardigheid en heiligheid, vs. 23, 24. Eerst is de waarheid in Jezus, dan wordt ze uitgedrukt in het Woord; dit Woord geleerd en geloofd zijnde, wordt genade in het hart, geheel overeenkomende

met het beeld van de Heere Christus, van Wien deze veranderende waarheid voortkwam. Ja, dit wordt door de apostel nog hoger opgehaald, namelijk, tot God de Vader zelf, wiens beeld Christus is, en de gelovigen het zijn door het Woord, 2 Kor. 3 : 18: *En wij allen, met ongedekt aangezicht de heerlijkheid des Heeren als in een spiegel aanschouwende, worden naar hetzelfde beeld in gedaante veranderd, van heerlijkheid tot heerlijkheid, als van des Heeren Geest.* Waarbij men voegen kan, hoofdstuk 4 : 6: *God, die gezegd heeft; dat het licht uit de duisternis zou schijnen, is Degene, die in onze harten geschenen heeft, om te geven verlichting der kennis der heerlijkheid Gods in het aangezicht van Jezus Christus.* Het eerste patroon of voorbeeld van alle waarheid en heiligheid is God zelf: hiervan is Christus het beeld, vs. 4, zijnde het beeld Gods; het afschijnsel Zijner heerlijkheid, en het uitgedrukte beeld Zijner zelfstandigheid, Hebr. 1 : 3. Het beeld des onzienlijker Gods, Col. 1 : 15. Hierom worden wij gezegd, de heerlijkheid des Heeren te aanschouwen in het aangezicht van Jezus Christus; omdat Hij zijn beeld is, zo wordt de liefde, de genade en de waarheid van de Vader in Hem vertoond en zichtbaar gemaakt. Wij aanschouwen die in Zijn Aangezicht, vanwege de klare en luisterrijke openbaring van Gods heerlijkheid in Hem.

Maar hoe aanschouwen wij die heerlijkheid? Als in een spiegel, zegt de apostel; dat is, in het Evangelie, van waaruit het beeld en de gelijkenis van Christus, die het beeld Gods is, afstraalt, en medegedeeld wordt. Tot zover hebben wij de waarheid en de genade nagespeurd van de persoon des Vaders, tot de Zoon als Middelaar, en vandaar overgebracht in het Woord. In de Vader is deze wezenlijk; in Jezus Christus oorspronkelijk en voorbeeldelijk; en in het Woord als in een afschrift of kopie. Maar blijft deze daar nu? Neen; God schijnt door het Woord van het Evangelie in onze harten, hoofdstuk 4 : 6. Hij bestraalt ons verstand met een zaligmakend licht, en geeft ons een bevassing van het Woord. En wat volgt dan daaruit? De ziel van een gelovige, wordt door de krachtige werking van de Heilige Geest, naar hetzelfde beeld veranderd, hoofdstuk 3 : 18. Dat is, de gelijkenis van Christus ingeplant in het Woord, wordt ingedrukt op de ziel, waardoor zij naar het beeld van God, waarnaar zij eerst was geschapen, vernieuwd wordt. Dit alles voert tot een volmaakte overeenstemming. Waar de waarheid van het Evangelie krachtig wordt ontvangen en in de ziel ondervonden wordt, daar is niet alleen een overeenstemming enkel tussen de ziel en het Woord, maar tussen de ziel en Christus door het Woord, en tussen de ziel en God door Christus. En dit geeft de ziel een verzekerde vastigheid in de dingen, die zij gelooft. De Goddelijke waarheid ons zo toegebracht, is vast, bestendig en onbewegelijk. En wij kunnen in een geestelijke zin daarvan zeggen: Hetgeen wij gehoord hebben met onze oren, hetgeen wij gezien hebben met onze ogen, hetgeen wij aanschouwd hebben, en onze handen getast hebben van het Woord des levens, dat weten wij waarachtig te zijn. Ja, een gelovige is in hetgeen hij is, een getuigenis van de zekerheid van de waarheid, zeer ver boven hetgeen hij is in al wat hij zegt of spreekt. Woorden kunnen worden voorgewend, maar dadelijke uitwerkingen brengen haar getuigenis onafscheidelijk met zich.

Ten derde blijkt hieruit, dat er noodzakelijk een grote verzekerdheid moet zijn van die waarheden, die aldus aangenomen en geloofd worden; want daardoor worden de zinnen geoefend, tot onderscheiding beide des goeds en des kwaads, Hebr. 5 : 14. Waar een geestelijk gevoelen is van de waarheid, van het goede en het kwade, dat er in de leerstukken wordt gevonden, door een inwendige ondervinding van het goede, en een afkeer van het kwade; verkregen door een hebbelijkheid of hebbelijke gestalte des harten; daar is sterkte, standvastigheid en verzekering. Dit is de leer van de

zalving, die niet zal, noch kan bedriegen. Hierom is het, dat velen van vroegere en latere tijd, die over de waarheid niet redetwistten, daarvoor nochtans sterven konden. Hij die eens tot iemand kwam, en door bedriegelijke redenen bewijzen wilde, dat er geen beweging was, ontving van hem geen ander antwoord (hetzij dat hij zijn strikreden niet kon beantwoorden, of onwillig was zoveel moeite daartoe te doen), dan dat hij opstond en heen en weer wandelende, zijn sofisterij metterdaad weerlegde. Het is in dit geval ook zo, wanneer de ziel een ware ondervinding heeft van de genade Gods, van de vergeving der zonde, van de kracht en uitwerking van Christus' dood, van de rechtvaardigmaking door Zijn bloed en van de vrede met, God in en door het geloof; laten dan mensen of duivelen, of engelen uit de hemel (als die onder de bestrijders konden gesteld worden), deze dingen bestrijden; indien zo iemand hun valse sluitredenen niet kan beantwoorden, hij kan opstaan en wandelen: hij kan met alle heilige vrijmoedigheid en verzekering zijn eigen voldoening en ondervinding stellen tegen al hunne redeneringen en bestrijding. Men zal iemand niet licht afbrengen van hetgeen hij ziet en gevoelt. Een gelovige zal zo vast gaan op zijn geestelijke overtuiging, als iemand op zijn natuurlijk gevoel.

Dit is de mening van het gebed van de apostel, Col. 2 : 2: *Opdat uw harten vertroost mogen worden, en zij samengevoegd zijn in de liefde, en dat tot alle rijkdom der volle verzekerdheid des verstands, tot kennis der verborgenheid van God en de Vader en van Christus.* Verstand in de verborgenheden van het Evangelie hadden zij reeds bekomen, maar hij bidt, dat zij, door een verdere ondervinding daarvan, komen mogen tot de verzekerdheid des verstands. Waarheid te zijn, is de eigenschap van de leer zelf; maar verzekerd te wezen, is de eigenschap van ons gemoed of verstand. Deze ondervinding nu, verenigt het verstand en de waarheid zo nauw, dat wij gewoonlijk zeggen, zulk een waarheid is het allerzekerst, hoewel de zekerheid de eigenschap is van ons verstand of van de kennis en niet van de gekende waarheid. Het geeft ons wel zekerheid, dat is, wij hebben door de ondervinding die wij er van hebben, er een verzekerde kennis van. Dit is de verzekerdheid des verstands. Nu bidt de apostel, dat wij mogen komen tot de rijkdom van deze verzekering, dat is, tot een overvloedige volle verzekerdheid. Tot de kennis der verborgenheid Gods; om deze te kennen uit een gevoel en ondervinding van haar grote uitnemendheid en waardij.

Dit is de aard van al de waarheden van het Evangelie, dat die gevoegd en geschikt is naar de ondervinding van een gelovige ziel. Er is in deze waarheden niets zo verheven noch verborgen, niets, naar de uitwendige schijn, zo laag en verachtelijk, of een begunadigde ziel heeft in dit alles ondervinding van de uitnemendheid, dallelijkheid, kracht en uitwerking van het Evangelie. Bijvoorbeeld, beschouw eens hetgeen de orde en dienst van het Evangelie aangaat: dit schijnt voor velen een enkel uitwendige zaak te zijn, waar een ziel geen inwendig gevoel of smaak van hebben kan. Bevattingen hierover zijn er vele en ook eindeloze twistingen; maar wat dan? Laat een begunadigde ziel zich maar eens in eenvoudigheid en oprechtheid overgeven, om met Christus naar Zijn instelling te wandelen, en zij zal terstond zulk een smaak en ondervinding ontvangen in de gemeenschap van het Evangelie, in de gemeenschap der Heiligen en van Christus, dat zij tot zulk een rijkdom der verzekerdheid des verstands en erkentenis van des Heeren wegen zal geraken, waar anderen door al hun redetwisten nooit toe zullen komen. Wat is er zo hoog, zo heerlijk en zo verborgen, als de leer van de eeuwige gezegende Drieëenheid? Sommige wijze mannen hebben gemeend, dit voor de gewone Christenen bedekt te houden, en anderen hebben het in zulke bewoordingen voorgesteld, dat het niet te verstaan was. Maar neem nu een gelovige, die gesmaakt heeft hoe goedertieren de Heere is, in de eeuwige liefde des Vaders, in de grote onderneming des Zoons in het werk der Verlossing, in het

almachtige werk van de Heilige Geest, genade en vertroosting scheppende in de ziel; die ondervinding heeft van de liefde, heiligheid en macht van God in dit alles, die zal met een veel sterker vertrouwen en verzekerdheid deze zeer verborgen waarheid aankleven, omdat hij daarin geleid en bevestigd is door de klare getuigenissen van het Woord, méér dan duizend twistredenaars, die alleen enige bevatting daarvan hebben in hun verstand en oordeel. Laat er maar eens een beproeving komen, dan zal het wel openbaar worden. Er zullen weinigen gevonden worden, die hun leven voor een blote beschouwing zullen opofferen; maar de ondervinding in de ziel zal verzekerdheid en vastigheid geven.

Uit deze bewijsredenen blijkt duidelijk, dat er een grote zekerheid is in die waarheden, waar de gelovigen ondervinding van hebben. Waar dit haar kracht doet aan het hart, daar geeft het een ontwijfelbare verzekerdheid aan deze waarheid. En wanneer de dadelijkheid daarvan in de ziel is overgebracht, dan houden alle twistingen daarover op.

Deze dingen dan zo zijnde, laat ons nu eens vragen naar het geloof en de ondervinding der heiligen op aarde, wat zij van die waarheid, welke wij ter bevestiging voorstelden, kennen; namelijk, van de vergeving die bij God is? Laat ons tot de een of andere arme ziel gaan, die nu troostrijk onder het licht van Gods aanschijn wandelt, en tot haar zeggen:

Vr. *Hebben wij u niet onlangs gekend vol droefheid, en grote benauwdheid des geestes; ja bedrukt en bijna ter dood toe bitter bedroefd van geest?*

Antw. Ja, zal zij zeggen, zo was het inderdaad; mijn dagen werden verteerd door droefheid, en mijn leven door verdriet; ik wandelde in vrees en bitterheid des geestes, gehele dagen lang.

Vr. *Maar hoe, wat scheelde u, wat was daarvan de reden, gezien gij toch ten aanzien van uitwendige dingen in vrede waart?*

Antw. De Wet van God had mij aangegrepen en mij gedood. Ik bevond mij daardoor een gans ellendig en verloren zondaar; ja, door de schuld der zonde overstelpt, de verbolgenheid en toorn van de hand des Heeren ieder ogenblik verwachtende. mijn hand was des nachts uitgestrekt en liet niet af, mijn ziel weigerde getroost te worden.

Vr. *Hoe komt het dat gij dus gered en niet meer droevig zijt? Waar hebt gij rust en vrede gevonden? Bent u door enige middelen geholpen, of is uw droefheid versleten en van zelf weggegaan?*

Antw. Ach neen! was mij niet een krachtadig hulpmiddel toegediend, ik zou weggezonden en voor eeuwig verloren zijn gegaan.

Vr. *Welke weg sloegt gij dan in?*

Antw. Ik ging door Jezus Christus tot God, tegen Wie ik gezondigd had en bevond Hem genadiger dan ik verwacht of ooit geloofd zou hebben, indien Hij mijn hart door Zijn Geest niet overweldigd en ingenomen had. In plaats van toom die ik vreesde, en dat rechtvaardig, omdat ik die verdiend had, zei Hij tot mij in Christus: Grimmigheid is bij mij niet. Voor een lange tijd kon ik het niet geloven, ik dacht het is onmogelijk, dat er voor mij, of voor zulk een als ik ben, genade en vergeving was. Maar Hij ondersteunde mij, dan door het een en dan weer door een ander middel, totdat Hij mijn ziel tot zich trok, mij de zondigheid van mijn ongelovig hart, de snoodheid van

de harde gedachten, die ik van Hem had ontdekte, en mij deed zien dat er bij Hem waarlijk vergeving en veel verlossing was. Dit heeft al mijn droefenis weggenomen, en mij stilheid, rust en verzekering gegeven.

Vr. *Maar bent u nu verzekerd, dat dit zo is en denkt gij niet, dat gij bedrogen zijt?*

Antw. Ik heb daarover niet het minste vermoeden, zegt de ziel, en wanneer er enige twijfel over oprijst, zo wordt dit terstond overwonnen.

Vr. *Maar hoe bent u in dit gevoelen bevestigd?*

Antw. Het gevoelen dat ik daar van in mijn hart heb, de zoetigheid en rust die ik ondervind, de invloed die het op mijn ziel heeft en de verbintenis die ik daarvan in mij tot alle dankbare gehoorzaamheid gelegd vind; die hulp, die ondersteuning en vertroosting, die mij in beproeving en benauwdheden zijn verschaft geworden, in het aanzien van het graf en van het intreden in de eeuwigheid; alles overeenkomende met, en beantwoordende aan hetgeen dat van deze dingen verklaard wordt in het Woord, neemt alle twijfel weg dat ik bedrogen zou zijn. 't Is waar, ik kon het niet geloven noch aannemen, totdat God het zelf in mijn ziel liefde te openbaren. Nu mag de satan zijn uiterste best doen met zijn verzoeking, ik zal echter nooit nalaten dit getuigenis te geven, dat er bij Hem genade en vergeving is.

Hoeveel duizenden zijn er niet in de wereld, aan wie deze waarheid aan hun zielen zodanig is verzegeld, dat zij niet alleen ter bevestiging daarvan, met gerustheid hun leven konden afleggen, indien zij daartoe geroepen werden, maar ook hun eeuwige belangen, blijmoedig en zegepralend, daarop konden verlaten. Ja, dit is de oorzaak van al die vrede, kalmte des gemoeds en sterke vertroosting, die zij in deze wereld deelachtig worden.

Dit nu is bij mij, op de voorgeselde gronden, een klaar en gewichtig bewijs. God heeft deze waarheid aan Zijn heiligen niet geopenbaard, in Zijn Woord beschreven en in hun ziel overgedrukt, om hen ook maar enige gedachte over te laten van bedrogen te zijn.

Instelling van een Goddelijke dienst, een bewijs van vergeving.

Gods instelling van een Goddelijke dienst en ere om Hem van zondaren te worden toegebracht, is een ander bewijs, dat er bij Hem vergeving is. Ik heb tevoren reeds van een bijzonder stuk der godsdienst melding gemaakt; namelijk, in dat van de offeranden. Maar daarin bedoelden wij alleen de bijzondere natuur en betekenis, hoe die verklaarden en aanwezen, dat er bij God verzoening en vergeving is. Wat wij nu beogen, is, om aan te tonen, dat al de dienst die God ons bevolen heeft, en al de ere die wij Zijn heilige Majesteit daardoor toebrengen, op dezelfde grond gebouwd is; namelijk op een onderstelling van vergeving; ook is die verordend om ons dit te leren en ons daarvan te verzekeren, gelijk wij kort zullen verklaren.

Ten eerste: Het algemeen oogmerk van alle godsdienst is, om aan God ere en heerlijkheid uit de schepping toe te brengen. Gods oneindige natuurlijke zelfgenoegzaamheid is zodanig, dat Hij die eer van het schepsel niet nodig heeft. Hij was in zichzelf niet minder oneindig en eeuwig heerlijk vóór de schepping van alles, of van iets hoe ook genaamd, als Hij zijn zal, wanneer Hij omringd zal wezen met de lofzangen van al de werken Zijner handen. En Zijn volstreckte volmaaktheid is zodanig, dat geen eer die Hem wordt toegebracht, geen verwondering en hoogachting van, noch toeschrijving van heerlijkheid en dankzegging aan Hem, Hem in 't al-

lerminst iets toebrengen kan. Hierom zegt de Psalmist: Mijn goedheid raakt niet tot U; zodat die aan God niets kan toebrengen of profijtelijk zijn, zoals dit kan zijn voor de heiligen die op de aarde zijn. Zo sprak ook Elifaz, Job 22 : 2, 3: *Zal ook een man Gode profijtelijk zijn? Maar voor zichzelf zal de verstandige profijtelijk zijn. Is het voor de Almachtige nuttigheid, dat gij rechtvaardig zijt? of gewin, dat gij uw wegen volmaakt?* Het is ongetwijfeld Gode behaaglijk, dat wij rechtvaardig en oprecht zijn; maar wij brengen Hem daardoor geen nuttigheid aan, alsof Hij die nodig had. Ziet ook hoofdstuk 35 : 7, waar Elihu spreekt, zeggende: Als u rechtvaardig zijt, wat geeft gij Hem? of wat ontvangt Hij uit uw hand? De reden van dit alles, geeft ons de apostel in Rom. 11 : 36: Want uit Hem, en door Hem, en tot Hem zijn alle dingen. Hij, de eerste soevereine oorzaak, en het laatste volstreckte einde van alle dingen, alleszins volmaakt en zelfgenoegzaam, Hem kan niets worden toegevoegd. Of, gelijk diezelfde apostel spreekt in Hand. 17 : 24, 25: *God, die de wereld gemaakt heeft en alles wat daarin is, deze, een Heere zijnde des hemels en der aarde, wordt van mensenheden niet gediend, als iets behoevende, zo Hij zelf allen het leven, en de adem, en alle dingen geeft.* Zoals Hij dit zelf in het brede aanwijst en zich toeëigent in Ps. 50 : 7-13.

Ten tweede: Al de eer en heerlijkheid, die God door Zijn dienst ontvangen wil, hangt enkel af van Zijn eigen willekeur en instelling. Alle dienst, zeg ik, hangt af van Gods soevereine wil en welbehagen. 't Is waar, er is een natuurlijke godsdienst, die alle redelijke schepselen aan Hem, door de wet hunner schepping, schuldig zijn. Dit was in het eerst onvermijdelijk en volstrekt noodzakelijk. Dat dit zo zijn zou, vorderde het Goddelijk Wezen en de orde der geschapene dingen; ondersteld n.l., dat God zulke schepselen gemaakt had als wij zijn, kon het niet anders wezen, of wij waren Hem een zedelijke gehoorzaamheid schuldig; namelijk, dat Hij geloofd, vertrouwd en gehoorzaamd werd als de eerste oorzaak, en soevereine Heere van alles. Maar door het inkomen van de zonde, bracht dit de zondaar volstrekt onder Gods vloek, brak de orde dezer dingen en deed die ophouden. Nu moest de mens terstond verloren zijn gegaan, en de Wet van zijn gehoorzaamheid ten einde zijn; maar hier werd door Gods soevereine wil, een tussenstand gesteld, tussen de zonde en het vonnis en des mensen verderf opgeschort. Alle godsdienst hierna volgende, zelfs die tevoren door de Wet der schepping natuurlijk was, is nu gebracht tot een vrijwillige daad van Gods wil. Tot dit einde nu is alle godsdienst ingesteld, namelijk tot Gods eer; want gelijk God zelf gesproken heeft, zeggende: In degenen, die tot Mij naderen, dat is, in Zijn dienst, zal Ik geheilgd worden, en daarin wil Hij verheerlijkt worden. Lev. 10 : 3. En, wie dankoffert, dat is, die enig deel van Zijn dienst volbrengt, Hem eert, Ps. 50 : 23; daarin verklaart ook de natuur van de zaak zelf, dat dit geen ander doel hebben kan. Hierdoor bekomt Hij al Zijn heerlijkheid, zelfs van het levenloze schepsel.

Ten derde: Dat God de engelen die gezondigd hebben, geen dienst aan Hem heeft voorgeschreven. Zij zijn inderdaad onder Zijn macht en Hij gebruikt ze om het voornemen van Zijn heilige Voorzienigheid te dienen. Hij schrijft hun palen voor door Zijn macht en houdt hen in vrees en schrik voor de volle uitvoering van Zijn toorn; maar Hij eist van hen niet, dat zij in Hem geloven zullen. 't Is waar, zij geloven en sidderen. Zij hebben een natuurlijk besef van Gods Wezen, van Zijn macht, voorzienigheid, heiligheid en rechtvaardigheid, wat van hun natuur onafscheidelijk is, en vandaar een verwachting van de straf en wraak die hun toekomt en die van hen onafscheidelijk is als zondaren. Dit is hun geloof. Maar in God te geloven, dat is, op Hem te vertrouwen en zich aan Hem over te geven, eist Hij van hen niet. Dit is ook het geval, ten aanzien van liefde, vrees en vermaak, inwendige hartstochten en

aandoeningen, waarin de eigenlijke dienst van God bestaat. Deze hebben zij niet, ook vordert God die niet meer van hen; zij hebben die in hun eerste zonde voor eeuwig afgeworpen. En waar deze niet zijn, waar ze niet geëist worden, waar ze niet wezen kunnen, daar kan geen uitwendige godsdienst voorgeschreven noch verordend werden; want de uitwendige ingestelde godsdienst, is niet anders dan de weg die God bestemt en verkiest, om de inwendige genegenheden van ons gemoed jegens Hem uit te drukken en te oefenen. Hij regeert de gevallen engelen per nutum Providentiae; maar niet verbum Praecepti. Zoals God nu met de gevallen engelen gehandeld heeft, zo zou Hij ook met het mensdom gehandeld hebben, indien Hij het zonder hulpmiddel of hoop van verlossing, onder de vloek gelaten had. Zoals Hij met hen handelt, vergenoegt Hij zich voor eeuwig in de inbreng van heerlijkheid, welke Hem uit hun straf toegebracht wordt; zo zou Hij ook gedaan hebben met de mensen, indien er voor hen geen vergeving bij Hem geweest was. Hij zou hen niet bevolen hebben Hem te vrezen, lief te hebben, te gehoorzamen of hun enige vorm van godsdienst bevolen hebben; want tot welk doel zou Hij dat gedaan hebben? Zou het rechtvaardig zijn, dat er enige dienst, plicht of gehoorzaamheid werd voorgeschreven aan hen die dit niet konden, of die enige hoop of verwachting mochten koesteren van aangenaam te zijn, of beloning te ontvangen? Dit zou strijdig zijn tegen de bevattingswijze van Gods natuur hebben: *Want die tot God komt, moet geloven, dat Hij is, en een beloner is dergenen, die Hem zoeken*, Hebr. 11 : 6. Het zou tegenstrijdig zijn, indien Hij een vrijwillige dienst verordende en geen beloning voorstelde aan hen, die deze dienst volbrachten.

Ten vierde: Door het voorschrijven van een Goddelijke dienst aan zondaren, verklaart God ten volle, dat er bij Hem vergeving voor hen is.

a. Hierdoor openbaart Hij, dat Hij gewillig is om een nieuwe inkomst van heerlijkheid van hen te ontvangen. Dit is, gelijk wij bewezen hebben, het doel van de godsdienst. Dit zou Hij nooit gedaan hebben, dan met een toeleg, om Zijn schepselen aan te nemen en hen te belonen. Of menen wij dat Hij aan hen iets verschuldigd wil zijn? Dat Hij hun vrijwillige en redelijke dienst, volgens Zijn wil en gebod zou toelaten en aannemen, zonder hen een beloning te geven, ja zulk een, waar hun gehoorzaamheid, niet de minste overeenkomst mee heeft? Dit zou Zijn oneindige zelfgenoegzaamheid, goedheid en milddadigheid niet betamen. De huisvrouw van Manóach bracht dit verstandig naar voren zeggende, Richt. 13 : 23: *Zo de Heere lust had ons te doden, Hij had het brandoffer en spijsoffer van onze hand niet aangenomen*. Zijn aannemen van godsdienstige eer van ons, is een onfeilbaar bewijs, dat Hij de gestrengheid van de eerste vloek niet over ons zal uitvoeren.

Dit wordt duidelijk aangetoond in het eerste getuigenis van de plechtige ingestelde godsdienst, door zondaren verricht, Gen. 4 : 4: En de Heere zag Abel en zijn offer aan. Sommigen denken, dat God een zichtbaar teken gaf van Zijn aannemen van Abel en zijn offer; misschien is het geweest door vuur uit de hemel, want hoe kon Kaïn anders terstond weten, dat zijn broeder en zijn offer aangenaam waren; maar dat hij en zijn offer van de hand waren geweest? Hoe het ook zij, het is duidelijk, dat het getuigenis dat God gaf van Zijn behagen in zijn offer, Hij dat ook gegeven heeft over zijn persoon; Hij zag Abel eerst aan en daarna zijn offer. Daarom zegt de apostel, dat hij daardoor getuigenis bekwam, dat hij rechtvaardig was, Hebr. 11 : 4. Dit was het getuigenis van God zelf. Het hield tevens in de vergeving zijner zonden, zonder welke hij, noch rechtvaardig, noch aangenaam kon zijn, omdat hij een zondaar was. Dit verklaarde God door het aanzien van zijn godsdienstig offer. Zo moeten wij ook, indien wij enige getuigenis hebben, dat wij Hem in enig deel van Zijn dienst

aangenaam zijn, dit tot hetzelfde doel gebruiken. Heeft God onze harten verruimd in het gebed? Heeft Hij enige van onze smekingen beantwoord? Onze zielen verkwikt onder de prediking en de bediening van het Woord, of in enige andere zaken? Wij hebben in die bijzonderheid, waarin wij in gemeenschap met Hem geweest zijn, niet te rusten. Indien wij dat doen, is dit de reden dat wij onze bevindingen verliezen zullen. Zij liggen hier en daar verstrooid, gescheiden van de eigenlijke wortel, waardoor die zeer licht worden verloren. Maar dit is het, waar wij deze bijzondere ondervinding in de dienst van God eerst toe moeten gebruiken, namelijk, dat God onze zonden vergeven en daardoor onze personen aangenomen heeft; want zonder vergeving kan niets van onze godsdienst Hem behaaglijk zijn.

Hierdoor wil God ons bekend maken, dat Hij op nieuwe voorwaarden met ons handelt; zodat, niettegenstaande onze zonden, wij evenwel Zijn liefde en gunst genieten mogen. Hij heeft er Zijn waarheid en getrouwheid aan verbonden; Hij kan ons niet bedriegen; wel zouden wij, door zijn bevel om Hem te dienen, bedrogen worden, indien bij Hem geen vergeving was. Maar dit bevel geeft Hij ons ter bemoediging om te verwachten, dat wij bij Hem aangenaam zullen zijn, en verzekering van genade zullen vinden. Dit verklaart God door zijn instelling van, en door het gebod tot Zijn dienst, namelijk; dat onvermijdelijk diegenen, die zich aan de gehoorzaamheid van Gods geboden overgeven, Zijn liefde, gunst en gemeenschap zullen genieten.

Belangende de zaak zelf, het is bekend en het wordt beleden, dat God een dienst heeft ingesteld, die de zondaren te volbrengen hebben. Al de instellingen van het Oude en Nieuwe Testament, geven hiervan getuigenis. God is er de Auteur van, en de mensen weten niet wat zij doen, wanneer zij die verzuimen, of hun eigen meningen daar onder willen mengen. Wat kan toch het verstand des mensen bedenken of uitvinden, dat in deze zaak enige invloed hebben kan, om de zielen der gelovigen te verzekeren aangenaam bij God te zijn? Heeft Gods getrouwheid, Zijn waarheid en goedheid, hun getuigenis nodig? Neen, deze dingen heeft Hij aan Zichzelf gehouden. Dit dan is het, dat onze ziel vast moet ingeprent worden, op de eerste nodiging tot de Goddelijke dienst, namelijk, dat God een nieuwe inkomst van heerlijkheid van ons verwacht, en daarom verklaart, dat er een weg is, tot wegneming van onze zonden, zonder welke wij Hem, door onze gehoorzaamheid geen eer kunnen toebrengen, dan alleen door vergeving.

Bijzondere ordonnantiën, de vergeving bewijzende.

Er zijn, om ons de vergeving der zonden te bevestigen, enige bijzondere ordonnantiën van godsdienst ingesteld. Inzonderheid in die dienst, die door onze Heere Jezus Christus, onder het Nieuwe Testament is bevolen. Hiervan zal ik er enige noemen:

De ordonnantie van de Doop. Deze vergezelde het eerste aan lichten van het Evangelie, in de dienst van Johannes de Doper. Hij verklaarde uitdrukkelijk in zijn predicatiën dat de Doop van God was ingesteld, ter bekering tot vergeving der zonden, Mark. 1:4.

't Is waar, de Heere Christus onderwierp zich aan de ordonnantie, en is van Johannes gedoopt, ofschoon Hij geen zonden had. Maar dit behoorde tot de gehoorzaamheid, die God van Hem vorderde, zijnde om onzentwil geworden onder de Wet. Hij moest al de ordonnantiën en instellingen van de dienst Gods waarnemen; niet omdat Hij voor Zijn eigen persoon de bijzondere betekenissen van deze instellingen nodig had, evenwel voor zover Hij Borg en Middelaar was, staande in onze plaats in alles wat Hij deed, zo moest Hij deze gehoorzamen, opdat Hij zo alle gerechtigheid vervulde,

Matth. 3 : 15. Daarom is Hij besneden, en ook gedoopt geworden; beide instellingen hadden opzicht op de zonden en ofschoon Hij in Zijn eigen persoon volstrekt vrij was van alle zonden, moest dit, omdat Hij van geen gehoorzaamheid aan enig gebod van God vrij was.

Doch, zoals gezegd is, de Doop zelf ingesteld zijnde tot een ordonnantie van godsdienst voor zondaren, is een verklaring, dat er bij God vergeving is. Dit bleek reeds in het begin van de instelling. God riep een mens op een wonderdadige wijze; gaf hem uit de hemel een bediening, en beval hem al degenen te dopen, die met belijdenis van hun zonden en bekering tot Hem kwamen, om een getuigenis te ontvangen van vergeving. En wat de bijzondere natuur van deze ordonnantie betreft, Hij stelde die zodanig in, dat deze de zekerheid en waarheid van Zijn genade, in de vergeving der zonden, zou vertonen aan hun zinnen, door een zichtbaar pand en teken. Hij maakte hun bekend, dat Hij hun zonden, waarin hun geestelijke onreinheid bestond, wil wegnemen, evenals water de uitwendige vuiligheid van het lichaam wegneemt: en dat zij hierdoor zouden behouden worden zo zeker als Noach en zijn huisgezin behouden werden in de Ark, die op de wateren dreef, 1 Petrus 3 : 21. Zouden dan in deze gehele zaak de arme zondaren bedrogen worden, indien het niet onfeilbaar zeker was, dat zij bij God vergeving bekomen konden?

Na het begin van deze ordonnantie in de bediening van Johannes, nam de Heere Christus die zelf in Zijn hand en beval de waarneming daarvan aan Zijn discipelen. Ik onderzoek nu niet, wie de eigenlijke voor of onderwerpen daarvan zijn, of het alleen hen betreft die dadelijk belijdenis kunnen doen van hun geloof, of gelovigen met hun jonge kinderen. Wat mij betreft, ik geloof, dat allen die Christus liefheeft en die Hij de zonden vergeeft, het uitwendig pand en teken daarvan deelachtig moeten worden. De enige reden, waarom de ouden niet wilden, dat de jonge kinderen van gelovige ouders gedoopt zouden worden, was, omdat zij meenden dat ze geen zonden hadden: Maar wij weten, dat zij hierin dwaalden. Maar van deze dingen spreek ik nu niet; alleen zeg ik, dat het zeker is, dat het enige oogmerk van de Heere Christus, in het voorschrijven van deze ordonnantie aan Zijn Kerk, geweest is, om ons van de vergeving der zonden te verzekeren. Hiertoe worden dan ook zondaren geroepen, om door deze ordonnantie de vergeving hunner zonden, als een onfeilbaar pand en verzekering daarvan te ontvangen, Hand. 2 : 38. De eigenlijke natuur daarvan verklaart, dat dit het uiteindelijke doel is, zoals wij tevoren hebben aangetoond. Dit is een andere verbintenis van Gods waarheid, getrouwheid en heiligheid, waarin wij niet kunnen bedrogen worden. Bij Mij is vergeving, zegt God; maar de Heere, zegt de ziel, hoe zal ik dit weten, hoe zal ik daarvan verzekerd worden? Want ik bevind, dat vanwege de gedurige beschuldigingen van mijn geweten, en de vloek der Wet op de schuld mijner zonden, het mij een zware zaak is, om het te geloven. Ik wilde als Gideon een teken daarvan hebben. Wel, ziedaar, zegt God, Ik geef u een onbedriegelijk pand en teken. Wanneer oudtijds de wereld vanwege de zonden, door de zondvloed met water overstromd is geweest, hadden zij die overbleven, billijke redenen van vrees, dat hetzelfde oordeel hen of hun nakomelingen, opnieuw zou overkomen, omdat zij zagen dat er dezelfde reden voor was, want het gedichtsel van de gedachten van der mensen harten bleef geduriglijk boos: zo heb Ik, zegt God, om hen van deze vrees te ontheffen, toegevoegd, dat Ik de aarde door het water niet meer zou verderven; en heb hen van Mijn getrouwheid een teken gegeven, door Mijn boog te plaatsen in de wolken. Ben Ik nu Mijn Woord niet getrouw gebleven? Ofschoon de zonden en de goddeloosheid der wereld, van die dag af onuitsprekelijk groot geweest zijn, zo is nochtans het mensdom niet verdronken, en zal nooit door water vergaan; Ik zal hen in het teken, dat Ik gegeven heb, niet teleurstellen. Waar er een woord van belofte is, met

een teken bevestigd, daar is geen teleurstelling te vrezen. Ik heb verklaard, dat er bij Mij vergeving is, en om u daarvan te verzekeren, heb Ik dit pand en teken verordend als een zegel van Mijn Woord; en dit om alle twijfel en vermoeden van bedrogen te worden, weg te nemen. Omdat nu de wereld niet meer door het water overstroomd zal worden, zo zullen ook degenen die geloven, de vergeving der zonden niet missen.

Dit is dus het gebruik, dat wij van deze ordonnantie te maken hebben. Het is een Goddelijke verzekering van de vergeving onzer zonden, waarin wij veilig berusten mogen.

Dit is ook het doel van die andere grote ordonnantie van de Kerk, te weten **het Avondmaal des Heeren**. Dezelfde zaak wordt ons daarin bevestigd, door een teken, pand en zegel. Wij hebben tevoren aangetoond, welke betrekking de Evangelievergeving tot het bloed van Christus heeft. Dat is het middel waardoor deze voor ons verworven is, en de weg, door welke die van God voortkomt, ter verheerlijking van Zijn rechtvaardigheid en genade; waar wij in het vervolg meer onderscheidenlijk van zullen spreken. Deze ordonnantie van het Heilig Avondmaal, met opzet verordend ter vertoning en gedachtenis van de dood van Christus, en de weldaden daaruit voortvloeiende, voor degenen die geloven, bedoelt voornamelijk versterking van ons geloof en vertroosting in die waarheid.

Daarom wordt reeds bij de instelling daarvan, behalve het algemeen doel tevoren gemeld, dat genoeg was tot onze verzekering, nog een bijzondere melding daarbij gedaan van de vergeving der zonden. Want bij de instelling van het Heilig Avondmaal, tot gebruik van de Kerk tot aan het einde der wereld, sprak de Zaligmaker: Matth. 26 : 28: Dit is het bloed des Nieuwen Testaments, dat voor velen vergoten wordt, tot vergeving der zonden. Alsof Hij zeide, het doel waartoe Ik u de waarneming van deze plicht verordend heb, is, opdat Ik u daardoor verzeker, dat Ik door Mijn bloed, en de verzoening daardoor teweeggebracht, de vergeving uwer zonden verworven heb, die gij ook zeker zult deelachtig worden. Meer zal ik hier niet van zeggen, omdat de dood van Christus, waar deze ordonnantie betrekking op heeft, nogmaals ter sprake komt.

Wat is het doel van alle kerkelijke orde, vergaderingen en dienst? Wat is de Kerk? Is die niet een gezelschap van zondaren, door Gods bestelling tezamen vergaderd, om Hem heerlijkheid en dankzegging toe te brengen voor de vergeving der zonden, en Hem die gehoorzaamheid te bewijzen, welke Hij deswege van ons eist? Dit is de natuur, dit is het doel van de Kerk. Zij die dit niet verstaan, en tot dat doel niet gebruiken, doen niet anders dan deze grote instelling misbruiken. En van dit misbruik is de wereld vol. Sommigen trachten hun wereldse voordelen en belangen, onder voorwendsel van de Kerk, te bevorderen. Sommigen volbrengen de plichten daarin vereist, met enige heimelijke hoop, dat dit hun gerechtigheid voor God zal zijn. Anderen beantwoorden alleen aan hun licht en overtuiging in een ledige onvruchtbare belijdenis. Doch dit alleen is het ware oogmerk, en het rechte gebruik om onderwezen te worden, dat er door Jezus Christus bij God vergeving is; om te bidden dat wij er deelgenoten van gemaakt mogen worden; om God te danken voor ons aandeel daarin; en om ons zelf te verbinden tot die gehoorzaamheid, die Hij deswege van ons eist. Indien dit gedurig op ons hart gebonden was en wij dit altijd bedoelden, wij zouden meer in het geloof bevestigd worden, als mogelijk de meesten van ons nu zijn.

Het gebed om vergeving der zonden geboden.

Nog een bijzonderheid zal ik, om dit bewijs te besluiten, hier nog bijvoegen, namelijk,

God heeft ons bevolen, en de Heere Christus heeft ons geleerd, om de vergeving der zonden te bidden; wat ons een ontwijfelbare zekerheid geeft, dat die vergeving te bekomen en bij God te vinden is. Om dit te verklaren merken wij op:

- 1) dat de Heere Jezus Christus, in de openbaring van Gods wil aan ons, ten aanzien van de plicht die Hij van ons eist, ons geleerd heeft, te bidden om de vergeving der zonden. Het is een van de beden, die Hij tot ons gebruik in geschrift en navolging heeft nagelaten; in het kort begrip van al de beden, die Hij ons gegeven heeft, Matth. 6 : 12: *Vergeef ons onze schulden*. Sommigen beweren, dat dit een formuliergebed is, dat in de voorgeschreven bepaalde woorden gebruikt moet worden. Allen erkennen dat het een regel van het gebed is, in zich vervattende de hoofdzaken van alle noodzakelijke dingen, waar wij om te bidden hebben, ons verbindende om deze te verzoeken en af te smeken. Dus warden wij door Gods gezag, aan ons door Jezus Christus geopenbaard, verplicht om de vergeving der zonden te bidden.
- 2) Het zou toch de hoogste godslastering en ontering van God zijn die te bedenken is, om zich in te beelden dat er bij Hem geen vergeving van onze zonden is. 't Is waar, indien wij uit eigen beweging zonder Zijn gezag tot Hem kwamen, om iets van Hem te begeren, dan mogen wij verwachten niet verhoord te zullen worden, want wat zou ons zo vermetel doen zijn? Maar nu God zelf ons bevolen heeft tot Hem te komen, om alles wat wij nodig hebben van Hem te begeren, is dit onze plicht geworden, en het nalaten daarvan wordt ons tot grote zonde en weerspanning gerekend. Te menen, dat de zaak die Hij ons beveelt van Hem te begeren, niet in Zijn macht is om ons die te geven, of dat Zijn wil geheel afkerig is om dat te doen, is Hem lasteren. Alsof Hij niet waarachtig, getrouw en heilig is, en dus geen God ware. Want welke oprechtheid zou in zulk een handelwijze kunnen schuilen? Kan dit met een van Zijn deugden overeenkomen? Zou dit wel enig ander oogmerk kunnen hebben, dan om arme schepselen te misleiden? Hetzij om hen te bedriegen, wanneer zij Hem bidden volgens Zijn bevel, of hen in zwaarder schuld te brengen, wanneer zij het niet doen? Het zij verre, dat zulke gedachten in onze harten zouden opkomen.
- 3) Maar om deze gehele zaak buiten alle twijfel te stellen, zo heeft God beloofd, onze gebeden te verhoren, en wel inzonderheid die, welke tot Hem gedaan worden om de vergeving der zonden. Zo verzekert ons de Zaligmaker, dat al wat wij in Zijn naam bidden, ons dat gegeven zal worden. En Hij heeft ons geleerd, dat wij deze zelfde zaak van God, als onze hemelse Vader zullen begeren; dat is, in Zijn naam; want in en door Hem alleen, is Hij ons een Vader. Ik acht het voor dit oogenblik niet nodig bijzondere beloften aan te voeren; gij weet dat die in de Schriftuur menigvuldig voorkomen.

Het is genoeg ter bevestiging van ons tegenwoordig bewijs, dat Gods voorschrift van een Goddelijke dienst aan zondaren, onloochenbaar bewijst, dat er bij Hem vergeving is; inzonderheid wanneer wij zien, dat de voorname delen der dienst, door Hem voorgeschreven en ingesteld, bijzonder bedoeld zijn om ons in het geloof daarvan te bevestigen.

En dit is ook het oogmerk van de woorden, waar wij van handelen: *Bij U is vergeving, opdat Gij gevreesd wordt*. De vreeze Gods geeft gewoonlijk in het Oude Testament te kennen, (zoals wij aangetoond hebben) niet die genadige aandoening van ons gemoed, die onderscheidenlijk zo genoemd wordt; maar de gehele godsdienst waarin deze, en alle andere genadige gemoedsbewegingen jegens God, beoefend moet worden. Welnu, de Psalmist zegt ons, dat de grond van deze vrees of godsdienst en de enige

beweegreden en aanmoediging daartoe voor zondaren om er zich aan over te geven deze is, dat er bij God vergeving is. Zonder dit zou nooit één zondaar Hem kunnen vrezen of dienen. Dit wordt onloochenbaar bewezen uit de instelling van deze godsdienst; welke zaak wij ter bevestiging hebben voorgesteld.

In het vervolg zullen wij nader verklaren, dat het doel van al deze dingen is om arme zondaren tot het geloof te bemoedigen, en om aan te wijzen hoe onverschoonbaar de zodanigen gelaten zullen worden, die niettegenstaande dit alles, door de macht hunner begeerlijkheden en het ongeloof, weigeren tot God in Christus te komen, om de vergeving der zonden te mogen ontvangen. Het openleggen van de zekerheid en volkomenheid van dit bewijs, dat aan deze waarheid gegeven wordt, maakt het klaar en duidelijk, hoe het komt dat de mensen in en om hun zonden verloren gaan. Is het uit gebrek van barmhartigheid, goedertierenheid, genade of lankmoedigheid in God? Is het uit het enig gebrek in het Middelaarschap van Christus? Is het uit enig gebrek van de krachtigste bemoedigingen en onfeilbaarste verzekeringen, dat er bij God vergeving is? Immers neen; maar enkel wegens hun eigen halsstarrigheid en verkeerdheid. Zij willen tot dit licht niet komen, ja, zij haten het, omdat hun werken boos zijn. Zij willen tot Christus niet komen, opdat zij het leven mogen hebben. Het is enkel duisternis, blindheid en liefde tot de zonde, die de mensen ten verderve voert. Alle verschoningen worden weggenomen en de schande van de begeerlijkheden der mensen openbaar gemaakt, door de volle bevestiging van deze waarheid, die God ons in Zijn Woord heeft geopenbaard.

Ziet derhalve toe, gij allen die deze dingen hoort of leest, indien deze dingen niet met het geloof worden gemengd, zo zullen zij uw ellende grotelijks verzwaren. Ieder bewijs zal u een pijniging zijn; maar deze aanmerkingen moeten in het vervolg verder overwogen worden.

Als u ter harte wilt nemen, hetgeen in het bijzonder gesproken is van de natuur en de strekking van de godsdienst, die gij bijwoont, dan moogt gij van het gebruik en door de behoorlijke waarneming daarvan onderwezen worden. Wanneer gij u tot de godsdienst begeeft, gedenkt dat het dit is, dat God van u, die zondaren zijt, eist. Dat Hij dit niet gedaan zou hebben dan met het voornemen om zondaren genadig te zijn. Dankt en prijst Hem van ganser harte, dat dit de grond is van alles, waarin gij met Hem te doen krijgt. Gij wordt niet verworpen, omdat gij zondaren zijt. Laat dit u ondersteunen en uw harten ontvonken, wanneer gij u tot het gehoor, gebed of tot enige andere plicht van de godsdienst begeeft; overweeg welk voornaam werk dit voor u is. Gij begeeft u om met God te handelen omtrent de vergeving, in deszelfs wezen, oorzaken, gevolgen en vruchten. Geeft daarom acht op hetgeen Hij daarvan spreekt, verklaart en openbaart; mengt Zijn openbaring en belofte met het geloof; onderzoekt naarstig de gehoorzaamheid en dankbaarheid en al die plichten van heiligheid en gerechtigheid, die Hij verwacht, van allen die er deelgenoten van gemaakt zijn, zo zult u de dienst van God, tot Zijn eer en uw eigen voordeel, waarnemen en gebruiken.

Het geven en bevestigen van het Nieuwe Verbond, een ander bewijs, dat er bij God vergeving is. Gods eed verbonden ter bevestiging daarvan.

Een ander bewijs voor deze zaak, kan genomen worden, uit het geven, oprichten en bevestigen van het Nieuwe Verbond. Dat God een Nieuw Verbond met Zijn volk wilde maken, is menigmaal beloofd en verklaard. Ziet onder meer Jer. 31 : 31, 32; en dat Hij zulks ook gedaan heeft, verklaart ons de apostel in het brede in Hebr. 8 : 8-12. Er wordt ondersteld, dat God tevoren met het mensdom een Verbond had opgericht en met opzicht daarop, wordt dit Verbond nieuw genoemd. Het wordt gesteld tegen een

ander, dat vóór hetzelfde geweest is, en in vergelijking daarmee, wordt het ene een Oud en het andere een Nieuw Verbond genoemd, zoals de apostel uitdrukkelijk zegt in de bovengemelde plaats. Een Verbond nu tussen God en de mens is een zaak die zeer groot en wonderlijk is; het is een verdrag en overeenstemming, tot een zeker doel en oogmerk, tussen de heilige Schepper en Zijn arme schepselen. Hoe oneindig groot, hoe onuitsprekelijk moet dan de genade en nederbuiging van God niet zijn in deze zaak? Wat is de arme, ellendige mens, dat God Zijn hart op hem zou zetten, dat Hij, als het ware, aan Zijn soevereiniteit over hem, palen wil stellen en met hem in voorwaarden van verdrag treden? Want waar de mens tevoren een bloot voorwerp was van Zijn volstreekte heerschappij, door Zijn wil en naar Zijn welbehagen geschapen, en hij om diezelfde reden weer kon vernietigd worden, wordt hem nu een grond gegeven, om op te staan en goede dingen van God te verwachten, uit hoofde van Zijn getrouwheid en rechtvaardigheid. In een Verbond geeft God die heilige eigenschappen van Zijn natuur aan Zijn schepselen als Zijn hand of Zijn arm om Hem aan te grijpen, en als een middel om op Hem te pleiten. Zonder dit kon een mens geen grond hebben tot enige onderhandeling of gemeenschap met God, geen verwachting van Hem, noch enig middel hoe hij met Hem zou handelen in enige van zijn belangen. Groot en aanmerkelijk was derhalve Gods neerbuigende goedheid, dat Hij zijn arm schepsel in een Verbond opneemt met Zichzelf. Dit zal ons nog duidelijker worden wanneer wij de bedoeling bezien, waarom God aldus met de mensen handelt. Dit is niet anders, dan, dat de mens Hem recht diene, door Hem gezegend en tot de eeuwige genieting van Hem gebracht worde, en dat alles tot Zijn heerlijkheid. Dit is het oogmerk van ieder Verbond, waarin God ons met Zichzelf opneemt en ook de plaats die de mens daarin inneemt. Meer wordt van ons bij wijze van plicht niet geëist, en meer kan door ons niet gevorderd worden om ons gelukkig te maken, dan hetgeen daarin begrepen is. Dat wij voor God mogen leven, bij Hem aangenomen warden en tot de eeuwige genieting van Hem komen, is de gehele bedoeling met de mens, waarvoor wij geschapen of voor vatbaar worden gemaakt. Het doel van ieder Verbond, dat God met mensen opricht is in dit plechtig woord vervat dat Hij hun God, en zij Zijn volk zullen zijn.

Waar dit nu de natuur en de inhoud is van een Verbond, zo moet er een gewichtige reden zijn, om een Verbond, dat eens gemaakt en bevestigd was, te veranderen en af te schaffen; het ene Verbond aan een zijde te stellen en te treden in een ander. De apostel verklaart uitdrukkelijk dat God dit gedaan heeft in Hebr. 8 : 13 en hij bewijst dat de Heere zelf het Verbond dat Hij beloofd had, een Nieuw Verbond noemt, wat onloochenbaar twee dingen bevestigt en wel ten eerste: dat het andere oud was geworden en ten tweede dat het zo geworden zijnde, veranderd en weggenomen was. Ik weet wel, de apostel spreekt onmiddellijk van de oude bediening van het Verbond onder het Oude Testament als van de Mozaïsche instellingen; maar dat doet hij met opzicht op de verlevendiging, die daarin gegeven wordt aan het eerste Verbond, gemaakt, met Adam. Want in het geven van de Wet en in de vloek, die daarmee vergezeld ging, die met de bediening van dit Verbond waren ingemengd, was een plechtige verlevendiging en vertoning van het eerste Verbond en tot staving daarvan, waardoor het kracht en leven ontving, om het volk al hun leven lang in dienstbaarheid te houden. En het doel van de afschaffing of wegneming van de wettische bediening van het Verbond, was enkel om uit Gods handelingen met Zijn volk, alle gebruik en gedachtenis van het eerste Verbond weg te nemen. Een Verbond derhalve (zoals reeds gezegd is), zo opgericht, bekrachtigd en bevestigd tussen God en de mens, weg te nemen en te vernietigen, is een zaak, waarvoor een dringende, gewichtige en onvermijdelijke oorzaak moet geweest zijn. Dit zal te klaarder blijken, wanneer wij

bezien:

De natuur, het gebruik en het doel van het eerste Verbond.

In het algemeen zij gezegd, dat het eerste Verbond goed, heilig en rechtvaardig was. Het was zodanig, als Gode betamelijk was te maken, de inwilliging daarvan strekte allerwege tot gelukzaligheid van het schepsel. Wij hebben geen andere reden nodig om te bewijzen, dat het heilig en goed was, dan alleen dat God het opgericht heeft. Het was het uitwerksel van een oneindige heiligheid, wijsheid, rechtvaardigheid, goedheid en genade; en daarom in zichzelf alleszins volmaakt, naardien al de werken van God volmaakt zijn. Daarenboven was het ook van die natuur, dat de mens zelf, wanneer hij door zijn eigen, schuld geen goed daaruit bekomen kon, en uit kracht van deszelfs vloek, voor eeuwig moest verloren gaan, hij nochtans de heiligheid en de rechtvaardigheid daarvan onderschrijven moest. De Wet was er de regel van, de inhoud daarvan was er in vervat. Wat nu van de zonde en de zondaar ook worden mag, de apostel zal ons zeggen: De Wet is heilig, en het gebod is heilig, en rechtvaardig, en goed, Rom. 7 : 12. Heilig in zichzelf en in haar eigen natuur, als zijnde de orde en vaststelling van de allerheiligste God. Rechtvaardig en billijk ten aanzien van ons en wel zodanig, dat wij geen reden hebben om er over te klagen, of het gezag daarvan te betwisten, naardien de voorwaarden allerbillijkst zijn. En dat niet alleen, maar het is ook goed, zodat niettegenstaande de schijn van gestrengheid, waarmee het vergezeld gaat, daarin evenwel een uitnemend inmengsel van goedheid en genade was; beide in de gehoorzaamheid en in de beloning daarin begrepen.

In het bijzonder was dit Verbond goed, heilig en rechtvaardig, in al derzelve geboden, of in de gehoorzaamheid die het vorderde. Nu waren er twee dingen, die het ten aanzien van derzelve bevelen, uitnemend rechtvaardig deed zijn.

Ten eerste dat die alle gericht waren naar de grondbeginselen van de natuur der mensen, die door God geschapen zijn, in welke regelmatige werkzaamheid zijn volmaaktheid bestond. God eiste in het eerste Verbond van de mens niets, noch schreef hem daarin iets voor, dan hetgeen waartoe hem een beginsel om dit Verbond te gehoorzamen, in zijn natuur was ingeplant; wat al die bevelen heilig, rechtvaardig en goed deed zijn. Want hoe kan iemand klagen over datgene, wat niets van hem vordert, dan hetgeen waartoe hij uit eigen gesteldheid en grondbeginsel geneigd is? Ook waren al de bevelen geschikt, naar de kracht en het vermogen van degenen, aan wie zij gegeven waren. God eiste in dit Verbond niets dan waartoe Hij de mens tevoren had bekwaam gemaakt om het te kunnen volbrengen; niets werd gevorderd dat boven zijn kracht of vermogen ging, waarom het volmaakt rechtvaardig is.

Ten tweede was het ook uitnemend goed, heilig, en rechtvaardig ten aanzien van zijn beloften en beloningen. Doe dat, zegt het Verbond, nl. dat, wat gij doen kunt, dat, waar de beginselen van uw natuur toe geschikt zijn, en een neiging toe hebben. Wel nu, wat zal dan het gevolg daarvan zijn? Doe dat, en gij zult leven! Het leven is op de gehoorzaamheid beloofd, en wel zulk een leven als ten aanzien van de tegenwoordige en de toekomstige staat van het schepsel, vergezelschap met alles wat nodig was om hetzelfde gelukzalig te maken. Ja, dit leven, de eeuwige genieting van God, God zelf als een beloning, ging oneindig ver te boven, al wat de gehoorzaamheid van de mens als een beloning kon vorderen, of die hij met reden uit enigen anderen hoofde, dan enkel uit Gods goedheid, verwachten kon.

Er was in dat Verbond gezorgd, wat ook de uitkomst aan de zijde van de mens zou zijn, voor de bewaring en openbaring van Gods heerlijkheid. Hiervoor was in Gods wijsheid en rechtvaardigheid gezorgd. Bleef de mens in zijn gehoorzaamheid, en volbracht hij de voorwaarden van het Verbond, dan waren al die dingen begrepen in een ondergeschiktheid aan de eeuwige heerlijkheid van God in zijn beloning. Daarin zou Hij voor eeuwig de heerlijkheid van zijn heiligheid, macht, getrouwheid, rechtvaardigheid en goedheid, geopenbaard en verhoogd hebben. Hij zou als een Almachtige Schepper en Bewaarder, als een getrouwe God en rechtvaardige Beloner, verheerlijkt zijn geworden. Maar aan de andere zijde, verondersteld dat de mens door zonde en weerspanning, de voorwaarden en de inhoud van dit Verbond zou overtreden, heeft God tevens gezorgd, dat daarop geen nadeel aan Zijn heerlijkheid zou volgen. Want door de vaststelling van de straf in Zijn rechtvaardigheid, evenredig naar de verdiensten van die zonde, had Hij gezorgd dat de eer van Zijn heiligheid, rechtvaardigheid en waarheid van Zijn bedreiging verhoogd zou worden, en dat tot in alle eeuwigheid. God zou door de zonde van de mens, zo weinig van Zijn eer en heerlijkheid hebben verloren, als door de zonde van de gevallen engelen, die in Zijn oneindige wijsheid en rechtvaardigheid een uitnemend bewijs van Zijn eeuwige heerlijkheid geworden zijn; want Hij is niet minder voortreffelijk in Zijn grootheid en gestrengheid, dan in Zijn goedheid en macht.

Laat ons nu wederkeren tot ons vorig onderzoek. Al deze dingen dus uitnemend en wonderlijk, in oneindige wijsheid en heiligheid in dit Verbond geschikt, de gehele plicht en glückzaligheid des mensen daarin ten volle bezorgd en de ere Gods in alle uitkomsten volstrekt beveiligd zijnde; wat was de reden dat God niet alle dingen heeft laten staan of vallen, volgens de voorwaarden van dit Verbond? Waarom verwerpt en legt Hij dit Verbond ter zijde, belovende een ander te zullen maken, zoals Hij ook gedaan heeft? Het is zeker, dat Hij het had kunnen laten stand houden, met een gezegende veiligheid van Zijn eigen eer; want Hij heeft alles gewrocht om Zijns zelfs wil; ja ook de goddeloze tot de dag des kwaads, Spr. 16 : 4.

God zelf zegt ons wat de enige reden was van deze bedeling in Hebr. 8 : 7-13. De inhoud daarvan is dit: *niettegenstaande de gezegende vaststelling van het eerste Verbond, was er echter geen voorzorg noch plaats in voor de vergeving der zonden*; maar op onderstelling dat de mens zondigde, zo was hij in dat Verbond ten enenmale hulpeloos gelaten. God had daarin niet geopenbaard, dat er zo iets als vergeving bij Hem was; ook had geen zondaar de minste hoop of grond van verwachting daaruit kunnen putten. Stervende moest hij verloren gaan, en dat zonder hulp of herstelling. Maar dit wilde God niet. Mijn barmhartigheid, goedertierenheid en genade vereisen een andere toestand van zaken. Dit Verbond openbaart voor de zondaar geen uitkomst; de vrucht daarvan kan aan arme zondaren niet worden medegedeeld. Hierom, zegt Hij, is het berispelijk, dat is: *gebrekkig*; Ik wil de eer van deze volmaaktheden niet verliezen, noch dat zondaren daardoor hulpeloos gelaten worden. En daarom, ofschoon Ik de gehele mensheid stipt aan de voorwaarden van dit Verbond zou kunnen houden, zo zal Ik nochtans een ander Verbond met hen maken, waarin zij zullen weten en bevinden, dat er bij Mij vergeving is, opdat zij Mij vrezen.

Dit is nu naast het bloed van Christus, waardoor dit Verbond bekrachtigd en bevestigd is, het grootste bewijs dat gegeven kan worden, dat er bij God vergeving is. Tot welk doel zou God anders in de uitwerkselen van Zijn wil, in Zijn handelwijze met de mensheid, deze grote verandering hebben gemaakt? Zoals in de inhoud en de woorden van het Verbond, de vergeving der zonden uitdrukkelijk gemeld wordt, zo zal het, wanneer men dit daaruit wegneemt, van geen meer gebruik of voordeel zijn, dan het eerste. Want, waar dit Verbond direct met zondaars is opgericht, en, toen God het

maakte, er geen mens in de wereld was, of hij was een zondaar, zo kon het voor niemand van enige nuttigheid zijn dan voor zondaren; zo is ook de vergeving der zonden, de inhoud daarvan.

Hieruit kunnen wij twee dingen zien: *Ten eerste de grootheid van de vergeving, opdat wij die leren waarderen. En ten tweede de zekerheid daarvan, opdat wij die leren geloven.*

- 1) *De grootheid van dezelve.* God zou nooit zulk een grote zaak, als waarvan wij gesproken hebben, hebben gedaan, dan tot dit grote doel en einde. Ware het niet een zaak geweest van een groot belang, tot de eer van God en het welzijn van de zielen der mensen, Hij zou daarvoor nooit een Verbond terzijde hebben gelegd en een ander hebben opgericht. Wij zien er duidelijk uit, hoezeer Gods hart daarop gezet is geweest; ja, hoe Zijn natuur en wil, daarin betrokken zijn. Dit alles is geschied, opdat wij vergeving zouden kunnen ontvangen. Het oude, heerlijke gebouw van gehoorzaamheid en beloning, zal tot de grond geslecht worden, ten einde een nieuw, tot eer en heerlijkheid van de vergeving, op te richten. Het zij verre, dat wij geringe gedachten zouden hebben van datgene, dat zo wonderlijk is voortgebracht en waarin God, als het ware, Zijn grote heerlijkheid gesteld heeft. Waar dit alles om onzentwil is geschied, zullen wij dat licht achten? Dat zij verre! God kon, indien ik zo mag spreken, gemakkelijker een nieuwe wereld van onzondige schepselen hebben geschapen, en die door het oude Verbond hebben bestuurd, dan dit nieuwe tot zaligheid van arme zondaren oprichten; maar waar zou dan de heerlijkheid der vergeving geweest zijn? Men had dan nooit kunnen weten, dat er bij Hem vergeving was. Het oude Verbond kon niet worden bewaard, en zondaars pardon ontvangen. God verkoos liever dit Verbond te verlaten, dan dat zondaars niet verlost, de genade niet verhoogd en de vergeving niet geoefend zou worden. O! waardeer dit dan, zozeer als gij uw ziel waardeert, en geef Gode daarvan de eer, zoals allen die geloven, dit zullen doen tot in eeuwigheid.
- 2) *De zekerheid daarvan, opdat wij die geloven mogen.* Kan er grotere verzekering worden gegeven? God bedriegt niemand, zo min als Hij bedrogen kan worden. En wat kon God, die niet liegen kan, meer doen, om ons hierin voldoening te geven, dan Hij gedaan heeft? Wilt gij deelgenoten worden van deze vergeving? Gaat tot God, legt deze gehele zaak voor Hem neer, pleit hierop, dat Hij het eerste Verbond, uit Zijn eigen genadige wil, zo ver aan een zijde gelegd heeft, om een nieuw Verbond te maken, en dat enkel omdat het oude geen vergeving in zich had. Dit nieuwe Verbond heeft Hij opzettelijk gemaakt, opdat men weten zou, dat er bij Hem vergeving was. Zullen wij er dan geen deelgenoten van gemaakt worden? Zal Hij, ons dan datgene weigeren, daar Hij zo'n stellige verzekering van gegeven, en zo grote verwachting van in ons verwekt heeft? Niets kan ons hier meer benadelen, niets meer bederven, dan het ongeloof. Laat ons dit Verbond aangrijpen, en wij zullen vergeving ontvangen. Dit verklaart God uitdrukkelijk in Jes. 27 : 4, 5. Zullen wij blijven op de oude grond van het eerste Verbond? Al wat wij daarop doen kunnen, is slechts doornen en distelen te stellen in Gods weg, om ons zelf te willen beveiligen, dat Hij ons met Zijn toorn en gramschap niet aanvalt. Onze zonden zijn zodanig, en onze gerechtigheid is niet beter, en wat zal de uitkomst zijn? Beide zij en wij, zullen vertreden, verbrand en verteerd worden. Wat zullen wij dan doen, welk hulpmiddel is ons dan overgelaten? Geen wonder dan dit, Zijn sterkte aan te grijpen in dit nieuwe Verbond, waarin vergeving van

zonden begrepen is. Daarin alleen zegt Hij: *Grimmigheid is bij Mij niet*, en de uitkomst zal zijn, dat wij vrede met Hem zullen hebben, beide hier en voor eeuwig.

De eed van God, die aan deze zaak verbonden is en zich daartussen gesteld heeft, is een ander bewijs van de waarheid waar wij over handelen. Omdat die eed aan het Verbond is vastgemaakt en er ook de bevestiging van is, zal ik er kort over spreken. Allereerst merken wij op:

De aard van Gods eed.

De apostel zegt ons, dat Hij bij zichzelf zwoer; en Hij geeft er deze reden van, omdat Hij niemand, die meerder was had om bij te zweren, Hebr. 6 : 13. Een eed ter bevestiging van enige zaak, is een aanroeping van de hoogste macht, die over de waarheid welke gesproken wordt, oordelen en de verbreking van de verbintenis daarin gedaan, wreken kan. Hiertoe heeft God nu geen ander dan zichzelf; want dewijl Hij bij niemand, die meerder was, had te zweren, zo zwoer Hij bij zichzelf. Dit nu doet God: Door uitdrukkelijk te bevestigen, dat Hij zo bij zichzelf gezworen heeft, dat het formulier was van de eerste, plechtige eed van God, Gen. 22 : 16: *Ik zweer bij Mij zelf, spreekt de Heere*. De zin hiervan is: *Ik heb het op Mij genomen, gelijk Ik God ben, of Ik zal zulks niet zijn, indien Ik deze zaak niet volbreng*. Dit wordt ook uitgedrukt bij Zijn ziel. Jer. 51 : 14: *De Heere der heirscharen heeft gezworen bij Zijn ziel*, dat is: naar de Engelse overzetting, *bij Hem zelf*.

- 1) God doet dit door de bijzondere tussenstelling van een zodanige eigenschap van Zijn natuur, als gevoegd is om het woord dat Hij gesproken heeft, geloof en bevestiging bij te zetten, zoals van Zijn heiligheid, Ps. 89 : 36: *Ik heb eens gezworen bij Mijn heiligheid*. Zo ook Amos 4 : 2. Soms bij Zijn leven, zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere. Ik leef, zegt God, het zal zo geschieden. En soms bij Zijn naam, Jer. 44 : 26: *Ziet, Ik zweer bij Mijn grote Naam*. God verbindt als het ware de eer van de eigenschappen Zijner natuur, voor de zekere vervulling van de gemelde zaken. Dit blijkt uit de wijze van uitdrukking, zoals in de bovengemelde plaats, Ps. 89 : 36: *Ik heb eens gezworen bij Mijn heiligheid: zo Ik aan David lieg!* Dat is: *laat Ik niet heilig zijn of als zodanig geacht worden, indien Ik aan David lieg!*
- 2) Belangende het oogmerk van Zijn eed: *God doet het niet om Zijn Woord of belofte zeker en vast te maken, maar om verzekering en vastigheid van de vervulling aan ons te geven*. Ieder woord van God is vast en zeker, is waarheid in zichzelf, omdat het Zijn woord is, en het is billijk van ons te vorderen het te geloven, zonder enige verdere bevestiging. Maar wetende welke grote tegenwerpingen de satan en onze eigen ongelovige harten tegen Zijn beloften zouden inbrengen, tenminste ten aanzien van ons eigen belang daarin, zo is Hij, om ons in ons gemoed te verzekeren en om alle voorwendselen van het ongeloof weg te nemen, met een eed daartussen gekomen. Wat voor wantrouwen kan er in dit geval overblijven? Indien er onder de mensen enige twijfel is, en er een eed wordt tussengesteld ter bevestiging van de in twijfel getrokken zaak, dan is dit het einde van alle tegenspreking, zoals ons de apostel zegt in Hebr. 6 : 16. Hoeveel te meer moet dit dan niet zijn ten aanzien van God, wanneer Hij door Zijn eed daaraan verbonden is? De apostel, het doel van Zijn eed verklarende, zegt, dat het was om de onveranderlijkheid van Zijn raad te bewijzen, vs. 17. Zijn raad was voorheen reeds verklaard in de belofte; maar er mocht nog enige twijfel of tegenspreking ontstaan,

of God niet bij de een of andere gelegenheid Zijn raad veranderen zou; dan wel, of Hij die niet bereids met zulke voorwaarden veranderd had, waardoor het voor ons onnut zou worden. Hoe dit ook zij, God heeft, om alle twijfel uit de weg te ruimen, Zijn eed daarbij gedaan, om de ontwijfelbare zekerheid van de onveranderlijkheid Zijns raads en van Zijn beloften te, verklaren. Al wat derhalve dus bevestigd is, wordt in de hoogste trap, waar enige zaak voor vatbaar is, verzekerd; en dit niet te geloven, is de grootste goddeloosheid.

- 3) In dit tussenkomen van God met een eed, ligt een onuitsprekelijke nederbuiging van genade, die tegelijk een zeer grote beweegreden is tot het geloof en een grote verzwaring van het ongehoof. Want wie zijn wij, dat de heilige en gezegende God, zich zo laag neerbuigt, dat Hij, om ons voldoening en zekerheid te geven, zichzelf met een eed verbindt? Het was oudtijds door iemand zeer wel gezegd: *Felices nos quorum causa Deus jurat; o! infelices, si nec juranti Deo credimus*. Het is een onwaardebaar voordeel, dat God zich om onzentwil met een eed verbindt, maar het zal ook onze onuitsprekelijke ellende zijn, indien wij Hem niet geloven, wanneer Hij ons zweert. Wat kunnen wij nu inbrengen tegen hetgeen dat aldus bevestigd is? Wat voorwendsel of verschoning voor ons ongehoof? Hoe billijk, hoe rechtvaardig, hoe heilig moet het verderf van zulken dan niet zijn, die op deze wonderbare, verbazende en onverwachte waarborg weigeren te verzegelen, dat God waarachtig is?

Deze dingen vooraf gezegd zijnde, merken wij op, dat God meerdere malen een eed gedaan heeft, dat er bij Hem vergeving is. Hij zweert, dat Hij geen lust heeft in de dood des zondaars, maar integendeel, dat hij zich bekere en leve; zeggende, Ezech. 33 : 11: *Zo waarachtig als Ik leef, zo Ik lust heb in de dood des goddelozen!* enz. Indien er nu bij Hem geen vergeving was, dan moest ieder zondaar sterven en dat zonder enig hulpmiddel. Naardien Hij nu met Zijn eed bevestigt, dat het Zijn lust is, dat de zondaar zich bekeert en leven zal, zo zweert Hij in de eerste plaats bij zichzelf, dat er bij Hem vergeving is voor zulke zondaren, die zich tot Hem bekeren.

Nog eens, nademaal het grote middel, dat Hij tot vergeving van zonden vastgesteld heeft, het Middelaarschap is van de Heere Jezus Christus, wat wij in het vervolg nader zullen aantonen, zo heeft Hij bij verschillende gelegenheden, Zijn voornemen en de raad van Zijn wil, door een eed bevestigd. Door deze eed heeft Hij de Messias aan Abraham en David beloofd, wat de grondslag was van de vastigheid van de Kerk van alle eeuwen; alsook van hun veiligheid en verzekering van aangenaam te zijn bij Hem. Zie Luk. 1 : 73-75. En in Zijn aannemen van dat ambt, waardoor de vergeving der zonden op een bijzondere wijze verworven moest worden, namelijk Zijn Priesterambt, om één offerande op te offeren, om voor zondaren de verzoening teweeg te brengen, zo heeft God dit aan Hem, en Hem daarin met een eed bevestigd, Hebr. 7 : 20. Hij is geen Priester geworden zonder eedzwering. En tot welk doel is dat geschied? Opdat Hij van een zoveel beter Verbond Borg zou worden, vs. 22. En wat was dat beter Verbond? Het Verbond, dat de vergeving der zonden met zich brengt, hfdst. 8 : 12, 13. Dus was het die vergeving, die door de eed van God bevestigd werd. Verder toont de apostel aan, dat in de oorspronkelijke belofte aan Abraham gedaan, door Gods eed bevestigd zijnde, insgelijks ook al Zijn andere beloften bevestigd werden. Waaruit hij dan dit gezegend besluit trekt, dat wij vinden in Hebr. 6 : 17, 18, n.l. dat een iegelijk, die de toevlucht neemt om de voorgestelde hoop vast te houden, dat is: *die de schuld der zonden, de vloek en het vonnis der Wet zoekt te ontgaan, door zich tot God in Christus te begeven om vergeving, de eed van God heeft om hem te verzekeren, dat hij hierin niet zal missen*. Alle aangelegenheden van de vergeving der zonden zijn door

Gods eed bevestigt, wat de hoogste verzekering is van deze zaak, die God kan geven en wij ontvangen kunnen.

Vergeving bevestigd door Gods Naam.

Een ander fundament en onfeilbaar bewijs van deze waarheid, is genomen van die bijzondere Naam, welke God in deze zaak zichzelf toeëigent. Hij erkent of eigent zich de Naam toe van een God der vergeving. Zo wordt Hij genoemd in Neh. 9 : 17: *u bent een God van vergeving of van verzoening*. Dit is Zijn Naam die Hij erkent, en de toeschrijving daarvan aan Hem, die Hij goedkeurt. Het is de Naam bij welke Hij bekend wil zijn. Om dit bewijs verder op te helderen, zullen wij enige aanmerkingen over Gods Naam en het gebruik daarvan in acht nemen.

- 1) *Gods Naam is hetgeen waardoor Hij zichzelf aan ons openbaart, en waardoor Hij wil dat wij Hem kennen en erkennen zullen.* Het is iets dat Zijn natuur of eigenschappen uitdrukt, die Hij zichzelf toeëigent. Iedere Naam van God, die Hem verklaart te zijn, is Hij; daarom mogen wij ook verwachten dit in Hem te zullen vinden; want Hij wil ons niet bedriegen, door zichzelf een verkeerde of valse Naam te geven. En om deze reden gebiedt Hij ons op Zijn Naam te vertrouwen, omdat Hij gewis voor ons bevonden zal worden, al wat Zijn Naam te kennen geeft. Op Zijn Naam te rusten, tot Zijn Naam de toevlucht te nemen, Zijn Naam aan te roepen, Zijn Naam te prijzen, waar de Schriftuur zo menigmaal gewag van maakt, bevestigen ons deze zaak. Deze dingen zouden niet tot onze plicht gerekend worden, indien wij er door bedrogen konden worden. God is en wil voor ons zijn, al wat Zijn Naam uitdrukt en verklaart.
- 2) Op deze grond en om deze reden, wordt God eerst gezegd door enige Naam bekend te worden, en dat aan hen aan wie Hij zichzelf openbaart, door op een bijzondere wijze door het geloof op die Naam te berusten en de vervulling te ontvangen van hetgeen die Naam te kennen geeft, betekent of verklaart. Hierin is het, dat God onder het Oude Testament, zichzelf aan niemand openbaarde door de Naam van de Vader van Jezus Christus, of Zijn Zoon in het vlees geopenbaard, omdat de genade daarvan aan de gelovigen niet vervuld zou worden: *Zo God wat beters over ons voorzien had, opdat zij zonder ons niet zouden volmaakt worden*, Hebr. 11 : 40; hun was de volle openbaring van God, door al Zijn gezegende namen, niet toebetrouwd. Ook roept God ons niet om op enige Zijner namen te vertrouwen, hoedanig die ook verklaard of geopenbaard mogen zijn, tenzij Hij ons deze op een bijzondere wijze, in een verbondsweg geeft, om daarop te betrouwen. Zo spreekt Hij in Ex. 6 : 2: *Ik ben aan Abraham, Izak en Jakob verschenen, als God de Almachtige; maar met Mijn Naam (Jehovah) Heere, ben Ik hun niet bekend geweest*. Het is zeker, dat beide deze namen van God, El-Schaddai en Jehovah, tevoren bij Zijn volk bekend geweest zijn. Bij de eerste melding, die wij vinden van Abrahams dienst aan de ware God, maakte hij gebruik van de naam Jehovah, Gen. 12 : 7. Hij bouwde de Heere een altaar, en naderhand, in de herhaling van de geschiedenis, maakt niet alleen Mozes gebruik van deze Naam, deze was ook bij het volk algemeen bekend. Hoe komt het dan dat er gezegd wordt, dat God hun als God de Almachtige, of als El-Schaddai verschenen was, en niet met Zijn naam Jehovah? De reden is, omdat dit de naam was, die God zichzelf gaf in de plechtige bevestiging van het Verbond met Abraham, Gen. 17 1: *Ik ben El-Schaddai, God de Almachtige, God de Algenoegzame!* En wanneer Izak om de zegen des Verbonds over Jakob bidt, zo gebruikt hij deze Naam, zeggende, Gen.

28 : 3: *God almachtig zegene u.* Hij riep die naam aan, verbonden in het Verbond, dat met zijn vader Abraham en ook met hem gemaakt was. Opdat wij derhalve met volle verzekerdheid op Gods Naam berusten mogen, is niet alleen noodzakelijk dat God die Naam verklaart de Zijne te wezen; maar dat Hij deze ook aan ons tot dat doel geeft, opdat wij Hem daardoor zouden kennen, en op Hem, ten aanzien van alles wat die Naam in zich vervat, vertrouwen. Dit nu is het geval geweest, daar Hij zich altijd aan iemand op een zonderlinge wijze, door een bijzondere Naam geopenbaard heeft. Zo deed Hij aan Jakob, Gen. 28 : 13: *Ik ben de Heere, de God uws vaders Abrahams, en de God Izaks;* hem verzekerende, dat *gelijk Hij met zijn vaderen Abraham en Izak getrouw in Zijn Verbond gehandeld had, Hij ook zo met hem zou handelen.* Zie Gen. 31 : 13: *Ik ben die God van Bethel; die u aldaar verscheen, u zegenende, en Die u verder zal blijven zegenen.* Maar toen diezelfde Jakob naderhand naar een andere Naam van God vroeg, antwoordde Hij hem niet, hem bevelende als het ware, door het geloof te leven, op hetgeen dat Hem behaagde van zichzelf te openbaren. God dan had zichzelf aan Abraham, Izak en Jakob met Zijn naam Jehovah niet bekend gemaakt, omdat Hij zichzelf niet bijzonderlijk aan hen met die Naam benoemt, noch die in Zijn Verbond met hen verbonden had, ofschoon Hij anderszins hun wel bekend was. Zij leefden en vertrouwden op de Naam van God de Almachtige, als zijnde tot hun ondersteuning en vertroosting gevoegd in hun zwervende en hulpeloze toestand, vóórdat de belofte vervuld was. Maar, wanneer God Zijn belofte vervult, en Zijn volk, uit kracht van het Verbond in Kanaän brengt, openbaart Hij zich aan hen door, en vernieuwt Zijn Verbond met hen in de Naam van Jehovah. Hiermede verklaart God, dat Hij Zijn beloften vastheid en vervulling kwam te geven. Zij moesten nu op de Naam van Jehovah leven, in een verwachting van de vervulling der beloften; gelijk hun vaderen gedaan hadden op die van God de Almachtige, in een verwachting van Zijn bescherming in hun omzwervende staat en toestand. Daarom is deze Naam het fundament geworden van de Joodse Kerk, en de grond des geloofs voor diegenen, die in deze Naam oprecht in God geloofden. En het is in Gods Voorzienigheid zeer wonderlijk uitgevallen, dat sedert de Joden het Verbond hunner vaderen verworpen hebben en om hun ongeloof daaruit geworpen zijn, zij deze Naam van God totaal hebben vergeten. Er is geen Jood in de wereld die deze Naam kent, noch daar melding van weet te maken. Ik weet, dat zij en anderen, in de letteren en vokalen van die Naam, voorgeven grote verborgenheden te leggen, die deze Naam onuitsprekelijk maken. Maar de waarheid is, dat zij geworpen zijnde uit het Verbond, dat op die Naam gebouwd en bevestigd was, in Gods rechtvaardig oordeel, door hun eigen blindheid en bijgeloof, niet meer in staat zijn daar melding van te maken, of die in hun mond te nemen. Er wordt derhalve gevorderd, dat Gods Naam, als verbonden zijnde in het Verbond, ons gegeven wordt om onze verwachting te verzekeren, dat Hij voor ons zal zijn, in alles wat erin ligt opgesloten.

- 3) Gods gehele genadige Naam, ja iedere Naam die Hij aan zichzelf geeft, en iedere toeschrijving van eer aan Hem, die Hij goedkeurt en erkent, is ons (als wij geloven) in Jezus Christus bevestigd. Want gelijk Hij ons Gods gehele Naam verklaard heeft, Joh. 17 : 6, zo houdt die Naam in zich niet alleen deze en die belofte, maar al de beloften Gods, want, zo vele als er zijn, die zijn in Hem ja en amen, 2 Kor. 1 : 20. Zodat, gelijk oudtijds iedere bijzondere belofte, die God aan het volk gaf, bepaald diende voor die bijzondere gelegenheid waarvoor zij gegeven was, en zij op iedere Naam van God berusten moesten, ten aanzien van die bedeling, waartoe die geschikt was, om hen hulp en vertrouwen te verschaffen;

zoals de Naam El-Schaddai, voor Abraham, Izak en Jakob, en die van Jehovah voor Mozes; zo behoort ook nu door Jezus Christus en in Hem, iedere bijzondere belofte tot alle gelovigen in al hun gelegenheden, en is iedere bijzondere Naam van God ook de hunne, om te allen tijde op te rusten en te vertrouwen. Zo wordt de bijzondere belofte, aan Jozua bij zijn intrede in Kanaän gedaan, om hem in die grote onderneming, het land in te nemen, te bemoedigen en te versterken, door de apostel op alle gelovigen toegepast in al hun gelegenheden, Hebr. 13 : 5: *Ik zal u niet begeven, en Ik zal u niet verlaten.* Zo behoort iedere Naam van God nu aan ons, alsof die in het Verbond aan ons op een bijzondere wijze is verbonden geworden, en wel, omdat het gehele Verbond ons nu is bekrachtigd en bevestigd door Jezus Christus, 2 Kor. 6 : 18 en hfdst. 7 : 1. Dit verzekert ons een volstrekt aandeel aan die Naam van God waar wij nu over handelen, namelijk, een God van vergeving, alsof deze aan een ieder van ons gegeven was, om ons daarvan te verzekeren.

- 4) God geeft deze Naam, de God der vergeving, op een bijzondere wijze aan de Zijnen, als die Naam, door welke Hij zich wil onderscheiden. Hij eigent zich deze Naam, daarmee uitdrukken, dat Zijn macht en goedheid, zich tot niemand anders kan uitstrekken. Er zijn vele heren en vele goden, zegt de apostel, sommigen, die zo genoemd, anderen die van mensen daarvoor gehouden worden. Maar hoe wordt de ware God van deze gewaande goden onderscheiden? Dat geschiedt door deze Naam: *Hij is een God van vergeving*, Micha 7 : 18: *Wie is een God gelijk U, die de ongerechtigheid vergeeft?* Dat behoort alleen Hem toe, hierin is niemand Hem gelijk, niemand die daarin met Hem delen kan. Wie is U gelijk, die een God van vergeving genoemd kan worden? De ijdelheden der heidenen kunnen hun deze regen niet geven. Zij hebben geen verkwikkelijke regenvlaag van genade en vergeving in hun macht. Noch engelen, noch heiligen, noch beelden, noch pausen, kunnen de zonden vergeven. Door deze Naam onderscheidt Hij zichzelf van die alle.
- 5) Bij deze Naam bekend te zijn, is Gods grote heerlijkheid in deze wereld. Toen Mozes verzocht Gods heerlijkheid te zien, antwoordde de Heere, dat hij Zijn Aangezicht niet kon zien. Ex. 33 18, 20. Gods Aangezicht of de heerlijke majesteit van Zijn Wezen, of Zijn wezenlijke heerlijkheid, kan van niemand in dit leven gezien worden. Wij kunnen Hem niet zien, gelijk Hij is. Maar de heerlijke openbaring van Hem, mogen wij beschouwen en overdenken. Die mogen wij als Gods achterste delen zien; te weten: de schaduw van Zijn voortreffelijkheden, die Hij verspreidt, in ons voorbij te gaan in Zijn werken en bedelingen. Zo was dit bij Mozes. En waarin bestond dit? In de openbaring en verklaring van deze Naam van God, Ex. 34 : 6, 7: *Als nu de Heere voor zijn aangezicht voorbijging, zo riep Hij: Heere, Heere, God, barmhartig en genadig, lankmoedig en groot van weldadigheid en waarheid! Die de weldadigheid bewaart aan vele duizenden, Die de ongerechtigheid, en overtreding, en zonde vergeeft.* Bij deze Zijn Naam bekend te zijn, geëerd, gevreesd en geloofd te worden, zoals die Hem verklaard, is Gods grote heerlijkheid. Zou die ons dan feilen of begeven? Kunnen wij bedrogen zijn om daarop te vertrouwen, of in de verwachting dat wij niet in Hem bevinden zullen, al wat zijn Naam verklaart? Dat zij verre!

Als wij deze aanmerkingen tesamen vatten, zullen wij bevinden, dat deze ons een ander vast fundament opleveren van de waarheid, waarover wij handelen; alsook een grote bemoediging voor arme zondaren, om tot God in Christus te naderen om vergeving. God heeft geen Naam, dan die Hij zichzelf geeft. Ook is het niet ge-

oorloofd Hem anders te kennen of te benoemen, want, zoals Hij zichzelf benoemt, zo is Hij. Al wat zijn Naam betekent, is Zijn natuur. Iedere Naam van God, is ook in Christus Jezus verbonden in het Verbond en aan ons voorgesteld, om ons vertrouwen daarop te stellen. Dit nu is Zijn gedenknaam, namelijk, de God van vergeving. Hierdoor onderscheidt Hij zich van alle andere namen en verklaart die als Zijn voornaamste eretitel tot Zijn heerlijkheid. Naar deze Naam, zullen allen die geloven, zeker bevinden dat er bij Hem vergeving is.

De eigenschappen van Gods natuur openbaren de vergeving die bij Hem is.

De overweging van de wezenlijke eigenschappen van Gods natuur, en wat er vereist wordt tot de openbaring daarvan, zal ons hier verder van verzekeren. Laat ons dit een weinig nader bezien.

Vooreerst. God volstrekt volmaakt en zelfgenoegzaam zijnde, was van eeuwigheid heerlijk, alsook met en in Zijn eigen heilige voortreffelijkheden en volmaaktheden voldaan, vóór en zonder de schepping van iets of van alle dingen, door de uitzetting of oefening van Zijn almachtige kracht. De schepping aller dingen, hangt derhalve af van een enkele soevereine daad van Gods wil en welbehagen. Openb. 4 : 11 en 5 : 12: *U, Heere! zijt waardig te ontvangen de heerlijkheid, en de eer, en de kracht; want Gij hebt alle dingen geschapen, en door Uw wil zijn zij, en zijn zij geschapen.* God had dit grote werk geheel kunnen nalaten, zonder de minste benadeling van Zijn heerlijkheid. Door dit nalaten zou niet één van de heilige eigenschappen Zijner natuur in haar eeuwige heerlijkheid verminderd zijn geworden. Dit dan van een zuivere daad van Zijn wil en verkiezing afhangende, zo was het:

Ten tweede, op onderstelling dat God naar buiten, door Zijn macht iets buiten zich wilde voortbrengen, volstrekt noodzakelijk, dat Hij zelf het einde zoude zijn, van dit Zijn doen. Want gelijk er vóór de voortbrenging van alle dingen, niets het einde kon zijn, waarom de schepping uit niet voortgebracht, of waartoe ze bestuurd zou worden, zo kon God, Die in oneindige wijsheid, verstand en macht werkt, geen ander einde van Zijn werk hebben, dan hetgeen oneindig is. Het is daarom natuurlijk en noodzakelijk voor God, om alles te doen om Zijn zelfs wil. Het is onmogelijk dat Hij enig ander doel zou hebben, gelijk Hij dan ook tot dat einde alles gedaan heeft, Spr. 16 : 4: *De Heere heeft alles gewrocht om Zijn zelfs wil.* Hij beoogde Zichzelf in alles wat Hij deed, naardien er geen ander oneindig goed is, dat Hij tot Zijn voorwerp en doel zou stellen, dan zichzelf alleen.

Ten derde. Dit werken van alle dingen om Zijn zelfs wil, had niet tot Zijn doelwit daardoor een vermeerdering van enig waar goed voor zichzelf te bekomen. Zijn volstreekte eeuwige volmaaktheid en algenoegzaamheid, maakt dit onmogelijk. God wordt niet machtiger, groter, wijzer, rechtvaardiger, heiliger, of meer goed of genadiger, door een van Zijn werken, of door iets dat Hij doet. Hij kan niets tot Zichzelf toedoen. Dat is de openbaring en verklaring van de heilige eigenschappen van Zijn natuur, die Hij in al Zijn werken bedoelt. En hiertoe worden twee dingen vereist:

Wat het is Gode heerlijkheid te geven.

1) Dat Hij deze bekend maakt, dat Hij door wegen, Zijn oneindige wijsheid

betamende, verklaart, dat zulke eigenschappen Hem toekomen; alsook wat de natuur daarvan is, zo ver het schepsel vatbaar is, om die te kunnen begrijpen. Zo doet Hij dingen, om Zijn macht bekend te maken, Zijn kracht te bewijzen en Zijn Naam te verkondigen op de ganse aarde, Rom. 9 : 17, 22. Daarom zegt de apostel, dat door de werken der schepping, hetgeen van God kennelijk is, geopenbaard is, Rom. 1 : 19, 20. En wat is dat? De natuurlijke eigenschappen van Zijn wezen, Zijn eeuwige kracht en Goddelijkheid. Tot deze hoofdzaak worden ook gebracht, al die beloften van God, dat Hij zichzelf zal verheerlijken; alsmede al de gebeden der heiligen, dat Hij dit doen wil, en ook de verzekeringen die daarvan in de Schriftuur gegeven zijn, dat Hij het gedaan heeft. Hij heeft Zijn wijsheid, heiligheid, macht, goedheid, zelfgenoegzaamheid en meer dergelijke volmaaktheden Zijner natuur, bekend gemaakt.

- 2) Dat Hem door deze eigenschappen een toeschrijving van lof en heerlijkheid wordt toegebracht. Zijn oogmerk is, om wonderbaar te warden in allen die geloven, 2 Thess. 1 : 10. Dat is: *opdat zij, door een bevattning van Zijn voortreffelijkheden, die Hij geopenbaard heeft, zich over Hem verwonderen, Hem aanbidden, roemen, prijzen, verheerlijken, dienen, in Hem geloven, op Hem in alles vertrouwen en de genieting van Hem, als een eeuwige beloning zoeken zouden.*

Daarom geve de levenloze en redeloze schepselen aan God de heerlijkheid van Zijn eigenschappen, zelfs door hetgeen zij zijn en doen. Door hetgeen zij in hun wezen zijn en hun waarneming van de Wet en neiging van hun natuur, geven zij Gode de eer van die wijsheid en macht, door welke zij geschapen zijn, en van die soevereiniteit, waarvan zij gedurig afhangen. Hierom is er in de Schriftuur, in de oude lofzeggingen aan God, niets gewoner dan het toeroepen van de levenloze schepselen, hemel en aarde, stormwinden, donder en het gedierte des velds, om God te loven en heerlijkheid te geven. Dat is: *dat zij dit doen door hetgeen zij zijn, voor zover zij uit de indrukken van Gods heerlijke voortreffelijkheden in derzelve uitwerkingen op hen, die bekend maken en openbaren.*

Zondige mensen en engelen hebben geen toeleg, wil noch begeerte om Gode heerlijkheid te geven. Zij doen uiterste pogingen tot het tegendeel, om Hem te haten, te onteren en te lasteren. Maar zij kunnen evenwel Gods juk niet afschudden. Zij zijn in hun geweten gedwongen en zullen altijd moeten erkennen dat God oneindig heilig, oneindig wijs, machtig en rechtvaardig is. Ja, Hij ontvangt van hen de eer van al deze eigenschappen, zelfs in hun begeerte, dat Hij anders mocht zijn. Wanneer zij wensen, dat God niet rechtvaardig was om hen te straffen, niet machtig om hen te pijnigen, wijs om ze te doorzien en heilig om een afkeer te hebben van hun begeerlijkheden en zonden, dan erkennen zij terzelfder tijd en in diezelfde zaak, de heerlijkheid van Gods Wezen, en geven Hem de eer van Zijn rechtvaardigheid, macht, wijsheid en heiligheid. Omdat God Zijn eigenschappen bekend gemaakt heeft, dan is de toeschrijving van heerlijkheid aan Hem daardoor, voor redelijke schepselen, natuurlijk en onvermijdelijk.

Dit geeft gewilligheid in de redelijke dienst van aanbidding, vrees, vertrouwen en gehoorzaamheid van engelen en mensen. Omdat God aan hen de eigenschappen van Zijn natuur geopenbaard heeft, erkennen en aanbidden zij deze, stellen hun vertrouwen daarop, en verheerlijken Hem daarvoor als God. En deze verheerlijking van God bestaat in drie dingen:

Ten eerste: In het stellen van Gods voortreffelijkheden aan ons geopenbaard, tot het hoogste voorwerp van alle zedelijke werkzaamheden van onze zielen, en van alle werkingen onzer genegenheden. De Heere te vrezen om Zijn goedheid, te vertrouwen op Zijn macht en getrouwheid; Zijn gezag te gehoorzamen, zich in Zijn wil en genade te verlustigen en Hem boven alles lief te hebben, vanwege Zijn (schoonheid en voortreffelijkheden, dit is: *Hem te verheerlijken*).

Ten tweede, te bidden om, en zich te verheugen in al de wegen en middelen, waardoor Hij deze eigenschappen van Zijn natuur en Zijn heerlijkheid daarin verder wil, of beloofd heeft te zullen openbaren. Wat is de reden waarom wij bidden om, en verlangen naar de vervulling van Gods beloften jegens Zijn heiligen, van Zijn bedreiging over Zijn vijanden en de vervulling van de heerlijke werken van Zijn macht en genade, die nog geschieden moeten om de komst van Christus Koninkrijk en van de eeuwige heerlijkheid? Is het niet voornamelijk, dat de heerlijke voortreffelijkheden van Gods natuur meer geopenbaard, meer bekend en meer verhoogd mogen worden; dat God zich meer openbaart zoals Hij is, en zoals Hij zich verklaard heeft te zijn? Dat is Gode heerlijkheid te geven. Alsook, dat onze blijdschap, roem en voldoening in enige van Gods wegen en werken, louter om deze reden is, dat God in Zijn eigenschappen, n.l.: in Zijn macht, wijsheid, heiligheid en dergelijke, geopenbaard, verklaard en bekend gemaakt wordt.

Ten derde, in een verenigde dadelijke toebrenging van lof en dankzegging. Dat is een plicht van de hoogste aangelegenheid waar wij onder anderen het meest toe worden vermaand en aller-ernstigst geroepen. Die zal bestaan in een gelovige en blijmoedige verklaring van hetgeen God is en wat Hij doet; dat is: *dat wij ons over Hem verwonderen, Hem aanbidden en Hem zegenen om Zijn heiligheid, goedheid en Zijn andere eigenschappen; Zijn werken van genade en macht, die daarmee overeenkomen*. Dat is dus: *God te prijzen*, Openb. 5 : 11-14.

Door geen van deze eigenschappen van God, aldus geopenbaard en gekend, kan Hij verheerlijkt worden, dan door Zijn eigen verklaring en door derzelve uitwerkingen. Wij kennen niet meer van God, dan het Hem behaagt aan ons te openbaren. Niet alleen door de openbaring van Zijn Woord; maar door alle wegen en middelen, hetzij door Zijn Woord of door Zijn werken, of door indrukken van de wet der natuur in ons gemoed. Al wat God dus van zichzelf verklaart, dat doet Hij door de uitwerkingen daarvan uit te zetten en te openbaren. Zijn macht, wijsheid, goedheid en genade, kennen wij dus of door de uitwerkselen, of door Zijn werken, die daaruit voortvloeien en daaraan voegelijk zijn. En al wat er in God mocht zijn, dat op deze wijze niet bekend gemaakt is, dat kunnen wij niet begrijpen, noch Hem, uit hoofde daarvan, verheerlijken. God doet dit, gelijk wij gezegd hebben, tot heerlijkheid van deze Zijn eigenschappen; daarom openbaart Hij ze en maakt ze ons bekend.

Ten opzichte van dit oogmerk Gods, was het noodzakelijk, dat Hij al de eigenschappen en volmaaktheden van Zijn natuur, in zulke werken en gevolgen als inzonderheid daaruit voortvloeien en daaraan beantwoorden, te openbaren en bekend te maken, opdat Hij daarin verheerlijkt zou worden. Wat Hij dan ook, gelijk de uitkomst aanwijst, gedaan heeft. Want welke reden kunnen wij uitdenken, waarom God in één wezenlijke eigenschap van Zijn natuur zou willen verheerlijkt worden en niet in de andere? Dit moet inzonderheid vastgesteld worden van die eigenschappen van Gods natuur, waarin Zijn grootste heerlijkheid bestaat en uit voortkomt en waarvan de kennis tot het grootste nut en gebruik voor de kinderen der mensen is, ten aanzien van Zijn oogmerk jegens hen.

Deze dingen zo zijnde, laat ons nu eens bezien, hoe het gelegen is ten aanzien van de zaak, die wij in overweging hebben. God heeft in de schepping aller dingen, Zijn grootheid, macht, wijsheid, goedheid en vele andere eigenschappen van dergelijke natuur, verheerlijkt of geopenbaard. Maar hoe worden Zijn soevereiniteit, gerechtigheid en heiligheid daardoor verklaard? Of in het geheel niet, of niet op zulk een blijkbare wijze als noodzakelijk is, dat Hij ten volle daarin, of deswege kon verheerlijkt worden. Wat doet Hij dan nu? Laat Hij dit alles in duisternis, bedekt en verborgen? Was er wel enige reden, waarom Hij dit zou doen, daar Hij voorgenomen had, alle dingen te doen, om Zijn zelfs wil en tot Zijn eigen heerlijkheid? Waarom Hij dan ook Zijn heilige Wet gaf, als een regel van gehoorzaamheid aan mensen en aan engelen. Dit openbaarde duidelijk Zijn soevereiniteit of gezag over hen, alsook Zijn heiligheid en gerechtigheid in de billijkheid en zuiverheid der dingen, welke Hij van hen vorderde, opdat Hij ook in en door deze eigenschappen verheerlijkt werd. Gelijk Hij alle dingen wrocht om Zijn zelfs wil; dat is: *ter openbaring van Zijn grootheid, macht, wijsheid en goedheid*; zo heeft Hij ook de Wet gegeven om Zijn zelfs wil, dat is, ter openbaring van Zijn gezag, heiligheid en gerechtigheid. Maar is dit nu alles? Is er in God geen vergeldende rechtvaardigheid in een weg van weldadigheid? Is er in Hem geen wrekende rechtvaardigheid, in een weg van gestrengheid? Ja, daarom moeten ook deze, ingevolge het vermelde oogmerk, geopenbaard worden, of God zou er niet in verheerlijkt worden. Dit heeft Hij dan ook gedaan in de beloningen en straffen, die Hij vast maakte aan de Wet der gehoorzaamheid, zoals Hij hun had voorgeschreven. Om Zijn vergeldende rechtvaardigheid te openbaren, beloofde Hij een beloning in een weg van weldadigheid, welke de engelen die niet zondigden, deelachtig werden, en in de gedreigde straf, die over zondigende engelen en mensen gebracht is, openbaarde Hij Zijn wrekende rechtvaardigheid in een weg van gestrengheid. Zo zijn al deze eigenschappen van God, door derzelve uitwerkselen bekend gemaakt, en zo wordt Hij in of vanwege dezelve verheerlijkt.

Zijn er nu geen andere eigenschappen van Zijn natuur of Goddelijke voortreffelijkheden, die van Zijn wezen niet gescheiden kunnen worden, en die door geen van deze middelen zelfs gekend worden in Hem te zijn? Het is kenbaar dat er zodanige in Hem zijn; n.l. Zijn barmhartigheid, genade, lankmoedigheid, verdraagzaamheid, medelijden en dergelijke. Hieromtrent merken wij op:

- 1) Dat, alwaar geen voorwerpen van zijn, kunnen zij niet verklaard, geopenbaard of geoefend worden. Zo zou Gods macht en wijsheid niet openbaar kunnen worden, indien er geen voorwerpen voor waren; ook niet Zijn genade of barmhartigheid. Indien iemand die nooit kon nodig hebben, kunnen zij ook nooit geoefend en gevolgelijk, ook nooit bekend worden. Daarom zijn zij niet geopenbaard geworden, noch door de schepping aller dingen, noch door de Wet en derzelve staving, noch door de Wet geschreven in onze harten; want deze alle veronderstellen geen voorwerpen van genade en barmhartigheid. Want het zijn alleen zondaren, die zichzelf door de zonde ellendig hebben gemaakt, aan wie zij geoefend kunnen worden.
- 2) Er zijn geen voortreffelijkheden van Gods natuur, die meer van de Goddelijke goedheid, schoonheid en beminlijkheid vertonen, dan die van barmhartigheid, genade, lankmoedigheid en verdraagzaamheid: *en daarom is er ook niets daar God zo zeer onze gelijkvormigheid aan Hem en zijn beeld in vordert*, dan in deze: namelijk, *in barmhartigheid, genade en gereedheid om te vergeven*; en er is niets dat Hij in iemand meer haat, dan de tegengestelde gestalte. Want een onbarmhartig

oordeel zal gaan over degenen, die geen barmhartigheid bewezen hebben. En daarom is het zeker, dat God in de openbaring van deze eigenschappen Zijner natuur verheerlijkt wil worden.

- 3) Deze eigenschappen kunnen niet anders beoefend en gevolgelijk langs geen andere weg bekend worden, dan alleen in en door de vergeving der zonden; waardoor het buiten twijfel wordt gesteld, dat er bij God vergeving is. God wil de heerlijkheid van deze Zijn volmaaktheden niet verliezen; maar wil er Zich in openbaren, erdoor bekend en verheerlijkt worden; wat niet zou kunnen geschieden, indien bij Hem geen vergeving was. Zodat hieruit niet alleen de waarheid, maar ook de noodzakelijkheid van de vergeving kenbaar is.

Vergeving geopenbaard in de dood van Christus.

Nu komen wij tot het bewijs, dat het middelpunt is, waarin al de lijnen van de voorgaande samen komen en in berusten, de fontein van al de stromen van verkwikking die daarin zijn, en hetgeen er leven en kracht aan bijzet. Dit ligt in Gods zenden van Zijn Zoon. De overweging hiervan, zal voor het ongeloof geen voorwendsel noch verschoning overlaten.

Om dit bewijs meer klaar en leesbaar te maken, ten aanzien van hetgeen er in bedoeld wordt, merken wij het volgende op:

- 1) Wat de oorsprong was van deze zending.
- 2) Wie Hij was die gezonden werd.
- 3) Hoe en op welke wijze Hij gezonden werd.
- 4) Tot welk doel en oogmerk dit geschied is.

Ten eerste dan over de oorsprong van deze zending. Zij is voortgekomen uit de eeuwige onderlinge bewilliging en raad van de Vader en de Zoon, Zach. 6 : 13: *De raad des vredes zal tussen die beiden zijn.* Het is van Christus, de Spruite, waar van gesproken wordt. Hij zal des Heeren tempel bouwen, en Hij zal het sieraad dragen, en Hij zal zitten, en heersen op Zijn troon; en Hij zal priester zijn op Zijn troon; en de raad des vredes zal tussen die beiden wezen. Dat is, tussen God de Vader die Hem zendt, en tussen Hem zelf: *daar lag de raad des vredes tussen God en de mens, die te zijner tijd is volbracht geworden door Hem, die onze vrede is*, Ef. 2 : 16. Zo spreekt Hij zelf, Spr. 8 : 30, 31: *Toen was Ik een voedsterling bij Hem, en Ik was dagelijks Zijn vermaken, te aller tijd voor Zijn aangezicht spelende; spelende in de wereld zijns aardrijks, en Mijn vermaken zijn met de mensenkinderen.* Dit zijn de woorden van de Opperste Wijsheid, dat is, van de Zoon Gods. Wanneer is dit geschied? Toen was Ik bij Hem; al eer de bergen ingeest waren, vóór de heuvelen was Ik geboren; toen Hij de aarde nog niet gemaakt had, noch de velden, noch de aanvang van de stofjes der aarde: dat is, *vóór de schepping der wereld of van eeuwigheid.* Maar hoe konden Zijn vermaken zijn met de mensenkinderen, die er nog niet waren? Het was in de raad des vredes, waar tevoren van gemeld is, dat Hij gezonden zou worden, om onder hen te verkeren op aarde. Hij verheugde zich in dit vooruitzicht, en in het werk dat Hij voor hen te doen had. Toen is Hij met Zijn eigen bewilliging en het grootste vermaak tot Zijn werk verordineerd, namelijk vóór de grondlegging der wereld, 1 Petrus 1 : 20. Hij ontving van de Vader de belofte des eeuwigen levens, vóór de tijden der eeuwen, Tit. 1 : 2, dat is: *om gegeven te worden aan zondaren, in een weg van vergeving door Zijn bloed.* Zo wordt ook deze gehele raad uitgedrukt, Ps. 40 : 8, 9,

vanwaar de apostel tot zijn gebruik aanhaalt, Hebr. 10 : 5—7: *Toen zeide Ik: Zie, Ik kom; in de rol des boek is van Mij geschreven. Ik heb lust, o mijn God! om Uw welbehagen te doen; en Uw wet is in het midden Mijns ingewands.* Hier vinden wij de wil des Vaders in deze zaak, met de Wet van derzelver volbrenging, alsmede de wil des Zoons, daarmee overeenkomende, en Zijn lust of vermaak in het doen dier Wet, die Hem was voorgeschreven.

Laat ons nu eens overwegen, tot welk doel deze eeuwige vrederaad, dit verdrag tussen de Vader en de Zoon van eeuwigheid, over de staat van het mensdom geweest is. Indien God hen allen had willen laten verloren gaan, onder de schuld van hun zonden, dan waren zulke gedachten des vredes, zulk een oogmerk of raad niet nodig geweest. God had hun een wet gegeven, die rechtvaardig en heilig was, op overtreding waarvan Hij hen met het eeuwig verderf gedreigd had. Nu had Hij hen onder de regel, de bestelling en de macht van deze Wet, rechtvaardig kunnen laten staan of vallen, volgens de uitspraak en het vonnis, maar nu openbaart en verzekert Hij ons, dat Hij in deze zaak andere gedachten heeft gehad, dat er andere raadslagen tussen de Vader en de Zoon, aangaande ons geweest zijn, en wel zulke, waarin de Zoon, in het vooruitzicht om dit te volbrengen, zich vermaakte. Wat kunnen nu deze gedachten en raadslagen anders zijn, dan des mensen verlossing, die niet anders geschieden kon, dan door de vergeving der zonden? Want wat er ook anders gedaan mocht worden, indien God de ongerechtigheid enkel maar bleef gadeslaan, niemand zou kunnen bestaan. Hoor derhalve arm zondaar en schep moed! God beraadslaagt over uw verlossing en bevrijding, en wat kan de wijsheid en genade van de Vader en de Zoon niet al uitwerken? Daartoe is de Zoon in de wereld gezonden, zijnde dit de tweede zaak die wij ter overweging hadden voorgesteld.

Ten tweede. Wie heeft God tot dit werk gezonden? De Schriftuur spreekt ons op deze overweging met grote nadruk aan, daarom moet het geloof dit ook doen. Ziet Joh. 3 16: *Zo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft.* Zo ook 1 Joh. 4 : 9: *Hierin is de liefde Gods jegens ons geopenbaard, dat God Zijn eniggeboren Zoon gezonden heeft in de wereld;* en vs. 10: *Hierin is de liefde, niet dat wij God liefgehad hebben, maar dat Hij ons lief heeft gehad, en Zijn Zoon gezonden heeft tot een verzoening voor onze zonden.* Wie is nu deze, die zo gezonden is en Gods eniggeboren Zoon genoemd wordt? Ziet hier een dubbele beschrijving van Hem, één in het Oude en een in het Nieuwe Testament. De eerste uit Jes. 9 : 5, 6: *Een kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, en de heerschappij is op Zijn schouder; en men noemt Zijn Naam Wonderlijk, Raad, Sterke God, Vader der eeuwigheid, Vrededorst.* De andere uit Hebr. 1 : 1—3: *God heeft tot ons gesproken door Zijn Zoon; welke Hij gesteld heeft tot een erfgenaam van alles, door welke Hij ook de wereld gemaakt heeft. Dewelke, zo Hij is het afschijnsel Zijner heerlijkheid, en het uitgedrukte beeld Zijner zelfstandigheid, en alle dingen draagt door het Woord zijner kracht, nadat Hij de reinigmaking onzer zonden door Zichzelf teweeg gebracht heeft, is gezeten aan de rechterhand der Majesteit in de hoogste hemelen.* Deze is Hij, die gezonden was. In Zijn natuur is Hij heerlijk; ja God boven alles te prijzen in der eeuwigheid. In overeenkomst met de Vader, het afschijnsel Zijner heerlijkheid en het uitgedrukte beeld Zijner zelfstandigheid; bezittende met Hem alle dezelfde wezenlijke eigenschappen. Zodat, al wat wij in Hem vinden, daarvan mogen wij ook verzekerd zijn in de Vader; want die Hem gezien heeft, die heeft de Vader gezien, die in Hem is. In vermogen is Hij almachtig; want alle dingen zijn door Hem gemaakt, en Hij draagt alle dingen, met een onuitsprekelijke gemakkelijheid, door het Woord Zijner kracht.

In Zijn ambt is Hij boven alles verhoogd, zittende ter rechterhand der Majesteit in de hoogste hemelen. In Zijn Naam de sterke God, Vader der eeuwigheid; zodat Hij alles, waartoe Hij gekomen is, zeker zal volbrengen; want wat zou deze sterke God kunnen verhinderen, om Zijn oogmerk uit te voeren?

Deze overweging brengt ons bewijs tot die hoogte, dat het een ontwijfelbare zekerheid geeft in deze zaak. Hier is een bijzonder voorwerp voor het geloof, waaromtrent het zich oefenen en waarin het berusten kan. Waarom kwam deze heerlijke Zoon Gods, om onder arme zondaren te tabernakelen? Wij hebben Zijn heerlijkheid gezien, een heerlijkheid als des Eniggeborene van de Vader. Dat eeuwig Verbond is vlees geworden, en heeft onder ons getabernakeld, Joh. 1 : 14. Maar tot welk doel? Tot geen ander, dan om de eeuwige vrederaad jegens zondaren, waar tevoren van gemeld is, uit te werken en te volbrengen, om voor hen te verwerven en aan hen te verklaren de vergeving der zonden. En hoe kunnen wij groter bewijs en verzekering hebben, dat er voor ons bij God vergeving is? Hij zelf heeft dit als een regel gegeven, dat al wat er gedaan wordt door die eniggeboren of eniggeliefde Zoon te geven, een zekere getuigenis geeft van de waarheid en oprechtheid van de zaak, die daardoor bevestigd wordt. Zo zei Hij tot Abraham, Gen. 22 12: *Nu weet Ik, dat gij Godvrezende zijt, en uw zoon, uw enige, van Mij niet hebt onthouden.* Hieruit kan het geweten worden of niet, en het zijn ook gezegende sluitredenen, die het geloof uit deze aanmerking maken mag; nu weet ik, dat er bij God vergeving is, naardien Hij Zijn Zoon, Zijn enige Zoon niet onthouden heeft, opdat Hij die vergeving verwerven zou. Daartoe leert ons de apostel redekavelen, Rom. 8 32: *Die ook Zijn eigen Zoon niet gespaard heeft, maar heeft Hem voor ons allen overgegeven, hoe zal Hij ons ook met Hem niet alle dingen schenken?*

Wat kan een ziel verder begeren? Wat grond blijft er voor het ongeloof in deze zaak? Is er in deze iets meer te doen? Het was om te openbaren dat er bij God vergeving is, en de weg te banen voor de oefening daarvan, dat Hij Zijn Zoon gezonden heeft; en dat de Zoon Gods in de wereld gekomen is, gelijk wij dit in het vervolg verder hopen aan te tonen.

Ten derde. Hoe en op welke wijze is de Zoon Gods gezonden? Niet in heerlijkheid, noch in macht, noch in een openbare ontdekking van Zijn eeuwige kracht en Goddelijkheid. Ware dat zo geweest, wij hadden kunnen denken, dat Hij enkel gekomen was om zichzelf te openbaren en te verheerlijken in de wereld. En dit zou Hij gedaan kunnen hebben, zonder gedachten van genade of vergeving jegens ons. Maar Hij is op een geheel andere wijze gekomen. Hij werd gezien in de gelijkheid des zondigen vleses, Rom. 8 : 3; in de gestaltenis eens dienstknechts, Filipp. 2 : 7; geworden uit een vrouw, geworden onder de Wet, Gal. 4 : 4. Wat Hij nu in deze staat verdragen, geleden en ondergaan heeft, is enigermate aan ons allen bekend. Dit alles kon niet enkel, en in de eerste plaats, voor zichzelf zijn. Al wat Hij op het einde daarvan verwachtte, was, om verheerlijkt te worden met die heerlijkheid, welke Hij bij de Vader had, vóór de grondlegging der wereld, Joh. 17 : 5. Het moet derhalve geweest zijn om onzentwille. En waarom? Om ons van de tegenwoordige staat van toorn; en de toekomstige verwachting van wraak, waar wij ons zelf in gebracht hebben door de zonde, te verlossen en te bevrijden; dat is, om voor ons de vergeving der zonden te verwerven. Indien God de vergeving van zonden niet bedoeld had, Hij zou Zijn Zoon nooit op deze wijze gezonden hebben, om zulks te getuigen: Maar dit heeft Hij gedaan, omdat het op geen andere wijze geschieden kon, gelijk reeds verklaard is. Twijfelen wij of er bij God vergeving is? En of wij die verkrijgen zullen, indien wij tot Hem de toevlucht nemen, om die deelachtig te worden? Zo laat ons overwegen de

toestand van Zijn Zoon in de wereld, Zijn verdrukking, Zijn armoede, Zijn verzoeking, Zijn droefenis en Zijn lijden; en onze zielen dan afvragen met welke bedoeling dit alles is geschied? Indien wij daarin enig ander oogmerk, een andere reden, oorzaak of noodzakelijkheid daarvoor kunnen vinden, dan alleenlijk te getuigen en te verklaren, dat er bij God vergeving is, en om de mededeling daarvan aan ons te verwerven, laat ons dan blijven en verloren gaan onder onze vrezen: *Maar indien dit zo is, dan hebben wij een genoegzame grond om onze ziel te verzekeren in de verwachting daarvan.*

Ten vierde. Behalve het reeds gezegde, volgt nu dat groot en wonderlijk einde van Christus' dood. Laat ons een weinig onderzoeken wat daarin bedoeld werd. Hierover laat de Schriftuur ons niet in het onzekere.

Hij is gestorven om de ongerechtigheid te verzoenen. Dan. 9 : 24. Hij heeft Zijn leven gegeven tot een rantsoen voor velen, Matth. 20 : 28; 1 Tim. 2 : 6. Hij is daarin zonde gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem, 2 Kor. 5 : 21; Rom. 8 : 3. Daarin heeft Hij onze zonden gedragen in Zijn lichaam op het hout, 1 Petrus 2 : 24. Dit was de grond van deze zaak; want niettegenstaande al de liefde, genade en nederbuiging tevoren gemeld, zo waren onze zonden nochtans van die natuur, en zo regelrecht strijdig tegen de rechtvaardigheid en heiligheid van God, dat, tenzij er verzoening voor gedaan en een losprijs voor betaald werd, er geen vergeving zijn kon. Dit heeft Hij derhalve ondernomen te doen door Zijn zelfs offerande, daarmee beantwoordende aan alles wat afgeschaduwd was door, en vertoond werd in de offeranden van het Oude Testament, zoals de apostel dit in het brede bewijst in Hebr. 10 : 59. Hierin wordt de vergeving die bij God is, zo duidelijk uitgebeeld en klaar vertoond, dat diegene, die dit niet wil zien, vervloekt zal zijn voor eeuwig. Ja, die zij vervloekt; want wat kan er meer gevorderd worden, om God in Zijn eeuwig verderf te rechtvaardigen, dan dit? Die Zijn genade, in het bloed van Zijn Zoon getuigd en verklaard, niet geloven wil, moet zonder middel van herstel verloren gaan.

Ook ligt er de vloek en het vonnis van de Wet tegen zondaars, die haar eis inbrengt tegen onze vrijspreking, en ons een verbintenis tot straf oplegt. God nu zal Zijn Wet niet verwerpen noch verbreken: *indien deze dan niet beantwoord wordt, zo kunnen geen zondaren bij Hem aangenaam zijn of genade van Hem ontvangen.* Daartoe was dan ook Zijn dood bedoeld. Zoals Hij daardoor aan de Goddelijke rechtvaardigheid heeft genoeg gedaan, en een verzoening te weeg gebracht, (die de bron en oorzaak der Wet was), zo heeft Hij ook voldaan en beantwoord aan de eis der Wet, die een uitwerksel was van Gods rechtvaardigheid. Hij is gezonden en heeft geleden, in de gelijkheid des zondigen vlees, opdat het recht der Wet vervuld en beantwoord zou worden, Rom. 8 : 3, 4. Hij beantwoordde aan de vloek der Wet, toen Hij voor ons een vloek geworden is, Gal. 3 : 13. En zo is Hij ten aanzien van de gehoorzaamheid der Wet, het einde der Wet geworden een iegelijk, die gelooft, Rom. 10 : 4. En belangende de straf die de Wet bedreigde, die heeft Hij gedragen, weggenomen en uit de weg geruimd. Aldus heeft Hij, zelfs ter voldoening der Wet, door de vergeving der zonden, de weg gebaad.

De Wet kan nu niet één woord inbrengen, tegen de vergeving dergenen die geloven; maar de zondaren zijn onder de macht des satans; hij heeft op hen een eis; door welk middel zullen zij nu van zijn heerschappij worden verlost? Om dit te volbrengen, is Christus' dood noodzakelijk geworden; want zoals Hij geopenbaard is om de werken des duivels te verbreken (1 Joh. 3 : 8) zo heeft Hij ook door de dood teniet gedaan degene, die het geweld des doods had, Hebr. 2 : 14, dat is, Hij heeft hem van zijn macht beroofd, zijn heerschappij vernietigd en zijn eis op zondaren die geloven,

weggenomen; zoals wij elders breder hebben aangetoond.

Uit al deze dingen en vele andere aangelegenheden van Zijn dood, die bijgebracht zouden kunnen worden, zijn wij ten volle verzekerd van de vergeving die bij God is, en van Zijn gewilligheid, dat wij die deelachtig worden.

Maar is dit alles? Hield Zijn werk in Zijn dood op? Heeft Hij om de vergeving der zonden aan ons te verzekeren, niet meer gedaan dan dat Hij daarvoor gestorven is? Ja, Hij leeft ook na Zijn dood tot hetzelfde doel en oogmerk. De Zoon Gods leeft nu na de dood, in diezelfde natuur welke Hij aannam, om door de dood voor de zonden verzoening te doen, om voor ons de vergeving der zonden te verzekeren en te volmaken. En dit doet Hij tweeledig.

- a. Van die dood door Gods kracht en goede wil opgestaan zijnde, die Hij ter verzoening van de zonde ondergaan had, bewijst en getuigt Hij aan ons, dat Hij Zijn ondernomen werk volkomen volbracht heeft; en dat Hij voor ons een ontslag heeft ontvangen. Had Hij voor de schuld der zonden door Zijn dood niet voldaan, nooit zou Hij daaruit opgewekt zijn geworden.
- b. Hij heeft na Zijn dood een middelaarsleven, om voor ons te bidden, opdat wij de vergeving der zonden ontvangen mogen en ook om die aan ons te geven: *welke dingen gewoonlijk gebruikt worden om de zielen der mensen te bemoedigen tot het geloof*, maar daar zal ik thans niet op ingaan.

Met deze zaak staat het dus zo: *opdat de barmhartigheid een weg zou vinden om zich in de vergeving te oefenen, in bestaanbaarheid met de eer van de rechtvaardigheid en de Wet van God, is de Zoon Gods tot het gemelde einddoel gezonden*. Hierin nu bestaat het grootste werk, dat God ooit deed of doen zal. Het was het uitnemendste voortbrengsel van Zijn oneindige wijsheid, goedheid, genade en macht en hierin ontdekken zich al de deugden Gods op een veel heerlijker wijze, dan in al de werken Zijner handen. Laat ons daarom deze zaak verstandig overwegen en onze zielen met, haar, tegenwerpingen brengen tot dit bewijs en zien wat wij daartegenover kunnen stellen. Ik weet, dat niets het ongeloof zal kunnen voldoen: Maar het oogmerk daarvan is, om de ziel hierna te doen ondervinden, datgene hetwelk het haar nu wil doen geloven, namelijk, dat er bij God geen vergeving is; en de satan, die deze kunstgreep gebruikt, weet zeer wel, dat er geen vergeving is voor degenen die niet geloven, of liever, niet willen geloven dat die bij God is: *want ten jongsten dage zullen de mensen geoordeeld worden naar hun geloof of ongeloof*. Zij die waarlijk geloofd, en zij die niet geloofd hebben, dat er bij God vergeving is, zullen geen van beide, ten aanzien van hun eigen bijzonderheden, bedrogen uit komen. Maar wat is het, dat tegen dit bewijs, tegen deze grond van ons geloof, in deze zaak met reden ingebracht kan worden? God heeft Zijn Zoon niet tevergeefs gezonden, wat Hij nochtans gedaan moest hebben, zoals wij reeds hebben aangewezen, indien Hij geen voornemen had om vergeving te openbaren aan en te oefenen jegens zondaren. Om dan ons geloof hieruit te versterken, zo laat ons deze zaak, in enige bijzondere vragen, een weinig onderzoeken:

Vr. 1. *Naardien de Zoon Gods op die wijze, naar de bepaalde raad en wille Gods gestorven is; waarom heeft Hij dat gedaan en wat beoogde Hij daarin?*

Antw. Het is klaar dat Hij gestorven is om onze zonden, Rom. 4 : 25, dat is, om de zonden des volks te verzoenen, Hebr. 2 : 17, 18. Hiervan geven Mozes en de Profeten, ja de gehele Heilige Schrift getuigenis; en zonder een onderstelling hiervan, kan niet één woord daarvan recht geloofd worden en zonder dit kunnen wij geen behoorlijke

gehoorzaamheid aan God volbrengen.

Vr. 2. *Wat deed God dan aan Hem? Welke onderhandeling was er tussen God als Rechter over allen, en tussen Hem die de Middelaar van de Kerk was?*

Antw. God legde al onze ongerechtigheden op Hem, of deed die op Hem aanlopen, les. 53 : 6, al de zonden van al de uitverkorenen; ja deed Hem een vloek worden voor ons, Gal. 3 : 13, en Hem een offerande voor de zonde gemaakt hebbende, veroordeelde Hij die zonde in het vlees, Rom. 8 : 3; 2 Kor. 5 : 21. Zodat al wat de rechtvaardigheid en de Wet van God omtrent de straf der zonden te eisen had, is op Hem gelegd en aan Hem uitgevoerd.

Vr. 3. *Wat deed Christus dan in Zijn dood? Wat heeft Hij daarmee beoogd? Wat was Zijn oogmerk om zich te onderwerpen aan, en in het ondergaan van de wil Gods in deze dingen?*

Antw. Hij heeft onze zonden gedragen in Zijn lichaam op het hout, 1 Petrus 2 : 24. Hij nam onze zonden op zich om daarvoor te voldoen, om onze schulden te betalen en om een einde te maken aan het geschil dat er deswege was tussen God en zondaren, Dan. 9 : 24. Zijn oogmerk is zeker geweest, in alles wat Hij ondergaan en geleden heeft, om zodanig voor de zonden verzoening te doen, dat er uit dien hoofde niets meer aan toegedaan behoefde te worden.

Vr. 4. *Had God van zondaren, wegens de zonde niets meer te eisen, omdat Zijn rechtvaardigheid voldaan, Zijn heiligheid verdedigd, Zijn heerlijkheid verhoogd en Zijn eer hersteld was, door hetgeen Hij van Christus gevorderd heeft? Legde Hij iets van de straf, die de zonden verdiend hadden op Hem, bracht Hij slechts een gedeelte van de vloek op Hem en bewaart Hij een ander gedeelte van Zijn toorn voor de zondaren zelf?*

Antw. Gewis neen: Hij kwam om Zijn gehele wil te doen, Hebr. 10 : 7, 8. En God spaarde Hem niet in enige zaak, die Hij in Zijn heilige wil bestemd had, omtrent de zonde te doen, Rom. 8 : 32. Hij zou nooit met Zijn Zoon zo gehandeld hebben, door Hem het werk ten halve op te leggen: ook is het werk van voldoening voor de zonden zodanig, dat nooit het minste deel daarvan door een ander kon ondernomen worden. Er is niets meer beledigend en lasterlijk tegen God en Christus, dan de dwaze inbeelding der papisten, die door hun werken menen te kunnen voldoen voor de straf der zonden; alsmede van hun vagevuur, om de overgebleven schuld der zonden te verzoenen na dit leven. Dit werk van voldoening voor de zonden is zodanig, dat geen schepsel in hemel of op aarde, iets, het allerminste, daaraan doen kan. Het is de Zoon Gods geheel aanbevolen en toebetrouwd, Die alleen bekwaam was om het te ondernemen, en Die het ook volkomen volbracht heeft. Waarom God zegt: Grimmigheid is bij Mij niet; die Mijn sterkte wil aangrijpen, opdat hij vrede met Mij make, die zal vrede hebben, Jes. 27 : 4, 5.

Vr. 5. *Hoe is het dan met de Heere Christus in Zijn onderneming afgelopen? Is Hij daarmee doorgedaan, of is Hij daaronder bezweken? Heeft Hij alleen Zijn liefde betuigd en Zijn goede wil tot onze verlossing betoond? Of heeft Hij die weg ook krachtiglijk vervolgd, zonder daarin te bezwijken, totdat Hij een weg gebaad had voor de vergeving der zonden?*

Antw. Het was niet mogelijk, dat Hij van de smarten des doods gehouden zou worden, Hand. 2 : 24. Hij wist, dat Hij in Zijn werk doorgeholpen en daarin niet verlaten zou worden, noch daaronder zou bezwijken, Jes. 50 : 68. En God heeft dit

ontwifelbaar bewijs van Zijn voldoening voor de schuld der zonden gegeven, dat Hij Hem volkomen van die gehele rekening ontsloeg, toen Hij uit de dood werd opgewekt; want die volgens het vonnis van de Wet, wegens de schuld der zonden, in de gevangenis geworpen wordt, zal daar niet uitkomen, totdat hij de laatste kwadrantpenning betaald zal hebben. Dit heeft Hij betoond, door Zijn opstanding uit de doden.

Vr. 6. *Wat is er nu van Hem geworden? Waar is Hij, en wat verricht Hij? Heeft Hij zijn werk nu gedaan en ter zijde gelegd, of blijft Hij daarin nog volharden om het voort te zetten, totdat het tot zijn volkomenheid gebracht wordt?*

Antw. 't Is waar, Hij is dood geweest, maar Hij is levend geworden, en Hij leeft in alle eeuwigheid, en heeft ons gezegd, dat wij, omdat Hij leeft, ook leven zullen, en wel omdat dit het doel is van Zijn middelaarsleven in de hemel; want Hij leeft altijd om voor ons te bidden, Hebr. 7 : 25, 27, opdat de vergeving der zonden, die Hij voor ons verdiend heeft, aan ons medegedeeld zal worden en wij deze vergiffenis deelachtig gemaakt zijnde, het eeuwige leven ontvangen zouden.

Wat blijft er nu over om aan deze waarheid te twijfelen? Welke schakel van deze keten kan het ongeloof verbreken of losmaken? Indien de mensen, niettegenstaande al deze bewijzen en de verzekering die hun daarvan wordt voorgesteld, evenwel toch niet geloven, dat er bij God vergeving is, noch bemoedigd willen worden, om dit voor zichzelf verzekerd te krijgen, of die het versmaden als een zaak die het navragen niet waard is; het is genoeg voor degenen die deze dingen prediken, dat zij Gode een liefelijke reuk zijn, zowel in degenen die verloren gaan, als in hen die zalig worden. En ik dank God, dat ik deze gelegenheid gehad heb, om van de genade Gods in Christus getuigenis te geven; wanneer dit evangelie niet wordt aangenomen, komt dit omdat de god dezer eeuw de zinnen verblindt, namelijk der ongelovigen, opdat hun niet bestrale het licht des Evangelies der heerlijkheid van Christus, die het Beeld Gods is. Maar Christus zal op deze gronden verheerlijkt worden in allen die geloven.

Een ander bewijs van deze waarheid mag hieruit genomen worden, dat God vergeving vordert in ons, dat wij elkander de misdaden zullen vergeven, en daarom is er ongetwijfeld bij Hem vergeving voor ons.

Het is zeker, dat God dit van ons eist. De getuigenissen hiervan zijn vele en te bekend, dan dat wij het nodig oordelen die alle op te halen, ziet Luk. 17 : 3, 4; Ef. 4 : 32 en Matth. 18 : 24 tot aan het einde van dat hoofdstuk. Alleen zijn er enige dingen, die een bijzonder kenmerk geven aan dit gebod, en die het grote belang van deze plicht in ons openbaar maken, waarom wij het volgende opmerken.

Christus beveelt ons een gevoel en overreding te hebben van onze oprechtheid in het betrachten van deze plicht, wanneer wij tot God komen in de gebeden. Hiermede leert en gebiedt Hij ons te bidden, of te pleiten bij God om de vergeving van onze schulden (dat is, van onze zonden of misdaden tegen Hem, welke ons schuldenaars maken aan Zijn Wet en rechtvaardigheid), gelijk wij vergeven degenen die tegen ons misdoen, zodat zij onze vergeving nodig hebben, Matth. 6 : 12. Velen zijn geneigd zulken te verslinden, die niet kunnen toestaan, dat de woorden van die regel des gebeds, die Hij ons heeft voorgeschreven, alle dagen stipt gelezen of opgezegd moeten worden; maar ik wens wel dat zij niet minder zorgvuldig acht wilden geven op dat voorschrift, dat ons daarin gegeven wordt omtrent die gesteldheid des gemoeds, die in al onze smekingen en gebeden behoorde gevonden te worden. Daardoor zou mogelijk hun toorn in deze en in alle andere zaken verminderen. Maar hier hebben wij een regel voor alle gebeden, zoals van allen wordt erkend; alsook van de zaken die vereist

worden om ze aangenaam te maken. Dit wordt inzonderheid daarom geëist, dat wij voor de Kenner der harten en in onze gebeden tot Hem, in onze grootste belangen, onze oprechtheid belijden in de volbrenging van deze plicht, en dat wij de verkrijging van onze begeerten daarop verwachten. Dit is een grote kroon op het hoofd van deze plicht, waardoor die zeer uitnemend wordt gemaakt, en die het grote belang van de ere Gods, en van onze eigen zielen daarin, openbaar maakt.

Er is geen andere plicht die uitdrukkelijk daarmee in dezelfde rang en orde gesteld wordt; waaruit blijkt, dat deze uitgezonderd wordt om beleden te worden, als een teken en bewijs van onze oprechtheid in al de andere delen van onze gehoorzaamheid aan God. Het wordt door Christus zelf tot een bewijs gesteld ter beproeving van onze oprechtheid in onze algemene gehoorzaamheid, wat daaraan grote ere toebrengt. De apostel acht het vijfde gebod: „*Eer uw vader en moeder*”, van groot gewicht, omdat het is het eerste gebod met een belofte, Ef. 6 ; 2. 't Is waar, al de geboden hadden een belofte: Doe dit en gij zult leven; het leven was op de gehoorzaamheid van die alle beloofd: Maar dit is het eerste, met een bijzondere belofte, daaraan vastgemaakt of daarmede vergezeld gaande. Het was een belofte, die door Gods ordonnantie, een zonderlinge grond had in de zaak zelf. Het is, dat de ouders het leven van hun gehoorzame kinderen verlengen zouden, Ex. 20 : 12. Zij zullen uw dagen verlengen: dat is, door te bidden voor hun welvaart, door hen in de Naam Gods te zegenen en hen in die wegen van gehoorzaamheid te besturen, waardoor zij leven en het land zouden kunnen bezitten. Deze belofte nu is van het verbond Kanaäns overgebracht in het verbond der genade; naardien de zegen van de ouders zo ver strekt om de kinderen in de belofte daarvan deel te doen krijgen, en aldus hun dagen te verlengen tot in eeuwigheid, ofschoon ze in deze wereld zeer weinig kunnen zijn. Zo wordt van onze Zaligmaker gezegd, Jes. 53 : 10, dat Hij zal zaad zien en de dagen verlengen, welk woord en hetgeen daarmee bedoeld wordt, tot de eeuwige dingen moet worden overgebracht. Maar dit maar in het voorbijgaan.

Omdat de zonderlinge belofte aan dit gebod gedaan, het gebod zonderling maakt; zo maakt ook de bijzondere melding van deze plicht in ons gebed, die ook bijzonder; want ofschoon al de geboden een belofte hadden, moeten wij evenwel in onze gebeden tot God een getuigenis omdragen van onze oprechtheid in een algemene gehoorzaamheid: zo is het uitzonderen van dit bewijs zeer opmerkelijk en toont hoe God daarop prijs stelt, en hoe welbehagelijk dit voor Hem is.

Dat God deze vergeving in ons vordert, uit hoofde van de vergeving die wij van Hem ontvangen, is om ons de grootste verbintenis op te leggen waar wij voor vatbaar zijn en om de krachtigste beweegredenen te geven die mogelijk is, tot volbrenging daarvan. Ziet Ef. 4 : 32.

Deze plicht wordt meer lijnrecht en uitdrukkelijk onder het Nieuwe Testament gevorderd dan onder het Oude. Onder het Oude Verbond was deze er ook wel, maar niet zo openlijk, zo klaar en zo uitdrukkelijk als nu. Hierom vinden wij een onderscheiden gestalte des gemoeds, tussen de godzaligen onder de oude bedeling, en de godzaligen onder het Nieuwe Testament. De toepassing omtrent hun vijanden, verdrukkers en vervolgers, ofschoon zij door enige werkingen van Gods Geest daarin bewogen, moet daarom gebillijkt worden, omdat deze paste in de bedeling daar zij onder waren. Ze zou ons, die door Jezus Christus genade voor genade ontvangen, nu geenszins voegen. Wij zien, dat Zacharia, toen hij stierf, uitriep: *De Heere zal het zien en zoeken!* 2 Kron. 24 : 22; maar Stefanus om dezelfde zaak en op dezelfde wijze stervende, zeide: *Heere! reken hun deze zonde niet toe,* Hand. 7 : 60. Elia deed vuur uit de hemel komen; maar onze Zaligmaker bestraft in Zijn discipelen de minste neiging, om hem daarin na te volgen. De reden van dit onderscheid is, dat de

vergeving bij God onder het Nieuwe Testament veel klaarder, inzonderheid in de natuur en oorzaak, door het evangelie ontdekt is. Door het Evangelie is het leven en de onsterfelijkheid meer aan het licht gebracht dan onder de Wet; want al onze gehoorzaamheid, zo ten aanzien van de stof als van de wijze, moet gevoegd zijn naar de ontdekking en de openbaring van God aan ons.

De vergiffenis aan anderen, wordt tot een uitdrukkelijke voorwaarde gesteld ter verkrijging van vergeving bij God, Math. 6 : 14, 15. En de natuur hiervan wordt uitdrukkelijk verklaard in hoofdstuk 18 : 24. Zulke evangelische voorwaarden zijn er niet veel. Ik beken dat deze geen oorzaaklijke invloed in de vervulling der beloften hebben; maar het niet volbrengen daarvan, is een genoegzaam beletsel tegen onze voorwending van de belofte, alsook een genoegzaam bewijs dat wij geen pleitbaar aandeel daarin hebben. Ons vergeven aan anderen zal geen vergeving verwerven voor ons zelf: maar ons niet vergeven aan anderen bewijst, dat wij zelf geen vergeving ontvangen hebben. Al deze dingen tonen welke waarde God zelf aan deze plicht verbonden heeft.

Verder merken wij op, dat deze plicht zodanig is, dat niets iemand meer beminnelijk, nuttig, eer en prijswaardig maakt, dan een behoorlijk volbrengen daarvan. Gemelijk, onverzoenlijk, onverbiddelijk, wraakgierig te zijn, is een van de grootste ontarding der menselijke natuur. Verongelijkingen te bedenken, beledigingen op te kroppen, naar gelegenheid van wraak te wachten, te haten en boosaardig te zijn, is het beeld des duivels. De satan is de grote vijand en zelfwreker. Maar aan de andere zijde, er is geen genade, geen deugd, geen plicht, geen sieraad des gemoeds, noch verkering onder mensen, in zichzelf zo beminnelijk, zo liefelijk, zo prijswaardig, en zo nuttig, als de zachtmoedigheid en bereidheid om te vergeven. Dit is het inzonderheid, dat iemand een goed mens maakt, voor wie iemand ook zou bestaan te sterven. En het bedroeft mij hier nog bij te moeten voegen, dat deze genade of plicht wordt aangeprezen door deszelfs zeldzaamheid. Ze wordt weinig gevonden onder de kinderen der mensen. De opmerking van der mensen nalatigheid en gebrek, alsook in andere fundamentele plichten van het evangelie, zoals zelfverloochening, aanvaarding van het kruis en verzaking van de wereld, is een bewijs, niet alleen dat er weinig oprechtheid in de wereld is, maar vooral dat er weinig wasdom en toenemen daarvan gevonden wordt in het leven der belijders.

Er is geen genade, deugd, noch volmaaktheid in enig mens, of zij zal als een uitvloeisel van de Goddelijke goedheid, enige Goddelijke volmaaktheden vertonen; of iets dat in God op een oneindige wijze voortreffelijker is. Wij waren naar Gods beeld geschapen. Al wat goed of beminnelijk in ons was, was een gedeelte van dat beeld; inzonderheid de gaven van ons gemoed, de volmaaktheden van onze zielen. Deze dingen hadden in zich een gelijkheid aan, en een overeenkomst met enige volmaaktheden in God, daar zij bij wijze van gelijkvormigheid toe gebracht kunnen worden. Deze, door de zonde voor het merendeel verloren zijnde en maar alleen een flauwe schaduw daarvan overblijvende in de vermogens van onze ziel, en in die heerschappij over de schepselen, die de mens nog in Gods verdraagzaamheid vergund wordt, zo is de herstelling die wij door genade ontvangen, niet anders dan een aanvankelijke vernieuwing van Gods beeld in ons, Ef. 4 : 22-24.

Het is een inplanting van die genade in onze natuur, waardoor wij wederom een gelijkheid van Hem ontvangen; en niets is genade of deugd dan hetgeen, dat met iets in God overeenkomt. Al wat dan van dit soort in ons gevonden wordt, is in God volstrekt, volmaakt en op een oneindige wijze voortreffelijker.

Laat ons nu deze dingen bij elkander nemen. God vordert dat bij ons vergeving zijn zal voor degenen die tegen ons misdoen, en wel een vergeving zonder enige bepaling.

Dit is een genade die Hij in Zijn heiligen werkt; daar een hoge prijs op stelt en op velerlei wijze openbaart, zodat Hij die onder de uitnemendste van onze begaafdheden rekent; ja, die een van de beminnelijkste en prijswaardigste hoedanigheden is, die bij iemand gevonden wordt. Wat zullen wij dan zeggen? Is er bij Hem vergeving of niet? Zou die het oor plant, niet horen? zou die de ogen formeert, niet aanschouwen? Zou bij Hem, die ons de vergeving voorschrijft en de genade daarvan in ons werkt, geen vergeving zijn? Dat ware evenzo veel alsof wij zeiden, schoon wij goed zijn, echter is God zo niet; schoon wij goedertieren en gunstig zijn, evenwel is Hij zodanig niet. Zij die deze genade enigmate in zich gewerkt vinden, en nochtans vrezen dat zij die voor zichzelf in God niet zullen vinden, verheffen zich hierin en in zover boven God; wat het natuurlijk uitwerksel is van het vervloekt ongeloof.

Maar de waarheid is, indien er bij God geen vergeving was, dan zou de vergeving in de mens geen deugd zijn, met al de hoedanigheden welke hem daartoe neigen, zoals zachtmoedigheid, barmhartigheid, lijdzaamheid, medelijden en dergelijke. Zonder welke de menselijke natuur aan woede en razernij zou overgegeven zijn; want, zoals iedere waarheid bestaat in haar overeenkomst met de eerste en eeuwige waarheid; zo bestaat ook de deugd niet volstrekt noch eerstelijk in enige gelijkvormigheid aan een regel of gebod, maar in een overeenkomst met het eerst volmaakte Wezen en deszelfs volmaaktheden.

Eigenschappen van Gods vergeving.

De voorgaande redenen en vertogen hebben, zo wij hopen, die grote waarheid welke wij verhandeld hebben en die de ziel en het leven is van al onze verwachting, belijdenis en godsdienst, onloochenaar bewezen. Het oogmerk van deze gehele redevoering is, om een vaste grond te leggen voor het geloof, om daarop te rusten in alle deszelfs toenaderingen tot God, om de vergeving der zonde en ook om allerlei soorten van personen te bemoedigen. Dit blijft nog over om verklaard en aangedrongen te worden; maar wij zullen, alvorens wij daartoe overgaan, nog twee dingen vooraf een weinig overwegen.

Allereerst zullen wij enige bijvoegsels van, en aanmerkingen omtrent deze vergeving voorstellen, die ons beide bemoedigen en noodzaken moesten om vergeving te zoeken en om de getuigenissen en beloften die daarvan gegeven worden, met het geloof te mengen tot ons eigen nut en voordeel.

Daarna zullen wij aanwijzen hoe nodig dit gehele werk is, ter oorzaak van het grote ongeloof, dat bij de meeste mensen omtrent deze zaak gevonden wordt.

Belangende de bijvoegsels, merken wij op dat deze vergeving die bij God is, zodanig is als Hem betaamt, en met Zijn grootheid en goedheid, en alle andere volmaaktheden van Zijn natuur overeenkomt. Daarom zegt Hij, rakende enige werken Zijner Voorzienigheid: *Laat af en weet, dat Ik God ben*; dat kan veel meer betreffende de grote uitwerking van Zijn genade gezegd worden: *Laat af, stilt uw zielen, en weet dat Hij God is*. Dit is niet gelijk aan die nauwe, bekrompen vergeving, die onder de mensen is, wanneer daarvan althans iets bij hen gevonden wordt: maar zij is volkomen, vrij, onbepaald, grondeloos en volstrekt, Zijn natuur en volmaaktheden betamende. Met een woord, het is een vergeving die bij God is, en door die te oefenen, wil Hij bekend worden hoedanig Hij is.

En hierom is het dat God zelf Zijn vergeving afzondert en onderscheidt van al wat onze gedachten en verbeeldingen bereiken kunnen, en dat, omdat die gedachten de Zijne en dus Hem zelf gelijk zijn. Het is met een voorwerp voor het geloof alleen echt, wanneer het berusten kan in hetgeen dat het niet kan begrijpen. Nooit is het veiliger,

dan wanneer het door het oneindige als overstelpt wordt. Zet men enkel redelijke gedachten, of verbeeldingen van het verstand omtrent zulke dingen aan het werk, zij zullen daarin te kort schieten. Die kunnen dit niet recht bevatten, noch tot het eigenlijke doel gebruiken. Ja, was de vergeving bij God niet iets dat des mensen bedenking en begrip te boven ging, geen vlees kon behouden worden. Dit verklaart de Heere zelf, Jes. 55 : 7-9: *De goddeloze verlate zijnen weg, en de ongerechtige man zijn gedachten; en hij bekere zich tot de Heere, zo zal Hij zich zijner ontfermen, en tot onze God, want Hij vergeeft menigvuldiglijk. Want Mijn gedachten zijn niet ulieder gedachten, en uw wegen zijn niet mijn wegen, spreekt de Heere. Want gelijk de hemelen hoger zijn dan de aarde, zo zijn mijn wegen hoger dan uw wegen, en mijn gedachten dan ulieder gedachten.* Het zijn, gelijk uit het verband der woorden blijkt, gedachten en wegen van vergeving waar van gesproken wordt. Deze gaan onze bevattingen te boven: wij weten weinig of niets van die oneindige wijduitgestrektheid van Gods hart in deze zaak. Waar in deze tekst van gesproken wordt, is een goddeloze, een man van bedrog en boze verkeerdheid; wiens toelig niet anders is dan leugen, zonde en ongerechtigheid. Zulkeen, waar wij weinig of geen verwachting van zouden hebben; voor wie wij het nauwelijks de moeite waard zouden achten om mede te handelen over een hopeloze bekering; waar wij haast de moeite niet voor willen nemen om voor te bidden, maar veeleer op willen geven als een geval dat wanhopig is: doch, hij bekeert zich tot de Heere, en hij zal vergeving ontvangen. Maar hoe kan dit zijn? Is het mogelijk dat er voor zulk een genade is? Ja, want de Heere zal vermeerderen tot vergeving, of Hij vergeeft menigvuldiglijk. Hij heeft vergeving bij Hem gereed, een vergeving die al de vermenigvuldigde zonden te boven gaat van iemand die zich tot Hem bekeert en deze bij Hem zoekt. Maar dit is zeer zwaar. en moeilijk voor ons om te begrijpen, het is n.l. niet naar de wijze der mensen: wij handelen zo niet met boze overtreders tegen ons. Het is waar, zegt God; maar uw wegen zijn niet mijn wegen: Ik handel in deze zaak niet gelijk als U, of gelijk gij gewoon zijt te doen. Hoe zullen wij dat dan begrijpen? Dat zult u door uw reden of bedenkingen nooit kunnen doen: Want gelijk de hemelen hoger zijn dan de aarde, zo zijn mijn gedachten in deze zaak hoger dan uw gedachten. Dit is een uitdrukking, om de grootste en onbegrijpelijkste afstand te kennen te geven, die er zijn kan. De gehele schepping kan geen krachtiger uitdrukking noch vertoning daarvan geven. De hemelen zijn onbegrijpelijk ver afgelegen van, en onbegrijpelijk heerlijk boven de aarde. Zo zijn ook Gods gedachten; deze zijn niet alleen afgelegen en ver boven de onze, maar hebben ook een heerlijkheid ion zich die wij niet bereiken kunnen. Wanneer wij met God omtrent de vergeving zullen handelen, dan blijven wij voor het merendeel in iedere doorn van het twistziek ongeloof hangen. Deze of gene omstandigheid of verzwaring; deze of gene ongehoorde bijzonderheid, beneemt onze vrijmoedigheid. Gebrek van behoorlijk te overwegen met Wie wij te doen hebben, Hem afmetende naar de lijn van onze eigen verbeelding, Hem afbrengende tot onze gedachten en tot onze wegen, is de oorzaak van al onze ontrustingen. Omdat het ons zeer bezwaarlijk valt, de weinige penningen die men ons schuldig is te vergeven, daarom denken wij, dat Hij geen talentponden vergeven kan. Maar Hij heeft om zulke gedachten in ons voor te komen gezorgd, zeggende, Hos. 11 : 9: *Ik zal de hittigheid Mijns toorns niet uitvoeren; Ik zal niet wederkeren om Efraïm te verderven: want IK BEN GOD EN GEEN MENS.* Onze voldoening in deze zaak, moet genomen worden uit Gods natuur; ware Hij een mens, of gelijk de kinderen der mensen, het was niet mogelijk dat Hij, op zo grote en zulke menigvuldige verbitteringen, de hittigheid Zijns toorns zou afkeren: maar Hij is God. Dit geeft een oneindigheid en onbegrijpelijke grootheid aan de vergeving die bij Hem is, en verheft die boven al onze gedachten en

wegen. Het is te beklagen, dat de vermetelheid, die God in een afgod verandert, aan die afgod een grotere uitgestrektheid in vergeving toeschrijft, dan waar het geloof toe komen kan, wanneer het met Hem als een God van oneindige voortreffelijkheden en volmaaktheden handelt. Ik beken, dat de redenen hiervan duidelijk zijn, maar dit is zeker, dat geen vermetelheid van de afgod des harten, die vergeving valselijk voor zich verbeelden kan, zoals het geloof die in Gods weg in Hem bevindt en van Hem verkrijgt.

God verbindt Zijn oneindige volmaaktheden, om de grootheid en oneindigheid van Zijn vergeving te betonen. Hij stelt dit tot onze overweging voor, om ons te overtuigen, dat wij bij Hem een vergeving zullen vinden, die daarmee overeenkomt en aan beantwoordt, ziet Jes. 40 : 27—31: *Waarom zegt gij dan, o Jakob! en spreekt, o Israël! mijn weg is voor de Heere verborgen, en mijn recht gaat van mijn God voorbij? Weet gij het niet? hebt gij niet gehoord, dat de eeuwige God, de Heere, de Schepper van de einden der aarde, noch moede noch mat wordt? Er is geen doorgronding van Zijn verstand. Hij geeft de moeden kracht, en Hij vermenigvuldigt de sterkte dien, die geen krachten heeft. De jongen zullen moede en mat worden, en de jongelingen zullen gewis vallen; maar die de Heere verwachten, zullen de kracht vernieuwen, zij zullen opvaren met vleugelen, gelijk de arenden; zij zullen lopen, en niet moede worden, zij zullen wandelen, en niet mat worden.* De zaak in verschil is deze, of er aanneming bij God is (die alleen door vergeving zijn kan), en of die te bekomen is of niet. Hieromtrent was het zondige Jakob óf wanhopig, òf in zijne verwachting twijfelmoedig. Maar zegt God: Mijn gedachten zijn niet uw gedachten in deze zaak. En welke weg houdt de Heere, om hen van hun misvatting te overtuigen? Welke redenen gebruikt Hij, om ze van hun ongelooft te bevrijden, en om hun vrees te bestraffen?

Hij roept hen duidelijk tot de overweging van Hem zelf, wie en wat Hij is, met Wie zij te doen hebben; opdat zij zulk een vergeving mochten verwachten, als Hem voegelijk is te geven. Hen aan Zijn macht, oneindigheid, ondoorgrondelijke wijsheid, onveranderlijkheid en al de deugden en volmaaktheden van Zijn natuur, herinnerende, vraagt Hij hun, of zij geen billijke grond hebben vergeving en genade te verwachten, boven al hun denken en begrijpen, omdat die beantwoorden aan de oneindige grootheid van Zijn hart, waar deze uit voortkomen.

Zo gebruikte Mozes deze pleitreden, om de vergeving van het volk, wanneer het onder een zware overtreding en een allerstrengste bedreiging van verderf lag, . Num. 14 : 17, 18. Hij pleit om vergeving op een wijze, die beantwoordde aan de grote en heerlijke eigenschappen van Gods natuur, die een oneindige macht en algenoegzaamheid in Hem bewijzen zou.

Dit is, zeg ik, in het algemeen een bemoediging voor de gelovigen. Wij hebben, zo ik hoop, op ontwijfelbare gronden bewezen dat er bij God vergeving is, zijnde dit het punt waar de uitkomst van onze eeuwige staat om draait. Deze vergeving nu is Hem zelf gelijk, zodanig als Hem betaamt, die aan de oneindige volmaaktheden van Zijn natuur beantwoordt, en die door Hem gegeven wordt als God. Wij zijn geneigd om die door ons ongelooft te verkleinen en als onvoegelijk voor Hem te maken. Een mens, die geheel onder de macht der Wet ligt, en gelooft dat er bij Hem geen vergeving is of van Hem te verkrijgen is, of, die niet gelooft dat die zo verkregen wordt; waartoe hij de stem en de uitspraak van de Wet aan zijn zijde heeft, om hem daarin te begunstigen, onteert God minder dan zij, die van de gronden waarvan tevoren gemeld en van de waarheid der getuigenis daaraan gegeven, overtuigd zijnde, die nochtans bepalen en bekorten, en daarom Gode onwaardig maken, Wiens volmaaktheden alle oneindig, en Wiens wegen even daarom onbegrijpelijk zijn. Indien wij dan

voornemen, omtrent de zaak der vergeving met God te handelen, laat ons dit dan doen op een wijze, Zijn grootheid betamende. Dat is waarlijk nodig, omdat de noden van onze zielen dit vereisen. Laat ons onze zielen niet verwarren door Zijn genade te bepalen. De vader van het kind, dat van de duivel bezeten was, in grote benauwdheid zijnde toen hij tot Christus kwam, Mark. 9 : 22, riep uit: *Als u iets kunt, zijt met innerlijke ontferming over ons bewogen, en help ons.* Hij wilde gaarne de verlossing hebben, maar de zaak was zo groot, dat hij twijfelde of de Heere Christus wel medelijden of macht genoeg had tot zijn hulp. En wat was het gevolg? Dat de genezing van zijn kind een tijd werd vertraagd, want de Zaligmaker hield hem op, totdat Hij hem in deze zaak had onderwezen, zeggende vs. 23: *Zo gij kunt geloven, alle dingen zijn mogelijk degene, die gelooft.* Misvat deze zaak niet, wil Christus zeggen, indien uw kind niet genezen wordt, dat komt niet uit gebrek van ontferming of macht in Mij: maar van geloof in u. Mijn macht is zodanig, dat daardoor alle dingen mogelijk zijn, degene die gelooft. Zo is het ook gesteld met vele mensen, die gaarne de vergeving deelachtig willen worden; zij willen zo het mogelijk was, vergeving van zonden hebben: maar zij zien niet dat het mogelijk is. Waar ligt hier het gebrek? God heeft voor hen, of voor zulken als zij zijn, geen vergeving, en zo blijven zij die misschien voor altoos missen. En waarom? Is het omdat God hen niet kan vergeven, of dat het Hem niet mogelijk is? Ganselijk niet! Maar omdat zij niet kunnen of niet willen geloven, dat de vergeving die bij Hem is, zodanig is, dat die al de noden hunner zielen beantwoorden kan, omdat deze beantwoordt aan de oneindige grootheid van Zijn eigen hart. En indien dit hen al niet geheel van de vergeving berooft, zo vertraagt het toch grotelijks hun vrede en vertroosting. God neemt het zeer kwalijk, dat wij Hem in enige zaak, vooral in Zijn genade, paal en perk stellen. Dit noemt Hij een verzoeken van Hem; een tergende verzoeking, Ps. 78 : 41: *Zij kwamen al weder, en verzochten God, en stelden de Heilige Israëls een perk.* Dit kon Hij niet verdragen. Indien er bij God enige vergeving is, dan is die zodanig, als Hem waardig is te geven. Als Hij vergeeft, dan vergeeft Hij overvloedig. Ga met uw halve vergeving, met uw voorwaardelijke vergeving, die met achterhouding en bepalingen bezet is, tot de kinderen der mensen, misschien dat dit hun past, omdat die vergeving is gelijk zij zelf zijn. Gods vergeving is volstrekt en geheel volmaakt, voor deze vergeving zijn onze zonden als een wolk voor de oostenwind en de opgaande zon. Hierom heeft Hij gezegd, dit werk te doen met Zijn gehele hart, en met Zijn gehele ziel; genadiglijk, gunstiglijk uitgebreid ons onze zonden te vergeven en die te werpen in de diepten der zee, Micha 7 : 19, in een grondeloze oceaan, wat een zinnebeeld is van Zijn oneindige barmhartigheid. Gedenk hier aan, arme zielen! wanneer gij omtrent deze zaak met God te handelen hebt. Alle dingen zijn mogelijk, degenen die geloven.

Deze vergeving bij God is niet alleen zo, dat wij daarvoor de toevlucht tot Hem mogen nemen indien wij willen en waarover Hij op ons niet zal vertoorned zijn: maar ook zo, dat Hij Zijn grote heerlijkheid gesteld heeft in de verklaring en mededeling daarvan; zodat wij Hem niet meer verheerlijken kunnen, dan tot Hem te komen om die van Hem te ontvangen en deelachtig gemaakt te worden. Wij zijn voor het merendeel als het ware meer geneigd om de vergeving van God te stelen, dan die van Hem te ontvangen als van een die ze ons vrijelijk en ruim wil geven. Wij nemen de vergeving op en leggen die weer neder, alsof wij deze wel gaarne wilden hebben, indien God ons ze, als het ware, niet zag nemen; want wij zijn bevreesd, dat Hij niet gewillig is dat wij ze waarlijk zullen genieten. Wij willen dit vuur van de hemel stelen, en aan Gods schatten en rijkdommen deel hebben, bijna zonder Zijn bewilliging. Tenminste wij denken, dat wij die van Hem (aegré) met grote moeilijkheid ontvangen; dat wil zeggen dat ze zeldzaam gegeven en nauwelijks verkregen wordt. Dat Hij die uitdeelt met een

soort van onwillige gewilligheid, zoals wij soms aalmoezen geven zonder blijmoedigheid. En dat Hij door ons zo veel verliest, als Hij in de vergeving uitdeelt. Wij zijn genegen te denken, dat wij zeer gewillig zijn de vergeving te verkrijgen, maar dat God onwillig is om deze te geven, omdat Hij daarbij schijnt te verliezen, en de eer van straf te oefenen over onze zonde af te staan, waarvan wij menen, dat Hij van alle dingen het minste scheiden wil. Dit is de eigen natuur van het ongeloof; maar de zaak is waarlijk geheel anders gelegen. Hij heeft in deze zaak door de Heere Christus, alle dingen in Zijn handelingen met zondaren verordend, tot prijs der heerlijkheid Zijner genade, Ef. 1 : 6. Zijn oogmerk in de gehele verborgenheid van het Evangelie, is om Zijn genade heerlijk te maken, of om de vergevende barmhartigheid te verhogen. De grote vrucht of het uitwensel van Zijn genade, is de vergeving aan zondaren. Hierin en daardoor wil God zich heerlijk maken. Al de prijs, heerlijkheid en dienst, die Hij van iemand in deze wereld bedoelt, moet Hem door de weg van deze genade worden toegebracht, zoals wij tevoren breder bewezen hebben. Om deze zaak heeft Hij de wereld gespaard, toen de zonde er voor het eerst inkwam; om deze zaak verzorgde Hij een Nieuw Verbond, toen het Oude onnut geworden was, en om deze zaak heeft Hij Zijn Zoon in de wereld gezonden. Dit heeft Hij door al de bewijzen, die wij bijgebracht en verhandeld hebben, getuigd. Indien Hij de eer of prijs Zijner genade had willen verliezen, niets van dit alles zou ooit geschied zijn. Wij kunnen derhalve op generlei wijze God zo uitnemend verheerlijken, dan door ons aannemen van de vergeving van Hem, naardien Hij die zo gewillig geeft, ter oorzaak dat deze strekkende is tot Zijn eigen heerlijkheid, in een weg, die Hij tot openbaring daarvan vastgesteld heeft. Hierom vermaant ons de apostel, om met vrijmoedigheid toe te gaan tot de troon der genade, Hebr. 4 : 16, dat is, met de vrijmoedigheid des geloofs, gelijk Hij dat zelf verklaart, hoofdstuk 10 : 19, 20. Wij komen omtrent een zaak, waarin Hij een welbehagen heeft, en in welke te doen Hij zich verblijden wil, gelijk Hij zelf zegt, Zef. 3 : 17; *De Heere, uw God, is in het midden van u, een Held, die verlossen zal; Hij zal over u vrolijk zijn met blijdschap, Hij zal zwijgen in Zijn liefde, Hij zal zich, over u verheugen met gejuich.* Dit is Gods wijze van vergeving; Hij doet het op een juichende zegepralende wijze, Zijn eigen heilige ziel daarin overvloedig vergenoegende, en zwijgende of berustende in Zijn liefde. Wij hebben dan overvloedige bemoediging om toe te gaan tot de troon der genade, om datgene deelachtig gemaakt te worden, wat God zo gewillig aan ons wil geven. Daartoe dient ook Gods eed (tevoren behandeld), om al de verborgene achterhouding van het ongeloof, rakende Gods onwilligheid om genade en vergeving aan zondaren te schenken, uit te roeien. Ziet Hebr. 6 : 17, 18, waar dit duidelijk verklaard wordt. Het bedoelde van onze voorgaande bewijsredenen, is derhalve niet enkel om aan te tonen dat er bij God vergeving is, wat wij, zonder misleid te worden mogen geloven; maar wat wij geloven moeten. Het is onze plicht om dat te doen. Wij achten het onze plicht te bidden, het Woord te horen, aalmoezen te geven, de broeders lief te hebben, de zonden te laten, enz., en wanneer wij in enige van deze feilen, dan bevinden wij de schuld daarvan op ons geweten tot onzer ontrusting. Maar wij achten het nauwelijks onze plicht de vergeving onzer zonden te geloven. Wij denken mogelijk, dat het wel en goed is voor degenen die het doen kunnen: maar niet dat het derzulker misdaad is die het niet doen. Dezulken mogen beklaagd, maar naar onze gedachten niet billijk beschuldigd worden, ja, zelfs van God niet. Waar zijn ze, wiens geweten hiermede als een zonde bezwaard is, dat zij de vergeving der zonden niet geloven, gelijk zij moesten? En dit komt enkel, omdat zij het niet geloven, hun plicht te zijn dit te doen; want de nalatigheid van een plicht, die wij begrijpen zodanig te zijn, zal het geweten bezetten met een gevoel van de schuld der zonde. Maar wat kan nu geëist worden, om

iets tot onze plicht te maken, wat in deze zaak ontbreekt? Want,

1. Er is bij God vergeving, ja, die is daarenboven geopenbaard, bekend gemaakt en verklaard. Het is de openbaring van de vergeving, die het een voorwerp van ons geloof doet zijn. Wij geloven de zaken in God en bij Hem te wezen, niet enkel en formeel, omdat die zo zijn, maar omdat Hij die geopenbaard heeft zo te wezen, 1 Joh. 1 : 2. Al wat Hij zo verklaart, is onze plicht te geloven, of wij verijdelen het doel van Zijn openbaring.
2. Wij worden uitdrukkelijk belast te geloven, en wel onder de grootste beloften en de zwaarste straf. Dit gebod maakt het geloof formeel tot een plicht. Het geloof is een genade, voor zoveel dat in ons gewrocht wordt door de Heilige Geest, en zoals die in het hart geplant is, is het de wortel van alle gehoorzaamheid en plichten: maar voor zover het geboden wordt, is het een plicht. Nu weet U, dat deze geboden op verscheidene wijze worden uitgedrukt, dan eens door nodigheden, dan eens door vermaningen en dan wederom door voorstellingen, die al de natuur van geboden in zich begrijpen, en een groot deel van de Boeken des Nieuwen Testaments beslaan.
3. Het is, gelijk wij aangetoond hebben, een plicht van de grootste aangelegenheid voor Gods eer; en
4. Van het hoogste belang voor onze eigen zielen, beide hier en hiernamaals. Deze dingen waren nodig hier bijgevoegd te worden, om onze volgende vermaningen daarop te gronden.

Vergeving van zeer weinigen geloofd.

Hetgeen nu moest volgen, is de bijzondere gebruikmaking van deze waarheid, die wij gedurig op het oog hebben gehad, namelijk, om vermaningen en bemoedigingen tot het geloven voor te stellen. Maar daartoe kan ik nog niet overgaan, omdat ik sommigen, zo mij dunkt hoor zeggen: dit alles is immers onnodig; wie is er die niet alles gelooft wat gij voor hebt te willen bewijzen? En dus wordt al die moeite tot weinig of geen nuttigheid besteed. Ik zal derhalve, alvorens ik iemand tot het geloof opwek, eerst trachten te bewijzen dat zij het tot nog toe niet doen, noch gedaan hebben. Ik zeg velen, ja, de meeste mensen die onder de bediening van het Evangelie leven, bedriegen hun eigen zielen zeer jammerlijk in deze zaak. Zij geloven niet hetgeen zij zelf belijden te geloven, en ook menen dat zij geloven. Men spreekt van fundamentele dwalingen; maar dit schijnt mij de fundamenteelste dwaling, alsook de verderfelijkmste, waarin iemand vervallen kan. Zij bestaat in deze twee delen:

- 1) zij geloven waarlijk de vergeving niet.
- 2) zij menen dat zij het immers doen, waardoor zij afgehouden worden om naar het enige hulpmiddel tot hun herstel te zoeken.

Beide deze misvattingen zijn fundamenteel en strekken tot verderf van hen, die daarin leven en sterven. Ik zal dan door een kort onderzoek, deze zaak ter beproefing stellen. Deze gewichtige vraag, of wij de vergeving waarlijk geloven, of niet, kan door enige klare regelen en gronden beantwoord en beslist worden. Maar eer ik tot de oplossing overga, zal ik twee zaken vooraf aanmerken:

Ten eerste: Dat de mensen in dit geval, zeer geneigd zijn zichzelf te bedriegen. Eigenliefde, ijdele hoop, begeerlijkheid, valse grondbeginsels, traagheid, onwilligheid tot zelfonderzoek, achting in de wereld en mogelijk ook in de Kerk, lopen hier alle krachtig samen tot der mensen zelfbedrog in deze zaak. Het is voor een ziel geen gemakkelijke zaak, door al deze dingen heen te breken, en door alle eigen

redeneringen die eruit dezelve ontstaan, tot een klaar oordeel te geraken van haar eigen werkzaamheid, wanneer zij met God over de vergeving handelt. Ook hebben de mensen van deze waarheid een zekere vermetelheid, en bevinden die een hulpmiddel te wezen tegen de kloppingen van het geweten, en de onrustende gedachten over de zonden, die zij dagelijks ontmoeten. Naardien zij nu alleen de wegneming hunner kwelling bedoelen en hun tegenwoordige waan en inbeelding daartoe genoegzaam bevinden, brengen zij hun gevoelen nooit ter beproeving.

Ten andere. Omdat de mensen geneigd zijn dit te doen, zo doen zij het ook metterdaad, zij bedriegen zichzelf, en weten niet dat zij zulks doen. De dag des oordeels zal dit openbaar maken, indien de mensen niet eerder van hun dwaasheid willen overtuigd worden. Wanneer onze Zaligmaker tot Zijn discipelen zeide, dat één van de twaalven Hem verraden zou; was er maar één van de twaalf die in gevaar was; evenwel deed ieder van hen een bijzonder onderzoek omtrent zichzelf. Ik wil niet zeggen, dat één uit iedere twaalf zich hier bedriegt: Maar ik ben verzekerd dat de waarheid ons leert, dat velen geroepen, maar weinigen uitverkoren zijn; er zijn er maar weinigen, die de vergeving waarlijk geloven. Is een ieder dan niet verplicht te onderzoeken, onder welk getal hij waarschijnlijk ten genen dage bevonden zal worden? Want, terwijl de mensen dit onderzoek van zich afschuiven, en denken of zeggen, dit mag de bezorgdheid zijn van anderen, maar niet van mij, zo gaan zij zonder hulpmiddel verloren. Gedenk wat de arme Jakob zeide, toen hij zijn enig kind verloren had, en in gevaar was om een ander te verliezen, Gen. 43 : 14: *Als ik van kinderen beroofd ben, zo ben ik beroofd!* Alsof hij wilde zeggen, indien ik mijn kinderen verlies, dan heb ik niet meer te verliezen, zij zijn mijn al. Niets kan mij erger in deze wereld overkomen; met hen moet al mijn troost, blijdschap, ja het leven zelfs en alles wat ik heb vergaan. Hoeveel meer mogen de mensen dan wel in dit geval zeggen, indien wij hier bedrogen zijn, zo zijn wij bedrogen; dan is alles verloren, onze hoop, ons leven, onze zielen en alles moeten vergaan, en dat voor eeuwig. Er is geen hulp noch uitkomst voor degenen die zichzelf bedriegen. Dezen hebben een weg uitgevonden om gerust naar het verderf te gaan.

Deze dingen hebben wij vooraf gezegd, alleen om als beweegreden te dienen, om ons zelf in deze zaak te onderzoeken, en om aldus de volgende aanmerkingen nuttig te doen zijn.

- 1) In het algemeen, dit is een evangeliewaarheid, ja de grote fundamentele en gewichtigste waarheid van het Evangelie. Het spil waar de twee Verbonden om draaien, zoals God zelf verklaart in Hebr. 8 : 7-13. Maar nu zal een zeer gering onderzoek van der mensen wegen en wandel, genoeg zijn om te beproeven, of zij het Evangelie, het Verbond der genade en de grondwaarheden daarvan, waarlijk geloven. Zeker, hun onkunde, duisternis en blindheid; hun bedorven genegenheden en wereldse verkering; hun aardsgezindheid en openbare tegenstand van de Geest, van de wegen en het juk van Christus, geven hiervan niets te kennen. Zullen wij denken dat hoogmoedige, wereldsgezinde, zelfzoekende mensen, haters van Gods volk en van Zijn wegen, verachters van de Geest der genade en Zijn werk, slaven van hun eigen begeerlijkheden en dergelijke, het Verbond der genade, of de vergeving der zonden geloven? Het zij verre, dat wij zulk een gedachte van zo grote oneer van het Evangelie bij ons zouden laten huisvesten. Waar dit aangenomen of geloofd wordt, brengt het geheel andere vruchten voort. Tit. 2 : 11, 12, Jes. 11 : 6-9. Het onderwijst de mensen, alle goddeloosheid en wereldse begeerlijkheden te verzaken. Het verandert hun harten,

naturen en wegen. Het is niet zulk een dorre, zwakke en onvruchtbare zaak, als zulk een bevattig het zou willen vertonen te zijn.

- 2) Zij die de vergeving bij God waarlijk geloven, verkrijgen daardoor de vergeving. Het geloof geeft daar aandeel in, en brengt die tot de gelovige ziel dadelijk toe. Dit is de onschendbare Wet van het evangelie, dat het geloof en de vergeving onafscheidelijk samen gevoegd zijn. Over de blijken dat iemand deel heeft in de vergeving, zal ik alleen dat ene noemen: zulk een mens prijst en waardeert die boven al wat in de wereld is. Laat ons nu onderzoeken welke hoogachting en waardij velen op de vergeving stellen, die het voor een ongetwijfelde zaak houden, dat zij daarin geloven. Merken zij dit aan als hun schat, hun kleinood, hun parel van grote waarde? Zijn zij er over bezorgd? Onderzoeken zij dikwijls of die veilig in hun bezitting blijft of niet? Onderstel dat iemand een kostelijk kleinood op een zekere plaats in zijn huis verborgen heeft; neem, dat dit hem is als twee penningen van de arme weduwe, al zijn leeftocht; zal hij niet steeds daaraan denken? Zal hij zich niet dikwijls verzekeren, dat het veilig en wel bewaard is? Wij weten, dat een voorbijganger een huis, velden en landerijen die hem niet toebehoren, dagelijks daar voorbijgaande weinig of geen acht daarop neemt. Maar hoe beschouwen nu de meeste mensen de vergeving? Wat is hun gewone gesteldheid daaromtrent? Zijn hun harten geduriglijk met gedachten daarover vervuld? Zijn zij omtrent hun aandeel daarin bezorgd? Achten zij, wanneer die veilig is, dat dan alles bij hen veilig is? Wanneer die door zonde en ongeloof, als het ware, uit het oog verloren is, geven zij zichzelf dan geen rust, totdat zij deze wederom opnieuw ontdekt vinden? Is dit de gesteldheid van de meeste mensen? De Heere weet dat het zo niet is. Zij spreken van vergeving, maar prijzen en waarderen die niet, noch doen daaromtrent geen bijzonder onderzoek. Zij stellen het ongegrond in de waagschaal, of zij er ooit deelgenoten van geweest zijn of niet. Tegen enige benauwingen van het geweten, roepen zij die als een hulpmiddel in, en anders denken zij daar nauwelijks of in het geheel niet aan. Maar laten zulken, die zo gezind zijn zichzelf niet vlijen, dat zij aan de verborgenheid van de Evangelische vergeving enige de minste kennis hebben.

- 3) Die dit gevoelen van de vergeving voorgeven, die zeggen ons hoe zij daaraan gekomen zijn, opdat wij mogen weten of het uit Hem is die ons roept of niet; en opdat wij beproeven of zij door de moeilijkheden heen gebroken zijn, in het te bewaren, waartoe wij die weg aangewezen hebben.

Wanneer Petrus onze Zaligmaker beleed te zijn, de Christus, de Zoon des levenden Gods, zo zei Hij: *Vlees en bloed heeft u dat niet geopenbaard, maar mijn Vader, die in de hemelen is*, Matth. 16 : 17. Zo is het ook met hen die waarlijk geloven, de vergeving die bij God is, vlees en bloed heeft hun dit niet geopenbaard. Het is niet door iets in hen of buiten hen bevorderd geworden, maar alles was daartegen strijdig. Dit is het werk Gods, dat wij geloven, Joh. 6 : 29. Het is een groot, ja het grootste werk dat God van ons vordert. Het is niet alleen groot in zichzelf (zijnde de genade des geloofs een grote zaak), maar ook groot ten aanzien van deszelfs voorwerp, of hetgeen dat wij te geloven hebben, te weten de vergeving zelf. De grote eer van Abraham's geloof lag hierin, dat doden en zwarigheden in de weg daarvan lagen, Rom. 4 : 18-20. Maar wat is een gestorven lichaam, en een verstorvene baarmoeder, bij een beschuldigend geweten, een dodende Wet en de bevattingen van een God, die verschrikkelijk is als een verterend vuur? Al deze zaken zetten zich tegen een ziel die geroepen wordt, om de vergeving te geloven.

Wat hebben nu de meeste mensen, die in de belijdenis van dit geloof zo sterk staan, hierop te zeggen? Indien zij rechtuit spreken, dan zullen zij moeten

- getuigen, dat ze nooit de minste zwaarigheid in deze zaak gevonden hebben; dat zij daar nooit aan hebben getwijfeld, noch ook niet weten waarom zij dat zouden doen. Het is een zaak die zij voor toegestaan houden, en die hun nooit een uur strijd, arbeid, gebeden of overdenking gekost heeft. Hebben zij in hun gemoed verborgen overleggingen en redetwistingen daarover gehad? Neen. Hebben zij wel overwogen hoe de tegenwerpingen daartegen ingebracht, weggenomen worden? In het minste niet. Maar is het waarlijk zo, dat dit geloof in u verwekt is op een wijze die gij niet weet? Komt de verdorven natuur des mensen en het Evangelie zo overeen? Is het Nieuwe Verbond voor vlees en bloed zo natuurlijk geworden? Is de grootste verborgenheid, die ooit uit de schoot en het hart des Vaders geopenbaard was, nu zo gemeenzaam en gemakkelijk voor het verstand des vleses? Is hetgeen dat voor de wijze Grieken een dwaasheid, en voor de wonderteken begerende Joden een steen des aanstoots was, nu zo schielijk wijsheid geworden, en een effen pad voor diezelfde grondbeginsels die in hen waren? Maar de waarheid van deze zaak is, zulke mensen hebben een algemeen, nutteloos en onvruchtbaar begrip van vergeving, dat de satan, de vermetelheid, de overleveringen, de gemene geruchten en het gewoonlijk horen van het Woord, hun bezorgd heeft; maar wat die evangelische ontdekking van vergeving aangaat, daar wij van spreken, daar zijn zij ten enenmale onkundig van. Om zulke arme schepselen van de dwaasheid hunner vermetelheid te overtuigen, wilde ik hun slechts verzoeken naar enige ware geloovigen te gaan, en hen vragen, of zij aan hun geloof en bevattingen van de vergeving, zo gemakkelijk gekomen zijn of niet? Helaas! zullen sommigen zeggen, deze twintig jaren hebben wij de Heere gezocht en gevolgd, en zijn nog niet tot een bestendige blijmoedige verzekering daarvan geraakt. Wij weten wat het ons gekost heeft, zullen anderen zeggen, welke beproevingen, zwaarigheden en verzoeken wij uitgestaan en doorworsteld hebben, eer wij die verkregen. En dat wij daartoe gekomen zijn is onuitsprekelijke genade geweest: en het is ons dagelijks gebed tot God, dat Hij ons door de uitnemende grootheid Zijner kracht daarin wil bewaren; want wij hebben gedurig met stormen te worstelen, die gereed zijn om ons van ons anker te drijven. Een korte redevoering van deze natuur is genoeg om arme, duistere en vleselijke schepselen van de dwaasheid en ijdelheid van hun vertrouwen te overtuigen.
- 4) Er zijn zekere middelen, waardoor de openbaring en ontdekking van deze verborgenheid, aan de zielen der mensen gedaan wordt. Door deze ontvangen zij dezelve, of zij ontvangen die niet. De verborgenheid zelf was een geheim, verholen in Gods raad van eeuwigheid; en er was geen weg waardoor die kon geopenbaard worden, dan door de Zoon Gods. En dit is geschied in het Woord van het Evangelie. Indien u dan zegt dit te kennen, laat ons dan vragen hoe u daartoe gekomen bent en door welke middelen dit aan u verklaard geworden is? Is dit geschied door een woord der waarheid, door de belofte van het Evangelie? Was het door de prediking van het Woord aan u, of door uw lezen, of overdenken daarvan? Of ontving u het door enig gepast en tijdig woord uit de Schriftuur tot u gesproken? Of heeft het grond gevat in uw gemoed, op de worstelingen en strijd uwer zielen met de zonden, door de waarheid waarin u in het algemeen bent onderwezen? Of door welke andere wegen en middelen zijt u tot die kennis daarvan gekomen, waar u zozeer op roemt? U weet hoe u aan uw rijkdom gekomen bent, aan uw zilver en aan uw goud; u weet hoe u geleerd geworden bent, of de kennis verkregen hebt van de geheimen van uw beroep, wie u daarin onderwezen heeft, en hoe u daaraan gekomen zijt. Er is niets waar u belang in stelt, of u kunt deze vragen beantwoorden. Denk dan niet dat het wat groots is, dat

u ook het antwoord op deze vraag wordt gesteld n.l., door welk middel zijt u tot de kennis van de vergeving gekomen, waar u zo op roemt? Is het geweest door enige van de bovengemelde, of door enig ander? Indien u niet onderscheidenlijk op deze dingen kunt antwoorden, maar alleen zegt, dat u het gehoord, en zo lang als het u heugen kan, geloofd hebt; dat anderen die voor u geweest zijn ook zo spraken, ook diegenen, waar u mee verkeert en omgaat, en dat u nooit iemand ontmoet hebt, die daaraan twijfelde, en dit ook van niemand hebt gehoord, of het moest van enige weinige wanhopige schepselen zijn; dan mogen wij wel vrezen of u wel enig deel hebt in deze zaak. Indien onzekere geruchten en algemene begrippen de grond zijn van uw geloof, meent dan niet dat u enige gemeenschap met Christus daarin hebt.

- 5) Hoe weinigen zijn er onder degenen die de vergeving belijden te geloven, die waarlijk weten wat de vergeving is? Zij geloven, zeggen zij, maar (gelijk de Samaritanen aanbaden) hetgeen zij niet weten. Bij sommigen gaat een stoute vermetelheid, en een roepen vrede, vrede! voor het geloof van vergeving. Een algemeen begrip van straffeloosheid bij God, en dat, ofschoon zij zondaars zijn, zij evenwel niet gestraft zullen worden, gaat bij anderen op dezelfde wijze daarvoor door. Sommigen denken, dat zij door hun gebeden en begeerten God zullen bewegen, om hen niet in de hel te werpen. Op de een of andere wijze de hel te ontgaan, en in een andere wereld niet gestraft te worden, is hetgeen waarbij de mensen hun gemoed bepalen.

Maar is dat die vergeving, die in het Evangelie geopenbaard is? Is dat de vergeving daar wij van gehandeld hebben? De oorsprong en bron van onze vergeving ligt in Gods hart en genadige natuur, die verklaard is door Zijn Naam. Hebt u omtrent deze zaak een ernstig onderzoek gedaan? Hebt u wel ooit stil gestaan aan de oever van deze oneindige oceaan van goedheid en liefde? Hebben uw zielen uit deze aanmerking hulp en ondersteuning gevonden? En hebben de gedachten daaraan uw harten van blijdschap doen opspringen? Of bent u nooit op een bijzondere wijze daarover bewogen geweest? Hebt u uw zielen onder de aanmerking van die soevereine daad van Gods wil, die de naastvolgende bron van vergeving is, wel ooit nedergebogen; over die heerlijke werkzaamheid van vrije genade, dat, wanneer God alle mensen rechtvaardig had laten verloren gaan, hebbende allen gezondigd, en dervende Zijn heerlijkheid, Hij nochtans aan sommigen genadig wil zijn? En hebt u uzelf aan deze genade overgegeven? Is dit ook iets van hetgeen dat u gelooft? Maar onderstel, dat u ook hiervan vervreemd en onkundig zijt? Wat gemeenschap met God hebt u daaromtrent gehad in het bloed van Christus?

Wij hebben aangetoond welke betrekking de vergeving daarop heeft; hoe daardoor de weg is gebaad voor de oefening van genade en barmhartigheid, in een bestaanlijkheid met de eer en heerlijkheid van God en van Zijn heilige Wet; hoe de vergeving daardoor verworven is, alsmede die verborgen overeenstemming van de Wet en die nieuwe schikking van het geweten in zijn werk en plicht daardoor. Wat hebt u op deze dingen te zeggen? Hebt u de vergeving zien afvloeien uit het hart des Vaders door het bloed van de Zoon? Hebt u dit gezien als de prijs van Zijn leven, en de koping door Zijn bloed? Of hebt u slechts algemene gedachten, dat Christus voor zondaren gestorven is? En dat de vergeving in een of ander opzicht op Hem betrekking heeft; maar is u voorts van de verborgenheid van dit grote werk geheel onkundig en vervreemd? Onderstel ook dit eens, en laat ons een weinig verder onderzoek doen, of u iets weet van hetgeen dat van een gelijke aangelegenheid in deze zaak nog overig is. De vergeving is, gelijk wij aangetoond hebben, in het Verbond der Genade, en de belofte van het Evangelie geopenbaard,

voorgesteld en aangeboden. De vastgestelde regel van derzelver krachtadigheid is, dat ze met het geloof gemengd worden, Hebr. 4 : 2. Het zal wel zijn, indien u hiertoe bent gekomen; maar u die vreemdelingen bent van de bovengemelde dingen, u bent dat ook niet minder van deze zaak. Dus weet u dan niet wat de vergeving is, noch waar die in bestaat, noch vanwaar die komt, noch hoe deze verworven is, noch door welke middelen die aan zondaren geschonken wordt. Het is derhalve voor zulke personen te vergeefs voor te wenden datgene te geloven, waarvan zij letterlijk of werkdadig, of van beide, ten enenmale onkundig zijn.

- 6) Een ander onderzoek omtrent deze zaak, raakt de staat of toestand waarin de ziel zijn moet, eer het haar mogelijk is de vergeving te geloven. Indien daar zulk een toestand is, en het bewezen kan worden dat zeer velen daar nooit toe gebracht zijn, dan is het ook zeker, dat zij de vergeving niet geloven noch geloven kunnen, hoezeer zij hun eigen zielen daarmee mogen bedriegen.

Wij hebben aangetoond, dat de eerste ontdekking van vergevende genade geschied is aan Adam, terstond na de val. Maar hoe was toen zijn staat en toestand? Hoe was hij voor het ontvangen van deze grote verborgenheid gesteld, toen die het eerst geopenbaard werd? Dit schijnt een aanmerkelijke regel te zijn van Gods handelwijs in dezelfde zaak; want al wat eerst is in enige soort, is een regel van al wat volgt. Maar wat was nu Adams toestand, toen de openbaring van vergeving eerst aan hem geschiedde? Het is uit de geschiedenis bekend: hij was overtuigd van zonde, bevreesd voor straf en lag bevende voor Gods voeten. Toen is hem de vergeving geopenbaard. Zo stelt het ook de Psalmist in deze Psalm vs. 3: *Zo Gij, Heere! de ongerechtigheden gadeslaat; Heere! wie zal bestaan?* Zijn gedachten zijn vol van de verdiensten der zonden, en van het onvermijdelijk en eeuwig verderf, indien God met hem naar de eis van Zijn Wet zou handelen. In deze toestand wordt hem door de Heilige Geest die grote ondersteuning van vergeving bij God ingeboezemd. Wij weten het werk dat onze Zaligmaker daarover gehad heeft met de Farizeën. Zijn wij dan ook blind? zeggen zij; neen, zegt Hij: u zegt: Wij zien; zo blijft dan uw zonde, Joh. 9 : 40, 41. Het is te vergeefs tot zulke mensen als u zijt, van vergeving te spreken, u moet noodzakelijk in uw zonden blijven. Ik ben niet gekomen om zulke rechtvaardige personen te roepen als u zijt, maar zondaars tot bekering; die niet alleen zodanig zijn, zoals u dat ook en wel bij uitstek zijt; maar die dat weten, en over hun verloren toestand deswege gevoelig zijn. Die gezond zijn hebben de Medicijnmeester niet van node, maar die ziek zijn. Zo lang u schijnrechtvaardig en gezond zijt, heeft het geen nut, tot u van vergeving te spreken; u kunt dit toch niet verstaan, en ook niet ontvangen. Het is derhalve onmogelijk, dat iemand op een behoorlijke wijze zou geloven in de vergeving die bij God is, tenzij hij op een behoorlijke wijze overtuigd is van zonde in zichzelf. Indien het braakland niet gebrakt is, zal het te vergeefs zijn het zaad van het Evangelie daarin te zaaien. Er is in deze waarheid noch leven, noch kracht, noch zoetheid, tenzij er een deur geopend wordt, door de overtuiging der zonde.

Laat ons op deze grond ons onderzoek vervolgen, n.l. wat betreft de roemers op hun wetenschap in deze verborgenheid. u gelooft dat er bij God vergeving is, niet waar? Ja, zult u zeggen; maar zijt u van zonden overtuigd geweest? Ja, u weet goed genoeg dat u zondaren zijt. Antwoordt dan nog eens aangaande de aard van deze overtuiging van zonden, die u zegt te hebben. Is die niet uit deze twee innengsels samengesteld? n.l. uit een algemeen begrip dat u zondaren zijt, zoals alle mensen zijn. En dan uit bijzondere ontrustende overdenkingen omtrent u zelf, wanneer op enige uitbrekingen van de zonde, uw geweten u beschuldigt, bestraft en veroordeelt.

Ja, zult u zegen, *wat zoudt u meer van ons willen vorderen?*

Dit is echter niet de overtuiging waar wij naar vragen: want die is een werk van Gods Geest door het Woord; maar waar u van spreekt, is een bloot natuurlijk werk, waarvan u u zo min kunt ontdoen, als u ophouden kunt mensen te zijn. Dit zal u niet bevorderlijk zijn tot de vergeving.

Maar u zult mogelijk zeggen, *het is bij ons verder gegaan, deze dingen hebben in ons haar uitwerking gehad.*

Wel nu, laat ons een weinig beproeven of uw voortgang geweest is, naar de, wil van God. Dus: of dit onverwinbaar beletsel uit u is weggenomen; want ofschoon alle overtuigde mensen de vergeving niet geloven, zo gelooft nochtans niemand, die zo niet overtuigd geweest is. Bent u dan gevoelig gemaakt over uw toestand van nature? Weet u wat het is, vervreemd te zijn van het leven Gods, en aan Zijn toorn onderworpen te wezen? Bent u van die algemene vijandschap tegen de wil Gods, die in uw hart is, overtuigd geweest; en wat het is, in vijandschap tegen God te staan? Is de onuitsprekelijke menigte uwer zonden, u door de Wet van God ordentelijk voor ogen gesteld? En hebt u wel overwogen wat het is voor zondaren, ja voor zulke zondaren als gijlieden zijt, met een rechtvaardig en heilig God te moeten handelen? Heeft de Heilige Geest in uw harten een ernstige erkentenis van al deze dingen gewerkt, en heeft Hij die op u doen hechten en doen bijblijven?

Indien velen van u naar waarheid op deze dingen zouden antwoorden, zullen zij moeten zeggen, dat zij inderdaad zo niet zijn geoefend geweest. U hebt wel dikwijls van deze dingen gehoord, maar te zeggen dat u dit werk doorgegaan zijt en daarvan ondervinding hebt gehad, dat kunt u niet. Dan zeg ik, dat u onkundig en vervreemd zijt van de vergeving, omdat u onkundig en vreemdelingen zijt van de zonde. Maar indien u zegt dat u deze zaken wel overwogen hebt, en dat u verzekerd bent, dat u grondig van zonden overtuigd zijt geweest, dan zal ik u nog een vraag doen: welke uitwerkingen heeft deze overtuiging in uw hart en leven voortgebracht? Bent u met verbaasdheid en ontsteltenis des geestes vervuld geweest? Hebt u met vreze en verschrikkingen te worstelen gehad?

Misschien zult u zeggen, *nee; ik wil hier ook niet op blijven staan.*

Maar hier moet ik in ernst met u handelen. Heeft het u vervuld met walging en zelfs verfoeiing, met zelfveroordeling en vernedering? Indien het iets anders voortbrengt, dit zal ze vooral voortbrengen. Indien u hieraan geen kennis hebt, dan is er billijke reden van vrees, dat al uw andere voorgevingen van geen waardij zijn. Waar geen werk van overtuiging der zonde is, daar is geen geloof van vergeving, wat men ook voor het tegendeel zou mogen voorwenden. Hoe vele ijdele roemers dit zwaard zal afsnijden, is openbaar.

- 7) Wij hebben nog een sterker bewijs dan alle voorgaande. De mensen leven in de zonden, en daarom geloven zij de vergeving der zonden niet. Het geloof in het algemeen, reinigt het hart, Hand. 15 : 9; onze zielen worden gereinigt in de gehoorzaamheid der waarheid, 1 Petrus 1 : 22, en het leven wordt daardoor vruchtbaar gemaakt, Jak. 2 : 22, het geloof werkt mede met de werken, en wordt door dezelve volmaakt. En de leer van de vergeving, heeft een bijzondere invloed op alle heiligheid, Tit. 2 : 11, 12: *Want de zaligmakende genade Gods, onderwijst ons, dat wij, de goddeloosheid en de wereldse begeerlijkheden verzakende, matig, en rechtvaardig, en godzalig leven zouden in deze tegenwoordige wereld. En dit is de genade waar wij van spreken.* Niemand kan derhalve de vergeving der zonden geloven, zonder de zonde te haten en te verlaten. Dit zou, indien het nodig ware, verder kunnen bewezen worden, alsook hoe het geloven van de vergeving krachtig

werkt tot een verlaten van de zonde. Ieder die het Evangelie erkent, zal ook deze grondstelling erkennen. Het waar geloof van de vergeving der zonde, brengt bij de mensen teweeg, dat zij niet langer in de zonde leven.

Maar hoe zijn nu de meeste mensen die deze waarheid voorgeven te geloven? Zijn hun harten en consciëtiën daardoor gereinigd? Is hun leven veranderd? Verzaken zij alle goddeloosheden en wereldse begeerlijkheden? Onderwijst de vergeving hun dit te doen? Hebben zij dit krachtadig bevonden? Vanwaar dan zulk een geblaas en gebulk van het tegendeel bij hen?

Sommigen van u zijn dronkaards, sommigen vloekers, sommigen onreinen, sommigen leugenaars, sommigen wereldsgezind, sommigen haters van Christus en van al Zijn wegen; sommigen zijn hoogmoedig, geldgierig, ijdele roemers, zelfzoekers, wangunstigen, toornigen; achterklappers, kwaadsprekers, lasteraars en dergelijke. Zullen wij denken, dat zulke mensen de vergeving der zonden geloven? Dat zij verre! Nog eens, sommigen van u zijn duister, onwetend, blind en ten enenmale onkundig van de verborgenheid van het Evangelie, die ook in het minst geen werk maken om het te onderzoeken. Men hoort het in het geheel niet prediken, of onachtzaam en traag, uit sleur en gewoonte, zonder enige vrucht. Laten zulke mensen hun eigen zielen niet bedriegen; want in de zonde te leven en nochtans de vergeving der zonden te geloven, is geheel onmogelijk. Christus zal geen dienaar van de zonde zijn, noch Zijn Evangelie geven tot een leer van losbandigheid. Ook zult u geen vergeving ontvangen, noch verlost worden om nog meer gruwelen te doen. Dat zij verre!

Indien er enigen zijn die zeggen, wij danken God dat wij zulke tollenaars niet zijn als de bovengemelde; wij zijn geen dronkaards, geen zweerders, geen onreine personen, noch dergelijke; zodat die opmerking ons niet raakt: ons levensgedrag en onze plichten liggen geheel anders. Overweegt dan dat de Farizeën ook geweest zijn, wat gij van u zelf zegt; zij bleven evenwel de grootste versmaders van de vergeving, die ooit in de wereld waren, en dat, omdat zij het licht haten, omdat hun werken boos waren. En belangende uw plichten waar gij van spreekt, wat is daarvan de bron en wortel? Vloeien die voort uit het geloven van de vergeving, waar gij zo zeer op roemt, of niet? Mogen wij dan niet vrezen, dat het geheel anders is? Gij volbrengt die niet, omdat gij het Evangelie bemint: maar omdat gij de Wet vreest. Indien men de waarheid wist, dan twijfel ik of gij wel iets anders door uw geloof van de vergeving bekomt, dan een bemoediging tot de zonden. Uw goedheid, hoe die dan wezen mag, komt uit een ander grondbeginsel voort. Mogelijk weert gij daardoor ook van u af de slagen van het geweten of de schuld van bijzondere zonden; het een is zo kwaad als het andere. Het is niet erger bemoedigd te worden om de zonde te bedrijven, dan bemoedigd te wezen onder de zonde, zodat men van de vernedering daarover afgehouden wordt. Geen mensen in de wereld zijn verder af van het geloof van genade en vergeving, dan dezulken. Al hun gerechtigheid is uit de Wet, en hun zonden ten merendele uit het Evangelie.

- 8) Die de vergeving op een rechte wijze geloven, geloven dit tot het doel en oogmerk, waartoe het van God geopenbaard is. Dit zal de voorgaande aanmerking verder ophelderen en ten nutte maken. Indien God iets tot enig doel en oogmerk openbaart, en de mensen dat tot een geheel ander oogmerk gebruiken, dan nemen zij het Woord van God niet aan, noch geloven de geopenbaarde zaak; maar stelen het Woord en bedriegen hun eigen zielen.

Laat ons dan overwegen tot welk doel en oogmerk God deze vergeving in het eerst openbaarde, en om welke reden dit nog in het Evangelie geopenbaard wordt. Wij

hebben tevoren aangewezen aan wie deze openbaring eerst geschiedde, en in welke staat en toestand hij toen was. Hij was een arm verloren schepsel, zonder enige hoop of hulp, niet wetende hoe hij bij God aanneming ontvangen zou; en in deze toestand openbaarde God hem de vergeving in Christus tot zijn welzijn. Gods oogmerk hierin was, dat het voor een zondaar uit genade zou zijn, Rom. 11 : 6, indien dan iets tot hetzelfde doel en oogmerk daar bijgevoegd wordt, dan is de genade geen genade meer. Nog eens, God beoogde dit als een nieuwe grond van gehoorzaamheid, liefde en dankbaarheid. Opdat de mensen zouden liefhebben en heilig zijn, omdat hun veel vergeven was; opdat het, gelijk wij tevoren toonden, de rechtvaardigheid zou zijn van een zondaar, en een bron van nieuwe gehoorzaamheid in Hem, en dat alles tot prijs der genade; dit was de bedoeling Gods om dit te openbaren.

Nu is ons onderzoek, of de mensen deze openbaring tot dit doel aanemen en tot die oogmerken gebruiken? Ik kon, door de algemene misbruiken van de leer der genade, die in de Schriftuur gemeld worden en in de wereld gemeen zijn slechts eens even door te lopen, het tegendeel aanwijzen; maar het is niet nodig dit te doen. De meeste mensen schijnen, in plaats van te geloven, voorbedachtelijk het Evangelie te versmaden. Of zij verklaren het voor een onheilige en bevleete weg, door de genade daarvan in ontuchtigheid te veranderen; of voor een zwakke en ongenoegzame weg, door het te mengen met hun eigen gerechtigheid; die beide voor de Heere een gruwel zijn.

Uit deze en andere dergelijke aanmerkingen, die hierbij gedaan zouden kunnen worden, blijkt het, dat ons woord niet te vergeefs is, noch de vermaning die daarop gebouwd zal worden. Het is openbaar, dat niettegenstaande het groot geraas, en de voorgevingen die hierover in de wereld zijn, er maar zeer weinigen worden gevonden die deze grondwaarheid van het Evangelie waarlijk geloven, of met ernst aannemen; namelijk, dat er bij God vergeving is. De arme schepselen behagen zichzelf in hun eigen bedrog, en gaan door hun eigen verleidingen verloren.

Vermaningen tot het geloof.

Nu zullen wij tot de vierde of laatste zaak overgaan, namelijk, *het bijzonder gebruik van deze waarheid*. Hebbende tot nu onze grond gelegd op het Woord, dat ons niet begeven zal, en met genoegzame bewijzen gestaafd, zo is ons laatste werk de toepassing en het gebruik van deze leer te maken, tot nut van der mensen zielen, die wij al die tijd in het oog gehouden hebben. De personen die in deze waarheid belang hebben, zijn allerlei zondaren. Geen soort van zondaren, of zij hebben daar belang bij; niemand wordt daarvan uitgesloten. Wij brengen die alle terug tot twee soorten:

1. Tot dezulken die zich nog nooit in waarheid met de belofte der genade verenigd, of door het geloof bij God vergeving ontvangen hebben. Deze hebben wij reeds getracht terecht te wijzen door hun valse voorgevingen te ontdekken, waardoor zij genegen zijn hun eigen zielen te bederven. Dezen zullen wij zoeken te leiden in veilige en liefelijke paden, waarin zij een verzekerde rust en vrede mogen vinden.
2. Er zijn anderen die de vergeving ontvangen hebben, maar wederom door de zonde verstrikt, of door duisternis en verzoeking bewolkt, of door het ongeloof verzwakt zijnde, niet weten hoe zij die tot hun vrede en vertroosting gebruiken zullen. Dit is de toestand van de ziel, die in deze Psalm vertoond wordt, waar wij op zijn plaats bijzonder van zullen handelen.

Onze vermaning is dan tot beide: tot de eersten, om deze vergeving aan te nemen, opdat zij het leven mogen hebben; en tot de laatsten, om die te gebruiken, opdat zij vrede mogen hebben. Tot de eersten dat zij een zo grote zaligheid, die hun wordt aangeboden, niet mogen verwaarlozen noch verachten; tot de laatsten, dat zij de genade Gods die in hen is, opwekken en die mengen met de genade, die hun verklaard en voorgesteld wordt.

- 1) Ik zal dan met de eerste soort beginnen, die nog vreemdelingen zijn van het Verbond der genade, en nog nooit op zaligmakende gronden deze vergeving geloofd hebben, noch de zoetheit daarvan hebben gesmaakt. Arme zondaren! dit woord is tot u!

Hetzij dan dat gij het Woord, of andere dergelijke woorden mogelijk dikwijls, ja wel honderdmaal gehoord hebt, het is nochtans uw groot belang dat wederom te horen. God wil dat zo. Het getuigenis van Jezus Christus moet zo vervuld worden. Deze raad Gods moeten wij verkondigen, opdat wij van aller mensen bloed rein mogen zijn, Hand. 20 : 26, 27; en dat niet maar één of tweemaal, maar wij moeten in het prediken van het Woord aanhouden, tijdig en ontijdig, wederleggende, bestraffende, vermanende in alle lankmoedigheid en leer, 2 Tim. 4 : 2. En wat u belangt, wee u, wanneer God aflaat aldus tot u te spreken, en weigert u langer te laten vermanen. God verlaat en wijkt van een persoon of van een volk, wanneer Hij met hen niet meer omtrent de vergeving wil handelen; dan zegt Hij: *Wee hun, als Ik van hen geweken zal zijn!* Hos. 9 : 12. O, dat God zulke mensen mocht believen te geven ogen om te zien, en oren om te horen, opdat het Woord der genade niet meer tevergeefs gesproken mocht worden.

In onze vermaning tot zulke personen, zullen wij trapsgewijze voortgaan, naar dat de zaak zal kunnen lijden, of de natuur daarvan zal vereisen.

- 2) Overweeg dan, dat niettegenstaande al uw zonden, ja al het kwaad waar uw eigen hart u aan schuldig weet te zijn, en die verborgen klomp of boze schat van zonde die in u is, die gij niet kunt inzien; niettegenstaande de beschuldiging van uw eigen geweten, en die verschrikkelijke uitspraak en vloek van de Wet waaraan gij onderworpen zijt; en niettegenstaande al de billijke gronden die gij hebt om te begrijpen dat God uw vijand is, en zulks eeuwig blijven zal; er nochtans voorwaarden van vrede en verzoening verzorgd zijn, die tussen Hem en uw zielen voorgesteld worden. Dit wordt in de eerste plaats verklaard door het Woord, waarvan wij gehandeld hebben. Waar het ons anders van onderwijst, dit verzekert het ons volstrekt, dat er een weg is langs welke zondaren bij God aangenaam kunnen worden; want bij Hem is vergeving, opdat Hij gevreesd wordt. En wij hopen dat wij het niet te vergeefs, door zoveel getuigenissen en bewijzen, bevestigd hebben.

Opdat gij nu moogt zien welk een groot voorrecht dit is, en van hoe groot belang het voor u is, overweegt, dat dit op een bijzondere wijze aan u geschiedt als een bijzonder voorrecht.

Dit voorrecht missen de engelen die gezondigd hebben. Aan hen zijn nooit enige voorwaarden van vrede of verzoening voorgesteld en zal ook in eeuwigheid niet geschieden. Er is geen weg van ontkoming voor hen bezorgd. Deze engelen, eenmaal gezondigd hebbende, zoals gij wel duizendmaal hebt gedaan, heeft God niet gespaard, maar in de hel geworpen, en aan de ketenen der duisternis overgegeven, om tot het oordeel bewaard te worden, 2 Petrus 2 : 4.

Zo is het niet met degenen die in hun zonden gestorven zijn, al was het maar een

ogenblik gelegen, O, wat zouden vele zielen, die mogelijk nog geen uur uit deze wereld gescheiden zijn, niet juichen om een aandeel te mogen hebben in dit voorrecht, namelijk, om nog eens van voorwaarden van vrede tussen God en haar te horen! Maar haar tijd is voorbij; haar huis is haar woest gelaten. Waar de boom gevallen is, moet hij blijven liggen. Het is de mensen gezet, eenmaal te sterven, en daarna het oordeel, Hebr. 9 : 27. Na de dood zijn er geen voorwaarden van vrede, maar alléén het oordeel. De levenden alleen kan dit voorrecht ten deel vallen.

Zo is het niet met hen aan wie het Evangelie niet verkondigd wordt. Deze laat God in hun wegen wandelen, en roept hen aldus niet tot bekering. De voorwaarden van verzoening, aangeboden te worden in het opgaan van de zon, waarvan sommigen wanen, of in het vallen van de regen, hebben nooit enige ziel tot vrede met God gebracht. Het leven en de onverderfelijkheid zijn alleen aan het licht gebracht door het Evangelie. Dit is het voorrecht voor ieder die nog leeft en die het Woord nog in de oren klinkt.

Zo is het niet met hen die tegen de Heilige Geest gezondigd hebben, ofschoon zij in het leven zijn, en wel aldaar waar het woord der vergeving gepredikt wordt. God stelt hun geen voorwaarden van verzoening voor. De laster tegen Hem, zegt Christus, zal niet vergeven worden. Er is voor zulke zondaren geen vergeving. Zo wij ze kenden, behoorden wij er niet voor te bidden, 1 Joh. 5 : 16. Hun zonde is tot de dood. Hoeveel mensen in deze toestand kunnen zijn, is God bekend.

Dit woord is dan tot u, deze voorwaarden van vrede worden u voorgesteld. Dit is hetgeen waar gij u op een bijzondere wijze toe vervoegen en begeven moest. En wee u, als u ten jongsten dage bevonden wordt, dit verzuimd te hebben!

Overweeg derhalve ook door Wien deze voorwaarden aan u worden voorgesteld. Wie zal hier ondernemen de twist tussen God en zondaren te beslissen? Geen schepsel is bekwaam of waardig, zich in deze zaak tussen te stellen. Ik meen oorspronkelijk, om Zijns zelfs wil; want wie heeft de zin des Heeren gekend, of wie is Zijn raadsman geweest? Daarom is het God zelf, die deze voorwaarden voorstelt; en niet alleen voorstelt, maar u nodigt, vermaant en aanraadt deze aan te nemen. Hiervan getuigt de gehele Schriftuur, en wordt ten volle uitgedrukt in 2 Kor. 5 : 18-20. Hij heeft de voorwaarden van verzoening verzorgd, Hij heeft ze voorgesteld, en gebruikt alleen maar mensen als dienaren om in Zijn Naam te handelen. Verschoon ons daarom, indien wij een weinig ernstig met u zijn in deze zaak. Helaas! het uiterste, waar wij uit ijver voor Zijn heerlijkheid of uit medelijden tot uw zielen, onze gedachten, harten en woorden kunnen brengen, komt oneindig te kort bij Zijn eigen dringende ernst daarin. Ziet Jes. 55 : 14. O, oneindige nederbuiging! O, gezegende mensen! Wie is Hij, die u aldus komt aanzoeken? Hij, tegen Wie gij gezondigd hebt, en voor Wie gij wel vrezen moogt. Hij, Wiens wetten gij verbroken, en Wiens Naam gij onteerd hebt; Hij die u, noch uw liefde, noch uw vriendschap, noch uw zaligheid nodig heeft. Hij is het, die u deze voorwaarden van vrede en verzoening voorstelt. Overweegt in dezen de vermaning van de apostel in Hebr. 12 : 25: *Ziet toe, dat gij Dien, die van de hemel spreekt, niet verwerpt.* Het is God die tot u spreekt in deze zaak, en Hij spreekt tot u van de hemel, en daarin staat Hij af van al hetgeen dat Hij tegen u heeft tot uw verderf. Rampzalig zouden uw zielen zijn voor eeuwig, indien u Hem verwierp!

- 3) Door wie zijn deze voorwaarden voor u verworven? En door wat middel? Denk niet dat deze zaak bij geval gebeurd is, of door een gewone onderneming; maar bedenk dat het voorstel, dat u heden gedaan wordt, niet minder gekost heeft dan de prijs van het bloed van Gods eigen Zoon. Het is de vrucht van de arbeid Zijner ziel. Hiervoor heeft Hij gebeden, geweend, geleden en is Hij gestorven. Zult u het

nu verwaarlozen en verachten? Zult u het bloed des Verbonds onrein achten? Zult u u zelf van al het voordeel, van de verwerving dezer voorwaarden, uitsluiten, en uw zielen alleen ter verantwoording laten voor de versmading van de prijs, door welke zij gekocht geworden zijn?

- 4) Overweeg dat u zondaren bent, grote zondaren, ja vervloekte zondaren! Sommigen van u mogelijk veel erger dan ontelbaren die uw medezondaren waren en die nu al in de hel zijn. God had u al over lang voor eeuwig van alle verwachting der genade kunnen afsnijden, en al uw hoop hebben doen vergaan. Of, al had Hij u laten leven, geweigerd hebben om nog met u te handelen. Hij kon uw zonde doen ondergaan op de middag, en u duisternis gegeven hebben in plaats van het gezicht. Hij kon uw leven voor een korte tijd verschoond, maar nochtans in Zijn toorn gezworen hebben, dat gij in Zijn rust niet zoudt ingaan. Maar nu is het anders, maar hoe lang het zo zal zijn, weet gij of ik in het allerminste niet. God alleen weet, hoe lang uw tijd zijn zal. Wij moeten spreken, terwijl het heden genaamd wordt. En dit is het dat ik u heden aan te zeggen heb: God verklaart dat er bij Hem vergeving is, en dat uw staat niet hopeloos noch reddeloos is. Daar worden u nog voorwaarden van vrede voorgesteld. Mij dunkt, het kan toch niet anders of arme zondaren moesten zich opmaken, om daar onderzoek naar te doen. Wanneer oudtijds in Israël iemand uit armoede zichzelf en zijn kinderen tot dienstknechten en dienstmaagden verkocht, en zijn bezitting uit die armoede aan een ander afgestaan had; denkt u niet, dat hij het geklank der bazuin, die het jubeljaar aankondigde, met vreugde heeft aangehoord, wanneer hij en al de zijnen vrijuit konden gaan en wederkeren tot hun bezitting en erfdeel? Zullen dan arme dienstknechten der zonde, slaven des satans, die hun erfenis in deze en in de toekomstige wereld verbeurd hebben, geen acht geven op de aankondiging van het jaar der ruste, het jaar van het welbehagen des Heeren? Dit geschiedt nu in de aanbidding van voorwaarde van vrede met God in deze zaak. Wijs die dan niet van de hand, de zaak hoort aan u; het grote belang voor uw zielen ligt er in begrepen. Ook is de zaak uitnemend groot; want ziet,
- 5) Wanneer de engelen de boodschap van Christus' geboorte brachten, zo zeiden zij: *Wij verkondigen u grote blijdschap, die al den volke wezen zal*, Luk. 2 : 10. Wat was dat voor een blijdschap? Wat was de inhoud van deze boodschap? *Dat u heden geboren is de Zaligmaker, welke is Christus, de Heere*, vs. 11. Het is alleenlijk dit, een Zaligmaker is geboren; een weg van ontkoming is verzorgd, en verder boodschappen zij niet. Nochtans zeggen zij, dat dit een stof is van grote blijdschap, gelijk het ook waarlijk zo was. Het is voor ieder belast en overtuigd zondaar, een zaak van onuitsprekelijke blijdschap en verheuging. O, gezegende woorden! een Zaligmaker is geboren. Dit geeft het leven aan een zondaar, en opent een deur der hope in het dal van Achor. Het is de eerste redding en uitkomst voor een door de zonde verdrukte ziel. Het was zakelijk alles, dat de heiligen vele eeuwen lang gehad hebben om op te leven, en dat niet in de genieting, maar alleen in verwachting. Zij leefden op dat woord: Het zaad der vrouw zal het serpent de kop vermorselen; dat is, daar is een weg van verlossing voor zondaren verzorgd. Dit hebben zij naarstig onderzocht, 1 Petrus 1 : 10-12, en tot hun eeuwig voordeel aangelegd en gebruikt. Gelijk van Jakob wordt gezegd, wanneer hij de wagenen zag die Jozef had gezonden, om hem tot Jozef te brengen, zijn geest werd wederom levendig: zo was het ook met hen in hun duistere ontdekking van een weg van vergeving; zij zagen de belofte daarvan aan als datgene, hetwelk God gezonden had om hen tot Hem te brengen; ook hebben zij de dag van Christus' komst daarin gezien, en zijn verblijd geweest. Hoe veel te meer hebben zondaren

reden om verblijd te zijn, wanneer de inhoud van de belofte aan hen wordt voorgesteld, en de tijding daarvan verkondigd wordt? Dit dan is een grote zaak, namelijk, dat er voorwaarden van vrede en verzoening worden voorgehouden, waarin het bekend gemaakt wordt, dat er bij God vergeving is.

Indien iemand van u rechtvaardig tot een wrede en schandelijke dood veroordeeld was, in de schrikkelijke verwachting van de dadelijke uitvoering van dit vonnis en iemand met opzet uitgezonden werd om hem aan te zeggen, dat er voorwaarden waren voorgesteld waardoor zijn leven behouden kon worden: maar dat hij als Ahimaäs was heengegaan, vóórdat hij de bijzonderheden had gehoord; zou hem zulks niet doen herleven? Zou hij niet uitroepen en zeggen: Ei, verneem toch, welke die voorwaarden zijn? Zou hij niet alles willen ondergaan, om uit zijn ellendige staat bevrijd te worden? Zou dit de gehele gesteldheid des geestes van zo iemand niet veranderen, en hem, als het ware, nieuw leven bijzetten? Maar, indien hij in plaats hiervan nors, halsstarrig en hardnekkig zou zijn, geen acht gevend op de bode, of tot hem zeggen, laat de rechter zijn voorwaarden voor zichzelf behouden, zonder te vragen wat die zijn en dat hij er niet mee te doen wilde hebben; zou zulk een mens niet geoordeeld worden rechtvaardig te sterven? Brengt hij niet een dubbel verderf over zich; eerst dat hij de dood verdiend heeft om zijn misdaad en dan, door die eerlijke en goede voorgestelde weg van verlossing te weigeren en van de hand te wijzen? Ik weet dat het menigmaal gebeurt, dat mensen naar deze voorwaarden van vrede vragen, maar wanneer die aan hen geopenbaard worden, hebben zij daarin geen behagen, maar gaan met de jongeling uit het Evangelie bedroefd weg. Van de vervloekte boosheid en de ellende van deze toestand, die het geval is van vele overtuigde personen, zal in het vervolg gesproken worden. Nu richt ik mij tot zulken die nog nooit in waarheid op deze voorwaarden acht gegeven, noch er ernstig naar gevraagd hebben. Gij moogt van u zelf en van uw toestand denken wat u belieft, af verkiezen of gij daaraan wilt denken of niet, en uw tijd doorbrengen in een gehele achteloosheid van uw tegenwoordige en toekomstige staat: nochtans is het, ten aanzien van uw eeuwige belangen, waarlijk aldus met u gesteld; gij ligt onder het vonnis van een smartelijke, schandelijke en eeuwige dood; daaronder hebt gij gelegen in het midden van al uw vrolijkheid, van die tijd af dat gij eerst in de wereld zijt gekomen, en u bent in de hand van Hem, die in één ogenblik beide ziel en lichaam kan verderven in de hel. In deze staat en toestand worden mensen opzettelijk tot u gezonden, om u bekend te maken dat er voorwaarden van vrede zijn, en dat er een weg van ontkoming en behoudenis voor u is en, opdat gij het bedoelde einde niet zoudt ontgaan, zo verklaren zij u, dat God, die niet liegen kan, hun bevolen heeft u dit aan te kondigen; ja, als u mocht twifelen aan de waarheid van hetgeen zij zeggen, dat zij dan gereed zijn hun volmacht te tonen onder Gods eigen hand en zegel. Hier blijft geen plaats voor enige uitvlucht of verschoning. Als u enige bezorgdheid hebt voor uw eeuwige staat, een druppel teder bloed in uw aderen over uw eigen zielen, enige redelijke overwegingen in uw gemoed, indien dit niet alles door de kracht der begeerlijkheid en liefde tot de zonden bedorven en uitgewist is, dan kunt gij niet anders dan het daarvoor houden, dat gij een onuitsprekelijk belang hebt bij dit voorstel; maar als u in plaats hiervan u zelf overgeeft aan de macht des ongeloofts, aan de wil des satans, aan de liefde tot uw begeerlijkheden, en deze tegenwoordige wereld, zodat gij op deze boodschap van God geen acht geeft, noch ernstig vraagt naar de natuur en aangelegenheid van de voorgestelde voorwaarden, kunt gij dan ontkomen? Zult u dan verlost worden? Zal dan uw einde vrede zijn? De Heere weet dat het anders met u zal wezen, en dat tot

in alle eeuwigheid. Hiervan verzekert ons de apostel, 2 Kor. 4 : 3, 4: *Indien ook ons Evangelie bedekt is, zo is het bedekt in degenen, die verloren gaan: in dewelke de god dezer eeuw de zinnen verblind heeft, namelijk der ongelovigen, opdat hen niet bestrale de verlichting van het Evangelie der heerlijkheid van Christus, die het beeld Gods is.* Als u dit Woord niet aaneemt; indien het voor u bedekt is, zulks komt van de macht en uitwerking des satans die uw zinnen verblindt. En wat zal dan het einde zijn? Gij moet en zult dan voor eeuwig verloren gaan.

Gedenk aan de parabel van onze Zaligmaker, Luk. 14 : 31, 32: *wat koning, gaande naar de krijg, om tegen een andere koning te staan, zit niet eerst neder en beraadslaagt, of hij machtig is met tienduizend te ontmoeten degene, die met twintigduizend tegen hem komt? Anderzins zendt hij gezanten uit, terwijl diegene nog verre is, en begeert hetgeen tot vrede dient.* Hetgeen Hij ons in deze gelijkenis leert, is de noodzakelijkheid, om vrede te maken met God, die wij vertoornd en tot onze vijand gemaakt hebben; alsook onze volstreckte onmacht om Hem te wederstaan, wanneer Hij in een weg van gericht en wraak tegen ons zal uittrekken. Toch ligt er een onderscheid en ongelijkheid in deze zaak, zoals in alle gelijkenissen het geval is. Onder mensen, die met elkander verschil hebben, is het niet de plicht van de sterkere die van zijn oordeel verzekerd is, te zenden naar de zwakkere, die hij in zijn macht heeft, om voorwaarden van vrede aan te nemen. Maar hier is het geheel anders; God die oneindig machtiger, rechtvaardig vertoornd en in staat is om arme zondaren in één ogenblik te verderven; Die niet verre maar als aan de deur is, zendt zelfs een gezantschap met voorwaarden van vrede. Zal Hij nu door u afgeslagen worden? Zult u Zijn aanbiedingen van de hand wijzen? Hoe groot zal uw verderf dan niet zijn?

Hoort dan nog eens gij arme, door de zonde verharde en verstokte zielen, gij stijven van hart, die verre zijt van de gerechtigheid. Is het niets voor u, dat de grote en heilige God, die gij al uw dagen vertoornd hebt en nog blijft vertoornen, die u, noch uw zaligheid in het minst van node heeft, die, wanneer het Hem behaagt, zichzelf in uw verderf eeuwig verheerlijken kan, uit eigen beweging tot u zendt, om u te laten weten dat Hij gewillig is om vrede met u te maken, en dat op voorwaarden die Hij zelf verzorgd heeft. De vijandschap is van uw zijde begonnen, ook is het gevaar alleen aan uw zijde en Hij kon billijk verwachten, dat het verzoek van vrede ook van uw zijde beginnen zou: maar Hij begint met u; zult u Hem dan van de hand wijzen? De profeet heeft dit wel uitgedrukt in Jes. 30 : 15: *Zo zegt de Heere, Heere, de heilige Israëls: Door wederkering en rust zoudt gijlieden behouden worden, in stilheid en in vertrouwen zou uw sterkte zijn; maar gij hebt niet gewild.* De liefde en nederbuiging in deze woorden aan de ene zijde van de Heere en de dwaasheid en ondankbaarheid van u aan de andere zijde, is onuitsprekelijk. Het zijn vreselijke woorden, doch gij hebt niet gewild! Gedenk hieraan tegen de grote dag! Op gelijke wijze sprak Christus ook tot de Joden: *Gij wilt tot Mij niet komen, opdat gij het leven moogt hebben,* Joh. 5 : 40. Wat men ook mag voorgeven, onwil en hardnekkigheid liggen op de bodem van deze weigering.

Opdat u derhalve daar voordeel door bekomen moogt, of dat anders de weg des Heeren bereid wordt, om zich in uw verderf over u te verheerlijken, zal ik dit woord voor allen laten die het zullen horen of lezen als de getuigenis van God die Hij door Zijn genade wil geven. Er zijn voorwaarden van vrede met God voor u verzorgd, en u aangeboden; het wordt nog het heden genaamd, verhardt uw harten niet, gelijk het oude Israël, dat vanwege hun ongeloof in Gods rust niet kon ingaan, Hebr. 3 : 19.

Sommigen uwer zijn mogelijk oud in de zonden en zonder kennisse Gods; sommigen zijn misschien grote en schandelijke zondaren geweest, en sommigen hebben mogelijk reden te denken, dat zij nabij het graf en dus nabij de hel zijn; sommigen gaan mogelijk onder een kloppend en benauwend geweten; sommigen zijn misschien onder enige uitwendige beroeringen en kwellingen die hun een weinig doen omzien; mogelijk zijn sommigen van u in de doldriftigheid van natuurlijke krachten en begeerlijkheden, uw melkvaten zijn vol melk, uw beenderen vol merg, en uw harten vol zonden, hoogmoed en verachting van de wegen Gods: het is al om het even, dit woord is aan u allen, en ik zal u alleen herinneren, dat het vreselijk is te vallen in de handen van de levende God. Gij hoort de stem, of gij best de woorden van een arme worm, maar de boodschap is de boodschap, en het Woord is het Woord van Hem, die de hemel en de aarde beweegt. Overweegt dan wat gij te doen hebt en wat antwoord gij geven zult aan Hem, die zich niet laat bespotten.

Maar u zult mogelijk zeggen, wat is dat voor een grote zaak, waarvan u spreekt? En waarom wordt die met zoveel ernst aangedrongen? Wij hebben diezelfde woorden meer dan honderdmaal gehoord. De voorledene dag des Heeren, predikte die of die zakelijk hetzelfde, en waarom nu wederom met zoveel aanhoudendheid daarover gesproken?

Is het in waarheid zo, dat gij dus menigmaal behandeld zijnde, evenwel nog in een onverzoende staat blijft leven, dan is mijn hart benauwd voor u, wanneer ik denk aan uw jammerlijke, bijna hopeloze toestand. *Indien een man dikwijls bestraft zijnde, de nek verhardt, hij zal schielijk verbroken worden, zodat er geen genezen aan zij,* Spreuk. 29 : 1. Hoeveel te meer zal dit dan zijn met hem, die dikwijls tot vrede met God genodigd is, zijn hart verhardt, en weigert met Hem te handelen? Mij dunkt, ik hoor Zijn stem aangaande u, zeggende: Deze Mijn vijanden, zullen Mijn avondmaal, dat Ik bereid heb, niet smaken. Het zij dan zo, dat dit woord voor u een gewoon woord is, waar gij geen prijs op stelt, houd dan vrij uw weg en koers in de zonde; struikel, val en ga daarin verloren; de zaak zal zo gering niet zijn voor arme overtuigde zondaren, die voor Gods Woord beven. Deze zullen er prijs op stellen en er gebruik van maken. Wij zullen derhalve de raad volgen uit Spreuk. 31 : 6: *Geeft sterke drank degenen, die verloren gaan, en wijn degenen, die bitterlijk bedroefd van ziel zijn.* Wij zullen deze nieuwe wijn van het Evangelie, aan arme en van harte bedroefde en verslagene zondaren aanbieden; aan zondaren, die bij zichzelf verloren zijn; voor deze zal het liefelijk zijn; zij zullen die wijn drinken, en hun armoede vergeten en hun moeite niet meer gedenken. Daardoor zal al hun ellende en droefheid weggenomen worden, wanneer gij met de vrucht uwer begeerlijkheden dronken zult zijn; wanneer gij spuwen, nederliggen en niet wederom opstaan zult.

Doch, wanneer iemand van u in zijn hart mocht beginnen te zeggen, gaarne met Hem te willen handelen, en uitriep: och, dat die dag eens komen mocht, dat wij tot Hem naderden! Hij spreke maar wat Hij wil, en stel zulke voorwaarden als Hem behaagt, wij zijn bereid te horen. Overweegt daarom:

Dat de voorwaarden die voor u verzorgd zijn, en aan u voorgesteld worden billijk zijn, heilig en rechtvaardig, ja, aangenaam en gemakkelijk. Naardien dit een ander algemeen hoofddeel is van ons tegenwoordig werk, zo zal ik, alvorens ik voortga tot de verdere verklaring en bevestiging daarvan, twee aanmerkingen afleiden uit hetgeen gezegd is van het eerste.

Allereerst op welke grond wij het Evangelie prediken. Er zijn menigvuldige redetwistingen, of Christus voor alle mensen hoofd voor hoofd gestorven is of niet?

Indien wij zeggen neen, maar alleen voor de uitverkorenen, die slechts enige zijn van alle soorten van mensen; dan zeggen ons sommigen, dat wij dan niet alle mensen zonder onderscheid kunnen nodigen tot het geloof: maar waar om niet? Wij nodigen geen mensen dan alle mensen, noch ook niemand, als een van alle mensen; maar alle mensen als zondaren, omdat wij weten dat Christus voor zondaren gestorven is. Maar is dit de eerste zaak die wij in de bediening van het Evangelie aan een zondaar die onder de Wet is moeten voorstellen, dat Christus voor hem in het bijzonder gestorven is? Moet dit het begin zijn van onze boodschap aan hem? Is dit niet een gereede aanleiding, om hem bij zichzelf te doen zeggen, laat ik dan maar in de zonde blijven, opdat de genade te meerder worde? Neen, maar dit is in orde der natuur ons eerste werk, namelijk, hetgeen waar wij nu van handelen. Dit is het begin van het Evangelie van Jezus Christus. Dit is de stem des roependen in de woestijn: Bereidt de weg des Heeren. Er is een weg van verzoening bezorgd. God is in Christus de wereld met Zichzelf verzoenende. Er is een weg van aanneming; er is vergeving bij Hem te bekomen. Aan deze dorpel van des Heeren huis is het, dat de meeste mensen, aan wie het Evangelie verkondigd wordt, vallen en verloren gaan; die nooit trachten de schatten te bezien die in het huis zelf zijn, noch tot enige staat en toestand te komen, waarin zij grond zouden hebben te onderzoeken, of Christus voor hen in het bijzonder gestorven is of niet. Zij geloven deze prediking niet, noch geven daar ernstig acht op. Dit was de bediening van Johannes de Doper, en die deze niet aannamen, verwierpen de raad Gods tegen zichzelf, Luk. 7 : 30, en gingen zo in hun zonden verloren. Dit is ook het kort begrip van de gezegende nodiging van de opperste Wijsheid, Spreuk. 9 : 15. Hier struikelen, vallen en gaan de mensen verloren, hoofdstuk 1 : 29, 30.

U die genade gevonden hebt, om deze voorwaarden aan te nemen, en om daardoor vrede met God te bekomen; leert in een heilige verwondering te leven, over Zijn nederbuiging en liefde daarin bewezen. Dat Hij zulke voorwaarden heeft willen verzorgen, die aan u te openbaren, en u bekwaam maken wilde om deze aan te nemen, in dit alles ligt een onuitsprekelijke liefde en genade. Aan velen worden deze voorwaarden niet geopenbaard; weinigen ontvangen genade om deze voorwaarden aan te nemen, en van wie is het, dat gij deze zonderlinge goedertierenheid verkregen hebt? Overweegt gij de grond van deze zaak wel recht? De Schriftuur stelt dit voor als een voorwerp van eeuwige verwondering: Zo lief heeft God de wereld gehad; hierin is de liefde, niet dat wij God liefgehad hebben, maar dat Hij ons eerst heeft liefgehad. Leeft dan in deze verwondering, en doet toch al wat in uw vermogen is, in uw bijzondere standplaatsen, om uw vrienden, nabestaanden en bekenden te bewegen, om naar deze grote onderhandeling van vrede met God te luisteren, welke voorwaarden wij nu verder zullen overwegen, zoals die in het algemeen tevoren door ons zijn gesteld.

De voorwaarden die voor u verzorgd zijn, en aan u voorgesteld worden, zijn billijk, heilig en rechtvaardig, ja aangenaam en gemakkelijk, Hos. 2 : 18, 19. Zij zijn niet zodanig, als een vervloekt schuldig zondaar billijk kon verwachten; maar zodanig, als voor een oneindig goed en genadig God gevoegd zijn voor te stellen; niet geschikt naar de menselijke wijsheid, maar vol van de wijsheid Gods, 1 Kor. 2: 6, 7. Arme overtuigde schepselen, denkende met God te moeten handelen (Micha 6 : 6, 7) overleggen in hun gemoed welke voorwaarden hun waarschijnlijk zullen voorgesteld worden, en bepalen zich bij de schrikkelijkste, moeilijkste en onmogelijkste die te bedenken zijn. Indien iets gedaan zal worden, zo zeggen zij, met deze grote en allerhoogste God, zal dat moeten geschieden door duizenden van rammen, tienduizenden van oliebeken, door kinderen, eerstgeborenen, al wat vreselijk en

verschrikkelijk is voor de natuur, al wat onmogelijk is te volbrengen, dat is het dat Hij verwacht. Maar de zaak is geheel anders. De voorwaarden zijn geheel van een andere aard, het is een weg van zuivere genade, van vrije vergeving. De apostel stelt die weg voor in Rom. 3 : 24-26. Het is een weg van verzoening, van vergeving, in het bloed van Christus; en de voorwaarden zijn het aannemen van de vergeving, zoals wij die beschreven hebben. Zou men nu niet denken, dat de gehele wereld zal toevloeien, om deze voorwaarden deelachtig te worden, en die gewillig aan te nemen? Maar het valt voor het merendeel geheel anders uit. Zij hebben, onder alle andere wegen, in deze weg geen zin. Het ware iets geweest, zeide Naäman, indien de profeet zo en zo gedaan had; maar te zeggen: Was u, en gij zult rein zijn, daar heb ik geen behagen in, ik ben zeker bedrogen. De mensen denken bij zichzelf, indien het een grote zaak was, die van hen geëist werd om zalig te worden, dat zij zich met alle spoed tot de betrachting daarvan begeven zouden; maar tot God te komen door Christus, en de vergeving om niet te ontvangen, zonder verdere omslag, daar hebben zij geen zin in. Enige harde en strenge boetedoeningen, vergeldende gehoorzaamheid, voldoende tuchtigingen van het vlees, of een vagevuur, was een veel aannemelijker weg. Deze weg van vrije vergeving in en door het kruis van Christus, is hun enkel dwaasheid, 1 Kor. 1 : 18, 20. Ik wilde liever, dat het was uit de werken der Wet, zegt een jood, Rom. 9 : 32; en hoofdstuk 10 : 3. Deze weg van genade en vergeving behaagt mij niet. Zo zeggen ook anderen, en zo doen zij iedere dag. Of deze weg wordt geheel verworpen, of door enige bijvoegsels verbeterd; wat bij God hetzelfde is als de verwerping van de vergeving.

Hier bedriegen een grote menigte zielen zichzelf, en gaan voor eeuwig verloren. Ik weet niet wat moeilijker is, een onovertuigd mens te bewegen naar enige voorwaarden om te zien, dan een overtuigde, om die aan te nemen. De mensen mogen zeggen wat zij willen en voorgeven wat hun behaagt; zij hebben in de praktijk in deze weg van vergeving geen zin. Ik zal daarom tot bevordering van uw zielen, in het aannemen van de voorgestelde voorwaarden, enige behulpzame aanmerkingen voordragen:

1. Dit is de weg, dit zijn de voorwaarden van Gods eigen verkiezing. Deze weg heeft Hij uitgevonden, die heeft Hij zelf vastgesteld. Dit deed Hij toen alles verloren was. Hij deed het niet op onze begeerte, op ons verzoek of voorstel, maar enkel uit eigen beweging. Indien God ons, dan in een weg van zuivere genade en vergeving wil behouden, indien Zijn wijsheid en soevereiniteit zich daarin ontdekken, waarom zullen wij Hem tegenstaan, en zeggen: wij hebben daar geen behagen in? Nochtans is dit de taal van het ongeloof, Rom. 10 : 2, 3. Vele arme schepselen hebben met God getwist, en het lang tegen Hem uitgehouden, totdat zij eindelijk door de Geest overwonnen, moesten zeggen, indien het dan zo wezen moet, dat God ons uit genade en barmhartigheid wil zalig maken, laat het dan zo geschieden; en nochtans droomden zij in de gehele loop van hun twistingen, dat niets dan hun eigen onwaardigheid hen afhield van zich met de belofte van het Evangelie te verenigen.

Van deze aard was ook de weg des satans, waardoor hij onze eerste voorouders verleidde van hun aandeel in het Verbond der werken: de voorwaarden daarvan zijn, zoals gij die verstaat, niet evenmatig. "Is het ook, dat God gezegd heeft, van alle boom dezes hofs zult u eten: maar van de boom der kennis, des goeds en des kwaads, zult u niet eten, opdat gij niet sterft." *Neen, gij zult niet sterven, wan God weet, dat, ten dage als gij daarvan eet, zo zullen uw ogen geopend worden.*

Er is geen overeenkomst tussen de ongehoorzaamheid en de bedreiging. De uitkomst kan zodanig niet zijn als gevreesd wordt. En door dit middel bedierf hij

hen. Zo gaat hij nog voort om de zielen te beroven van hun aandeel in het Verbond der genade, waartoe zij genodigd worden. De voorwaarden daarvan zijn niet evenredig, hoe kan iemand die geloven? Er is tussen de gehoorzaamheid en de belofte geen evenmatigheid. De vergeving, het leven en een eeuwige gelukzaligheid te ontvangen op het geloven, wie zou hierin kunnen berusten? Hier ligt een samenzwering tussen de satan en het ongeloof, tegen de wijsheid, goedheid, liefde, genade en soevereiniteit van God. Het vergif van dit bedrog ligt hierin, dat noch de rechtvaardigheid, noch de barmhartigheid van God zo oneindig zijn, als die waarlijk zijn. De apostel, om deze geliefkoosde inbeelding weg te nemen, roept ons tot het welbehagen Gods, 1 Kor. 1 : 21, zeggende: Het heeft Gode behaagd, door de dwaasheid der prediking, dat is, door het gepredikte Evangelie, dat voor dwaasheid gehouden werd, zalig te maken die geloven. Het is waar, Hij heeft de mensen toegelaten andere wegen te beproeven; en wanneer de ongenoegzaamheid van hetgeen zij zich voorstelden, ten volle openbaar was, behaagde het Hem Zijn weg te openbaren. En wie zijn wij, dat wij daarover met Hem zouden twisten? Deze verwerping van de weg van personele rechtvaardigheid en verkiezen van de weg van vrije genade en vergeving, verklaart God zelf in Jer. 31 : 31—34: *Ziet, de dagen komen, spreekt de Heere, dat Ik met het huis van Israël en met het huis van Juda een nieuw verbond zal maken: niet naar het verbond, dat Ik met hun vaders gemaakt heb; (in welke bedeling van het Verbond voor zover dat opzicht had op schaduwachtige weldaden, veel afhing van hun personele gehoorzaamheid). Maar dit is het verbond, dat Ik na die dagen met het huis van Israël maken zal, spreekt de Heere: Ik zal Mijn Wet in hun binnenste geven, enz., en zal hun ongerechtigheid vergeven, en hun zonden niet meer gedenken.* Laat dan deze weg staan en die van der mensen wijsheid en eigen gerechtigheid vallen en voor eeuwig vergaan.

2. Deze weg strekt boven alle andere, regelrecht en onmiddellijk tot heerlijkheid van God. Hij heeft in deze weg van vergeving alle dingen zo behandeld en bestuurd, dat geen vlees zou roemen voor Hem; *opdat het zij, gelijk geschreven is: Die roemt, roeme in de Heere, 1 Kor. 1 : 29, 31. Waar is dan de roem? Hij is uitgesloten. Door wat Wet? Der werken? Neen, maar door de Wet des geloofs, Rom. 3 : 27.* Het zou gemakkelijk aangetoond kunnen worden, dat God het ontwerp om zondaren zalig te maken, door vergeving volgens de Wet des geloofs, zo gelegd heeft, dat het ten enenmale onmogelijk is, dat enige ziel, op enigerhande wijze, de minste grond van roem zou hebben in zichzelf, hetzij volstrekt, of in vergelijking met degenen die verloren gaan. Want indien Abraham, zegt dezelfde apostel, uit de werken gerechtvaardigd is, zo heeft hij roem, maar niet bij God, Rom. 4 : 2. De gehoorzaamheid der werken, zou zo oneindig onovereenkomstig met de beloning geweest zijn, die God zelf was, dat er voor Hem geen roem kon plaats gehad hebben; maar Zijn goedheid en genade zouden daarin erkend moeten geworden zijn; nochtans zou hij in vergelijking met anderen, die de geëiste gehoorzaamheid niet volbrachten, iets gehad hebben om in te roemen. Maar nu wordt ook dit door de weg der vergeving weggenomen en er is geen schijn overgelaten voor iemand, om zich in enig deel de eer daarvan aan te matigen, dan God alleen. Hierin ligt de uitnemendheid des geloofs, dat het God de ere geeft, Rom. 4 : 20. Het weigeren hiervan, onder verscheidene voorwendselen, is de vrucht van het hoogmoedig ongeloof. En hiertoe wil God een iegelijk brengen, óf hij moet verloren gaan, namelijk, dat ons de schande zij, en dat Hem alleen de gehele eer van onze zaligheid wordt toegebracht. Dit verklaart Hij in Jes. 45 : 22—25. In vs. 22, stelt Hij zichzelf voor als de enige hulp van zondaren, zeggende:

Wendt u naar Mij toe, wordt behouden, alle gij einden der aarde want Ik ben God, en niemand meer. Maar indien de mensen een andere koers inslaan, en zich wenden tot zichzelf, en zo deze weg van vrije genade en barmhartigheid van de hand wijzen? Wel zegt Hij, vs. 23: *Ik heb gezworen bij Mij zelf, er is een woord der gerechtigheid uit Mijnen mond gegaan, en het zal niet wederkeren: dat Mij alle knie zal gebogen worden, alle tong Mij zal zweren.* Wendt u hiertoe, en ziet daarop; Ik heb gezworen, dat gij dit óf doen zult, óf het anders wegens uw ongehoorzaamheid in de dag des oordeels moet verantwoorden, waarop Paulus deze woorden toepast, Rom. 14 : 11. Wat doen nu de heiligen hierop? Ziet dat in vs. 24, 25: *Men zal van Mij zeggen: Gewis, in de Heere zij gerechtigheden en sterkte, tot Hem zal men komen. In de Heere zullen gerechtvaardigd worden en zich beroemen, het ganse zaad Israëls.* Zij brengen hun harten, om alle gerechtigheid van Hem te ontvangen, en Hem al de heerlijkheid te geven.

God had in den beginne de mens in een gezegende staat gesteld, in zulk een afhanging van Hem, dat hij zijn eeuwige gelukzaligheid had kunnen uitgewerkt hebben, met een groot aanzien van eer voor zichzelf. Maar de mensen in deze waarde zijnde, zegt de Psalmist, bleven niet zo. God heeft nu, gelijk ik zeide, een andere, weg vastgesteld, waarin Hem alleen al de eer zal toegebracht worden, zoals de apostel dit in den brede aanwijst, Rom. 3 : 23-26. Maar nu kan de weg, uit welke Adam gevallen is noch die waarin sommige van de engelen zijn staande gebleven, die, wat het wezen betreft, beide dezelfde waren, bij deze weg van vergeving, ten aanzien van ere toe te brengen aan God, niet vergeleken worden. Ofschoon ik alle nieuwsgierigheid en gissingen in de zaken van God haat en vijandig ben, zo dunkt mij dat ik, ter oorzaak van de tussenkomst van het bloed van Christus, vrijmoedig zeggen mag, dat God meer eer toegebracht wordt in het zaligen van een enige zondaar langs deze weg van vergeving, dan in het geven van het loon der gelukzaligheid aan al de engelen in de hemel: dit blijkt uit de plechtige vertoning, die wij vinden in de toeschrijving van heerlijkheid aan God door het gehele schepsel, Openb. 5 : 9-13. Alles eindigt in het voortbrengen van vergeving, door het bloed des Lams.

Ik blijf temeer hierop staan, omdat het zo lijnrecht inloopt tegen het vervloekte grondbeginsel van het ongeloof, dat in het hart van de meeste mensen heerst en menigmaal de besten zeer ontrust. Dat een arm goddeloos zondaar, tot God komende met de schuld van al zijn zonden, om vergeving van Hem te ontvangen; Hem meer heerlijkheid toebrengt, dan de gehoorzaamheid van één engel, kunnen de mensen niet gemakkelijk denken, noch ook daarvoor bereid worden, dan door de genade van de vergeving zelf. Ook ligt de formele natuur van het ongeloof, dat in overtuigde zondaren werkt, in een weigering, om aan God de gehele eer van de zaligheid te geven. Er zijn vele schadelijke verschillen in de godsdienst, die met groot geraas en geschreeuw in de wereld behandeld worden; maar dit is het grootste en schadelijkste van die alle die voor het merendeel stil behandeld worden in de zielen der mensen, onder verscheidene gedaanten en voorwendzelen. Ja, het is in openbare geschriften en twistgedingen uitgesproken, òf God, òf de mens de eer zal hebben van de zaligheid? Of die geheel aan God zal toegeschreven worden, of dat de mens, uit een of ander inzicht, zich enig deel daarvan mag toeëigenen? Indien dit dan de toestand is van ulieden, dat gij liever wilt verloren gaan, dan dat God Zijn heerlijkheid zal bekomen; wat zullen wij dan anders tot u zeggen als: gaat, vervloekte zielen, sterft voor eeuwig, zonder het minste medelijden van God, of van iemand die Hem liefhebben, hetzij engelen of mensen!

Als u hier zult zeggen, dat, wat u aangaat, gij met deze weg tevreden zijt, laat God

de eer hebben, mits, dat gij de vergeving ontvangt en zalig wordt; dan is er nog een reden van vrees, of dit niet een zelfzoekende verachting van God is. Het is een grote zaak, om op een behoorlijke wijze Gode eer te geven door te geloven. Zulke lichtvaardigheid antwoorden, schijnen niet de minste betrekking daarop te hebben. Wacht u, dat U, in plaats van te geloven, niet bevonden wordt te spotten, en dus uw banden sterk gemaakt worden!

Maar een arm overtuigd zondaar kan hier bemoediging vinden. zou u bij God willen aangenaam zijn, en zalig worden? Zegt U, och! daar verlangt mijn ziel naar? zou u tot verkrijging daarvan, die weg willen inslaan, die God de meeste eer toebrengt? Zegt U, het is zeker allerbetamelijkst, dat ik zulks doen zou; indien dan iemand eens tot u kwam, en u van 's Heeren wege een weg aankondigde, waardoor gij arm, zondig zelfveroordeeld schepsel, zoveel eer aan God kunt brengen, als een engel in de hemel doen kan? Zegt U, och! of ik maar de minste eer aan God kon toebrengen, ik zou mij daarin verheugen? Zie hier dan de weg, die Hij zelf tot verhoging Zijner heerlijkheid heeft vastgesteld; namelijk, dat gij enkel op grond van de genade in het bloed van Christus, tot Hem zult komen om vergeving van zonden: de Heere make u bekwaam, om u zelf daaraan over te geven!

3. Overweegt ook, wanneer deze weg van zaligheid verworpen wordt, er dan geen andere weg voor u is. Wij stellen deze weg van vergeving niet voor, als de beste en aangenaamste, maar als de enige weg. Er is geen andere Naam dan die van Christus, noch een andere weg dan deze van vergeving. Hier moet gij een keuze doen; gij moet deze weg inslaan, of eeuwig verloren gaan. Het is een schande voor onze vervloekte natuur, dat er voor deze aandrang en beweegreden noodzaak is, en dat wij ons noch aan Gods soevereiniteit willen onderwerpen, noch ons verheugen in Zijn eer. Ik heb niet de mensen te vleien, noch hen te verschrikken, maar hen de waarheid te zeggen, zoals die is. Als u in uw tegenwoordige toestand blijft; als u rust in hetgeen gij doet, of dit in het vervolg hoopt te doen; als u uzelf vleit met een algemene verwachting van genade, gemengd met uw eigen betrachtingen en gehoorzaamheid; als u niet komt tot een volkomen godkeuring van, en evangelische vereniging met deze weg van God, ja als u dit niet stelt tot de allerbelangrijkste zaak, en God daarin de eer geeft, dan moet en zult u voor eeuwig verloren gaan. Daar blijft geen offerande meer voor uw zonden, noch een weg van ontkoming voor uw zielen. Gij hebt dan (in ons voorstel tot uw overreding) niet alleen de uitnemendheid van deze weg te overwegen om u te lokken en te nodigen; maar ook de volstreckte en onvermijdelijke noodzakelijkheid moeten u daartoe dringen. Laat mij daar nog bijvoegen, dat ik blij ben dat dit woord voor u gesproken en geschreven is. Gij en ik zullen ten jongsten dage voor deze redevoering verantwoordelijk zijn. Dat woord zal, indien het verwaarloosd wordt, een vreselijke getuigenis tegen u zijn. Het zal met u niet gaan als met andere mensen, die het liefelijk geklank van het Evangelie niet gehoord hebben. Al deze woorden, die met het Evangelie gelijkvormig bevonden worden, zullen, indien zij hier niet in uw harten tot genade worden overgebracht, hiernamaals in een pijniging van uw zielen verkeren. Verkies daarom geen andere weg, het zal voor u tevergeefs en vruchteloos zijn; wacht u ook van te menen, dat gij deze weg omhelst, wanneer gij dat waarlijk niet doet, waar ik u tevoren reeds tegen gewaarschuwd heb.
4. Deze weg is vrij, en staat voor alle zondaren open. Wie onder oud-Israël naar de vrijstad vluchtte, kon veel beroerende gedachten hebben, of hij de poorten van de stad wel open zou vinden; of dat de bloedwreker hem zou achterhalen en doden; terwijl hij riep om binnen gelaten te worden. Of indien de poorten al open stonden,

konden er enige misdaden zijn, die de mensen daarvan uitsloten, Num. 35 : 24. Maar hier is het zo niet. Ziet Hand. 13 : 38, 39.

Dit is de stem van God de Vader: Komt, zegt Hij, tot de bruiloft want alle dingen zijn gereed! Gij hoeft geen gebrek van onthaal te vrezen, Matth. 22 : 4. Waarom de verkondigers van het Evangelie, de mensen moeten bidden, alsof God zelf door hen bade, om zich met Hem te laten verzoenen, 2 Kor. 5 : 20.

Het is ook de stem des Zoons: Al wie tot Mij komt, zegt Hij, zal Ik geenszins uitwerpen, Joh. 6 : 37. Wie hij ook zij, die tot Mij komt, zal zeker een goed onthaal vinden. Dit is ook Zijn nodiging op andere plaatsen, gelijk gezegd wordt in Matth. 11 : 28; Joh. 7 : 37.

Het is ook de stem van de Geest, van de Kerk en van alle gelovigen, Openb. 22 : 17: *De Geest en de bruid zeggen: kom! En die het hoort, zegge: kom! En die dorst heeft, kome; en die wil, neme het water des levens om niet.* Dit alles komt hierop neer, dat zondaren vrijelijk mogen komen tot de genade van het evangelie.

Dit is ook de bekende stem van het Evangelie zelf, gelijk te lezen is in Jes. 55 : 1—3; Spreuk. 9 : 1—5, en elders. Ook is het de stem van al de heiligen in de hemel en op de aarde, die ooit deelgenoten van de vergeving waren; zij getuigen allen, dat zij die om niet ontvangen hebben.

Het is waar, sommigen trachten dit overeenstemmend getuigenis van God en mensen te misbruiken. Al wat van Gods vrije genade gesproken wordt, zoeken zij te brengen tot de kracht van des mensen wil: Maar de rijkdom en vrijheid van Gods genade, strijdt in het minste niet met de krachtdadigheid van Zijn genade. Ofschoon Hij de vergeving in het bloed van Christus onbepaald voorstelt, in zijn volheid en uitnemendheid, zo geeft Hij nochtans Zijn levendmakende genade, om de mensen bekwaam te maken om de vergeving aan te nemen, want Hij ontfermt zich diens Hij zich ontfermen wil. Maar dit ligt in de zaak zelf, de weg is open en bereid, het is niet, dat de mensen niet kunnen ingaan, maar dat zij niet willen ingaan, dat zij niet inkomen. En zoals Christus tot de Farizeën zeide: Daarom hoort gijlieden niet, omdat gij uit God niet zijt, Joh. 8 : 47 en hoofdstuk 6 : 44; zo zei Hij hun ook in Joh. 5 : 40: *Gij wilt tot Mij niet komen, opdat gij het leven moogt hebben.* In het verzuim en de onachtzaamheid van de vergeving, wordt een volstreckte daad van de wil geoefend in de verwerping van Christus en de genade door Hem. En dit doen de mensen alle dagen, zelfs onder de verkondiging van het Evangelie. Er zal ten jongste dage niets zijn, dat meer onmiddellijk zal strekken tot bevordering van Gods eer, in de onverschoonlijkheid van degenen die het Evangelie niet gehoorzaam zijn geweest dan dit, dat hun voorwaarden van vrede, in de gezegende weg van vergeving, vrijelijk zijn aangeboden. Sommigen die dit woord horen of lezen, hebben mogelijk lang onder de bediening van het Woord der genade geleefd en misschien nog nooit deze weg om tot God te komen, om vergeving door het bloed van Christus te ontvangen ernstig overwogen; maar bij wie gedachte leeft, dat naar de hemel te gaan, zo'n gemene zaak is, dat men zich daar niet grotelijks om te bekommeren heeft. Maar weten zulken wel wat zij hebben gedaan? Zij hebben al hun dagen de zaligheid, die hen in Christus Jezus, om niet was aangeboden, volstrekt geweigerd en verworpen. Maar zij zullen mogelijk zeggen, dat zij zulke gedachten nooit gehad hebben, en om de gehele wereld niet hebben willen ook. Maar weet, wanneer gij Hem niet krachtig hebt aangenomen, gij Hem verworpen hebt; en of nu uw dag en tijd voorbij is of niet, is God alleen bekend.

5. Deze weg is veilig. Nooit is enige ziel daarin mislukt. Er is niemand in de hemel of hij zal zeggen, dat het een veilige weg is: en er is niemand in de hel, die anders

zeggen kan. Deze weg is veilig voor allen die er zich op durven verlaten, zodat zij er dadelijk op treden. In de oude weg moesten wij ons zelf en de weg bewaren: Maar deze weg bewaart zichzelf en ons beide. Dit zal uit de navolgende aanmerkingen nader blijken.

Dit is de weg die in de wijsheid, zorg en liefde Gods in Christus verzorgd is, in de plaats van die andere die, omdat die niet veilig was en ons tot God niet brengen kon, is weggenomen, Hebr. 8 : 7, 8: *Want indien dat eerste Verbond onberispelijk geweest ware, zo zou voor het tweede geen plaats gezocht zijn geweest. Want hen berispende, zegt Hij, enz.*

Hier zegt hij ons, dat het eerste Verbond berispelijk was, want indien het zo niet ware, dan was een tweede niet nodig geweest. Het is waar, dezelfde apostel bericht ons, dat het gebod, dat de stof was van dat Verbond, heilig, en rechtvaardig, en goed is, Rom. 7 : 12. Maar het was berispelijk ten aanzien van al de einden van een Verbond, uit aanmerking van onze staat en toestand als zondaren, omdat het ons tot God niet brengen kon. Dit verklaart de apostel in Rom. 8 : 3, zeggende, dat het door het vlees krachteloos geworden is, dat is, door het inkomen van de zonde, en zo is het om zielen te behouden, onnut geworden. Dit nu zo zijnde, dat deze goede en heilige Wet, dit Verbond, door onze zonde en schuld voor ons onnut gemaakt is; wat raakt dat God? Was Hij gehouden zijn eigen instelling te verlaten, omdat die door onze schuld ophield ons langer nuttig te zijn? Neen, in het minste niet; Hij had ons rechtvaardig kunnen gebonden hebben aan de voorwaarden van dat Verbond, dat wij er mee zouden staan of vallen tot in eeuwigheid. Maar dit heeft Hij niet willen doen: maar Hij heeft, in Zijn liefde en genade het berispelijk willen vinden, vs. 8; niet in zichzelf en volstrekt; maar alleenlijk zover Hij een andere weg wilde verzorgen, die, alles wat er in ontbrak, ten aanzien van het bedoelde einde, vervullen zou. Wat deze weg nu is, verklaart ons de apostel in de volgende verzen, tot aan het einde van het hoofdstuk. Het kort begrip daarvan is, vs. 12: *Ik zal hun ongerechtigheden genadig zijn, en hun zonden en hun overtredingen zal Ik geenszins meer gedenken.* Het is de weg van vergeving, die gesteld wordt in de plaats van die ongenoegzame weg, die weggenomen is geworden.

Laat ons dan overwegen, of een oneindig wijs en heilig God, zijn voornemen vervolgende om zielen tot gemeenschap met Hem te brengen, daartoe aan één zijde leggende, een weg van zijn eigen instelling als onnut en zwak, vanwege het inkomen van de zonde, waarin geen hulp gevonden werd, en een andere weg daarvoor in de plaats stellende, niet zulk een zou verzorgen die volstrekt vrij was van de gebreken en ongelegenheden, die Hij in de vorige berispte, en daarom heeft weggenomen. Hetgeen dat de eerste weg berispelijk maakte, was de zonde: die weg kon alles doen, behalve een zondaar behouden. Dit moest dan geschieden, en daarvoor is deze weg van vergeving voornamelijk verzorgd. Hier zien wij, hoe duidelijk God deze twee dingen vaneen gescheiden, ja tegen elkander gesteld heeft; namelijk de weg van personele rechtvaardigheid en de weg van vergeving. Hij berispt en bevindt het eerste Verbond gebrekkig. Wat doet hij dan nu? Welke weg houdt Hij? Verbetert Hij het eerste, neemt Hij er van weg, wat daarin overtollig scheen; verzacht Hij deszelfs gestrengheid, vervult Hij hetgeen erin ontbrak door vergeving, en heeft Hij zo wederom een nieuw Verbond opgericht? Het is waar, dit is de weg waarin velen naar hun bevating in wandelen, de meesten doen het in de praktijk. Maar dit is de weg van God niet. Hij neemt het ene geheel weg, en stelt het andere in deszelfs plaats. Des mensen pogingen om die beiden ondereen te mengen, zullen ten laatste voor hen van weinig of geen

nuttigheid bevonden worden. Ik kan van hetgeen, dat van God gebrekkig wordt verklaard, geen grote verwachting hebben.

De onveranderlijke gronden, waarop deze weg gebouwd is, maken die voor zondaren veilig en zeker; want die weg is gegrond op Gods voornemen, Gal. 3 : 8: *De Schrift, tevoren ziende, dat God de heidenen uit het geloof zou rechtvaardigen.* God zou of wilde dit doen; Hij had voorgenomen en bepaald om in deze weg te handelen, en nu zijn al Gods voornemens onveranderlijk.

Ook is Zijn belofte daarin verbonden en wel bij wijze van een Verbond verklaard en voorgedragen, zoals wij reeds hebben aangezeen.

Deze belofte is met een eed bevestigd en wij mogen hier wel opmerken, dat God zich in geen ding met een eed tussen stelt, dan in hetgeen betrekking heeft op deze weg om tot Hem te komen door vergeving; want overal waar Gods eed gebruikt wordt, heeft deze betrekking of op Christus, voorbeduidender wijze, of op Hem personeel, of op het Verbond dat in Hem bevestigd is.

Deze weg is in Zijn bloed bevestigd en bekrachtigd; waaruit de apostel in het brede de volstreekte zekerheid en veiligheid bewijst, Hebr. 9. Derhalve zal iedere ziel, die op de nodiging waar wij nu van spreken, zich overgeeft om langs de voorgestelde weg tot God te komen, daarin gewis een volstreekte veiligheid en vrede bevinden. Noch onze eigen zwakheid of dwaasheid van binnen, noch de tegenstand van al onze vijanden van buiten, zullen machtig zijn om ons van deze weg af te brengen. Ziet Jes. 35 : 4-10.

In de andere weg staat ieder ondeelbaar persoon op zijn eigen grond, en moet zo blijven staan tot het laatste van zijn leven. Bent u begerig tot God te gaan, Zijn gunst te bekomen, en tot een genieting van Hem te geraken? Wat zult u doen? Wat koers zult u houden, om dit doel te bereiken? Indien u zo heilig, zo volmaakt, zo rechtvaardig en zo vrij van zonden waart, als gij begeert, dan zou u menen enige vrijmoedigheid te hebben om tot God te gaan; maar indien dit de weg is die u inslaat, bedenk, dat gij voor eigen personele rekening staat, en dat heel uw leven lang; en dat, als u maar in het allerminste ergens in feilt, u dan voor eeuwig verloren zijt: Want wie de gehele Wet zal houden, en in één zal struikelen, die is schuldig geworden aan alle. Jak. 2 : 10. Wat vrede kunt u dan bekomen, al waart gij zo heilig als u zou kunnen wens en begeren, zo lang dit uw toestand is? Maar in deze weg van vergeving, staan wij allen voor rekening van een Middelaar, in Wien wij volmaakt zijn. Het gebrek van een behoorlijk gebruik van deze waarheid, is een voornaam grondbeginsel van troosteloosheid voor vele zielen. Stel, dat iemand denkt verlost te wezen van het Verbond der werken, waarin een stipte en volmaakte rechtvaardigheid op de strengste wijze geëist wordt; en dat hij in plaats daarvan tot de volbrenging van een evangelische gehoorzaamheid geroepen is, in waarheid en oprechtheid; indien hij hierin geen klaarheid ontvangt, dat hij in deze weg niet enkel voor zijn eigen rekening staat, zo zal hij in zijn vertroosting het nooit tot aan het einde van zijn weg kunnen uithouden. Er zullen in de beste mensen zoveel bijzondere gebreken worden gevonden, die in bezwaarde tijden hun oprechtheid zullen schijnen tegen te zijn; en er zullen door de duisterheid van hun gemoed, en de kracht der verzoeking, zovele twijfelingen ontstaan, dat hun zielen weinig rust zullen genieten. Hierin ligt de grote veiligheid van deze weg. Dat wij daarin blijven, uit hoofde en voor rekening van de getrouwheid en bekwaamheid van onze Middelaar Jezus Christus.

Dit is een andere aanmerking om onze nodiging te versterken, n.l. om ons in deze weg van tot God te komen, te verenigen. Daarin ontbreekt niets dat nodig is om een ziel, die er zich op verlaat en aan overgeeft, een onfeilbare zekerheid en gerustheid te geven. Er worden, gelijk gij gehoord hebt, voorwaarden van vrede voorgesteld.

Deze voorwaarden zijn uitnemend, heilig en van God zelf gekozen en strekkende tot

Zijn eigen heerlijkheid, en voor zondaren zeker vrij en veilig. Wat kan enige ziel daartegen in brengen? Waarin stellen de mensen, door niet acht te geven op deze zo grote zaligheid, hun verwachting en vertrouwen? Is het in hun begeerlijkheden en zonden? Zal dit hen zoveel genoeg en voldoening geven, als zij daarin denken te vinden? Helaas! het zal hen bederven, en niets dan de dood voortbrengen. Is het in de wereld? Die zal hen bedriegen; want de gedaante daarvan gaat voorbij. Is het in hun plichten en rechtvaardigheid? Deze zullen hen niet verlossen; want ofschoon zij de Wet der rechtvaardigheid mogen zoeken, zij zullen toch tot de Wet der rechtvaardigheid niet komen. Is het in de lange duur van hun leven? Helaas! dat is maar een schaduw, een damp, die voor een weinig tijds gezien wordt en daarna verdwijnt. Is het in een toekomende verbetering en bekering? De hel is vol van zielen, die onder zulke voornemens verloren zijn gegaan. Dus blijft deze weg van vergeving alleen over, die nochtans van alle andere wegen het meest veracht wordt. Nu heb ik nog een aanmerking hierbij te voegen, eer ik de vermaning verder aandring.

Overweeg, dat dit de enige weg en het middel is om u tot gehoorzaamheid bekwaam te maken en om hetgeen gij daarin verricht, voor God aangenaam te doen zijn. Mogelijk zijn sommigen uwer onder de kracht der overtuigingen onder verbintenissen gekomen om voor God te leven, zichzelf voor zonden te bewaren en de heiligheid te betrachten. Dit hebt gij misschien gedaan in verdrukkingen, in gevaren, in ziekten of op het genieten van grote weldaden; maar bevonden dat gij niet tot enige vastigheid in uw weg geraken kunt: gij breekt uw verbintenissen met God en uw eigen zielen, wat u met nieuwe ontrusting vervult, of u anders verhardt en zorgeloos maakt; zodat gij niet tot uw voornemen wederkeert, dan wanneer uw overtuigingen of verdrukkingen u opnieuw overkomen. Deze toestand is gevaarlijk en verderfelijk, omdat u niets verlossen kan, dan de vereniging met de weg van vergeving.

Al wat gij doet zonder dit, hoezeer het u behagen of uw geweten gerust stellen mag, is bij God niet aangenaam. Tenzij deze grond gelegd is, zo is alles wat gij doet, verloren. Al uw gebeden, al uw plichten en al uw verbeteringen zijn voor God een gruwel. Deze alle zijn, totdat gij met Hem vrede hebt gemaakt, daden van een vijand, die Hij verfoeit en haat. Gij loopt misschien zeer ijverig, maar gij loopt uit de weg. Gij strijdt, maar niet wettig en zult dus nooit gekroond worden. De ware evangelische gehoorzaamheid, is een vrucht van het geloof der vergeving. Al wat gij zonder hetzelfde doet, is maar een bouwen zonder fundament, het is als een kasteel in de lucht. De orde van de evangelische gehoorzaamheid, kunt gij vinden in Ef. 2 : 7—10; de grondslag moet gelegd worden in de genade, in de uitnemende rijkdom der genade door Christus, in de vrije vergeving der zonden. Hieruit moeten de werken der gehoorzaamheid voortkomen, zullen zij, volgens Gods instelling, Hem aangenaam zijn. Zonder die zal God van al uw godsdienstplichten en gehoorzaamheid zeggen, gelijk Hij oudtijds tot Israël zeide, Amos 5 : 21—25: *Ik haat, Ik versmaad uw feesten, Ik mag uw verbodsdagen niet rieken;* enz. Zij zijn niet voor Hem noch tot Zijn heerlijkheid. Als u nu onder enige soort van overtuiging leeft, zo is er niets wat gij meer waardeert noch waar gij meer uw vertrouwen op stelt, dan op uw plichten, op uw bekering, op uw verbetering, op hetgeen gij doet, en op hetgeen gij te zijner tijd nog eens worden zult. Is het u dan van geen aanbelang, om al uw hoop en verwachting, die gij hieruit opgenomen hebt, te verliezen? En bij God geen ander onthaal te ontmoeten, dan of gij u al die tijd in uw zonden en begeerlijkheden gewenteld had? Daarom staat het zo met u, indien u met God niet op Zijn eigen voorwaarden begonnen zijt, als u in het bloed Zijns Zoons de verzoening niet verkregen hebt, als u de vergeving niet deelachtig geworden zijt, zo zijn al uw plichten vervloekt.

Dit alleen zal u zulke beweegredenen en bemoedigingen tot gehoorzaamheid geven, dat zij u daarin leven, wakkerheid en vermaak verschaffen zullen. U volbrengt de plichten en onthoudt u van de zonden, maar met zwaarmoedigheid, vrees en dienstbaarheid. Als u het zowel zonder als met dezelve kon stellen, indien uw geweten u met rust liet en uw hoop voor een eeuwigheid stand kon houden, gij zoudt dit voor altoos nalaten. Dit maakt al uw gehoorzaamheid lastig, doet u in uw gedachten uitroepen, wat men leest in Mal. 1 : 13: Ziet, wat een vermoeidheid! De dienst van God is de enigste slavernij van uw leven, die gij niet durft nalaten, terwijl gij in de betrachtning daarvan, toch geen vermaak hebt. Van deze jammerlijke en vervloekte gestalte kan u niets verlossen, dan het verenigen met deze vergeving. Dit zal u zulke beweegredenen en bemoedigingen geven, dat uw harten en zielen daardoor krachtig versterkt worden. Dit zal u vrijheid, vermaak en blijmoedigheid geven in al de plichten van een evangelische gehoorzaamheid. Gij zult daarin een dringende kracht der liefde van Christus ondervinden; een vrijheid van dienstbaarheid, wanneer de Zoon u waarlijk vrijgemaakt heeft. Het geloof en de liefde zullen eigenaardig en natuurlijk in uw ziel werken; en hetgeen uw grootste last was, zal uw hoogste lust worden, 2 Kor. 7 : 1. De overdenking van de liefde Gods, van het bloed van Christus, van het Verbond der genade en het gevoel van de vergeving der zonde, zal uw hart verwijden en al uw plichten verzoeten. U zult een nieuw leven, een nieuw vermaak, een nieuwe voldoening vinden in alles wat gij doet. Hebt gij wel ooit verstaan het gezegde van de wijze koning, Spreuk. 3 : 17, dat de wegen der wijsheid wegen van liefelijkheid en al hare paden vrede zijn? Zijn de wegen van heiligheid, van gehoorzaamheid en plichten, zodanig voor u geweest? Wat gij ook moogt voorgeven, zij zijn of kunnen zo niet zijn, zo lang gij vervreemd blijft van datgene, waarin dit alleen te vinden is. Ik spreek tot dezulken die onder de Wet zijn: zou u van die dienstbaarheid, van dat smartend en benauwend juk in de plichten der gehoorzaamheid, bevrijd willen zijn? zou u gaarne hebben, dat al wat gij voor God deed, u liefelijk en vermakelijk was? Welaan dan, dit en dit alleen, kan zulks teweeg brengen.

Dit zal al uw gehoorzaamheid in uw eigen ziel en geweten op een vaste grond stellen; namelijk op die, die vastgesteld is in het evangelie. Al wat gij heden doet, is waarlijk niet anders dan een beding met God over uw zonden; u hoopt door hetgeen u voor en aan Hem doet, en al wat gij tegen Hem misdaan hebt af te kopen, opdat gij niet in de handen van Zijn wraak en toorn zult vallen. Dit maakt alles wat gij doet verdrietig. Zoals iemand die heel zijn leven werkt om een oude schuld te betalen, zonder iets voor zichzelf weg te leggen, hoe verdrietig en vermoeiend moet die arbeid hem niet vallen? Het zal duizend tegen één zijn, als hij niet te eniger tijd het werk opgeeft en van zijn schuldheer wegloopt. Evenzo is het ook in dit geval met mensen, die heimelijke gedachten hebben om God te vergelden door hun gehoorzaamheid; zij ondervinden dat hun schuld dagelijks meer wordt en hebben iedere dag minder hoop, om een voldoende betaling te kunnen opbrengen. Dit maakt hun moede en doet hen onder hun moedeloosheden bezwijken en eindelijk lopen zij geheel van God weg. De voorgestelde weg zal de zaken in uw geweten geheel anders stellen. Die zal u te zien geven, dat al uw schulden door Christus zijn betaald, en genadiglijk door God vergeven zijn. Zodat al wat u nu doet uit dankbaarheid geschiedt en een invloed op de eeuwigheid heeft, strekkende tot verheerlijking van God, tot de eer van Christus in het Evangelie, en tot uw eigen troostrijke verantwoording ten jongsten dage. Dit bemoedigt de ziel in haar arbeid en betrachtningen, omdat zij nu alle dingen bevorderlijk, en tot haar voordeel beschouwt.

Bevindt gij uzelf onmachtig en onbekwaam, om de plichten der gehoorzaamheid op

een Gode behagelijke wijze te volbrengen? Mogelijk bent u hier zo gevoelig niet van als u zijn moest; want als gij maar alleen of voornamelijk het uitwendig volbrengen van de plichten beschouwt, hebt gij van uw eigen zwakheid geen ondervinding. Hoe u uw plichten verlevendigd zult krijgen met geloof, liefde en vermaak weet u niet en daarom bent u van uw eigen onbekwaamheid in deze zaak onkundig. Als u echter enig licht of overtuiging hebt (want tot dezulken spreek ik) dan zult u bemerken en verstaan, dat u in uw gehoorzaamheid niet kunt beantwoorden aan hetgeen u daarin beoogt en daartoe noch kracht noch sterkte hebt. Welnu, het is dit geloof van de vergeving alleen, die u de bekwaamheid zal geven, die u nodig hebt. De vergeving komt niet alleen tot de ziel, of liever Christus komt niet tot de ziel met de vergeving alleen: Hij opent er wel de deur n e en treedt er door binnen; maar Hij komt ook met een Geest des levens en der kracht. Gelijk wij zonder Hem niets kunnen doen, zo vermogen wij door Hem, die ons kracht geeft, alle dingen. Het aannemen van de evangelische vergeving, verbindt al de genade van het Evangelie tot onze bijstand. Dit is de hoofdsom van alles wat wij gezegd hebben. De gehoorzaamheid die u onder uw overtuigingen volbrengt, is u lastig en zonder vermaak en voor God ten enenmale onaangenaam. Al wat u heden doet en al wat gij in het vervolg hoopt te doen, is vruchteloos en verloren arbeid, indien de grond niet gelegd is in het aannemen van de vergeving in het bloed van Christus. Het is daarom hoog tijd, om dit ijdel en ingebeelde gevaarte ter neder te werpen, en een nieuw fundament te leggen, waarop u veilig en blijmoedig een gebouw kunt oprichten, dat voor eeuwig staan en blijven zal.

Zekerheid van het eindelijk verderf der ongelovigen.

Overdenk nu nog eens, dat het een weg is die zo uitnemend, zo dierbaar, zo na gelegen aan Gods hart en zo betrekkelijk op het bloed van Christus is, dat het verachten daarvan, door de Heere zwaar gewroken en gestraft zal worden. Niemand denke, dat hij de wijsheid en liefde van de Vader, het bloed van Christus en de beloften van het Evangelie, zonder een onvermijdelijk verderf kan versmaden. Laat ons met weinige woorden eens beschouwen, wat de Heilige Schrift hierover zegt. Er zijn drie wegen, waardoor de straf van het verachten en niet aannemen van de vergeving, of van de genade des Evangelies, uitgedrukt en voorgesteld wordt.

- 1) Stellig, Mark. 16 : 16: *Die niet zal geloofd hebben, zal verdoemd worden.* Dit is een hard woord; vele mensen kunnen het niet horen. Zij willen het niet gezegd zijn, en zijn gereed degenen in het aangezicht te vliegen, uit wiens mond het voortkomt. Maar de mens bedriege zich hier niet, het is het zachtste woord wat de genade en liefde zelf, wat Christus en wat het Evangelie tot de verachters van de vergeving, spreekt. Het is Christus, die deze wettische schrikprediker is; Hij is het die uitroept: Die niet gelooft, zal verdoemd worden; Hij zelf zal met vlammend vuur komen om wraak te doen over degenen, die het Evangelie niet gehoorzaam zijn, 2 Thess. 1 : 8. Dit is het einde der ongehoorzamen, indien men God, Christus en het evangelie niet gelooft.
- 2) Vergelijkender wijze, ten aanzien van de straf op de overtreding der Wet. Wij zijn, zegt de apostel in 2 Kor. 2 : 16, in de verkondiging van vergeving door Christus, degenen die verloren gaan, een reuk des doods ten dode! Een ijselijke dood, een vreselijke veroordeling! Lees Hebr. 10 : 29: *Hoeveel te zwaarder straf, meent U, zal hij waardig geacht worden, die de Zoon Gods vertreden heeft?* enz. Zwaarder zeker, dan die ooit in de Wet bedreigd was, of die om de overtreding daarvan is opgelegd geworden; niet ten aanzien van de soort der straf, maar van de trappen

- daarin. Hieruit ontstaat de verzwarende van vele slagen.
- 3) Bij wijze van verwondering, over de uitdrukkelijke en onvermijdelijke straf van zulke zondaren, Hebr. 2, 3: *Hoe zullen wij ontvliesen, indien wij op zo grote zaligheid geen acht nemen?* Gewis, voor deze mensen is geen ontkoming, zij moeten onvermijdelijk verloren gaan die op zo grote zaligheid geen acht nemen. Zo spreekt ook de Heilige Geest in 1 Petrus 4 : 17: *Wat zal het einde zijn dergenen, die het Evangelie Gods ongehoorzaam zijn?* Welk verstand kan de jammerlijke en beklagelijke staat derzulken begrijpen? Dat kan geen verstand doen zegt de Geest; het is ook niet uit te spreken. Ach, wat zal hun einde zijn? Er blijft niets over, dan een schrikkelijke verwachting des oordeels en hitte des vuurs, dat de tegenstanders zal verslinden, Hebr. 10 : 27. Een vreselijke verwachting van ontzettende dingen, die niet kunnen begrepen worden.

Vermaning tot het geloof.

Nu zal ik de voorgaande vermaning verder aandringen. Laat ons nu op deze gronden met elkander een weinig handelen, met woorden van waarheid en zedigheit. Ik spreek tot zulke arme zielen, die zichzelf bedrogen, of haar eeuwige toestand verwaarloosd hebben en deze vergeving in waarheid nog niet deelachtig zijn. Uw huidige staat is droevig en beklagelijk. Er is tussen u en het eeuwig verderf niets, dan een jammerlijke onzekerheid van een stervend leven. De overreding, die gij van de vergeving hebt, deugt nergens toe, dan om u te verharderen en te verderven. Het is niet de vergeving die bij God is. Ook hebt gij die niet verkregen noch aangenomen, op evangelische gronden of bewijzen. Gij hebt geschilderde koralen gestolen en gij acht u wettige bezitters te zijn van paarden en juwelen. Als u dan enig belang hebt omtrent uw eeuwige staat, waar gij naar toe gaat (en hoe spoedig gij daar zult zijn is u onbekend), zoekt dan een weinig acht te geven op de vermaning die u gedaan wordt: het is uw eigen zaak, waarop gij verzocht wordt acht te geven.

Overweegt eens ernstig, waarop gij uw hoop en verwachting voor de eeuwigheid gegrond hebt. In andere zaken wijze mensen, zijn hier bezig zichzelf te bedriegen. Zij menen dat zij veel anders denken en geloven, dan zij waarlijk denken en geloven, zoals hun uitroep ten jongsten dage openbaar zal maken. Brengt uw zielen hier een weinig bij. Denkt gij wel ernstig aan deze dingen? Of bent u zo onder de macht van uw begeerlijkheden, van onkunde en duisternis, dat gij ze verwaarloost en veracht? Of staat gij op en ligt gij neder in de betrachtting van enige plichten, of verzuimt gij die met grote koelheid en onverschilligheid des geestes, gelijk Gallio, u geen van dezer dingen aantrekkende? Of behelpt gij uzelf met de hoop van toekomstige verbetering, voornemende dat indien u het leven gespaard wordt, dat u, wanneer deze en die dingen afgedaan zijn, betere mensen zult worden dan u nu bent? Of hebt u in het algemeen een goede hoop omtrent hetgeen gij gedaan hebt, of doen zult? Indien enige dezer zaken uw toestand beschrijven, dan is die onuitsprekelijk ellendig. Dan staat gij op en ligt neder onder de toorn van de grote God, die u ten laatste te sterk zal zijn, en niemand zal u kunnen verlossen. Als u zegt, neen, dit is onze staat niet: wij vertrouwen op de genade en de vergeving; vergun mij dat ik dan in de vrees van de grote God, nog enige weinige dingen van u verzoek, nl:

Dat u toch ernstig overweegt, of de vergeving waarop u rust en hoopt, die evangelische vergeving wel is, die wij tevoren beschreven hebben? Of dat het alleen maar een algemene bevatting van straffeloosheid is: ofschoon u zondaren bent, dat God barmhartig is en dat u op Hem hoopt, dat gij van de straf van het helse vuur bevrijd zult worden? Indien het aldus met u gesteld is, dan zal de vergeving zelf u niet

helpen noch bevrijden. Dit is hetgeen wat van die vermetele mens getuigd wordt in Deut. 29 : 19. De evangelische vergeving is een zaak van een geheel andere natuur. Die heeft haar oorsprong uit het genadig hart van de Vader, wordt geopenbaard door een soevereine daad van Zijn wil, wordt met de eer van Zijn rechtvaardigheid en heiligheid bestaanbaar gemaakt door het bloed van Christus, door hetwelk deze in een Verbond der genade verworven is, zoals wij aangetoond hebben.

Zegt u, ja, dit is de vergeving waar wij op vertrouwen, zoals gij die beschreven hebt; dan verzoek ik verder:

Dat u uw eigen hart onderzoekt, hoe gij in deze vergeving een aandeel hebt bekomen, hoe gij u daarmee verenigd en een recht daarop verkregen hebt. Men kan zich zowel bedriegen door te menen, dat men rijk is, terwijl men dit niet is, als door zich te verbeelden dat onze valse en nagebootste waren goed en gangbaar zijn; daarom vraag ik, hoe bent u tot een aandeel in deze evangelische vergeving gekomen? Als u deze bekomen hebt op een wijze waarvan gij niet weet hoe, indien een levenloze, onvruchtbare, werkeloze overreding daarvan in uw gemoed is ingeslopen; bedrieg u zelf niet. God zal Zijn vergeving van uw hand eisen, en dan zal het openbaar worden, dat u geen part noch deel daaraan gehad hebt. Zegt u, nee, wij zijn van zonden overtuigd en in ons geweten uitermate ontrust geweest en uit dien hoofde hebben wij naar de vergeving uitgezien, waardoor wij rust bekomen hebben. Dan verzoek ik u dat gij ernstig overweegt, tot welk doel en oogmerk gij deze evangelische vergeving ontvangen hebt, en die gebruikt.

Is het geweest om hetgeen dat bij u ontbrak te volmaken, en aldus een vrede in uw geweten op te flansen? Is het zo, dat gij aan uw overtuigingen door uw plichten niet voldoen kon, dat gij bij de vergeving rust en hulp gezocht hebt? Zulke en ontelbare andere wegen zijn er, waardoor mensen hun zielen kunnen verliezen, terwijl zij denken dat alles wel bij hen is, zelfs ter oorzaak van de vergeving en de baanhartigheid. Hierom is er de waarschuwing van de apostel in Hebr. 12 : 15: *Toeziende, dat niet iemand verachtere of tekort schiete van de genade Gods.* De mensen schieten daarin tekort, of missen die genade, wanneer zij zich inbeelden deze na te jagen; en menen die reeds achterhaald en in bezit te hebben. Indien nu enige dezer wegen bij u bevonden worden, indien uw weg en toestand zo is, overweegt:

Of het voor u niet hoog tijd is, om uit te zien naar een weg van verlossing en ontkoming, opdat u van deze boze wereld bevrijd, en de toekomstige toorn ontvlieden moogt? *De rechter staat voor de deur!* Alvorens Hij als een rechter met u handelt, klopt Hij nog bij u aan met een aanbieding van genade. Maar wie weet of dit niet de laatste maal is, dat Hij op deze wijze met u zal handelen. Hetzij gij oud of jong zijt, gij hebt toch maar uw tijd of uw dag; het kan misschien bij u nacht zijn, wanneer het bij de overige mensen in de wereld dag is. Uw zon zou kunnen ondergaan op de middag, dat God zal zweren, dat gij niet zult ingaan in Zijn rust. Als u besloten hebt in uw tegenwoordige staat te blijven, dan heb ik niet meer tot u te zeggen dan: Ik ben rein van uw bloed! omdat ik u in deze zaak de raad Gods verkondigd heb, en u aldus moet overlaten aan een openbare beproeving, tussen de grote God en uw zielen, ten jongsten dage. Arme schepselen! ik moet zelf beven, wanneer ik gedenk, hoe Hij u verscheuren zal, wanneer niemand u zal kunnen redden. Mij dunkt ik zie uw hulpeloze verlorene zielen, verlaten zijnde van de begeerlijkheden, van de zonde, van de wereld, van vrienden, van engelen en mensen, bevende staan voor Gods troon, vol van verschrikking en vreselijke verwachting van het ijselijke vonnis. Och! of ik over u kon treuren, terwijl gij vergezelschap zijt bij alle levenden, en er dus nog hoop voor u is! *Och! of gij nog bekendet op deze uw dag, hetgeen tot uw vrede dient!*

Maar als u nu moogt zeggen, wij zullen de Heere zoeken, terwijl Hij te vinden is, en tot Hem genaken, eer Hij het duister maakt; dan bid ik u om ernstig te overwegen, hetgeen Jozua eertijds tot de kinderen Israëls zei, toen zij tot zulk een besluit kwamen en uitriepen: *Wij zullen de Heere onze God dienen*, hoofdstuk 24 : 19: *Gij zult de Heere niet kunnen dienen, want Hij is een heilig God; Hij is een ijverig God; Hij zal uw overtreding en uw zonden niet vergeven*. Als u tot Hem komt uit hoofde van u zelf, en in uw eigen kracht; met uw beste betrachtungen en plichten; dan zult u Hem te groot en te heilig bevinden om mede te handelen. Noch uw personen zullen aangenaam zijn, noch uw zonden zullen u vergeven worden. Gij zult misschien zeggen, dit is een harde boodschap. Indien wij blijven zitten, dan moeten wij verloren gaan, indien wij ons opmaken tot het werk, het zal ons niet veel beter gaan; is er dan geen hoop voor onze zielen overgelaten? Moeten wij voor eeuwig onder onze zonden en de toorn van God versmachten? Dat zij verre! Er zijn nog andere besturingen overig, om u uit die verwarringen te leiden.

Overweeg ernstelijk, hetgeen wij van deze weg om tot God te naderen, gezegd hebben. Overweeg dit, ten aanzien van al de bedoelingen en oogmerken, waartoe die van God zijn voorgesteld. Overweeg of gij die weg goedkeurt of niet: of u die aanmerkt als een weg, gepast om God te verheerlijken. Beantwoordt die weg aan al de noden en verlegenheden uwer zielen? Acht gij die weg uitnemend, veilig en heerlijk voor degenen, die daarop overgebracht zijn? Of hebt gij daar iets tegen in te brengen? Antwoord aan Hem in Wiens Naam, en door Wiens instelling deze woorden tot u gesproken worden. Als u zegt, wij zijn overreed, dat deze weg van vergeving de enige weg van hulp en verlossing is voor onze zielen, dan zult u uzelf verfoeien vanwege uw blindheid en afkerigheid, waardoor gij tot hier toe de liefde Gods, het bloed van Christus en de aanbidding van vergeving in het Evangelie, versmaad hebt. Verneert u in het stof, onder een gevoel van uw snoodheid, onreinigheden en gruwelen: van welke dingen dagelijks gesproken wordt en het daarom niet nodig is om hier herhaald te worden.

Arbeidt om uw harten dagelijks te oefenen met gedachten van die overvloedige genade, die in deze weg van het komen van zondaars tot God geopenbaard is; alsook van de uitnemende voortreffelijkheid van het Evangelie, waarin dit verklaard wordt. Overweegt de eeuwige liefde des Vaders, die de fontein en bron is van deze gehele bedeling; de onuitsprekelijke liefde des Zoons, om dezelve te bevestigen, en in het wegnemen van alle beletselen en hinderpalen door Zijn eigen bloed, waardoor deze verlossing of vergeving der zonden, als de prijs daarvan, schoonheid en heerlijkheid bijzet. Laat ook de heerlijkheid van het Evangelie, waarin alleen deze vergeving, die bij God is, ontdekt wordt, veel in uw harten wonen. Laten uw gemoederen zich omtrent deze dingen oefenen. Gij zult daaruit zulke uitwerkselen gewaar worden, die alles zullen overtreffen, wat ooit tevoren in uw zielen voortgebracht geweest is. Waaromtrent hebt gij voor het merendeel tot hiertoe verkeerd? Wanneer u de oproerige begeerlijkheden en verdorvenheden in uw harten te boven gekomen zijt, en de verwarringen van uw beroep en bezigheid ontworsteld zijt, waarmee hebt gij dan uw harten kunnen opbeuren? Beangstigende vrees omtrent uw toestand, algemene hoop die u geen verkwikking gaf, wettische bevelen, slaafse plichten, een beroerd geweten, gebroken voornemens en beloften, hebben u heen en weer geslingerd, zonder dat gij enige rust kon bekomen. En welke uitwerkselen hebben deze gedachten voortgebracht? Hebben ze u heiliger en nederiger gemaakt? Hebben ze u meer vermaak in God en kracht tot nieuwe gehoorzaamheid gegeven? Ganselijk niet. Waar gij tevoren waart, bent u nog, zonder de minste voortgang gemaakt te hebben. Maar brengt uw zielen nu eens tot deze bronnen, en beproeft de Heere, of gij niet van deze

dag af met geestelijke overvloed gezegend zult worden.

Indien het de Heere behaagt uw zielen zover te brengen, zoekt dan uzelf opgewekt te krijgen, om deze weg van vergeving, die geopenbaard is, te verkiezen en u daarmee te verenigen. Kiest die weg alleen, kiest die in vergelijking met en in tegenstelling van alle andere wegen. Zegt, dat gij voor Christus alleen en niet voor een ander wilt zijn, en doe dit dadelijk. Laten uw zielen zich hierop wagen, nederzetten en berusten. Het is een weg van vrede, veiligheid, heiligheid, schoonheid, sterkte, vrijheid en heerlijkheid. Gij hebt de natuur, de naam, de liefde, het voornemen, de beloften, het Verbond en de eed van God. De liefde, het leven, de dood, de offerande en de voorbedding van Jezus Christus. De krachtige uitwerking van de Heilige Geest en de genade van het evangelie door Hem bedeed, om u verzekering te geven van de uitnemendheid, de eenheid en de veiligheid van de weg waaraan gij u overgeeft.

Indien het nu de Heere behaagt uw harten te overreden, om te treden op het pad u voorgeschreven en u door verscheiden oefeningen zal henen leiden, tot deze vereniging des geloofs, zo zal God verheerlijkt, het evangelie verhoogd worden en uw eigen ziel het eeuwig voordeel van deze vermaning ontvangen.

Maar als u niettegenstaande al hetgeen gesproken is, al de nodigheden die u gedaan en de bemoedigingen die u gegeven zijn, deze zo grote zaligheid zult blijven verachten, dan zult u in die staat, waarin gij zijt, moeten leven en sterven; en dan moet ik tot u zeggen, gelijk de profeet tot de huisvrouw van Jerobeam: *Kom herwaarts: want ik ben tot u gezonden met een harde boodschap.*

Als u voorneemt op zo grote zaligheid geen acht te nemen, en dat ook niet doet, dan bent u vervloekt van de Heere, met al de vloeken die in de Wet geschreven en met al de vloeken die tegen de verachters van het evangelie uitgesproken zijn. Ja, een vervloeking zijt gij: Maranatha! Vervloekt in deze wereld, totdat de Heere komt; en wanneer de Heere komt, zo vervloekt Hij u van Zijn aangezicht in het eeuwige verderf. Dan moeten wij zeggen: vervloekt hen al gij heilige engelen Gods, als hardnekkige vijanden van uw Hoofd en Koning, de Heere Jezus Christus. Vervloekt hen al gij kerken van Christus, als verachters van die liefde en genade, die uw deel, uw leven en uw erfenis is. Laten al Gods heiligen, allen die de Heere liefhebben, hen vervloeken, en zich verheugen dat de Heere krachtig tegen hen uittrekt, tot hun eeuwig verderf. Waarom zou iemand één gedachte van medelijden hebben over hen, die Gods medelijden verachten, of van ontferming jegens hen, die het bloed van Christus vertreden? Zo lang er nog hoop is, wensen wij een gedurige droefheid over u te hebben, en in arbeid en zielestrijd bij God om uw bekering aan te houden: Maar als u u zelf in uw weg verhardt, zullen wij van uw zijde verkiezen tegen Hem? Zullen wij u meer achten dan Zijn heerlijkheid? Of uw zaligheid begeren tot benadeling van Zijn eer? Neen, dat zij verre! Wij hopen ons te verblijden in al de wraak en toorn, die in Gods rechterhand is, om die voor eeuwig over u te zien uitstorten, Spreuk. 1 : 21-33.

Regelen in acht te nemen door degenen, die tot vastigheid in de gehoorzaamheid willen komen.

Nu blijft nog over, om op de reeds gelegde gronden te handelen, om zulke zielen die meer of minder in de diepten van zonde verward zijn, te overreden; deze vergeving door het geloof, tot haar eigen vrede en vertroosting, te omhelzen. Omdat zulke mensen vol tegenwerpingen zitten tegen zichzelf, zo zal ik trachten deze tegenwerpingen voor te komen of weg te nemen, teneinde hen tot het geloof aan te moedigen en tot meer vastheid te brengen. Hetgeen ik hierover voor te dragen heb, vloeit voort uit de leer die reeds in het brede verhandeld is, zodat ik niet op alle bijzonderheden zal

ingaan, maar in het algemeen op zulke dingen aanhouden, die dienen kunnen tot bevestiging en vertroosting, beide van verlegene en twijfelende zielen.

Eerst zal ik voorstellen enige algemene regelen, die noodzakelijk zijn om in acht genomen te worden, door allen die voornemens zijn tot een evangelische vrede en vertroosting te geraken.

Ten tweede zal ik enige tegenwerpingen overwegen, omtrent bijzondere redeneringen, waarmede verlegene zielen zich gewoonlijk verwarren.

Ik zal dan beginnen met de algemene regelen, die door de genade van Christus, en de toebrenging Zijns Geestes, van nut kunnen zijn voor de gelovigen in de toestand, welke wij ter overweging hebben voorgesteld.

EERSTE REGEL.

Christus alleen is Rechter van onze geestelijke staat.

Weest geen rechters over uw eigen staat, maar laat Christus daarover oordelen. Gij wordt genodigd de troost te ontvangen van deze evangeliewaarheid, dat er bij God vergeving is. Gij zegt, maar niet voor mij. Zo zei Jakob ook, Jes. 40 27: *Mijn weg is voor de Heere verborgen*; en Zion, hoofdstuk 49 : 14: *De Heere heeft mij verlaten, en de Heere heeft mij vergeten*. Maar velden zij hier over zichzelf een recht oordeel? Wij vinden in de genoemde schriftuurplaatsen, dat God van andere gedachten is. Dit verkeerd oordeel van zielen, in verwarring over haar eigen toestand, is dikwijls een onoverkomenlijke verhindering tot verbetering. Zij zijn vervuld met haar eigen bedenkingen hierover, en daar blijven zij bij, in plaats van naar hulpmiddelen uit te zien. Kwaad aanduidende gedachten van ongestalten, zijn gewoonlijk de oorzaak van sommiger mensen ziekte. Vele kwalen zijn genegen de gedachten te benevelen, en misvattingen te veroorzaken, en dit wanbegrip is een onderdeel van hun ziekte. De natuur wordt daardoor meer verzwakt en de kracht der hulpmiddelen meer verhinderd, dan door enige andere ongestalte. In zulke gevallen zoeken wij de mensen te bewegen, om in het oordeel van hun ervaren medicijnmeester te berusten, om zichzelf niet te krenken met hun bedorven inbeeldingen en dus de moed op te geven over hun eigen misvattingen; maar om gerust te zijn in hetgeen dat hun bericht is van Hem, die de oorzaken van hun ongesteldheid beter weet dan zij zelf. Het is dikwijls een groot deel van de diepte, waarin de ziel zich bevindt, dat zij verkeerde bevatting heeft van haar eigen toestand. De zonde is onzinnigheid, Pred. 9 : 3. Zover iemand onder de macht daarvan is, zover is hij onder de macht van onzinnigheid. De onzinnigheid openbaart zich vlugger en krachtadiger in enige zaak, in dezulken, die vervuld zijn met vreemde en wonderlijke verbeeldingen en begrippen over zichzelf. Zo is het ook met deze onzinnigheid van de zonde, naarmate van haar trappen en overmacht.

Hierom is het dat sommigen uitroepen: *Vrede, vrede*, wanneer een haastig verderf voor de deur staat, 1 Thess. 5 : 3. Het is die onzinnigheid, onder welks macht zij zijn, die hun zulke ongegronde inbeeldingen van zichzelf en van hun toestand geeft en inboezemt. Zo zeggen sommigen aan de andere zijde, dat zij voor eeuwig verloren zijn, wanneer God nochtans bij en met hen is.

Ga derhalve maar voort in uw plicht en laat Christus oordelen over uw staat. Uw belang is te groot, dan dat gij dit oordeel van uw toestand aan iemand anders zoudt aanbevelen. Dat iemand, in een zaak waar een eeuwig wel of kwalijk zijn van afhangt, zich zou overgeven aan het oordeel van feilbare mensen zoals hij zelf is, is dwaze

bothed; maar er is geen gevaar van bedrogen te worden, door de uitspraak van Christus. De waarheid is, Hij zal oordelen, hetzij wij het willen of niet; en zoals Hij de zaken vonnist, zo zullen die ten jongsten dage bevonden worden, Joh. 5 : 22. Want de Vader oordeelt niemand (dat is onmiddellijk en in Zijn eigen persoon); maar heeft al het oordeel de Zoon gegeven. Al het oordeel met betrekking tot de eeuwigheid, hetzij dat uitgesproken moet worden in deze wereld, of in de toekomst, is Hem gegeven. Daarom zien wij in de aangehaalde plaats, dat Hij beide over zaken en personen oordeelt. Over zaken vonnist Hij, vs. 24: *Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: die Mijn Woord hoort, en gelóóft Hem die Mij gezonden heeft, die heeft het eeuwige leven, en komt niet in de verdoemenis, maar is uit de dood overgegaan in het leven.* Laten de mensen zeggen wat zij willen, dit vonnis zal blijven staan, dat het geloof en het eeuwige leven onafscheidelijk samen gevoegd zijn. Zo ook over personen, vs. 38: *En Zijn Woord hebt gij niet in u blijvende* (zei Hij tegen de Farizeën, die geheel anders gevoelden); *want gij gelooft Dien niet, Dien Hij gezonden heeft.*

Neem dan het ambt en voorrecht van Christus niet uit Zijn hand, door op uw eigen redeneringen, besluiten en gevolgtrekkingen een oordeel te vellen over uw staat. Gij zult menigmaal, zowel aan de ene als aan de andere zijde bevinden, dat Hij geheel anders vonnist dan de mensen over zichzelf, of zoals anderen over hen oordelen. Sommigen oordeelt Hij in een kwade staat te zijn, n.l. die zeer verzekerd menen te zijn dat het wel met hen is, en die zichzelf behagen in de gedachten, die velen op dit punt over hen hebben. En Hij oordeelt aan de andere zijde de staat van sommigen die zich zichzelf wantrouwen goed te zijn, terwijl zij mogelijk door anderen veracht en verworpen worden. Wij zullen een of twee voorbeelden van ieder soort opnoemen.

Het oordeel dat Laodicéa van zichzelf, van haar geestelijke staat opgeeft, vinden wij in Openb. 3 : 17: *Ik ben rijk, en verrijkt geworden, en heb geens dings gebrek.* Een schone staat, een gezegende toestand zo het scheen! Er ontbreekt niets aan dat nodig was tot haar rust, vrede en achting. Zij is rechtzinnig, talrijk, bloeiende; zij heeft een schone belijdenis, en alles is van binnen wel gesteld. Zo gelooft, zo getuigt zij van zichzelf: waarin een heimelijk smalen is opgesloten over anderen, die zij veracht. Anderen behelpen zich zo best zij kunnen, door te zeggen, met mij is het goed gesteld. Maar is het nu waarlijk zo? Was dit haar ware toestand, waarvan zij zo verzekerd is, dat zij die voor allen belijdt? Laat ons Christus Jezus in dit geval horen spreken, laat Hem oordelen. Dit zal Ik doen, zegt Hij, vs. 14: *Dit zegt de Amen, de trouwe en waarachtige Getuige.* Komende, om in zulk een gewichtig geval te vonnissen, geeft Hij zichzelf deze titel, opdat wij mogen weten, dat men in Zijn Woord te berusten hebbe. Alle mensen, zegt Hij, zijn leugenaars; hun getuigenis is van geen waardij; laten zij van zichzelf of van elkander zeggen wat zij willen, *Ik ben de Amen en Ik zal weten wiens woord bestaan zal, het mijn of het hunne.* Wat getuigt Hij dan van Laodicéa? Hij zegt: u bent ellendig, jammerlijk, arm, blind en naakt. O, droeve en treurige teleurstelling! O, schrikkelijke overrompeling! Ach! hoevele Laodicése gemeenten zijn er niet in de wereld? En hoeveel belijders zijn er leden van deze gemeenten? Om niet van een menigte mensen te spreken, die onder de middelen der genade leven, die allen goede verwachting hebben van hun eeuwige staat, terwijl zij van de enige Rechter veracht en gehaat worden. Zelfs kunnen wij niet dan met schrik gedenken, hoevele belijders te licht bevonden zullen worden, wanneer zij in deze weegschaal gewogen zullen worden.

Nog eens, sommigen oordeelt Hij te zijn in een goede staat, al zijn ze bij zichzelf nog zo wantrouwende. In Openb. 2 : 9, zegt Hij tot de gemeente van Smyrna: *Ik weet uw armoede;* Smyrna klaagde dat zij een arme verachtelijke gemeente was, niet bekwaam voor Hem om er enige acht op te nemen. Welnu, zegt Hij, vrees niet, Ik weet uw

armoede waar gij over klaagt, maar u bent rijk; dit is Mijn oordeel, Mijn getuigenis en vonnis aangaande u en uw staat. Zodanig zal Zijn oordeel ten laatsten dage zijn, wanneer deze beide, aan de ene en andere zijde door Zijn vonnis verrast zullen worden; de een met blijdschap over de rijkdom Zijner genade, en de andere met verschrikking over de gestrengheid van Zijn rechtvaardigheid. Ziet Matth. 25 : 37—39 en vs. 44, 45. Dit geval wordt ook lijnrecht gesteld in beide de plaatsen, die bij de aanvang van dit gesprek zijn bijgebracht; als bijvoorbeeld in die plaats, Jes. 49 : 14: *Zion zeide, de Heere heeft mij verlaten*, enz. Dit was Ziens oordeel over zichzelf en van zijn staat; een droevig besluit, zeker! Maar komt Christus, in dit vonnis, nu met Zion overeen? Het volgende vers geeft ons Zijn oordeel over deze zaak: Kan ook een vrouw, zegt Hij, haar zuigeling vergeten, dat zij zich niet ontferme over de zoon haars buiks? Ofschoon deze vergate, zo zal Ik toch u niet vergeten! De toestand dezer zaken is in waarheid zo zeer verschillend, als bedacht kan worden.

Waartoe zullen de mensen een oordeel over zichzelf vellen, terwijl er in hun besluiten geen zekerheid is, en dat hun aandeel daarover hen waarschijnlijk tot meer verwarring, zo niet tot het eeuwig verderf brengen zal? Het oordelen van zielen, ten aanzien van haar geestelijke staat, is het werk van Jezus Christus; vooral ten aanzien van hetgeen wij nu onderzoeken. De mensen kunnen vele wegen inslaan en doen dit ook, om een oordeel over zichzelf te vellen. Sommigen doen dat op lichte en beuzelachtige gissingen; sommigen op stoute en goddeloze vermetelheden, sommigen op wanhopige en atheïstische begrippen, Deut. 29 : 19. Sommigen met meer zedigheid en indruk van de eeuwigheid; zij doen dit op gronden, die mogelijk goed en waar zijn in zichzelf, waaruit zij besluiten trekken, en van de ene zaak naar de andere redeneren; en bij de uitkomst bedriegen zij menigmaal zichzelf, of zij zitten nog meer in het duister, dan voordat zij tot hun zelftwist en onderzoek overgingen. Het oordeel dat iemand over zijn redeneringen velt, is zelden waar en noch minder duurzaam. Ik spreek niet van zelfbeproeving met een behoorlijk onderzoek van genade en werkzaamheden; maar van de eindelijke uitspraak over de staat en toestand waarin de ziel te berusten heeft. Dit is het werk dat Christus toekomt.

Er zijn twee wegen, waardoor de Heere Jezus Christus Zijn slotvonnis geeft in deze zaak.

Ten eerste *door Zijn Woord*. Hij vonnist in het Woord van het Evangelie, over de staat van alle mensen, onbepaald. Ieder ondeelbaar persoon tot dat Woord komende, ontvangt zijn eigen vonnis en oordeel. Hij zei tot de Joden, dat Mozes hen verklaagde, Joh. 5 : 45. Zijn Wet verklaagde en veroordeelde de overtreders van de Wet. Zo spreekt Hij ook vrij; een ieder die ontslagen wordt door het Woord van het Evangelie en onze zelfveroordeling doet niet anders dan gelovig Zijn vonnis aannemen in het Woord. Zijn handel in dezen wordt ons beschreven in Job 33 : 22, 23: *Zijn ziel (dat is, van de zondaar) nadert ten verderve, en zijn leven tot de dingen die doden*. Dit schijnt zijn staat te zijn, en het is ook zo, hij is op de uiterste rand van het graf en van de hel. Wat dan? Is er dan bij Hem, of staat er tegenover Hem, de uitleggende engel, of de Engel des Verbonds? Deze alleen is die Eén uit duizend. Wat zal Hij dan doen? Hij zal hem zijn rechte plicht verkondigen. Hij zal hem een recht besluit geven van zijn aandeel aan God, en van de staat en de gestalte zijns harten jegens God; waarop God dan van vrede zal spreken tot zijn ziel, en hem uit zijn verlegenheden en verwarringen verlossen, vs. 24. Jezus Christus heeft in het Woord van het evangelie de staat van alle mensen voorgesteld. Hij zegt ons, dat zondaren, van wat slag of soort zij ook mogen zijn, die geloven, Hem aangenaam zijn en bij God vergeving ontvangen zullen; dat

niemand uitgeworpen zal worden, die door Hem tot God komt. De ziel, waarover wij nu handelen, is aan het werk om tot God te komen om vergeving door Jezus Christus te ontvangen. Vele en gewichtige tegenwerpingen heeft zij tegen zichzelf, waarom zij niet komen kan, en waarom zij niet aangenaam zal zijn. Onze Heere Jezus, de wijsheid Gods, voorzag alle deze tegenwerpingen; Hij wist vooraf wat er in dit geval gezegd zou kunnen worden, en nochtans heeft Hij de zaak bepaald, zoals verklaard is. In het algemeen, ontstaan der mensen redekavelingen tegen zichzelf, uit de zonde en de Wet. Christus weet wat in die beide is. Hij heeft die, ten aanzien van derzelve straffen, tot het uiterste beproefd, en nochtans heeft Hij zo gevonnist, zoals wij aangetoond hebben. Hun bijzondere tegenwerpingen ontstaan uit bijzondere aanmerkingen van de zonden; derzelve grootheid, derzelve menigte en verzwaringen. Ook deze allen zijn Christus bekend, en nochtans blijft Hij standvastig bij Zijn bepaling. Het is dan ook billijk, dat Zijn Woord bestaan zal. Ik weet wanneer een ziel er voor staat om door het Woord van het evangelie geoordeeld te worden, dat zij niet altijd op een gelijke wijze het gegeven vonnis aanneemt en daarin berust. Maar wanneer het Christus behaagt, het Woord met kracht tot de mensen te spreken, dan zullen zij de stem des Zoons Gods horen, en daardoor overreed worden. Laat dan een ziel, die opstaat uit de diepten, die naar een gevoel van vergeving ernstig uitziert, zich nederleggen bij het Woord van Christus in het evangelie: laat haar acht geven op hetgeen Hij spreekt, en indien het voor een tijd geen kracht doet om haar hart gerust te stellen, wacht zij maar een weinig en het licht zal haar opgaan in de duisternis. Christus zal Zijn vonnis in haar geweten uitspreken met zulk een kracht en uitwerking, dat zij daar rust en vrede in vinden zal.

Ten tweede: *Christus oordeelt ook door Zijn Geest*; niet alleen om dit vonnis van het Evangelie krachtdadig in de ziel te laten ontvangen, maar in en door Zijn bijzondere werkingen in het hart van een gelovige, 1 Kor. 2 : 12: *Wij hebben ontvangen de Geest, die uit God is, opdat wij zouden weten de dingen, die ons van God geschonken zijn.* De Geest van Christus maakt de ziel bekend, dat deze in die genade van Hem is, en dat deze of gene plicht door Zijn kracht volbracht, is. Hij herinnert wat Hij op onderscheidene tijden in de mensen gewrocht heeft, om hen in dagen van diepten en duisternis te ondersteunen. En wanneer de Heilige Geest aan de ziel klaar ontdekt heeft, dat iets in haar gewrocht of door haar verricht, waarlijk zaligmakend geweest is, dan zal de troost daarvan blijven temidden van vele schuddingen en verzoeking. Ook getuigt Hij door Zijn Geest met onze geest, over onze staat en toestand. Maar hiervan heb ik elders gehandeld en daarom zal ik dit nu voorbijgaan.

Dit is dan onze eerste algemene regel en besturing. De uitspraken der mensen rakende hun geestelijke staat en toestand, zijn zelden recht en volgens deze regel, omdat hun gemoed gewoonlijk door hun ongestalten geregeld wordt. De misslagen in zulke uitspraken zijn voor een ziel die naar ondersteuning en gevoel van vergeving uitziert, ten hoogste nadelig. Laat Christus dan in dit geval, door Zijn Woord en Geest, rechter zijn, zoals wij hierboven aangetoond hebben.

TWEEDE REGEL.

Zelfveroordeling met evangelische rechtvaardigmaking en vrede bestaanbaar.

Zelfveroordeling en verfoeiing, bestaan zeer wel met evangelische rechtvaardigmaking en vrede. Sommige mensen hebben geen vrede, omdat zij menen dat het onmogelijk is dat zij vrede kunnen hebben. Omdat zij zichzelf moeten veroordelen, kunnen zij niet beseffen dat God hen vrij spreekt. Maar dit is de verborgenheid van het evangelie, waar het ongeloof een vreemdeling van is en niets van weet. Niets dan het geloof kan aan deze dingen, in dezelfde ziel en op dezelfde tijd, een dadelijk bestaan geven. Het is gemakkelijk het begrip daarvan te leren, maar het is wat anders de kracht daarvan te ondervinden. Dat iemand een gezicht heeft over hetgeen hem van binnen veroordeelt, waarover hij ontrust is en terzelfder tijd een ontdekking krijgt van hetgeen buiten hem om, hem rechtvaardigen kan en hij zich daarin verheugt, is iets, waar hij niet anders toe gebracht wordt dan door het geloof in de verborgenheid van het evangelie. Wij zijn nu onder een Wet ter rechtvaardigmaking, die alle roem uitsluit, Rom. 3 : 27. Zodat, ofschoon wij blijdschap genoeg hebben in een Ander, wij nochtans altijd genoegzame reden van vernedering hebben in ons zelf. Het evangelie leert ons de zonde gevoelen, en terzelfder tijd de rechtvaardigheid geloven. Het geloof kan de hemel dragen in de ene hand, en de hel in de andere, tonende hoe de een verworven en het de andere waardig is. Een mens kan genoeg van zijn eigen zonde en dwaasheid zien, om geheunnam e coelo, een hel van toorn uit de hemel te brengen; en nochtans Christus *coelum ex inferno*, een hemel van gelukzaligheid zien brengen uit een hel van straf. En dit moet noodzakelijk zeer verschillende, ja tegenstrijdige gewrochten en werkingen in de ziel voortbrengen. Allen die hun eigenlijke plichten en tijden niet weten toe te eigenen, moeten noodzakelijk beangst wezen. Het werk van zelfveroordeling dan, waarmede mensen in deze diepten niet anders dan vervuld kunnen zijn, is in de gesteldheid van het Verbond der Genade, op generlei wijze onbestaanbaar met de rechtvaardigmaking en het genieten van een gevoelen van vrede. Daar kan een diep gevoelen van zonde zijn uit andere aanmerkingen als van de hel. David was nooit meer vernederd over de zonde, dan toen Nathan hem aankondigde dat zij vergeven was. Men kan de hel beschouwen als verdiend, en evenwel kan de ziel weten dat zij in de uitkomst bevrijd zal zijn.

Om nu ons oogmerk in deze redevoering te verduidelijken, zal ik kort overwegen, wat wij door de evangelische verzekering van vergeving verstaan, opdat de ziel niet bekommerd noch ontsteld zij over het gehele gemis van datgene, waar zij mogelijk reeds enig genot van heeft.

Evangelische verzekering, waarin die bestaat.

Sommige mensen schijnen de evangelische verzekering te plaatsen in een hoge, onaangevallen of onbestreden zekerheid van aangenaam te zijn bij God. Zij denken, dat het niet anders is, dan dat iemand bij hen kwam en hen vroeg: Bent u verzekerd, dat u zalig zult worden? Waarop zij dan terstond de vrijmoedigheid zouden hebben, om te antwoorden: Ja, wij zijn verzekerd, dat wij zalig zullen worden. Maar, zoals de gezegende waarheid van verzekering in de wereld, onder zulk een

begrip daarvan, gelasterd is geworden, zo betamen zulke uitdrukkingen degenen niet, die weten wat het is met een heilig Gad. te doen te hebben, die een verterend vuur is. Hierom besluiten velen, dat er zeer weinig gelovigen zijn die enige verzekering hebben, omdat zij deze vrijmoedigheid missen, of meer vrijheid vinden de tegenstand te verhalen die zij ontmoeten, dan de ondersteuning die zij genieten. Aldus wordt het gesteld als een zaak, die niet erg begeerlijk is, omdat zij zo zelden bekomen wordt; en of de meeste heiligen God wel genoeg dienen en naar de hemel kunnen gaan zonder deze verzekering. Maar de zaak is geheel anders gelegen. Niet alleen dat het ons een leven van troost en blijdschap uitmaakt, maar tegelijk ook het voorname middel voor de bloei en wasdom is voor een leven van heiligheid. Ja, het zal ook in tijden van beproeving blijken, door de krachtige werking en openbaarmaking van de verzekering, dat velen, ja de meeste van Gods heiligen, deze genade en dit voorrecht deelachtig zijn.

Ik zal dan ingevolge de voorgestelde regel, deze twee dingen doen: ten eerste zal ik aanwijzen, welke dingen niet alleen met de verzekeringen bestaanbaar, maar zelfs noodzakelijke metgezellen daarvan zijn, en die nochtans, indien zij niet behoorlijk worden overwogen, iemands troostrijke verzekering van zijn staat voor God, zover kunnen verhinderen, dat zij hem van die verzekering, waar wij onderzoek naar doen, beroven zullen. En dan zal ik ten tweede iets zeggen over de natuur daarvan, inzonderheid zoals die zich ontdekt door hare uitwerkingen.

Gevoel van zonde, bestaanbaar met verzekering.

Belangende het eerste, welke dingen met de verzekering bestaanbaar zijn, daarvan zeggen wij:

- 1) Dat een diep gevoel van het kwaad der zonde en van de schuld van iemands eigen zonden, geenszins met een evangelische verzekering, van aangenaam te zijn bij God door Christus en van vergeving in Hem, onbestaanbaar is. Door het gevoel van de schuld der zonde, versta ik twee dingen: ten eerste een klare overtuiging van zonde, door de Heilige Geest, zeggende tot de ziel: u bent die man! en ten tweede, een gevoel van het misnoegen van God of van Zijn toorn, die de zonde, volgens de uitspraak der Wet, verdiend heeft. Deze beide drukt David uit in de klacht, Ps. 31 : 11: *Mijn leven is verteerd van droefenis en mijn jaren van zuchten; mijn kracht is vervallen door mijn ongerechtigheid, en mijn beenderen zijn doorknaagd.* Zijn ongerechtigheid was voor hem, en een gevoel daarvan drukte hem zeer. Maar hij had, desnietteenstaande, een troostrijke verzekering, dat God zijn God was in het Verbond, vs. 15: *Maar ik vertrouw op U, o Heere! ik zeg: Gij zijt mijn God.* Ja, de inhoud van het Verbond, waarin alleen God iemands God kan zijn, is, dat Hij hun ongerechtigheden genadig zal zijn, en hun zonden en overtredingen geenszins meer gedenken. Die Hij tot een God is, die is Hij dat, volgens de inhoud van dat Verbond; zodat dan deze twee alhier samen gevoegd worden. Hij zegt: Heere! ik ben met een gevoel van de schuld mijner ongerechtigheden gedrukt, en u bent mijn God, die dezelve vergeeft. En de grond hiervan is, dat God door het Evangelie het werk der Wet verdeeld heeft, en een deel daarvan uit hare hand genomen. Haar gehele werk en plicht is, de zonde en de zondaar te veroordelen. De zondaar is door het evangelie vrijgemaakt, maar haar recht blijft nog steeds liggen tegen de zonden; deze veroordeelt zij en dat rechtmatig. Ofschoon nu de zondaar zelf vrijgemaakt is, en bevindende dat zijn zonden aangegrepen en veroordeeld worden, zo vervult hem zulks met een diep

gevoelen van derzelve schuld, en van Gods misnoegen daartegen: wat evenwel niet verhindert, dat hij terzelfder tijd zulk een inzicht hebben kan, als het geloof verschaft van zijn personeel aandeel aan een evangelische bevrijding en kwijtschelding zijner zonden. Iemand kan derhalve al zijn dagen een diep gevoel hebben van de zonden, onder het besef daarvan gedurig wandelen, zichzelf vanwege zijn ondankbaarheid, ongeloof en weerspanning tegen God verfoeien, zonder enige verhindering van zijn verzekering.

Droefheid over de zonde, bestaanbaar met verzekering.

- 2) Een diepe droefheid over de zonde, is met de verzekering van vergeving bestaanbaar. Ja, die is een groot middel om dezelve te bewaren. De droefheid naar God, het treuren, de verootmoediging, de verbrijzeling des harten, zijn niet minder evangelische genaden en vruchten van de Heilige Geest, dan het geloof zelf en zijn dus met de hoogste trappen van bloei en welvaart van het geloof, hoe ook genaamd, bestaanbaar. Het is werk van de hemel zelf, en niet van de verzekering daarvan, om alle tranen van onze ogen af te wissen. Ja, aan deze genaden zijn de uitnemendste beloften vastgemaakt, zoals gezegd wordt in Jes. 57 : 15; 66 : 2; de zaligheid zelf is daar aangehecht, Matth. 5 : 3, 4. Ja, zij zijn zelfs de stof van vele genadige evangelische beloften, Zach. 12 : 10, dus zijn ze zeker bestaanbaar met enige andere genaden of voorrechten die wij deelachtig kunnen worden, of die aan ons beloofd zijn. Sommige mensen, het gewicht en de last hunner zonden ondervindende en ter oorzaak daarvan geroepen zijnde tot treuren en verootmoediging, worden daarmee zo bezig gehouden, dat zij het gevoel van de vergeving verliezen; wanneer dit recht gebruikt werd, zou dit hun droefheid en verootmoediging bevorderen en hun gevoel van de vergeving verzoeten. De droefheid volstrekt aangemerkt, zonder het geloof van vergeving, is wettisch en strekkende tot de dood. En de verzekering volstrekt aangemerkt, zonder een droefheid naar God, is vermetelheid en niet een gevoel uit Hem die ons roept. Maar een evangelische droefheid, en evangelische verzekering, kunnen in een en hetzelfde gemoed en terzelfder tijd zeer wel bestaan; want waarlijk, gelijk er in alle wereldse vreugde een hel heimelijke smart is; zo is er ook in alle Goddelijke droefheid, in zichzelf aangemerkt, een heimelijke blijdschap en verkwikking; daarom verdort en vergaat die niet: maar verruimt, opent en verzoet veeleer het hart. Ik ben verzekerd, dat zij het meeste treuren, die de meeste verzekering hebben. En het zal bevonden worden, dat in alle ware treurigen, de wortel der verzekering zodanig geplant is, dat deze ter bekwamer gelegenheid (wat wel een tijd van benauwdheid is), gewis bloeien zal.

Gevoel van de macht der zonde, bestaanbaar met verzekering.

- 3) Een diep gevoel van de inwonende macht der zonde, is met de evangelische verzekering bestaanbaar. Een gevoel van de inwonende zonde, zal vele bekommelingen in de ziel veroorzaken. Benauwdheid, onrust, droefheid en angst des gemoeds, zich ontdekkende in zuchten, treuren en hijgen naar verlossing, gaan daarmee altijd vergezeld. Spreekt tot een ziel, die over de rusteloze macht der inwonende zonde recht gevoelig aangedaan is, maar eens van de verzekering! Helaas! zal zij zeggen, ik ben ieder ogenblik gereed te vergaan, mijn begeerlijkheden zijn sterk, werkzaam, onrustig, ja woedende en spoorloos; zij laten mij geen rust noch vrijheid, en het is maar weinig voordeel dat ik er over

bekomen kan. De verzekering is voor de overwinnaars, voor degenen die in rust en vrede leven: maar ik lig al mijn dagen op de grond te kruipen, en moet dus noodwendig onzeker zijn, wat de uitkomst met mij wezen zal. Doch, wanneer zulk een al gedaan heeft wat hij kan, dan zal hij nog niet in staat zijn om meer jammerlijke klachten uit te brengen over deze zaak, dan Paulus reeds vóór hem gedaan heeft. (Rom. 7), en nochtans besluit hij zijn gesprek daarover met een zo hoge uitdrukking van verzekering, als iemand nodig heeft te zoeken of te begeren, vs. 25, 26, en hoofdstuk 8 : 1. Het is niet de verzekering, maar de genieting (van de hemel), die dit gevoelen en deze ontrusting uitsluit. Doch, indien de mensen denken, dat zij geen verzekering kunnen hebben, omdat zij datgene bevinden, zonder welke het onmogelijk is, dat zij vergeving hebben kunnen, dan is het zeer bezwaarlijk, hun enige hulp toe te dienen. Een weinigje zout van het evangelie, geworpen in deze bittere wateren, zal dit alles zoet en heilzaam maken. Een gevoel van de schuld der zonde, is met het geloof van de vergeving in het bloed van Christus, zeer wel bestaanbaar. De Goddelijke droefheid of de droefheid naar God, kan terzelfder tijd in hetzelfde hart met blijdschap in de Heilige Geest haar verblijf hebben; en ook het zuchten om de verlossing van de macht der zonden, met een genadige verzekering, dat de zonde over ons niet heersen zal, omdat wij niet zijn onder de Wet, maar onder de genade.

Twijfelingen, vrees, verzoeken, bestaanbaar met verzekering.

- 4) Twijfelingen, vrees en verzoeken, indien die niet gewoonlijk de overhand hebben, zijn met een evangelische verzekering bestaanbaar. Ofschoon des duivels macht, ten aanzien van Gods heiligen bepaald is, zo zijn hem evenwel de handen niet gebonden. Ofschoon hij hen niet overweldigen kan zo kan hij ze nochtans wel bespringen en aanvallen. En hoewel er in de gelovigen niet is een boos ongelovig hart, zo blijven zij echter altijd in hun harten onge loof behouden. Zulk een bewijs, overtuiging en verzekering van aangenaam te zijn bij God, die alle tegengestelde redeneringen uitsluit, die de ziel geen tegenwerpingen doet horen of vernemen, en die haar van alle aanvallen bevrijdt, is noch in de Schriftuur gemeld, noch bestaanbaar met de staat, waarin wij voor God wandelen, noch ook mogelijk ter oorzaak van de wil en de macht des satans om te verzoeken, en van ons eigen overgebleven onge loof. De verzekering bemoedigt ons in onze strijd: maar bevrijdt of verlost ons daar niet van. Wij kunnen vrede bij God hebben, wanneer wij die niet hebben van de aanvallen des satans.

Tenzij nu iemand behoorlijk overwege de inhoud van het Verbond waarin wij met God wandelen, alsook de natuur van die evangelische gehoorzaamheid, die Hij van ons vereist tegelijk met de staat en toestand, die ons lot en deel is zolang wij in deze wereld leven, zo zal het dagelijks besef en gevoel van deze dingen, met de onrust die deswege ondergaan moet worden, hem voor zichzelf in het duister houden en hem die vastigheid in het geloof benemen, waar hij anders toe geraken zou. Om deze reden hebben sommige heilige personen zo uitmuntend als iemand in deze wereld, geheel bezet en ingenomen zijnde met de overweging van deze inwendige kwellingen en beroernissen en geen klare kennis hebbende van de weg en wijze om hun zielen te verzekeren voor God volgens de regel van het Verbond der Genade, hun dagen doorgebracht in een dienstbare gestalte des geestes, en vervreemdheid van die sterke vertroosting, welke God overvloedig wil dat al de erfgenamen der zaligheid ontvangen zullen.

Natuur en uitwerkselen van de verzekering.

Belangende de tweede zaak, namelijk, de natuur en uitwerkselen van de verzekering. De evangelische verzekering is geen zaak, die in een bepaalde trap of hoogte gelegen is, zodat die aan geen verandering zou onderhevig zijn. Zij kan hoger of lager, groter of kleiner, duister of met meer klaarheid en bewijs vergezeld gaan. Zij is niet ten enenmale verloren, wanneer zij niet geheel op haar hoogte is. God wekt soms op een wonderlijke wijze de zielen Zijner heiligen op, door Zijn toenaderingen tot hen; hun gevende een gevoel van Zijn eeuwige liefde, een smaak van de omhelzingen Zijns Zoons en van de inwoning Zijns Geestes, zonder de minste tussenkomende ontrusting; en dit is dan hun verzekering. Maar dit leven is geen tijd om altijd bij voorbaat beloning op te nemen; ons werk is nog niet afgedaan; wij moeten niet altijd op deze berg blijven; wij moeten wederom naar beneden tot de strijd, al wederom worstelen, wederom roepen en wederom klagen: Maar zal men nu denken, dat de ziel haar verzekering verloren heeft? Ganselijk niet! Zij had tevoren de verzekering met blijdschap, zegepraal en gejuich; en nu heeft of kan zij die hebben, met worstelingen, roepingen, tranen en smekingen. Ja, iemands verzekering kan zo goed en zo waarachtig zijn, wanneer hij op de aarde ligt met een gevoel van zonde, als wanneer hij in de derde hemel opgetrokken is, door een gevoel van liefde en voorsmaak van de heerlijkheid. Kortom, deze verzekering van de zaligheid is zulk een genadige evangelische overreding van aangenaam bij God in Christus te zijn, en van aandeel te hebben in de beloften van bewaring tot het einde toe in en door de oefening des geloofs, door de Heilige Geest in de gelovige gewrocht, als voor het merendeel deze navolgende uitwerkselen voortbrengt.

Uitwerkselen van de evangelische verzekering.

- 1) Deze geven vermaak in gehoorzaamheid, en verwekken liefde in de plichten, die wij jegens God volbrengen. Zo vele verzekeringen van een troostrijke uitkomst hunner gehoorzaamheid, van een gezegend einde van hun arbeid en plichten, van het reinigen hunner harten en het jagen naar een algemene vernieuwing des gemoeds en des levens, als hen in de betrachtting daarvan blijmoedig maken kan, en hun liefde en vermaak doet hebben in het najagen van hetgeen waaraan zij zich verbonden weten, is voor de gelovigen noodzakelijk en zij zijn dikwijls niet zonder deze bevindingen; en waar dit nu is, aldaar is de evangelische verzekering. Te lopen als op het onzekere, te kampen als in de lucht slaande, te reizen en op generlei wijze verzekerd te zijn van een troostrijk onthaal of verkwikking te ontvangen aan het einde van onze reis, is een staat en toestand, waaraan God Zijn volk gewoonlijk niet overlaat. En wanneer Hij dit doet, dan is dit een tijd, waarin Hij weinig eer van hen ontvangt en zij weinig aanwas van genade in hun ziel bevinden. Vele dingen komen hier tussen in; vele twijfelingen en verwarrende ontroeringen maken zich op, maar er wordt steeds een troostrijke verzekering levendig gehouden, n.l. dat er een rust bezorgd is, die hen gewillig maakt tot, en blijmoedig in hun moeilijkste plichten. Dit heeft op hen een krachtig vermogen, dat hun arbeid, hun waken, hun bidden, hun lijden, hun aalmoezen, hun verloochening van zichzelf, hun strijd tegen de verzoeking, hun kruisigen van het vlees en deszelfs begeerlijkheden, niet ijdel zal zijn in de Heere. Dit geeft hun zulk een vermaak in hun zwaarste plichten, zoals mensen ontvangen op een moeilijke reis naar hun gewenste woning of een plaats van rust.

- 2) Zij werpt of drijft de vrees, de pijnigende vrees buiten, die de ziel vervult met angstige onzekerheden, harde gedachten van God en vreselijke bevattingen van de toekomstige toorn. Omtrent deze vrees, worden drie dingen gezegd, die met de verzekering van vergeving onbestaanbaar zijn.
- Vooreerst, ten aanzien van derzelver beginsel, teweten, een geest der dienstbaarheid, Rom. 8 : 15: *Gij hebt niet ontvangen de geest der dienstbaarheid wederom tot vreeze.* Het is niet zulk een vrees, die bij gelegenheid de ziel bespringt; of die door toevallige duisternis en verzoeking veroorzaakt wordt, waaraan de beste mensen, die de hoogste verzekering hebben, onderhevig zijn; maar het is zulk een vrees, die een volkomen bijblijvend beginsel heeft in de ziel, namelijk een geest der dienstbaarheid, een overheersende gestalte die haar gedurig tot vrees neigt, of tot verschrikkende bevattingen van God, en van haar eigen staat en toestand.
- Ten tweede, dat die tot dienstbaarheid strekt of de ziel in dienstbaarheid brengt, Hebr. 2 : 15: *„en verlossen zou al degenen, die met vreeze des doods, door al hun leven, der dienstbaarheid onderworpen waren.”* De vrees des doods als straf, zoals die een vloek is, hetwelk die vrees is, die van een geest der dienstbaarheid voortkomt, brengt de mensen, in wie dit gevonden wordt, in dienstbaarheid; dat is, zij voegt vermoeidheid, kwelling en beangstheid des gemoeds bij de vrees, en doet hen alle bedenkelijke wegen en middelen, onbehoorlijk en ongeregeld gebruiken, om daarvan ontheven te worden.
- Ten derde, zij heeft pijn, 1 Joh. 4 : 18: De vrees heeft pijn; zij laat het gemoed geen rust noch stilte. Deze pijn nu wordt door de evangelische verzekering van vergeving zo verdreven, dat ofschoon ze de ziel mag aanvallen, zij haar echter niet veroveren of innemen zal; ofschoon zij invallen zal doen, zij zal nochtans niet in haar blijven en de overhand behouden.
- 3) Zij geeft de ziel een hoop en verwachting van de heerlijkheid die geopenbaard zal worden, haar heimelijk opwekkende en verlevendigende, alsook ondersteunende in lijden, beproevingen en verzoeking. Dit is de hoop die niet beschaamt, Rom. 5 : 5, en wel daarom, omdat ze de ziel nooit teleurstellen zal. Alwaar de wortel van verzekering is, aldaar zal deze vrucht der hope zijn. Het eigenlijke voorwerp daarvan zijn afwezige, onzichtbare en eeuwige dingen; de beloofde beloning onder al de bevattingen, opzichten en belangen; deze hoop gaat daarnaar uit in benauwdheden, verzoeking en bezwijkingen, alsook onder een gevoel van de schuld en macht der zonden. Hieruit ontstaat een bron van verborgen ondersteuning in de ziel; iets dat het hart bedaart en de geest gerust stelt in het midden van vele stormen. Welnu, waar de verzekering is, daar zal ook deze hoop zijn; zo ook waar deze heimelijke ondersteunende hoop is, wast die op een andere wortel, dan op een levendige overreding van een personeel aandeel in de gehoopte dingen.
- 4) Zoals de verzekering vele andere dingen doen zal, zal deze ook, om een veel in zich bevattend voorbeeld te stellen, degenen in wie die is, bereid maken om voor Christus te sterven. De dood werd bij de mensen, die nooit een stap verder kwamen, onder alle dingen het verschrikkelijkste geacht. De wijze en middelen van deszelfs aannadering, vermeerdert de schrikkelijkheid daarvan. Maar dit is niets in vergelijking van hetgeen de dood is voor diegenen, die deze zien als een doorgang in een daarop volgende eeuwigheid. Dat nu iemand de dood verkiest boven het leven, zelfs in de schrikkelijkste wijze van deszelfs aankomst, verwachtede een daarop volgende eeuwigheid, zulks bewijst een troostrijke overreding van een goede staat en toestand na de dood. Maar nu ben ik verzekerd,

dart er honderdern zijn, die uit evangelische en zaligmakende inzichten een brandstaak om het getuigenis van Jezus zouden willen omhelzen, die echter niet weten dat zij die verzekering hebben, waar wij van spreken; en nochtans zou niets anders hun daartoe bekwaam kunnen maken. Maar daar deze dingen buiten mijn voornaam oogmerk liggen, zo zal ik die niet verder vervolgen; alleen dat de regel van grote nuttigheid is. De ziel zoek maar een grondige kennis te hebben van de aard en de natuur van hetgeen zij begeert en waarvan zij haar gemis belijdt.

DERDE REGEL.

Aanhoudend wachten, noodzakelijk om vrede te bekomen.

Wat ook uw toestand en uw bevatting zijn mag, blijf nochtans aanhoudend wachten naar een betere staat, en laat niet af door vermoeidheid of niet lijdzaam zijn. Deze regel behelst de hoofdzaak van het grote voorbeeld, ons in deze Psalm gegeven. De vergeving bij God ontdekt zijnde, de ziel alsnog geen gevoel van een bijzonder aandeel daarin bekomen hebbende, begeve zich tot een naarstig, zorgvuldig en aanhoudend wachten; die onderscheidenlijk in vs. 5 en 6 wordt uitgedrukt. De Heilige Geest zegt ons, dat het licht gezaaid is voor de rechtvaardigen en vrolijkheid voor de oprechten van hart, Ps. 97 : 11. Licht en vrolijkheid zijn de dingen die nu gezocht worden. Verlossing uit de duisternis, van verkeerde bevattingen van God, en kwaad aanduidende gedachten van zijn eigen toestand is hetgeen waarnaar een ziel zich in haar diepten uitstrekt. Welnu, zegt de Heilige Geest, deze dingen zijn voor de rechtvaardigen gezaaid. Verwacht nu een landman, nadat hij zijn zaad in de aarde geworpen heeft, terstond de volgende dag of de volgende week dat de oogst zal zijn? Denkt hij te maaien, direct nadat hij gezaaid heeft? Of zegt hij aanstonds, ik heb te vergeefs gearbeid, er zal geen inkomst zijn; ik zal de heining van dit veld wegnemen en het land woest laten? Of, ik zie een weinigje gras in het blad of loof maar geen koren, daarom zal ik het aan het gedierte ten spijze geven? Neen; zijn God onderricht hem van de wijze, zoals de profeet zegt, en Hij keert hem, te weten wat hij doen moet en hoe hij de dingen, op zijn tijd moet verwachten, Jes. 28 : 26. Zullen wij ons dan van Hem niet laten onderrichten? Ziet, de landman, zegt Jakobus, verwacht de kostelijke vrucht des lands, lankmoedig zijnde over dezelve, totdat het de vroege en spade regen zal hebben ontvangen Jak. 5 : 7. Is nu het licht gezaaid voor degenen die in duisternis zijn, en zullen zij het zaad verstikken onder zijn kluiten, Of het tedere loof, dat uit begint te spruiten, bederven? Of weigeren te wachten naar de besproeiing en bedauwing van de Geest, die het tot volkomen wasdom brengen moet?

Wachten is de enige weg tot bevestiging en verzekering; wij kunnen door ons haasten niet voorspoedig zijn; ja niets stelt het einde zo ver weg, dan een te grote haast en spoed op onze reis. De reden hiervan is, dat een gevoel van een bijzonder aandeel in de vergeving en van aangenaam te zijn bij God, de ziel geschonken wordt door een daad van zuivere oppermacht. Het wordt en het zal niet bekomen worden door enige redekundige besluiten die wij kunnen maken. Al wat wij kunnen doen, is ons te benaarstigen om de hinderpalen weg te nemen; want de vrede en rust die gezocht worden, komen alleen van Gods vrijmacht voort. Als Hij stilt, wie zal dan beroeren? Als Hij het aangezicht verbergt, wie zal Hem dan aanschouwen? Job 34 : 29. Wat is nu de weg, om datgene te ontvangen, dat uit enkele vrijmacht voortkomt? Vereist de natuur van de zaak niet een ootmoedig wachten? Wanneer dan het niet lijdzaam zijn van de ziel tot voorbarigheid leidt, of de vermoeidheid haar traag en onachtzaam maakt, zijn dit twee wegen, waardoor het wachten bedorven wordt. Dan heeft zulk een

niet te verwachten, dat zijn strijd, om uit zijn diepten verlost te worden, een troostrijke uitkomst hebben zal. Niemand denke, dat hij zijn zwaarigheden op enige andere wijze te boven zal komen. Der mensen eigen redekavelingen, zullen hen tot geen vaste besluiten brengen; want zij kunnen voorstellingen opgeven en ook geen aanmerkelijke tegenwerpingen daartegen vinden, en evenwel zeer ver af zijn van die zoete vertroosting, aangename blijdschap en verzekering, die de uitkomst van het besluit is, wanneer het Gode niet behaagt deze te geven; ja, men kan soms op die gronden troost voor zichzelf op zamelen, maar zij zal van geen duur zijn. Zo deed David, Ps. 30 : 7, 8. Hij redeneerde bij zichzelf aldus: Hij wiens berg vastgezet is, die God een beschutting is, die zal niet wankelen in eeuwigheid; maar mijn berg is zo van God vastgezet, daarom zal ik niet wankelen, en hierin verheugde hij zich. Het is een uitdrukking van gejuich die hij gebruikt, maar wat was de uitkomst daarvan? Ziet, in het midden van deze zijn zelfbehagende gedachten: God verbergt Zijn Aangezicht, en hij wordt verschrikt; hij kon de zoetigheid van het gemelde besluit niet langer bewaren. Tevoren was het in hem door het schijnen van Gods aangezicht, en niet door enige redekavelingen van hem zelf.

Geen teleurstelling, geen verdrietelijkheid noch vermoeidheid, moest de ziel haar wachten op God doen verlaten, indien zij anders voor heeft tot troost en vastigheid te geraken. Zo handelde de Kerk: Klaagl. 3 : 21: *Dit zal ik mij ter harte nemen, daarom zal ik hopen.* Wat is het, dat zij ter harte nemen zal? Dit: *het zijn de goedertierenheden des Heeren, dat wij niet vernield zijn, dat Zijn barmhartigheden geen einde hebben,* vs. 22. Wat ook mijn toestand heden ook zijn mag, zo zal ik echter hopen en op grond van nimmer ontbrekende ontferming, en nooit eindigende barmhartigheden in Hem, in mijn verwachting blijven volharden. En hieruit trekt zij dit gezegend besluit, vs. 26: *Het is goed, dat men hope, en stille zij op het heil des Heeren.* Dit dan is onze derde regel. Het is goed, wat onze tegenwoordige toestand ook zij, dat men hope en stil wachte, zonder de moed op te geven, indien wij tot troost willen geraken. Maar ik zal hier niet meer van zeggen, omdat het slot van deze Psalm geheel over deze plicht handelt en wij er dan verder van moeten spreken.

VIERDE REGEL.

Onderzoek van zonden, noodzakelijk tot vertroosting.

Naardien in de koers van ons geloof en gehoorzaamheid, om tot troost en vastigheid te geraken voornamelijk een geestelijke naarstigheid van ons vereist wordt om de hinderpalen daarvan weg te nemen: zo, laat de ziel, die gaarne hiertoe komen wil, een grondig onderzoek doen naar de zonde, ja zelfs tot de zonden der jonkheid toe, opdat alle tergingen deswege klaar mogen weggenomen en uitgewist worden. Indien op het fundament van het gebouw veel puin is blijven liggen, is het geen wonder dat het dan altijd schudt en waggelt. Dat de mensen enige zonden, die niet tot op de bodem toe onderzocht zijn, overlaten, zulks zal hun vertroosting bederven. Dit wist David; wanneer hij met God in zijn verlegenheid handelde, riep hij uit: *Gedenk niet de zonden mijner jonkheid,* Ps. 25 : 7. De jeugd is menigmaal, een tijd van grote ijdelheid en vergetelheid van God; vele vlekken worden gewoonlijk daarin op het geweten der mensen gebracht. De jeugd en de jonkheid is ijdelheid, Pred. 11 : 10. Niet omdat die ras voorbij gaan, maar omdat de jeugd gewoonlijk in ijdelheid wordt doorgebracht, wat de volgende raadgeving, van hoofdstuk 12 : 1, om aan God te gedenken in die dagen, te kennen geeft. De weg van velen is, zulke gedachten uit hun gemoed te verdrijven, en niet onder een gevoel van hun dwaasheid en onzinnigheid te wandelen,

noch ooit met God een volkomen werk daaromtrent te hebben. Ik spreek van de heiligen zelf; want met anderen die onder de middelen der genade leven, die God voor heeft vlijtig en nuttig te maken in hun geslacht, is dit de gewone weg, dat Hij hen door overtuigingen, wederhoudende genade, verdrukkingen, liefde tot bezigheid en achting, hun voor een tijd een ander hart geeft dan zij tevoren hadden. Een ander hart, maar geen nieuw hart. Hieruit ontstaat een andere levenskoers, een andere belijdenis en andere daden en verrichtingen: met deze verandering vergenoegen zij zich; zij beschouwen het verleden misschien met vermaak, of als zaken genoegzaam voor die tijd: maar niet voor hetgeen waartoe zij heden gekomen zijn. Hier rusten zij, en komen daarom nooit tot ware rust.

Maar ik spreek van de heiligen zelf, die in het werk van dit soort, geen volkomene onderhandeling gehad hebben. Er kan ten aanzien van deze zaak tot hun ontroering een achter-narekening komen, en uit hoofde daarvan kan een onverwinnelijke hinderpaal tegen hun vrede en bevestiging worden ingebracht. Zo was het met Job, zie hoofdstuk 13 : 26: *Gij doet mij erven, zegt hij, de misdaden mijner jonkheid.* God vervulde zijn hart en zijn gedachten met deze misdaden en deed die bij hem blijven, zodat hij ze erfde; dit wil zeggen, zij waren hem altijd bij. De misdaden zijner jonkheid werden het lijden van zijn ouderdom. En het is een droeve zaak, zoals iemand zegt, wanneer jonge zonden en oude beenderen elkander ontmoeten, waarvan Zofar ook spreekt in Job 20 : 11: *Zijn beenderen zullen vol van zijn verborgene zonden zijn* (of zoals de Engelschen lezen, zullen vol zijn met de zonden zijner jonkheid). De vrolijke gesteldheid van sommiger mensen jeugd, baant hun de weg tot een droevig en treurig werk in hun ouderdom. Ziet dan toe jongelingen, gij doet nu hetgeen dat u tot in de ouderdom, mogelijk tot in der eeuwigheid zal bijblijven. Dit erven van de misdaden der jonkheid, noemt Job een schrijven van bittere dingen tegen hem. Het kan niet anders, of de zonden moeten op de een of andere tijd bitter zijn. God noemt ze een wortel, die gal en alsem draagt, Deut. 29 : 18; een wortel der bitterheid, die opwaarts spruitende, beroerte maakt en verontreinigt, Hebr. 12 : 15. Dit hebben wij dan tot op de grond toe na te vorsen. Israël zal geen voorspoed noch vrede hebben, zo lang een Achan in het Ieger is. Noch voorspoed in verzoeking, noch vrede in het geloof heeft men te verwachten, zo lang er een Achan, of enige zonde, waar men geen onderhandeling over gehad heeft, op het geweten blijft liggen.

Belangende nu degenen, die in goede ernst een naarstig onderzoek zouden willen betrachten, wat voor hen een belangrijke aangelegenheid is, geve men acht op de twee volgende zaken:

1. Zij dienen te overwegen die zonden en andere van dergelijke aard, die gebracht kunnen worden tot dezelfde algemene hoofdmisdaden, welke wij tevoren hebben voorgesteld, als zonden die gewoonlijk de mensen in diepten en verwarringen brengen. En indien zij bevinden, dat zij zich aan enige daarvan hebben schuldig gemaakt, laat het hen dan niet vreemd voorkomen, dat zij nog verward zijn in hun toestand, en verstoken van een verkwikkend gevoel van vrede met God of van een aandeel in de vergeving. Laat ze veeleer over de rijkdom van Gods lankmoedigheid, genade en verdraagzaamheid, verwonderd staan, dat zij niet geheel buiten alle hoop van herstel geworpen zijn. Dit zal spoedig een einde maken aan hun verlegenheid, volgens de reeds gegeven besturing.
2. Laten zij de koers van hun leven brengen onder zulke tijden en stonden, waardoor zij een klaar en meer onderscheidener gezicht en bevatting bekomen kunnen, van de bijzondere voorvallen, tussen God en hun zielen, die Hem vertoornd mogen

hebben. Zoals bij voorbeeld: Laat hen, ten aanzien van de staat van hun inwendige toestand overwegen het onwedergeboren gedeelte van hun leven, vóór dat er enig waar of dadelijk werk Gods aan hun zielen ten koste was gelegd en daarin twee dingen onderzoeken:

Ten eerste: Of er toen enige grote en opmerkelijke uitbrekingen van zonden tegen God geweest zijn; want daarvan eist God, dat wij al onze dagen een diep gevoel op onze zielen zullen bewaren. Hoe menigmaal vinden wij bij Paulus dat hij de zonden van zijn leven en wandel, vóór zijn bekering, verhaalt? Ik, die tevoren een Godslasteraar was, zegt hij, een vervolger en een verdrukker. Zulke nagedachten behoorden de mensen te hebben, over grote en tergende zonden, om hen nederig te houden wat hen gedurig zal noodzaken, om naar een nieuw gevoel van vergeving door het bloed van Christus uit te zien. Indien zulke zonden onopgemerkt blijven liggen en naar derzelver gewicht niet worden overwogen, zo zullen zij de ziel in haar vertroosting verzwakken, zo lang zij in deze wereld is.

Ten tweede: Of er enige blijkbare en aanmerkelijke bekendmakingen van Gods goede wil en liefde aan de ziel gedaan zijn, waardoor zij door de kracht der verdorvenheid en der verzoeking doorgebroken en van afgeweken is; deze vereisen een vernederende overweging al onze dagen. Maar hiervan hebben wij tevoren gesproken.

In dat gedeelte van ons leven, waarop wij op Gods roeping ons aan Hem hebben overgegeven, zijn twee soorten van zonden, die onze toekomstige vrede en vertroosting krachtig verhinderen, die daarom dikwijls behoren vernieuwd en hersteld te worden in het bloed van Christus. Zulke n.l., die vanwege enige verzwarende omstandigheden vergezeld geweest zijn, met enige bijzondere ondankbaarheid aan God. Dat zijn zonden, gedaan na waarschuwingen en mededelingen van een gevoel van Gods liefde, en na bijzondere verbintenissen tegen dezelve; een weder, instorten en vallen in de zonden; een verwaarlozen van grote gelegenheden en voordelen tot bevordering van Gods heerlijkheid en eer in de wereld. Deze soort van zonden, houden vele onvriendelijkheden en ondankbaarheden in zich, en zullen zeker bezocht worden, indien wij deze bedekken. Zonden die met ergernis jegens velen of weinigen of tegen een enkel persoon, gepaard gaan. De verzwaringen van deze soort zonden zijn algemeen bekend.

3. Wij moesten ook de verscheidene uitwendige staten en toestanden die wij doorgestaan zijn, als van voorspoed en van verdrukking, tot dit onderzoek brengen. Het geschiedt zeer zelden, dat wij onze plicht volbrengen, of aan Gods wil en oogmerk in enige bedeling der Voorzienigheid beantwoorden. En wanneer ons verzuim hierin niet behoorlijk behandeld wordt, zal zulks zeker onze vrede storen en verhinderen.

VIJFDE REGEL.

Onderscheid tussen ongeloof en jaloezie.

Leer onderscheid te maken tussen ongeloof en jaloezie. Er is een tweevoudig ongeloof. Een ongeloof dat algemeen en berovend is, zoals in alle onwedergeborenen. Zij hebben in het geheel geen geloof; dat is, zij zijn dode mensen, en hebben geen beginsel van geestelijk leven. Hiervan spreek ik niet, nademaal dat zeer gemakkelijk

van alle genade onderscheiden wordt, en als het ware derzelve vijand en beroving is. Er is een ongeloof dat ten dele en ontkennend is, bestaande in twijfeling aan de beloften. Hierdoor mishagen wij God; het is een zonde die met veel onbekende verzwareningen vergezeld gaat, ofschoon de mensen die gewoonlijk in zichzelf toegeven. Het wordt in Ps. 78 : 19, 20, zeer wel beschreven. God had het volk Zijn tegenwoordigheid in de woestijn beloofd, om het te voeden, te onderhouden en te bewaren. Maar wat onthaal hebben zij op deze belofte van God gegeven? Zij zeiden: Zou Hij ook brood kunnen geven? Zou Hij Zijn volk vlees toebereiden? vs. 20. Welk een grote zonde of misdaad, zou men zeggen, lag er in deze vraag? Ziet dat in vs. 19, waar dit genoemd wordt, een spreken tegen God; zij spraken tegen God, zij zeiden: Zou God een tafel kunnen toerichten in de woestijn? Het ongeloof, in twijfel aan de beloften, is een spreken tegen God en de Heilige Israëls een perk stellen, zoals het genoemd wordt in vs. 41. Het is een bepalen van Zijn goedheid, macht, liefde en genade, naar hetgeen wij in ons zelf bevinden, wat voor Hem een gruwel is. Door dit ongeloof stellen wij God met ons zelf gelijk, Hem een perk stellende en van Hem niet meer verwachtede, dan wij zelf zouden kunnen doen, of, zoals wij zien, dat het gedaan kan worden. Dit, zult u mogelijk zeggen, was in de Israëlieten een grote zonde, omdat zij geen reden hadden de beloften Gods in twijfel te trekken. Het is wel, dat wij nu zo denken; maar toen zij met zoveel duizenden huisgezinnen waren, en geen bete broods, noch een druppel water voor zichzelf en hun kinderen in voorraad hadden, hebben zij zeker gemeend, zoveel redenen gehad te hebben om de beloften in twijfel te trekken, als iemand uwer meent te kunnen hebben. Wij zijn genegen te denken, dat wij alle reden van de wereld hebben (en ieder onderstelt dat de zijne veel dringender zijn, dan die van iemand anders) om de beloften van genade en vergeving in twijfel te trekken, en dat daarom hun twijfeling daaraan geenszins hun zonde, maar hun plicht was. Maar wij mogen voorgeven wat wij willen, dit is een spreken tegen God, en Hem een perk stellen; alsook hetgeen dat ons van standvastigheid en troost afhoudt.

Maar nu kan er in een begenadigd hart een jaloezie of achterdocht zijn omtrent de liefde van Christus, die Hem aangenaam, of omtrent welke Hij tenminste zeer teder is, die voor dit twijfelen aan de beloften, door ongeloof kan worden misvat, en dus behulpzaam is om de ziel in duisternis en mistroostigheid te houden. Dit drukt de bruid over zichzelf uit, Hoogl. 8 : 6: *De liefde is sterk als de dood; de ijver is hard als het graf: hare kolen zijn vurige kolen, vlammen des Heeren.* De liefde is de grond en wortel; maar zij draagt deze bittere, ofschoon heilzame vrucht; waardoor de ziel met grote ontroering vervuld wordt, en haar doet uitroepen om een nadere en meer zekere toelating in de tegenwoordigheid van Christus. Zet mij als een zegel op Uw hart, zegt de bruid, als een zegel op Uw arm. Ik kan deze afstand van U niet verdragen, deze vrees, dat ik van U niet gade wordt geslagen. Zet mij derhalve als een egel op Uw hart; want de ijver is hard als het graf.

Deze geestelijke jaloezie nu, is de bekommring van het gemoed van een gelovige, die een oprechte liefde tot Christus heeft, omtrent het hart, de genegenheid en de goedwilligheid van Christus jegens hem, onstaande uit een bewustheid van haar eigen onwaardigheid om van Hem bemind of aangenomen te worden. Alle ongegronde jaloezie ontstaat uit een verborgen besef en overtuiging van onwaardigheid in de persoon in wien zij is en uit een hoogachting van hem die het voorwerp daarvan is; of omtrent wiens liefde en genegenheid iemand jaloers of achterdochtig is. Zo is het ook met deze geestelijke jaloezie; de wortel daarvan is liefde, oprechte liefde, die vele wateren niet uitblussen, noch rivieren verdrinken kunnen, vs. 7, die door niets geheel kan overwonnen worden. Dit geeft de ziel hoge gedachten van de heerlijke

voortreffelijkheden van Christus, en vervult haar met verwondering over Hem; deze zijn vermengd met een behoorlijk gevoel van hare eigen snoodheid, geringheid en onwaardigheid, om van Hem erkend of aangenomen te worden. Indien nu deze gedachten aan de ene en aan de andere zijde niet recht bestuurd en behandeld worden door het geloof, dat alleen aan de ziel vertonen kan, voornamelijk hoe de heerlijkheid van Christus hierin bestaat, dat Hij zo uitnemend heerlijk zijnde, ons, die zo snood en zondig zijn, met een liefde die onuitsprekelijk is, beminnen wil; zo zullen er twijfelingen omtrent de liefde van Christus ontstaan en wel zulke, die met veel angst en beroering van het gemoed vergezeld zullen gaan. Deze gestalte nu, kan soms genomen worden voor een twijfelen aan de beloften Gods, en voor een gebrek in het geloof, wat een overmaat van liefde is, of ten hoogste zulk een onregelmatige oefening daarvan, waarover de Heere Christus zeer teder zal zijn, en die met vrede, en een behoorlijk gevoel van de vergeving der zonden, zeer wel bestaan kan. Misvat dan het ene niet voor het andere, opdat zonder oorzaak geen onrust volge in het oordeel, wat gij over u zelf te vellen hebt.

Verschillende uitwerkingen van het ongeloof en de jaloezie.

Maar u zult mogelijk zeggen, *hoe zullen wij die twee kunnen onderscheiden, dat wij niet zonder oorzaak ontrust mogen worden?* Ik antwoord kort:

Het ongeloof werkende in en door de beloften van God in twijfel te trekken, is een verzwakkende en moed benemende zaak. Het verstompt de ziel in geestelijke plichten en verzwakt, die beide ten aanzien van vermaak en sterkte. Hoe meer iemand aan de beloften Gods twijfelt, hoe minder hij leven, kracht, blijdschap en vermaak in gehoorzaamheid zal hebben; want het geloof is de bron en wortel van alle andere genaden; en naarmate dat welvaart, toe of afneemt, zo is het met die alle. De mensen denken soms, dat hun onzekerheid van de liefde Gods, en van aangenaam bij Hem te zijn door de vergeving der zonden hen tot de betrachting van vele plichten aanzet, zodat zij in het nalaten daarvan geen rust noch vrede kunnen hebben. Dit kan zo zijn; ja, dit is de staat en toestand bij velen. Maar wat zijn deze plichten? En hoe worden die volbracht? En wat is derzelve aangenaamheid bij God? De plichten zelf zijn wettisch; welke benaming niet ontstaat uit haar natuur of stof: want zij kunnen dezelfde zijn als die geëist en geboden worden in het evangelie; maar uit het beginsel waaruit ze voortkomen, en het doel waartoe ze verricht worden. Deze beide zijn in dit geval wettisch; het beginsel is wettische vrees en haar einde is wettische gerechtigheid, en de gehele betrachting daarvan een zoeken van de rechtvaardigheid als uit de werken der Wet. En hoe worden ze volbracht? Immers met een slaafse gestalte van het gemoed, zonder liefde, blijdschap, vrijheid of vermaak: het geweten te stillen en God te bevredigen, zijn de zaken die daarin bedoeld worden en dat alles in tegenstelling van het bloed en de gerechtigheid van Christus. Kunnen deze nu Gode aangenaam zijn? Laten die nog zo zeer vermenigvuldigd worden, Hij getuigt overal dat ze Hem een gruwel zijn. Dit dan zal het ongeloof, gemengd en gepaard gaande met overtuigingen, veroorzaken: Dit is de eigenlijke weg waarin het zich uitlaat en oefent, wanneer de ziel onder de macht van overtuiging gebracht is. Maar ten aanzien van evangelische gehoorzaamheid in al de plichten daarvan, om voort te gaan in gemeenschap met God door Christus en vermaak in Hem, daartoe zal alle twijfeling aan de beloften de ziel verzwakken en mismoedigen, en die alle voor haar moeilijk en lastig maken.

Maar de jaloezie die geoefend wordt omtrent de Persoon en de liefde van Christus tot

de ziel, is van een geheel andere aard, en brengt ook andere uitwerking voort. Die bemoedigt, verlevendigt en verruimt de ziel, wekt haar tot werkzaamheid, ernst en naarstigheid in haar zoeken en begeerte tot Christus. De ijver is hard als het graf, zegt de bruid, en bid daarom: zet mij als een zegel op Uw hart, als een zegel op Uw arm. Ze doet de ziel rusteloos liggen en verlangen naar een nauwer, meer gevoeliger en zekerder gemeenschap met Christus; haar krachtig opwekkende en werkzaam makende in alle plichten van gehoorzaamheid. Iedere twijfeling en vrees, die dit omtrent de liefde van Christus voortbrengt, wekt de ziel op tot meer ernst naar en vermaak in Hem, alsook tot een zorgvuldig waken tegen alles wat haar op een afstand van Hem zou kunnen houden, of Hem noodzaken zich te verbergen en Hem van haar te onttrekken.

Het ongeloof, dat door de beloften in twijfel te trekken werkzaam is, is ten enenmale zichzelf zoekende; het begint en eindigt in zichzelf. De eigenliefde, in het begeren van bevrijding van schuld, gevaar en straf, is het leven en de ziel daarvan. Als dit maar bereikt mag worden, dan heeft het verder geen vermaak in God. Ook bekreunt het zich niet op welke wijze het bekomen wordt, als het maar verkregen wordt. Als zulke mensen maar enige overredingen menen te hebben, dat zij van de dood en de hel bevrijd zullen worden, hetzij door de werken der Wet, of door het opvolgen van hun eigen uitvinding, of dan aan God, Zijn genade en getrouwheid, enige eer wordt toegebracht of niet, daar zijn zij niet bezorgd over.

Maar de jaloezie waar wij van spreken, heeft de Persoon van Christus en Zijn uitnemendheid, tot haar gedurig voorwerp. Daarmee vervult ze het gemoed in vele en velerlei gedachten, Hem steeds meer en meer beminnelijk en begeerlijk aan de ziel voorstellende. Zo deed de bruid bij een dergelijke gelegenheid, wat wij in het brede zien kunnen in Hoogl. 5 : 10-16. Zij was om Zijn tegenwoordigheid bekommerd en verlegen: want Hij had zich onttrokken; als zij haar gewone gemeenschap en onderhandeling met Hem niet ondervond, en vrezende was dat zij om haar terging van Hem haar aandeel in Zijn liefde verbeurd had, zo begeeft zij zich tot de overweging van al Zijn uitmuntendheden, en ontvonkt dus temeer haar begeerte naar Zijn gezelschap en genieting. Dus kunnen dan deze verschillende zaken onderscheiden en gekend worden.

ZESDE REGEL.

Onderscheid tussen geloof en geestelijk gevoel.

Leer onderscheid maken tussen het geloof en het geestelijk gevoel. Deze regel geeft ons de apostel in 2 Kor. 5 : 7: *Wij wandelen door geloof en niet door aanschouwen.* Het is het aanschouwen der heerlijkheid, dat hier voornamelijk bedoeld wordt. Maar het geloof en het gevoel, van wat soort die ook mogen zijn, worden duidelijk onderscheiden. Men kan datgene geloven, wat niet gevoeld wordt. Ja, het is Gods wil en gebod, dat het geloof staan en zijn werk doen zal, daar alle gevoelens ontbreekt, Jes. 50 : 10. En het is met het geestelijk gevoel in deze zaak, als met het natuurlijke. Thomas wilde niet geloven, of hij moest het voorwerp van zijn geloof met zijn ogen zien, of met zijn handen tasten; maar wat zegt onze Zaligmaker? Zalig zijn ze, die niet zullen gezien hebben, en nochtans zullen geloofd hebben. Dat is, die op Gods getuigenis geloven, zonder behulp van hun eigen gevoel of rede. En indien wij ook niet meer van God, van Zijn liefde, en genade, of van onze aangenaamheid bij Hem geloven, dan alleen waarvan wij een geestelijk aandoenend gevoel hebben, zo zullen wij veeltijds nadeel lijden en verlegen staan. Gevoelige indrukkingen van Gods liefde,

zijn grote springbronnen van blijdschap: maar ze zijn niet volstrekt noodzakelijk tot vrede, noch tot een bewijs dat wij geloven.

Wij zouden omtrent de snoodste persoon die leeft niet anders handelen; want wij zullen hem geloof geven, zo lang wij de zekerheid van onze zinnen hebben om ons te overreden. En indien wij nu ook zo met God handelen, wat is er dan in dit ons doen prijzenswaardig? De profeet zegt ons, wat het is ten aanzien van Gods Voorzienigheid te geloven in Hab. 3 : 17. Wanneer ons geen uitwendige of zichtbare dingen om ons te ondersteunen zijn overgelaten, dan in stilheid op God te vertrouwen, dat is te geloven. Ziet ook Ps. 73 : 26. En de apostel toont ons in het voorbeeld van Abraham, wat het is te geloven, met opzicht op een bijzondere belofte in Rom. 4 : 18, zeggende: Welke tegen hoop op hoop geloofd heeft. Wanneer hij geen uitwendige gewone middelen zag ter vervulling van de belofte, en wanneer zich ontelbare tegenwerkingen opdeden tegen zulke hoop, die op zulke middelen opzicht kon hebben, toen bepaalde hij al zijn gedachten op de getrouwheid van God in de beloften, en hieruit rees een nieuwe hoop van vervulling, gelovende dus tegen hoop op hoop.

Om deze zaak nu te verklaren, moet gij overwegen wat ik door dit geestelijk gevoel versta, n.l. dat gij leren moet het geloof te onderscheiden, en dus te weten dat het ware geloof, wat de ziel aandeel geeft aan de vergeving, er zijn kan zonder geestelijk gevoel, opdat gij niet besluit de vergeving te missen, uit gebrek van vertroostende gevoelens in de ziel.

De genade in het algemeen, kan tot twee hoofdzaken gebracht worden: ten eerste tot onze aanneming bij God door Jezus Christus; wat zakelijk hetzelfde als de vergeving der zonden, waar wij van handelen. En ten tweede, tot de genade van heiligmaking van God in Christus. Van elk van deze kan een geestelijk gevoel of bevinding bekomen worden, die beide onderscheiden zijn van het geloof, wat ons een dadelijk aandeel geeft in de vergeving.

Waarin het geestelijk gevoel bestaat.

Belangende het geestelijk gevoel dat wij van onze aanneming bij God hebben, daarin zijn verscheidene delen of trappen. Hiertoe behoort vrede bij God, Rom. 5 : 1: *Wij dan, gerechtvaardigd zijnde door het geloof, hebben vrede bij God.* Deze vrede is rust en bezadigdheid der ziel, komende uit beroering, ter oorzaak van de verzoening en vriendschap die voor haar gemaakt is door het bloed van Christus. En deze vrede heeft, zoals alle vrede, twee delen: n.l. een ophouden van oorlog, beroering en benauwdheid, en rust en voldoening in de verkregen toestand. Dit, tenminste het tweede deel daarvan, behoort tot het geestelijk gevoel, waar wij onderzoek naar doen. Daarin is blijdschap door de Heilige Geest, anders genoemd een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde, 1 Petrus 1 : 8, alsook een roemen in de Heere, wegens Zijn genade, Jes. 45 : 25, tegelijk met vele dergelijke uitwerkingen, voortkomende van een uitstorten van de liefde Gods in onze harten, Rom. 5 : 5.

U zult mogelijk zeggen, dit zijn de dingen die ik bedoel, die ik gaarne wil hebben en begeer, om er mee vervuld te zijn. Het is deze vrede, deze blijdschap en dit roemen in de Heere, die ik altijd wilde bezitten.

U doet wel, dat gij deze dingen begeert, dat gij die zoekt en ervoor werkt; deze zijn door Christus voor de gelovigen verworven; maar gij zult wel doen erop acht te geven, onder wat begrip gij die begeert. Als u deze dingen aanziet, als behorende tot het wezen des geloofs, zonder welke gij geen waar aandeel kunt hebben aan de vergeving, of aangenaam zijn bij God, dan bedriegt gij grotelijks uw eigen ziel en stelt u buiten de weg om die te verkrijgen. Deze dingen zijn niet het geloof, noch evenmatige

uitwerkingen daarvan, zodat die terstond zouden voortgebracht worden, overal waar het geloof is maar het zijn gevolgen daarvan, die daarop volgen of niet volgen kunnen, naar Gods vrij welbehagen. Het geloof is een zaad dat deze werkingen krachtiglijk in zich vervat, en waaruit die, te zijner tijd, door de werking van Gods Woord en Geest kunnen voortgebracht worden. De weg waarlangs een ziel deze kan deelachtig worden, is te wachten op de soevereine bedeling van Gods genade, die in de oefening des geloofs op de beloften, de vrede schept. Die dan het geloof in deze dingen stelt, en niet overreed wil worden dat hij gelooft, totdat hij deze dingen bezit, verliest beide het voordeel en de troost van hetgeen hij reeds heeft, en de behoorlijke oefening des geloofs verwaarlozende, stelt hij zich buiten de weg om datgene te bekomen, wat hij beoogt en zoekt.

Deze dingen zijn derhalve niet nodig, om u een waar zaligmakend aandeel te geven in de vergeving, zoals dit door het bloed van Christus wordt aangeboden in de belofte van het Evangelie. En misschien is het de wil van God niet, dat zij u ooit zullen toebetrouwd worden. Het zou mogelijk niet goed of voordelig voor u zijn. Sommige dienstdoeners, die hun geld kwalijk besteden, moet men het loon inhouden tot het einde van het jaar, daar zij er anders geen nut van hebben. Misschien zouden ook zulke doorbrengers van vrede en blijdschap ook zo zijn, en daardoor van noodzakelijke plichten, zoals vernedering, zelfverloochening en verfoeiing, zonder welke hun zielen niet leven kunnen, zodanig worden afgetrokken, dat het niet tot hun voordeel zou strekken, dit toebetrouwd te krijgen. Het is uit Gods zorg en liefde, dat vrede en blijdschap sommige gelovigen onthouden en aan anderen geschonken wordt.

U moet daarom de vergeving, in die weg en op die wijze als tevoren in het brede beschreven, door een zuivere daad des geloofs, aannemen. En denkt nu niet dat gij geen vergeving bezit, tenzij gij geduriglijk een geestelijk gevoel daarvan hebt in uw harten. Weest ondertussen bezorgd, dat uw geloof gehoorzaamheid voortbrengt, dan zal God te zijner tijd de vrede daarop voortbrengen.

Hetzelfde kan ook gezegd worden van de andere hoofdzaak der genade. Hoewel dit niet zo direct tot ons oogmerk behoort, strekt dit ook tot ondersteuning van de ziel in hare diepten. Dit is de genade die wij van God in Christus ontvangen tot onze heiligmaking. Wanneer de ziel dit niet in zich bevinden kan; wanneer zij geen geestelijk gevoel en ondervinding heeft van het inzijn en de kracht daarvan: wanneer zij niet duidelijk kan onderscheiden of het wel oprecht is, dan is zij met vrees en beroering vervuld, menende, dat zij nog in haar zonde is. Het is wel zo met degenen die geen genade hebben, maar niet altijd met hen, die dit niet in zichzelf kunnen vinden. Maar dit zijn onderscheiden zaken. Iemand kan genade hebben, zonder dat hij op sommige tijden zich veel werkzaam betoont: hij kan genade des levens hebben, wanneer hij die niet heeft tot vruchtbaarheid en troost, ofschoon het zijn plicht is, om die tot dat einde te hebben, Openb. 3 : 2; 2 Tim. 1 : 6. Ook kan iemand de genade werkzaam in zich hebben en niet weten, dat hij werkzame genade heeft. Wij zien dikwijls mensen onder zware verzoeking, in het begrip leven dat zij geen genade hebben, wanneer zij echter terzelfder tijd in staat zijn, om geestelijke dingen te onderscheiden, dat zij dan zeer liefelijk geloof, liefde en onderwerping aan God oefenen, en wel op een zeer aangename en uitnemende wijze. Heman klaagt Ps. 88 : 5, 6, dat hij afgezonderd was onder de doden, als een man, die krachteloos was; als een die geen geestelijk leven, geen genade had. Dit beroerde zijn gemoed, en maakte hem twijfelmoedig, vs. 16; en nochtans kunnen er geen grotere uitdrukkingen van geloof en liefde tot God zijn, dan die hij onder zijne klachten vermengt.

Deze dingen dan, zeg ik, moeten niet door het geestelijk gevoel beoordeeld worden: maar wij moeten door het geloof leven. Niemand moet besluiten wanneer hij het ene

niet heeft, hij daarom ook het andere niet bezit; wanneer hij geen blijdschap en vrede heeft, hij daarom geen aandeel zou hebben aan de vergeving.

ZEVENDE REGEL

Fundament en geestelijke opbouw onderscheiden.

Meng niet te veel het fundament en het werk van opbouw ondereen. Onze grond of fundament om met God te handelen, is Christus alleen, vrije genade en vergeving in Hem. Maar onze opbouw is in en door heiligheid en gehoorzaamheid, als vruchten van dat geloof, door welke wij de verzoening verkregen hebben. In deze zaak worden grote misslagen begaan, die de zielen der mensen in grote verwarring brengen. Sommigen zijn hun leven lang bezig om het fundament te leggen, en zijn nooit in staat om tot troost voor zichzelf, noch tot nut voor anderen daarop te bouwen. De reden daarvan is, dat zij in het fundament stenen willen mengen, die alleen geschikt zijn voor de volgende opbouw. Zij brengen hun gehoorzaamheid, plichten, doding van de zonde en dergelijke, tot het fundament. Dit zijn wel kostelijke stenen om mee te bouwen, maar ongeschikt om eerst gelegd te worden, om het gehele gewicht van het gebouw te dragen. Het fundament moet gelegd worden, zoals reeds gezegd is, in zuivere genade en vergeving in het bloed van Christus. Dit moet de ziel aannemen en er in berusten omdat het genade is, zonder aanmerking van iets in zichzelf dan hetgeen zondig en verdorven is. Zij ondervindt dat dit moeilijk is, want zij wil gaarne iets van zichzelf hebben, om daaronder te mengen. Zij weet niet hoe zij deze fundamentstenen samenvoegen zal, zonder enig cement van eigen plichten en betrachting.

En omdat deze dingen niet willen mengen, zo leggen zij daaraan hun leven lang vruchteloze arbeid ten koste. Indien het fundament uit genade is, dan is het niet uit te werken; anderszins is de genade geen genade meer. Indien in deze zaak iets van ons zelf met de genade gemengd wordt, zo wordt daardoor de natuur van de genade ten enenmale bedorven; want zo het geen genade alleen is, is het in het geheel geen genade. Maar strekt dit niet tot losbandigheid? Maakt dit niet de gehoorzaamheid, de heiligheid, de plichten, de doding der zonden en de goede werken onnodig? Dat zij verre! Neen, het is de enige weg die ter ere Gods is.

Hebben wij niet anders te doen, dan het fundament te leggen? Ja, wij hebben, wanneer het wel en vast gelegd is, al onze dagen daarop te bouwen. En dit zijn de middelen en wegen tot onze opbouw: Wie tot vrede en vastigheid wil geraken, moet alle voorgaande betrachttingen, indien hij zich tot enige van dit soort heeft overgegeven, laten varen; hij moet de genade en vergeving alleen aannemen en aankleven, met een volkomene overreding, dat hij niets in zichzelf heeft waardoor hij enig aandeel daarin zou ontvangen, maar dat het alles enkel genade is door Jezus Christus. Een ander fundament kan niemand leggen. Ga hier niet van af, totdat dit werk wel is afgedaan. Laat niet na ernstig met uw eigen hart te handelen, om in deze gerechtigheid van God te berusten, en uw ziel te brengen tot een troostrijke verzekering dat God, om Christus wil, u al uw zonden genadiglijk vergeven heeft. Wijk hier niet van af, totdat dit volbracht zij. Als u in een andere weg zijt werkzaam geweest, en aandeel in de vergeving hebt gezocht door uw eigen betrachttingen, dan is het zeer waarschijnlijk, dat gij met de vrucht uwer handelingen ook verzadigd zijt; dat is, dat gij voortgaat in alle onzekerheid, zonder enige de minste bestendige vrede. Keer dan hierop terug, breng dit fundamentwerk tot een gezegende uitslag in het bloed van Christus; en wanneer dit gedaan is, ga dan voort tot alle plichten van gehoorzaamheid.

De genade en de vergeving om Christus' wil volstrekt aan te nemen, en dan in de

kracht van Christus, en uit liefde tot Hem, alle gehoorzaamheid te volbrengen, is het leven van een gelovige, Ef. 2 : 8-10.

ACHTSTE REGEL.

Verspil geen tijd in klachten.

Ziet toe, dat gij de tijd niet verspilt in klachten, wanneer krachtige oefeningen en werkzaamheden der genade uw plicht zijn. Vruchteloze en harteloze klachten, een betreuren van zichzelf en zijn toestand is het zakelijke van de belijdenis die sommigen doen. Indien zij tegen zichzelf tegenwerpingen kunnen maken, en uit hun toestand klachten formeren, dan menen zij hun plicht volbracht te hebben. Ik heb er gekend, die een groot deel van hun tijd doorbrachten door van de een naar de ander met hunne tegenwerpingen en klachten te gaan. Dit is strijdig tegen het leven des geloofs. Het is goed, dat wij in onze geestelijke verlegenheden, ons vervoegen tot hen die een tong der geleerden ontvangen hebben, om met de moeden een woord te spreken ter rechter tijd. Maar dat mensen hun gemoed en gedachten met hun eigen tegenwerpingen en klachten vullen, niet pogende de woorden, die tot hunner ondersteuning en besturing gesproken worden, met het geloof te mengen, maar steeds op deze weg voortgaan, is van geen nut noch voordeel. En toch vrees ik, dat sommigen zich hierin zo behagen, alsof daarin een uitnemende mate van Godzaligheid gelegen was.

Anderen gaan mogelijk in hun gedachten dezelfde gang, hoewel zij uitwendig geen klachten voortbrengen. Zij zijn meestal met woedeloosheden vervuld. In sommigen wordt dat vermeerderd door hun natuurlijke gesteldheden of ongestalten. Voorbeelden van dit soort ontmoeten wij alle dagen. Maar wat voordeel geven deze dingen? Welk nut had Zion toen het uitriep: *De Heere heeft mij verlaten, en de Heere heeft mij vergeten?* Jes. 49 : 14; of Jakob, toen hij zei: *Mijn weg is voor de Heere verborgen, en mijn recht gaat van mijn God voorbij?* Gewis, hij benadeelde alleen maar zichzelf. Hoe wekte David zichzelf niet op, ben hij zijn gemoed tot zulk een gesteldheid geneigd vond? Want toen hij gezegd had: *Waarom vergeet Gij mij? waarom ga ik in het zwart, vanwege des vijands onderdrukking? bestrafte hij zichzelf en bedacht zich terstond, zeggende: Wat buigt gij u neder, o mijn ziel! en wat zijt gij onrustig in mij? hoop op God, enz.,* Ps. 42 : 10, 12.

Wij moeten daarom tot zulke moedeloze klagers zeggen, zoals God tot Jozua zei: *Sta op; waarom ligt gij dus neder op uw aangezicht?* Jozua 7 : 10. Meent gij uw toestand te verbeteren, door te wensen dat die beter was of te klagen dat die zo erg is? Zijn uw klachten over gemis van aandeel in de vergeving een geheiligd middel om die te verkrijgen? In het minste niet! U zult in natuurlijke of burgerlijke zaken ook zo niet handelen. Dan zult u vlijtig naar hulpmiddelen of ondersteuning omzien. In zaken van de minste aangelegenheid in deze wereld en van dit leven, zult u u niet met wensen en klagen vergenoegen. Alsof naarstigheid in het gebruik van natuurlijke middelen, ter verkrijging van natuurlijke zaken, Gods ordonnantie was en de vlijt in het gebruik van geestelijke middelen, ter bekoming van geestelijke zaken, dit niet was.

Raadpleeg niet enkel met uw eigen hart. Wat is het, waartoe u de Heilige Schrift roept in uw toestand? Is het niet tot naarstigheid en werkzaamheid des geestes? En wat is het, dat de natuur der zaak vereist? Een verlegenheid die men hoopt te overwinnen, vraagt van ons naarstig te zijn in het gebruik der middelen tot verlossing. Indien het bij u buiten hope is, wat zal dan liet klagen baten? Zo niet, waarom geeft gij u dan aan moedeloosheid over? Onze Zaligmaker zegt ons: *Dat het Koninkrijk der hemelen geweld aangedaan wordt, en, de geweldigers nemen hetzelve met geweld,* Matth. 11 :

12. Het is niet van het uitwendig geweld van de vijanden die het zoeken te bederven, waarvan de Zaligmaker spreekt; maar van de geestelijke vurigheid des gemoeds, die gevonden wordt in zulken, die er deel in zoeken te bekomen. Want, wordt genomen met geweld (Luk. 16 : 16), is niet anders dan: wordt verkondigd; het Koninkrijk Gods wordt verkondigd, en een iegelijk doet geweld op hetzelve. Geweld daarop te doen en het met geweld te nemen, is dezelfde zaak. Daar moet dan een geweld, een rusteloze werkzaamheid en kracht des geestes geoefend worden, om een aandeel in dit Koninkrijk te ontvangen. Past dit daarom op uw toestand toe. Bent u in diepten en twijfelingen, in schuddingen en onzekerheden, niet wetende hoe uw toestand is, en of gij wel enig aandeel hebt in de vergeving die bij God is? Wordt gij ginds en weder geslingerd, tussen hoop en vrees? Mist gij vrede, vertroosting en bevestiging? Waarom ligt gij dus neder op uw aangezicht? Sta op, waak, bid, mediteer, oefen geweld en strijd tegen uw begeerlijkheden en verdorvenheden; vrees niet en ontzet u niet over het aanhoudend geroep om gespaard te worden: houd aan voor de troon der genade door gebeden, smekingen en aanhoudende rusteloze verzoeken. Dit is de weg om het Koninkrijk der hemelen in te nemen. Deze dingen zijn geen vrede, ze zijn geen verzekering; maar ze zijn een gedeelte van de middelen die God verordend heeft om dit aandeel te bekomen.

Welke bijzondere lezing is er nu voor zielen, die in deze toestand zijn? Die vindt men bij de apostel Petrus in 2 Petrus 1 : 10: *Benaarstigt u te meer, om uw roeping en verkiezing vast te maken.* Helaas! zal zo'n ziel zeggen, ik heb geen zekerheid, ik ben veeleer gedrukt, door onweder voortgedreven en ongetroost; mijn hart kan tot geen vastigheid geraken; ik heb geen verzekering, en weet niet of ik uitverkoren en geroepen ben; ja, ik vrees dat mijn leven in duisternis en droefheid eindigen zal. Ik beken, er is bij God vergeving; maar ik vrees, dat ik die nooit deelachtig zal worden. Hoe handelt men nu gewoonlijk met deze klagers? De meesten hebben goede gedachten van mensen, die met deze klachten komen. Zij oordelen hen Godzalig, en heilig te wezen, ofschoon ze in het duister zitten. Indien zij hen tevoren niet gekend hebben, zo beginnen zij op deze klachten een goed gevoel van hen te verkrijgen. Hierop worden zij met Ontferming en medelijden bewogen, en zijn bedroefd hen in hun verlegenheden te zien, waarom zij beginnen om hun hulp en troost voor te stellen. Zij herinneren hen aan de genadige beloften van het Evangelie; zij houden hen voor bij een of meer van deze beloften stil te staan, die zij dan voor hen verklaren: daarna houden zij hen voor de overvloedige genade en tedere liefde des Vaders, de barmhartige zorg van onze Hogepriester, Zijn bereidwilligheid en bekwaamheid om zalig te maken en Zijn mededelen van zulke genaden aan hen, die zij niet bemerken. Door zulke wegen en middelen, door zulke handelingen, zoeken zij hen te ondersteunen en te troosten, in de toestand waarin zij zijn. Maar wat is de uitkomst? Wordt deze troost niet voor het merendeel bevonden als een morgenwolk en vroegkomende dauw? Het mag dan voor een kleine tijd een weinigje verkwikking geven, maar het wordt terstond weer opgedroogd en de ziel komt weer in haar eigen, doffe, verwelkende toestand.

Misschien zullen sommigen hier zeggen: veroordeelt gij deze handelwijze met de zielen der mensen, in hun twijfelingen, vrezes en benauwdheden? Moeten zij dan wegwijnen onder het gevoel van hun toestand, af alle dagen in deze onzekerheid blijven?

Ik antwoord: nee; ik veroordeel die handelwijze niet, ook wil ik niet dat iemand ongetroost in zijn diepte blijve. Evenwel moet ik deze twee waarschuwingen daaraan toevoegen:

1. Dat men in de toediening van vertroosting, aan bedrukte zielen, veel geestelijke wijsheid nodig heeft. Indien ergens een tong der geestelijke geleerden vereist wordt, dan is het wel hier, om ter rechter tijd met de moeden een woord te spreken. Een onbepaald ophalen van evangelische vertroosting, zonder een voorafgaand juist oordeel van de ware staat en toestand van de ziel, waar deze aan toegepast moeten warden, is zelden nuttig: maar veeleer schadelijk en verderfelijk. Deze mensen hebben nodig toe te zien, dat zij hun zielen en geweten niet toebetrouwen aan hen, die voor allen, die tot hen komen, goede woorden gereed hebben.
2. Indien men ten deze raad en vertroosting geeft, afzonderlijk en onderscheiden van de besturing die wij hier voorhouden, nl van waakzaamheid, naarstigheid en geestelijk geweld, bij wijze van plicht, dan is zulks zeer gevaarlijk, en zal gewis vruchteloos bevonden worden. Laat ons eens zien, welke leiding de Heilige Geest geeft aan zulken, die hun roeping en verkiezing zoeken vast te maken, die gaarne bevrijd willen zijn van hun vrezen en onzekerheden en over hun duisternis en gevaren klagen. De apostel gezegd hebbende, in 2 Petrus 1 : 5: *En gij, tot hetzelfde ook alle naarstigheid toebrenge, voegt bij uw geloof deugd, enz.*; laat hij daarop volgen vs. 11: *Zo zal u rijkelijk toegevoegd worden de ingang in het eeuwig Koninkrijk van onze Heere en Zaligmaker, Jezus Christus.* U, die nu binnen de palen daarvan zijt en niet weet of gij daartoe behoort of niet, zult alsdan een rijke ingang hebben in het Koninkrijk van Christus en al de blijdschap en vertroosting daarvan zullen u rijkelijk worden toegevoegd. Dit is het bestuur dat de Heilige Geest in dit geval geeft. En het is de gezegende belofte, die aan het opvolgen van dit bestier is vastgemaakt. En hiervan moet het voorgaande medelijdende bestier, van vertroosting toe te dienen, niet afgescheiden worden.

Maar u zult mogelijk zeggen, helaas! wij zijn zo dood, zo loom, zo gebonden en geketend onder de kracht der verdorvenheid en verzoeking, dat wij niet in staat zijn, de vrucht van een geestelijk leven te beoefenen, om de ene genade te voegen bij de andere.

Maar gebruikt u wel de nodige naarstigheid, pogingen, betrachtungen, ja, betracht u naarstigheid ten allen tijde en in alle wegen van Gods instellingen; allerlei soort van naarstigheid in en uitwendig, verborgene en openbare? Houdt u zich bezig met overdenken; bidden, waken en vasten? Verzuimt u geen gelegenheden, bewaart u uw harten, beproeft en onderzoekt u uzelf, vliedt u de verzoeking, alsook alle gelegenheden die oorzaak zijn de genade te verslappen, te verdoven en te verstikken? Zijn deze dingen bij u overvloedig?

Ach! zult u zeggen, ik ben zo zwak en zo ongesteld, dat ik deze dingen niet doen of betrachten kan: maar helaas! gij wilt niet; gij wilt van uw gemak niet scheiden; gij wilt uw begeerlijkheden niet kruisigen; gij wilt niet alle naarstigheid toebrengen: Maar gij moet hiertoe komen, of anders moet gij tevreden zijn al uw dagen in duisternis door te brengen, en in smart neder te liggen.

Zie, zo verkeerd is gewoonlijk des mensen handel! Is het dan wat vreemds, dat lieden 's morgens en 's avonds de dwaasheid hunner natuur en hunner wegen bewenen, wanneer zij nauwelijks een gedeelte van de dag, of enige gelegenheid van de dag, op hun wacht staan? Is dit alle naarstigheid toebrengen? Is dit onze zaligheid uitwerken met vrees en beving? Ja, zien wij niet dat vele belijders toegeven in wegen van ijdelheid, dwaasheid, toorn, haat, nijd, verzuim en dergelijke, die evenwel nog klagen dat zij verlegen, ongerust en onzeker zijn? God verhoede dat het anders zal zijn; of dat wij u zouden trachten vrede toe te spreken in zulk een toestand. Van iemand te horen

dat hij slordig wandelt, of aan zijn verdorvenheden toegeeft, en hem over zijn verlegenheid horen klagen of hij enig aandeel in de vergeving heeft of niet: aan zulke treurigen troost te geven of toe te dienen, zonder hen tot hun plicht behoorlijk te vermanen, om alle naarstigheid toe te brengen in het gebruik der middelen, om hun verlossing te bevorderen uit de toestand waar zij in zijn, is hun een schadelijk vergif toe te dienen.

Hier moet dan een ziel die in diepten is toe komen, wanneer zij daaruit verlost wil worden. Harteloze klachten, met verschoningen om haar af te houden van een wakkere geestelijke naarstigheid, moeten ter zijde worden gelegd; of er zal op een gewone wijze, geen rust, geen vrede noch bestendigheid bekomen worden. Een uitmuntend voorbeeld hiervan, vinden wij in de bruid, Hoogl. 5 : 28. Zij was sluimerig en ongesteld voor gemeenschap met Christus waartoe zij genodigd werd, vs. 2. Dit deed haar uitvluchten zoeken, zowel wegens de onbekwaamheid van de tijd, als van haar eigen ongesteldheid en onbereidheid tot de plicht waartoe zij geroepen werd, vs. 3. Hierop onttrok Christus zijn tegenwoordigheid en liet haar in verlegenheid over het gemis van haar voorgaande vertroosting, vs. 6. Wat koers slaat zij nu in? Gaat zij nu in haar vorige sluimerzucht nederliggen? Maakt zij nu haar verschoningen, waarom zij zich niet begeven kon tot de plichten waartoe zij geroepen werd? Ganselijk niet! Nu begeeft zij zich met alle ernst, naarstigheid en aanhoudendheid tot alle plichten, waardoor zij haar voorgaande vertroosting kon herstellen, gelijk wij in de tekst zien kunnen. Dit moet ook de koers van anderen zijn, die dezelfde voorspoed willen verkrijgen. Geestelijke vrede en traagheid kunnen nooit samen in dezelfde ziel en geweten haar verblijf hebben.

NEGENDE REGEL.

Wacht u voor onbedachte uitdrukkingen aangaande God en Zijn wegen.

Draag zorg in uw twijfelingen, verlegenheden en verwarringen voor harde gedachten van God; voor onbedachte uitdrukkingen aangaande Hem en Zijn wegen, met heimelijke voornemens om het wachten op te geven, omdat het u toeschijnt goed te zijn als te blijven in de staat waarin gij zijt, omdat uw toestand toch hulpeloos is.

Er zijn drie verlegenheden, door welke zulke gedachten en voornemens de gemoederen der mensen bezetten, die hen soms in onbetamelijke uitdrukkingen van God en van Zijn wegen, doen uitbreken.

1. In diepe verslagenheid des gemoeds, vanwege de schrik des Heeren.
2. In langdurige en vermoeiende aanhoudendheid van enige verzoekende benauwdheid: hiervan zijn vele voorbeelden, waarvan wij er enige zullen melden.
3. In geestelijke teleurstellingen door de kracht der verdorvenheid of verzoeking. Wanneer iemand zich mogelijk door genade bevindt hersteld te zijn, van een beangstigend gevoelen van schuld van deze of gene zonde; of uit een koers hetzij van langere of kortere, meerdere of mindere afwijking van, en onachtzaam wandelen met God; en daarop voor een tijd blijmoedig voortgaat in de koers van zijn gehoorzaamheid: indien deze persoon, door de kracht der verzoeking, de list en bedriegelijkheid der begeerlijkheden, verzuim van waakzaamheid, door het een of ander middel overvallen wordt tot de zonde, of tot de wegen die hij verlaten had; of wanneer hij afgeweken is van de wakkerheid en ernst van de weg, waaraan hij zich had overgegeven, dan kan hij niet alleen blootgesteld worden aan grote

moedeloosheden: maar ook worden overvallen met heimelijke voornemens, om alle strijd en worstelingen op te geven, omdat zulks toch nutteloos is, en God geen acht op hem geeft noch hem gadeslaat.

Hiervan geven wij de volgende voorbeelden.

Het eerste vinden wij in Job, in zijn hoogste beproevingen, vanwege de schrik des Heeren. Ziet onder andere hoofdstuk 10 : 3: *Is het U goed, zegt hij tot God, dat Gij verdrukt? dat Gij verwerpt de arbeid Uwer handen?* Ach! arme wormen, met wie hebben wij te doen? Zou men tot een koning zeggen, gij Belial; tot de prinsen, gij goddelozen? En zult u zo spreken tot Hem, die het aangezicht der vorsten niet aanneemt, noch hen meer acht dan de armste op aarde? En ziet eens welke besluiten hij uit zulke gedachten, als deze trekt, hoofdstuk 14 : 14—17: *Nu telt Gij mijn treden; Gij bewaart mij niet om mijner zonden wil. Mijn overtreding is in een bundeltje verzegeld en Gij pakt mijn ongerechtigheid oopen.* Hij beschuldigt God zijn vijand te zijn. Een, die bij alle gelegenheden hem tegen is; Die over zijn hinken blijde scheen, en zorg droeg dat geen van zijn zonden gemist werden, wanneer Hij voor had met hem te handelen. Was dit waarlijk zijn geval geweest, dan was hij voor eeuwig verloren geweest, gelijk hij elders zelf erkent.

Van het andere hebben wij een voorbeeld in de Kerk, Klaagl. 3 : 18: *Toen zeide ik: Mijn sterkte is vergaan en mijn hoop van de Heere.* De tegenwoordige genade in geestelijke sterkte, en de toekomstige verwachting van genade, zijn alle vergaan. En wat wordt hierdoor veroorzaakt? Verborgene, harde gedachten van God, zoals in vers 8: *Ook wanneer ik roep en schreeuw, sluit Hij de oren voor mijn gebed.* En vs. 44: *Gij hebt u met een wolk bedekt, zodat er geen gebed doorkwam.* Deze dingen zijn voor God zwaar om te dragen, en de ziel in haar toestand geenszins nuttig. Ja, zij maken haar hoe langer hoe onbekwamer tot iedere plicht, die strekkende kon zijn tot haar hulp en verlossing.

Zo was het ook met Jona, hoofdstuk 2 : 4: *Ik zeide: Ik ben uitgestoten van voor Uw ogen;* alles is met mij verloren, het is best dat ik de moed maar opgeef en niet meer strijd, het is toch alles maar verloren arbeid; ik moet toch, als een die uitgestoten is van voor Gods ogen, verloren gaan. Dergelijke klachten ontvielen Heman ook in zijn benauwdheid.

Een zeker veldoverste hoorde een zijner soldaten, bij een vernieuwde aanval van de vijand, uitroepen: Nu zijn wij verloren! Nu zijn wij bedorven! De veldoverste noemde hem een verrader en zei dat het zo niet was, zo lang hij zijn zwaard nog kon zwaaien. Het komt een soldaat niet toe, om bij ieder gevaar een oordeel te vellen over de strijd. Dit is het werk van de overste. Jezus Christus is de overste Leidsman onzer zaligheid. Hij heeft de leiding en het bestier van onze zielen, door alle zwaarigheden heen, op zich genomen. Onze plicht is om maar te vechten en te strijden; en Zijn werk is zorg te dragen voor de uitkomst die wij Hem moeten aanbevelen.

Het oordeel over des mensen staat is alleen in Christus hand.

Opdat gij een behoorlijk gebruik kunt maken van deze regel, overweegt deze twee zaken:

- 1) Dat het u niet toekomt, het oordeel uit Christus' hand te nemen en het vonnis te vellen over uw eigen zielen. Het oordeel over des mensen staat en toestand is Christus aanbevolen en moet aan Hem gelaten worden. Deze besturing hebben wij gegeven in onze eerste regel, en die is van een bijzonder gebruik en nuttigheid in

dit geval. Zelfverloochening vanwege onze zonden, en haar verdienste, is onze plicht; maar het oordeel over onze staat, met opzicht tot het hulpmiddel dat bezorgd is, is het ambt en het werk van Jezus Christus, bij Wie het ook gelaten moet worden.

- 2) Overweegt verder, dat harde gedachten omtrent hetgeen God met u voor heeft en harde moedeloze uitspraken tegen uzelf, uw harten ongevoelig van God vervreemden zullen. Het kan zijn, wanneer der mensen benauwdheden op het hoogste zijn en de droevigste uitdrukkingen hen als afgeperst zijn geworden, dat zij nochtans denken God te moeten rechtvaardigen, en dat zij zulks ook doen: Maar zulke gedachten zijn evenwel zeer geschikt om het gemoed met andere neigingen te besmetten. Want die zullen na enige tijd de ziel bewegen, om God als een vijand aan te zien, als een die geen lust aan haar heeft; en wat hier dan het gevolg van zal zijn, kan licht bemerkt worden. Niemand zal lang blijven liefhebben, die geen wederliefde verwacht. Laten uw harten daarom niet met zulke gedachten besmet worden, laat God niet worden onteerd door enige van zulke uitdrukkingen, die de oneindige genade en het medelijden benadelen, die Hij omtrent u oefent.

TIENDE REGEL.

Zoek een goed gebruik te maken van de minste verschijningen van God, in een weg van genade of vergeving.

Als u tot vastheid tracht te geraken van een troostrijke verzekering van een aandeel in de vergeving door het bloed van Christus, zoek dan gebruik te maken van de geringste verschijningen van Hem aan uw ziel, alsook van de minste bekendmakingen van Zijn liefde in de vergeving, die aan u gedaan worden in de weg van God: De bruid nam acht op haar Bruidegom en verheugde zich in Hem, toen Hij achter de muur stond en slechts keek uit de vensteren en blonk uit de traliën, toen zij geen klaar gezicht van Hem kon hebben, Hoogl. 2 : 9. Zij gebruikte de minste blijk van Hem om haar hart te ondersteunen, en haar genegenheid tot Hem op te wekken. Mensen die in gevaar zijn, zitten niet stil totdat zich iets voordoet, dat hen een zekere verlossing zal geven; maar zij houden zich aan hetgeen dat hun eerst voorkomt, wat van dezelfde aard en natuur is, waar zij naar uitzien en wachten. Hierom is het, dat God in vele plaatsen van Zijn Woord zulke ondersteuning uitdrukt, die de ziel méér geven, dan een enkele mogelijkheid om het bedoelde einde te bekomen. Zoals in Zef. 2 : 3: *Misschien zult gij verborgen worden in de dag van de toorn des Heeren.* En Joël 2 : 14: *Wie weet, Hij mocht zich wenden en berouw hebben; en Hij mocht een zegen achter zich overlaten.* Misschien zullen wij verborgen worden; misschien zal Hij een zegen achter zich overlaten. En dit was de beste grond die Jonathan had voor die grote onderneming tegen de vijanden van God, 1 Sam. 14 : 6: *Misschien zal de Heere voor ons werken.* En waarom is het, dat God te eniger tijd zulke schijntwijfelachtige bekendmakingen van genade en barmhartigheid doet? Is het, opdat wij door de zwarigheid die daarin opgesloten is, mismoedigd en van Hem afgehouden zouden worden? Ganselijk niet! Hij spreekt niets om zondaren af te schrikken, inzonderheid geen verlegen zondaren, om op Hem te vertrouwen. Maar Zijn doel is, dat wij de minste blijken van genade, die deze uitdrukkingen ons geven, zullen aangrijpen en gebruiken. Wanneer mensen op *æ* zijn en hun een blijvende storm overvalt, waarvan zij vrezen dat die hen eindelijk overweldigen zal; indien zij in de verte enig land ontdekken, zullen zij zeggen, misschien is dat land, misschien is het zulk een plaats, waar een veilige haven

is; en wanneer niemand volstrekt het tegendeel kan zeggen, of bewijs daartegen inbrengen, dan zullen zij in deze toestand, inzonderheid wanneer zich geen andere eg van uitkomst ter behoudenis voordoet, die ontdekking volgen, en met alle naarstigheid daarheen sturen, en dit het tot het uiterste beproeven. Maar de ziel waarvan wij spreken, is een verdrukte, door onweder voortgedrevene en ongetrooste. Daar wordt in de bedoelde bekendmaking van genade en vergeving van verre een ontdekking van hulp gedaan. Misschien is het Christus; misschien is er vergeving. En de ziel is overtuigd en kan niet ontkennen of zij is op zulk een tijd, onder zulke ordonnantiën, of in zulke plichten overreed geweest, dat er misschien nog genade en vergeving voor haar was. Dit is genoeg om gedurig haar koers daarheen te sturen, en voorts te trekken naar die haven, waar zij rust en veiligheid vinden zal. Hoe weinig had David, om zijn ziel tot bedaren te brengen, in zijn grote verlegenheid? 2 Sam. 15 : 25, 26: *Indien ik, zegt hij, genade zal vinden in des Heeren ogen, zo zal Hij mij wederhalen, en zal mij de ark laten zien, mitsgaders Zijn woning. Maar indien Hij zo zal zeggen: Ik heb geen lust tot u; zie, hier ben ik, Hij doe mij, zoals het in Zijn ogen goed is.* Hij had niets dan soevereine genade om op te rusten en daaraan gaf hij zich over.

Het geloof is waarlijk een wagen, een verlaten van zijn ziel voor een eeuwigheid. Daar moet iets zijn, waar de ziel zich ten aanzien van haar eeuwig staat, op verlaat. Zij moet zichzelf aanhangen, óf haar eigen ijdele hoop van een gerechtigheid in zichzelf; óf zij moet alle verwachting opgeven en in duisternis nederliggen; of zij moet door de kracht en werkzaamheid van haar begeerlijkheden en vleselijke hartstochten, alle vleselijke bevattingen van een eeuwigheid verbannen; of zij moet, onder welke moedeloosheden zij ook zijn mag, zich werpen en verlaten op de vergeving in het bloed van Christus. Indien nu alle de voorgemelde wegen, verfoeilijk en bederfelijk zijn, indien de beste van dezelve lijnrecht strijdig zijn tegen het evangelie, wat heeft de ziel, die naar deze dingen onderzoek doet, dan anders te doen, dan zich aan het laatste te houden, en iedere bemoediging, zelfs de allerminste, tot haar eigen voordeel te gebruiken.

Tot een besluit van deze algemene regelen, zal ik deze laatste besturing daar bijvoegen. Overweeg in het bijzonder, waar de verhindering ligt die u afhoudt van rust en vrede, door een vaste verzekering van aandeel aan de vergeving. Blijf niet altijd in algemene dingen of in onzekerheden hangen: maar zoek de zaken te brengen tot een bijzondere uitslag, opdat beproefd mag worden of die genoegzaam zijn om u te houden in uw tegenwoordige verwarringen en woedeloosheden. Speur uw wonden na, opdat beproefd worde of zij te genezen zijn of niet.

In dit geval kunnen wij niet verwachten, dat de mensen hun eigen bijzondere belangen zullen opgeven, opdat dezelve overwogen, en tot de regel gebracht mogen worden; maar wij moeten zelf zulke verlegenheden opgeven, als in deze zaak de gemoederen der mensen bezetten en die tot enige algemene hoofdzaken brengen, om daarvan dan volgens het woord der waarheid te oordelen. Het is waar, de bijzondere gevallen, zoals die door omstandigheden verschillen zijn eindeloos, en kunnen ook niet op deze wijze van onderwijs en besturing behandeld worden, maar moeten aan voorvallende overwegingen worden gelaten, zoals deze vertoond worden aan hen, die de behandeling der verborgenheden Gods zijn toebetrouwd. Behalve dat velen reeds in deze stof gearbeid hebben, wier pogingen en naarstigheid van een algemeen gebruik zijn. Nochtans moet gezegd worden, zoals boven aangemerkt is, dat de bijzondere gevallen, door derzelve omstandigheden zo verschillend zijn, dat het zeer zeldzaam gebeurt, dat de oplossing daarvan alleszins evenmatig en gepast is naar de bevattingen dergenen die door dezelve geoefend worden. Ik zal derhalve de zaken onder enige

algemene hoofden voorstellen, waartoe de meeste tegenwerpingen van verlegen zondaren, tegen hun eigen vrede, gebracht kunnen worden, en het licht daarvan overlaten om in het bijzonder toegepast te worden tot ondersteuning van de zielen der mensen, nadat het God behagen zal deze krachtdadig te maken.

Nu komen wij tot het tweede algemene hoofdstuk van de toepassing der verhandelde waarheid.

Hetgeen ons nu te verhandelen staat, is het tweede deel van het tweede algemeen gebruik, uit de gemelde waarheid afgeleid. Ons oogmerk daarin is, de zielen voort te leiden ter bekoming van vrede met God, door een genadige overreding van haar aandeel in die vergeving die bij Hem is. En dit bestaat, zoals wij zeiden, in een overweging van enige tegenwerpingen, die de gemoederen der mensen ontrusten en hen van bevestiging in deze zaak afhouden.

Verdrukkingen, een oorzaak van geestelijke onrust.

Zulke ongerustheden en tegenwerpingen tegen de vrede van de ziel, en haar aangenaamheid bij God, zullen ontstaan uit verdrukkingen: dit hebben zij gedaan van ouds en zij doen dit bij velen nog ten huidigen dage. De verdrukkingen, aan het gemoed vergroot wordende door derzelve natuur, of door dingen die daarmee vergezeld gaan, brengen menigmaal verscheidene aandoeningen teweeg, en verdonkeren het gemoed soms zo, dat daarin gedachten ontstaan, dat al die tegenheden boden zijn van toorn, en tekenen, van ongenade; en gevolgelijk bewijzen, dat wij geen vergeving bij God hebben, noch bij Hem aangenaam zijn.

Dit nu is voor velen een tijd van grote verdrukkingen, waarvan enige met ontelbare verzwarende omstandigheden vergezeld gaan. Sommigen zijn aangekomen met een verschrikkelijke verrassing in dingen die men niet verwacht had, dingen die in Gods voorzienigheid in vele eeuwen niet gebeuren. Zo zijn er, die door de laatste, alles verslindende brand (De grote brand, die in Londen uitbrak op 2 sept. 1666; durende drie dagen, waardoor meer dan twaalf duizend huizen met al hun inhoud tot as verteerd werden), tot de uiterste verlegenheid gebracht zijn. Sommigen hebben al hun familie en nageslacht verloren; in enkele dagen waren $\text{\textcircled{X}}$ alles kwijt. Anderen hebben in hun personen of in hun familie zware en langdurige beproevingen gehad door onderdrukkingen en vervolgingen; deze dingen hebben verschillende uitwerkingen op het gemoed der mensen. Sommigen roepen uit met die goddeloze koning: *Ziet, dit kwaad is van de Heere; wat zouden wij verder op de Heere wachten?* Zij geven zich over om hulp te zoeken in het opvolgen van hun begeerlijkheden. Weer anderen ondersteunen zich in hun tegenheden met een natuurlijke kloekmoedigheid des geestes; en er zijn er ook die een geheiligd gebruik in hun beproevingen ontvangen, met blijdschap in de Heere. Maar velen gaan onder hun last bezwaard waarbij hun gemoed verduisterd is met een menigte verkeerde bevattingen van Gods liefde, en van hun eigen personeel aandeel in Zijn genade. Het zal daarom nuttig zijn, een weinig te spreken van deze hoofdzaak der verdrukking. Uitwendige beroeringen zijn menigmaal de gelegenheden geweest, indien niet de oorzaken, van grote inwendige beroerten. Gij weet, hoe oudtijds de heiligen hun gevoel en hun strijd daarover hebben uitgedrukt. De klachten van David zijn bekend aan allen, die gemeenschap met God onderhouden in deze dingen; ook die van Job, Heman, Jona, Jeremia en anderen. Zij klaagden niet alleen over hun tegenheden, maar over het besef van Gods misnoegen, dat zij er onder hadden en dat Hij Zijn aangezicht voor hen verborg, terwijl zij er intussen door geoefend werden.

Het is tegenwoordig niet anders gesteld, wat bekend zal zijn aan hen die met vele mensen moeten omgaan, die of overrompeld worden met onverwachte ontrustingen,

of uitgeteerd met beproevingen en teleurstellingen van een gehoopte uitkomst. Zij zien alleen op zichzelf en zijn vervuld met donkere, nare gedachten en moedeloosheden. Ik word, zegt de een, van de ene beproeving gewenteld tot een andere; de wolken keren bij mij gedurig weder na de regen. Al Gods baren en golven gaan over mij henen. In mijn persoon ben ik gedrukt met ziekte, pijn en beroeringen; in mijn nabestaanden met hun zonden, wangedragingen of dood; in mijn uitwendige staat met gebrek, schade en verachting; ik ben zelf als een uitgedroogde tak. Indien God, — zo zeggen zij — enige bijzondere achting voor mijn ziel had, het zou met mij zo niet zijn; of Hij zou deze bedeling tijdig hebben doen ophouden. Aan de andere zijde beschouwen zij enige andere belijders en zien dat hun tafelen alle dagen toegericht zijn; dat Gods lamp gedurig over hun hoofd schijnt en Zijn verborgenheid over hun tent is; en dat zij in alle dingen hun hartewensen hebben; ingevolg, de gewone gevallen in het menselijke leven daargelaten, hun niets drukkends in deze wereld overkomt. Ziet, zo gaat het hen! Had ik een aandeel in Zijn genade en vergeving, dan zou de God Israëls zulk een vlo op de bergen niet vervolgen, noch zich in slagorde stellen tegen een gedreven blad; Hij zou mij wat sparen, en voor een ogenblik van mij afhouden. Doch, zoals de zaken bij mij nu staan, vrees ik, dat mijn weg voor de Heere verborgen is en dat mijn recht van mijn God voorbij gaat. Deze soort van gedachten beroeren de gemoederen van sommigen en houden hen af van die sterke vertroosting, die God wil dat zij overvloedig ontvangen zullen, door een troostrijke verzekering van een gezegend aandeel in de vergeving, die bij Hem is.

Dit was het eigenlijke geval met de psalmist; tenminste deze uitwendige tegenheden, waren een bijzonder deel van zijn diepten, waaruit hij riep om verlossing, door een gevoel van vergeving, genade en verlossing die bij God zijn te verkrijgen. Op deze klachten antwoord ik, dat er, rakende de verdrukkingen, derzelver noodzakelijkheid, nuttigheid en dergelijke, zulke uitnemende dingen gesproken, en zulke gezegende uitkomsten aan toegeschreven zijn, die ook door velen bereikt en aan velen vervuld zijn geworden, zodat iemand onkundig van de oefening die daarmee vergezeld gaat, het onmogelijk zou achten, dat men in zijn gemoed deswege, aangaande de liefde en gunst van God, geschud zou worden. Maar het is zoals de apostel zegt, dat alle kastijding, als die tegenwoordig is, geen zaak van vreugde schijnt, maar van droefheid; zo heeft ook hij, die aan het einde van zijn beproevingen deze plechtige belijdenis deed „*het is mij goed dat ik verdrukt ben geweest,*” ons nochtans laten zien, hoe bedrukt en verlegen hij onder deze verdrukkingen geweest is. Er zijn daarom

Middelen en wegen van de verzwaring der verdrukking.

Dit is het tweede punt, handelend over verscheidene toevallige zaken, waarmee grote verdrukkingen gepaard gaan, en die, afwijkende van de gewone regel, de belofte van liefde en genade schijnen uit te sluiten gelijk als:

- 1) De gedachtenis van verledene en reeds begraven misdrijvingen en zonden ligt in de boezem van vele verdrukkingen. Zo was het met Job, wanneer hij zei: *Gij doet mij erven de misdaden mijner jonkheid.* Ziet zijn geding hierover in hoofdstuk 13 : 23-27. God verlevendigde in zijn geest, in het midden van zijn verdrukkingen en tegenheden, een gevoel van zijn voorgaande zonden, zelfs de misdaden zijner jonkheid, en deed hem die beërven. Hij vervulde zijn ziel en gemoed met gedachten daarvan en angst daarover. Dit deed hem vrezen dat God zijn vijand

was en dat Hij met hem in alle strengheid zou blijven handelen. Zo was het ook met Jozefs broeders in hun verlegenheid, Gen. 42 : 21: *Toen zeiden zij de één tot de ander: Voorwaar wij zijn schuldig aan onze broeder, wiens benauwdheid der ziel wij zagen, toen hij ons om genade bad, maar wij hoorden niet! Daarom komt deze benauwdheid over ons.* En vs. 22: *En ook zijn bloed, ziet, het wordt gezocht!* Hun benauwdheid verlevendigde een diep ontroerend gevoel van de schuld der zoon, de, vele jaren tevoren bedreven, en dat onder verzwarende omstandigheden, die hen beroofde van alle hulp en troost, en hen integendeel met verwarring en beroering vervulde; ofschoon zij, ten aanzien van hetgeen hen nu bejegende, volstrekt onschuldig waren. Eenzelfde geval vindt men ook bij de weduwe te Zarfath, waar Elia zich gedurende de hongersnood onthield. Bij de dood van haar zoon, riep zij tot de profeet: *Wat heb ik met u te doen, gij man Gods? Zijt gij bij mij ingekomen, om mijn ongerechtigheid in gedachtenis te brengen, en om mijn zoon te doden?* 1 Kon. 17 : 18. Het schijnt dat de een of andere grote zonde, waaraan zij zich voorheen schuldig had gemaakt, bij de dood van haar enige zoon in haar groot verdriet in gedachtenis kwam; die in haar ziel herinnerd en verlevendigd werd. Zo roept de afgrond tot de afgrond, bij het gedruis van Gods watergoten; en dan gaan al Zijn baren en golven over zo iemand heen, Ps. 42 : 8. De afgrond van verdrukkingen, roept tot de afgrond van de schuld der zonden, en die beide samen verenigd, worden als baren en golven, die over de ziel gaan. Wij zien alleen het buitenste van de verdrukkingen der mensen, zij klagen gewoonlijk alleen over hetgeen dat voor ogen is, en het wordt een gemakkelijke zaak geacht, hulp en troost toe te dienen aan zulken, die in verdrukkingen zijn. De regel in deze zaak is zo klaar, zo menigmaal herhaald en ingestampt, en de beloften aan deze toestand vastgemaakt, zoveel en zo dierbaar, dat een ieder gereed is om troost toe te dienen aan zulken, die aldus geoefend worden. Maar wij weten menigmaal niets van de gal en alsem, die in deze verdrukkingen ligt; die houden zij voor zichzelf, en hun zielen worden heimelijk met bitterheden verzadigd, Klaagl. 3 : 15. God doet de gedachtenis van enige grote zonden opkomen, en dan beschouwen zij hun verdrukkingen zo alsof Hij komt of begint te komen, om met hen in het gericht te treden. Is het dan geen wonder dat zij in duisternis zijn en met mistroostigheid vervuld worden?

- 2) Er is in de meeste verdrukkingen waarmee de ziel overvallen wordt iets, dat nieuw en bijzonder schijnt, zodat zij haar toestand niet gemakkelijk overzien kan inzake hetgeen haar daarover geleerd is, n.l. omtrent de verdrukkingen in het algemeen. Dit ontstelt en verwart haar. Het is niet de verdrukking die haar benauwt, maar de een of andere zaak daarin, die zich aan de ziel met een zonderlinge schrik vertoont. Daarom twijfelt zij of het wel ooit met iemand zo geweest is; en wordt daardoor beroofd van die ondersteuning, die zij uit voorgaande voorbeelden zou kunnen ontvangen. Waarlijk, wanneer God iets beoogt tot een diepe verdrukking te maken, dan zal Hij die, hetzij in de stof, of in de wijze, of in de omstandigheden daarvan, een diepe snede zetten, waarvan de ziel de scherpte zal ondervinden. Hij zal zich niet houden aan onze maten en bepalingen, noch aan hetgeen ons dunkt, waarmee wij tevreden zouden zijn; maar Hij zal een indruk van Zijn eigen grootheid en schrik daarop leggen, opdat Hij erkend wordt en men zich aan Hem zal onderwerpen. Zodanig was de staat van Naómi, toen zij uit een volle en overvloedige toestand met een man en twee zonen naar een vreemd land trok, waar zij allen stierven en haar berooid en arm lieten. Hierom zeide zij in de toestand van Gods handeling met haar: Noemt mij niet Naómi (dat is liefelijk), noemt mij Mara (dat is bitter): want de Almachtige heeft mij grote bitterheid

aangedaan. Vol toog ik weg, maar ledig heeft mij de Heere doen wederkeren; waarom zou u mij Naómi noemen, daar de Heere tegen mij getuigt, en de Almachtige mij kwaad aangedaan heeft? Ruth 1 : 20, 21. Zo was het ook met Job, met de weduwe te Sarepta, en met de weduwe te Naïn, wier enige zoon begraven werd. Zo behaagt het God ook nu nog in vele verdrukkingen een verbijsterende bijzonderheid te leggen, die de ziel, ontstelt, haar verdonkert in al haar redeneringen omtrent Gods liefde, en omtrent haar aandeel in Zijn vergeving en genade.

- 3) In sommige mensen zijn de hartstochten zeer sterk en gezet op geoorloofde dingen; waardoor hun natuur gevoelig en teder wordt en bekwaam gemaakt om door aanhoudende verdrukking zeer diepe indrukken te ontvangen. Ofschoon dit op zichzelf een goede natuurlijke gesteldheid is die veel toebrengt om de ziel te bewaren voor een verharding, die God verfoeit; wanneer daartegen echter niet gewaakt wordt, zal dit meewerken, de ziel te kwellen met veel verwarrende verzoeken. De apostel meldt ons van een tweevoudig kwaad, waaraan wij onder beproevingen en verdrukkingen onderhevig zijn, Hebr. 12 : 5: *Mijn zoon! acht niet klein de kastijding des Heeren, en bezwijkt niet, als gij van Hem bestraft wordt.* De mensen kunnen door een natuurlijke stoutmoedigheid hun lijden verachten, en daaronder halstarrig zijn; óf bezwijken en de moed opgeven, en dus het doel niet bereiken dat God met hen voor heeft, wat verkregen kan worden in een weg van plicht. Ofschoon nu de gemelde gesteldheid niet zo onderhevig is aan het eerste uiterste, nochtans is die grotelijks onderworpen aan de laatste, die, zo daar niet tegen gewaakt wordt, niet minder verderfelijker is als de eerste. De hartstochten in zulke personen grotelijks bewogen zijnde, benevelen en verdonkeren het gemoed, en vervullen de ziel met wonderlijke bevattingen van God en van zichzelf. Alles wordt hun vertoond door een glas, dat samengesteld is met vrees, schrik, droefheid en allerlei soort van troosteloosheden. Dit doet hen bezwijken en de moed ontzinken, en doet hen vervallen tot zwaarmoedige gedachten en bevattingen over zichzelf en over hun toestand.
- 4) Bij sommigen zijn de verdrukkingen met sterke verdorvenheden ingewikkeld zoals liefde of het vermaak der wereld, van naam en achting, van grote ontwerpen voor hun nageslacht; of misschien in dingen die vleeselijk en wellustig zijn. Wanneer deze nu onverwacht samen komen, n.l. grote verdrukkingen en sterke verdorvenheden, dan is het te begrijpen, dat deze een beroering in de ziel verwekken zullen. Zoals een sterke artseneij of medicijndrank, werkende op een sterke of taaie ongesteldheid in het lichaam, een geweldige strijd in de organen verwekken zal, zodat zelfs het leven van de lijder daardoor in gevaar komt: zo is het ook, wanneer een grote beproeving, een smartende slag van Gods hand op een mens valt, te midden van zijn najagen van enige verdorvenheden; dan wordt hij ontsteld, zelfs tot vertwijfeling toe, dan kan hij bijna geen andere gedachten hebben, dan dat God gekomen is om hem af te snijden in het midden van zijn zonden. Iedere ongedode verdorvenheid zal de ziel, die in vrees en verwachting is, vóór en in de verdrukking met schrik vervullen. En het is billijk dat dit zo is; want ofschoon God der mensen ongerechtigheden genadig wil zijn, zou hun toestand, wanneer Hij wraak kwam doen over hun daden, evenwel zeer donker en smartelijk zijn.
- 5) De satan zal bij zulke gelegenheden omtrent dezulken die onder de hand Gods geoeffend worden nooit in gebreke blijven, om ware het mogelijk, zijn doel te bereiken. Het was in de tijd van het lijden, dat hij het Hoofd der Kerk aanviel, wat voor Hem de ure en de macht der duisternis was. Ook zal hij geen enkele

gelegenheid om voordeel op zijn leden te behalen, laten voorbij gaan. Dit is het, waarmee hij hen voornamelijk in zulke tijden aanvalt, namelijk, dat God op hen geen acht geeft, dat zij onder Zijn oordeel en gestrengheid gevallen zijn, als mensen, die aan Zijn genade en vergeving geen deel hebben.

Om deze en dergelijke redenen, zeg ik, komt het, dat waar van de verdrukking in het algemeen gezegd kan worden, dat het panden en bewijzen zijn van Gods liefde en zorg, beogende gezegende uitkomsten zoals gelijkvormigheid met Christus en een deelachtig worden van Gods heiligheid; zo worden deze evenwel, wegens genoemde omstandigheden menigmaal een middel om de ziel in diepten te brengen, om haar van een troostelijk aandeel in de vergeving, die bij God is, af te houden. Opdat dit nu geen ware of blijvende grond van inwendige geestelijke beroering voor de ziel zal worden, zo laat ons

Ten derde, deze navolgende regelen en besturingen in acht nemen:

Regelen omtrent de verdrukkingen in acht te nemen.

- 1) Dat niet alleen verdrukkingen in het algemeen, maar grote en velerhande verdrukkingen, en wel zulke, die vergezeld zijn met allerlei soorten van verzwarende omstandigheden; met de vergeving der zonden bestaanbaar zijn, na zonderlinge bewijzen van de liefde Gods daarin, kunnen wij lezen in Job 7 : 17, 18: *Wat is de mens, dat Gij hem groot acht, en dat Gij uw hart op hem zet? En dat Gij hem bezoekt in elke morgenstond? Dat Gij hem in elk ogenblik beproeft?* Wat de aanmerkingen waren, die hem tot deze verwondering over de liefde en zorg van God brachten, wordt gemeld in vs. 12-16. Er zijn in dat gehele boek geen woorden van een ijselijker inhoud als die hier worden uitgedrukt. Wanneer hij echter van zijn overstelpende benauwdheid wat tot zichzelf komt, erkent hij, dat dit alles uit Gods liefde en zorg voortkwam: ja, ten einde Hij zijn hart zet op een mens, om hem groot te achten en hem goed te doen, zo kastijdt Hij hem iedere morgenstond en beproeft hem elk ogenblik; en dat met zulke verdrukkingen, die voor het tegenwoordige zover af zijn om voor hem een zaak van vreugde te wezen, maar hem integendeel geen rust geven: de ziel het leven moede maken, zoals hij de uitwerkingen daarvan uitdrukt in vs. 15, 16. En hier hebben wij van deze Job op te merken, dat toen niemand op aarde hem gelijk was in verdrukking, God hem drie getuigenissen gaf van de hemel, dat er ook niemand op aarde hem gelijk was in genade. En ofschoon men dit voor geen algemene regel houden mag, zo is het nochtans van het begin der wereld, in Gods voorzienigheid zo uitgevallen, dat zij, die de meeste verdrukkingen hadden, de meeste genade hebben gehad, alsook de uitmuntendste getuigenissen, dat zij bij God aangenaam waren. Jezus Christus, de Zoon Gods, het hoofd der Kerk, had alle verdrukkingen tot een hoofdsom in Zich samen vergaderd, en nochtans had de Vader Hem altijd lief en had in Hem altijd Zijn welbehagen.

Toen God Zijn verbond plechtig met Abraham vernieuwde en hij de offerande bereid had waardoor het verbond bekrachtigd en bevestigd zou worden, deed God een rokende oven tussen de stukken doorgaan, Gen. 15 : 17. Dit was om hem te doen weten, dat een oven van verdrukking, het Verbond der genade en des vredes vergezelen zou. Zo zei Hij ook tot Zion, Jes. 48 : 10: *Ik heb u gelouterd in de smeltkroes der ellende*, dat is, in de Egyptische verdrukking, in brandende, vlammeende verdrukkingen, of gelijk Petrus dit noemt, een hitte van verdrukking, 1 Petrus 4 : 12. Er kan dan geen bewijs getrokken worden uit enigerhande

verdrukking, noch uit enige verzwarende omstandigheid die daarmee vergezeld mocht gaan, die de ziel, in haar vertroostende en ondersteunende verzekering van aandeel te hebben in de liefde Gods en daardoor ook in de vergeving, enigszins moest mismoedigen.

- 2) Ook behoort geen langdurige aanhoudendheid der verdrukking een beletsel te zijn van onze geestelijke vertroosting. Neem ter bevestiging hiervan het grote voorbeeld van de Zone Gods. Hoe lang bleven Zijn verdrukkingen niet? Wanneer kwam er een einde aan? Zij bleven Hem bij, totdat Hij met een groot geroep de geest gaf. Tot het laatste ogenblik van Zijn leven, van Zijn kribbe tot Zijn kruis, vermeerde Zijn verdrukking; Hij heeft Zijn dagen in het midden daarvan beëindigd. Hij nu was het Hoofd der Kerk, en de grote plaatsbekleder daarvan, wiens beeld wij verordineerd zijn gelijkvormig te worden. En indien God wil, dat het zelfs zo met ons zal zijn, dat wij in onze beproevingen geen rust zullen vinden, totdat wij in het graf nederdalen; en dat die beproevingen in geen enkele toestand die wij ondergaan, dan alleen die van onsterfelijkheid en heerlijkheid, zullen uitgesloten worden, wat hebben wij dan daarover te klagen?
- 3) Wanneer de gedachtenis en het beroerend gevoel van verledene zonden, door de tegenwoordige verdrukking verlevendigd wordt, zonder die van de andere af in uw gemoed en handel daar onderscheidenlijk mede. Zo lang gij die samen gevoegd beschouwt en overweegt, zult u van de andere gedreven worden en nooit rust bekomen voor uw ziel. Ze zullen onderling de een de andere verzwaren. De scherpheid van de verdrukking zal toedoen tot de bitterheid van het gevoel der zonden; en het gevoel der zonden, zal de verdrukking scherpte bijzetten, en diep doen indringen in de ziel, zoals wij in de voorgeselde voorbeelden hebben aangezien. Handel er daarom onderscheidenlijk mede in haar eigen orde. Zo deed ook de psalmist. Hij had die beide voor het ogenblik op zich liggen en samen brachten ze hem in deze diepten, waarom hij riep om er uit verlost te worden; ziet vs. 35. Welke weg slaat hij nu in? Hij vervoegt zich allereerst tot zijn zonden en de schuld daarvan en dat onderscheidenlijk en afzonderlijk. En toen hij daar ontslag van bekomen had, waarop hij zo lang had gewacht, rees zijn geloof weldra boven zijn uitwendige beproevingen, zoals in de gezegende uitkomst van alles blijkt, wanneer hij aldus besluit: Hij zal Israël verlossen uit al zijn benauwdheden; het gehele Israël Gods en ook mij in het bijzonder. Doe dan dit: zonder de zonde of zonden uit, wanneer die in haar schuld op uw geweten verlevendigd worden. Gebruik alle naarstigheit, om die uitgewist te krijgen in het bloed van Christus. Hiertoe wordt gij door uw verdrukking van God geroepen. Dit is de kwaal, waar uw tegenheden alleen maar het kenmerk van zijn. Hierop moet gij in de genezing die gij zoekt, eerst en voornamelijk acht geven; wanneer dit maar eerst is weggenomen, dan zal het andere, zonder uw ziel nadeel toe te brengen, vanzelf wijken. De wortel eenmaal opgegraven zijnde, zult u niet lang met de bittere vrucht, die deze voortbracht, gevoed worden; of indien dit al geschiedt, zal de alsem daaruit worden weggenomen; het zal u zeer aangenaam, alsook heilzaam en gezond worden. Hoe dit gedaan moet worden n.l. door tot God te gaan om vergeving, is tevoren breedvoerig verklaard. Maar indien de mensen, met verwarde gedachten omtrent hun zonden en verdrukkingen willen handelen, dan zal hun wonde ongeneeslijk, en hun benauwdheid zonder einde zijn.
- 4) Bedenk ook, dat een tijd van verdrukking, een tijd van verzoeking is. De satan zal bij de minste voorkomende gelegenheid of schijn van voordeel te behalen, niet nalaten de ziel te bespringen. Toen Farao hoorde, dat de kinderen Israëls verward waren in de woestijn, zette hij ze achterna. En wanneer de satan een ziel verward

ziet in haar benauwdheid en verlegenheid, dan acht hij het zijn tijd en uur te zijn, haar aan te vallen. Hij zoekt te wannen, en komt daarom, wanneer het koren onder de vlegel is. Houdt er rekening mee wanneer de verdrukking komt, dat dan de overste dezer wereld ook komt, opdat gij tegen hem gewapend moogt zijn. Nu is het de tijd om het schild des geloofs aan te nemen, opdat gij zijn vurige pijlen kunt uitblussen. Als u deze woorden veronachtzaamt, zo zullen zij de ziel in vlam zetten. Waak dan en bid, opdat gij in geen verzoeking komt; en dat de satan God niet valselijk aan u vertone. Hij die Job valselijk aan een alziende God durfde te vertonen, zal nog met meer stoutmoedigheid God valselijk vertonen aan ons, die zo weinig zien en weten. Laten zijn listen u dan niet onbekend zijn; maar zet u allerwege tegen zijn plaatsens tussen God en uw ziel, in een zaak waarmee hij niets te doen heeft. Laat deze twiststoker op generlei wijze het verschil aanstoken.

- 5) Leer onderscheid te maken tussen uitwerkingen van natuurlijke ongestalten, en tussen geestelijke verlegenheden. Sommige mensen hebben zeer droevige en naargeestige gedachten in hun gemoed, voortkomende uit hun natuurlijke ongestalten, Deze zullen door geen redevoeringen genezen, noch door het geloof geheel bedwongen worden. Onze toeleg moet zijn, om haar kracht en gevolgen te verminderen, door de gelegenheden daarvan in acht te nemen. En wanneer de mensen dit niet kunnen uit zichzelf, is het ten hoogste nodig dat zij die hen hulp toedienen, zorgvuldig onderscheiden waaruit de grondbeginsels voortkomen, en dat zij geen spoedige genezing te verwachten hebben.
- 6) Draag ook zorg in een tijd van rust en vrede, dat gij door uw verzuim of zorgeloze wandel, geen droeve voorraad oplegt tegen een dag van duisternis of een tijd van verdrukking. Het is de zonde, die de verdrukking bitter maakt. De zonden in een tijd van vrede, worden in een tijd van benauwdheid verlevendigd. De vrees voor toekomstige verdrukking, of nakende benauwingen, moeten ons bezorgd maken, om daarin niet te brengen datgene, wat ons bitter en smartelijk zal maken.
- 7) Arbeid om beter te worden onder uw verdrukkingen, opdat deze niet erger worden; opdat God die niet met meerdere duisternis, bitterheid en schrik vermenge. Joab zeide tot David, indien hij zijn schandelijk weeklagen over de dood van Absalom niet naliet, dat dan al het volk hem verlaten, en hij zich in een veel ergere staat bevinden zou, dan die, toen hij zich beklaagde van enig ander kwaad, dat hem was overkomen van zijne jeugd af. Dit mag ook tot zulke personen in hun verdrukkingen worden gezegd. Indien dit niet op een behoorlijke wijze behandeld en gebruikt wordt, kan en zal hetgeen nog kwader is, hun naar alle waarschijnlijkheid overkomen. Wanneer God deze weg houdt en verdrukking toezendt, dan vervolgt Hij gewoonlijk Zijn werk, totdat Hij overwint, en Zijn oogmerk omtrent de verdrukte partij bekomen en volvoerd heeft. Hij zal niet nalaten het broodkoren te dorsen en te breken, totdat het voor gebruik bekwaam zal zijn. Leg dan af de wapenen des strijds tegen Hem; geef u over aan Zijn wil; laat af van alles waarom Hij tegen u twist; volg hetgeen waartoe Hij u roept; dan zal u het licht opgaan in de duisternis. Heeft Hij in de ene hand een beker van verdrukking, heft uw ogen omhoog, en gij zult in de andere hand een beker van vertroosting zien. En, ofschoon alle sterren haar licht intrekken, wees nochtans verzekerd, zo lang gij in Gods weg zijt, dat de zon welhaast zal opgaan.
- 8) Men kan volgens de inhoud van het Verbond der genade, een besef hebben van de betrekking, die de verdrukking op de zonde heeft, ja, op deze en gene zonde in het bijzonder, en nochtans een troostrijke overreding hebben van de vergeving der zonden. Zo is in het algemeen Gods handelwijze met Zijn volk, Ps. 99 : 8: *Hij was hun een vergevend God, hoewel wraak doende over hun daden.* Wat zij ook leden

onder de wraak, die over hun daden kwam (al is dit een hard woord, dat gewoonlijk op Gods handelingen met Zijn volk wordt toegepast), zo verzekert Hij hen nochtans terzelfder tijd van de vergeving hunner zonden. Dit was ook, gelijk gij weet, het geval met David. Zijn grootste beproeving en verdrukking, die hem ter oorzaak van een bijzondere zonde overkwam, waarin God wraak deed over zijn daad, werd ingevoerd met een woord van genade, dat de Heere zijn zonde had weggenomen, en dat hij niet sterven zou. Dit wordt ook verklaard in de inhoud van het Verbond, met het zaad van Christus, Ps. 89 : 31-34.

Tegenwerpingen tegen het geloof, uit de staat der ziel.

Een ander hoofd van tegenwerpingen en moedeloosheden, ontstaat uit inwendige zaken; van dingen die in de ziel vereist worden, n.l. of zij een aandeel mag hebben in de vergeving die bij God is. Wij zullen er enige opgeven, en daarvan spreken; zij hebben opzicht en op de staat van de ziel en op enige werkingen in de ziel.

Sommigen zeggen, indien iemand niet wedergeboren is, dan kan hij geen genade noch vergeving deelachtig worden. Maar nu zijn deze dingen voor ons in het duister; want wij weten niet recht wat deze wedergeboorte is, en die wordt onder de mensen onderscheiden beredetwist. Sommigen plaatsen de wedergeboorte alleen in de uitwendige tekenen van onze toewijding aan Christus en sommigen beschrijven die weer anders. Nog eens, het is ook onzeker, of zij die wedergeboren zijn, het weten of kunnen weten dat zij het zijn; dan of dit enigmate aan anderen bekend kan zijn, met wie zij daarover handelen. Indien het niet geweten kan worden, dan moeten wij er ook onzeker in zijn. Daarbij, wat hen aangaat, zij weten noch de tijd wanneer, noch de wijze hoe enig van dit werk in hun gewrocht is geworden, en nochtans kunnen zij zonder dit, naardien het gewrocht wordt door middelen, en uit zekere oorzaken ontstaat, geen vaststelling hebben in een onfeilbare verzekering van hun aanneming bij God, door de vergeving hunner zonden, in het bloed van Christus. Dit is de hoofdzaak van meest al de tegenwerpingen, waar verlegen zielen tegen zichzelf, met opzicht van hun staat, over handelen. Het is waar, hieruit redeneren zij met grote verscheidenheid, naardat bijzondere gelegenheden en verzoeken haar inboezemen. Ook zullen zij haar tegenwerpingen met vele bewijzen, genomen van haar zonden, misdragingen en vrezes, sterk aandringen. Mijn voornemen is daarom, om enige algemene regelen en gronden naar voren te brengen, die op bijzondere gelegenheden en voorvallen toegepast kunnen worden. Dit zal ik doen ter beantwoording van de verscheidene delen, van de algemene tegenwerping, tevoren gemeld.

Het is allerzekerst, dat er twee staten zijn, die het gehele mensdom verdelen; ieder mens die in de wereld is, behoort volkomen en volstrekt tot een van beide. Deze zijn de staat der natuur en de staat der genade; der zonde en der gerechtigheid door Christus: elk mens in de wereld behoort tot een van deze staten. Hiervan is de Schriftuur zo vol, dat het de eerste voorname zaak schijnt te wezen, die ons daarin geleerd wordt. Het is niet minder klaar, dat er twee onderscheidene staten zijn in deze wereld, als die er zijn in de toekomstige. Ja, al ons geloof en gehoorzaamheid, hangt van deze waarheid af. En niet alleen dit, maar Gods Verbond, het Middelaarschap van Christus, en al de beloften en bedreigingen, zijn op deze onderstelling gegrond. Hierdoor wordt de toenemende ongodisterij, die in de wereld is, voor een geestelijk oog naakt opengelegd. De mensen zijn niet allen, met Nicodemus, van deze dingen onkundig, zich verwonderende hoe die kunnen zijn: maar zij bespotten en verachten die. Van wedergeboren te zijn te spreken, is zich in deze wereld voor smaad en hoon bloot te stellen; maar hetzij de mensen willen of niet willen, zij moeten tot een van

deze staten behoren.

Zoals deze twee staten zedelijker wijze in zichzelf verschillen, alsook natuurlijk in de oorzaken die dat onderscheid uitmaken, zo is er ook een onderscheid in soort, tussen de zaken die de mensen plaatsens; in de ene en in de andere staat. Wat goedheid, deugd, plicht of genade er ook in een onwedergeborenen mens gevonden mag worden, zo is er nochtans in een wedergeborene iets van een ander soort, dat in de andere in het geheel niet is. Belangende het onderscheid van deze staten in zichzelf, dit wordt in de Schriftuur zeer duidelijk voorgesteld. De een is een staat des doods, de ander in die des levens; de een in die van duisternis, de ander in die van licht; de een in die van vijandschap tegen God, en de ander in die van verzoening met Hem. Dat nu de ene staat gesteld wordt door genade van een bijzonder soort, die niet is in de andere, zal ik kortelijk verklaren:

1. De genade der wedergeboorte, vloeit voort uit een bijzondere bron, die veel van haar levend water daarin ontledigt, en waarvan niet één druppel valt op de onwedergeborene. Dit is de verkiezende liefde. De wedergeboorte wordt bedeed, ingevolge het besluit der verkiezing, Ef. 1 : 4: *God heeft ons uitverkoren, opdat wij zouden heilig zijn.* Onze heiligheid, welker enigste bron onze wedergeboorte is, is een vrucht van onze verkiezing; datgene n.l. wat God in onze zielen werkt, naar Zijn eeuwig voornemen van liefde en goedwilligheid jegens ons. Zo ook wederom, 2 Thess. 2 : 12: *God heeft u van den beginne verkoren tot zaligheid, in heiligmaking des Geestes.* God ons uitverkoren hebbende tot de zaligheid, heeft ook de heiligmaking des Geestes verordend, als het middel, om ons geschiktelijk tot de genieting van dat einde te brengen. Maar de beste gemene genade of gaven in de onwedergeborenen zijn maar gewrochten van Gods voorzienigheid, alle dingen in het gemeen besturende tot Zijn eigen eer, en het goede van degenen, die de zaligheid zullen beërven. Zij zijn geen vruchten van de verkiezende eeuwige liefde, noch beoogde middelen tot onfeilbare verkrijging van de eeuwige zaligheid.
2. De genade der wedergeborenen, heeft een veelvuldig opzicht of betrekking tot de Heere Christus, die de gemene genaden van anderen niet hebben. Ik zal er twee van noemen:
 - 1) Zij hebben een bijzondere zedelijke betrekking tot de Middelaarsdaden van Christus, in Zijn offerande en voorbeding. De bijzondere genade is een bijzonder deel van de verdienste van Christus, door Zijn dood en bloedstorting. Hij heeft een dubbele koping van Zijn uitverkorenen gedaan; van hun personen om de Zijnen te wezen, en van de bijzondere genade om de hunne te zijn, Ef. 5: 25-27: Hij heeft Zichzelf voor de gemeente overgegeven; opdat Hij haar heiligen zou, haar gereinigd hebbende met het bad des waters door het Woord; opdat Hij haar Zichzelf heerlijk zou voorstellen, een gemeente, die geen vlek of rimpel heeft, of iets dergelijks, maar dat zij zou heilig zijn en onberispelijk. Het oogmerk van Christus om Zichzelf voor Zijn gemeente over te geven was, dat Hij voor haar verwierf die bijzondere genade, waardoor zij in het gebruik der middelen wedergeboren, geheiligd en gereinigd zou worden. Ziet ook Tit. 2 : 14: *Die Zichzelf voor ons gegeven heeft, opdat Hij ons zou verlossen van alle ongerechtigheid, en Zichzelf een eigen volk reinigen, ijverig in goede werken.* De ware reinigmaking in genade en heiligheid, heeft dit bijzonder opzicht op de dood van Christus, dat Hij daarin beoogde deze te verwerven voor degenen, waarvoor Hij gestorven is. En in het vervolg van Zijn

verwerving of het verkrijgen daarvan, was Zijn oogmerk om die dadelijk aan hen te schenken, of deze krachtig in hen te werken. Daarenboven heeft dit een bijzondere betrekking op Zijn voorbedding, en dat op een onderscheidene wijze van enige gemene genaden of gaven, die andere mensen ontvangen mogen; want ons de regel en voorbeeld van Zijn voorbedding gevende, Joh. 17, zegt Hij ons, dat Hij zo niet bidt voor de wereld, maar voor Zijn uitverkorenen, die de Vader Hem gegeven had, omdat ze de Zijnen waren, vs. 9. En wat bidt Hij voor hen, in onderscheiding van alle andere mensen? Onder andere is dit een voorname zaak, waarom Hij aanhoudt, vs. 17: Heilig ze in uw waarheid. Hun heiligmaking wordt gegeven op deze voorbedding van Christus, die hun bijzonder eigen is, met uitsluiting van alle andere mensen. Ik bid voor hen, zegt Hij, maar niet voor de wereld. Maar de gemene genade van onwedergeborenen, waardoor zij van andere mensen onderscheiden zijn, heeft deze bijzondere betrekking niet op de offerande en voorbedding van Christus. De gemene genade is niet de verwerving van Zijn bijzondere voorbedding.

- 2) Zij hebben een dadelijke betrekking op Christus, als het levende en levendmakend Hoofd der Kerk; want Hij is de levende geestelijke Springbron van haar geestelijk leven, en van alle levendige werkzaamheden, hoe ook genaamd. Christus is ons leven, en ons leven is met Hem verborgen in God, Col. 3 : 2, 3. Dat eeuwige leven, hetwelk in de kennis van de Vader en de Zoon bestaat, Joh. 17 : 3, is in Hem als de Oorzaak, Hoofd en Bron van hetzelfde. In Hem is het in derzelve volheid, en van Hem wordt het gebracht tot allen die geloven, welke uit Zijn volheid ontvangen, ook genade voor genade, Joh. 1 : 16. Alle waar zaligmakende en heiligende genade, alle geestelijk leven, met alles wat daartoe behoort, wordt lijnrecht uit Christus, als het levend Hoofd Zijner Kerk, en de bron van alle geestelijk leven, hun toegebracht. Dit verklaart de apostel: Ef. 4 : 15, 16: *Maar de waarheid betrachtende in liefde, wast alleszins op in Hem, die het Hoofd is, namelijk Christus; uit Welke het gehele lichaam, bekwaamlijk salmengevoegd en samen vastgemaakt zijnde, door alle voegselen der toebrenging, naar de werking van een iegelijk deel in zijn mate, de wasdom des lichaams bekomt, tot zijns zelfs opbouwning in liefde.* Tot ditzelfde einde spreekt hij wederom van dezelfde zaak; Col. 2 : 19. Alle genade in het gehele lichaam, komt van het Hoofd Jezus Christus; en er is geen wasdom noch vordering in, dan door Zijn krachtige werking in een iegelijk deel, om het te brengen tot de mate daaraan toegelegd. Niets, zelfs niet het minste van deze genade, kan verkregen worden, dan uit kracht van onze vereniging met Christus als ons Hoofd, omdat deze bestaat in een levendige en krachtdadige invloed uit Hem en Zijn volheid. Maar alle genade die is of zijn kan in onwedergeborenen mensen, is voor deze soort van betrekking op Christus onvatbaar.
3. De genade der wedergeboorte, en de vruchten daarvan worden in en door het Verbond bedeed. Dit is de belofte van het Verbond, dat God Zijn Wet in onze harten zal schrijven, en Zijn vrees daarin geven, opdat wij van achter Hem niet afwijken, Jer. 32. Dit is die genade waar wij van spreken, hoe die ook zij of van wat soort die zij. Deze genade wordt aan niemand geschonken, dan aan degenen die met God in het Verbond zijn opgenomen; want aan hen alleen is die bedoeld en uit kracht daarvan wordt deze in hun zielen gewerkt. Maar nu zijn alle onwedergeborenen vreemdelingen van het Verbond en worden daarom die genade niet deelachtig, die bijzonder en alleen daarin beloofd en voorgedragen

wordt.

4. Het minste sprankje zaligmakende wederbarende genade, wordt in de ziel gewrocht door de Heilige Geest, aan de mensen gegeven om in hen te wonen en bij hen te blijven. Hij is het water, dat Christus de gelovigen geeft, wat in hen wordt een fontein van water, springende tot in het eeuwige leven, Joh. 4 : 14. Eerst ontvangen zij het water, de fontein zelf, dat is, de Heilige Geest, en vandaar rijzen levende wateren in hen op; zij worden gewerkt en voortgebracht door de Geest, die hun gegeven is. Ofschoon nu de gemene gaven en genaden der onwedergeborenen gewrochten zijn van de kracht des Heiligen Geestes, door Hem in hen gewrocht en aan hen geschonken, gelijk als alle andere werken van Gods voorzienigheid zulks zijn, nochtans wordt Hij van hen niet ontvangen, om in hen te wonen en hij hen te blijven, als een nimmer ophoudende fontein van geestelijk leven; want onze Zaligmaker zegt uitdrukkelijk, dat de wereld of de ongelovigen, de Geest niet kennen, Hem niet kunnen ontvangen, noch Hem in zich hebben blijvende. Al datgene wordt, in tegenstelling van. alle onwedergeborenen, van de gelovigen vastgesteld.

5. De minste zaligmakende genade, die de wedergeborene zonderling eigen is, is de geest, Joh. 3 : 6: *Hetgeen uit den Geest geboren is, dat is geest.* Al wat zo geboren is, is geest, heeft een geestelijk bestaan, en kan door generlei middelen uit de beginselen der natuur voortgebracht worden. Hierom wordt het een nieuw schepsel genoemd, 2 Kor. 5 : 17. Hetzij het groot of klein is, of hoezeer het in de een of in de ander in trappen verschillen mag, zo is echter de natuur daarvan in allen dezelfde; het is een nieuw schepsel. Zoals de geringste worm van de aarde, in de orde van de oude schepping, niet minder een schepsel is dan de zon, ja zelfs dan de heerlijkste engel in de hemel; zo is ook in de orde van de nieuwe schepping, het minste sprankje ware genade, dat van de Heilige Geest voortkomt, niet minder een nieuw schepsel, dan de hoogste maat van geloof of liefde, die ooit was in de voornaamste apostelen. Nu dan, al wat geest is, en dat geen geest is; dat, wat een nieuw geestelijk wezen heeft, en dat, hetwelk zulks niet heeft, moet, wat schijn van overeenkomst tussen dezelve zijn mag, nochtans in soort van het andere verschillen. Aldus is het gelegen met de zaligmakende genade in een wedergeborene, en de gemene genade die in anderen, die niet wedergeboren zijn, gevonden wordt. Zoals dit dan onderscheidene staten zijn, zo zijn deze uitnemend verschillend en van elkander onderscheiden; dit beantwoordt de tweede zaak in de tegenwerpingen voorgesteld, genomen van de onzekerheid van deze staten en van de wedergeboorte zelf, alsook van het wezenlijke onderscheid daarvan, van de tegenoverstaande staat, die een aandeel in de vergeving uitsluit.

Het onderscheid tussen de staat der genade en die der natuur kenbaar.

Ten derde werd ook gevraagd, of deze staat geweten kan worden van degenen die daar waarlijk deelgenoten van zijn, of van degenen, die daarin overgebracht zijn; of ook van anderen die daar belang in mogen hebben? Waarop ik antwoord, dat zoals het onderscheid tussen die twee staten en de wezenlijke oorzaken, deze ook kenbaar zijn. Het kan geweten worden van hen die in deze staten zijn, en ook van anderen. Men kan weten wie uit God geboren en wie nog kinderen des satans zijn; wie door Christus levend gemaakt en wie nog dood is door de misdaden en zonden. Maar hier moet ook

worden opgemerkt:

- 1) Dat ik niet zeg, dat dit altijd geweten wordt van de personen zelf, die in deze verdeling belang hebben. Velen roepen: Vrede! vrede! wanneer een haastig verderf voor de deur staat. Deze houden zich voor wedergeborenen, ofschoon zij dit niet zijn; of anders verachten zij moedwillig hetgeen in hen vereist wordt te overwegen, opdat zij vrede mogen hebben en dus verleiden zij hun eigen zielen tot hun verderf. En velen die waarlijk uit God geboren zijn, weten dit nochtans niet. Zij kunnen voor een tijd in duisternis wandelen, en geen licht hebben. Ik zeg ook niet:
- 2) Dat dit altijd bekend is aan anderen. Het is niet bekend aan onwedergeborenen; want deze weten niet recht wat het is, wedergeboren te zijn. De natuurlijke mens begrijpt niet de dingen van Gods Geest, dat is, niet geestelijk, in hun eigen licht en natuur, 1 Kor. 2 : 14. En gelijk zij de dingen, die de mensen in zulk een staat overbrengen, niet recht kunnen onderscheiden (want ze zijn hun een dwaasheid); zo kunnen zij ook niet recht oordelen over de personen, in welke staat zij zijn. En wanneer zij al te eniger tijd, omtrent zaken of personen letterkundig recht oordelen, zo doen zij dat echter niet op rechte gronden, noch met enig bewijs in of voor zichzelf, van hetgeen zij beoordelen. Daarom oordelen zij gewoonlijk verkeerd over zulke personen. En omdat ze belijdenis doen van iets dat ze in zichzelf niet bevinden, zo oordelen zij hen huichelaars te zijn en, valse voorgevers van hetgeen dat er niet is; want die dingen, die hun vereniging met Christus en dat zij uit God geboren zijn, bewijzen, begrijpen zij niet en kunnen die niet verstaan. Ook is het niet altijd kenbaar aan hen, die wedergeboren zijn. Die kunnen soms met Petrus denken, dat een Simon de tovenaars een ware gelovige is; of met Eli, dat een Hanna een dochter Belials is. Vele huichelaren zijn zodanig opgepronkt met gaven, gemene genaden, licht en belijdenis, dat zij bij gelovigen doorgaan voor zulken, die uit God geboren zijn. En vele arme heiligen, kunnen onder duisternis, verzoeking en zonden zodanig ontluiserd wezen, dat zij aangezien worden als vreemdelingen van die familie, waartoe zij waarlijk behoren. Het oordeel der mensen kan feilen, maar Gods oordeel is naar waarheid en gerechtigheid.

Maar dit zeggen wij, dat het in een naarstig gebruik der middelen, die daartoe zijn ingesteld, door de mens zelf en door anderen geweten kan worden, tot welke van de twee staten hij behoort; dat is, of hij wedergeboren is of niet, zover hij of zij daarin belang hebben. Dit zeg ik, kan geweten worden en wel onfeilbaar en zeker, ten aanzien van enige plicht, daar ons uit dien hoofde aan gelegen is. De volbrenging van sommige plichten omtrent ons zelf en jegens anderen, steunt op deze kennis, en daarom kunnen wij die bekomen, zover die noodzakelijk is tot de volbrenging van zulke plichten tot Gods eer. Ofschoon dat dit nu niet direct tot ons oogmerk behoort, zo zullen wij nochtans, omdat er melding van gedaan is, van het laatste in het voorbijgaan kortelijk spreken en aantonen, welke plichten afhangen van ons oordelen over anderen of zij wedergeboren zijn; alsook de gronden aanwijzen, waarop zulk een oordeel geschieden mag.

- 1) Er zijn vele plichten, die met en jegens belijders te volbrengen zijn, welke zonder zulk een oordeel te mogen maken, omtrent hun staat en toestand, niet in het geloof volbracht kunnen worden. En het is ten opzichte van deze plichten alleen, dat wij geroepen worden, om over de staat van anderen te oordelen; want wij begunstigen geenszins het voorbarig liefdeloos oordelen van des mensen geestelijke staat, noch

ook niet het oordelen van iemand, verder dan onze eigen plicht jegens hen onvermijdelijk vordert. Indien wij dan ons leven hebben af te leggen voor de broederen, dan is het zeer betamelijk, dat wij ze zover mogen kennen zodanig te zijn, opdat wij ons leven afleggen mogen in het geloof, wanneer wij daartoe geroepen worden. Wij moeten ons ook verenigen in die ordonnantiën, waarin wij de plechtige belijdenis doen, dat wij leden van hetzelfde lichaam met hen zijn, dat wij hetzelfde Hoofd, dezelfde Geest, hetzelfde geloof en dezelfde liefde hebben. Wij moeten hen liefhebben, omdat ze uit God geboren en kinderen van onze hemelse Vader zijn; en daarom moeten wij op een goede grond geloven, dat zij zodanig zijn. Met één woord, de behoorlijke volbrenging van alle voorname onderlinge evangelieplichten, tot eer van God en onze eigen stichting, rust op deze onderstelling, dat wij zulk een voldoende overreding kunnen hebben van de geestelijke staat van anderen, dat wij daaruit ons einde bereiken mogen in hetgeen wij doen.

- 2) Belangende de gronden hiervan: ik zal er maar één voorstellen, waarop alle andere steunen, n.l. waarop wordt aangedrongen in 1 Kor. 12 : 12, 13: *Want gelijk het lichaam één is, en vele leden heeft, en al de leden van dit éne lichaam, vele zijnde, maar één lichaam zijn, zo ook Christus. Want ook wij allen zijn door énen Geest tot één lichaam gedoopt, hetzij Joden, hetzij Grieken, hetzij dienstknechten, hetzij vrijen; en wij zijn allen tot énen Geest gedrenkt. Zij zijn allen verenigd met één Hoofd: want gelijk de leden van het natuurlijk lichaam, onder één hoofd zijn; zo is het geestelijk lichaam, dat zijn alle gelovigen, onder Christus, hun Hoofd. En deze vereniging hebben zij, door de inwoning van dezelfde levendmakende Geest die in Christus hun Hoofd is; en door Hem zijn ze alle gebracht tot dezelfde staat en gestalte; zij worden allen tot énen Geest gedrenkt, want deze zelfde Geest brengt in hen allen dezelfde vruchten voort, dezelfde in soort, ofschoon verschillend in trap en mate, gelijk de apostel ten volle verklaart in Ef. 4 : 36. En deze Geest is in hen en niet in de wereld, Joh. 16. En gelijk dit hun een natuurlijkheid geeft in hun plichten jegens elkander, of in hun onderlinge zorg, blijde en droevig zijnde met elkander, als zijnde elkanders leden, 1 Kor. 12 : 25, 26. Zo ontdekt dit hen ook aan elkander, zover zulks nodig is, ter volbrenging van de gemelde plichten, op zulk een wijze, als leden van hetzelfde lichaam betaamt. Er is uit dezen hoofde een geestelijke, natuurlijke overeenkomst met de anderen, gelijk in het water aangezicht met aangezicht overeenkomt. Zij kunnen in anderen zien en onderscheiden, waarvan zij in zichzelf ondervinding hebben; zij kunnen datgene in anderen smaken, waarmee zij zelf gevoed worden, en waarin het leven hunner zielen bestaat: want dezelfde Geest des levens in hen zijnde, zo hebben zij dezelfde geestelijke smaak. En zij kunnen, indien anders hun gehemelte, niet door verzoeking, valse gevoelens of vooroordelen ontsteld is, in hunne onderlinge gemeenschap, diezelfde Geest in elkander smaken en onderscheiden, tot welke zij allen gedrenkt zijn. Dit geeft hun in de inwendige mens, hetzelfde beeld en gelijkheid, hetzelfde hemels licht in hun verstand, dezelfde gemoedsbewegingen, enz., en aldus bereid en bekwaam gemaakt zijnde, om van elkanders staat te oordelen en die te onderscheiden, met betrekking tot hun onderlinge plichten, hebben zij daarbij nog de ware regel van het Woord, om van alle geest en geestelijke gewrochten te oordelen. En dit is de grond van al die ongeveinsde liefde en ware gemeenschap, die er is onder Gods heiligen in deze wereld. Maar hier moet ik twee waarschuwingen bijvoegen:*

Ten eerste, dat wij de staat en toestand van geen mensen in de wereld verder te

beoordelen hebben, dan waartoe wij bij wijze van plicht geroepen worden; en wij worden zo alleen geroepen, ten aanzien van de plichten, die wij jegens hen te volbrengen hebben. Wat hebben wij degenen die buiten zijn, te oordelen, n.l. die, waar wij niet geroepen worden acht op te geven, met betrekking op onze eigen plicht. Hier geldt die grote regel, oordeelt niet, opdat gij niet geoordeeld wordt. Laat ons alle mensen, de ergste zelfs, ten ware onze blijkbare plicht anders mocht vereisen, voor Gods oordeel overlaten. Zij zijn eens anders dienstknechten, en zij staan of vallen hun eigen heer. Er zijn onder ons in deze zaak grote misdragingen geweest; sommigen hebben veroordeeld, allen die het met hen niet eens waren in iedere grondstelling, gevoelens of praktijk. En alle dagen zien wij, dat bij geringe gelegenheden en tergingen, de gronden en redenen worden gemaakt van gestrengere veroordelingen. Maar er is niets dat meer strijdig is tegen de leiding van de zachtmoedige en Heilige Geest van Christus. Dit is onze regel: worden wij geroepen, om jegens enigen als heiligen, als levende leden van Christus' lichaam te handelen, en dat in zulke plichten, die wij in het geloof niet volbrengen kunnen, tenzij wij verzekerd zijn, dat zij heiligen zijn; dan hebben wij op die gronden en langs die wegen tevoren gemeld, ons zelf omtrent elkander te voldoen.

Ten tweede trachten wij onderling de toestand van elkander te weten en te onderscheiden, laat ons dan toezien, dat wij die einden najagen, wanneer wij voldoening bekomen hebben. Wat deze einden zijn, hebben wij reeds aangewezen. Het is, dat wij hen ongeveinsd liefhebben, als leden van hetzelfde geestelijk lichaam; dat wij natuurlijk voor hen bezorgd zijn, dat wij ons oprecht in hen verblijden; dat wij hun noden, hetzij geestelijke of lichamelijke te hulp komen, en dat wij over hen waken met medelijden en ontferming. Deze en dergelijke zijn de middelen, wanneer wij te eniger tijd geroepen worden, de geestelijke staat van elkander in acht te nemen; en zo deze worden verzuimd, dan is het andere onnut. En hier ligt een grote verzwaring van dat verzuim, naardien daardoor de weg gebaand wordt, om de toestand van elkander niet gade te slaan. Hier ligt het leven of de dood van alle kerkgemeenschap. Alle kerkgemeenschap en betrekking is op deze onderstelling gebouwd, dat de leden daarvan allen wedergeboren zijn. Sommigen leggen de grond alleen in de Doop, belijdende dat al de gedoopten wedergeboren zijn. Anderen vorderen een verdere voldoening van het dadelijk werk zelf. Maar allen bouwen op dezelfde grond, dat alle kerkleden wedergeboren moeten zijn. En tot welk doel geschiedt dit? Opdat zij allen onderling de plichten jegens elkander mogen volbrengen, die wedergeboren personen onderling verschuldigd zijn. Indien dit wordt nagelaten, dan moet alle nuttige kerkgemeenschap ophouden. Alle kerken zonder dit zijn maar bolsters van kerken, dode lichamen zonder geest; want gelijk er geen ware vereniging met Christus is, zonder geloof, zo is er ook geen ware vereniging onder de leden, van enige kerk zonder liefde, en wel zich werkzaam betonende in al de gemelde plichten. Laat deze instelling dan niet tevergeefs zijn.

Maar wij moeten van deze uitstap terugkeren, tot hetgeen ons meer direct voorhanden ligt, namelijk wat iemand omtrent zijn eigen wedergeboorte weten kan.

Gelovigen kunnen weten, dat zij wedergeboren zijn.

Gelovigen kunnen komen tot een verzekerde voldoende overreding dat zij wedergeboren zijn, en wel zulk een, die in zover onfeilbaar is, dat ze hen niet bedriegen zal, wanneer ze op de proef gebracht wordt; want er zijn vele plichten,

welker volbrenging in het geloof tot ere Gods en stichting van onze eigen zielen, van deze overreding afhangen. Gelijk als

- 1) Een behoorlijk besef van onze betrekking op God, en een gesteldheid van ons hart en gemoed, daarmee overeenkomende. Hij die wedergeboren is, is uit God geboren. Hij is uit God geboren, door het onvergankelijke zaad des Woords. Hoe zal nu iemand, zonder deze verzekering, zich op gronden des geloofs, jegens God als zijn Vader kunnen gedragen? En wij weten, hoe groot een deel van onze gehoorzaamheid aan, en gemeenschap met Hem, hiervan afhangt. Indien de mensen al hun dagen omtrent deze zaak in twijfel staan, en daarin geen vastigheid hebben, noch tot troostrijke verzekering daarvan geraken, dan oefenen zij nauwelijks enige kinderlijke daden van liefde tot, of vermaak in God; wat hun gehele gehoorzaamheid in sterke mate verhindert.
- 2) Dankbaarheid voor ontvangen genade, is een van de voornaamste plichten van een gelovige in deze wereld. Maar hoe kan iemand God gelovig danken, voor hetgeen waarvan hij geheel onzeker is, of hij het van Hem ontvangen heeft of niet. Ik weet wel, dat sommigen op deze zaak maar heen willen lopen. Zij danken God op een sleurachtige wijze voor hun wedergeboorte, heiligmaking, rechtvaardigmaking en dergelijke: Maar indien men hen vraagt, of zij persoonlijk wedergeboren zijn, dan zijn zij gereed daarmee te spotten of tenminste te belijden, dat zij daar niets van weten. Wat is dit anders, dan met God te spotten, en op een stoute wijze Zijn Naam ijdelijk te gebruiken? Maar indien wij behoorlijk God voor Zijn genade willen danken, zoals de Schriftuur ons daarin leiding geeft en de natuur der zaak vordert, namelijk met zulk een gestalte des gemoeds die onze gehele gehoorzaamheid bezielt, dan kan het zeker niet anders of wij moeten de genade kennen, die wij ontvangen hebben.
- 3) Het voornaamste van ons geestelijk waken in naarstigheid, bestaat in het koesteren, toenemen en bevorderen van de genade die wij ontvangen hebben, ter versterking van het nieuwe schepsel dat in ons gewrocht is. Hierin bestaat voornamelijk het leven des geloofs en de oefening van die geestelijke wijsheid, waar het geloof de ziel mede verzorgt. Maar hoe kan zich nu iemand hiertoe vervoegen, zo lang hij geheel onzeker is, of hij enig beginsel van leven en zaligmakende genade ontvangen heeft of niet? Naardien God derhalve onze uiterste naarstigheid en waakzaamheid in deze zaak vereist, is het ook zeker, dat Hij van ons vordert en aan ons schenkt, hetgeen de grond is van al deze plichten, zijnde de kennis van die staat en toestand, waartoe wij behoren. Kortom, er is niets, dat wij ten aanzien van de eeuwigheid te verrichten hebben, of het heeft op de een of andere wijze een opzicht op ons licht en overreding, ten aanzien van onze staat in deze wereld. En zij, die in de beproeving en onderzoek daarvan nalatig zijn, die laten alle dingen tussen God en hun zielen, in volstreekte onzekerheid en in twijfelachtig gevaar; hetwelk niet is een leven des geloofs te leven.

Nu zullen wij, op dit vooraf gestelde, wederkeren tot dat deel van de tegenwerping, dat wij voornamelijk te overwegen hebben. Sommigen zullen zeggen, wij weten niet of wij wedergeboren zijn of niet, en zijn daarom geheel onzeker of wij aandeel hebben in de vergeving die bij God is; ook durven wij even daarom de vertroosting niet toeëigenen, die op de verhandelde waarheid aangeboden wordt.

Hetgeen wij nu reeds in het algemeen onderstellend gezegd hebben, zal ik de gronden tot oplossing van deze benauwende twijfeling voorgedragen in de navolgende regelen:

EERSTE REGEL.

Ziet toe, dat de verzekering, die gij hiervan zoekt en begeert, regelmatig zij, en niet zulk een, die alleen gesteld is naar uw inbeelding. Onze tweede en derde algemene regel, omtrent de natuur van alle geestelijke verzekering en wat daarmee bestaanbaar is, moet hier in overweging genomen worden. Als u zulk een bewijs en volstreekte overtuiging van deze zaak verwacht, die geen twijfeling, vrees, bekommelingen, oorzaken van nieuwe beproevingen, leringen en zelfbeproeving toelaat, dan zult u zeer bedrogen worden. De wedergeboorte brengt een nieuw beginsel in de ziel, maar drijft het oude niet geheel uit. Sommigen hebben gerustheid op het oog, maar niet verzekering. Het beginsel van zonde en ongelooft, zal steeds in ons blijven en in ons werken. Hun verblijf en werking, moet de ziel noodwendig aanzetten tot een nauwkeurig onderzoek, of deze in haar niet overheersender zijn, dan de staat der wedergeboorte toelaat. De aanhoudende strijd, die wij met de zonden moeten hebben, zal niet toelaten, dat wij altijd zulk een overredend bewijs van onze toestand zullen genieten, als wij wel begeren zouden. Zulk een overreding, als die de overhand behoudt tegen krachtige tegenwerpingen tot het tegendeel, het hart houdende in een behoorlijke volbrenging van die plichten in het geloof, die tot de staat der wedergeboorte behoren, is het wezenlijke van hetgeen dat men in dit soort te verwachten heeft.

TWEEDE REGEL.

Als u omtrent uw staat in twijfel zijt, verwacht geen buitengewone vaststelling daarvan, door een onmiddellijk getuigenis van Gods Geest. Ik beken, dat God soms door dit middel, de ziel vrede en voldoening toebrengt. Hij geeft onmiddellijk Zijn eigen Geest, om met onze geest te getuigen, dat wij kinderen Gods zijn, beide ten aanzien van de wedergeboorte en de aanneming tot kinderen. Dit doet Hij, voor zover wij kunnen opmerken, alleen in een weg van vrijmachtige genade, wanneer en aan wie het Hem behaagt; want behalve, dat de mensen zich met Zijn gewone leringen, vertroosting en mededelingen van Zijn genade mogen vergenoegen, zo heeft Hij de natuur van dat bijzondere getuigenis van de Geest, zeer duister en bezwaard gelaten om dit uit te vinden, en daarom zijn er weinigen, die overeenkomen waarin het bestaat, of wat de natuur daarvan is; zijnde niemands ondervinding een regel voor anderen. Ook is een verkeerde bevatting daarvan een zaak van groot gevaar. Evenwel is het ook zeker, dat ootmoedige zielen, in buitengewone gevallen, met voordeel en hulp de toevlucht daartoe nemen mogen. Dit dan moogt gij begeren en er om bidden, maar niet met zulk een gesteldheid des gemoeds, dat gij die andere voldoening zoudt weigeren, die gij in de wegen van waarheid en vrede bekomen kunt. Dit is een steken van de hand in Christus' zijde, maar zalig zijn ze die geloven, en niet gezien hebben.

DERDE REGEL.

Als u voorheen te eniger tijd, een bijzonder of onmiddellijk pand of Goddelijk getuigenis aan uw ziel ontvangen hebt van haar oprechtheid en gevolgelijk ook van haar wedergeboorte, arbeidt dan om dit te herstellen en om een gevoel daarvan, in uw duisternis en verlegenheid, op uw geest te verlevendigen. Ik ben verzekerd, dat er zeer weinig gelovigen zijn, waar God niet te eniger tijd, in de een of andere plicht, in het

ingaan of uitkomen van de een of andere verzoeking, een bijzonder getuigenis geeft, aan hun eigen zielen en geweten van hun oprechtheid, waardoor zij aangenaam bij Hem zijn. Dit doet Hij soms in een plicht, waarin Hij de ziel bekwaam maakt, zulk een toegang tot Hem te hebben, dat zij verwarmd, verlevendigd, vervrolijkt en voldaan wordt, met Gods genadige tegenwoordigheid, en die de Heere voor haar doet zijn een teken van haar oprechtheid. Soms komt God, wanneer een gelovige in de een of andere verzoeking of beproeving valt, waarin zelfs de dood gevreesd wordt, door het een of ander middel, door een verborgen bekendmaking van Zijn liefde die Hij hem geeft om mede te nemen als teerkost en voorraad op zijn weg, hem daardoor een getuigenis van zijn oprechtheid te geven. En dit dient, zoals de spijs van Elia, voor veertig dagen in een woestijntoestand. Soms behaagt het Hem, onmiddellijk in de ziel te schijnen, te midden van haar duisternis en droefheid, waarmede zij bevangen is, en dat, wanneer zij zulk een bewijs van liefde niet verwacht; waardoor zij van haar bedrukte zelfveroordeling wordt verlost. En soms behaagt het de Heere, deze bewijzen van Zijn liefde de ziel tot haar verkwikking te schenken, wanneer zij uit de storm der verzoeken, waarmede zij geslingerd werd, begint uit te komen. Er zijn nog vele andere tijden en gelegenheden, waarin het God behaagt de gelovigen enig bijzonder getuigenis, aan hun eigen geweten van hun oprechtheid te geven. Maar nu worden deze alle door een voorbijgaande werking van de Geest gewrocht, het hart opwekkende en bekwaam makende tot een geestelijke en gevoelige bevating, dat God Zijn goedertierenheid aan hen bewijst en uitlaat; maar deze dingen blijven niet in dezelfde gevoeligheid en vermogen, die zij op onze genegenheden of hartstochten hebben, maar gaan terstond voorbij. Hierom hebben wij deze in ons verstand en oordeel op te leggen, om door het geloof gebruikt te worden naar dat de gelegenheid vereist; maar wij zijn zeer gereed om ze te verliezen. De meesten weten geen langer gebruik daarvan te maken, dan het moment dat zij die gevoelen; ja, het is voor hen als een schielijk licht, in een donkere plaats, dat terstond weder verdwijnt en het besef van de duisternis schijnt te vermeerderen, en ook metterdaad verzwaaert. Het ware gebruik van deze dingen is die op te leggen en te overleggen in onze harten, opdat deze ons in een tijd van nood, ondersteuning en getuigenissen verstrekken. Hebt gij dan, die nu ten aanzien van uw staat of gij wedergeboren zijt of niet in het duister zijt, ooit van God zulk een verkwikkend en bemoedigend getuigenis van uw oprechtheid en aangenaamheid bij Hem ontvangen? Herinner u dan hetzelfde en maak er gebruik van tegen die moedeloosheden, die uit uw tegenwoordige duisternis in deze zaak ontstaan en u afhouden van deel te nemen in de vertroosting, die u in dit woord der genade wordt aangeboden.

VIERDE REGEL.

Een behoorlijk en geestelijk overwegen van de oorzaken en uitwerkingen van de wedergeboorte, is de gewone weg en het middel, waardoor de gelovigen voldoening bekomen, omtrent dat werk aan hun zielen. Het beginsel of de oorzaken van dit werk zijn de Geest en het Woord. Die wedergeboren is, is uit de Geest geboren, Joh. 3 : 6. En door het Woord, Jak. 1 : 18: *Naar Zijn wil heeft Hij ons gebaard door het Woord der waarheid.* En 1 Petrus 1 : 23: *Gij die wedergeboren zijt niet uit vergankelijk, maar uit onvergankelijk zaad, door het levende en eeuwig blijvende Woord Gods.* Al wie wedergeboren is, heeft derhalve een krachtadig werk van de Geest en het Woord aan zijn ziel ondervonden. Dit hebben wij te onderzoeken. Het zal gewoonlijk zichzelf ontdekken. Er zullen zulke indrukken daarvan in de ziel gemaakt, en zulk een verandering daarin gewrocht en voortgebracht warden, dat zij door een geestelijk en

naarstig onderzoek, wel ras bespeurd zullen worden. En dit is een groot deel van de plicht dergenen die in het duister zijn en onzeker omtrent dit werk in zichzelf. Laten zij zich herinneren, hoe de werkingen van Gods Geest door het Woord in hun zielen geweest zijn. Welk licht daardoor in hun gemoed is medegedeeld; welke ontdekkingen van Christus in de weg der zaligheid aan hen gedaan zijn; welk besef en verfoeing van zonde in hen gewrocht is; welke voldoening de ziel gegeven is, om de gerechtigheid van Christus te kiezen, aan te nemen en daarin te berusten; en tot welke overgave van het hart aan God, volgens de inhoud van het Verbond der genade de ziel bewrocht is geworden. Herinnert u, welke onderhandelingen er tussen God en uw zielen, omtrent deze dingen geweest zijn; hoe ver die zijn voortgezet; of gij de onderhandelingen met God afgebroken, en Zijn voorwaarden geweigerd en van de hand gewezen hebt; en zo niet, waar dan de zaak aan schort; en wat de reden is, naardien God genadiglijk begonnen heeft aldus met u te handelen, dat gij nog niet gekomen zijt tot een volkomen vereniging met Hem, in het werk en oogmerk Zijner genade. Het gebrek moet zeker aan uw zijde liggen; want God doet niets tevergeefs. Was Hij niet gewillig geweest om u aan te nemen, Hij zou nooit zover met u gehandeld hebben, als Hij gedaan heeft. Er blijft dan niets overig om uw staat vast te stellen, dan een opzettelijk daad van uw eigen wil, om aan Gods wil en oogmerk te beantwoorden. En door dit onderzoek, kan een ziel tot voldoening in deze zaak geraken; of tenminste uitvinden en ontdekken, waar de zwaarigheid ligt, waar haar onzekerheid uit ontstaat en wat er ontbreekt, om haar begeerte te vervullen.

Nog eens, dit werk kan ontdekt worden, door deszelfs uitwerkselen. Er wordt daardoor iets in de ziel voortgebracht, wat kan aangemerkt worden af ten aanzien van deszelfs wezen en bestaan, af ten aanzien van deszelfs werkingen. Ten aanzien van deszelfs wezen, het is geest, Joh. 3 : 6: *Hetgeen uit de Geest geboren is, dat door de krachtadige werking van Gods Geest wordt voortgebracht, dat is geest*; een nieuw schepsel. 2 Kor. 5 : 17: *Die in Christus is, die wedergeboren is, die is een nieuw schepsel*; een nieuw en geestelijk leven, Gal. 2 : 20; Ef. 2 : 1. Kortom, het is een hebbelijk verzorgen van al de vermogens der ziel, met nieuwe geestelijke levensbeginselen, de mens bekwaam makende, om in alle voorvallen van gehoorzaamheid een geestelijk leven voor God te leiden. Dit beginsel wordt door dit werk in de ziel voortgebracht. En ten aanzien van deszelfs werkingen bestaat het in al die genadige werkzaamheden van het verstand, van de wil en van het hart, of de genegheden in de plichten van gehoorzaamheid, die God van ons vordert. Dit is het, dat onze plichten leven geeft (zonder welke onze beste verrichtingen maar dode werken zijn), en aangenaam doet zijn voor de levende God. Het is nu mijn werk niet om deze dingen in het brede te verklaren; ik noem die maar alleen, opdat dezulken die teruggehouden worden van deel te nemen in de vertroosting, die uit de vergeving die bij God is, aangeboden wordt, omdat zij niet tot hun troost kunnen opmaken dat zij wedergeboren zijn, als wetende, dat deze vertroosting de zodanigen alleen waarlijk toekomt, weten mochten, een recht oordeel over zichzelf te vellen. Laten zulke personen dan niet in algemeenheden en onzekerheden en in moedeloze klachten blijven dobberen, die het verderf zijn voor de vrede hunner zielen; maar laat hen de zaken dadelijk ter toets brengen, door de oorzaken en gewrochten van het werk, waar zij onderzoek naar doen, te beproeven. Het is door het gebruik van zulke middelen, dat het God behagen zal, hen die verzekering en bevestiging van hun staat te geven, die voor hen nodig is en hen bemoedigen kan in de loop van hun gehoorzaamheid. Onderstelt echter, dat iemand door het naarstigste onderzoek dat hem mogelijk is, geen voldoende verzekering kan bekomen, dat dit grote werk van Gods genade waarlijk in zijn ziel is

omgegaan; zal dit daarom een genoegzame grond zijn, om hem af te houden van de ondersteuning en troost van deze waarheid om aan te nemen dat er bij God vergeving is, wat het oogmerk is van de voorgeselde tegenwerping? Ganselijk niet, en daarom zeg ik verder:

Dat de wedergeboorte het aandeel van de ziel in de vergeving die bij God is, in orde des tijds, niet voorgaat; meer zeg ik niet, dan dat die dezelve in orde des tijds niet voorgaat, zonder te bepalen, welke de voorrang heeft in de orde der natuur. Ik moet bekennen, dat de orde waartoe het evangelie ons leidt, deze is, dat de vrijspreking of de vergeving der zonden, de grond is van de mededeling, van alle zaligmakende genade aan de ziel, en dus alle genade in de zondaar, hoe ook genaamd, voorgaat. Maar omdat deze vrijspreking of vergeving van zonden door het geloof moet aangenomen worden, waardoor de ziel die, met al de weldaden daartoe behorende, dadelijk deelachtig wordt, en omdat het geloof ook de wortelgenade is, die wij in onze wedergeboorte ontvangen; want het is door het geloof, dat onze harten, als een werktuig in de hand van de grote reinigmaker, de Geest van God, gereinigd worden; zo plaats ik deze twee te zamen, en wil over derzelve voorrang in orde der natuur niet twisten; maar in tijd gaat de een de ander voor.

Ten andere. Hieruit blijkt, dat een verzekering van onze wedergeboorte, geenszins vooraf noodzakelijk is tot het geloof van een aandeel in de vergeving; zodat, ofschoon iemand het eerste niet heeft, zo is of kan het zijn plicht zijn, het laatste te betrachten. Wanneer overtuigde mensen uitriepen: Wat zullen wij doen, om zalig te worden? Zo was het antwoord: Geloof in de Heere Jezus en gij zult zalig worden; geloof in Christus, en de vergeving der zonden door Zijn bloed, is de eerste zaak, waartoe overtuigde zondaren geroepen worden. Zij worden niet bestierd, om eerst hun zielen te verzekeren dat zij wedergeboren zijn, en dan naderhand te geloven. Maar zij moeten eerst geloven dat hun de vergeving van zonden wordt aangeboden in het bloed van Christus, en dat zij door Hem gerechtvaardigd kunnen worden van alles, waarvan zij niet kunnen gerechtvaardigd worden door de wet van Mozes. Ook is het op deze voorstelling der mensen plicht niet, te twifelen of zij het geloof hebben of niet; maar om dadelijk te geloven, en dan zal het geloof in zijne werking, zichzelf openbaar maken. Ziet Hand. 13 : 38, 39. Stel dan dat u niet weet of u wedergeboren bent; dat u geen overtuigend, vertroostend en blijvend bewijs of verzekering daarvan hebt; moest dit u ontmoedigen of verhinderen, om de vergeving te geloven; en de beloften aan te nemen, om daardoor voor uzelf een aandeel te bekomen, in de vergeving die bij God is? Ganselijk niet; maar het behoorde integendeel u tot uw plicht in dezen sterker op te wekken: want,

- 1) Onderstel dat het anders is, dat gij waarlijk nog in de staat der zonde zijt, en gij maar alleen gebracht zijt onder licht en overtuiging; dan is dit de weg, om over te gaan in een staat van geestelijk leven en genade. Als u na wilt hten, het oefenen van geloof tot vergeving, totdat gij wedergeboren zijt, dan kunt en waarschijnlijk zult u de vergeving en de wedergeboorte beide niet bekomen. Leg hier uw fundament, en dan zal uw gebouw voorspoedig opwassen. Dit zal u de deur openen, en een ingang geven in het koninkrijk Gods. Christus is de deur; meen niet over de muur te klimmen; ga door Hem in, of anders zult u buiten gehouden worden.
- 2) Onderstel, u bent wedergeboren, maar gij weet zulks niet, zoals dit de toestand is bij velen. Dit is de weg, waardoor gij daarvan een bewijs ontvangen kunt. Het is goed, om alle merktekenen en bewijzen van onze geestelijke toestand te omhelzen,

en deze wel te gebruiken: Maar de beste koers is, de natuurlijke werkzaamheden van het geloof te volgen, die ons zullen leiden tot de bestendigste bevattingen van onze betrekking op God, en van onze aanneming bij Hem. Geloof eerst de vergeving der zonden, als het uitwerksel van vrije genade en barmhartigheid in Christus. Laat het geloof daarvan in uw zielen gekoesterd en versterkt worden. Dit zal uw harten ongevoelig bewerken, tot een troostrijke evangelische overreding van uw staat jegens God, wat met een verzekerde rust en vrede vergezeld zal gaan.

Om deze redevoering te besluiten, zo bedenk, dat hetgeen wij ten aanzien van de staat der wedergeboorte in het algemeen gezegd hebben, ook op iedere tegenwerping of oorzaak van vrees en moedeloosheid, die tot dat hoofd gebracht kan worden, toepasselijk is. Hoedanig zijn alle tegenwerpingen, die ontstaan uit bijzondere zonden, of derzelver verzwareningen door de grootheid en de omstandigheden daarvan, of het wederom vallen daarin. De weg langs welke de overweging van deze dingen de overhand bekomt om het gemoed met vrees te bezetten is, om in de mensen een begrip te verwekken dat zij niet wedergeboren zijn; want indien zij dat waren, zo menen zij, dan zouden zij niet zo overwonnen noch verstrikt worden. Daarom zijn de voorgestelde regelen gepast, naar de engten en verlegenheden van de zielen der zondaren, in al zulke bijzondere gevallen.

Nu was er in het slot van de tegenwerping nog iets bijgevoegd, dat, hoewel niet direct tot ons oogmerk behorend, toch een aangelegenheid is om uit de weg te ruimen, opdat het op niemands gemoed enige verwarring mocht baren. Dit betreft, dat sommigen niet weten noch zeggen kunnen de tijd van hun bekering tot God, en daarom geen voldoening kunnen hebben dat het zaligmakend werk Zijner genade bij hen omgegaan is. Omdat nu van deze zaak gewoonlijk wordt gesproken, zo zal ik maar kort een bericht daarvan geven:

- 1) Wij hebben reeds aangetoond, dat er in deze zaak veel dingen zijn, waarover wij regelmatig een oordeel omtrent ons zelf kunnen vellen; nu is het immers een grote dwaasheid, die alle voorbij te zien, en de uitkomst van de zaak vast te maken aan een enkele omstandigheid. Wanneer iemand in rechten vele bewijzen had, die vóór hem zijn, met alleen één omstandigheid die wat twijfelachtig is, zo zal hij het gewicht van zijn zaak niet leggen op die éne betwistbare omstandigheid; maar hij zal de bewijzen die meer klaar zijn en meer ten volle voor hem getuigen, bepleiten. Ik wil niet ontkennen, dat de zaak van de tijd der bekering menigmaal een gewichtige omstandigheid is, en dat die stellig, wanneer men zulks weet, van grote nuttigheid is, strekkende tot vastigheid en vertroosting: Maar het blijft evenwel altijd maar een omstandigheid, waarvan het wezen van de zaak zelf niet afhangt. Die leeft kan weten dat hij geboren is, ofschoon hij de plaats waar, en de tijd wanneer het geschied is, niet altijd weet. Zo heeft ook iemand die geestelijk leeft, grond en bewijs dat hij wedergeboren is, al weet hij niet wanneer, noch waar, noch hoe zulks gebeurd is. En dit is gewoonlijk het geval in personen, van stille natuurlijke gesteldheden, die het voordeel hebben gehad van een opvoeding, onder middelen van licht en genade. God begint dikwijls in zulke personen het werk Zijner genade, en zet hetzelfde ook ongevoelig in hen voort, waardoor zij wel tot enige wasdom en rijpheid komen, eer zij weten dat ze leven. Dezen komen met de blindgeborene te zeggen: Hoe onze ogen geopend zijn, weten wij niet: maar één ding weten wij, dat wij van nature blind waren, en nu zien.
- 2) Zelfs in deze zaak, moeten wij mogelijk ook ons vergenoegen, om door het geloof

te leven, en zowel te geloven, wat God gedaan heeft in ons, indien het de stof en onderwerp is van Zijn beloften, als wat Hij gedaan heeft voor ons, waarvan de grond ook de belofte is en niets anders.

**Zwakheid en onvolmaaktheid in de plicht.
Tegenstand van de inwonende zonden.**

Er is nog een ander hoofd van tegenwerpingen, die de ziel verhindert troost te ontvangen van een aandeel te hebben in de vergeving, ontstaande uit aanmerkingen van haar tegenwoordige staat en toestand, ten aanzien van dadelijke heiligheid, plichten en zonden. De mensen klagen, wanneer zij in duisternis en onder verzoeken zijn, dat zij die heiligheid, noch de vruchten daarvan, niet in zichzelf kunnen vinden, die een aandeel in vergevende genade, zo zij menen, voort zal brengen. Zij bevinden, dat hun harten zwak, en al hun plichten van geen waarde zijn. Werden die in de weegschaal gewogen, zij zouden al te licht bevonden worden. Er is in de beste daarvan, zulk een inmengsel van zelfingenomenheid, geveinsdheid, ongeloof en ijdele eer, dat zij beschaamd zijn daaraan te denken. Deze dingen vervullen hen met moedeloosheden, zodat zij weigeren getroost te worden, of om enige verkwikkende overreding, uit de verhandelde waarheid, onthaal te geven; maar besluiten liever, dat zij ten enenmale vreemdelingen zijn van de vergeving die bij God is, en blijven zo hulpeloos in hun diepten.

Ik zal, volgens de orde reeds voorgesteld, en tot hiertoe gevolgd, alleen enige zulke algemene regelen voorhouden, als een ziel ondersteunen kunnen onder de moedeloosheden, die haar in zulk een toestand gereed zijn te bezetten; opdat geen van deze dingen, in hun pogingen om de vergeving aan te nemen, verzwakken mogen.

Hier is het de bekwame plaats, om onze achtste regel in het werk te stellen: Ziet toe, dat gij de tijd niet verspilt in harteloze klachten, wanneer krachtige werkzaamheden der genade van u vereist worden. Indien het waarlijk met u zo gesteld is; waarom ligt gij dan op uw aangezicht neder? Waarom staat gij niet op, om uzelf uit te strekken, en alle naarstigheid te betrachten, om de ene genade te voegen bij de andere, totdat gij u zelf in een betere toestand bevindt? De beoefening van die regel dan onderstellende, zal ik hier nog bijvoegen:

- 1) Dat gekende heiligheid (die heiligheid, die wij in ons zelf onderkennen of opmerken), gereed is te ontaarden in eigengerechtigheid. Wij zijn gereed, om hetgeen God ons geeft, uit hoofde van de heiligmaking, op rekening van de rechtvaardigmaking te zetten. Het is een zware taak, de genade te gevoelen, en dan te geloven alsof er geen genade was. Wij bezitten van nature zoveel van de Farizeër, dat het soms nuttig is, dat ons goed voor ons verborgen is. Wij zijn genegen ons koren en most aan andere boelen te besteden. Was er niet in onze harten een geestelijk gevoelig grondbeginsel van verdorvenheid en in onze plichten een bemerkbaar inmengsel van het eigen ik, het zou ons onmogelijk zijn, zo ootmoedig te wandelen als vereist wordt van zulken, die gemeenschap met God hebben, in een Verbond der genade en vergevende goedertierenheid. Het is een goed leven, dat met een geloof van rechtvaardigheid en een gevoel van verdorvenheid vergezeld gaat. Zo lang ik de gerechtigheid van Christus ken, zal ik te minder bezorgd zijn, mijn eigen heiligheid te weten. Heilig te zijn, is noodzakelijk, maar dit te weten, is soms een verzoeking.
- 2) Zelfs plichten van Gods eigen instelling, zijn, wanneer die tot eigengerechtigheid gemaakt worden, een verfoeiing voor God, Jes. 66 : 2, 3. Hetgeen een goede

- oorsprong of beginsel heeft, kan door een kwaad einde bedorven worden.
- 3) De heiligheid in het hart, wordt menigmaal meer gekend uit de tegenstand, die aldaar tegen dezelve gedaan wordt, dan uit haar eigen krachtige werking. De werking des Geestes, wordt gekend door de tegenstand van het vlees. Wij vernemen iemands kracht meer uit de last die hij draagt, dan uit de tred die hij gaat. Ik ellendig mens! wie zal mij verlossen uit het lichaam dezès doods? is een beter bewijs van genade en heiligheid, dan: *O God! ik dank U, dat ik niet ben als andere mensen*. Een hart gedrukt, bezwaard en belast, niet alleen met de schuld der zonde, die het ontwaakt geweten beroert; maar door die nauwe aanklevende kracht van de inwonende zonde, gedurig verzoekende, verleidende, vervolgende, verhinderende, gevangen nemende en onophoudelijk ontrustende, kan daaruit een even klaar bewijs van heiligheid hebben, als uit een aangenaam vrucht dragen. Wat is het, dat in u beroerd en gekweld wordt? Wat is het, dat bijna schijnt gedood en bedorven te wezen; dat uitroept, klaagt en naar de verlossing verlangt? Is het niet het nieuwe schepsel? Is het niet het beginsel des geestelijken levens, dat u deelachtig zijt? Ik spreek niet van beroering en onrust over bedreven zonden, noch van vrees en ontroering des gemoeds, dat de zonde nog eens uit zal breken tot verlies, schande, verderf en oneer; ook niet over de twisting van het overtuigde geweten, opdat de verdoemenis niet zal volgen; maar van het strijden van de geest tegen de zonden, uit haat en afkeer tegen dezelve, en uit al die samengemengde aanmerkingen van liefde, genade, barmhartigheid, vrees, de schoonheid der heiligheid en de voortreffelijkheid van gemeenschap met God, die in het evangelie worden voorgesteld. Als u u zelf toeschijnt, alleen maar lijdelijk te zijn in deze dingen, en niets te doen, dan de aanvallen van de zonde uit te staan; als u nochtans gevoelig zijt, en onder de slagen daarvan staat, als onder de slagen van een vijand, dan is aldaar de wortel der zaak. En zoals het aldus is ten aanzien van het wezen, der heiligheid, zo is het ook ten aanzien van de trappen daarvan. De trappen van heiligheid moeten meer warden afgemeten door tegenstand, dan door zelfwerking. Iemand kan meer genade hebben dan een ander, die zoveel vrucht niet voortbrengt als die ander, omdat hij meer tegenstand en krachtige verzoeken heeft, Jes. 41 : 17. En een smartelijk gevoel van het gemis van alles, is een groot bewijs van iets in de ziel.

Ten tweede. Belangende hetgeen dat bijgebracht is van de nietigheid van de plichten, daarop zeg ik, dat, zolang wij in het vlees zijn, onze plichten rieken zullen, naar het vat waar ze uit voortkomen. Zwakheid, besmetting, trouweloosheid en geveinsdheid zullen er aankleven. Hierover, wat sommigen ook tot het tegendeel mogen voorwenden, was de klacht der Kerk in Jes. 64 : 6. Het kaf is menigmaal zodanig met de tarwe gemengd, dat het koren nauwelijks onderscheiden kan worden. En weet ook, hoe geestelijker iemand is, hoe meer hij van zijn geesteloosheid ziet in zijn geestelijke plichten. Een uitwendig volbrengen van plichten, zal een uitwendig christen voldoen. Toen Job zichzelf op zijn best kende, verfoeide hij zichzelf het meest. Hoe klaarder ontdekkingen wij van God ontvangen hebben, hoe snoder en geringer alles van het eigen ik zich vertonen zal. Daarbij, de plichten worden van ons menigmaal kwalijk af gemeten, en zulken schijnen wel eerst, die waarlijk laatst zijn, en laatst, die waarlijk eerst zijn. Ik twijfel geenszins, of iemand die met beroeringen des gemoeds te worstelen heeft gehad, zonder uitwendige voordelen, om hem in zijn werkzaamheid bevorderlijk te zijn, of zonder enige ongemene natuurlijke aanprikkelingen van hoop, vrees of droefheid in zijn plichten (ik twijfel niet, zeg ik, of de zodanige), kan van zijn knieën opstaan, met gedachten dat hij niets in zijn plicht gedaan heeft, dan God te

vertoornen; hoewel er nochtans meer werking van genade geweest is, in te strijden met de dodigheid die op de ziel gebracht is, door de toestand daar zij in is, dan wanneer door een samenvloed van beroerde natuurlijke hartstochten, en uitwendige aanprikkelingen, een gestalte verwekt is geworden, die zulk een mens zelfs toescheen tot aan de hemel te reiken. Zodat deze verlegenheid omtrent de plichten mogelijk anders niet is dan hetgeen aan al Gods volk gemeen is; en daarom moest die de vrede en de vastigheid der ziel niet verhinderen.

Ten derde. Belangende het voorgeven van geveinsdheid, gij weet wat gewoonlijk daarop geantwoord wordt; dat het wat anders is iets in geveinsdheid te doen, en wat anders, dat niet te doen zonder een innengsel van geveinsdheid. De geveinsdheid in haar grootste uitgebreidheid is alles wat in stof of wijze in de oprechtheid te kort schiet. Maar nu is onze oprechtheid even weinig volmaakt dan onze andere genade; dus zal de geveinsdheid in haar mate ons bijblijven, en in alles wat wij doen blijven aankleven. Het is op dezelfde wijze ook wat anders iets te doen uit ijdele eer en om van mensen gezien te worden, en wederom wat anders, niet machtig te zijn, de listige inwikkelingen van het eigen ik en de ijdele eer te kunnen afkeren. Die iets uit geveinsdheid en ijdele eer doet, is met een bedorven einde, dat verkregen wordt voldaan, ofschoon hij bewust is, dat hij zulk een einde zocht. Maar die iets met een innengsel van geveinsdheid doet, dat is met enige inbreuken op de trappen van zijn oprechtheid, en met enige onbemerkbare bevorderingen in zijn betrachtting, uit uitwendige aanmerkingen, is met het verkregene niet voldaan, maar is over het gebrek van zijn oprechtheid misnoegd. Met één woord, zou u alsnog gaarne oprecht willen zijn, en poogt gij ook zulks te wezen, in verborgen en openbare plichten, in het bidden, horen, aalmoezen geven, ijverig handelen tot eer van God en liefde tot de heiligen? Ofschoon deze dingen mogelijk soms niet gedaan worden, zonder kennelijke geveinsdheid, ik meen geveinsdheid, als nagespoord in haar allerlistigste inwikkelingen van zelfbedoeling en ijdele eer; nochtans geschieden zij niet uit geveinsdheid, noch geven de personen, door wie zij volbracht worden, niet de naam van geveinsden. Evenwel zeg ik, gelijk als van alles wat tevoren gezegd is, dat dit slechts dient, om ons te ondersteunen onder een ontroerde toestand; maar niet om ons te sterken of te bemoedigen, om daarin te blijven.

Weet dan, u die oprecht begeert te zijn, dat God geen kleine dingen veracht. Hij neemt acht op de minste ademingen en uitgangen van ons hart naar Hem, wanneer wij die zelf niet zien noch vernemen kunnen. Hij weet de mening des geestes in die werkingen, welke nooit tot die hoogte gebracht worden, dat wij er door onze eigen opmerking acht op geven kunnen. Al wat van Hem is, wordt in Zijn register aangetekend, hoewel niet in het onze. Hij nam acht, wanneer Sara jegens Hem ongeloof oefende dat zij nochtans eerbied en achting bewees aan haar man, hem noemende haar heer, Gen. 18 : 12; 1 Petrus 3 : 6. En zelfs kan Hij, terwijl Zijn volk zondigt, iets in hun harten, woorden of handelingen vinden, dat Hem behagelijk is; veelmeer kan Hij zulks vinden in hun plichten. Hij is een ervaren Louteraar, die veel goud kan halen uit die erts, waarin wij niets dan lood of klei kunnen zien. Hij gedenkt de plichten die wij vergeten, en Hij vergeet de zonden die wij gedenken. Hij rechtvaardigt onze personen, ofschoon goddeloos, en Hij zal dat onze plichten ook doen, ofschoon die niet volmaakt heilig zijn.

- 2) Om, ten aanzien van onze ellendige plichten, en van degenen die deswege in bekommernissen zijn, enige ondersteuning te geven, zo weet dat Jezus Christus, al wat kwaad is, daaruit wegneemt, en die aangenaam en welgevallig maakt.

Wanneer een onbedreven dienstknecht vele kruiden, bloemen en onkruid, in een hof bijeen verzamelt, zo neemt hij daaruit alleen die nuttig zijn, en de andere werpt hij weg uit het gezicht. Zo handelt Christus ook met onze plichten. Hij neemt alle inmengselen van eigen bedoelingen, die uit enigerhande hoofde daarin zijn, geheel weg, en bij het overige doet Hij reukwerk, en stelt dat dan God voor, Ex. 30 : 36. Dit is de reden, waarom de heiligen ten laatsten dage, hun eigen plichten niet zullen kennen, omdat die zo veranderd zullen wezen van hetgeen zij waren, toen zij die volbrachten. Heere, zullen zij zeggen, wanneer hebben wij U naakt of hongerig gezien? enz. Zodat God een weinigje aanneemt, en Christus maakt ons weinigje veel.

- 3) Is dit een reden om u af te houden van het geloof? De reden, waarom gij niet heiliger zijt, is, omdat gij niet meer geloof hebt. Als u geen heiligheid hebt, dat is, omdat gij geen geloof hebt. Heiligheid is het reinigen van het hart door het geloof, of onze gehoorzaamheid aan de waarheid. En de reden, waarom gij niet meer in de plicht zijt, is, omdat gij niet meer in het geloof zijt; en de reden, waarom uw plichten zo zwak en onvolmaakt zijn, is omdat uw geloof zo zwak en onvolmaakt is. Hebt u geen heiligheid, gelooft, opdat u die hebben moogt; hebt u weinig, dat het niet bemerkt kan worden, zijt standvastig in te geloven, opdat u in gehoorzaamheid moogt overvloedig zijn. zou u besluiten uw spijs niet te eten, totdat gij sterk waart, terwijl er geen middelen zijn om sterk te worden, dan door uw brood te eten, wat het hart des mensen versterkt?

Ten vierde. De krachtige beroering der inwonende zonde of verdorvenheid, is een andere oorzaak, van dezelfde soort van bekommering en moedeloosheid. Die van Christus zijn, hebben het vlees gekruist met deszelfs bewegingen en begeerlijkheden. Maar wij vinden, zeggen sommigen, verscheidene verdorvenheden krachtig werken in onze harten, ons gevangen houdende onder de wet der zonde. Zij ontrusten ons door haar kracht, zowel als met haar schuld. Waren wij de Wet des Geestes des levens deelachtig, wij zouden al lang meer vrij gemaakt zijn geworden van de wet der zonde en des doods. Waren ons de zonden vergeven, zij zouden meer krachtig ten ondergebracht zijn geworden.

Er zijn drie aanmerkingen, die de werkingen van de inwonende zonden, voor de ziel zo beangstigend doen zijn:

- 1) Omdat ze onverwacht zijn. De ziel had die op de eerste grote overwinning over de zonde, en algemene verbintenis van haar hart aan God, niet verwacht. Wanneer zij eerst zegt: Ik heb het gezworen en zal het bevestigen, dat ik onderhouden zal de rechten Uwer gerechtigheid, dan heeft zij gewoonlijk vrede, tenminste voor een tijd, van de beroerende krachtige werking der zonde. En er zijn vele redenen, waarom dit zo is. Het oude is voorbijgegaan, alle dingen zijn nieuw geworden; en de ziel onder het vermogen van die algemene verandering, is geheel afgekeerd van die dingen, die enige lust of verzoeking opwekken of aankweken zouden. Wanneer nu enige van deze voordelen weg zijn, en de zonde zich wederom beweegt en begint te werken, dan is de ziel verbaasd, en meent dat het werk bij haar omgegaan niet echt, niet krachtdadig, maar alleen voorbijgaande geweest is. Ja, zij denkt misschien, dat de zonde meer kracht heeft dan tevoren, omdat zij deze meer gevoelt dan voorheen. Evenals iemand, die een dode arm heeft, daarin diepe snijdingen en doorvlijmingen verduren kan, zonder die te gevoelen, maar wanneer het leven er weer in komt, dan gevoelt hij de minste snede en denkt misschien, dat

de werktuigen scherper zijn dan tevoren, terwijl het onderscheid alleen is, dat hij een levendig gevoel bekomen heeft, wat hij tevoren niet had. Zo kan het ook met iemand zijn in dit geval. Hij kan denken, dat de begeerlijkheid sterker is dan voorheen, omdat hij zelf meer gevoelig is, dan hij tevoren was. Ja, de zonde in het hart, is als een slang, die men de prikkel ontnemen en in vele stukken snijden kan; ofschoon zij nu niet meer dodelijk steken, of het gehele lichaam op eenmaal gelijk bewegen kan, zo zal zij zich echter in al haar delen bewegen, en een vertoning maken, van veel grotere beweging dan voorheen. Zo is het ook met de begeerlijkheid, wanneer die een dodelijke wonde heeft ontvangen en in stukken gesneden is, zo beweegt zij zich als het ware in zoveel delen in de ziel, dat zij hem, die daarmede te doen krijgt, verbaast, en dus onverwacht komend, zijn geest menigmaal met troosteloosheid vervult.

- 2) De inwonende zonde is insgelijks in haar werking algemeen. Ook dit verbaast en ontstelt de ziel. Er is een algemeenheid in de werkingen van de zonde, zelfs in de gelovigen. Er is geen kwaad, waartoe zij niet bewegen zal, geen goed, dat zij niet zal trachten te verhinderen, en geen plicht die zij niet zal besmetten. En de reden daarvan is, dat wij maar ten dele geheiligd zijn: niet geheel in enig deel, ofschoon zaligmakend en waarlijk in ieder deel. Er is zonde overgebleven in ieder vermogen en in al de hartstochten, en kan dus werkende zijn in en tot iedere zonde, waaraan de natuur des mensen onderworpen is. Er zijn wel trappen van zonden, waar alle wedergeboren mensen van ontslagen zijn: maar aan het aanzoeken van alle soorten zonden zijn ze bloot gesteld; en dit zet de verzoeken zeer voort.
- 3) De zonde is aanhoudend en rusteloos; nooit is zij stil, hetzij ze overwint of overwonnen wordt; zij geeft het niet op, maar rebelleert, overwonnen zijnde bespringt zij opnieuw, als zij zelf overwonnen heeft. Na een behaalde overwinning, of ten onder gebrachte tegenstand, verwacht de ziel menigmaal rust en vrede van haar vijanden; maar zo is het niet. De zonde werkt en rebelleert wederom en wederom, en zal zo blijven doen, zo lang wij in deze wereld zijn; dus zal onze strijd niet eindigen dan in de dood. Dit heb ik in het brede elders verhandeld, in een redevoering onlangs uitgegeven over dit bijzonder onderwerp.

Deze en dergelijke aanmerkingen, de werking der inwonende zonde vergezellende, verwarren menigmaal de ziel in het oordelen over zichzelf en laten haar, ten aanzien van haar staat, in het duister.

Hierom zal ik ook op deze tegenwerping, enige weinige dingen voorstellen:

De gevoelige en krachtige werkingen van de inwonende zonde zijn met een staat van genade niet onbestaanbaar, Gal. 5 : 17. Er zijn in dezelfde persoon strijdige grondbeginselen, te weten, het vlees en de geest; en deze staan tegen elkander. Ook zijn er uit deze grondbeginselen, strijdige werkingen; het vlees begeert tegen de Geest, en de Geest tegen het vlees. En deze werkingen worden op andere plaatsen beschreven, als zeer sterk en geweldig, als begeerlijkheden, die krijg voeren tegen de ziel, 1 Petrus 2 : 11; Jak. 4 : 1. Nu is krijg voeren niet een zwakke of zachte tegenstand te doen, die te verachten en te versmaden is; maar het is uit te trekken, met grote kracht; kunst, bosheid en geweld te gebruiken, en de gehele uitkomst als in gevaar te stellen. Zo voeren deze begeerlijkheden krijg; en zodanig zijn derzelve werkingen in en tegen de ziel. Daarom zegt de apostel, dat men niet doet hetgeen men wil. Zie ook Rom. 7 : 14-17. In deze strijd wordt het verstand waarlijk niet overwonnen, het veroordeelt en verwerpt het kwaad, waarin het geleid wordt; ook wordt de wil niet

overwonnen, die wilde het kwaad niet doen, dat hem wordt opgedrongen; en er is een haat en afkeer van de zonde in de genegenheden overgebleven: desniettegenstaande houdt de zonde niet op te rebelleren, te strijden, oproer te verwekken en gevangen te houden. Deze tegenwerping dan, kan dit antwoord ontvangen, dat de krachtige werkingen, algemene onophoudelijke worstelingen van de inwonende zonde, tot alle kwaad verleidende, en zich stellende tot verstoring van al wat goed is, geen genoegzame grond zijn om tot een staat van vervreemding van God te besluiten. Ziet hierover in het brede de voorgemelde redevoering.

Gij moet uw staat niet afmeten naar de tegenstand, die de zonde op u doet, maar naar de tegenstand die gij doet tegen de zonde. Laat de eerste nog zo groot zijn, indien de laatste maar goed is; laat de ene nog zo rusteloos en sterk zijn, als de andere maar oprecht is; dan moogt gij ontrust worden, maar gij hebt geen reden om moedeloos te zijn.

Deze dingen heb ik alleen maar gemeld, om een proef te geven van de tegenwerpingen, die de mensen gewoonlijk inbrengen tegen een dadelijke vereniging met de waarheid, die, behandeld is tot hun vertroosting. Ook hebben wij enige regelen van waarheid tot hun ondersteuning voorgedragen, niet denkende daarmee een volle voldoening te geven ten aanzien van het geheel der gemelde gevallen; maar alleen om de duisternis, die er door verwekt wordt, zodanig te verdrijven, dat er voor niemand een hinderpaal zal zijn, Om het Woord met het geloof te mengen, wat toegediend is uit dit gezegend getuigenis, dat bij God vergeving is, opdat Hij gevreesd wordt.

2^E DEEL VAN DE PSALM

Vers 5 en 6.

Nu gaan wij over tot het tweede deel van deze Psalm, behelzende het gedrag van een door de zonde ontroerde ziel, wanneer zij door het geloof ontdekt heeft waar haar rust ligt, en van Wie haar hulp te verwachten is; namelijk, van de vergeving die bij God is, waarvan wij nu gesproken hebben.

Er zijn in het algemeen twee dingen, zoals reeds tevoren gezegd is, waar de ziel zich in die toestand toe vervoegt; de eerste ziet op zichzelf, en de andere op het gehele Israël Gods.

Hetgeen op haar zelf betrekking heeft, is de beschrijving van die gestalte des harten, waarop zij door een geloofsontdekking van vergeving bij God ingebracht werd; met de plichten waartoe zij zich vervoegde, alsook de gronden daarvan, en de wijze van derzelver volbrenging, vs. 5, 6.

Vs. 5. *Ik verwacht de Heere, mijn ziel verwacht, en ik hoop op Zijn Woord.*

Vs. 6. *Mijn ziel wacht op de Heere meer dan de wachters op de morgen; de wachters op de morgen.*

Hier zeg ik, beschrijft de Psalmist beide de gestalte van zijn hart, en de plicht waartoe hij zich vervoegde, zo ten aanzien van de stof als van de wijze.

Ik zal dan volgens de wijze, die wij tot hiertoe gevolgd hebben overwogen, vooreerst de lezing van de woorden, dan derzelver zin en betekenis, alsmede de gepastheid van de zaken daarin gemeld op de toestand van de ziel alhier voorkomende; wat ons een grond zal opleveren voor de aanmerkingen die daaruit getrokken zullen worden.

De woorden stiptelijk, of van woord tot woord overgezet, luiden aldus:

Ik heb Jehovah ernstiglijk verwacht; mijn ziel heeft verwacht, en op Zijn Woord heb ik vertoefd of gewacht.

Mijn ziel wacht op de Heere, meer dan (of voor) de wachters in de morgen; de wachters in de morgen, of tot de morgen.

- 1) *Ik heb verwacht of ik verwacht;* van te verwachten, te hopen, te wachten. Verbum hoc egt, magno animi desiderio, in aliquem intentum esse, et respicere ad eum, ex eo pendere. Het woord betekent op iemand gezet te zijn met grote begeerte; hem te beschouwen of te achten, van hem af te hangen: het drukt ook uit, de ernstige genegenheid en oogmerk van de wil en het verstand.

Paulus schijnt dit woord ten volle uitgedrukt te hebben, in Rom. 8 : 19, door een gezette of ernstige verwachting, zich ontdekkende door opgestoken hoofde, en rondom te zien met ernst en naarstigheid. Dit wordt ook uitdrukkelijk bedoeld door het woord in Ps. 69 : 21: *Ik heb gewacht naar medelijden;* Huc illuc anxie circumspexi, si qui fortè me commiseraturus esset: Ik zag rondom, dan naar deze, dan naar die weg, naarstig en met bezorgdheid, of iemand medelijden met mij zou hebben.

Ik heb gewacht, is dan zoveel als, ik heb naarstig, met gezetheid en inspanning der ziel, verstand, wil en genegenheden naar God uitgezien, met ernstige verwachting,

- om datgene van Hem te erlangen wat ik nodig heb en wat voort moet komen uit de vergeving die bij Hem is.
- 2) Ik heb Jehovah verwacht, zegt hij; hij gebruikt in zijn verwachting diezelfde Naam van God, waar hij zich eerst bij bepaalde, in zijn nadering tot Hem. Het was niet, dit of dat middel, deze of die ondersteuning, maar het is Jehovah zelf, die hij verwacht. Het is Jehovah zelf, die de ziel moet voldoen: Zijn gunst en goedertierenheid, met alles wat daaruit voortkomt. Indien Hij zelf niet komt, indien Hij zichzelf niet geeft, dan kan haar niets opbeuren noch vertroosten.
 - 3) Mijn ziel verwacht of verwacht; het is geen uitwendige plicht, waarmee ik bezig ben, geen lippenwerk, geen lichamelijke arbeid, ook geen sleurachtige, koele en zorgeloze betrachtning van een plicht; neen, mijn ziel wacht: het is zielewerk, hartewerk, waarmee ik bezig ben; ik wacht, ik wacht met mijn gehele ziel.
 - 4) Ik hoop of wacht op Zijn Woord. Er is geen moeilijkheid in deze woorden. Het woord alhier gebruikt, komt van *sunt qui quod affine sit verbo velint anxietatem et nisum includere, ut significet anxie, sen enixe expectare, sustinere, et sperare*; het betekent, *te hopen, te verwachten, te verdragen en uit te staan, met bezorgdheid en betrachtning*. Hierom hebben de LXX het woord ook zo overgezet en de gemene Latijnse vertaling, door sustinui: *Ik heb verdragen en met lijdzaamheid gewacht*. En dat wel op het Woord. Hij ondersteunde zijn ziel met het Woord der belofte, opdat hij niet ten enenmale zou bezwijken; hij had een ontdekking bekomen van genade en vergeving, ofschoon als nog op een grote afstand: hij had een gezicht van het land, ofschoon hij nog in een storm op zee was; daarom bemoedigde hij zijn ziel, opdat haar de moed niet zou ontzinken.

Doch, bij alles wat wij gezegd hebben, drukt dit nog niet uit de gezetheid en inspanning der ziel van de Psalmist in deze zijn verwachting van Jehovah. De ernstige werkzaamheid van zijn ziel klimt hoger dan hij kon uitdrukken. Hierom vervolgt hij vs. 6, zeggende: *Mijn ziel wacht op de Heere* (dat is, die verwacht Hem; ziet naar Hem uit, wachtende op Zijn komst tot mij in liefde en met vergeving), *meer dan de wachters op de morgen; de wachters op de morgen*.

Deze laatste woorden, worden onderscheiden overgezet en verklaard. De LXX en de gemene Latijnse overzettingen, vertalen dit: van de morgenwaak, tot aan de avond. Anderen van die de morgenwaak houden, tot die de avondwaak houden. Meer dan de wachters in de morgen; de wachters in de morgen.

De verklaringen zijn ook onderscheiden. Augustinus wil, dat het te kennen geeft het vestigen van onze hoop op de morgenstond van Christus' opstanding en het volstandig blijven daarin tot de avond van onze eigen dood.

Hiëronymus, die de woorden overzet *van de morgenwaak, tot de morgenwaak*, verklaart dat het is te volharden in onze hoop en verwachting van de morgen dat wij in des Heeren wijngaard zijn geroepen, tot de morgen, dat wij onze beloningen zullen ontvangen; zo weinig overeenkomende, met de zin van de plaats als de voorgaande. En zo verklaart Chrysostomus het ook, van ons gehele leven.

Men kan niet ontkennen, of zij zijn in deze misvattingen gebracht door de overzetting van de LXX en die van de gemene Latijnse, die beiden deze woorden, geheel tegen derzelver eigenlijke schikking verdeeld hebben, aldus lezende: *Mijn ziel verwacht de Heere*. Israël hope op de Heere, van de morgenwaak tot de avondwaak; brengende aldus die woorden, tot de volgende vermaningen van andere, die duidelijk een gedeelte van de eigen plicht van de psalmist uitdrukken.

De woorden zijn uit een gelijkenis genomen van, of een zinspelning op wachters en kunnen, in een van deze twee zinnen worden opgevat:

- 1) In burgerlijke zaken; zoals zij die de nachtwoak hebben uitzien en verlangen naar, en wachten op de morgen, ten einde van hun wacht afgelost zijnde, die slaap mogen nemen, die zij nodig hebben en begeren; wat dus een zeer ernstige verwachting, nadragen en verlangen uitdrukt; of:
- 2) In heilige dingen; met de Chaldeeuse uitbreider, die de woorden aldus overzet: Meer dan zij, die naar de morgenwaak verlangen, welke zij zorgvuldig waarnemen, opdat zij het morgenoffer mogen offeren. In deze zin, zegt hij, gelijk de deurwaarders en wachters in de tempel, ernstig en vlijtig uitzien naar het verschijnen van de morgenstond, opdat zij ter gezetter tijd met vreugde het morgenoffer mogen offeren: zo en met nog meer zorg en naarstigheid wacht mijn ziel op Jehovah.

Dus zien wij de lezing van de woorden en hoe ver de zin daarvan zich aan ons opent.

Laat ons nu kortelijk de verscheiden delen van de tekst beschouwen, zoals die op elkander betrekking hebben. Hier zien wij dan:

Vooreerst. *De uitdrukking van de plicht, waarin hij zich oefende: te weten, een ernstig verwachten van Jehovah.*

Ten tweede. *De grond van zijn verwachting; het Woord van God, het Woord der belofte; hij hoopte ernstig op het Woord.*

Ten derde. De gestalte van zijn hart in, en de wijze van zijn betrachtting van deze plicht; uitgedrukt

1. In de woorden zelf die hij gebruikt, zoals wij die tevoren geopend hebben.
2. In de krachtige verdubbeling, ja driemaal herhaling van zijn uitdrukking van de plicht: ik verwacht de Heere, mijn ziel verwacht, ik wacht op de Heere.
3. In de vergelijking die hij stelt tussen de uitvoering van zijn plicht, en het lichamenlijk waken van anderen, met de grootste zorg en naarstigheid, meer dan de wachters op de morgen, enz. Dus zien

wij: a. b. c. d. a. b.

De plicht die hij betracht; te weten, ernstige verwachting. Het voorwerp zijner verwachting: Jehovah Zelf.

Zijn ondersteuning in die plicht: het Woord der belofte, en De wijze zijner betrachtting:

Met ernst en naarstigheid, en

Met volharding.

Laat ons nu de woorden beschouwen, zoals die in zich bevatten de gestalte en werkzaamheid van een door de zonde verstrikte ziel.

De Psalmist, door de ontdekking van vergeving bij God, uit de diepten opkomende, maar die vergeving, ten aanzien van een troostelijk gevoelen, nog niet onmiddellijk of terstond deelachtig zijnde, roept zijn ziel terug van haar afzwerfing van God, en ondersteunt haar om niet neder te zinken onder haar tegenwoordige toestand.

Het is, zegt hij, Jehovah alleen, bij Wie vergeving is, die mij helpen en goedgunstig

zijn kan; Zijn gunst, Zijn goedertierenheid en daaruit Zijn mededelen van barmhartigheid en genade, is hetgeen dat ik nodig heb; op Hem geef ik daarom zorgvuldig acht; op Hem wacht ik, mijn ziel is vol van verwachting van Hem; Hij zal gewis tot mij komen, Hij zal komen en mijn ziel verkwikken; ofschoon Hij nu nog schijnt van verre te staan, om mij in deze diepten te laten blijven, nochtans heb ik Zijn Woord der belofte, om mijn ziel te ondersteunen, waarop ik leunen zal, totdat ik Hem en Zijn goedertierenheid geniet, die beter is dan het leven.

Dit is de gestalte van een door de zonde verstrikte ziel, die waarlijk door het geloof, de vergeving bij God gezien heeft, maar die het troostende en verkwikkende gevoel daarvan nog niet deelachtig is geworden. Wij zullen dit verder vertonen in de navolgende aanmerkingen:

1. De eerste eigenlijke vrucht van een gelovige ontdekking van vergeving bij God, aan een vanwege de zonde ontroerde ziel, is lijdzame verwachting.
2. Het eigenlijke voorwerp van het wachten van een vanwege de zonde ontroerde ziel, is God zelf als verzoend in Christus. Ik heb Jehovah verwacht.
3. Het Woord der belofte is der zielen grote ondersteuning in het wachten op God. Ik hoop op Uw Woord.
4. De door de zonde ontroerde zielen, wachten op God met ernstige gezetheid des gemoeds, met naarstigheid en verwachting. Dit zien wij uit de verdubbeling van de uitdrukking.
5. Aanhoudend wachten, totdat God zich aan de ziel ontdekt, is noodzakelijk en overwinnend. Noodzakelijk, zonder welke wij geen ondersteuning kunnen hebben, en overwinnend, als zullende daarin nimmer missen.
6. Aanhoudendheid in het wachten, ofschoon er geen tegenwoordig gevoel van de vergeving is, geeft nochtans de ziel veel rust en vertroosting. Deze aanmerking ontstaat uit de invloed, die deze verzen hebben op de volgende. De psalmist zover gekomen zijnde, kan nu omzien, en met anderen beginnen te handelen, door hen op te wekken tot een verwachting van genade en barmhartigheid. Ofschoon de ziel nu niet volstrekt in de haven van vertroosting is, waar zij zijn wil, zo heeft zij echter een anker uitgeworpen, wat haar vastigheid en veiligheid geeft. Ofschoon zij nog geslingerd wordt, zij is echter voor schipbreuk beveiligd en is veeleer ziek dan in gevaar. Een wachtende toestand, is een veilige toestand. Hierom is het, dat de psalmist zich nu tot anderen wendt, en hen uit ondervinding van de ontdekking die hij bekomen had, van vergeving bij God, en van de ondersteuning en de troost, die hij in het wachten op Hem gevonden had, roept en bemoedigt tot diezelfde plicht, vs. 7, 8.

Enige van deze voorgestelde aanmerkingen, zal ik kortelijk behandelen, maar steeds met betrekking tot de staat en toestand van de ziel, ons in de Psalm vertoond. Er zijn veel dingen, waarbij wij in het gebruik maken van deze waarheden hadden kunnen stilstaan, indien die in onze voorgaande algemene regelen niet reeds waren voorgekomen. Tot deze moeten wij dan soms gaan, omdat ze niet herhaald moeten worden. Om deze reden, zeg ik, zal ik die met alle mogelijke korthed doorlopen: en kunnen die, ter begeleiding van de ziel, wiens toestand en geloofswerkzaamheid ons alhier beschreven worden, niet geheel voorbij gaan. Hetgeen ons dan eerst wordt voorgesteld, is dit:

Wachten, de eerste vrucht des geloofs.

De psalmist verklaart dat dit lijdzame wachten niet alleen zijn plicht was, maar ook zijn beoefening geweest is. En dit doet hij zo nadrukkelijk, gelijk wij in de opening der woorden toonden, dat ik geen plicht weet, die ergens in de Schriftuur zo aanbevolen en zo levendig aan ons vertoond wordt.

Wij moeten, tot het recht begrip daarvan, herinneren aan wat wij gezegd hebben, rakende de staat der ziel waarvan wij handelen, haar diepten, verwarringen en gevoel van zonden, met haar toenadering tot God, en onderhandeling met Hem, omtrent deze dingen; ook moeten wij ons te binnen brengen, wat er gezegd is van de natuur der vergeving, en van de ontdekking die daarvan gedaan wordt aan het geloof der gelovigen; en dat dit geschieden kan, ook al heeft de ziel geen vertroostend gevoel van haar eigen aandeel daarin. Zij weet niet dat haar eigen zonden vergeven zijn, ofschoon zij gelooft, dat er bij God vergeving is. De voorname plicht nu van zulk een ziel is die, welke wij in de aanmerkingen voorstelden, namelijk, lijdzame verwachting. Hieromtrent moeten wij dan twee dingen doen, eerst de natuur van de plicht verklaren, en dan de noodzakelijkheid en nuttigheid om die te beoefenen, aanwijzen.

Belangende de natuur van de plicht, daarover is reeds enig licht gegeven in het openen van de woorden, die de Psalmist alhier gebruikt, om zich uit te drukken. Maar wij moeten aanmerken, dat deze plichten, als van ons gevorderd, niet gelegen zijn in enige bijzondere werkzaamheid, maar in de gehele geestelijke gesteldheid en het gedrag van de ziel, met opzicht op het einde daarin bedoeld. Dit wachten, alhier en elders ons aangeprezen, behelst deze drie dingen:

- 1) Stilheid in tegenstelling van haasten en beroering des geestes.
- 2) Naarstigheid in tegenstelling van geestelijke luiheid, moedeloosheid en verzuim der middelen.
- 3) Verwachting in tegenstelling van wanhoop en mistrouwen, en andere eigenlijke onmiddellijke werkingen van het ongelooft.

Wachten op God, waarin dat bestaat.

- 1) Stilheid. Hierom wordt dit wachten zelf, soms stil zijn genaamd. Te wachten is stil te zijn, Klaagl. 3 : 26: *Het is goed, dat men hope en stille zij op het heil des Heeren*; dat is, met stilheid te wachten, gelijk wij (de Engelsens) het woord hebben overgezet. Ook hebben wij hetzelfde woord wel eens met rusten overgezet, zoals in Ps. 37 : 7: *Rust op de Heere, zwijgt Hem*; alwaar het gevoegd wordt bij verbeiden of wachten, als behorende tot de natuur daarvan, en zo ook in verscheidene andere plaatsen. Hierom is het, dat God op een bijzondere wijze, de ziel in haar engten en benauwdheid roept, zeggende: In stilheid en in vertrouwen zal uw sterkte zijn, Jes. 30 : 15. En de werking der gerechtigheid van God door Christus, wordt gezegd te zijn gerustheid of stilheid en zekerheid tot in eeuwigheid, Jes. 32 : 17. Eerst gerustheid en dan zekerheid. Deze stilheid nu, die het wachten vergezelt, ja die een wezenlijk deel daarvan is, wordt eerst gesteld tegen haasten; en het haasten is het onbehoorlijk verheffen der ziel, voortkomende uit een moede zijn van haar toestand, hakende naar het einde van haar moeilijkheden, maar niet volgens het bestuur van Gods Geest. Hierom is het, wanneer God Zijn volk tot het wachten roept, dat Hij de tegengestelde werkzaamheid van deze plicht uitdrukt, door een verheffen van de ziel, Hab. 2 : 3, 4: *Het gezicht zal nog tot een bestemde tijd zijn, dan zal Hij het op het einde voortbrengen, en niet liegen: zo Hij vertoeft, verbeid Hem, want Hij zal gewis komen, Hij zal niet achterblijven. Ziet, zijn ziel verheft zich, zij is niet recht in*

hem. God heeft de ziel een gezicht des vredes gegeven, door de ontdekking van de vergeving die bij Hem is; maar Hij wil, dat wij op een dadelijk deelachtig worden daarvan, op rust en troost zullen wachten. Die dit niet wil doen, maar wiens ziel zich verheft, door te haasten buiten de regel en de orde van Gods Geest in deze zaak, diens hart is niet recht in hem, die weet niet wat het is door het geloof te leven. Dit bederft en verijdt vele zielen, in haar pogingen en zoeken naar de vergeving. De profeet, sprekende van deze zaak, zegt ons; dat: *Wie gelooft, die zal niet haasten*, Jes. 28 : 16. Welke woorden de apostel tweemaal aanhalende, Rom. 9 : 33 en hoofdstuk 10 : 11, in beide plaatsen overzet: *Een iegelijk, die in Hem gelooft, die zal niet beschaamd worden*. Omdat dit haasten, de mensen afbrengt van te geloven, en dus hun verwachting verijdt en hen aan schaamte en verwarring overlaat. Wanneer mensen onder een gevoel van de schuld der zonde, enige ontdekking ontvangen van de rust en de vrede, die zij voor hun zielen door de vergeving bekomen kunnen, zijn ze gereed daarnaar gierig te grijpen en die valselijk en verkeerd op zichzelf toe te passen. Zij kunnen het juk, dat de Heere hen oplegt, niet dragen; maar worden onlijdzaam onder hetzelfde, met Rachel uitroepende: Geef mij kinderen, of ik sterf! Het is hen om het even, op welke wijze zij die rust bekomen. Gelijk het nu de eerste plicht is, van zulk een ziel, zich tot het wachten te vervoegen; zo is ook de eerste stap tot het wachten, deze stilheid en bedaardheid des harten en des geestes. De ziel poogt zich ootmoedig te houden, vergenoegd zijnde met Gods Soeverein welbehagen in haar toestand, alle wegen van rust en vrede van de hand wijzende, dan alleen waar zij door het Woord en de Geest toe bestierd en geleid wordt. Gelijk dit wachten nu gesteld wordt tegen haasten, zo ook tegen beroering des geestes en kwellende ontrustingen. De ziel is stil, Ps. 39 : 10: *Ik ben verstomd, ik zal mijn mond niet open doen, want Gij hebt het gedaan*. Hij verdubbelt de uitdrukking, waardoor hij zijn poging aanwijst, om zijn ziel te stillen in de wil van God. In de toestand waarvan wij spreken, is de ziel gereed, een menigte van beroerende en verwarrende gedachten te onderhouden, die haar geen nut noch voordeel doen. Hoe men hiertegen te waken en die van de hand te wijzen heeft, hebben wij tevoren in onze algemene regelen verklaard. Deze stilheid in het wachten, zal deze voorkomen en verhinderen. Dit dan is de eerste zaak in de voorgeschreven plicht.

- 2) Naarstigheid in tegenstelling van geestelijke luiheid, is hier ook ingesloten. Naarstigheid is de werkzaamheid der ziel in het regelmatig gebruik der middelen, ter verkrijging van het voorgestelde doel. Het doel dat de ziel beoogt, is een troostelijk en verkwikkend aandeel in de vergeving die bij God is. Tot verkrijging hiervan zijn verscheidene middelen van de Heere ingesteld en gezegend. Deze nu te verzuimen door onachtzaamheid of luiheid, zal de ziel zeker het verkrijgen daarvan doen missen. Dit wordt in natuurlijke dingen door allen beleden. Die niet zaait, moet niet denken te maaien; die zich niet kleedt, zal niet warm worden; ook zal hij geen gezondheid genieten, die de middelen daartoe verzuimt. Dit verstaan de mensen, in hun uitwendige belangen zeer wel. En ofschoon zij behoorlijk op Gods zegen mogen zien, zo verwachten ze nochtans niet rijk te worden, zonder naarstigheid en vlijt in hun handelingen. Zo is het ook in geestelijke dingen. God heeft de ene zaak gesteld, als het middel ter verkrijging van een andere; in het gebruik daarvan zegent Hij ons, en uit het gebruik daarvan bekomt Hij Zijn eer, omdat die Zijn eigen instellingen zijn. Deze naarstigheid, ziet op de gehele praktijk of het regelmatig gebruik der middelen. Iemand wordt gezegd naarstig te zijn in bezigheid, en een naarstige hand te hebben: ofschoon het een beweging des gemoeds is, zo ziet het echter enkel op praktijk en werkzaamheid. Deze

naarstigheid in het wachten drukt de Psalmist uit in Ps. 40 : 2: *Ik heb de Heere lang verwacht*; wachtende heb ik gewacht, dat is, naarstig, ernstig in het gebruik der middelen. Dus beschrijft hij ook deze plicht, door een zeer sierlijke gelijkenis in Ps. 123 : 2: *Zie, gelijk de ogen der dienstknechten zijn op de hand hunner heren; gelijk de ogen der dienstmaagd zijn op de hand harer vrouw; zo zijn onze ogen op de Heere, onze God, totdat Hij ons genadig zij*. Dienstknechten die op hun heren wachten en op hun handen zien, doen dit in verwachting van een bekendmaking van hun wil, wat zij van hen gedaan willen hebben, opdat zij zich daartoe vervoegen mogen. Zo wachten wij, zegt hij, naar genade; niet in een lui verzuim van de plichten, maar in een standvastige bereidheid, om de wil Gods te doen, in al Zijn geboden. Een voorbeeld hiervan, vinden wij in de bruid, toen zij in de toestand was, die hier beschreven wordt, Hoogl. 3 : 1, 2. Zij miste de tegenwoordigheid van haar Beminde, zijnde dit dezelfde staat, als die, welke wij overwegen; want waar de tegenwoordigheid van Christus niet is, daar kan geen gevoel van de vergeving zijn. In het eerst zoekt zij Hem op haar leger, want zo zegt ze: *Ik zocht des nachts op mijn leger Hem, die mijn ziel lief heeft: ik zocht Hem, maar ik vond Hem niet*. Zij schijnt hier niet verder dan begeren gegaan te zijn; want zij was op haar leger, waar zij niet meer doen kon; maar wat was de uitkomst? Zij vond Hem niet; maar is zij nu voldaan? Blijft zij op haar leger liggen, wachtende totdat Hij aldaar tot haar zal komen? Neen, ik zal nu opstaan, zegt zij, en in de stad omgaan, in de wijken en in de straten; ik zal Hem zoeken, die mijn ziel liefheeft. Zij neemt voor, zich te stellen in het gebruik van alle middelen, waardoor iemand die gemist wordt, gezocht kan worden. In de stad, in de wijken en straten, zou zij naar Hem zoeken. En de gezegende uitkomst van dit werk wordt verhaald in vs. 4: *Ik vond Hem, zegt zij, die mijn ziel liefheeft; ik hield Hem vast, en liet Hem niet gaan*. Dit dan, behoort tot het wachten van de ziel. De naarstigheid in het gebruik der middelen, door welke het God gewoonlijk behaagt een gevoel van de vergeving der zonden mede te delen, is een voornaam deel daar van. Welke middelen dit zijn, is bekend. Het gebed, de overdenking van het horen van het Woord, het gebruik der Sacramenten, zijn alle tot dit doel ingesteld; het zijn alle middelen, waardoor God Zijn liefde en genade aan de ziel mededeelt. Weest dan niet mismoedig noch onachtzaam; richt op de trage handen; geef naarstig acht op het Woord der genade; weest vurig in het gebed en vlijtig in het waarnemen van alle ordonnantiën der Kerk; en u zult in de een of andere daarvan, op de een of andere tijd ontmoeten Hem die uw ziel liefheeft, en God zal door Hem van vrede tot u spreken.

- 3) Er is ook verwachting, welke lijnrecht tegenover al de werkingen van het ongeloof in deze zaak staat, en die het eigen leven en de ziel is van de plicht, waarvan wij spreken. Zo verklaart de Psalmist in Ps. 62 : 6: *Maar gij, o mijn ziel! zwijg Gode: want van Hem is mijn verwachting*. De ziel zal of kan op geen behoorlijke wijze op God wachten, tenzij ze van Hem verwachting heeft, of van Hem iets meent te ontvangen, gelijk Jakobus spreekt in Jak. 1 : 7. De ziel in deze toestand beschouwt de vergeving niet alleen, zoals die in zich zelf begeerlijk, maar voornamelijk zoals die van God beloofd is; daaruit verwacht zij die. Dit werd in de vierde aanmerking door ons voorgesteld, namelijk, dat de door de zonde ontroerde zielen op God wachten met ernstige gezetheid des gemoeds, met naarstigheid en verwachting. Dit valt op te merken uit de verdubbeling van de uitdrukking; voornamelijk ook uit de natuur van de gelijkenis die hij stelt tussen zijn wachten, en de wachters op de morgen. Zij die op de morgen wachten, begeren die niet alleen, en bereiden zich daarop voor, maar verwachten die, en weten zeker dat hij komen zal.

Ofschoon de duisternis voor een tijd verdrietig is en langer duurt dan zij gaarne hadden, nochtans weten zij, dat de morgenstand zijn gezette tijd van te komen heeft, en dat dit niet achterblijven zal; en daarom zien zij bij alle gelegenheden daarnaar uit: zo handelt de ziel ook in dit geval. Zo zegt David, Ps. 5 : 4: *Des morgens zal ik mijn gebed tot U schikken, en opzien.* Zo vertalen de Engelsen deze woorden. De voorgaande woorden zijn gebrekkig, des morgens, of liever alle morgen, zal ik mij tot U schikken. Wij bepalen dit tot het gebed, ik zal mijn gebed tot U schikken of richten (zo lezen het de Engelsen). Maar dit was in de voorgaande woorden uitdrukkelijk gemeld: Des morgens, Heere! zult Gij mijn stem horen, dat is, de stem van mijn gebed en smekingen, zoals dit menigmaal zo wordt ingevuld. En ofschoon de Psalmist soms dezelfde zaak in verscheidene bewoordingen herhaalt, evenwel schijnt hij dat hier niet te doen: maar gaat veeleer voort om de algemene gesteldheid van zijn hart, in zijn wandel met God, te verklaren. Ik zal alles jegens God zo schikken, dat ik op Hem moge wachten in de wegen Zijner instellingen, en opzien.

Dit schijnt in onze overzetting zijn lichaamsstand in zijn gebed uit te drukken; maar het woord is van een andere betekenis. Het geeft te kennen, ernstig uit te zien naar hetgeen dat tot ons komt; een uitzien naar de vervulling van onze verwachting. Dit is een deel van ons wachten op God, ja, zoals wij zeiden, de ziel en het leven daarvan, wat daarin voornamelijk beoogd wordt. De profeet noemt het te staan op zijn wacht, om te zien wat God in hem spreken zou, Hab. 2 : 1; namelijk, ter beantwoording op dat gebed, dat hij in zijn benauwdheid opgezonden had. Nu wacht hij, in verwachting van een antwoord van God. En dit is het ook, waartoe arme, zwakke en bevreesde zondaren bemoedigd worden, Jes. 35 : 3, 4: *Versterkt de slappe handen, en stelt de struikelende knieën vast. Zegt de onbedachtzamen van hart: Weest sterk, en vreest niet; ziet, ulieder God zal komen.* Zwakheid en moedeloosheid zijn de uitwerkselen van het ongelooft. Deze wilde hij weggenomen hebben, door een verwachting van Gods komst tot de ziel, volgens de belofte. Dit, zeg ik, behoort tot het wachten van de ziel, in die toestand waarvan wij spreken. Zulk één hoopt en verwacht dat God op Zijn tijd Zichzelf en Zijn liefde aan haar zal openbaren, en een ondervindelijk gevoelen schenken van een gezegend aandeel in de vergeving. Naar de vervulling van dit voornemen en deze belofte van God, ziet zij gedurig uit. Zij zal de moed niet laten zinken, maar zich steeds opwekken en verkloeken tot een volle verwachting, om haar begeerten te zijner tijd vervuld te krijgen; zoals wij dit in David zien, in bijna ontelbare plaatsen.

Dit is de plicht, die in de eerste plaats de ziel, die overreed is dat er hij God vergeving is, maar haar eigen bijzonder aandeel daarin niet ziet, wordt aangeprezen. Wacht op de Heere. Dit nu heeft, wanneer het recht betracht wordt, twee eigenschappen: namelijk, lijdzaamheid en volharding. Door de eerste worden de mensen gehouden tot de lengte of duurzaamheid van Gods tijd; en door de laatste, warden zij bewaard in de behoorlijke duurzaamheid van hun eigen plicht.

Dit is hetgeen, wat wij in onze eerste aanmerking uit de woorden voorstelden, namelijk, dat de volharding in het wachten, totdat God aan de ziel verschijnt, noodzakelijk is, als kunnende zonder dit niet bekomen hetgeen wij verwachten; en ook overwinnende, als zullende daarin nimmer missen.

Aan God moet geen perk gesteld, noch Hem Zijn tijd voorgeschreven worden. Wij weten onze weg, en het einde van onze reis; maar de standplaatsen van onze bijzondere rust (moeten wij van Zijn mond afwachten, zoals het volk Israëls in de

woestijn. Wanneer David met God handelde in zijn grote benauwdheid, zeide hij tot Hem, Ps. 31 : 15, 16: *O Heere! Gij zijt mijn God. Mijn tijden zijn in Uw hand. Zijn tijden van beroering en van vrede, van duisternis en van licht, erkende hij te zijn in de hand en de bestelling van God, zodat het zijn plicht was, zijn tijd af te wachten om zijn deel daarin te mogen ontvangen.*

Gedurende deze staat, ontmoet de ziel vele tegenstanden, moeilijkheden en benauwingen, inzonderheid indien haar duisternis van lange duur is, die bij sommigen vele jaren, en bij anderen wel al hun leven duurt. Hun hoop hierdoor uitgesteld wordende, krenkt het hart en maakt dat hun geest menigmaal bezwijkt; en dit bezwijken is een gebrek in het wachten, wegens het gemis van volharding, die het einde daarvan verijdelt. Hierom zei David, Ps. 27 : 13: *Zo ik niet had geloofd, dat ik het goede des Heeren zou zien in het, land der levenden, ik ware vergaan. Zo ik door het geloof geen ondersteuning had ontvangen, ik zou bezweken zijn. En waarin zou dat bestaan? Wat was de bezwijking, die hem zonder gemelde ondersteuning bejegend zou zijn? Een aflaten van op God te wachten, als blijkt uit de vermaning die hij zichzelf en anderen geeft, vs. 14: *Wacht op de Heere, zijt sterk, en Hij zal uw hart versterken, ja wacht op den Heere. Wacht met dappere gemoedigheid, opdat gij niet moogt bezwijken. Hierom stelt de apostel de gezegende uitkomst van geloof en gehoorzaamheid, in de vermindering van dit kwaad, Gal. 6 : 9. *Want te zijner tijd zullen wij maaien, zo wij niet verslappen.* Ook worden ons bemoedigingen daartegen gegeven, en beloften gedaan, dat wij in Gods weg daarmee niet zullen overvallen worden. Aanmerkt deze, te weten de Heere Christus, de Overste Leidsman des geloofs, zegt de apostel, die zodanig een tegenspreken van de zondaren tegen zich heeft verdragen, opdat gij niet verflauwt en bezwijkt in uw zielen, Hebr. 12 : 3. Niets dan alleen dit, kan u in uw beoging teleurstellen. En de profeet zegt: die de Heere verwachten, dat is, in het gebruik der middelen van Hem ingesteld, zullen niet mat worden of bezwijken, Jes. 40 : 31.**

Dit volharden in het wachten, moet deze plicht dan vergezellen, uit hoofde van beide dingen, die in de aanmerking gemeld waren; te weten dat het ten aanzien van ons zelf onvermijdelijk noodzakelijk en in het einde zeker overwinnende is, zodat het niet zal missen.

Het is noodzakelijk. Die op de morgen wachten, bij wiens gesteldheid en werkzaamheid het wachten van de ziel op God alhier wordt vergeleken, geven het niet op, totdat het licht aanbreekt; of indien zij zulks doen, zo zij moede worden en bezwijken, en dus het wachten opgeven, dan zal al hun voorgaande moeite verloren zijn, en zij zullen in de teleurstelling van hun verwachting ter nederliggen. Zo zal het ook de ziel gaan, die haar wacht verlaat en daarin bezwijkt. Indien op de uitbrekingen van nieuwe begeerlijkheden en verdorvenheden; indien op de wederkering van oude verzoeken of de aanvallen van nieuwe; indien op de verlevendiging en het beroerend gevoel van schuld of op de verdrietigheid van zo veel en zo lang in het duister te werken en te arbeiden, de ziel begint te zeggen: Ik heb gewacht naar licht, en ziet er is duisternis; naar vrede en er is beroering; de oogst is voorbij gegaan, en de zomer is ten einde en nog ben ik niet verlost; zulke en zulke gezegende middelen heb ik genoten, en nog heb ik geen rust bekomen, en dus het wachten op de voorgeschreven wijze opgeeft, zo zal zij eindelijk moede worden en geheel bezwijken, en van de beoogde genade verstoken blijven. Gij hebt gearbeid, en zijt niet moede geworden, brengt de beloning aan, Openb. 2 : 3.

Volharden in het wachten is zeker overwinnende; en dit maakt een noodzakelijk deel van de plicht uit. Indien wij het gezicht des vredes blijven verbeiden, dan zal het zeker

komen, het zal niet achterblijven; maar aan onze verwachting beantwoorden. Nooit is het een ziel mislukt, die in deze plicht tot het einde toe gebleven is. De vreugde des hemels kan soms de vertroosting in dit leven voorkomen. God geeft soms de volle oogst zonder de eerstelingen vooraf te zenden; maar geestelijke of eeuwige vrede en rust is het onfeilbaar einde van een bestendig wachten op God.

Dit is de plicht, waarin de psalmist verklaart mee bezig geweest te zijn, op de bemoedigende ontdekking die hem gedaan was van vergeving bij God. Bij U is vergeving, opdat Gij gevreesd wordt. Ik verwacht de Heere, mijn ziel verwacht, en ik hoop op Zijn Woord. En dit is hetgeen, dat van ons in een dergelijke toestand vereist wordt. Dit is de grote besturing, die ons in het voorbeeld en de beoefening van de psalmist gegeven wordt, ten aanzien van onze plicht en gedraging in de reeds beschreven toestand. Dit was de weg, waardoor hij opkwam uit zijn diepten en zijn verwarringen ontworstelde. Is dit dan de toestand van iemand onzer? Die neme hieruit deze besturingen:

- 1) Bemoedig en wek uw ziel op tot het wachten op God; komen er nieuwe vrezen op, en blijven de oude mistroostigheden duren, zeg dan tot uw ziel: Wacht nog maar op God; wat buigt gij u neder, o mijn ziel! en zijt onrustig in mij? hoop op God, want ik zal Hem nog loven; Hij is de menigvuldige verlossing mijns aangezichts, en mijn God, zoals de psalmist deed in een dergelijk geval, Ps. 42 : 6, 12. En elders zegt hij: *Wacht op de Heere, zijt sterk en Hij zal uw hart versterken; schud de traagheid af, wek uzelf op uit de moedeloosheid, laat de vrees de overhand niet hebben.* Dit is de enige weg, om voorspoedig te zijn en die zal gewis de overhand behouden. Stel dit voornemen tegen iedere nieuwe moedbeneming en het zal het geloof en de hoop een nieuw leven bijzetten; zeg: *Bezwijkt mijn vlees en mijn hart, zo is God de rotssteen mijns harten, en mijn deel in eeuwigheid,* Ps. 73 : 26. Ofschoon uw beroerde gedachten de uitwendige mens afgemat en uitgeteerd hebben, zoals ze in velen doen, zodat het vlees bezwijkt; en al hebt gij geen troostelijk bewijs van binnen, van u zelf of van uw eigen bevinding, zodat ook uw hart bezwijkt; besluit nochtans op God te zien, Hij is een Rotssteen en een deel; in Hem is sterkte en voldoening voor de gehele mens; dit zal versterken hetgeen dat anders sterven zou. Dit zal leven bewaren in uw weg, en u opwekken om het bij God te bepleiten in een aangename tijd, wanneer Hij zal willen gevonden worden. Job bracht zijn toestand tot een onderstelling, dat God hem doden mocht; dat is, de ene slag op de andere voegen, en de ene bestraffing op de andere, totdat hij verteerd zou zijn, en hem dus uit de wereld wegnemen in duisternis en smart; nochtans besloot hij evenwel op Hem te vertrouwen, te hopen en te wachten, als wetende dat hij niet ten enenmale in zulks te doen kwalijk zou uitkomen. Deze gestalte drukt de Kerk zo uitmuntend uit, dat er niets aan toegedaan kan worden, Klaagl. 3 : 17—26: *Gij hebt mijn ziel verre van de vrede verstoten, ik heb het goede vergeten. Toen zeide ik: Mijn sterkte is vergaan, en mijn hoop van de Heere. Gedenk aan mijn ellende en aan mijn ballingschap, aan de alsem en gal. Mijn ziel gedenkt er wel terdege aan, en zij bukt zich neder in mij. Dit zal ik mij ter harte nemen, daarom zal ik hopen: het zijn de goedertierenheden des Heeren, dat wij niet vernield zijn, dat Zijn barmhartigheden geen einde hebben; zij zijn alle morgen nieuw, Uw trouw is groot. De Heere is mijn deel, zegt mijn ziel, daarom zal ik op Hem hopen. De Heere is goed degenen, die Hem verwachten, der ziele, die Hem zoekt. Het is goed, dat men hope, en stille zij op het heil des Heeren.* Hier wordt beide de toestand en de plicht, met de wijze hoe de ziel handelt, omtrent de een en de ander, ten volle beschreven. De toestand is smartelijk en bitter, de ziel is

in diepten en ver van de vrede verstoten, vs. 17. In deze staat is zij gereed te bezwijken, en alles als verloren op te geven, beide haar sterkte voor het tegenwoordige, en haar hoop voor het toekomstige, vs. 18. Dit maakt haar toestand smartelijk en vol van bitterheid, en haar eigen gedachten als gal en alssem voor haar te zijn, vs. 19, 20. Maar blijft zij nu onder de last van al deze droefenissen liggen? Bezwijkt en geeft zij de moed verloren? Nee, zegt zij, dit zal ik mij ter harte nemen, er is bij God vergeving, genade, barmhartigheid en goedertierenheid, tot hulp en ondersteuning van benauwde zielen, voor zulken die in mijn toestand zijn, vs. 21-23. Hieruit wordt dan eindelijk besloten, dat gelijk alle hulp en onderstand van Hem alleen verwacht moet warden, het ook zo goed is dat men hope, en stille zij op het heil des Heeren. Hier wekt zij zich zelve toe op, als de beste en de gezegendste weg tot haar verlossing.

- 2) Gedenk, dat een naarstig gebruik van de middelen, ter verkrijging van het beoogde doel noodzakelijk vergezeld gaat met en een inmengsel is van het wachten op God. Neem dan ook deze besturing in overweging. Denk niet uit uw verwarringen verlost te worden, door ongeduldig en moedeloos wensen dat het anders met u ware. Er moeten middelen gebruikt worden, om hulp en verlossing te bekomen. Wat deze middelen zijn is aan allen bekend. Doding van zonden, bidden, overdenkingen, behoorlijk waarnemen van alle evangelische ordonnantiën, samen spreken over geestelijke dingen in het algemeen en raadplegen omtrent uw eigen staat en toestand in het bijzonder, met zulken, die een tong der geleerden ontvangen hebbende, in staat zijn om met de moeden een woord ter rechter tijd te spreken, wordt hiertoe gevorderd. En in dit alles moet men naarstig en volständig zijn, of men zal tevergeefs een verlossing uit zijn verwarringen begeren.

God Zelf het Voorwerp van ons wachten.

Gezien hebbende, wat de plicht is die wij in de aanmerkingen beoogden, laat ons nu ook overwegen de reden, waarom dit de eerste, grote en voorname plicht is van de zielen, die in haar diepten ontdekking bekomen hebben, dat er bij God vergeving is: de reden hiervan is die, welke wij in onze tweede aanmerking voorstelden, namelijk: Dat het eigenlijke voorwerp van het wachten en de verwachting van een vanwege de zonde ontroerde ziel, God Zelf is, als verzoend en geopenbaard in Christus. Ik heb Jehovah verwacht, zegt de Psalmist. Het is niet deze of die genade, deze of die hulp, maar Jehovah Zelf die ik verwacht.

Hier moeten wij dan twee dingen doen:

- 1) aanwijzen in wat zin God Zelf het voorwerp is van de wachtende ziel; en dan
- 2) hoe het hieruit blijkt, dat het wachten zulk een noodzakelijke plicht is.

Het is Jehovah Zelf, waar de ziel op wacht. Het is niet genade, barmhartigheid of hulp, volstrekt aangemerkt: maar de God van alle genade en hulp, die het volkomen evenmatige voorwerp is van het wachten en de verwachting van de ziel; alleen wordt Hij hierin niet aangemerkt, volstrekt in Zijn eigen natuur, maar zo, dat er bij Hem vergeving is. Wat hiertoe vereist wordt is tevoren in het brede verklaard. Het is zoals Hij zich geopenbaard heeft in en door Jezus Christus, gelijk Hij in Hem een rantsoen gevonden en de verzoening voor zondaren in Zijn bloed aangenomen heeft, omdat Hij een God is in het Verbond, zo is Hij Zelf het voorwerp van ons wachten. En dat:

Omdat alle beroeringen, diepten en verwarringen ontstaan:

- 1) uit Gods afwezigheid van de ziel, en
 - 2) uit Zijn misnoegen.
- 1) Gods afwezen van de ziel, door Zijn wijken, onttrekken of verbergen van Zichzelf voor haar, is het wat haar voornamelijk in diepten brengt. Wee hun, zegt de Heere, als Ik van hen zal geweken zijn, Hos. 9 : 12. En dit wee, deze smart, gaat niet alleen gepaard met een algemene en gehele wegwijking Gods van iemand; maar ook met wat trapsgewijze of ten dele geschiedt, in sommige dingen en bij sommige gelegenheden. Wanneer God Zijn verlichtende, Zijn verkwikkende en vertroostende tegenwoordigheid onttrekt, ten aanzien van enige wegen of middelen, waardoor Hij Zich voormaals aan enige zielen mededeelde, wee hun dan, smarten en droefenissen zullen hen overkomen, en zij zullen in diepten en verwarringen vallen. Deze toestand nu, roept tot het wachten. Indien God geweken is, indien Hij Zich verbergt, wat heeft de ziel dan anders te doen, dan op Zijn wederkomst te wachten? Zo zegt de Profeet: *Daarom zal ik de Heere verbeiden, die Zijn aangezicht verbergt voor het huis Jakobs, en ik zal Hem verwachten*, Jes. 8 : 17. Indien God Zich verbergt, dan is de natuurlijke en eigenlijke plicht van de ziel, Hem te verbeiden en te verwachten. Tot een andere weg van hulp kan zij zich niet begeven. Wat dit wachten is en waar het in bestaat, hebben wij tevoren verklaard. Een lijdzaam zoeken van God in de wegen Zijner instellingen is daarin begrepen: dit drukt de profeet uit in dat woord: Ik zal Hem verwachten; wat hetzelfde woord is als dat in de Psalm: Ik zal ernstig naar Hem uitzien, met verwachting van Zijn wederkomst tot mij.
 - 2) Een gevoel van Gods misnoegen is een andere oorzaak van deze diepten en beroeringen, en van het blijven van de ziel daarin, niettegenstaande haar door het geloof een gezegende ontdekking gedaan is, dat er bij Hem vergeving is. Dit is zo ten volle aangewezen in de gehele voorgaande redevoering, dat wij het niet nodig vinden, daar weer op in te blijven gaan. Het heeft alles opzicht op de zonde, en de reden van de beroering die uit de zonde ontstaat, is vanwege het misnoegen Gods daarover. Wat is dan de natuurlijke gestalte en het gedrag van de ziel, jegens God als misnoegd? Zal zij met Hem twisten? Zal zij zich tegen Hem verharden? Zal zij Zijn toorn en misnoegen verachten? Of zal zij zich voor Hem verbergen en zo de uitwerkselen van Zijn toorn vermijden? Wie weet niet, hoe verderfelijke zulke wegen voor de ziel zijn zouden? En hoevelen er alle dagen door bedorven worden? Lijdzaam wachten is dan ook om deze reden de enige veiligheid voor de ziel.

Wachten op God, waarom zo noodzakelijk.

Ten tweede. Deze plicht om op God te wachten, in de gemelde gelegenheid, is noodzakelijk ter oorzaak van de grootheid en soevereiniteit van Hem, met Wie wij te doen hebben. Mijn ziel wacht op de Heere. En waarlijk, het wachten is zulk een plicht, die van de afstand die er is tussen de personen, die daarbij belang hebben, afhangt, namelijk, hij die wacht en de persoon op wie gewacht wordt; dit geeft ons de Psalmist te kennen, Ps. 123 : 2. Het is een bedrijf, zoals dat van knechten en dienstmaagden jegens hun heren en vrouwen. En hoe groter deze afstand is, hoe dringender de redenen van deze plicht in alle gelegenheden zijn. Omdat wij nu van de behoorlijke volbrenging van deze plicht praktikaal afkerig zijn, of tenminste, niettegenstaande onze volkomen overreding van deszelfs noodzakelijkheid, daarvan zeer ras moede

worden, zo zal ik enige aanmerkingen van God en van ons zelf voorstellen, die niet alleen de noodzakelijkheid van deze plicht zullen bewijzen, maar ons ook van de billijkheid daarvan overtuigen; opdat wij door het eerste tot de betrachting daarvan opgewekt en door het laatste daarin bewaard mogen worden.

Aanmerkingen over Gods Wezen en eigenschappen, die het wachten noodzakelijk maken.

Laat ons het oneindig heerlijk Wezen van Jehovah bezien met Zijn volstreckte onmededeelbare wezenlijke eigenschappen, en dan eens beproeven of het ons niet betaamt in alle toestanden, en inzonderheid in die waar wij nu van spreken, op Hem te wachten. Deze weg hield God Zelf met Job, om hem uit zijn misnoegen en klachten te herstellen, en tot stilheid en wachten te brengen. Hij stelt hem voor ogen Zijn eigen heerlijke grootheid, als geopenbaard in de werken Zijner macht, opdat hij daardoor van zijn eigen onkunde, zwakheid en oneindige afstand van Hem, in alle dingen overtuigd zijnde, zijn ziel verootmoedigen mocht tot een allernederigst afhangen van en wachten op Hem. Wat hij diensvolgens ook deed, zeggende, hoofdstuk 42 : 5, 6: *Met het gehoor des oors heb ik U gehoord; maar nu ziet U mijn oog. Daarom verfoei ik mij, en ik heb berouw in stof en as.* Zijn ziel werd nu gewillig om onder Gods bestelling te zijn, en daarin vond hij terstond rust en een spoedig herstel van zijn toestand. Het is de Hoge en Verhevene, die in de eeuwigheid woont, en wiens Naam heilig is, Jes. 57 : 15; met Wie wij nu te doen hebben. *Hij, die daar boven de kloot der aarde zit, en derzelver inwoners zijn als sprinkhanen; ja, de volken zijn bij Hem geacht als een druppel van een emmer en als een stofje van de weegschaal; ziet, Hij werpt de eilanden heen als dun stof! Alle volken zijn als niets voor Hem; en zij worden bij Hem geacht minder dan niets en ijdelheid,* Jes. 40 : 15, 17, 22. Tot welk einde verklaart en stelt de Heere Zijn heerlijke grootheid en macht voor? Dat geschiedt, opdat alle mensen ertoe gebracht zullen warden, om op Hem te vertrouwen en te wachten, zoals dat in het slot van het hoofdstuk breder verklaard wordt; want zullen sprinkhanen, een druppel van de emmer, een stofje van de weegschaal, dingen die minder zijn dan niets, misnoegd zijn tegen, of moede worden van de wil van de oneindige, heerlijke en verhevene God? Hij die de eilanden henen werpt als dun stof kan, wanneer het Hem behaagt een eiland, een stad in een eiland, een persoon in een stad, wegwerpen en bederven; en wij allen. zijn voor Hem maar enkele personen. Ernstige gedachten van dit oneindig allerheerlijkst Wezen, zullen òf onze zielen stillen af ze overstelpen. Al onze vermoedigheid van Zijn bedelingen over ons, ontstaat uit heimelijke inbeeldingen, dat Hij is zoals wij zelf zijn; Een, die niets moest doen, dan hetgeen in onze ogen goed is. Maar indien wij Zijn Wezen niet kunnen begrijpen, dan kunnen wij geen regelen stellen, om van Zijn wegen en handelingen te oordelen. En wat een klein stukje der zaken is het, dat wij van God weten? De allernaaste toegangen van onze reden en inbeeldingen laten ons altijd in een oneindige afstand van Hem. En waarlijk, wij weten niet wel wat ons spreken van Zijn grootheid betekent, wij verklaren alleen onze eerbied voor hetgeen wij geloven, waarover wij ons verwonderen en wat wij aanbidden, maar niet begrijpen kunnen. Al onze gedachten zijn zo ver beneden Zijn voortreffelijke grootheid, als onze natuur beneden de Zijne is, dat is oneindig. Beschouw het Heelal, het heerlijk gebouw van hemel en aarde: hoe weinig weten wij van deszelfs schoonheid, orde en schikking? Nochtans is het alles het voortgebrachte van het Woord Zijns monds; en Hij kan, indien het Hem behaagde, met dezelfde gemakelijkheid het wederom tot zijn eerste niet doen wederkeren. En wat zijn wij arme aardwormen, een onaanmerkelijk onbekend

gedeelte van de benedenrang en de orde van de werken Zijner handen; weinig in getal, verwelkende in onze toestand, ongeacht bij het overig gedeelte van onze medeschepselen, dat wij ons van onder enige soort van Zijn handelingen met ons zouden onttrekken of moede worden, van te wachten naar Zijn welbehagen? Hiertoe zet Hij ons zelf aan, Ps. 46 : 11: *Laat af, en weet, dat Ik God ben.* Laten er geen misnoemens noch twistingen zijn, blijf maar stil en lijdzaam wachten; overweeg wie Ik ben; laat af, en weet, dat Ik God ben.

Om ons nu verder in deze overweging behulpzaam te zijn, zo laat ons gemoed zich een weinig onderscheidenlijk bepalen tot enige van de heerlijke, wezenlijke, onmededeelbare eigenschappen van Zijn natuur; zoals die zijn in:

- 1) Zijn eeuwigheid. Deze stelt Mozes voor om de zielen der gelovigen tot onderwerping, vertrouwen en wachten op de Heere te brengen, Ps. 90 : 2: Van eeuwigheid tot eeuwigheid, bent u God. Een, die Zijn Wezen en bestaan niet heeft in een duur van tijd, maar in de eeuwigheid zelf. Zo zegt ook Habakuk, hoofdstuk 1 : 12: Bent u niet van ouds af (van eeuwigheid) de Heere, mijn God, mijn Heilige? Een hieruit trekt hij zijn besluit om in geen toestand te haasten, maar op God te wachten. Deze aanmerking wordt ook door de Psalmist behandeld in Ps. 102 : 27. Hoe onbegrijpelijk is deze heerlijke. Goddelijke eigenschap, voor de gedachten en het verstand der mensen? Hoe zwak zijn de wegen en bewoordingen die zij gebruiken, om ze uit te drukken? De een zegt, die is een nunc stans; een ander, dat het van een gestadige duur is. Die het meeste zegt, geeft alleen te kennen, wat hij weet van hetgeen dat het niet is. Wij zijn maar van gisteren, veranderen ieder ogenblik, en morgen verlaten wij onze stand; maar God is altijd dezelfde. Hij is zo geweest éér de wereld was, van eeuwigheid. Maar nu kan ik niet denken wat ik gezegd heb, alleen heb ik te kennen gegeven, wat ik aanbid. De gehele duur van de wereld, van het begin tot het einde, beslaat geen tijd in deze eeuwigheid van God; want hoe lang deze geduurd heeft of nog duren zal, zulks zal alleen maar uitmaken zo vele duizenden jaren, zulk een lange tijd; maar de tijd heeft geen plaats in de eeuwigheid. En wat ons betreft die in deze zaak met God te doen hebben, wat is onze tijd bij die van de wereld? Een ogenblik als het ware, in vergelijking met het geheel. Wanneer oudtijds de leeftijd der mensen verlengd werd boven de tijd en de duur van hedendaagse koninkrijken was toch het slot van alles: hij leefde zo veel jaren en hij stierf, een. 5. En wat zijn wij arme wormen, wier leeftijd bij duimbreedten wordt afgemeten in vergelijking daarmee? Wat zijn wij voor de eeuwige God, die altijd onveranderlijk bestaat in Zijn eigen oneindig Wezen? Een recht overwegen hiervan, zal de ziel brengen in een toestand van afhankelijkheid en van een wachten op Hem.
- 2) Met de oneindigheid van Zijn Wezen en Zijn alomtegenwoordigheid, is geen vergelijking te treffen. Vervul Ik niet de hemel en de aarde? spreekt de Heere, Jer. 23 : 24. De hemelen, ja de hemel der hemelen, het hoogst en meest bevattend geschapen wezen, kunnen Hem niet begrijpen, zegt Salomo. Hij is met Zijn oneindig heerlijk Wezen, tegenwoordig in en afgescheiden van alle plaatsen, zaken, tijden en al de werken Zijner handen; oneindig heerlijk daar. buiten bestaande. God is waar de hemel en de aarde niet zijn, niet minder dan waar zij immers zijn, en waar die niet zijn, is Hij Zelf; waar geen plaats, geen ruimte is, hetzij waar of ingebeeld, daar is God; want plaats en inbeelding komen bij de onmetelijkheid of oneindigheid niet in aanmerking. Hij is in de gehele schepping overal tegenwoordig, waar ik schrijf en waar gij leest is Hij bij u. De mensen

denken voor het merendeel dat God ten aanzien van Zijn Wezen alleen in de hemel is; en het is al wel, indien sommigen nog denken dat Hij aldaar is, naardien zij leven en handelen, alsof er noch God noch duivel was dan zij zelf. Maar op deze bevattingen rijzen heimelijk zulke gedachten op en bekomen krachtiglijk de overhand, zoals dat uitgedrukt wordt in Job 22 : 13, 14: Wat weet er God van? Zal Hij door de donkerheid oordelen? De wolken zijn Hem een verberging, dat Hij niet ziet; en Hij bewandelt de omgang der hemelen. De bevattingen van Gods oneindigheid verhardten de mensen in hun wegen. Maar het is geheel anders; God is overal, en men mag bij alle gelegenheden met Jakob zeggen: God is aan deze plaats, en ik heb het niet geweten. Laat een ziel dan, die geroepen wordt om op God te wachten, zich oefenen met gedachten omtrent deze onmetelijkheid van Zijn natuur en Wezen. Ten volle verstaan en begrijpen, kunnen wij het nooit; maar de overweging daarvan, zal zulk een ontzag van Zijn grootheid op onze harten leggen, dat wij voor Hem zullen leren beven en gewillig werden, om in alle dingen op Hem te wachten.

- 3) De gedachten van Gods heiligheid of de oneindige zuiverheid van dit eeuwig onmetelijk Wezen, zijn tot hetzelfde doel ook bijzonder dienstig. Dit is hetgeen Elifaz getuigt; na een gezicht ontvangen te hebben, om op de klachten en de onlijdzzaamheid van Job te antwoorden, hoofdstuk 4 : 12—19. Nadat hij dit gezicht daarover verklaard had, getuigt hij, dat de openbaring die hem door een stem gedaan was, deze is geweest: Zou een mens rechtvaardiger zijn dan God? Zou een man reiner zijn dan zijn Maker? Zie, op zijn knechten zou Hij niet vertrouwen; hoewel Hij in Zijn engelen klaarheid gesteld heeft. Hoeveeltemin op degenen, die lemen huizen bewonen, welker grondslag in het stof is? Zij worden verbrijzeld voor de motten. Indien de heiligen en de engelen in de hemel, in hun volmaakte staat, aan deze oneindige heiligheid van God niet beantwoorden, betaamt het dan voor wormen op de aarde, te menen, dat iets wat van Hem voortkomt, niet volstrekt heilig en volmaakt, en dus ook voor hen het beste is? Dit is de vurige eigenschap van Gods natuur, waarom Hij een verterend Vuur en een eeuwige Gloed, en de Wet, waarop Hij enige vertoning daarvan gelegd had, een vurige Wet genoemd wordt, als zullende alles wat verkeerd en wat kwaad is, verbranden en verteren. Hierom is het, dat de profeet die een vertoning had van Gods heerlijkheid in een gezicht en de Serafim Zijn heiligheid hoorde uitroepen, zeide: *Wee mij, want ik verga! dewijl ik een man van onreine lippen ben*, Jes. 6 : 5. Hij meende dat het onmogelijk zou zijn, dat hij die nauwe toegang van Gods heiligheid zou kunnen verdragen. Met de herinnering daaraan stilte Jozua het volk, hen de schrik des Heeren voorstellende, Jozua 24 : 19, zeggende: *Gij zult den Heere niet kunnen dienen, want Hij is een heilig God*. Laten daarom de zielen, die om welke oorzaak ook, in benauwdheid of verlegenheden zijn, haar gedachten omtrent deze oneindige zuiverheid en vurige heiligheid van God trachten te oefenen. Dan zullen zij spoedig bevinden, als gespeende kinderen te worden voor Hem, en zich te vergenoegen in hetgeen waarmee Hij haar zal believe te leiden; dat is, om op Hem te wachten. Deze vurige heiligheid vloeit vanuit Zijn troon, Dan. 7 : 10, en zou wel in één ogenblik de gehele schepping, als zijnde onder de zonde en de vloek, verteren, ware het niet, dat er de tussenkomst van Jezus Christus was.
- 4) Overwegen wij ook Zijn heerlijke majesteit, als de Regeerder der wereld. Majesteit heeft opzicht op regering, en roept ons tot zulk een ontzag voor Hem, dat het ons wachten op Hem, beide beminnelijk en noodzakelijk maakt. Gods troon wordt gezegd in de hemel te zijn, en aldaar is het, dat de heerlijkste stralen van Zijn vreeslijke majesteit, voornamelijk uitschijnen; maar Hij heeft daarvan ook

enige vertoning gegeven op de aarde, opdat wij zouden leren vrezen voor Hem. Zodanig was de vertoning die Hij van Zijn heerlijkheid gaf in het geven van de Wet, waardoor Hij de wereld zal oordelen en de overtreders zal veroordelen, die geen kwijtschelding ontvangen in het bloed van Christus. Ziet de beschrijving daarvan, Ex. 19 : 16, 18. *En Mozes, zo vreselijk was het gezicht, zeide: Ik ben gans bevreesd en bevende*, Hebr. 12 : 21. Wat de uitwerking had op al het volk, wordt verhaald in Ex. 20 : 18, 19. Zij konden het niet verdragen, ofschoon zij goede verzekering hadden, dat het tot hun voordeel was, dat God zo nabij kwam, en Zijn heerlijkheid aan hen openbaarde. Zijn wij met onze toestand niet vergenoegd? Kunnen wij onder Zijn tegenwoordige bedelingen niet wachten? Laat ons eens bedenken, hoe wij tot Zijn tegenwoordigheid zullen naderen, of staan voor Zijn heerlijke majesteit. Zal niet de schrik van Zijn hoge voortreffelijkheid op ons vallen? Zal zijn verschrikking ons niet beroeren? Zullen wij Zijn weg en Zijn tijd niet als de beste achten en dat het onze plicht is, voor Hem te zwijgen en stil te zijn? Dergelijke openbaringen van Zijn heerlijkheid, als de grote Rechter van allen op Zijn troon, heeft Hij ook gedaan aan verscheiden profeten, zoals aan Jesaja, hoofdstuk 6 : 1—4; aan Ezechiël, hoofdstuk 1; aan Daniël, hoofdstuk 7 : 9, 10; aan Johannes, Openb. 1. Lees met aandacht deze plaatsen, en leer voor Hem beven. Deze dingen zijn ons niet vreemd: Deze God is onze God. Dezelfde troon van Zijn grootheid en majesteit is nog in de hemel bevestigd. Laat ons dan in al het haasten en de drift, waartoe onze geest in sommige toestanden geneigd is, ons zelf stellen voor deze troon van God, en dan overwegen wat ons best is te zeggen of te doen; wat gesteldheid des harten en des geestes ons best zal passen en veiligst zijn. Al deze heerlijkheid omringt ons ieder ogenblik, ofschoon wij die niet bemerken. Er zullen nog slechts weinig dagen verlopen, vóórdat alle voorhangselen en schaduwen, die rondom ons zijn, zullen weggenomen worden en verdwijnen; en dan zal al deze heerlijkheid ons verschijnen tot eeuwige gelukzaligheid of eeuwige rampzaligheid. Laat ons derhalve weten, dat ons niets in onze handelingen met Hem beter past, dan stil op Hem te wachten, wat Hij tot ons zal spreken in onze diepten en verle genheden.

- 5) Het is ook goed, de bewijzen te overwegen die God van deze Zijn oneindige grootheid, macht, majesteit en heerlijkheid gegeven heeft. Zodanig is geweest Zijn almachtig werk, om alle dingen uit niet te scheppen. Wij wonen op kleine molshopen op de aarde, en nochtans kennen wij het minste deel van de uitnemendheid van dat plekje grond, wat ons hier beneden tot onze woning gegeven is; maar wat kan dat bij de gehele bewoonbare wereld en derzelve volheid, halen? En welk een verbazende zaak is de grootheid van de wijde en grote Oceaan, met alle soorten van schepselen daarin? De minste van deze heeft een schoonheid, heerlijkheid en uitnemendheid, waarover onze naartigste nasporingen in verwondering moeten eindigen. Dit alles is maar de aarde, het lage nedergedrukte deel van de wereld. Wat zullen wij zeggen van de hemelen boven ons en van al die lichtende schepselen, die daarin hun woningen hebben? Wie kan derzelve schoonheid, orde, gebruik en loop begrijpen? De overweging hiervan, deed de Psalmist uitroepen: *O Heere, onze Heere! hoe heerlijk is Uw Naam?* Ps. 8 : 2. En wat is de bron en oorzaak van deze dingen? Zijn ze niet alle het uitwerksel van het Woord der kracht van deze heerlijke God? En wil Hij in en daardoor ons niet brengen tot een eerbiediging van Zijn grootheid? Desgelijks kon ook gezegd worden van Zijn machtige en wonderlijke werken der Voorzienigheid, in de regering van de wereld. Is Hij het niet, die oudtijds de zondvloed bracht over de wereld der goddelozen? Is Hij het niet, die Sodom en Gomorra met vuur uit de

hemel verteerde, en tot een voorbeeld gezet heeft, degenen die naderhand goddelooslijk zouden leven, dragende de straf des eeuwigen vuurs? Is Hij het niet, die Egypte bedorven heeft met Zijn plagen en Farao met zijn heir verdrong in de Rode Zee? Is Hij het niet, door Wie een Zijner knechten, honderd vijf en tachtig duizend mensen sloeg, in het leger van Sanherib in één nacht? Die de aarde opende, om Dathan en Abiram te verslinden; en die vuur liet uitgaan van het altaar, om Nadab en Abihu te verteren? En zijn niet alle eeuwen vervuld geweest met zulke voorbeelden van Zijn grootheid en macht?

De reden waarom ik bij deze dingen heb willen stilstaan is, om de redelijkheid van de plicht aan te wijzen, waartoe wij u aanzetten, namelijk, om in alle verlegene toestanden, stil en lijdzaam op God te wachten. Want wat betaamt ons anders, wanneer wij met deze grote en heilige Heere te doen hebben? Een behoorlijke overweging van deze dingen, zal ons gemoed daartoe krachtiglijk bewerken.

Ten tweede. Dit wachten op God heeft opzicht op de gehele toestand die in deze Psalm wordt beschreven. Zij behelst niet alleen geestelijke diepten vanwege zonde, wat wij in het brede behandeld hebben; maar ook uitwendige diepten, diepten van benauwdheid en verdrukking, waardoor wij in Gods heilige en wijze Voorzienigheid geoefend worden. Met opzicht daarop, is ook het stil en lijdzaam wachten onze plicht. En er zijn twee aanmerkingen, die ons met betrekking op zulke diepten van benauwdheid en verdrukking zullen ondersteunen. De ene is de overweging van die eigenschappen van God, die Hij op een bijzondere wijze oefent in al Zijn handelingen met ons, waarop wij in al onze verlegenheden, voornamelijk acht hebben te geven. De andere is de overweging van ons zelf, wat wij zijn en wat wij verdiend hebben.

1. Laat ons beginnen met het eerste. Er zijn in Gods bedelingen jegens ons en in Zijn handelingen met ons, vier dingen, die wij in deze zaak te overwegen hebben, die alle geschikt zijn, om een lijdzaam wachten in ons te werken.
 - a. Zijn soevereiniteit. Deze verklaart Hij, deze hebben wij te erkennen en er ons aan te onderwerpen, in al de grote en geduchte bedelingen van Zijn voorzienigheid, in al Zijn handelingen met onze zielen. Mag Hij met het Zijne niet doen, wat Hem behaagt? Wie zal tot Hem zeggen, wat doet Gij? Of zo dit iemand doet, welk recht heeft hij daartoe? Hij heeft deze gehele wereld uit niet gemaakt, en kon nog een andere of nog meer werelden, of alle dingen geheel anders dan die nu zijn, gemaakt hebben. Deze wereld zou zonder Zijn almachtige ondersteuning, niet één ogenblik bestaan. Niets kon in zijn plaats, koers en gebruik blijven, zonder Zijn krachtige invloed en begunstiging. Indien iets kan zijn, leven of een ogenblik werken zonder Hem, dan mogen wij vrijheid nemen, om de bestelling daarvan met Hem te betwisten en te haasten tot de volbrenging van onze begeerten. Maar alles, van de engelen in de hemel, tot de wormen op de aarde en het gras op het veld, hangt van Hem en Zijn macht ieder ogenblik af. Waarom is dit deel van de schepping een engel, dat deel een worm; een ander deel wederom een mens en dat deel een onvernunftig of redeloos dier? Is het door hun eigen keuze, schikking en uitvinding? Of door hun eigen wijsheid zo geschied? Of is zulks enkel uit Gods soevereine wil en welbehagen? Wat dwaasheid is het dan misnoegd te zijn, omtrent hetgeen Hij doet; naardien alle dingen zijn, zoals Hij die maakt en bestelt, en niet anders kunnen zijn; ja, de misnoegde zelfs heeft zijn wezen en bestaat enkel van Zijn welbehagen. Deze soevereiniteit van God, bepleitte Elihu in

zijn handelingen met Job, hoofdstuk 33 : 8-11. Hij verstond dat Job geredetwist had tegen Gods gestrenge bedelingen jegens' hem, en dat hij zich niet vernederd had onder Zijn krachtige hand, waarmee hij geoefend werd, noch op een behoorlijke wijze op Hem wachtte; wat stelt hij hem nu voor ogen, om hem tot deze plicht te brengen? Wat antwoordt hij op zijn redenen en klachten? Zie, zegt hij (vs. 12) hierin bent u niet rechtvaardig, antwoord ik u: want God is meerder dan een mens. En vs. 13: Waarom hebt gij tegen Hem getwist? want Hij antwoordt niet van al Zijn daden. Hetzij zo, dat gij in andere zaken rechtvaardig en onschuldig zijt; dat gij vrij zijt van de dingen, waarvan uw vrienden u beschuldigd hebben, nochtans in deze zaak bent u niet rechtvaardig: het is niet recht noch billijk, dat iemand over enige van Gods bedelingen klaagt of misnoegd is. Ja, maar, zal hij gezegd hebben, ik acht dat deze handelingen van God zeer zwaar en verschrikkelijk zijn, zodanig als Hij mogelijk nauwelijks omtrent iemand gedaan heeft, van het begin der wereld af: geheel bedorven en verteerd te worden op één dag, in al mijn nabestaanden en genietingen; en dat op een tijd, wanneer zulks niet verwacht werd, noch tegen gezorgd was; ja, een gevoel van zonde verlevendigd te vinden in het geweten na derzelve vergeving, gelijk dat zo met mij is; het is al hetzelfde, zegt Elihu, als u klaagt, dan bent u niet rechtvaardig. En welke reden geeft hij daarvoor op? Want God is meerder dan een mens; oneindig meerder in macht en soevereine heerlijkheid; ja, daarin is Hij zo volstrekt, dat Hij niet antwoordt op al Zijn daden. Wat dwaasheid, ja onrechtvaardigheid is het dan, te klagen over Zijn handelingen! Overweeg Zijn volstreckte heerschappij over de werken Zijner handen, over u zelf, over alles wat gij hebt, Zijn oneindige afstand van u en Zijn grootheid boven u; en zie dan, of het rechtvaardig is misnoegd te wezen over hetgeen Hij doet. Deze zelfde aanmerking vervolgt hij ook, hoofdstuk 34 : 18, 19: Indien het, wanneer koningen en prinses in gerechtigheid regeren een verachting is van, hun gezag, tot hen te zeggen: Gij Belial! gij goddeloze! Zult u dan twisten tegen Hem, die het aangezicht der vorsten niet aanneemt, en de rijken voor de armen niet kent? Want zij zijn allen Zijner handen werk. En vs. 29: *Als Hij stilt, wie zal dan beroeren? Als Hij het aangezicht verbergt, wie zal Hem dan aanschouwen, zowel voor een volk, als voor een mens alleen?* Het is al hetzelfde, al wat God doet, en omtrent wie, of het een geheel volk of stad, of een mens alleen is: hetzij hoog of laag, rijken of armen, goeden of kwaden, ze zijn allen de werken Zijner handen, en Hij Mag daarmee handelen zoals goed is in Zijn ogen. En het was Elihu alleen, zoals God Zelf naderhand verklaart, die de rechte en juiste middelen gebruikte, om Job af te brengen van zijn klachten, zijn geest te bedaren tot rust en vrede, en hem tot een lijdzaam wachten op God te brengen; want, daar zijn andere vrienden hem onrechtmatig van huichelarij beschuldigden, en dat hij op een bijzondere wijze boven andere mensen die oordelen van God verdiend had, was Elihu van zijn oprechtheid bewust, maar werd door hun redenen alleen getergd en ontstoken, en wekte op zijn eigen onschuld en oprechtheid te bepleiten en te verdedigen. Deze man, hem het geding van zijn oprechtheid toestaande, roept hem tot overweging van Gods grootheid en soevereiniteit, waartegen men niet kan opstaan. En hiertoe was het, daar de Heere Zelf hem naderhand ook riep.

Diepe en ernstige gedachten van Gods soevereiniteit en volstreckte heerschappij over al deze werken Zijner handen, zijn een krachtig middel, om de ziel tot deze plicht te bewerken. Ja, dit is het, waartoe wij onze zielen te brengen

hebben. Laat ons overwegen met Wie wij te doen hebben: zijn wij en al onze belangen niet in Zijn hand, gelijk het leem in de hand des pottbakkers? Mag hij met het Zijne niet doen, wat Hem behaagt? Zullen wij Hem tot rekenschap vorderen? Is niet al wat Hij doet, goed en heilig, even daarom dat Hij het doet? Zijn er dan enige misnoegde gedachten, die in onze harten oprijzen tegen de werken van God? Zijn enige klachten gereed uit te breken uit onze monden? Laat ons de hand op onze harten leggen, en onze monden in het stof steken, met de gedachte van Zijn grootheid en volstrekke soevereiniteit, en onze zielen zullen daardoor tot een betere gestalte bewrocht worden.

Dit strekt zich uit tot de wijze, tijden en gelegenheden van alle dingen, hoe ook genaamd. Ook in aardse of lichamelijke dingen; indien God een vreselijk oordeel van vuur en brand wil brengen over een volk; ach! moet het dan over Londen zijn? Indien over Londen, waarom dan zo schrikkelijk, zo woedende en zo onverwinnelijk? Waarom de stad en niet de voorsteden? Waarom mijn huis en dat van mijn buurman niet? Waarom had de een hulp en ik niet? Al deze dingen moeten geheel aan Gods soeverein welbehagen gelaten worden. Daar alleen kan de ziel rust en vrede vinden. Zo is het ook in geestelijke bedelingen. Wij zien, dat Aäron, op de schielijke dood van zijn twee zonen, door Mozes indachtig gemaakt wordende van Gods soevereiniteit en heiligheid, terstond stil zweeg of zich stil vernederde onder de krachtige hand van God, Lev. 10 : 3, 4. Zo was het ook met David; wanneer door de weerspanning van Absalom, gevolgd door de goddeloze menigte van de gehele natie, de zaken in uiterste verwarringen gebracht waren, zo liet hij alle redenen en klachten varen, door zichzelf en al zijn belangen aan Gods volstrekt welbehagen over te geven, 2 Sam. 15 : 26, 27. En hier moeten wij in alle engten onze zielen brengen, eer wij enige rust of vrede kunnen bekomen of de minste troostrijke verzekering, dat wij niet in Gods rechtvaardig misnoegen over ons in nog grotere tegenheden vallen.

- b. Wij hebben hier ook Gods wijsheid te overwegen, en ons daaraan te onderwerpen. Hij is wijs van hart; wie heeft zich tegen Hem verhard en vrede gehad? Dit voegt de profeet bij Zijn grootheid en soevereiniteit, Jes. 40 : 12-14, en in vs. 28 zegt Hij: Er is geen doorgronding van Zijn verstand. En de apostel besluit al zijn overwegingen over Gods werken, in een heilige verwondering over Zijn wijsheid en kennis, zeggende: *O diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods! hoe ondoorzoekelijk zijn Zijn oordelen, en onnaspeurlijk Zijne wegen*, Rom. 11 : 33, 34. Hij ziet en weet alle dingen in hun oorzaken, gewrochten, gevolgen en omstandigheden, in hun uiterste uitgestrektheid, onderlinge betrekking tot elkander, en gepastheid tot Zijn eigen heerlijkheid; en dus oordeelt Hij alleen recht van alle dingen. De mensen, zelfs de wijste mensen, wandelen, zoals David zegt als in een beeld, Ps. 39 : 7. Wij zien, wij weten weinig, en dat maar van zeer weinige dingen, op een onvolmaakte wijze; alleen door hun tegenwoordige vertoningen, afgetrokken van hun uitkomsten, gevolgen, doel en betrekking tot andere dingen. Indien wij verder wijs willen zijn in de werken Gods, wij zullen als het veulen van een woudezel bevonden worden. Wat voor ons of voor de Kerk Gods goed is, wat voor haar of voor ons kwaad is weten wij in het minst niet; maar voor God zijn alle dingen naakt en geopend. Het is waar, er zal eens een dag komen, dat wij zulk een gezicht van Gods werken zullen ontvangen, en de ene zaak zo tegen de andere zien gesteld, dat wij in die alle zullen bevinden, goedheid, schoonheid en orde, en dat die alle in getal, gewicht en mate gedaan

zijn, zodat het niets anders had kunnen zijn, zonder een verkorting van Zijn heerlijkheid en benadering van degenen die in Hem geloven; maar voor het heden, bestaat al onze wijsheid, om alles aan Hem te laten. Hij die deze dingen doet, is oneindig wijs; Hij weet, wat Hij doet, en waarom, en wat het einde zal zijn van alles. Wij zijn misschien geneigd te denken, dat op de een of andere tijd alles met ons, met de Kerk of met de gehele wereld te gronde zal gaan: hoe kan deze breuk geheeld, dit verlies vergoed, deze verwoesting hersteld worden? De vrede is weg, de koophandel bedorven, onze middelen verteerd, de Kerk verloren, alles gaat te gronde, en er is niets dan verwarring en de uiterste verwoesting voor de deur. Wanneer iemand, die onkundig en onbedreven op zee is, zo dikwijls het schip waar hij op is naar de een of andere zijde begint over te hellen, en daarbij denkt dat alles vergaan zal, die zal,, indien hij niet kinderachtig bevreesd is, de schipper geloven als die zegt, dat er geen gevaar is, dat hij op zijn ervaring zich gerust kan stellen, en dat dan alles wél met hem zal zijn, en dit zal hem bedaardheid en voldoening geven. Wij zijn waarlijk in een storm, en de gehele aarde schijnt te waggelen als een dronken man; maar nochtans mogen onze zielen berusten in het oneindig verstand en de wijsheid van de grootste Loods van het gehele geschapene, die alle dingen bestuurt naar de raad van Zijn wil. Zijn werken zijn menigvuldig; met wijsheid heeft Hij die alle gemaakt, Ps. 104 : 24, en met diezelfde wijsheid bestuurt Hij ze. Alles komt voort van de Heere der heerscharen; Hij is wonderlijk van raad, Hij is groot van daad, Jes. 28 : 29. Al wat goed, voegzaam en nuttig voor ons is, voor de onzen, voor de Kerk, voor de stad en voor ons vaderland is bij Hem bekend; maar dit weet niet één schepsel. Daarom hebben wij ons aan deze oneindige wijsheid over te geven en te onderwerpen. Zijn hand wordt in al Zijne werken, door een oneindige wijsheid bestuurd. In de overweging hiervan en in het vernederen van ons zelf daaronder, zullen wij rust en vrede vinden, en dit zal ons in al onze engten en verlegenheden, bewerken tot een wachten op Hem.

- c. In deze zaak hebben wij ook Gods rechtvaardigheid te overwegen. Deze wordt in de Schriftuur gebruikt, om verscheidene volmaaktheden van God uit te drukken, die alle gebracht kunnen worden tot de oneindige rechtheid van Zijn natuur. Ik heb alleen die op het oog, die genoemd worden *justitia regiminis*, de rechtvaardigheid Zijner regering. Hiervan zegt Abraham, Gen. 18 : 25: Zou de Rechter der ganse aarde geen recht doen? En de apostel, Rom. 3 5: Is God onrechtvaardig, als Hij toorn over ons brengt? Dat zij verre. Dit hebben onze zielen te erkennen in al de werken van God. Zij zijn alle rechtvaardig: het zijn werken van Hem die geen onrecht doet, Wiens troon in gerechtigheid gevestigd is. Hoe schrikkelijk, zwaar en gestreng die ook schijnen mogen, zij zijn evenwel alle rechtvaardig. 't Is waar, soms maakt Hij zich op om vreemde werken en daden te doen, zulke, die Hij niet dikwijls noch gewoonlijk wil doen; zulke, die de wereld met schrik en verbaasdheid zullen vervullen, Jes. 28 : 21. Vreselijke dingen zal Hij Zijn volk antwoorden, maar alles zal zijn in gerechtigheid. Maar te klagen en misnoegd te zijn, over hetgeen dat rechtvaardig is, is de hoogste onrechtvaardigheid die er zijn kan. Het geloof dan de ziel bepalende bij de rechtvaardigheid van God, is een krachtig middel om ons onder Zijn krachtige hand te vernederen. Om ons nu verder hierin behulpzaam te zijn, zo overweeg:

Aanmerkingen van Gods rechtvaardigheid in Zijn oordelen.

- 1) Dat God niet oordeelt, zoals de mensen oordelen. Wij oordelen naar het gezicht onzer ogen en het gehoor der oren, maar God doorzoekt het hart. Wij oordelen over hetgeen tussen mensen en mensen is; maar God oordeelt voornamelijk over hetgeen tussen Hem Zelf en de mens is. Wat weten of verstaan wij nu van deze dingen? Of van hetgeen er in het hart der mensen is: welke voornemens, uitvindingen, oogmerken, bedorven hartstochten, zonden; welke onderhandelingen er geweest zijn tussen God en hen; welke waarschuwingen en bestraffingen Hij hun gegeven heeft; welke verbintenissen zij gemaakt hebben, welke overtuigingen zij hebben ondergaan; waartoe zij hun leven, hun goederen, hun families hebben gesteld? Helaas! wij weten niets van deze dingen en zijn dus niet bekwaam om van Gods handelingen daarover te oordelen: Maar dit weten wij, dat Hij rechtvaardig is in al Zijn wegen en heilig in al Zijn werken; ja zelfs in de allerschrikkelijkste. En wanneer de verborgen dingen uit aller mensen harten zullen geopenbaard worden, o! hoe heerlijk zal dan zijn, Zijn verdrinken van de oude wereld, de verbranding van Sodom, het verslinden van Dathan en Abiram in de aarde, de gehele verwerping van de Joden, met alle andere daden Zijner voorzienigheid, die met strengheid schenen vergezeld gegaan te zijn! Zodanig zullen ook onze eigen beproevingen, hetzij in of uitwendig, blijken te zijn.
- 2) God is Rechter van de gehele wereld, van alle eeuwen, tijden, plaatsen en personen. Hij bestuurt alles zoals het dienende is ten goede van het geheel en van Zijn eigen heerlijkheid in de ganse Schepping. Onze gedachten zijn bepaald, veel meer nog onze opmerkingen en bekwaamheden om zaken af te meten, binnen een zeer kleine omtrek. Iedere zaak staat voor ons alleen en op zichzelf, waardoor wij zeer weinig van de schoonheid of orde zien, die er in ligt, noch weten, hoe die rechtmatig behoorde geschikt te worden. Deze of gene bijzonderheid kan ons wanstaltig toeschijnen, die echter onder het oog van Hem, Die alles op éénmaal tegelijk ziet, het verleden, tegenwoordige en toekomstige, met al de samenvoegselen en bindselen van wijsheid en orde, waardoor de zaken onderling op elkander betrekking hebben, zeer schoon en heerlijk is; want gelijk niets is van zichzelf, door zichzelf, noch voor zichzelf, zo staat ook niets alleen, maar er loopt een lijn van onderlinge orde door de gehele schepping, en iedere bijzonderheid, en dat in alle veranderingen van het begin tot het einde toe, geven daaraan beminnelijkheid, leven en orde. Wie slechts maar een stuk van een bevallig beeld kan zien, kan denken dat het een zeer wanstaltig werkstuk is; wanneer een ander het in zijn geheel beschouwt, wordt deze van deszelfs behoorlijke evenmatigheid en schoonheid verzekerd. Maar nu zijn alle dingen, eeuwen en personen op eenmaal onder het oog van God, en Hij bestelt die alle met opzicht op het geheel, zodat ieder zijn eigen plaats vervult en het zijne toebrengt tot de gemene strekking van alles tot hetzelfde doel.

En hierom is het, dat in openbare of algemene oordelen en rampen, God menigmaal toelaat dat de godzaligen met de goddelozen: ingewikkeld worden, en dat niet uit hoofde van hun eigen personen; maar omdat zij delen zijn van dat lichaam, dat Hij verderven wil. Dit drukt Job wat hard uit, maar er is waarheid in zijn stelling, hoofdstuk 9 : 22, 23: Dat is één ding, daarom zeg ik: De oprechten en de goddelozen verdoet Hij. Als de gesel haastelijk dooft, bespot Hij de verzoeking der onschuldigen. In algemene verwoestingen neemt God dikwijls de goeden en kwaden gelijk weg; een

haastige gesel komt tot hen allen, en dit doet God om verschillende redenen.

- a. Opdat Hij Zijn eigen heiligheid openbare, die zodanig is, dat Hij zonder de minste onrechtvaardigheid of onderdrukking, zelfs om hun tergingen van Hem, de huizen, de bezittingen, de middelen en het leven van de beste Zijner heiligen, wegnemen kan; want hoe zouden de mensen, hoe zou enig mens, de beste der mensen, rechtvaardig zijn bij God? Zo Hij lust heeft, om met hem te twisten, niet één uit duizend zal hij Hem beantwoorden, Job 9 : 2, 3. Dit zullen zij ook erkennen en belijden. Uit hoofde van Zijn rechtvaardigheid, kan niemand zijn mond, vanwege Zijn oordelen opendoen, zonder de hoogste goddeloosheid.
- b. Hij doet het, opdat Zijn eigen volk Zijn verschrikkelijkheid zou leren, om zich altijd over Hem te verheugen met beving. Hierom getuigt Job, dat hij in zijn voorspoed niet gerust was, maar gedurig in zichzelf vreesde, met gedachten van Gods oordelen. Er zou zeker veel heilloze vleselijke gerustheid gereed liggen om het hart der gelovigen te bezetten en in te nemen, indien God hen altijd in de bedelingen van Zijn openbare oordelen voorbijging.
- c. Hij doet het, opdat zulks een steen des aanstoets en een struikelblok zou zijn voor goddelozen, die in hun zonden verhard en voorbereid worden voor het verderf. Wanneer dezen zien, dat alle dingen allen gelijkelijk overkomen, en dat zij, die de striktste belijdenis doen van Gods naam, en Hem vrezen, niet beter varen dan zij zelf, dan worden zij bemoedigd om de waarschuwingen van God en de slagen van Zijn hand te verachten, en rennen voort tot het verderf, waartoe zij voorbereid worden. Eindelijk:
- d. Hij doet het, om aan de gehele wereld te verklaren, dat hetgeen Hij hier doet, zijn eindelijk oordeel en laatste bepaling niet is omtrent zaken en personen; want wie kan de wijze zien sterven gelijk de dwaze, de rechtvaardige zien verloren gaan, in zijn uitwendige belangen gelijk de goddeloze; of hij moet besluiten, dat de rechtvaardige God, de Rechter van allen, een andere dag gesteld heeft, waarop alle dingen wederom opnieuw behandeld zullen worden, en een iegelijk alsdan zijn eindelijke beloning, naar dat zijn werken geweest zijn, ontvangen zal? Dus hebben wij ons aan de rechtvaardigheid te onderwerpen, waarmede Gods handelingen altijd vergezeld gaan.
- e. In al de werken van Gods machtige hand, hebben wij ook te overwegen Zijn goedertierenheid en genade. Zoals in Hem geen ongerechtigheid is, is in Hem al wat goed en genadig is. Al wat er in enige verdrukking minder is dan de hoogste wraak, is enkel goedheid en genade. Uw huizen zijn verbrand, maar uw goederen zijn misschien behouden; is daar geen goedheid, geen genade in? Of mogelijk zijn ook uw goederen verteerd, maar uw leven is nog bewaard; wat klaagt dan een levend mens? Ja, zeg wat gij wilt, deze slag is de hel niet, die gij al lang verdiend hebt; ja, die kon wel een middel zijn, om u daarvoor te bewaren; zodat dit dan ook met oneindige goedheid, verdraagzaamheid en genade vergezeld gaat. Zo de aanmerkingen hiervan uw hart niet stillen, ziet dan toe, dat u niet wat ergers overkomt.

Deze dingen onder andere, hebben wij in God te overwegen, om onze harten te brengen tot een berusten in Zijn wil, een onderwerping onder Zijn krachtige hand, en een lijdzaam wachten naar de uitkomst.

2. Laat ons nu overwegen wat en wie wij zelf zijn. Overwegen wij dan:

- 1) Onze geringe en verachtelijke toestand, en de oneindige afstand waarin wij staan tegenover Hem, met Wie wij te doen hebben. Wanneer Abraham, de vader der gelovigen, en Gods vriend, met Hem over Zijn oordelen handelde, zo deed hij zulks onder de erkenning van zijn toestand, dat hij enkel stof en as was, Gen. 18 : 27. Een arm verachtelijk schepsel, dat God naar Zijn welbehagen geformeerd had uit het stof der aarde, en dat binnen weinige dagen wederom tot het stof daarvan zou wederkeren. Er is ons niets verderfelijker dan te vergeten wat wij zijn. De mens, zegt Bildad, is een made, en des mensenkinds, een worm, Job 25 : 6. En daarom zegt Job zelf, hoofdstuk 17 : 14: *Tot de groeve roep ik: gij zijt mijn vader! tot het gewormte: Mijn moeder, en mijn zuster!* Zijn verwantschap en betrekking daarop is het naaste dat bedacht kan worden, ook is hij niet anders te achten, en er is niets dat God meer verfoeit dan hoogheid des harten, in het vergeten van onze geringe en zwakke toestand. Zult u, vraagt de Heere de trotse vorst van Tyrus, dan enigszins voor het aangezicht uws doodslagers, zeggen: Ik ben God? daar gij een mens zijt? Ezech. 28 : 9. Deze strenge overtuiging bezorgde God voor zijn trotsheid. Gij zult maar een mens zijn voor het aangezicht uws doodslagers, en geen God. En toen Herodes zich verhovaardigde over de uitroep van de ijdele menigte: Een stem Gods, en niet eens mensen! sloeg hem terstond een engel des Heeren, zodat deze god van de wonnen gegeten werd, en de geest gaf, Hand. 12 : 22, 23. Er is waarlijk niets krachtiger om der mensen hoogmoedige gedachten te vernederen, dan de herinnering dat zij mensen zijn. Hierom is het, dat de psalmist tot God bad, zeggende: Ps. 9 : 21: *O Heere! jaag hun vreze aan; laat de heidenen weten, dat zij mensen zijn.* Arme, ellendige, zwakke, sterfelijke mensen, gelijk het grondwoord betekent. Wat is de mens? Wat is zijn leven, wat zijn kracht? De droom ener schaduw, en enkel niet, zei eens iemand; of gelijk David veel beter uitdrukt in Ps. 39 : 6: *Immers is een ieder mens, hoe vast hij staat, enkel ijdelheid.* En Jakobus, hoofdstuk 4 : 14: *Hoedanig is ons leven, zijnde het beste wat wij hebben, en ons al? Het is een damp, die voor een weinig tijds gezien wordt, en daarna verdwijnt.* Maar over dit onderwerp is door velen genoeg gesproken. En wij die iedere week in een stad, zovele duizenden naar het graf hebben zien dragen, zijn als met doornen en distelen van de waarheid van onze sterfelijkheid onderwezen geworden. Maar ik weet niet hoe het komt, dat er niets is, dat wij meer geneigd zijn te vergeten, dan wat wij zelf zijn. En dit brengt de mensen tot ontelbare misdragingen jegens God en jegens elkander. Gij dan, die onder Gods hand, in enige gestrenge bedelingen geoefend wordt en bij alle gelegenheden gereed zijt uw mond met klachten te vervullen, zit een weinigje neder, om u zelf eens recht te beschouwen, en zie dan, of u deze gestalte betaamt. Het is de grote God, tegen Wie uw misnoegen is, en u bent een mens, en dit is de naam van een worm; een arme, zwakke en stervende worm, die, terwijl gij spreekt, er mogelijk niet meer zijt. Zult u het dan billijk achten, dat zulk een als gij zijt, zich verheft tegen de grote eigenaar en bezitter van hemel en van aarde? Arm leem, arm stof en as, arme stervende worm! ken uw staat en toestand, en val in stilheid neder onder de krachtige hand van God. Ofschoon gij met de mensen, omtrent uw belangen twist, laat nochtans van God af. Potscherven mogen met aarden potscherven twisten; maar wee die, die met zijn Maker twist!
- 2) Overweeg ook, dat wij allen in deze zwakke toestand, grotelijks tegen God gezondigd hebben. Dit deed Job, hoofdstuk 7 : 20: *Heb ik, òf, ik heb gezondigd (lezen de Engelsen), wat zal ik U doen, o Mensenhoeder?* Indien deze aanmerking uw gemoed niet voldoet, zo zal ze nochtans alle mensenkinderen de mond stoppen. Ofschoon al de vloeken van de Wet over ons werden uitgevoerd, zo zou

evenwel alle mond gestopt, en de gehele wereld voor God verdoemelijk moeten zijn, Rom. 3 : 19. *Wat klaagt dan een levend mens?* vraagt de profeet, Klaagl. 3 : 39. Het zal misschien zijn, omdat zijn smart groot en onuitsprekelijk is, zodanig als zelden of ooit iemand voor hem is overkomen: maar wat dan, zegt hij; een ieder klage vanwege zijn zonden; of (zoals de Engelsen lezen) zal een mens klagen over de straf zijner zonden? Indien deze levende mens, een zondig mens is, gelijk er niemand leeft en niet zondigt: wat van zijn staat en toestand ook wezen mag, zo heeft hij geen grond noch reden van murmuring of klacht. Dat een zondig mens klaagt, inzonderheid terwijl hij nog een levend mens is, is alleronredelijkst en onbetamelijk, want:

- a. Al wat ons overkomt, is ter oorzaak dat wij zondaren voor God zijn en alleszins rechtvaardig; maar nu is het wrokken en misnoegd zijn over Gods oordelen, die vanwege de zonden blijkbaar rechtvaardig worden gemaakt, niet anders dan de toestand der verdoemden in de hel te vervroegen, terwijl een groot deel hunner ellende hierin bestaat, dat zij altijd misnoegd zijn over het vonnis en de straf, die zij weten ten hoogste rechtvaardig en heilig te zijn. Indien het hier de plaats en mijn oogmerk was, om van de zonden van alle belijders te handelen, hoe gemakkelijk ware het, de mond van alle mensen over hun moeilijkheden te stoppen. Maar dit is mijn tegenwoordig werk niet; ik spreek nu tot bijzondere personen, en dat niet met het bijzondere oogmerk, om hen van hun zonden te overtuigen, maar om hun zielen te vernederen. Daartoe kan een andere gelegenheid genomen worden, om daartoe ook opzettelijk en meer direct aan te dringen. Laat ons heden alleen, wanneer onze zielen gereed zijn om verward te worden met de gedachten van enige gestrengte bedelingen van God en van onze eigen bijzondere verdrukkingen, verlegenheden en ellenden daardoor veroorzaakt, tot ons zelf inkeren opdat een iegelijk zijn eigen personele tergingen beschouwe. En wanneer wij dit gedaan hebben, laat ons dan eens zien, wat wij tegen God te zeggen of waarover wij te klagen hebben. Een mens zwijge hier, maar laat een zondaar spreken. Is God niet heilig, rechtvaardig en wijs, in hetgeen Hij gedaan heeft? Zo ja, waarom billijken wij Zijn wegen niet en onderwerpen wij ons niet met stilheid aan Zijn wil?
- b. Maar dit is nog niet alles; wij zijn niet alleen zulke zondaren, waardoor deze bedelingen van God, blijkbaar heilig en deze Zijn oordelen rechtvaardig worden gemaakt: maar ook om openbaar te maken, dat zij vergezeld gaan met onuitsprekelijk geduld, barmhartigheid en genade. Om dit nu maar eens in één bijzonderheid aan te wijzen, zo vraag ik, is het alleen de verbranding van onze huizen, de beroving onzer goederen en de ondergang van onze staat, die onze zonden hebben verdiend? Neen, indien God het tijdelijk vuur op aarde, voor ons de weg had doen zijn om in te storten in het eeuwige vuur der hel, wij zouden niets gehad hebben, waarover wij met recht konden klagen. Zien wij dan niet, dat er in iedere bedeling een inmengsel is van onuitsprekelijk geduld, genade en barmhartigheid? Zullen wij evenwel daarover klagen en misnoegd zijn? Is het niet een veel betere raad: Ga heen, zondig niet meer, opdat u niet wat ergers overkome? Dat een zondaar buiten de hel niet wil berusten in Gods wil, noch zich vernedert onder Zijn krachtige hand, is zich aan de bijzondere zonde van de hel schuldig te maken. Andere zonden verdienen de hel, maar de misnoegdheid tegen God wordt voornamelijk, ja eigenlijk daarin bedreven. De Kerk kwam in dit geval tot een gezegend en geruststellend besluit, Micha 7 : 9: *Ik zal des Heeren gramschap dragen, want ik heb tegen Hem gezondigd; ik zal*

die stil en lijdzaam dragen, en mij onder Zijn hand daarin vernederen en onderwerpen.

- 3) Overweeg ook, dat wij niet recht oordelen kunnen, wat ons goed en nuttig, of wat ons kwaad en nadelig is, en wat meest strekkende is tot ons hoogste doel, Ps. 39 : 7: Immers wandelt de mens als in een beeld; in een beeld vol valse verbeeldingen van zaken; in het midden van ijdele vertoningen, zodat hij niet weet wat te verkiezen of recht te doen, en daarom slijt hij zijn meeste tijd en kracht omtrent dingen die voor hem van geen nut of voordeel zijn; immers woelen zij ijdellijk. Hiervan geeft de psalmist een bijzonder bewijs; men brengt bijeen, en men weet niet, wie het naar zich nemen zal; wat slechts een voorbeeld is van de veelvuldige teleurstellingen, die de mensen in hun gehele leven overkomen, niet wetende wat hun goed en nuttig is. Wij belijden allen, het hoogste doel te beogen, namelijk, de genieting van God in Christus, als onze eeuwige beloning; en zijn daartoe gehouden in het gebruik van de middelen, van geloof en gehoorzaamheid. Indien dit nu zo is, dan moet de gepastheid of ongepastheid van alle andere dingen, of die ons goed of kwaad zijn, worden afgemeten naar dat zij tot dit doel strekkende zijn. Wat weten wij daar nu van? Belangende de zaken van dit leven, weten wij of het ons best is, rijk of arm te zijn; huizen te hebben of die te missen; overvloed te hebben of gebrek te lijden; onze kinderen rijkdom en erfenissen na te laten of ze naakt en berooid te laten aan de Goddelijke voorzienigheid? Weten wij, welke staat of toestand onze gehoorzaamheid meest bevorderen, onze verzoeken meest voorkomen of ons meest tot doding van onze bedorvenheden aanzetten zal? Indien wij van al deze dingen niets weten, wat wij waarlijk ook niet doen, is het dan niet best voor ons, dat wij die in stilheid des gemoeds, aan Gods wijze bestelling overlaten? Ik twijfel in het minst niet, of het zal ten jongsten dage blijken, dat er een wereld van boosheid in het hart der mensen, door het bederf van hun uitwendige belangen, en nog meer door hun inwendige beroeringen, ten ondergehouden is. Dat velen daardoor verlost en bevrijd zijn geworden van verzoeken, waarmede zij anders tot hun verderf en schande van het evangelie zouden zijn overvallen geworden; en dat vele verborgen verzweringen doorvlijmd en genezen zijn geworden, door slagen van de hemel; want God brengt Zijn eigen volk geen oordelen toe om des oordeels of der straffen wil; maar altijd om enig gezegend oogmerk van genade jegens hen ten uitvoer te brengen. En er is niet één ziel in het bijzonder, die zich zelf recht onderzoekt en haar eigen toestand overweegt, of zij zal in staat zijn, om in al Gods bedelingen Zijn wijsheid, genade en zorg jegens haar te kunnen zien. Wanneer ik mij zou inlaten om al de weldaden aan te wijzen, die door Gods heiligende hand, de gelovigen toegebracht worden door verdrukkingen, ellenden, benauwdheden, verzoeken en dergelijke uitwerkingen van Gods bezoeken, zulks zou in dit geval, der mensen zielen nuttig kunnen zijn; maar deze stof is zo dikwijls en zo wél behandeld, dat ik daarbij niet zal stil staan. Ik verzoek alleen, dat wij maar ernstig in overweging nemen, hoe gans onkundig wij gijn, wat ons goed en nuttig is in deze uitwendige dingen, en dat wij die daarom in stilheid aan Gods voorzienig bestel overlaten.
- 4) Laat ons ook overwegen, dat al deze dingen, waarover wij ontrust en verlegen zijn, direct vallen binnen de omtrek van dat goede Woord van Gods genade, dat Hij alle dingen zal doen medewerken ten goede van degenen, die Hem liefhebben, Rom. 8 : 28. Alle dingen die wij genieten, alle dingen waarvan wij beroofd worden; al wat wij doen en al wat wij lijden, al onze verliezen, verdrukkingen, ellenden en benauwdheden, waarvan de apostel spreekt in de volgende verzen, zullen medewerken ten goede; medewerken, de een met de ander, en alle met en in

ondergeschiktheid aan de macht, de wijsheid en de genade van God. Het kan zijn, dat wij niet zien hoe of door welke middelen zulks teweeg gebracht zal worden; maar Hij die het op Zich genomen heeft, is oneindig wijs en machtig, en wij weten weinig of niets van Zijn wegen. Er is niets dat wij hebben òf genieten òf begeren, of het is voor sommigen tot hun verderf geweest. Rijkdommen zijn voor mensen bewaard geworden, tot hun nadeel. Wijsheid en hoge standplaatsen, zijn velen tot bederf geweest. Vrijheid en overvloed, zijn voor velen een strik. Voorspoed doodt de zotten. En wij zijn van ons zelf niet bekwaam, om ons enigermate te beveiligen tegen de schadelijkheid en het vergif, dat er in sommige van deze dingen ligt, zodat die ook ons bederf niet mogen zijn, zoals die reeds geweest zijn en nog alle dagen worden, voor een grote menigte van de kinderen der mensen. Het moet de ziel met schrik en verbaasdheid vervullen, wanneer men de wegen en het einde overweegt, van de meesten die de goederen dezer wereld zijn toebetrouwd. Is het niet duidelijk, dat zij hun leven lang vlijtig bezorgd schijnen te zijn, dat zij eeuwig verloren zullen gaan? Zij geven zich over aan overdaad, ongebondenheid, onderdrukking, onmatigheid en (inzonderheid nu onlangs) godslastering en godverloochening. Dit alles is de vrucht van hun overvloed en gerustheid. Indien God ons nu van al deze dingen berooft, kan iemand met zekerheid zeggen, dat hij daardoor verergerd of benadeeld is? Hadden ze niet tot zijn eeuwig verderf kunnen strekken, zowel als ze zulks doen aan duizenden, die van nature zoveel goed en voordelen hebben gehad, om zo wijs te zijn als wij? Zullen wij dan over Gods bedelingen klagen? En wat zullen wij zeggen, nu Hij Zelf ondernomen heeft, om alle dingen, die Hij omtrent ons bestuurt, te doen medewerken ten goede? Angstvalligheden des gemoeds en verslagenheid des harten over ons verlies, is niet hetgeen waar wij in onze droefenissen toe geroepen worden; maar onze plicht is te overwegen, of wij God liefhebben, en of wij naar Gods voornemen geroepen zijn. Indien ja, dan zijn alle dingen wél en veilig in Zijn hand, die Hij tot ons goed en voordeel besturen kan. Ik hoop dat vele arme zielen, uit deze aanmerking, onder al haar verdrukkingen hetzelfde zullen kunnen zeggen, als hij die uit zijn vaderland gebannen zijnde, elders beter onthaal ontving: Mijn vrienden! ik was bedorven geweest, ware ik niet bedorven geworden: ware ik door de brand niet bedorven geweest, misschien zou ik bedorven zijn geworden in het eeuwige vuur, maar God heeft alles voor mij ten goede doen medewerken.

Het doel van al deze redevoeringen is, om de redelijkheid en billijkheid om op God te wachten, aan te wijzen, waartoe wij naar het voorbeeld van de psalmist hebben aangedrongen. De onkunde van God en van ons zelf, is de grote oorzaak van al onze onrust. Dit ontstaat voornamelijk, niet uit gebrek aan licht en onderwijs, maar uit gebrek aan overweging en toepassing. De kundigheden die wij van God en van ons zelf hebben voorgesteld, zijn duidelijk en aan allen bekend; maar door wie worden ze naar behoren gebruikt en aangelegd? De gesteldheid van ons gemoed is, alsof wij met God op een gelijke voet staan, en met Jona denken dat wij billijk mogen vertoornd zijn over hetgeen Hij doet. Overwogen wij recht wie Hij is, en hadden wij dat ontzag voor Hem, gelijk ons behoort, het zou zeker anders met ons geweest zijn.

Invloed die de beloften op het wachten hebben in een tijd van verdrukking.

Deze zaken voorgesteld hebbende uit de tweede aanmerking, getrokken uit de woorden, dat Jehovah Zelf het eigenlijke voorwerp is, waar de ziel in de

voorgeschreven toestand op wacht, zal ik nog één besturing bijvoegen, n.l. hoe wij bekwaam zullen gemaakt worden, om deze plicht recht te volbrengen, waarvan wij aangetoond hebben dat die zo noodzakelijk, zo redelijk is, en tot verkrijging van hulp en ondersteuning zo krachtig kan zijn; en dit ontstaat uit een andere aanmerking, die wij tot opening van deze verzen voorstelden en waarover wij nog niet gesproken hebben; namelijk:

Ondersteuning in benauwdheid, uit het Woord der beloften.

Dat het Woord der beloften, de grote ondersteuning is van de zielen in het wachten op God, daarvan zegt de Psalmist: Ik hoop op Zijn Woord, dat is, het Woord der beloften. Zoals het Woord in het algemeen de evenmatige regel is van al onze gehoorzaamheid aan en gemeenschap met God; zo zijn er ook bijzondere gedeelten in, die gepast zijn op de bijzondere werkzaamheden van onze zielen jegens Hem. Aldus is het Woord der beloften of de beloften in het Woord, datgeen waarop ons geloof bijzonder ziet, in ons hopen, in ons vertrouwen en wachten op God, ook gepast is om te beantwoorden aan de onmiddellijke werkzaamheden onzer zielen. Uit dit Woord der beloften haalt de ziel, in al haar moeiten en benauwdheden bemoediging om op God te blijven wachten en dat om deze twee redenen:

Ten eerste. Omdat zij een verklaring zijn van God en van Zijn wil.

Ten andere. Omdat zij genade en sterkte mededelen aan de ziel; waarover wij hier niet zullen handelen.

Het doel en gebruik van de beloften, is om God op een bijzondere wijze aan de gelovigen te verklaren en bekend te maken, en wel datgene in en aangaande Hem, wat hun bemoediging verstrekt om op Hem te wachten.

- 1) De beloften zijn een verklaring van Gods natuur, inzonderheid van Zijn goedheid, genade en liefde. God heeft al de heerlijke eigenschappen en voortreffelijkheden van Zijn natuur, op Zijn Woord gedrukt, inzonderheid zoals Hij in Christus is, in het Woord van het Evangelie. Daarin aanschouwen wij Zijn heerlijkheid, in het aangezicht van Jezus Christus. Zoals Zijn geboden ons Zijne heiligheid en Zijn bedreigingen, Zijn rechtvaardigheid en gestrengheid uitdrukken; zo drukken ook Zijn beloften ons Zijn goedheid, genade, liefde en weldadigheid uit. In deze dingen leren wij alles wat wij waarlijk en grondig van God kennen; dat is, wij kennen Hem in en door Zijn Woord. Hierom is het, dat een ziel die in deze toestand op God blijft wachten, de verklaring overweegt die Hij van Zich Zelf en van Zijn eigen natuur geeft, in en door de beloften, en ontvangt daaruit bemoediging en ondersteuning in haar plicht; want indien God ons door de beloften onderwijst wat Hij is en wat Hij voor ons wil zijn, dan hebben wij een vaste grond, om van Hem alle vruchten van goedertierenheid, vriendelijkheid en liefde te verwachten. De ziel beware maar in zich dat denkbeeld van God, wat voorgehouden wordt in de beloften, zo zal zulks krachtig bij haar vermogen, om in een verwachting van Zijn genadige behandelingen te volharden; omdat zij niets anders uitdrukken dan goedheid, liefde, geduld, verdraagzaamheid, lankmoedigheid, vergevende genade, barmhartigheid, weldadigheid en een volkomen voldoende beloning. Dit is de schoonheid van de Heere waarover de profeet met zulk een verwondering spreekt, Zach. 9 : 17: Hoe groot zal Zijn goed wezen! en hoe groot zal Zijn schoonheid wezen! Wat de ziel grotelijks bekoort,

om Hem standvastig aan te kleven. Welke zwaarigheden ook mogen voordoen, welke verzoeken zich ook tussen stellen of welke vermoedheid bij ons begint de overhand te nemen in onze moeilijkheden, verlegenheden, beproevingen en verlatingen, laat ons niet zulke gedachten van God onderhouden als onze beroerde inbeeldingen ons zullen inboezemen; dit zou ons terstond vervoeren tot duizend ongeduldigheden, kwade vermoedens en misdragingen: maar de gedachtenis en overdenking van God in Zijn beloften, als zijnde daarin geopenbaard en bekend gemaakt, is tot een geheel andere strekking en oogmerk daarin gevoegd. Daarin ontdekt zich, ja wordt zeer heerlijk ten toon gespreid, de liefde, wijsheid, goedheid, tederheid en genade, waardoor een gelovige ziel niet dan bemoedigd kan worden, om op Hem te wachten.

- 2) Het Woord der beloften vertoont niet alleen Gods natuur, waardoor Hij zich zelf aan het geloof ter beschouwing voorstelt; maar het verklaart ook Zijn wil en voornemen, om jegens de ziel te handelen overeenkomstig Zijn eigen goedheid en genade; want de beloften zijn de verklaringen van Gods wil en voornemen, om jegens de gelovigen in Christus Jezus te handelen, naar de oneindige goedheid van Zijn eigen natuur; en dit geschiedt in een grote verscheidenheid, naar de verscheidene toestanden en noden dergenen die geloven. Zij komen allen voort uit dezelfde bron van oneindige genade, maar worden in ontelbare bijzondere stromen verspreid, naar dat onze noden vereisen. Hier heen wenden zich de wachtende zielen, opdat zij ondersteund en bemoedigd worden. Hun beroeringen ontstaan voornamelijk uit hun misvattingen over hetgeen God is in Zich Zelf en wat Hij zijn wil voor hen; waarheen zouden zij nu anders gaan, om van hun dwalingen terecht gebracht te worden, dan tot die ware vertoning, die Hij van Zich Zelf en van Zijn wil gedaan heeft, in het Woord Zijner genade. Want niemand heeft ooit God gezien; de eniggeboren Zoon, die in de schoot des Vaders is, die heeft Hem ons verklaard, Joh. 1 : 18. Het Evangelie nu is niets anders dan het Woord der beloften, verklaard in al zijn bronnen, oorzaken en gewrochten; daarom moeten wij daarheen gaan, om in deze zaak onderwezen te worden. De inbeeldingen en redeneringen van der mensen harten, zullen hen maar in deze dingen verleiden, en de onderrichtingen van anderen kunnen dit ook doen; ook hebben die geen waarheid in zich, dan in zover zij overeenkomen met het Woord der beloften. Hier alleen kunnen zij rust en verkwikking vinden. De ziel waarvan wij spreken is onder beroeringen, verlegenheden en benauwingen, ten aanzien van haar uitwendige toestand, mogelijk door vele zorgen van alle kanten gedrukt; en ten aanzien van hare geestelijke staat, onder verscheidene bevattingen van Gods wil en voornemens jegens haar, zoals wij tevoren in het brede verklaard hebben; in deze toestand is zij enigmate gebracht, tot een heilige onderwerping aan God en een lijdzaam wachten op de uitkomst van haar beproevingen. In deze toestand heeft zij vele verzoeken en werkingen van het ongelooft. Haar gehele tegenstand, komt hierop uit, dat God op haar geen acht heeft, dat haar weg voor Hem verborgen en haar recht aan Hem voorbij gegaan is; dat zij voor het tegenwoordige niet verlost, en in het toekomstige niet zalig zal worden. Welke koers kan iemand nu zulk een tot zijn ondersteuning aanraden, om zijn ziel te bewaren voor het bezwijken in en het verlaten van de plicht van op God te wachten, waarmee hij bezig is, dan alleen dit, te onderzoeken welke openbaring God van Zich Zelf en van Zijn wil aangaande hem gedaan heeft in Zijn Woord? Dit wordt in de belofte verklaard. Hier zal hij bevinden, dat zijn hoop, zijn lijdzaamheid, zijn geloof en verwachting, versterkt zullen worden, en hij troost en bemoediging ontvangen zal. Hierin ligt de plicht en de veiligheid van allen in deze

toestand. De mensen mogen de eerste indruk van enige verdrukking dragen, door de kracht en dapperheid van hun natuurlijke geest en zich daaronder aanhoudend ondersteunen met vorige ondervindingen, en andere gewone springbronnen en middelen van vertroosting; doch, wanneer hun wonden moeilijk te genezen zijn, als zij de gewone hulpmiddelen verachten en hun kwalen daardoor van lange duur zijn, dan is het dit, waartoe zij zich begeven moeten. Zij moeten het Woord der beloften onderzoeken en de zaken leren afmeten, niet naar de tegenwoordige toestand en de bevattingen van hun gemoed: maar naar hetgeen God aangaande hen in Zijn Woord verklaard heeft. Er zijn in de beloften, wanneer daarop gehoopt en vertrouwd wordt, verscheidene voortreffelijkheden, die tot ondersteuning voor de ziel zijn in deze grote plicht, om op de Heere te wachten. Zoals:

- a. Dat de genade, dat is, Gods goede wil in Christus, tot hulp, voldoening, vergeving en zaligheid gepast is, naar alle bijzondere toestanden en noden van de ziel. Gelijk het licht voortkomt van de zon, en haar stralen verspreid warden tot bijzonder nut van alle schepselen, die door het vermogen van het gezicht bekwaam zijn daarvan gebruik te maken: zo komt ook de genade voort uit Gods eeuwige goede wil of welbehagen in Christus, en wordt door de beloften verspreid met een gezegende gepastheid, naar de toestanden en noden van alle gelovigen. Er kan tussen God en de ziel niets voorvallen, of er is in de een of andere belofte genade, die voor haar gepast is, zo klaar en duidelijk, alsof haar deze bijzonder en onmiddellijk gegeven ware. En zij, die door bevinding bekwaam gemaakt worden, weten een belofte met het geloof te mengen.
- b. Het Woord der beloften, heeft in zich een wonderbare, verborgen en bijzondere vertoning van God. Daardoor deelt Hij Zich Zelf mede aan de gelovigen, op een verborgen en onuitsprekelijke wijze. Wanneer God aan Jakob, in de droom verscheen, zo zei Jakob bij zijn ontwaking: Gewis, de Heere is aan deze plaats, en ik heb het niet geweten! Hij wist wel dat God overal was: maar een bekendmaking van Zijn bijzondere tegenwoordigheid, verbaasde hem. Zo wordt ook een ziel verbaasd, wanneer God Zich Zelf en Zijn genade, in een belofte aan haar ontdekt. Dan roept zij uit: God is hier en ik heb het niet geweten! Zij ondervindt zulk een nabijheid van God in Zijn genade, vergezeld gaande met een verkwikkelijke en aangename verrassing.
- c. Er is in iedere belofte, een bijzondere verbintenis van Gods waarheid. Genade en waarheid zijn de twee inmenselen van een evangelische belofte; zij zijn de stof en de vorm, waaruit zij bestaat. Ik kan mij nu niet inlaten, om aan te tonen waarin deze bijzondere verbintenis van de waarheid, in de belofte gelegen is. Behalve dat het een zaak is, die gekend en beleden wordt, heeft zij een zonderlinge invloed, om de ziel te ondersteunen, wanneer zij daarop hoopt in haar plicht om op God te wachten; want die hoop, die zich verlaat op de Goddelijke waarheid, die onder een bijzondere verbintenis gekomen is, kan nooit beschaamd maken, noch de ziel verijdelen en teleurstellen.

Dit is nu de plicht, waartoe de psalmist zich vervoegt om die te betrachten, als de enige weg om een troostelijk aandeel te bekomen in de vergeving die bij God is, en in al de genadige vruchten en gevolgen daarvan. Zoals wij in de verhandeling hierover de natuur en de noodzakelijkheid daarvan hebben verklaard, zo hebben wij ook aangewezen de besturing, die de psalmist geeft ter beoefening aan zulken, die met hem in dezelfde toestand zijn en ter verkrijging van het beoogde doel; zodat dit hier geen verdere toepassing nodig heeft. Hetgeen nu nog van de Psalm overblijft, is de aanspraak die hij tot anderen doet, met de bemoediging, die hij hun geeft, om dezelfde weg te bewandelen, die hij gehouden heeft. En dit doet hij in de twee laatste verzen, die wij, om de verklaring van de gehele Psalm te volmaken, kortelijk zullen verklaren en doorlopen; omdat reeds is afgehandeld, wat ik voornamelijk ten doel gesteld had.

Vs. 7. *Israël hope op de Heere: want bij de Heere is goedertierenheid, en bij Hem is veel verlossing.*

Vs. 8 *En Hij zal Israël verlossen van al zijn ongerechtigheden.*

Ik zal in de opening van deze woorden, dezelfde orde volgen, die wij tot hiertoe gehouden hebben. Ten eerste moeten wij de mening van de voornaamste woorden verklaren. Dan de zin en inhoud van het geheel aanwijzen. Ten derde de betrekking op de toestand van de ziel, in de Psalm vertoond, openleggen. Waaruit wij dan aanmerkingen zullen trekken tot onze onderwijzing en besturing in dergelijke gevallen, waarin wij belang hebben of kunnen hebben.

Ten eerste belangende de mening der woorden.

Israël hope op de Heere; vertrouw of verwacht; zijnde hetzelfde woord als vs. 5: Ik hoop op Zijn Woord; eigenlijk verwachten, tegemoet zien, wat de hope insluit, waar nog bij komt een verdere trap van de werkzaamheid der ziel jegens God. Het is een ernstige verwachting van de gehoopte zaak; *expecta ad Dominum, hoop op de Heere*, en zie tot Hem op: want bij de Heere, *quia* of *quoniam*, omdat, of nademaal er bij de Heere goedertierenheid is. Het zelfstandig woord, wordt naar gewoonte uitgelaten; wij vullen het in, het is goedertierenheid, genade, goedwilligheid. Dit woord wordt veeltijds bij een ander woord gevoegd, wat haar betekenis ontdekt, het is waarheid, goedertierenheid en waarheid. Deze zijn, als het ware, de delen waarin Gods beloften bestaan. Het is uit goedertierenheid en genade, een ongehoudene weldaad te beloven. En het is uit waarheid of getrouwheid, het beloofde te vervullen en te schenken. De LXX zetten dit woord gewoonlijk over, door *vergevende goedertierenheid*, zoals het overal wordt gebruikt in het Nieuwe Testament.

En bij Hem is veel verlossing, bij Hem; gelijk tevoren sprekende tot God, vs. 4: Bij U is; van welke uitdrukking, wij de mening in het brede hebben verklaard. Verlossing van verlossen, hetzelfde met verlossing. Dit woord wordt menigmaal gebruikt voor een eigenlijke verlossing, die geschiedt door de betaling van een prijs of losgeld, en niet alleen een in vrijheid stellen door macht, wat soms ook een verlossing genoemd wordt. Zo wordt er gezegd van het geld, waardoor de eerstgeborenen der kinderen Israëls, die boven het getal der Levieten waren, gelost worden, dat Mozes die lossing, dat is het losgeld, de prijs hunner verlossing nam, Num. 3 . 49. Zo ook in Ps. 49 : 9: De verlossing hunner ziel is te kostelijk; zij heeft een prijs gekost. De verlossing die bij God is, heeft opzicht op een prijs of losgeld. De goedertierenheid, met opzicht op

een prijs, wordt een verlossing, die is dadelijk de oorzaak of het middel daarvan. Wat deze prijs geweest is, zie dat in Matth. 20 : 28 en 1 Petrus 1 : 18.

Veel verlossing, multa, copiosa, veel, overvloedig. Het woord wordt gebruikt beide voor grootheid, menigte en hoedanigheid. Veel in menigte of overvloedig en in hoedanigheid, dat is, kostelijk, voortreffelijk. Het wordt in een goede en kwade zin genomen en toegepast. Zo wordt van onze zonden gezegd, Ezra 9 : 6: Onze ongerechtigheden zijn vermenigvuldigd; óf die zijn groot, veel in getal en zwaar in haar natuur of hoedanigheid. En in een andere zin wordt het toegepast op Gods goedertierenheid, deze is groot of overvloedig, zij is kostelijk of voortreffelijk.

Vs. 8. *En Hij, dat is, de Heere, Jehovah, bij Wie veel verlossing is, zal verlossen, of die verlossing die bij Hem is deelachtig maken. Hij zal Israël verlossen, dat is, degenen die op Hem hopen en vertrouwen.*

Van al zijn ongerechtigheden; zijn ongerechtigheden, dat is, van het uitverkoren Israël, en van ieder ondeelbaar persoon daarvan. Maar het woord betekent zowel benauwdheid als zonde, bijzonder die benauwdheid of straf, die om de zonde is. Zo zei Kaïn toen het vonnis over hem was uitgesproken: Mijn misdaad, dat is, de straf die Gij vanwege mijn zonde hebt uitgesproken, is groter dan ik dragen kan, óf dan dat die vergeven worde, Gen. 4 : 13. Er is een nauw verband tussen de zonde en de benauwdheid; noxam poena sequitur, de straf is onafscheidelijk van de ongerechtigheid; het woord hier gebruikt, betekent òf zonde met opzicht op benauwdheid en straf die de zonde verdient; òf straf met opzicht op de zonde, waaruit ze voortkomt. En die beide kunnen hier gevoegelijk beoogd worden: De Heere zal Israël verlossen van al zijn ongerechtigheden, en van al zijn benauwdheden die daarop gevolgd zijn.

Deze woorden zijn het slot van de Psalm. Hij die met zijn eigen diepten begon, zijn diepten van zonde en benauwdheid waaruit hij tot God riep, is door die ontdekking van genade en vergeving bij God, die hij door het geloof bekomen had, nu zo bemoedigd, dat hij die aan anderen verkondigt, met het oog om hen te ondersteunen in hun verwachting van verlossing van al hun ongerechtigheden en benauwdheden.

Zodanig zijn voor het merendeel al de oefeningen en beproevingen van Gods kinderen. De aanvang kan een storm zijn, maar haar einde is een kalmte. Haar begin is menigmaal beroering, maar haar laatste is vrede; vrede voor zichzelf en voordeel voor Gods Kerk; want in alle eeuwen, zijn zij, die uit grote beproevingen gekomen zijn, de nuttigste werktuigen voor anderen geweest; want God oefent nooit iemand van de Zijnen, dan met een bijzonder oogmerk tot Zijn eigen heerlijkheid.

Ten tweede. Overwegen wij de mening en het oogmerk van de Psalmist, in deze woorden en hun inhoud. Daarin komen voor:

1. Een vermaning: Israël hope op de Heere; of hij verwachtte Jehovah.
2. Een grond van bemoediging, ter volbrenging van de aange maande plicht; want bij de Heere is veel, overvloedige, kostelijke verlossing.
3. Een genadige belofte van een gezegende uitkomst, die de volbrenging van deze plicht hebben zal: Hij zal Israël verlossen van al zijne ongerechtigheden, en uit al zijne benauwdheden.

In de vermaning komt ons voor:

- 1) De personen die vermaand worden, te weten Israël, niet Israël naar het vlees; want die zijn niet allen Israël, die uit Israël zijn, Rom. 9 : 6; maar dat Israël, waarvan

gesproken wordt in Ps. 73 : 1. Het gehele Israël Gods, waar Hij goed aan is, wat rein van hart is; dat is, allen die aandeel hebben in het Verbond, en de belofte beërven van hun voorvaderen, die eerst bij die naam genoemd waren. Het zijn allen gelovigen. En de psalmist behandelt hen allen in het algemeen in deze zaak. Omdat er niemand van hen is, of hij heeft min of meer zijn beproevingen en verwarringen vanwege de zonden; want zoals er niemand leeft die niet zondigt, zo is er ook niemand die zondigt en niet in verwarring en onrust komt. Allen zijn mogelijk met hem niet in dezelfde toestand, noch in die diepten waarin hij was. Nochtans hebben zij allen, en ieder in het bijzonder zoveel deel aan de zonde, dat zij Zijn leiding nodig hebben. Al Gods heiligen zijn geweest, zijn nog of kunnen nog komen in deze diepten. Het is een goed zeggen van Augustinus over deze plaats: Valde sunt in profundo qui non clamant de profundo: Genen zijn zo zeer in de diepte als zij, die niet uit de diepte roepen. Zij zijn in een diepte van zorgeloosheid, die nooit over een diepte van zonden gevoelig zijn.

Er is niemand van hen, hoedanig hun tegenwoordige toestand ook zijn mag, of zij kunnen in dergelijke diepten als die van de Psalmist vallen. Er is in het Verbond, noch in de enige belofte, iets dat hun volstrekt daartegen beveiligt. Al wat één gelovige overkomt, kan hen allen overkomen. Indien een enige gelovige geheel afvallen of vervallen kan, dan kunnen zij dat allen doen, zodat er niet één in de wereld overblijft: maar Christus' koninkrijk zal geen einde hebben; wat geen klein bewijs is, dat zij niet afvallen kunnen. Maar zij kunnen in diepten van zonden vallen: Dat dit van sommigen geschied is, daarvan hebben wij ontegenzeggelijk getuigenissen en voorbeelden. Het ware derhalve goed, dat zij allen bereid zijn voor die plicht, die zij allen nodig kunnen hebben, om deze recht te volbrengen. Behalve dat de gemelde plicht niet volstrekt bepaald is tot de voorschreven toestand; zij is ook gepast op andere tijden en gelegenheden. Daarom wordt het gehele Israël Gods daartoe vermaand.

- 2) De plicht zelf is te hopen op Jehovah, met zulk een hoop of vertrouwen, die in zich vervat een verwachting van hulp en redding. En zo sluit deze plicht twee zaken in:

Een verzaking van alle hoop en verwachting van verlossing, hetzij van zonde of van beroering, langs een andere weg; de hoop op Jehovah, waarvan in de volbrenging van deze plicht gesproken wordt, is te lezen in Hos. 14 : 4; Jer. 3 : 22, 23. De natuur daarvan hebben wij in de uitlegging van vs. 1 en 2 verklaard.

Verwachting van Hem; dit hebben wij insgelijks behandeld uit de aanmerkingen, getrokken uit de onmiddellijk voorgaande verzen, waarin de gehele natuur van deze plicht verklaard is geworden, waar besturingen gegeven zijn om deze recht te volbrengen.

De grond van bemoediging tot deze plicht is de andere zaak in de woorden: Want bij de Heere is veel verlossing. Hier mogen wij aanmerken:

- 1) Wat het is, wat hij belijdt de grote bemoediging te zijn tot de gemelde plicht, n.l. verlossing; de verlossing die bij God is, zijnde zakelijk hetzelfde met de vergeving tevoren gemeld; namelijk goedertierenheid, vergeving en goedgunstigheid. Hij zegt niet, dat zij zullen hopen op de Heere, omdat zij het zaad Abrahams waren, Gods bijzonder volk, bevoorrecht boven alle volkeren der wereld, veel minder vanwege hun eigen waardigheid, of enig goed dat zij in zichzelf hadden: maar alleen ter oorzaak van Gods goedertierenheid, Zijn genade en goedgunstigheid. De goedertierenheid van God en de verlossing die bij Hem is, is voor zondaren de enige grond van hoop en vertrouwen op Hem.

- 2) Er zijn van deze genade der verlossing twee grote aangelegenheden, de ene wordt uitgedrukt en de andere ligt opgesloten in de woorden.

Zij is veel of overvloedig. Hetgeen benauwde zielen voornamelijk mismoedigt om niet troostelijk op God te wachten, is haar vrees dat zij geen genade van Hem verkrijgen zullen, en wel omdat haar zonden zo groot en zo vele zijn; of met zulke omstandigheden en verzwaringen vergezeld, dat het onmogelijk is, dat zij aanneming bij God zullen vinden. Deze grond van moedeloosheid en ongeloof, komt de Psalmist te vertonen, door de volheid, veelheid en oneindige overvloed van de genade die bij God is. Deze genade is gepast naar de toestand van de grootste zondaren in hun grootste diepten; de voorraad van derzelve schatten is onuitputtelijk. Ook ligt de kracht van de vermaning niet zo zeer hierin, dat er bij de Heere verlossing is; als wel, dat deze verlossing veel of overvloedig is.

In het woord zelf is ingesloten, de betrekking die de voorgestelde goedheid en, genade Gods heeft op het bloed van Christus; waarom zij genoemd wordt: verlossing. Dit hebben wij gezien in de opening der woorden, het heeft opzicht op een losprijs. De prijs waarmee wij gekocht zijn is het bloed van Christus. Deze prijs heeft de weg gebaad voor de oefening van goedertierenheid jegens zondaren. De verlossing, die eigenlijk de dadelijke bevrijding te kennen geeft, wordt gezegd bij God of in Hem te zijn, gelijk het gewrocht in de oorzaak. De oorzaken daarvan zijn Zijn eigen genade en het bloed van Christus. Zij zijn bereid ter verlossing van gelovigen, van alle zonden én ellenden, tot Zijn eigen heerlijkheid. En hierin ligt de bemoediging, die de psalmist voorstelt ter volbrenging van de aangemaande plicht, om op God te hopen of te wachten. Zij is genomen van God Zelf, zoals alle bemoedigingen aan zondaren om tot Hem te naderen en op Hem te hopen, zijn moeten. Niets dan Hij Zelf kan ons vrijmoedigheid geven, om tot Hem te gaan. En dus is die bemoediging gepast naar de staat en toestand der ziel, waarvan gesproken wordt. Verlossing en goedertierenheid zijn gepast, om bevrijding te geven van zonde en ellende.

Het laatste vers behelst de belofte van een gezegende uitkomst, op de volbrenging van deze plicht; Hij zal Israël verlossen van al zijne ongerechtigheden. Twee dingen zijn hier in de woorden aan te merken:

- 1) De zekerheid van de uitkomst, of het einde van de gemelde plicht: *En Hij zal verlossen*; Hij zal het zeker doen. Ofschoon dit nu bij de Psalmist, door openbaring opgegeven wordt en een nieuwe belofte van God is, zo is nochtans, in zover het betrekking heeft op de toestand der ziel in de Psalm vertoond, en op de ontdekking die aan het geloof gedaan is, van de vergeving en de verlossing bij God, de zekerheid in deze stelling beoogd, gebouwd op de gronden tevoren gemeld. Waaruit blijkt het dan en waaruit mogen wij onfeilbaar besluiten, dat God Zijn Israël verlossen zal van al zijn ongerechtigheden? Ik antwoord:

Het besluit wordt getrokken uit Gods natuur. Er is bij Hem vergeving en verlossing; en daarom zal Hij overeenkomstig Zijn eigen natuur, omtrent Zijn volk handelen. Er is bij Hem verlossing en daarom zal Hij verlossen; bij Hem is vergeving en daarom zal Hij vergeven. Zoals het besluit zeker en onfeilbaar is, dat goddeloze mensen bedorven zullen worden, omdat God rechtvaardig en heilig is, naardien Zijn rechtvaardigheid en heiligheid onvermijdelijk hun verderf vorderen, zo is ook de verlossing en zaligheid van allen die geloven, onfeilbaar zeker, om deze reden, dat er bij Hem vergeving en verlossing is. Hij is goedertieren en genadig, en gaarne vergevend; Zijn goedertierenheid en genade vorderen hun zaligheid.

Het besluit is zeker, uit hoofde van Gods getrouwheid in Zijn beloften. Hij heeft beloofd dat degenen die op Hem wachten, niet beschaamd zullen worden; en dat hun verwachting niet zal worden verijdeld. En daaruit is het besluit zeker, dat zij op en in Gods eigen tijd en weg verlost zullen worden.

- 2) De uitgestrektheid van deze verlossing; Hij zal Israël verlossen van al zijn ongerechtigheden. Wij hebben in de opening van het vers getoond, dat dit woord te kennen geeft òf zonde, de benauwdheid en ellende aanbrengende, òf benauwdheid door de zonde teweeg gebracht; er wordt op beide gezien, op zonde en op de straf daarvan. God zal Zijn Israël van beide, en van alles in die beide, verlossen. Niet van dit of dat kwaad, van deze of gene ongerechtigheid; maar van alle kwaad en van alle ongerechtigheid. Hij zal alle zonden van hun zielen wegnemen en alle tranen van hun ogen afwissen. God nu wordt gezegd dit te doen op verscheidene gronden.

Op grond van de grote oorzaak van alle dadelijke verlossing, namelijk, het bloed van Christus. Hij heeft een vaste en zekere grond gelegd voor het gehele werk. De prijs van de verlossing is betaald, en zij zullen te zijner tijd de vruchten daarvan genieten.

Op grond van de dadelijke mededeling van de vruchten der verlossing aan hen. Deze zijn voor al Gods uitverkorenen, voor Zijn geheel Israël, zeker. Zij zullen daarvan allen deelgenoten gemaakt worden. En dit is het doel van al Gods beloften en van de genade en goedertierenheid daarin aan hen toegezegd, namelijk, dat dit middelen zullen zijn, om de gelovigen voor te houden en mede te delen die verlossing, die voor hen verworven en bereid is. En dit geschiedt tweezins: 1) Ten dele, aanvankelijk en bij trappen in dit leven. Hier geeft God hun de vergeving hunner zonden, wordende om niet gerechtvaardigd uit Zijn genade: ook heiligt Hij hen door Zijn Geest, hen dus verlossende van de macht en heerschappij der zonde. Vele zijn ook de benauwdheden en ellenden, waarvan Hij hen verlost, ja, Hij verlost hen van alle ellenden, zover die straffen vereisen of enig innemsel van de vloek in zich hebben. En 2) volkomenlijk, wanneer Hij ze bevrijd zal hebben van alle zonden en ellenden, en van al derzelve vruchten, door hen te brengen tot de genieting van Hem Zelf in heerlijkheid.

Ten derde. De woorden dus geopend zijnde, zullen wij vervolgens overwegen wat zij te kennen geven, met betrekking op de staat, toestand of werkzaamheid van de ziel, zoals die in deze Psalm worden vertoond.

De psalmist zelf gekomen zijnde tot de staat, tevoren beschreven en besloten hebbend te volharden in de betrachtting van die plicht, die hem voorzeker in een haven van volle rust en vrede zou brengen, vervoegt zich tot het overige van het Israël Gods, om hen op te wekken tot en te bemoedigen in de betrachtting van deze plicht, uit bevinding van het zalig nut, dat hij daarin bekomen had. Alsof hij tot hen gezegd had: Gijlieden zijt nu in verdrukkingen en onder beroeringen, en dat ter oorzaak van uw zonden en tergingen tegen de Heere. Een toestand zeker, die ik beken droevig en beklagelijk te zijn, maar er is nog hoop voor Israël aangaande deze dingen; want overweeg hoe het met mij geweest is, en hoe de Heere met mij gehandeld heeft. Ik was in onuitsprekelijke diepten, en zag voor een tijd lang geen weg noch middel tot verlossing; maar God behaagde zich genadiglijk aan mij te openbaren, als een God, die de ongerechtigheid, de overtreding en de zonde vergeeft; en in de vertroosting en ondersteuning, die ik daardoor ontvangen heb, wacht ik op een volle mededeling van de vruchten Zijner liefde. Laat ik daarom u, die in dezelfde toestand zijt, opwekken om met mij dezelfde koers te houden. Alleen laat uw verwachting zich vestigen op de

goedertierenheid en soevereine genade van God, zonder enige aanmerking van enig voorrecht of waardigheid in u zelf. Rust in die overvloedige verlossing, in die schatten en voorraad van genade die bij Jehovah zijn; dan zal Hij u, volgens Zijn getrouwheid in Zijn beloften, uit al uw beroerende benauwdheden verlossen.

Hebbende aldus de woorden geopend, zal ik alleen maar de leerzame aanmerkingen noemen, en daarmee deze redevoeringen besluiten.

1. De Heere Jehovah is de enige hoop voor zielen, die door de zonden beroerd zijn. Dit is van ons genoegzaam verklaard en bevestigd in verschillende plaatsen van deze Psalm.
2. De grond van alle hoop en verwachting van hulp voor zondaren, is de vrije genade en verlossing. Hoop op de Heere, want bij Hem is verlossing. Alle andere gronden van hoop, zijn vals en bedriegelijk.
3. Daar zijn onuitputtelijke schatten van genade en verlossing nodig, ter bemoediging van zondaren, om op God te hopen en te wachten. Bij Hem is veel verlossing. Hoedanig ook uw ellende, hoebenauwend uw vrezen en mistroostingen zijn, niets minder dan de oneindige genade kan u hulp of ondersteuning geven; er zijn in God zulke schatten, als daartoe gevoegd en gepast zijn. Bij Hem is veel of overvloedige verlossing.
4. De grond van alle bedelingen van barmhartigheid, goedertierenheid, genade en vergeving, die in God is voor zondaren, is gelegd in het bloed van Christus. Hierom wordt dit in de Psalm verlossing genoemd.
5. Allen die uit hoofde van de ontferming en de genade op God wachten, zullen een ontwijfelbare uitkomst van vrede bekomen. Hij zal Israël verlossen. Of hij moest Mijn sterkte aangrijpen, zegt God, hij zal vrede met Mij maken, enz. Jes. 27 : 5.
6. De genade die degenen gegeven wordt, die op God wachten, zal in de uitkomst alleszins volkomen en vergenoegend zijn. Hij zal Israël verlossen van al zijn ongerechtigheden.

Alle deze aanmerkingen ontstaan uit de woorden, als volstrekt en op zichzelf aangemerkt; maar wanneer wij ze in betrekking overwegen tot de bijzondere toestand van de ziel, in deze Psalm vertoond, zullen zij ons nog deze navolgende aanmerkingen geven:

- 1) Dat zulken, die uit diepten door geloof en wachten genade bekomen hebben, of die in het wachten naar een gevoel van de geloofde genade en vergeving ondersteund zijn geworden, bekwaam zijn, en wel alleen bekwaam, om de genade aan anderen te verkondigen en te verklaren. Dit was het geval met de Psalmist. Op het opkomen uit zijn eigen diepten en verlegenheden, verklaarde hij aan het gehele Israël Gods de genade en de verlossing, door welke hij verlost was geworden.
- 2) Een zaligmakende mededeling van genade en vergeving, laat een diepe indruk van haar volheid en uitnemendheid op de ziel van een zondaar na. Zo was het hier met de psalmist. Zelf vergeving hebbende ontvangen, wist hij als 't ware geen maat of paal te stellen om die te verheffen. Er is bij God goedertierenheid, verlossing, veel verlossing, verlossing van alle ongerechtigheden! Ik heb het zo bevonden, en zo zullen allen die geloven het bevinden.

Deze aanmerkingen zouden alle, inzonderheid de twee laatste, een nuttige uitbreiding kunnen ontvangen; maar gezien hetgeen ik voornamelijk met deze Psalm beoogde, in

het brede verhandeld is in de eerste verzen, zo zal ik hier geen verdere overdenkingen bijvoegen, maar mij tevreden stellen met de verklaring, die gegeven is op het oogmerk van de psalmist, en de zin zijner woorden in deze laatste verzen.